

15. Ulusal Hemşirelik Öğrenci Kongresi

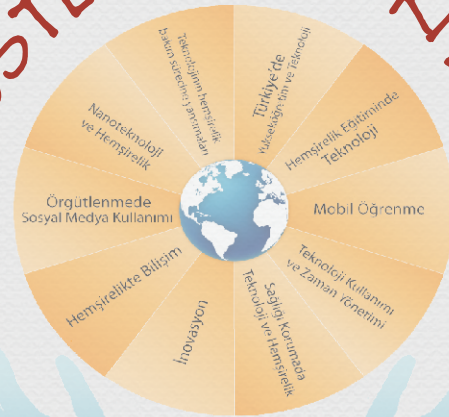
28-29 Nisan 2016

Eskişehir

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Kongre ve Kültür Merkezi

POSTER BİLDİRİ KİTABI

HEMŞİRELİK

TEKNOLOJİ

KURULLAR

Onursal Başkanlar

Rektör Prof. Dr. Hasan GÖNEN
Rektör Yard. Prof. Dr. Alparslan BİRDANE
Rektör Yard. Prof. Dr. İlhami ÜNLÜOĞLU
Dekan V. Prof. Dr. Ferruh YÜCEL

Kongre Başkanları

Prof. Dr. Nedime Köşgeroğlu
Öğrenci Yağmur Kefli

Kongre Başkan Yardımcıları

Doç. Dr. Özlem Örsal
Öğrenci Gülcan Arslan

Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Elif Gürsoy
Doç. Dr. Güler Balcı Alparslan
Yard. Doç. Dr. Ayfer Açıkgöz
Dr. Özlem Çağan
Dr. Yeliz Kaya
Öğr. Gör. Dilruba Binboğa
Öğr. Gör. Şenay Durkaya
Öğr. El. Aysun Türe
Öğr. El. Nilgün Barlas
Araş. Gör. Burcu Babadağ
Araş. Gör. Fatma Zeren
Araş. Gör. Hülya Kök
Araş. Gör. İlkay Çulha
Araş. Gör. Nalan Bostan Akmeşe
Araş. Gör. Pınar Duru
Aylin Çakşak
Kongre Sekreteryası
Yard. Doç. Dr. Ayşe Özkaraman
Araş. Gör. Berrak Mızrak

Bilimsel Kurul

Prof. Dr. Ayfer Karadakovan
Prof. Dr. Ayişe Karadağ
Prof. Dr. Ayşe Ferda Ocaççı
Prof. Dr. Aytolon Yıldırım
Prof. Dr. Birsen Yürügen
Prof. Dr. Emel Ege
Prof. Dr. Fatma Eti Aslan
Prof. Dr. Fatma Öz
Prof. Dr. Firdevs Erdemir
Prof. Dr. Füsün Terzioğlu
Prof. Dr. Gülsüm Ançel
Prof. Dr. Gülşen VURAL
Prof. Dr. Hatice Bostanoğlu
Prof. Dr. Hediye Arslan
Prof. Dr. Hicran Çavuşoğlu
Prof. Dr. Hülya Okumuş
Prof. Dr. Kafiye Eroğlu
Prof. Dr. Lale Büyükgönenç
Prof. Dr. Nezihe Beji Kızılkaya
Prof. Dr. Nuran Akdemir
Prof. Dr. Özgül Karayurt
Prof. Dr. Samiye Mete
Prof. Dr. Selma Doğan
Prof. Dr. Sultan Kav
Prof. Dr. Suzan Yıldız
Prof. Dr. Türkan Pasinlioğlu
Prof. Dr. Ülkü Baykal
Prof. Dr. Zümrüt Başbakkal
Doç. Dr. Cantürk Çapık
Doç. Dr. Dilek Yıldız
Doç. Dr. Duygu Gözen
Doç. Dr. Elif Gürsoy
Doç. Dr. Emine Kıyak
Doç. Dr. Fatma Cebeci
Doç. Dr. Filiz Kantek
Doç. Dr. Güler Balcı Alparslan
Doç. Dr. Media Subaşı Baybuğa
Doç. Dr. Murat Bektaş
Doç. Dr. Özlem Örsal
Doç. Dr. Öznur Usta Yeşilbalkan
Doç. Dr. Perihan Güner Koç

- Doç. Dr. Rahşan Çevik Akyıl
Doç. Dr. Salime Mucuk
Doç. Dr. Serap Altuntaş
Doç. Dr. Sergül Duygulu
Doç. Dr. Sevgisun Kapucu
Doç. Dr. Sevilay Hindistan
Doç. Dr. Sezgi Çınar Pakyüz
Doç. Dr. Türkan Özbayır
Doç. Dr. Yeliz Akkuş
Yard. Doç. Dr. Ayfer Açıkgöz
Yard. Doç. Dr. Ayşe Kacaroğlu Vicdan
Yard. Doç. Dr. Ayşe Özkaraman
Yard. Doç. Dr. Betül Yavuz
Yard. Doç. Dr. Birsen Mutlu
Yard. Doç. Dr. Eylem Topbaş
Yard. Doç. Dr. Fatma Birgili
Yard. Doç. Dr. Filiz Özel
Yard. Doç. Dr. Hacer Gülen Savaş
Yard. Doç. Dr. Işıl Andsoy
Yard. Doç. Dr. Nuran Aydın
Yard. Doç. Dr. Pakize Özyürek
Yard. Doç. Dr. Saide Faydalı
Yard. Doç. Dr. Satı Dil Coşkun
Yard. Doç. Dr. Seda Çağlar
Yard. Doç. Dr. Serap Balcı
Yard. Doç. Dr. Serap Sökmen
Yard. Doç. Dr. Sevinç Kutlutürkan
Yard. Doç. Dr. Sibel Arguvanlı
Yard. Doç. Dr. Zerrin Çiğdem

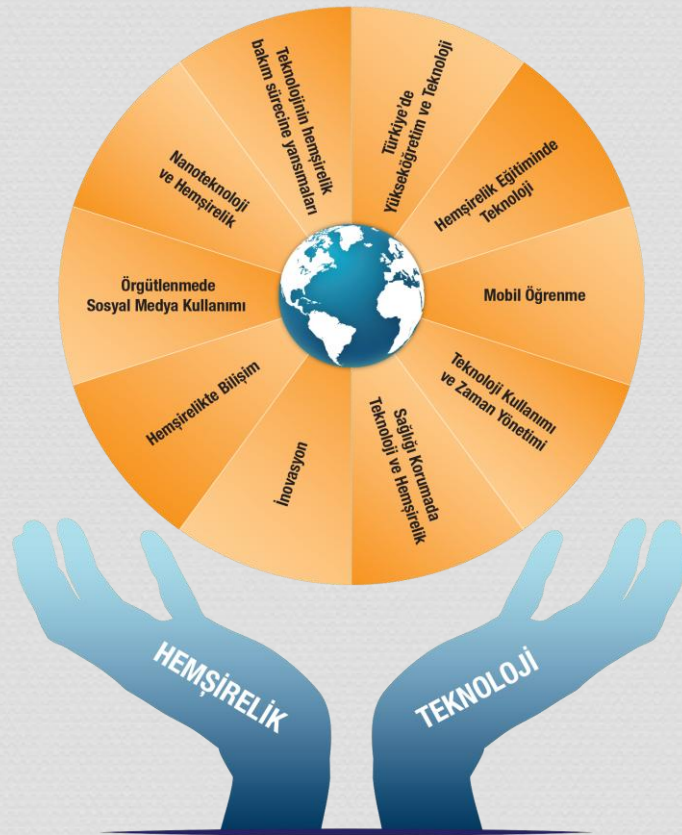
* İsimler akademik ünvan ve alfabetik sıralıdır.

Ana Tema

- Hemşirelik ve Teknoloji

Alt Temalar

- Sağlıkta Teknoloji Kullanımı
- Teknolojinin Hemşirelik Sürecine Yansımaları
- Teknolojinin Hemşirelik Eğitimindeki Yeri: Simülasyon Laboratuvarları
- Sağlığı Korumada Teknoloji ve Hemşirelik
- Hemşirelikte İnovasyon ve Patent Sahibi Olmak
- Nanoteknoloji ve Hemşirelik
- Hemşirelikte Bilişim
- Örgütlenmede Sosyal Medya Kullanımı

UHOK 2016 KABUL EDİLEN POSTER BİLDİRİLER

Toplam: 370

[PS-001]

Meme ve Serviks Kanserine Yönelik Farkındalık Eğitiminin Kadınların Bilgi Düzeylerine Etkisi, Meme ve Serviks Kanseri Tarama Çalışması

Meral Kaş, Özge Palancı, Müberra Bakkan, Ebru Özavcı, Ayşenur Şahin, Berrak Mızrak Şahin
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Amaç: Kadınların meme ve serviks kanserinden korunma yöntemleri konusunda bilgi düzeylerini ve farkındalıklarını arttırmak, tarama programlarına katılmalarını sağlamaktır.

Gereç-Yöntem: Araştırma 28 Eylül-31 Aralık 2015 tarihleri arasında Eskişehir Tepebaşı Belediyesine bağlı 5 beldeevinde gerçekleştirilmiştir. Belde evlerinde eğitim için belirlenen günlerde kurslara katılan kadınlara çalışma hakkında bilgi verilmiş ve onamları alınmıştır. Araştırmaya 87 kadın katılmıştır. Araştırmada ilk aşamada kadınlara meme ve serviks kanseri ile ilgili eğitim verilmiştir. Eğitim öncesi kadınların sosyo-demografik özelliklerini, meme ve serviks kanserine yönelik bilgilerini belirleyen anket formu uygulanmıştır. Kadınlara meme ve serviks kanserine yönelik bilgilerini geliştirici eğitim verilmiştir. Eğitimde KETEM ve tarama programları hakkında da bilgi verilmiştir. Taramaya katılmayı kabul eden kadınlar için KETEM' den randevu alınmıştır. KETEM programının belirlediği yaş aralığında olan, tarama çalışmasını kabul eden ve programa uygun olarak daha önce hiç tarama yaptırmamış 20 kadın KETEM'e tarama için götürülmüştür. Randevu tarihlerinde kadınlar belediyenin araçları ile KETEM'e götürülmüş ve meme-serviks kanseri taraması yapılmıştır. Eğitimden iki hafta sonra eğitim öncesi uygulanan bilgi ölçmeye yönelik anket formları yeniden uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi SPSS 21.0 paket programı ile yapılmıştır. Eğitim öncesi ve eğitim sonrası puanlarının karşılaştırılmasında paired sample t-testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 47.60 ±12.07'dir. Kadınların % 63.2'si ilkökul mezunu ve %90.8'i ev hanımıdır. Kadınların eğitim öncesi meme ve serviks kanseriyle ilgili bilgi puan ortalamaları 13.82±2.81 iken eğitim sonrası puan ortalamaları 16.03±2.24 olarak saptanmıştır. Eğitim öncesi ve sonrası bilgi puan ortalamaları arasında anlamlı fark mevcuttur (p< 0.001). KETEM'e götürülen 20 kadından 16'sı mamografi çekmiştir. 1 kişinin sonucu pozitif ve Genel Cerrahi polikliniklerine yönlendirilmiştir. 15'inin ise sonucu normal çıkmıştır. 14 kadından serviks kanseri taraması kapsamında smear alınmıştır. 2 kişide enflamasyon mevcuttur ve tedavi başlanmıştır. 12'sinin sonuçları normaldir.

Sonuç: Çalışmada kadınların meme ve serviks kanseri ile ilgili bilgi düzeyleri artmıştır. Tarama programlarına katılan kadınların bu konuda farkındalıkları artırılmış ve KETEM tarafından kayıtları alınarak rutin tarama programları kayıtlarına dahil edilmeleri sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meme kanseri, serviks kanseri, tarama

[PS-002]

Hastanede Yatmakta Olan Çocukların Annelerinin Anksiyete ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi

Havva Kaçan Softa, Betül Keskin
Kastamonu Üniversitesi Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulu

Amaç: Araştırma Bir Devlet Hastanesinde Yatmakta Olan Çocukların Annelerinin Anksiyete ve Yaşam Doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Hastanede Yatmakta Olan Çocukların annelerinin anksiyete ve yaşam doyumlarını değerlendirmek için 121 çocuğun anne ile görüşülerek örneklem oluşturulmuştur. Anne ve çocukları tanımlayıcı soru formu ile Beck Anksiyete Ölçeği ve Yaşam doyumu ölçeği kullanılmıştır. Verilerin Değerlendirilmesinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 15.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya, katılanların %43'ü 30-39 yaş arasında, % 37,2'si lise mezunu, % 70,2'sinin gelir durumu yeterli, %66,9'nun çocuğunun hastalığı akut,%38,8'nin çocuğunun hastalığı birinci sırada solunum yolu enfeksiyonu,16,5'nin hastalığı idrar yolu enfeksiyonu ikinci sırada gelmektedir. Araştırmaya katılanların %48,8'nin sık sık hastaneye geldiğini, %51.2 'sinin çocuğunun hastalığından dolayı hastanede sık sık yattığı bulunmuştur. Araştırmaya katılanların yaş, eğitim durumu, gelir durumu, çocuğun hastaneye yatma nedeni ile anksiyete ve yaşam doyumları arasında anlamlı fark bulunmadı. Araştırmaya katılanların Beck Anksiyete Ölçeği Puan Ortalaması $35,6 \pm 11,36$, Yaşam Doyumu Ölçeği Puan Ortalaması $28,10 \pm 2,54$ bulunmuştur. Ölçekler arasında yapılan Spearman korelasyon analizine göre ölçekler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. **Sonuç:** Araştırmaya katılan annelerin anksiyetelerinin düşük yaşam doyumlarının yüksek olduğu bulundu. Daha geniş bir örneklem grubunda yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: anksiyete, yaşam doyumu, hastanede yatan çocuk, ebeveyn

[PS-003]

Hemşirelik Öğrencilerinin Sigara İçme Durumlarının Belirlenmesi

Havva Kaçan Softa, Betül Keskin, Cumali Bozan
Kastamonu Üniversitesi Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulu

Amaç: Dünyanın en önemli sağlık sorunu olan sigarayla mücadelede gençlerin özellikle de sağlık çalışanlarının rolü önemlidir. Bir Devlet Üniversitesinde okumakta olan hemşirelik öğrencilerinin sigara içme alışkanlıklarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma 2013-2014 Eğitim -Öğretim döneminde devam etmekte olan 354 öğrenci ile görüşülerek veriler toplanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan öğrencileri tanımlayıcı ve sigara kullanımlarına yönelik 40 soruluk form kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, sapma kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin, %48.9 20-22 yaş grubunda, %24.1 erkek, %59.9'nun baba eğitim durumu ilköğretim, %35.4'u işçi, %61.0'nin anne eğitim durumu ilköğretim, %45.8'nin kardeş sayısı 1-3 arasındadır. Öğrencilerin %51.1'inin babası sigara kullanmakta, %11.2'sinin ise annesi sigara kullanmakta, öğrencilerin %23.9 sigara kullanmakta, %44.6'sinin can sıkıntısından, %9.9'nun kendilerini rahatlatması için, %46.9'nun isterse bırakabileceği belirlendi. Öğrencilerin, cinsiyetlerine, baba eğitim durumu, baba mesleği, anne eğitim durumu, anne mesleği, kardeş sayısı, anne ve babanın sigara kullanması ile öğrencilerin sigara içme durumları arasındaki fark anlamlı bulundu ($p < 0.05$). Sigaraya başlama yaşı ve bırakma nedenleri arasında fark bulundu. **Sonuç:** Öğrencilerin sigaraya başlama yaşının üniversiteye başladığı yıllarda olması rehberlik ve danışmanlığın önemli olduğunu, anne ve babanın sigara kullanması öğrencilerin sigara kullanmasında etkili olduğu için anne ve babalara danışmanlık verilmesi, üniversite kampüsünde sosyal aktivitelerin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: üniversite öğrencisi, sigara, hemşirelik

[PS-004]

Etik Dersi Alan Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Meslek Etiği Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi

İsmail Yıldırım¹, Mervan Bayar¹, Sefa Yunus Sarı¹, Kürşat Kargün², Serap Parlar Kılıç²

¹Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü öğrencisi

²Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi

Giriş-Amaç: Mesleki etik eğitimi, hemşire ve ebenin mesleki yaşantısında etik ve sorumlu davranabilmesini ve etik kararlar verebilecek duruma gelmesini amaçlamaktadır. Etik eğitimi alan hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin hastalara karşı daha sağduyulu ve sorumlu davranış gösterecekleri ve böylelikle kendilerini daha mutlu hissedecekleri belirtilmektedir.

Amaç: Araştırma etik dersi almış olan hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin meslek etiği hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki araştırma Şubat-Mart 2016 tarihleri arasında Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 200 hemşirelik bölümü ve 100 ebelik bölümü öğrencileri olmak üzere toplam 300 öğrenci ile yürütülmüştür. Veriler; 18 sorudan oluşan anket formu ile toplanmış, sayı ve yüzde dağılımları yapılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.08 ± 1.77 , %66.7'si hemşirelik bölümü öğrencisi ve %55.3'ü bölümü isteyerek tercih etmiştir. Öğrencilerin %79'u kız, %94.3'ü bekar, %54.7'si üçüncü sınıf öğrencisi, %42'si ailesi ile birlikte ikamet etmekte ve sadece %5'i sağlık meslek lisesi mezunudur. Öğrencilerin %55.7'sinin aldıkları meslek etiği eğitimini yeterli bulmadıkları, ancak çoğunluğun etik dersinin klinik uygulamalarda çok yararlı olacağını düşündükleri (%79.7) ve meslek etiği eğitimini çok önemli gördükleri (%94.3), %52'sinin etik dersinin anlatma/sunum yöntemiyle işlendiğini belirttikleri, %64.7'sinin etik eğitiminin amacını "bir hemşirenin sahip olması gereken tutum ve davranışları kazandırmak" şeklinde ifade ettikleri saptanmıştır. Öğrencilerin %52.3'ü etik karar vermede rehber alınacak kaynakları bilmediğini, bilenlerin ise %19'u bu kaynakları mesleki etik kodlar olarak belirttikleri bulunmuştur. Öğrencilere mesleki ilkeler nelerdir diye sorulduğunda; en çok "zarar vermeme/yararlılık ilkesi", "mahremiyet ve sır saklama ilkesi", "adalet ve eşitlik ilkesi" belirtilmiştir (sırasıyla %93, %88.7, %86). Meslekteki etik sorunlar sorulduğunda ise; öğrenciler en çok oranda "tıbbi hataların rapor edilmemesi" (%67.3) ve "hasta bakımındaki ihmal ve/veya istismar" (%60) olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuçlar: Çalışmada öğrencilerin meslek etiği dersini yeterli düzeyde almadıkları ancak klinik uygulamalarda çok yararlı olacağını düşündükleri saptanmıştır. Geleceğin hemşire ve ebe adaylarının meslek bilincinin farkında olmaları, kendi rollerini daha gerçekçi ve geniş açıdan algılamaları son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: ebe, hemşire, meslek etiği, öğrenci

[PS-005]

Öğrenci Hemşirelerde Spor Yapma Durumunun Zaman Yönetimi Becerileri ve Özlüderlik Algısına Etkisi

Tülay Başak, Senem Duman, Melike Yörübulut
Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Yüksekokulu

Amaç: Bu araştırma; düzenli spor yapan ve yapmayan hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ve özlüderlik algılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı özellikte olan bu çalışmanın evrenini Ankara'da bulunan bir hemşirelik yüksekokulu öğrencileri (n=417) oluşturmuştur. Araştırmada örneklem hesaplaması yapılmamış olup, araştırmaya katılmayı kabul eden 400 öğrenci örneklem kapsamına alınmıştır. Veri toplama formu, öğrencilerin sosyodemografik özellikleri, spor yapma durumları, "Zaman Yönetimi Envanteri" ve "Özlüderlik Ölçeği"nden oluşmaktadır. Zaman Yönetimi Envanteri'nin, Alay ve Koçak tarafından (2002), Özlüderlik ölçeği'nin ise, Tabak ve ark. tarafından (2013) Türkçe'ye uyarlanması ve geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Elde edilen veriler, bilgisayar ortamında SPSS 15.0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin tanımlanmasında ortalama, minimum, maksimum, ortanca ve standart sapma kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi, Bonferroni düzeltilmeli Mann Whitney U testi ve Spearman Korelasyon testi kullanılmıştır. $p < 0.05$ düzeyi istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Tamamına yakını kız öğrencilerden oluşan katılımcıların yaş ortalaması 19.68 ± 1.54 'dür. Öğrenci hemşirelerin %52'si düzenli olarak spor yapmakta olup, en çok yapılan spor türü koşudur. Spor yapan öğrencilerin toplam zaman yönetimi beceri puanları 97.16 ± 11.72 , yapmayan öğrencilerin 91.09 ± 9.94 olup, aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($Z = -5.12$ $p = 0.01$). Spor yapan öğrencilerin özlüderlik puanları 105.09 ± 18.49 , yapmayan öğrencilerin ise 102.02 ± 14.89 olup, aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($Z = -2.53$ $p = 0.01$). Toplam zaman yönetimi beceri ve özlüderlik puanları sınıflara göre karşılaştırıldığında, aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($X^2 = 11.03$, $p = 0.01$; $X^2 = 25.13$ $p = 0.01$). Öğrencilerin toplam zaman yönetim beceri ve özlüderlik puanları arasında zayıf düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = 0.400$; $p = 0.01$).

Sonuç: Düzenli spor yapma öğrenci hemşirelerin zaman yönetim becerileri ve özlüderlik algısını olumlu yönde etkilemektedir. Zaman yönetimi beceri puanı arttıkça, öğrencilerin özlüderlik algısı da artmaktadır. Öğrenci hemşirelerin zaman yönetimi becerilerini ve özlüderlik algısını geliştirmek için düzenli spor yapma konusunda yönlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: zaman yönetimi becerileri, özlüderlik algısı, spor

[PS-006]

Üniversite Öğrencilerinde HPV Enfeksiyonu ve Aşısına İlişkin Bilgi ve Sağlık İnancı Geliştirmede Planlı Grup Eğitiminin Etkililiği

Büşra Köse¹, Elif Yılmaz¹, Sevda İşler¹, Dilek Coşkun Potur²

¹Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğrencisi

²Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi

Amaç: Serviks kanseri Dünya’da kadınlarda en sık görülen jinekolojik kanser türüdür. Serviks kanserinin önemli sebebi Human Papilloma Virüsü (HPV)’dür. HPV enfeksiyonu cinsel yolla bulaşır ve üreme organlarının en sık görülen viral enfeksiyonudur. HPV’ye karşı son yıllarda geliştirilmiş olan HPV aşısı, kadınları hayat boyu bu enfeksiyondan koruyabilmektedir. Ülkemizde yapılan araştırmalarda toplumun yarısından fazlası HPV enfeksiyonu ve aşısını bilmediği belirlenmiştir. Bu nedenle mesleki yaşamlarında aileleri bilgilendirebilecekleri düşünülerek özellikle eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilere HPV enfeksiyonu ve aşısına ilişkin verilen planlı grup eğitiminin, HPV aşısına ilişkin bilgi, sağlık inancı ve sağlık sorumluluğuna etkisini belirleyebilmek amacı ile bu çalışma planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Bu çalışma İstanbul ilinde bulunan bir kamu üniversitesinde eğitim öncesi – eğitim sonrası modelli, yarı deneysel, prospektif tipte ve kontrol grubu ile karşılaştırmalı olarak 27 Kasım – 25 Aralık 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Eğitim grubuna 60, kontrol grubuna 60, toplam 120 kız öğrenci araştırmaya katılmıştır. Verilerin toplanmasında Tanıtıcı Bilgi Formu, HPV Bilgi Ölçeği, HPV için Sağlık İnancı Modeli Ölçeği ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Ölçeği “Sağlık Sorumluluğu” alt boyutu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin istatistiksel analizinde, yüzdeler, ortalama, ki kare, Mann-Whitney U testi, bağımsız gruplarda T testi ve Paired Samples T test kullanılmıştır.

Bulgular: Eğitim ve kontrol grubundaki öğrencilerin HPV enfeksiyonu bilgi, HPV enfeksiyonu ve aşılmasına ilişkin sağlık inanç ve sağlık sorumluluğu ölçek puan ortalamaları ilk değerlendirmede gruplar arası karşılaştırıldığında benzer olduğu belirlenmiştir ($p>0.05$). Eğitim grubundaki öğrencilerin eğitim sonrası, kontrol grubundaki öğrencilerin ikinci değerlendirmelerinde HPV enfeksiyonu bilgi, HPV enfeksiyonu ve aşılmasına ilişkin sağlık inanç puan ortalamaları karşılaştırıldığında aralarında ileri derecede anlamlı fark bulunmuş ($p<0.001$) ancak sağlık sorumluluğu puan ortalamalarının benzer olduğu saptanmıştır ($p>0.05$).

Sonuç: Üniversite öğrencilerine HPV enfeksiyonu ve aşısına ilişkin verilen planlı grup eğitiminin, HPV enfeksiyonu konusunda bilgi düzeyini, HPV enfeksiyonu ve aşılama konusundaki sağlık inançlarını arttırdığı ancak sağlık sorumluluğunu almayı etkilemediği belirlenmiştir. HPV aşısı konusunda farkındalığı arttırmak amacı ile planlı eğitimlerin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: HPV, HPV Aşısı, Sağlık İnancı Modeli, Sağlık Sorumluluğu, Sağlık Eğitimi

[PS-007]

Türk Hemşireler Derneği Üyesi Olan Hemşirelerin İnternet ve Sosyal Ağ Sitelerini Kullanma Durumları Oya Sevcan Orak¹, Hacer Gök Uğur², İlayda Öztürk³¹Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ordu²Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ordu³Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Ordu

Giriş-Amaç: Günümüzde yaygın olarak kullanılan ve alışveriş, örgütlenme, bilgiye ulaşma, bilgi paylaşımı, eğlence gibi yaşamın birçok alanında kolaylık sağlayan internet, hemşireler tarafından da birçok amaçla kullanılmaktadır. Bu araştırmanın amacı Türk Hemşireler Derneği üyesi olan hemşirelerin internet ve sosyal ağ sitelerini kullanma durumlarının belirlenmesidir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı olan bu araştırmanın verileri Aralık 2015-Şubat 2016 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırma Ordu ilinde Türk Hemşireler Derneği'ne üye olan hemşireler arasından gönüllü olanlar ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda geliştirilmiş, hemşirelerin internet ve sosyal ağ kullanımlarını araştıran soru formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler, ortalama ve ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmamızdaki hemşirelerin %94,6'sı kadın, %78,5'i evli, %50,5'i lisans mezunudur. Hemşirelerin yaş ortalaması 40,06±9,52 olup, %47,3'ü servis hemşiresidir. Hemşirelerin %97,8'i çalıştıkları kurumda internet olduğunu, %88,2'si internet kullandıklarını, %79,6'sı sosyal ağ sitelerini kullandıklarını, %47,3'ü interneti en çok sosyal ağ sitelerine girmek için kullandıklarını, sosyal ağ sitelerini kullanan hemşirelerin %70,3'ü en çok mesajlaşma amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir. Hemşirelerin %51,6'sı Türk Hemşireler Derneği'nin web sitesini takip ettiklerini, %57,0'i hemşirelikle ilgili gelişmeleri sosyal ağ sitelerini kullanarak paylaştıklarını, %60,2'si hemşireliğin sorunlarını sosyal ağ sitelerini kullanarak paylaştıklarını ve %71,0'i hemşirelerin güç birliği yapmasında sosyal ağ sitelerinin etkili olduğunu düşündüklerini bildirmişlerdir. Hemşirelerin Türk Hemşireler Derneği'nin faaliyetlerine aktif katılma durumuyla hemşireliğin sorunlarını sosyal ağ sitelerinden paylaşma ve hemşirelikle ilgili gelişmeleri sosyal ağ sitelerinden paylaşma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (p<0,05).

Sonuç: Araştırmamızda Türk Hemşireler Derneği'ne üye olan hemşirelerin yaygın olarak internet ve sosyal ağ sitelerini kullandıkları ve hemşirelerden derneğin faaliyetlerine aktif katılanların hemşireliğin sorunlarını ve hemşirelikle ilgili gelişmeleri sosyal ağ sitelerinden paylaşma konusunda daha duyarlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, internet, sosyal ağ

[PS-008]

Hemşirelik Öğrencilerinin İnternet Kullanımı Ve İnternet Kullanımını Etkileyen Faktörler

Leyla Dinler, Dilber Demir, Güler Karakaya, Zümrüt Akgün Şahin, Funda Kardeş Özdemir
Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kars

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin internet kullanımı, internet kullanımını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı olan araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde lisans eğitimi almakta olan 712 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem seçiminde ise herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmadan, araştırmaya katılmayı kabul eden 415 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında; araştırmacı tarafından ilgili literatür taranarak ve uzman görüşü alınarak oluşturulan Bilgi Formu, Özcan ve Buzlu (2005) tarafından geçerliliği ve güvenilirliği yapılan İnternette Bilişsel Durum Ölçeği (İBDÖ) kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistikler (yüzdeler, aritmetik ortalama ve standart sapma, minimum - maksimum), karşılaştırma istatistikleri (t testi, tek yönlü varyans analizi, Kruskal Wallis, Mann - Whitney U) ve korelasyon analizlerine yönelik Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin bireysel özelliklerine göre dağılımları incelendiğinde; %38.7'sinin 18-23 yaş aralığında olduğu, %52.7'sinin kız öğrenci ve %95.1'inin bekar olduğu, %85.7'sinin ailesinden ayrı yaşadığı, %68.1'inin ekonomik durumunun düşük düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin bilgisayar ve internete sahip olma durumu incelendiğinde; kız öğrencilerin %50.2'sinin bilgisayar ve interneti olduğu, erkek öğrencilerin %55.6'sının bilgisayar ve internetinin olduğu, her iki cinsiyette de bilgisayar ve internet kullanım süresinin günde 1-3 saat olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin genel olarak interneti kullanım amaçları incelendiğinde; %51.5'inin genel bilgi toplama, %42.3'ünün facebook, %39.6'sının oyun oynama %36.8'inin haberleşme ve %33.7'sinin haber okuma amacı ile interneti kullandığı belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin İBDÖ toplam puan ortalamasının 105.70±21.10 olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin İBDÖ ve alt grup puan ortalamaları incelendiğinde; Yalnızlık alt boyut puan ortalamasının 23.45±7.56, Azaltılmış Dürtü Kontrolü alt boyut puan ortalamasının 42.70±7.20, Sosyal Destek alt boyut puan ortalamasının 20.67±7.66, Dikkat Dağıtma alt boyut puan ortalamasının 42.10±7.11 olduğu saptanmıştır.

Sonuç: İnternet kullanımını etkileyen faktörler arasında ise; cinsiyet, aileden ayrı yaşamanın etkili olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, öğrenci, internet kullanımı

[PS-009]

HYO öğrencilerinin stajlarda hasta bakımında kullandıkları tıbbi cihazlar hakkındaki bilgilerinin ölçümü

Deniz Simge Demiral, Aslıhan Erkmen, Ayşe Sevim Ünal
Ufuk Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu

Amaç: Bu araştırma, Hemşirelik Yüksek Okulu Öğrencilerinin staj yaptıkları derslere yönelik hastanelerde karşılaştıkları tıbbi cihazlarla ilgili bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini, 15-19 Ocak 2016 tarihleri arasında bir üniversitenin Hemşirelik Yüksek Okulu bölümünde okuyan öğrenciler oluşturmuştur. Birinci sınıf öğrencileri staja çıkmadıkları için araştırmaya dahil edilmemişlerdir. Araştırmaya 2., 3. 4. sınıfta eğitimlerine devam eden toplam 60 öğrenci içerisinde anketeye gönüllü katılmayı kabul eden 40 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcılara 'Hemşirelik Yüksek Okulu Öğrencilerinin Stajlarda Hasta Bakımında Kullandıkları Tıbbi Cihazlar hakkındaki Bilgilerinin Ölçümü' anketi uygulanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Verilerin kodlanması ve değerlendirilmesinde IBM- SPSS 22.0 paket programı, analizinde yüzdeler oran ve ki kare testleri kullanılmıştır. Anlamlılık derecesi $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada, katılımcıların okuduğu sınıf ve karşılaştıkları tıbbi cihaz değerlendirilmesinde; alınan ders ve eğitim yılı arttıkça karşılaştıkları tıbbi cihaz (holter, soğuk buhar, USG, otoklav, IV pompa, ısıtma cihazı perfüzör, soğuk buhar portatif röntgen cihazı, kan cihazı, koter, kalp akciğer makinası, endoskopik aletler, laparoskopik aletler, anestezi ünitesi, EEG, EMG, NST, Dopler, Üç boyutlu USG, Radyan ısıtıcı, trans vajinal USG, Küvöz, Jinekolojik masa, Süt sağma makinası, fototerapi cihazı, benmari vb.) sayısının arttığı belirlenmiştir. ($p < 0.05$).

Sonuç: Araştırmaya katılan katılımcıların aldıkları eğitim yılı arttıkça karşılaştıkları tıbbi cihaz bilgisinin arttığı, tıbbi cihazlara yönelik eğitim programına ders ilave edilmesine yönelik soruda ise anlamlı bir fark bulunmamasına rağmen katılımcıların %62.5'lük kısmının yapılacak olan eğitimin kademeli olarak yapılmasının uygun olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, öğrenci, tıbbi cihaz, uygulama, eğitim

[PS-010]

Hemşirelik 4. sınıf öğrencilerinin nanoteknolojinin sağlık alanında kullanımına ilişkin düşüncelerinin belirlenmesi

Ali Akçakaya, Yavuz Selim Akgül, Coşkun Güneş, Mustafa Mert Keleş, Mehmet Kuru, Emel Bahadır Yılmaz

Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Giresun

Giriş-Amaç: Nanoteknoloji, son yıllarda sağlık alanında hızlı bir biçimde kullanılmakla birlikte, ilaç tedavisi, ağrı kontrolü, sağlığın korunması ve geliştirilmesi, yara bakımı ve bilgi teknolojileri konularında hemşirelik bakımında da kullanılmaya başlanmıştır. Bu nedenle 4. Sınıf hemşirelik öğrencilerinin nanoteknolojinin sağlık alanında kullanımına ilişkin düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde okuyan 4. Sınıf hemşirelik öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Bir örnekleme yöntemi kullanılmamış olup evrendeki bütün öğrencilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan 61 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplamada, demografik bilgi formu ile araştırmacılar tarafından nanoteknolojiyle ilgili alanyazın taranarak oluşturulan anket formu kullanılmıştır.

Öğrencilere veri toplama formları uygulanmadan önce nanoteknolojiyle ilgili kısa bir video izletilmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde gibi betimleyici istatistikler kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.65 ± 0.91 olup, %81.7'si kadın cinsiyetindedir. Öğrencilerin %85.2'si sağlıkla ilgili yeni gelişmeleri takip ettiklerini ifade etmelerine karşın, %60.7'si nanoteknoloji hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmadıklarını belirtmişlerdir.

Video sunumundan sonra, öğrenciler nanoteknolojiyi ilk sırada "maddenin atomik/moleküler kontrolü" şeklinde tanımlamışlar, sağlık alanına getireceği en önemli yeniliğin "hastalıkların önlenmesi ve tedavi edilmesi" konusunda olacağını ve en çok kanser ile koroner arter hastalıklarının tedavisini kolaylaştıracağını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %52.5'i nanoteknolojinin riskleri olabileceğini, %85.2'si nanoteknolojinin riskleri olmasına karşın sağlık alanında kullanılması gerektiğini ve %61.0'i nanoteknolojinin etik bir boyutunun olmadığını düşündüklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler; nanoteknolojinin en çok DNA yapısına ve organlara zarar verebileceğini, zararından çok yararı olacağı için sağlık alanında kullanılması gerektiğini, hemşirelik alanına getireceği en büyük yeniliğin hemşirenin iş yükünü azaltmak ve bakımın kalitesini artırmak olduğunu ve "bilgilendirilmiş onam" konularında etik sorunların yaşanabileceğini düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunluğunun nanoteknoloji hakkında bir bilgiye sahip olmadıkları, nanoteknolojinin riskleri olmasına karşın sağlık alanında kullanılması gerektiğini düşündükleri ve nanoteknolojinin etik boyutunu sorgulayamadıkları görülmektedir. Bu doğrultuda, hemşirelik öğrencilerinin nanoteknoloji hakkında bilgi düzeylerinin artırılarak, bu konuyla ilgili sahip olmaları gereken sorumluluklar konusunda farkındalıklarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nanoteknoloji, hemşirelik, hasta bakımı

[PS-011]

Olgu Sunumu: 95 Yaşında Bayan Hasta Squamöz Hücreli Karsinom Hemşirelik Bakımı

Gülşah Vildan Memiş, Öğr. Gör. Hatice Gülsoy, Elif Yıldız, Şerife Küçüktekin, Nesrin Ay, Kübra Erkan, Ferit Kurt
Haliç Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu İstanbul

Squamöz hücreli karsinom; primer sebebinin UV ışınlarından alan, beyaz ırka spesifik ve genel olarak kadınlardaki insidansı daha yüksek olan bir malignitedir. Bu malignitenin görülme oranının diğer cilt kanserlerine göre daha az olmasına rağmen ölümlerin tamamı squamöz hücreli karsinom kaynaklıdır. Bu nedenle bu hastalarda etkin bir tedavi ve bakım planlanarak uygulanmalıdır. Bu çalışmada 95 yaşında squamöz hücreli karsinom nedeniyle cerrahi eksizyon yapılan bayan hastanın cerrahi eksizyon sonrası hemşirelik bakımı olgu sunusu yapılmıştır. Hastanın 16.02.2016 tarihli kan sayımında Lökosit; 8.16/ μ L (% 14.6 Lenfosit, %5.3 Monosit, % 78.8 Nötrofil, %1.1 Eozinofil, %0.2 Bazofil), Eritrosit; 3.73/uL, Trombosit; 291/uL, Hemotokrit %30.8, Hemoglobin; 9.9g/dL olarak saptandı. Aynı tarihli biyokimya sonuçlarında Glukoz; 134 mg/dL, Üre; 110 mg/dL, Kreatinin; 1.7 mg/dL, Aspartat Transaminaz (AST); 11 U/L, Alanin Aminotransferaz (ALT); 7 U/L, Alkalen Fosfataz (ALP); 213 U/L, Gamma Glutamil Transferaz (GGT); 14 U/L, Albümin; 4.16 g/dL, Kalsiyum; 7.59 mg/dL, Potasyum; 5.3 mmol/L, Sodyum; 40 mmol/L olarak saptandı. Hastanın 19.03.2016 tarihinde yapılan son kan sayımında ise Lökosit; 7.95/ μ L (% 17.6 Lenfosit, %7.2 Monosit, % 73.4 Nötrofil, %1.5 Eozinofil, %0.3 Bazofil), Eritrosit; 3.47/uL, Trombosit; 326/uL, Hemotokrit %28.6, Hemoglobin; 9.3g/dL olarak saptandı. Aynı tarihli biyokimya sonuçlarında Glukoz; 131.6 mg/dL, Üre; 80.5 mg/dL, Kreatinin; 1.58 mg/dL, Aspartat Transaminaz (AST); 14.7 U/L, Alanin Aminotransferaz (ALT); 6.5 U/L, Kalsiyum; 7.80 mg/dL, Potasyum; 4.86 mmol/L, Sodyum; 132 mmol/L olarak saptandı.

Kan değerlerinden de anlaşıldığı üzere squamöz karsinom hücrelerinin bağışıklık sistemini baskılaması, aneminin gelişmesi, lenfosit sayısının azalmasıyla birlikte natural killer hücrelerinin kandaki sayılarının azalması ve bu durumun tümör hücrelerinin çoğalmasına ortam hazırlaması, böbrek fonksiyonlarında bozulmanın yaşanması ve rejenerasyon mekanizmasının yavaşlamasına neden olan yaş faktörüne rağmen, etkin ve aile bireylerini de içine alan bir hemşirelik bakımı sonucu yaralarda komplikasyon gelişme ve kapanmaması riski düşüktür.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik bakımı, squamöz hücreli karsinom, yara bakımı

19.01.2016

95 yaşında bayan hasta Squamöz Hücreli Karsinom hemşirelik bakımı

25.03.2016

95 yaşında bayan hasta Squamöz Hücreli Karsinom hemşirelik bakımı

29.01.2016

95 yaşında bayan hasta Squamöz Hücreli Karsinom hemşirelik bakımı

[PS-012]

Medyanın Tozlu Raflarından Hemşirelik

Nesrin Nural¹, Seçil Gülhan Güner¹, Volkan Arslan², Sultan Demirezen³, Songül Gürses³, Ayşe Kılıç³, Sevgi Ülker³

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği ABD

²Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi

³Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü 2. Sınıf Öğrencisi

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik ile ilgili yazılı basında yer alan haberlerin incelenmesi amacı ile retrospektif ve tanımlayıcı olarak planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Retrospektif, tanımlayıcı tipte olan bu araştırma, son bir yılda Türkiye’de en çok satış yapan gazeteler arasından ilk 15’e giren ve en az 30 yıldır yayın yapan 11 gazeteden internet aracılığı ile arama motorlarından arşivine ulaşılan dokuz gazete incelenmiştir. “Hemşire” ve “Hemşirelik” anahtar kelimeleri ile yapılan taramada, 01 Ocak 2005-28 Şubat 2016 tarihleri arasında yer alan haberler değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucu öncelikle haberler olumlu ve olumsuz olarak incelendi ve sonrasında haberler alt başlıklar (çalışma koşulları, ölüm, şiddet, eğitim, diğer, erkek hemşire, başarı, hemşirelik figürü, hemşirelik yasası, hemşirelik mesleğine atanma, hemşirelik ihmali, hemşirelik haftası, sosyal faaliyetler) halinde gruplandırıldı.

Bulgular: Dokuz gazetenin arşivinin tarandığı bu çalışmada hemşirelikle ilgili toplam 742 habere ulaşıldı. Ulaşılan haberlerden %41.6’sının olumlu, %56.0’sının olumsuz ve %2.2’sinin yansız olduğu saptandı. Hemşirelikle ilgili haberlerin konu dağılımına bakıldığında; %16.9’unun çalışma koşulları, %15.9’unun ölüm, %13.2’sinin şiddet, %11.5’inin eğitim, %11.0’i diğer, %5.5 erkek hemşire, %4.8’i başarı, %4.7’si hemşirelik figürlerinin farklı yerlerde kullanımı, %3.7’si hemşirelik yasası, %3.7’si hemşirelik mesleğine atanma, %3.5’i hemşirelik ihmali, %2.6’sı hemşirelik haftası ve %2.4’ü sosyal faaliyet ile ilgili olduğu görüldü. Yapılan haberlerin %51.6’sının fotoğraflı olduğu ve fotoğrafların %40.5’inin yapılan haberler ile ilgili olduğu belirlendi.

Sonuç: Son 10 yılda yazılı basında yer alan dokuz gazetenin arşivine göre hemşire ve hemşirelik ile ilgili olumsuz haber sayısının fazla olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Haber, hemşire, hemşirelik, yazılı basın

[PS-013]

Öğrenci Hemşirelerde Sosyal Medya Kullanımı Arş. Gör. İsmail Aksu¹, Mine Erol¹, Esra Şahin¹, Başak Arı¹, Hakan Demir¹¹Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü²Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Günümüzde sosyal medya ve sosyal ağ kullanımı tüm toplumlarda giderek yaygınlaşmaktadır. Toplumla çok yakın çalışan sağlıklı/hasta bireye hizmet veren bir meslek grubu olan hemşirelerde de sosyal medya ve sosyal ağ kullanımında artışlar olduğu ve bu kullanımların sağlık çalışanları arasında örgütlenme ve mesleki profesyonellik açısından büyük önem taşıdığı yapılan çalışmalarda da görülmektedir.

Lisans eğitimi gören hemşireler üzerinde yapılan anket çalışmasıyla topluma hizmet vermek için profesyonel meslek anlayışıyla yetiştirilen hemşire adaylarının sosyal medyayı ve sosyal ağları hangi amaçlarla kullandığını değerlendirmek amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın uygulanmasından önce Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Uygulamalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır. Veriler Mart 2016 tarihinde toplanmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul Üsküdar Üniversitesi, İstanbul Arel Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi'nde okuyan 672 hemşirelik lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise araştırmaya katılmayı kabul eden 376 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma verileri Meltem ÖZEL tarafından düzenlenen anketin Şubat-Mart 2016 tarihleri arasında yazardan yazılı izin alınarak uygulanması ile toplanmıştır. Veri girişi ve analizi SPSS 22 istatistik paket programı ile yapılmıştır. Araştırmanın analizinde tanımlayıcı istatistiksel metodlar kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %84,6'sı (n=318) kişisel amaçlarla internet kullandıklarını, 300 kişi (%79,8) ise farklı sosyal ağlara bağlandıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin %85,9'u (n=323) akademik veri tabanlarını, %81,1'i (n=301) akademik makale arama motorlarını kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. İnterneti eğitim amaçlı kullanan öğrenci sayısı ise 255'tir (%67,8).

Sonuç: Sonuçlar incelendiğinde lisans hemşirelik öğrencilerinin interneti sosyalleşme, eğlence, kişisel vb. amaçlarla daha sık, akademik amaçlar için ise daha az kullandıkları söylenebilir. Hemşirelik öğrencilerinin sosyal medyayı akademik amaçlı kullanmalarını arttırmak amacıyla öğrenciyi engelleyen faktörlerin belirlenmesi için daha büyük gruplarla ileri çalışmalar yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, İnternet, Sosyal Medya

[PS-014]

Teknoloji odaklı hemşireler mi yetişiyor?

Mehmet Dünder, Mazlum Taşın, Ayşe Yakut, Büşra Yücedal, Aygül Yıldız, Yeter Durgun Ozan, Semra Temel, Leyla Zengin
Dicle Üniversitesi Diyarbakır Atatürk Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır

Giriş: Teknolojinin gelişimi ve kullanımı bütün mesleklerde olduğu gibi hemşirelik mesleğinde de büyük bir değişim başlattı. Yaşadığımız bu geriye dönüşümü olmayan değişim hemşirelik uygulamalarını da değiştirdi. Değişimin gücü ve içerdiği zıtlıklar karşısında geleceğin hemşirelerinin görüşleri nelerdir? Teknolojideki değişikliklerinin hemşirelik uygulamalarına avantaj ve dezavantajları nelerdir? gibi sorulara cevap arama bu araştırmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Amaç: Teknolojinin hemşirelik mesleğine yansımaları ile ilgili hemşirelik öğrencilerinin görüşlerinin belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırmanın tipi tanımlayıcıdır. Veriler, Aralık-2015- Şubat 2016 tarihleri arasında Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Yüksekokulunda okuyan, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden toplanmıştır. Hemşirelik birinci sınıf öğrencileri henüz meslekle tam tanışmadıkları için araştırmaya dahil edilmemiştir. Kurumdan ve öğrencilerden izin alınmıştır. Araştırmanın evreni 329, örnekleme 177 olarak hesaplanmış, 224 öğrenci ile araştırma tamamlanmıştır. Veri toplama formu literatür doğrultusunda hazırlanmıştır. Form, sosyo-demografik özellikler ve teknolojinin hemşirelik bakım sürecine yansımalarını içeren 17 sorudan oluşmaktadır. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmış, bilgisayar ortamında istatistiksel yazılım programı kullanılarak sayı-yüzde-ortalama ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21,4'tür, %55,9'u kadın, %93,0'ı teknoloji kullanımının mesleğimiz için gerekli olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler teknoloji kullanımının avantajı olarak; %82 hasta bakım sürecinde zaman kaybını önlediğini, %78,9'u bakımın hastaya özgü olmasını sağladığını, %77,9'u insan gücü kaybını önlediğini, %81'i hemşirelik bakım kalitesinin iyileşmesini sağladığını, % 85,8'i verilerin kayıt altına alınmasını sağladığını, %82,4'ü uygulamaları, %79,7'si uygulamalarının değerlendirilmesini kolaylaştırdığını belirtmiştir. Öğrenciler teknoloji kullanımının dezavantajı olarak; %17,2'si öğrenilmesi güç ve zaman alıcı teknik cihazların kullanımını içerdiğini, %18'i bakım ve uygulamalarının mekanikleşmesini neden olduğunu, %38,8'i hasta ve hemşire iletişiminin kesilmesine neden olduğunu, %38,3'ü hasta ve hemşire etkileşiminin kesilmesine neden olduğunu, %41'i hemşirelik bakım ve uygulamalarının humaniter (insancıl) olmayan uygulamalar olmasına neden olduğunu belirtmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Bu bulgular doğrultusunda hemşirelik öğrencilerinin bakım uygulamalarında teknoloji odaklı olduğu saptanmıştır. Teknolojinin hemşirelik eğitim sisteminde humanistik ve holistik felsefeye temellenen hemşirelik uygulamalarından uzaklaşmadan kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım, Hemşirelik uygulamaları, Hemşire öğrenci, Teknoloji

[PS-015]

Öğrenci Hemşirelerin Sağlık Bakım Teknolojileri Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi

Azize Ali, Fatma Mertek, Dergül Akyüz, Araştırma Görevlisi Kamuran Cerit
Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, ANKARA

Giriş: Bugünün sağlık bakım sisteminde hasta bakım kalitesini artıran ve maliyet etkin bakım sağlayan sağlık teknolojilerinin kullanımı önemlidir. Sağlık teknolojileri; hemşirelik eğitimi, uygulamaları, yönetimi, araştırmaları kısacası hemşireliğin olduğu her alandadır ve geleceğin hemşireleri olacak öğrenci hemşirelerin sağlık bakım teknolojileri hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi bu açıdan önemli bir konudur.

Amaç: Çalışma hemşirelik öğrencilerinin sağlık bakım teknolojileri hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma bir kamu üniversitenin Hemşirelik Bölümü öğrencilerinde yapılmıştır. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, çalışmaya katılmayı kabul eden 286 öğrenci örnekleme oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak sağlık teknolojileri kullanımına ilişkin görüşleri belirlemek amacıyla geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Ankette öğrencileri tanıttıcı özellikler, bilgisayar kullanma düzeyleri ile hemşirelik mesleğinde sağlık teknolojilerinin kullanımına ilişkin görüşleri içeren 33 soru bulunmaktadır. Veriler SPSS programı kullanılarak yüzdelik ve ki-kare testi ile incelenmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %56,6'sının orta düzeyde bilgisayar kullanma becerisine sahip olduğu ve %52,4'ünün sağlık ve bilişim teknolojileriyle ilgili ders aldığı belirlenmiştir. Sağlık teknolojilerinin kullanım alanı sorulduğunda; öğrencilerin %91,6'sı kayıt tutma, %58,7'si hemşirelik sürecinin yönetimi şeklinde yanıt vermiştir. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre sağlık teknolojilerine ilişkin görüşleri karşılaştırıldığında; sağlık teknolojilerinin hemşirelik uygulamalarını kolaylaştırdığı, hastayla iletişimi kısıtladığı, etkin ve verimli hasta bakımı sağladığı görüşleri arasında anlamlı farklar bulunmuştur ($p < 0,05$). Bilgisayar kullanma düzeylerine göre görüşleri karşılaştırıldığında; sağlık teknolojilerinin zamandan tasarruf sağladığı, hemşirelik sürecini kullanmayı kolaylaştırdığı, bilgiye ulaşmayı kolaylaştırdığı görüşleri arasında anlamlı farklar saptanmıştır ($p < 0,05$). Sağlık teknolojileri dersi alma durumuna göre görüşleri karşılaştırıldığında; sağlık teknolojilerinin hemşirelik sürecini kullanmayı kolaylaştırdığı, ihtiyaç duyulan sağlık profesyoneli sayısını azalttığı görüşleri arasında anlamlı farklar saptanmıştır ($p < 0,05$).

Sonuç: Çoğunlukla öğrencilerin hemşirelikte sağlık teknolojilerinin kullanımına ilişkin görüşleri olumlu yöndedir ancak olumsuz yönde görüşler de saptanmıştır. Bu bulgular sonucunda, öğrenci hemşirelerin sağlık teknolojilerini kullanma yönünde cesaretlendirilmesi ve teknolojilerin avantajları ve dezavantajları konusunda bilinçlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: öğrenci hemşireler, sağlık, teknoloji

[PS-016]

Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanım Alışkanlıklarının Akademik Başarılarına Olan Etkisinin Belirlenmesi

Yard.doç.dr. Hale Tosun, Öğr.gör. Sema Bayraktar, Melda Çalık, Sümeyye Yayla
Bezmialem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Giriş;Günümüz toplumunda internet kullanım sıklığının artması yapılan çeşitli araştırmalar tarafından kanıtlanmıştır. İnternetin beraberinde getirdiği yenilikler ve kolaylıklar kullanımının artmasında önemli rol oynamaktadır. İstenilen bilgiyi arama, ödev hazırlama,sosyal etkileşim gibi amaçlar için kullanılan, çeşitli avantajlarının yanı sıra bazı sorunları da beraberinde getiren internet, yoğunlukla gençler tarafından kullanılmaktadır. Özellikle gençler arasında kullanımının artması ile akademik başarının azalması ve gençlerin sosyal yaşamlarını olumsuz yönde etkileyen sorunları ortaya çıkarmıştır.

Amaç;Bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin internet kullanım alışkanlıklarının akademik başarılarına ve tercihlerine olan etkisini belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Araştırma tanımlayıcı bir çalışma olarak planlanmıştır. Bezmialem Vakıf Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurul'undan yazılı izin alınmıştır. Öğrencilere araştırmanın amacını belirten ve yazılı onamlarının alınmasına olanak tanıyan açıklama ile birlikte literatür bilgisi doğrultusunda hazırlanan demografik, sosyal bilgilerini, akademik başarılarını ve internet kullanım alışkanlıklarını içeren 39 soruluk bir anket formu uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmanın evrenini bir vakıf üniversitesinin tüm bölümleri (sağlık bilimleri fakültesi,tıp fakültesi,diş hekimliği fakültesi,eczacılık,SHMYO), örnekleme ise 363 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemin %70,5'i kız öğrenci, %67,2'si 18-21 yaş aralığında, %92,6'sı günlük hayatında internet kullanmakta, %59'unun internette zamangeçirmediği gün olmamakla birlikte, %44,6'sının internet kullanmaktaki öncelikli amacı sosyal medya hesaplarında dolaşmaktır. %64,2'si mobil cihazdan bağlanırken, %14,9'u günde 5 saat ve üzerinde internette zaman geçirmektedir. %63,1'inin internet kullanımı nedeni ile ders çalışma süresi azalmakta, %52,1'i internette akademik yayın/dergi izlemektedir. %90,4'ü ödev hazırlarken internette faydalanmakta, %82,4'ü internetteki bilgilere kısmen güvenirken, %76,6'sı sosyal ağları kullanmakta, %56,5'i fırsat bulduğu her zaman online olmakta,%23,7'si sabah uyandığında ilk işinin internete bağlanmak olduğunu belirtmektedir. %15,2'si internete bağlanmadığı zaman kendini huzursuz/karamsar/sinirli hissetmekte, %16,5'i interneti sorunlarından kaçmak için kullanmakta,%25,6'sı internete kapıldığını/bağlandığını hissettiğini ifade etmektedir. İnternet kullanım süresi ile akademik başarı arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Sonuç: Üniversite öğretim programlarında, İnternetin daha etkili ve yararlı şekilde kullanımına yönelik teorik ders konulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: internet, üniversite, öğrenci, akademik başarı

[PS-017]

Hemşirelerin Teknolojiye Karşı Tutumları: Bir Kamu Hastanesi Örneği

Nebi Demir, Emine Gündaş, Aysen Yetkin

Selahaddin Eyyubi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır

Giriş

Teknolojik gelişmeleri takip etmekte zorlandığımız günümüzde hemşirelerin teknolojiye ilişkin tutumları; bakımda kullanılan teknolojik ürünlerin yararlı ve etkin olup olmadığını saptamada, değerlendirme ve kullanma durumlarını etkilemektedir. Hemşireler, hangi teknolojik ürünlerin kullanılacağına ve destekleneceğine, hangilerinin ise kullanılmayacağına karar verme yeteneğine sahip olmalıdırlar. Uygulayıcı, eğitici, yönetici ve araştırmacı rolü olan hemşirelerin, teknoloji tanılmasına yönelik bilgilerini arttırması hasta bakımını ve uygulamalarını kaliteli hale getirecektir.

Amaç

Araştırma, Diyarbakır ilinde bir kamu hastanesinde çalışan hemşirelerin teknolojiye ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Yöntem

Tanımlayıcı desende olan araştırmanın örneklemini Diyarbakır'da bir kamu hastanesinde çalışan araştırmaya katılmayı kabul eden hemşireler oluşturmuştur (n=195). Araştırmanın verileri, Şubat-Mart 2016 tarihlerinde "Tanıtıcı Özellikleri Belirleme Formu" ve "Teknolojiye Karşı Tutum" ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Hemşirelerin teknolojiye karşı tutumları, Akbaba tarafından geliştirilen "Teknolojiye Karşı Tutum" ölçeği ile belirlenmiştir (Akbaba, 2002).

Bulgular

Araştırmaya katılan hemşirelerin % 60'ının 28-32 yaş grubunda, %55.9'unun evli, %52.3'ünün lisans mezunu, %50.8'inin gündüz çalıştığı, ortalama çalışma süresinin toplamda 84.08 ay olduğu tespit edilmiştir.

Teknolojiye karşı tutum ölçeğinin puan ortalaması 78.43 ± 1.16 'dır. Hemşirelerin teknolojiye karşı tutum anketinden en yüksek puan aldığı 5 madde;

Teknolojinin bilgiye ulaşmada tek yol olduğunu düşünürüm 3.82 ± 1.14 ; Teknolojinin kontrolümüz altında olduğuna inanırım 3.601 ± 1.32 ; E-posta (e-mail) kullanmanın bir kolaylık olduğunu düşünürüm 3.48 ± 1.59 ; Teknolojiye bağımlı olmaktan korkarım 3.28 ± 1.35 ; ve Teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltacağını düşünürüm 3.09 ± 1.41 maddeleri olmuştur.

Hemşirelerin teknolojiye karşı tutum anketinden en düşük düzeyde puan aldığı 5 madde ise; Öğretim teknolojilerinin (slayt, bilgisayar) işimde öğrenmeyi arttırdığını düşünürüm $1.32 \pm .61$; Kendimi teknolojik gelişmeleri öğrenmek için yaşlı bulurum $1.55 \pm .80$; Birlikte çalıştığım kişilerden teknolojik gelişmelere ilişkin bilgi almaktan hoşlanırım $1.58 \pm .9$ Teknoloji ile ilgili televizyon programlarını seyretmekten zevk alırım $1.60 \pm .96$ ve Hastane yönetiminde teknolojinin yarar getireceğine inanmam $1.67 \pm .87$ dir.

Hemşirelerin ölçeğe verdikleri cevaplara göre, teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek istedikleri ve yaşamı ve mesleki çalışmalarını kolaylaştıranları kullandıkları, bununla beraber, teknolojiye bağımlı ve esir olma konusunda kaygı taşıdıkları söylenebilir

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Teknoloji, Teknolojiye Karşı Tutum

[PS-018]

Hemşirelik Öğrencilerinin Akılcı İlaç Kullanma Durumları

Merve Nur Aydoğan¹, Emre Kuğu¹, Ahmet Karaman², Tuluha Ayoğlu²

¹İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, 3. Sınıf Öğrencisi, İstanbul

²İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul

Amaç: Çalışma, hemşirelik öğrencilerinin akılcı ilaç kullanma durumunu belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı olan araştırmanın evrenini, İstanbul'da bir hemşirelik fakültesinde öğrenim gören 1177 öğrenci, örneklemini ise evrenden olasılıklı örnekleme yöntemlerinden, tabakalı örnekleme ile seçilen 303 öğrenci oluşturdu. Örneklem büyüklüğü Minitap programı ile hesaplandı. Veriler, Şubat-Mart 2016 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden, literatür doğrultusunda hazırlanan veri toplama formuyla toplandı. Verilerin analizinde; frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, Pearson Ki-Kare ve Fisher's Exact testi kullanıldı. Araştırmanın gerçekleştirildiği kurumdan, katılımcılardan ve etik kuruldan izin alındı.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 20.25 ± 1.71 , %85.5'inin (n=259) kadın, %66.3'ünün (n=201) Anadolu Lisesi mezunu, %89.8'inin (n=272) sağlık güvencesinin olduğu, %75.9'unun (n=230) gelirinin giderini karşıladığı, %93.4'ünün (n=283) sigara ve %87.8'inin (n=266) alkol kullanmadığı, %90.8'inin (n=275) kronik hastalığının olmadığı, %11.6'sinin (n=35) sürekli ve %16.2'sinin (n=49) sıklıkla ilaç kullandığı, sıklıkla ilaç kullanan öğrencilerin %89.8'inin (n=44) sık kullandıkları ilaç/ilaçların adlarını bildiği; %61.2'sinin (n=30) ağrı kesici, ilaç kullanma nedeninin (%69.0;n=209) daha çok ağrı olduğu belirlendi. Örneklem grubundaki öğrencilerin, %93.7'sinin (n=93.7) kullandığı ilacın prospektüsünü okuduğu, %70.6'sının (n=214) ilaçlarını zamanında aldığı, %86.8'inin (n=263) ilaç kullanırken açlık tokluk durumuna dikkat ettiği, %78.5'inin (n=238) ilaç dozunda değişiklik yapmadığı, %63.0'ünün (n=191) hastalık semptomları bittiğinde danışmadan ilacı bıraktığı, %62.0'ünün (n=188) ilaçları reçetesiz aldığı, reçetesiz ilaç kullananların %97.3'ünün (n=183) en fazla ağrı kesici aldığı ve %84.0'ünün (n=158) baş ağrısında reçetesiz ilaç kullandığı, %89.4'ünün (n=168) reçetesiz ilaç kullanma nedeni olarak daha önceden kullandığı ilaç olduğunu belirttiği saptandı. Öğrencilerin cinsiyeti ile ilacı kullanmadan önce prospektüsü okuma; kronik hastalık varlığı ile sürekli ve sık ilaç kullanma; alkol kullanımı ile sık ilaç kullanma arasında anlamlı fark olduğu belirlendi ($p < 0.05$).

Sonuç: Toplumun bilinçlendirilmesinde sorumluluk üstlenmesi beklenen geleceğin meslek adayları olan hemşirelik öğrencilerinin, akılcı ilaç kullanma konusunda bazı yetersizliklerinin olduğu saptandı. Hemşirelik lisans eğitimi ders müfredatlarında yer alan, akılcı ilaç kullanımı konusunda, öğrencilere rehberlik ve danışmanlık yapılarak davranış değişikliğinin geliştirilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Akılcı ilaç kullanma, ilaçlar, hemşirelik öğrencisi

[PS-019]

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ATILGANLIK ve SALDIRGANLIK DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

Ali Osman Çalık, Meryem Tunç, Feride Taşkın Yılmaz, Meral Kelleci
Cumhuriyet Üniversitesi Susehri Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Sivas

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin atılganlık ve saldırganlık davranışları ile etkileyen sosyodemografik faktörleri incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen çalışmanın evrenini, 22 Şubat – 14 Mart 2016 tarihleri arasında Cumhuriyet Üniversitesi Susehri Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümünde öğrenim gören 647 öğrenci oluşturdu. Örneklemeye veri toplama formlarını eksiksiz dolduran ve çalışmaya katılmayı kabul eden 350 öğrenci katıldı. Veriler öğrenci tanılama formu, Rathus Atılganlık Envanteri (RAE) ile Buss-Peryy Saldırganlık Ölçeği (BPSÖ) kullanılarak toplandı. RAE için 10 ve aşağı puan çekingenliği, 10 puan üzeri girişkenliği yansıtmaktadır. BPSÖ ise fiziksel, sözel, dolaylı saldırganlık ile öfke ve düşmanlık olmak üzere 5 alt boyuttan oluşmakta, ölçekten alınan puanlardan 58 ve aşağısı düşük, 59 ve 110 arası normal, 111 ve üzeri yüksek saldırgan olarak değerlendirilmektedir. İstatistiksel değerlendirmede ortalama, yüzdelik dağılım, bağımsız gruplarda t testi, tek yönlü ANOVA ve pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerinin yaş ortalaması 20.20 ± 1.512 yıl ve %70.5'i kadındır. Öğrencilerin %57.6'sının annesi, %39.8'inin babası ilköğretim mezunu olup %79.7'sinin aile tipi çekirdek, %78.5'inin ekonomik durumu orta düzeydedir. Öğrencilerin %17.2'si halen sigara kullanmakta, %8'inin kronik hastalığı bulunmakta ve %68.2'si genel sağlığını iyi olarak değerlendirmektedir. Öğrencilerin %63.3'ü hemşirelik mesleğini isteyerek seçmiş olup sadece %52.4'ü hemşirelik mesleğinden memnundur. Öğrencilerin RAE puan ortalaması 7.38 ± 15.39 (min=-34, max=67) ve BPSÖ puan ortalaması 87.09 ± 19.21 (min=34, max=158)'dir. Öğrencilerin BPSÖ'nde öfke (21.21 ± 5.17) ve sözlü saldırganlık (13.14 ± 3.59) alt boyutlarından en yüksek puanı aldığı saptandı. Dördüncü sınıfta öğrenim gören ve kronik hastalığı olan öğrencilerin atılganlık özelliklerinin daha yüksek olduğu ($p < 0.05$); erkek, ikinci sınıfta öğrenim gören, sigara içen ve hemşirelik mesleğinden memnun olmayan öğrencilerin saldırganlık davranışlarının daha yüksek olduğu saptandı ($p < 0.05$). Çalışmada RAE ile BPSÖ arasında negatif yönde ilişki olduğu tespit edildi ($r = -0.41$, $p < 0.05$).

Sonuç: Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin çekingen kişilik özelliği gösterdiği, öfke ve sözel saldırganlık düzeylerinin yüksek olduğu, atılganlık düzeyleri arttıkça saldırganlık özelliklerinin azaldığı belirlendi. Hemşirelik eğitimi süresince öğrencilerin atılganlık davranışlarını destekleyici eğitim ve uygulamalara yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Atılganlık, saldırganlık, öğrenci hemşire

[PS-020]

Hemşirelerin fiziksel tespit edicilerin kullanımına ilişkin bilgi, tutum ve uygulamalarının belirlenmesi

Dr.gülşah Köse, Doç.dr.sevinç Taştan, Adile Temel, Hatice Çınar, Merve Seyfi, Özlem Avşar
Gülhane Askeri Tıp Akademisi,Cerrahi Hemşireliği Bilim Dalı

Amaç: Hemşirelerin fiziksel tespit edicilerin kullanımına ilişkin bilgi, tutum ve uygulamalarını belirlenmesidir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın evrenini bir üniversitesi hastanesinin yoğun bakım üniteleri ile Ruh Sağlığı ve Hastalıkları kliniğinde çalışan 129 hemşire, örneklemini ise araştırmaya katılmaya gönüllü 82 hemşire oluşturmuştur. Verilerin toplanması için demografik özelliklere ilişkin sorular ve Hemşirelerin Fiziksel Tespitlere İlişkin Bilgi Düzeyi, Tutum ve Uygulamaları Ölçeği kullanılmış ve Şubat-Mart 2014 tarihleri arasında hemşireler ile klinik ortamında görüşülmüştür. Verilerin istatistiksel değerlendirmesinde Mann Whitney U test, Kruskal Wallis ve Pearson Korelasyon testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalaması 28.12 ± 5.35 olup, %86.6'sı lisans mezunudur. Hemşirelerin %24,4'ü Anestezi ve Reanimasyon AD yoğun bakımda görev yapmaktadır. Hemşirelerin %53.7'sinin fiziksel tespit uygulaması ile ilgili eğitim aldığı, en sık kullanılan eğitim kaynağının ise hemşirelik yayınlarının (%87.8) olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin Fiziksel Tespitlere İlişkin Bilgi Düzeyi, Tutum ve Uygulamaları ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 78.78 ± 6.76 , alt boyutlarından alınan puan ortalamaları; bilgi düzeyi için 9.09 ± 1.16 , tutum düzeyi için 32.39 ± 4.93 , uygulama düzeyi için ise 37.29 ± 3.86 'dir. Hemşirelerin yaşı ile ölçeğin alt boyutlarından bilgi ve tutum düzeyleri arasında negatif yönde (sırasıyla; $p=0.013$, $p=0.476$), uygulama düzeyi arasında ise pozitif yönde ($p=0.919$) bir korelasyon olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin çalıştıkları bölüm, eğitim düzeyleri, fiziksel tespit ile ilgili bilgi alma durumları ile bilgi, tutum ve uygulamaları arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır.

Sonuç: Araştırmadan elde edilen bulgulara göre hemşirelerin fiziksel tespit ediciler ile ilgili bilgilerinin iyi, tutum ve uygulamalarının ise olumlu olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin yaşı arttıkça bilgi düzeylerinin azaldığı ve tutumlarının negatif yönde olduğu görülmektedir. Ancak tutumları negatif yönde olan hemşirelerin bu tutumlarını uygulamaya yansıtmadığı belirlenmiştir. Hasta güvenliği kapsamında, hemşirelerin hizmet içi eğitimlerinde fiziksel tespit ediciler ile ilgili güncel bilgilere yer verilmesi ve kurum politikalarının geliştirilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: bilgi, fiziksel tespit, hemşire, uygulama, tutum

[PS-021]

Hemşirelerin Gözünden: Biyoteknolojinin Geleceği ve Yansımaları Yağmur Aydoğan¹, Gönül Bodur²¹İstanbul Üniversitesi, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi²İstanbul Üniversitesi, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelikte Eğitim Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş: Bu makalede, biyoteknolojinin geleceğine ilişkin yeni eğilimlerin sağlığa ve hemşireliğe yansımaları üzerinde durulacaktır. Makale, biyoteknoloji, gelecek, sağlık ve hemşirelik anahtar kelimeleriyle Pubmed, Sciencedirect, Sagepub, Ebcobost veritabanları taranarak oluşturulmuştur. Bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler, sağlık bakım sistemini doğrudan etkilemektedir. Gelecekte biyoteknoloji, nanoteknoloji, genetik çalışmaların ve sağlık bilişimindeki gelişmelerin sağlık bakım sisteminin belirleyici dinamikleri olacağı öngörülmektedir. Biyoteknoloji, DNA teknolojisi ile birlikte mikroorganizmaları geliştirerek doğal olarak var olmayan maddeleri elde etmek için kullanılan teknolojilerin tümü olarak tanımlanmaktadır. Sağlık bakım sistemindeki biyoteknolojik çalışmalar ise; gen terapisi, biyosensörler, rekombinant aşılarda, biyofarmasötikler ve insanın zarar görmüş veya işlevini kaybetmiş organ ve dokularının değiştirilmesi için yapay organ ve doku üretimini kapsamaktadır.

Fütüristlere göre yakın gelecekte; DNA teknolojisi ve biyoteknoloji kullanılarak hücre ve gen tedavisi ile dejeneratif hastalıkların tedavi edilebileceği, düşünce kontrollü, öğrenen ve kendini uyarlayan biyo-uyumlu yapay organların geliştirilebileceği, sağlık alanıyla ilgili yeni kemoterapik ajanların ortaya çıkacağı, alerjik hastalıklarının tedavilerinin mümkün olabileceği, yeni aşılarda üretilebileceği, gen tedavisinin kanser gibi hastalıklarda sıklıkla kullanılabilmesi, bireylerin kendi gen haritalarını çıkartabilecekleri öngörülmektedir. Ayrıca, yaşam bulgularını ölçen akıllı ve giyilebilir biyosensörler, kolay kullanılabilir ve taşınabilir tıbbi cihazlar, holografik hasta görüntüleme, damar içinde çalışacak uzaktan yönetilen nanorobotlar, simülasyon ve ilaç geliştirme teknolojileri, üç boyutlu yazıcılarla yapay organ üretiminin yaygınlaşacağı, taşınabilir, akıllı ekran ve ara yüzlerle sesli komut yazılımlarıyla video ve telekonferans özellikli tıbbi cihazların evde bakım ve uygulamalarında kullanımlarının yaygınlaşacağı öngörülmektedir.

Sonuç: Sonuç olarak hemşireliğin ve sağlık profesyonellerinin biyoteknolojideki değişimlerden etkilenmesi kaçınılmazdır. Gelecekte hemşirelerin biyoteknolojideki yenilikleri yakından takip etmesi, inovatif fikirler geliştirebilmesi, yenilikçi teknolojileri uygulamalarına yansıtabilmesi, sağlık bilimi ve biyoteknoloji alanındaki fırsatlardan yararlanabilmesi bir gerekliliktir.

Anahtar Kelimeler: Biyoteknoloji, Gelecek, Hemşirelik, Sağlık, Teknoloji

[PS-022]

Hemşirelik öğrencilerinin tıbbi atık yönetimine ilişkin bilgi düzeyleri

Gayenur Aksel¹, Arzu Yılmaz¹, Türkinaz Aştı², Gülsün Özdemir Aydın¹, Hatice Kaya¹, Nuray Turan¹

¹İstanbul Üniversitesi, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul

²Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Yüksekokulu, İstanbul

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin hastanede meydana gelen tıbbi atıkların sınıflandırılması ve yönetimi konusundaki bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı türde planlandı.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini İstanbul'da bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesinin Hemşirelik Bölümü'nde 2015-2016 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören ve klinik uygulamaya çıkan 104 öğrenci; örneklemini ise araştırmaya katılmayı kabul eden 85 öğrenci oluşturdu. Kurumdan ve etik kuruldan onay alındı. Veriler; öğrencilerin sosyo demografik özelliklerini içeren "Bilgi Formu" ve tıbbi atıkların sınıflandırılması ve yönetimine ilişkin soruları içeren, literatür doğrultusunda hazırlanmış "Yapılandırılmış Soru Formu" ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama standart sapma, sayı ve yüzde kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamasının 21.90 ± 0.15 , %92.9'unun kız, tamamının bekar, %47,1'inin daha önce tıbbi atık ve yönetimine ilişkin bilgi aldığı saptandı. %57,6'sı tehlikeli atık simgesini, %89.4'ü tıbbi atık torbasının rengini doğru cevapladı. %56,5'i evsel nitelikli atıkları, %54.1'i kontamine olmamış serum ve ilaç şişelerini mavi çöp torbasına, %89.4'ü enfekte hasta ile temas eden evsel atıkları kırmızı çöp torbasına atması gerektiğini doğru bildi. %55.3'ü hasta ile temas eden enjektörlerin iğne ucu kapatılmadan kutuya atılması gerektiğini, %57.6'sı bu kutuların 3/4'ten daha fazla doldurulmaması gerektiğini doğru ifade etti. %80'i tehlikeli atığı doğru tanımladı, %90.6'sı patolojik atık çeşitlerini doğru yanıtladı. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%71.8) tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve imhasından sorumlu kurumu ve koruyucu ekipmanın çıkarılma sırasını (%64.7'si) doğru cevaplayamadı.

Sonuç: Öğrencilerin tıbbi atık ve yönetimi ile ilişkili bazı konularda bilgi gereksinimlerinin olduğu görüldü. Bilgi tutum ve davranış geliştirmek için, hemşirelik müfredatlarında bu konulara daha fazla yer verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, öğrenci, tıbbi atık, bilgi düzeyi

[PS-023]

Üniversite öğrencilerinin infertilite alanındaki teknolojik uygulamalara ilişkin görüş ve tutumları

Canan Çavuşoğlu¹, Elif Cansu Aybey¹, Göksu Özgü¹, Keziban Çelebi¹, Nilay Kalay¹, Şule Çalışır¹, Hatice Yıldız (danışman)²

¹Marmara Ü. SBF Hemşirelik Bl. 4. Sınıf öğrencileri, İstanbul

²Marmara Ü. SBF Hemşirelik Bl. Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD. Öğr. Üyesi, İstanbul

Giriş: Her alanda hayatımıza giren teknoloji infertil çiftlere de çocuk sahibi olabilmeleri için bir çok seçenek sunmaktadır.

Amaç: Bu çalışma, geleceğin ebeveynleri olan üniversite öğrencilerinin infertilite alanındaki teknolojik uygulamalara ilişkin görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu çalışma, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde eğitim gören Hemşirelik, Ebelik, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon, Beslenme ve Diyetetik ile Sağlık Yönetimi bölümü öğrencilerinde, alınan kurumsal izin ve etik kurul onayı sonrası gerçekleştirilmiştir. Çalışma örneğini; ulaşılabilen ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler oluşturmuştur. Veriler anket formu ile toplanmış ve SPSS (Statistical Package Social Science) 22 kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışma örneğini oluşturan öğrencilerin %83.6'sı kadın, %16.4'ü erkektir. Yaş ortalamaları $20,35 \pm 1.49$ olup çoğunluğu ikinci (%49.9) ve üçüncü sınıf (%29.8) öğrencileridir. Yarıdan fazlası (%60.8) daha önceden infertilite kavramını duyduğu ve bildiğini, %42.5'i de çevresinde infertilite sorunu yaşayan çiftlerin var olduğunu/duyduklarını belirtmiştir. İnfertilitenin tedavisi olduğunu belirtten öğrenci oranı %68.7 olup %28.3'nün "tüp bebek" tedavisini belirttikleri görülmüştür. İnfertilite tedavisinde kullanılan tüp bebek uygulamalarını öğrencilerin %47.0'nin "harika, müthiş bir teknoloji, olağanüstü bir olay", %78.8'nin "insanlara umut ışığı/umut kapısı", ve %6.5'nin de "normal dışı suni bir olay, doğallığa aykırı ve yapay" olarak yorumladıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin tamamı yakını (%94.7) sperm/yumurta bankasını duyduğunu, ancak çoğunluğu (%73.1) kendilerinin böyle bir merkeze bağlı olmak istemediklerini belirtmiştir. Tek ebeveynin sperm bankasından sperm alarak gebe kalmasını %37.8'nin onaylamadığı, %39.7'nin normal karşıladığı ancak büyük çoğunluğunun (%80.9) böyle bir yöntemle gebe kalmak istemedikleri saptanmıştır. Taşıyıcı anneliği duyan öğrenci oranının %89.0 olduğu ve yarısının böyle bir uygulamadan yararlanmayı düşünmedikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin %67.4'ü over/ testisleri etkileyen kanser vb. durumda daha sonra kullanmak amaçlı olarak oosit/sperm hücrelerini dondurabileceklerini ifade etmiştir.

Çalışma sonuçlarına göre; öğrencilerin infertilite alanındaki uygulamalara ilişkin görüş ve tutumlarının toplumumuzun geleneksel yapısından etkilendiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İnfertilite, teknolojik uygulamalar, öğrenci, görüş, tutum

[PS-024]

Üniversite Öğrencileri Hangi Konularda Sağlık Eğitimi Almak İstiyor?

Kıymet Yeşilçiçek Çalık¹, Songül Aktaş¹, Ebru Küçük², Hasret Nur Durum², Nurseli Soylu²

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Trabzon

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Trabzon

Amaç: Sağlık eğitimi, gençlerin kendilerine olan güvenlerini ve verimliliklerini artırarak karar verme ve irdeleme yeteneklerini güçlendirmektedir. Bundan dolayı gençlerin uygun kaynaklardan doğru bilgiler edinmesine ihtiyaç vardır. Bu araştırma daha sonra hayata geçirilecek olan planlı sağlık eğitimlerine zemin oluşturmak için üniversite öğrencilerinin hangi konularda sağlık eğitimi almak istediklerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Durum tespitine yönelik betimsel nitelikteki bu araştırmanın evrenini Ocak-Şubat 2016 tarihlerinde Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı Nizamiye, Yomra Kanuni ve Doğu Karadeniz Yurt Müdürlükleri'nde kalan üniversite öğrencileri (5798) oluşturmuştur.

Araştırmanın örnekleme, %5 güvenilirlikte tabakalı oranlı örnekleme tekniği kullanılarak seçilen toplam 632 öğrenciden (Nizamiye yurdu 204 Öğrenci, Yomra Kanuni yurdu 156 öğrenci ve Doğu Karadeniz Yurdu 272 öğrenci) oluşmuştur. Bu çalışmada yaklaşık olarak 711 öğrenciye ulaşmak hedeflenmiştir. Araştırmanın verileri, "Kişisel Bilgi Formu" ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel metotlar (Frekans, Yüzde) kullanılmıştır. Araştırma için üniversite Rektörlüğü'nden, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü'nden yazılı ve öğrencilerden sözel izin alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılanların %50,4'ü kız, %49,6'sı erkektir. Çoğunluğu (%48,9) 18-21 yaş grubunda, %46,0'ı sosyal bilimlerde, %37,4'ü fen bilimlerinde ve %16,6'sı sağlık bilimlerinde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin yalnızca %13,9'u daha önce bir sağlık eğitimi (%4,2'si ilkyardım) almıştır. "Hangi konularda sağlık eğitimi almak istersiniz?" sorusuna ise öğrenciler sırasıyla en yüksek oranda; İlk yardım (%55,7), cinsel sağlık/üreme sağlığı (%42,8), cerrahi ve dahili branş hastalıkları (%28,7), kişisel bakım ve hijyen (%25,9), sağlıklı beslenme ve obezite (%24,8), kronik hastalıklar (%11,7), kanser ve kanserden korunma yolları (%7,3), zararlı maddeler ve kurtulma yolları (%2,7) yanıtlarını vermişlerdir. Öğrencilerin %88,3'ü bu eğitimleri alanında uzman kişilerden, %15,3'ü hekimden ve %8,4'ü ebe/hemşireden almak istediklerini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte öğrencilerin %19,3'ü ilaç kullanımını gerektiren bir hastalığa sahiptir. **Sonuç:** Araştırma sonuçlarına göre gençlerin sağlık eğitimine ihtiyacı olduğu ve bu konuda istekli oldukları görülmektedir. Gençlerin her türlü sağlık konusunda ihtiyaç duydukları bilgileri edinmesi için periyodik olarak sağlık eğitim programları düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karadeniz Teknik Üniversitesi, sağlık eğitimi, üniversite öğrencileri

[PS-025]

Kadınların Meme Kanseri Konusunda Bilgi Düzeyleri Ve Eğitimin Etkisi

Ebru Arslan¹, Cevriye Yüksel Kaçan¹, Pınar Duru², Hasan Hüseyin Yıldız², Gülsüm Özkan², Gamze Çınar², Özge Erman², Özlem Örsal²

¹Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

²Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Meme kanseri, memede bulunan süt bezi ve süt kanallarının hücrelerinin kontrol dışı çoğalmaya başlaması ve bu hücrelerin başka dokulara yayılarak da kontrol dışı çoğalmaya devam etmeleridir. Bu çalışma kadınların Kendi Kendine Meme Muayenesi (KKMM) ve meme kanseri hakkındaki bilgilerine eğitimin etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır

Gereç-Yöntem: Çalışma tek gruplu ön test-son test tasarımı planlanan yarı deneysel bir araştırmadır. Çalışma evrenini 15 Eylül -15Aralık 2016 tarihleri arasında Odunpazarı Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulunda kurs gören kadınlar oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş tüm kadınlara ulaşılması amaçlanmış, çalışma döneminde kursa aralıksız devam eden toplam 94 kadın, çalışma grubunu oluşturmuştur. Çalışmada kadınların kendi kendine meme muayenesi (KKMM), meme kanseri bilgi düzeyleri verileri araştırmacılar tarafından doğru, yanlış şeklinde hazırlanan 35 soruluk ön test ve eğitimden bir hafta sonra uygulanan son testler ile toplanmıştır. Verilerin istatistiksel analizleri için McNemar testi kullanılmış, anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Kadınların; "Meme kanseri dünyada kadınlar arasında en sık görülen kötü huylu bir tümördür." vb. doğru olan meme kanseri hakkındaki genel bilgilerinin (%6.4-%35.1) (her biri için; $p=0.000$); "Her kadın 30-40 yaş arasında ilk mamografisini çektirmelidir" (%8,5-%53.2) "Biyopsi dışında hiçbir yöntemle kesin teşhis koymak mümkün değildir." (%30.9- %79.8) ve "Kendi kendine meme muayenesini bilmelidir (%59.6-%96.8) gibi erken tanı yöntemlerini içeren bilgilerin (herbiri için; $p=0.000$); "Kadınlarda menopoz sonrası östrojenin (kadınlık hormonu) uzun süre (5-10 yıl) kullanılması meme kanseri riskini artırır." vb. meme kanseri risk faktörleri ile ilgili doğru olan bilgilerin (%39.4-%87.2) (herbiri için; $p=0.000$); "Komşu lenf nodlarında büyüme olması" vb. meme kanseri belirtilerinin doğruluk (%50.0-%84.0) oranlarının eğitim öncesine göre eğitim sonrasındaki artışı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (her biri için; $p=0.000$).

Sonuç: Kadınların KKMM ve Meme Kanseri hakkında bilgilerine eğitimin olumlu etkisi olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: KKMM, Meme kanseri, bilgi düzeyi, eğitimin etkisi

[PS-026]

Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanım Durumlarının Belirlenmesi Ece Karali¹, Derya Suluhan³, Dilek Yıldız³, Çiğdem Savaş²¹Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Yüksekokulu, Ankara²Konya Halk Sağlığı Müdürlüğü³Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Yüksekokulu, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Bilim Dalı, Ankara

Amaç: Çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin bilgisayar kullanım durumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu çalışmanın evrenini, 1 Ocak-1 Mart 2016 tarihleri arasında GATA Hemşirelik Yüksekokulu'nda öğrenimi devam etmekte olan 418 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleme, çalışmaya katılmaya gönüllü olan 334 katılımcı dahil edilmiştir. Verilerin elde edilmesinde literatür taraması sonucunda oluşturulan Veri Toplama Formu kullanılmıştır. Analizler için SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçların yorumlanması 0.05 hata düzeyinde yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler ortalama, standart sapma, ortanca, frekans ve yüzde olarak verilmiştir. Bağımsız verilerin karşılaştırılmasında Ki kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Tamamı kızların oluşturduğu örneklemin yaş ortalaması $19,1 \pm 1,1$ dir (min=18, maks=23). Katılımcıların %75.1'i şahsi bilgisayara sahip olmakla beraber %73.1'inin bilgisayar kullanımı orta düzeydedir. Katılımcıların günlük bilgisayar kullanma sürelerine bakıldığında %68.6'sı 1 saatten az, %23.7'si 1 -3 saat arası, %7.8'i 3 saat üzeri bilgisayar kullandığını belirtmişlerdir. Katılımcıların bilgisayar kullanım deneyimleri incelendiğinde, %8.7'sinin 1 yıldan daha az, %21.9'unun 2-5 yıl, %45.8'inin 6-9 yıl ve %23.7'sinin 10 yıl üzeridir. Bilgisayar kullanımı konusunda ders almaya ihtiyaç duyanlar %46.4'dür. Sınıflara göre günlük bilgisayar kullanım süresi karşılaştırıldığında, tüm sınıflarda bir saatten kullanım sıklığı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (sırasıyla p değerleri 0,01; 0,01; 0,02; 0.01).

Sonuç: Bilgisayar kullanım düzeylerinin değerlendirildiği bu çalışmada, GATA Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin bilgisayara erişim ve kullanımı orta düzeydedir. Okulun yatılı olması ve derslere katılımın zorunlu olması nedeniyle öğrencilerin günlük bilgisayar kullanımının sınırlı olduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar kullanımı, hemşire, öğrenci, teknoloji

[PS-027]

Öğrencilerin Hemşirelik Bilişimin Değerine İlişkin Görüşleri

Zeynep Ayhan¹, Behiza Öz¹, Zeliha Timur¹, Yavuz Selim Akgül¹, Yard. Doç. Dr. Dilek Küçük Alemdar²

¹GİRESUN ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK

²GİRESUN ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ EBELİK ANA BİLİM DALI BAŞKANI

Amaç: Gelişen ve değişen dünya neticesinde sağlık bilgi sistemlerinin de hızla yaygınlaşması söz konusudur. Hemşirelik bilişimi alanının ve hemşirelik bakımı süreçlerinde bilişim sistemlerinin gelişmesinin önündeki engellerden biri de hemşirelik öğrencilerinin bilgisayar okuryazarlığı ve kullanım düzeylerinin yetersiz olmasıdır. Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bilişiminin değerine ilişkin tutumu ve bilgi teknolojileri becerilerini belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bilişiminin değerine ilişkin tutumu ve bilgi teknolojileri becerilerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı türde gerçekleştirildi. Araştırmanın evrenini Giresun Üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören hemşirelik bölümü 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri oluşturdu. Örneklemeye yöntemine gidilmeksizin çalışmaya katılmayı kabul eden 306 öğrenci ile çalışma tamamlandı. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan öğrencilerin bilgisayar kullanım özelliklerini ve hemşirelikte bilgisayar kullanımının önemine yönelik soruları içeren anket formu kullanıldı. Veriler SPSS 21.0 programı ile sayısal ve yüzdelerle dağılımlar kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Çalışmamızda, öğrencilerin % 62.4' ü kendine ait bilgisayarı olduğunu, %60.5'inin internet erişimi olduğu ve % 58.2 sinin günlük 1 saatten az bilgisayar kullandıklarını belirlenmiştir. Sonuçlar öğrencilerin temel bilgisayar becerileri konusunda yeterli olmadığını ancak öğrencilerin hemşirelik mesleğinde bilgisayarların kullanımına ilişkin olumlu düşüncülerini göstermektedir. Öğrencilerin % 53.6'sı bilgisayar becerilerinin hemşirelik mesleği için yeterli olduğunu düşünürken, % 33.3.ü ileri düzeyde sunu programlarını kullanmada yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin hemşirelik mesleğinde bilişiminin değerlerine ilişkin olumlu tutum sergilediklerini, % 83.0'ünün hemşirelik verilerini kaydetmede zaman kazandırdığı ve kayıt tutmanın kalitesini arttırdığını düşündükleri belirlenmiştir. Öğrencilerin % 86.9'u hemşirelikte bilgisayar kullanımının hemşirelik araştırmalarına iyi bir temel oluşturduğunu ve % 84.4'ü hemşirelik uygulama standartlarının oluşturulmasını kolaylaştırdığını düşünmektedirler.

Sonuç: Öğrenciler hemşirelik mesleğinde bilişiminin değerlerine ilişkin olumlu tutum sergilemektedirler. Ancak, öğrencilerin temel bilgi teknolojileri becerilerini geliştirebilmeleri için altyapı ve öğrenme olanakları sağlanarak desteklenmesi gerekmektedir. Sonuç olarak, bilgi çağının gereksinimlerine cevap verecek hemşireler yetiştirmek için, bilgi teknolojilerinin hemşirelik eğitim programına entegrasyonu gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Bilişimi, Bilgi Teknolojileri, Öğrenci, Yeterlikler

[PS-028]

Sağlıkta Bilişim; Dijital Hastane Modeli Yasemin Çıracı¹, Ayşenur Kaya², Ecem Kaçar², Betül Kılıç²¹Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi²Aydın Doğan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

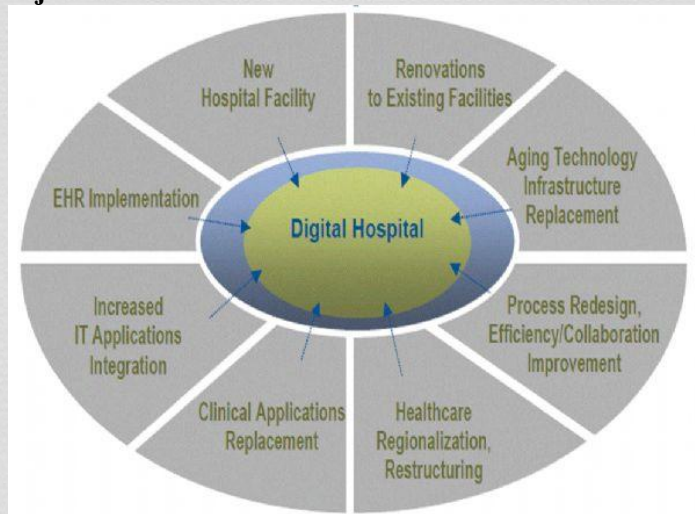
Sağlık alanında hız, güven ve bağımsızlık ve tasarruf devrimi niteliğini taşıyan dijital hastane uygulamaları yakın zamana kadar bir hayalden öteye geçemezken günümüzde bilişim teknolojilerinin sağlık alanında kullanımı ile birlikte ülkemizde dijital hastane projelerinden bahsedilmeye başlanmıştır.

Dijital hastane dijital kartla çalışmaya başlamaktadır. Dijital hastane ile hastaya VIP hizmeti verilmekte, hasta, kendisine ait akıllı hasta kartı ile hastaneye girdiğinde henüz danışmaya varmadan tüm bilgileri görevli sağlık çalışanının önünde belirlemekte ve böylelikle de işlemlerde zaman kaybı önlenmektedir. Dijital hastanelerde doktor ve hemşireler hasta bilgilerine her yerden kolayca erişebilmekte; hastanın hastane içerisindeki gereksiz ve uzun süre beklemeelerinin en aza indirilmekte; kağıtsız ve röntgen filimsiz hastane söz konusu olduğundan röntgen çekimi ve kırtasiye maliyetleri düşmekte; iş, mali vb kaçakları en aza indirerek hastanelerde verimlilik, ekonomiklik ve etkililik sağlanmaktadır.

Türkiye’de Dijital Hastane Pilot Uygulaması; dijital hastaneye geçiş için çalışmalar yürüten ve dünyadaki gelişmeleri yakından izleyen SBSGM (Sağlık Bakanlığı Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü) hastanelerde “Dijital Dönüşüm Projesi” olarak adlandırılan dijital/kâğıtsız hastane projesini 2012 yılında, pilot hastane olarak belirlenen Ankara Gazi Mustafa Kemal Devlet Hastanesinde (Ankara GMK Devlet Hastanesi) başlatmıştır.

Bütün bu gelişmeler göz önünde bulundurularak dijital hastane modeli oluşturulması ülkemizde E-sağlık, Tele-radyoloji ve Tele-tıp projelerine kolay uyumu sağlayarak sağlık alanında daha verimli olmak, daha sistemli ve güvenilir hasta kaydı oluşturmak için öncülük edecek güçlü bir adımdır.

Anahtar Kelimeler: bilişim, dijital hastane, sağlık

dijital hastane kavramı ve etkileri

[PS-029]

Kız ve Erkek Hemşirelik Öğrencilerinin Özgecilik Davranışlarının Belirlenmesi

Simenya Zeynep Çakır¹, Zeliha Koç², Tuğba Çınarlı³, Zeynep Sağlam²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Sağlık Yüksekokulu, Samsun

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Samsun

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Amaç: Özgecilik, başkalarının yararı için kişisel çıkarlardan vazgeçmeye ve başkalarına bencil olmayan güdülerle yardım etmeye hazır olma durumu olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışma kız ve hemşirelik öğrencilerinin özgecilik davranışlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Bu çalışma 30 Aralık 2015 – 7 Ocak 2016 tarihleri arasında Samsun Sağlık Yüksekokulu hemşirelik bölümünde okumakta olan toplam 530 öğrenciden, araştırmaya katılmayı kabul eden 497 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini belirleyici 18 soruluk bir anket formu ile Özgecilik Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Özgecilik Ölçeği London ve Bower tarafından geliştirilen, Akbaba tarafından Türkçe'ye uyarlanan, aile, sosyallik, yardımseverlik ve sorumluluk olmak üzere dört alt boyutu olan, 20 maddeden oluşan, beşli Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 20'dir. Özgecilik ölçeği puanının yüksekliği, bireyin özgecilik düzeyinin yüksek olduğuna işaret etmektedir. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler hesaplaması, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis Test İstatistiği kullanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada öğrencilerin %71.8'ini kızların, %28.2'sini erkeklerin oluşturduğu, %48.9'unun annesinin ve %32.6'sının babasının ilkokul mezunu olduğu belirlenmiş olup yaş ortalamaları 20.20 ± 2.16 'dır. Bu çalışmada kız öğrencilerin Özgecilik Ölçeği Puanı ortanca değeri 67 (41 - 94), erkek öğrencilerin Özgecilik Ölçeği Puanı ortanca değeri 65 (35 - 100); ölçek alt boyutlarından aile, sosyal, yardımseverlik ve sorumluluk alt boyut ortanca değerleri ise sırasıyla 18 (7 - 25), 18 (7 - 25), 17 (6 - 25), 18 (10 - 25) olarak belirlendi. Öğrencilerin Özgecilik Ölçeği Puanı ile sosyo-demografik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulundu ($p < 0.05$).

Sonuç: Bu çalışmada kız ve erkek hemşirelik öğrencilerinin Özgecilik Ölçeği Puanı ortanca değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamış olmasına karşın, Özgecilik Ölçeği Puanının 4. sınıf öğrencilerinde, evlilerde, ilde yaşayanlarda, babası işçi olanlarda, aile içi iletişimini ve üniversite başarısını çok iyi olarak değerlendirenlerde ve sırlarını/sıkıntılarını paylaştığı çok yakın bir arkadaşları olanlarda daha yüksek olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Öğrenci, Özgecilik Davranışı, Üniversite

[PS-030]

Üniversite Öğrencilerinde Kronik Bel ve Boyun Ağrısı ile Depresyon, Anksiyete ve Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Simenya Zeynep Çakır¹, Zeliha Koç², Emre Akbaş¹, Tuğba Çınarlı³, Zeynep Sağlam², Furkan Yılmaz¹

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Sağlık Yüksekokulu, Samsun

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Samsun

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Amaç: Kronik bel ve boyun ağrısı fiziksel, psikososyal, fizyolojik, davranışsal ve ruhsal birçok faktöre bağlı olarak gelişebilen ve yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen bir durumdur. Bu çalışma üniversite öğrencilerinde kronik bel ve boyun ağrısı ile depresyon, anksiyete ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Bu çalışma 1 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Samsun İlinde Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı iki öğrenci yurdunda kalmakta olan toplam 335 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 44 soruluk bir anket formu ile Nottingham Sağlık Profili, Durumluluk-Sürekli Kaygı Envanteri ve Beck Depresyon Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik hesaplaması, Kruskal Wallis testi, Mann Whitney U testi ve Spearman korelasyon testi kullanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada öğrencilerin %63.6'sını kızların, %36.4'ünü erkeklerin oluşturduğu, %54.3'ünün annesinin ve %34.6'sının babasının ilkökul mezunu olduğu belirlenmiş olup yaş ortalamaları 20.2±1.9'dur. Bu çalışmada öğrencilerin, Nottingham Sağlık Profili alt boyutlarından ağrı, fiziksel aktivite, enerji düzeyi, uyku, sosyal izolasyon ve emosyonel reaksiyonların ortanca puan değerleri (min – max) sırasıyla 0 (0 – 100), 0 (0 – 100), 33,33 (0 – 100), 20 (0 – 100), 11 (0 – 100) olarak belirlenmiştir. Beck Depresyon Ölçeği ortanca puan değeri 9 (0 – 63), Durumluluk Kaygı Envanteri ortanca puan değeri 40 (20 – 64) ve Sürekli Kaygı Envanteri ortanca değeri 47 (25 – 80) olarak belirlendi. Nottingham Sağlık Profili ile Sürekli Kaygı Envanteri arasında pozitif zayıf bir ilişki, Nottingham Sağlık Profili ile Beck Depresyon Ölçeği arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki belirlenmiştir. Nottingham Sağlık Profili ile Durumluluk Kaygı Envanteri arasında ise bir ilişki bulunamamıştır.

Sonuç: Bu çalışmada Nottingham Sağlık Profili'nden alınan puan arttıkça, Sürekli Kaygı Envanteri ve Beck Depresyon Ölçeği puanının da arttığı, Nottingham Sağlık Profili'nden alınan yüksek puan yaşam kalitesinin azalmasına işaret ettiği için, öğrencilerin yaşam kalitesi azaldıkça kaygı ve depresyon düzeylerinin arttığı belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Anksiyete, Depresyon, Öğrenci, Yaşam Kalitesi

[PS-031]

Hemşirelik bölümü öğrencilerinin ağrıya yönelik inançları ve empatik eğilim durumları

Tuğçe Çakır, Nazlı Karakaş, Yasemin Narin, Neşe Uysal, Sevinç Kutlutürkan
Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi/Ankara

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin ağrıya yönelik inançlarını, empatik eğilim durumlarını ve bunları etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılan tanımlayıcı bir çalışmadır.

Gereç-Yöntem: Bu çalışma, Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören Hemşirelik Bölümü öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, örneklem seçimine gidilmemiş evrenin tamamı ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmaya 555 hemşirelik bölümü öğrencisi katılmıştır (evrenin %65'i). Verilerin elde edilmesinde tanıtıcı özellikler formu, Empatik Eğilim Ölçeği, Ağrı İnançları Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın gerçekleştirilmesi için kurum izini ve öğrencilerden sözel onam alınmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %85,2'si bayan, %29,4'ü birinci, %30,5'i ikinci, %29'u üçüncü, %11,2'si dördüncü sınıftadır. Öğrencilerin 9,5'inin kendisinde, %40,8'inin ailesinde kronik hastalık bulunmaktadır ve %33,3'ü daha önce hastanede yatarak tedavi görmüştür. Öğrencilerin %26,3'ünün vücudunun herhangi bir bölgesinde en az 6 aydır ağrı şikayeti vardır. Ağrısı olan öğrencilerin %46,7'si baş ağrısı, %15,7'si bel ağrısı olduğunu belirtmiştir. Ortalama ağrı şiddeti $4,97 \pm 1,82$ 'dir. (min 2; max 8). Öğrencilerin ağrı inançları alt boyutları ortalama puanları; organik inançlar ($28,47 \pm 4,65$), psikolojik inançlar ($9,39 \pm 3,54$) ve toplam ortalama puan ($37,87 \pm 6,33$)'dür. Öğrencilerin %49,2'si ağrıya yönelik bilgi aldığını ifade etmiştir. Ağrısı olan ve olmayan öğrencilerin ağrı inançları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Bayan öğrencilerin organik inanç ortalama puanları daha yüksek, psikolojik inanç ortalama puanları daha düşüktür ve fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Birinci sınıf öğrencilerinin organik inançlar ortalama puanları daha düşüktür, üçüncü sınıf öğrencilerinin toplam ağrı inançları puan ortalamaları daha yüksektir ve fark istatistiksel olarak anlamlıdır. ($p=,008$) Sık sık ağrı yaşadığını bildiren öğrencilerin psikolojik ağrı inançları puan ortalamaları daha düşüktür ($p=,003$). Öğrencilerin empatik eğilim ortalama puanları $63,99 \pm 8,25$ 'dir. Empatik eğilim ortalama puanları bayan öğrencilerde daha yüksektir ($p \leq 0,05$) Öğrencilerin psikolojik inanç ve toplam ağrı inançları puan ortalamaları ile empatik eğilim düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. ($p \leq 0,001$)

Sonuç: Öğrencilerin ağrı inançlarının cinsiyet, eğitim düzeyi ve ağrı yaşama sıklığından etkilendiği ve psikolojik inançlar ile empatik eğilim düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: ağrı, empati, inanç

[PS-032]

İntorn Hemşirelerin Yönetmelik Yeterlilik Algıları Yasemin Çıracı¹, Fahriye Vatan²¹Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, İzmir

Amaç: Bu araştırma İzmir Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi `nde öğrenim gören intorn hemşirelerin yönetmelik yeterlilik algılarını değerlendirmek amacıyla planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma örneklemini İzmir Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi `nde öğrenim gören 235 intorn hemşire oluşturmuştur. Araştırma, araştırmaya katılmayı kabul eden ve ulaşılan 200 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri 2 bölümden oluşan anket formu ile toplanmıştır. Birinci bölümde öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin 1 açık uçlu 10 kapalı uçlu sorudan oluşan form bulunmaktadır. İkinci bölümde ise 45 maddeden oluşan "Yönetmelik Yeterlilik Ölçeği" bulunmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarını genel ünite yönetimi, personel yönetimi ve bakım yönetimi oluşturmaktadır. Araştırma verileri yüzdeler hesaplama, t testi ve varyans analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgulara göre; genel ünite yönetimi alt boyutunda öğrencilerin en fazla "ünitede hemşirelik hizmetleri ile ilgili araştırmalara katılma" da kendilerini yeterli gördükleri, "ilaçların ve tıbbi malzemelerin güvenliğini sağlama" alanlarında ise en az yeterli buldukları belirlenmiştir. Personel yönetimi alt boyutunda öğrencilerin "çalışanlar arasında ortaya çıkan çatışmaları etkili olarak çözebilirim" ve " üniteye yeni katılan hemşirelerin oryantasyonunu sağlayabilirim" alanında kendilerini en çoğunlukla yeterli hissettikleri, "çalışanların mesleki ve bilimsel etkinliklere katılımını sağlayabilirim" alanında ise en az yeterli hissettikleri belirlenmiştir. Bakım yönetimi alt boyutunda öğrencilerin "hemşirelik bakımında bilimsel yöntemin kullanılmasını sağlayabilme" ve "hemşirelik bakımının kalitesini değerlendirebilme" alanlarında kendilerini en fazla yeterli buldukları, "ünite ile ilgili standartları hemşirelik hizmetlerinde uygulayabilme / destekleme" alanında ise en az yeterli buldukları belirlenmiştir.

Sonuç: Araştırma sonuçları intorn hemşirelerin özellikle uygulama alanında ve yönetmelik faaliyetlerde desteklenmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Yeterlilik, Yönetim

[PS-033]

Eğitimin Hemşirelik Öğrencilerinin Profesyonel Değerler Algıları Üzerine Etkisi

Ayla Kaya

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya

Giriş

Profesyonel değerler meslek üyeleri tarafından benimsenen, eğitim ve uygulamalara rehberlik eden, inanç ve tutumları etkileyen standartlardır. Profesyonel bir hemşirenin sahip olması gereken temel değerler estetik, fedakârlık, eşitlik, özgürlük, insan onuru, adalet ve hakikat olarak belirtilmektedir. Profesyonel değerler, meslek yaşamına biçim, anlam ve yön verirler. Ayrıca hemşirelikte profesyonel değerler, mesleki sosyalleşme, kaliteli hemşirelik bakımı ve karar verme yeteneğinin gelişmesi açısından önemlidir. Bu nedenle profesyonel değerlerin meslek üyelerine kazandırılması önemle ele alınması gereken bir konudur.

Bulgular

Profesyonel değerler, meslek üyelerini içsel olarak motive eder, etikal sorumluluğu ve mesleki bağlılığı geliştirir. Böylece, güçlü bir ahlaki yükümlülük hissi geliştirir. Profesyonel değerlerin meslek üyelerine kazandırılması, mesleğe özgü formal eğitim yoluyla olmaktadır. Bu süreçte profesyonel değerler, müfredat dersleri ve mesleki uygulama yoluyla öğrencilere aktarılmaktadır. Öğrencilerin profesyonel değerlerinin oluşmasında ve şekillendirilmesinde eğitim süreci önemli bir yere sahiptir. Bu eğitim sürecinde öğrencilerin öğrenmeleri; eğitim ortamı, eğitici nitelikleri, müfredat, öğrenciye verilen önem, diğer meslektaşların tutumu gibi birçok faktörün etkisinde gerçekleşir. Öğrencilerin eğitim süreci içerisinde kazandığı deneyimler onun eğitim kalitesi ve okula devam edip etmeme kararını olumlu veya olumsuz yönde etkilemektedir. Yapılan çalışmalara göre, eğitim, öğrenci hemşirelerinin farkındalık düzeylerini ve problem çözme becerilerini üst düzeye çıkartarak profesyonel değer algılarının yükselmesine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle, öğrenci hemşireler tarafından benimsenen profesyonel değerler eğitim sürecinin önemli bir çıktısıdır ve eğitimin kalitesi hakkında önemli bir göstergedir. Günümüzde yüksek eğitim kalitesine sahip okullardan öğrencilere profesyonel değerlerinin kazandırılması, yüksek öğrenci memnuniyeti ve okuldan ayrılma niyetinin düşük olması ile sonuçlanmaktadır.

Sonuç

Öğrenci hemşirelerin profesyonel değerlere ilişkin algılarının artırılması, onların memnuniyetlerinin artmasını ve okuldan ayrılma niyetlerinin azalmasını sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Hemşire, Profesyonel Değerler, Değerler

[PS-034]

Okul Sağlığı Hizmetlerinde Hemşirenin Rolü

Ayla Kaya, Emine Efe

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya

Giriş

Okul, toplumda yerini alıp hizmet verebilecek yeni kuşaklarla dolu bir kuruluştur. Yarının toplumunu oluşturacak bu kuşakların bedensel, toplumsal ve ruhsal sağlıkları ile bu günden ilgilenmek, mutlu ve sağlıklı bir toplumun geleceğini hazırlamak demektir. Bu konuda okul sağlığı hizmetlerinin amacı, bu dönemdeki çocukların sağlığını korumak, sürdürmek ve geliştirmektir. Okul sağlığı hizmetlerini yürüten ekip içinde, okul sağlığı hemşiresi öğrencilerin sağlığını koruma ve geliştirmede hayati bir rol oynamaktadır.

Bulgular

Okul Sağlığı, öğrencilerin ve okul çalışanlarının sağlığının değerlendirilmesi, geliştirilmesi, sağlıklı okul yaşamının sağlanması ve sürdürülmesi, öğrenciye ve dolayısıyla topluma sağlık eğitiminin verilmesi için yapılan çalışmaların tümü olarak tanımlanmaktadır. Okul sağlığı hemşiresi ise; öğrencilerin sağlığını geliştirmek, akademik başarılarını arttırmak ve sağlıklı bir yaşam sürdürmeleri için çalışan, profesyonel bir hemşirelik dalı olarak tanımlanmaktadır.

TNSA (2013) raporlarına göre, okul çağı 5-19 yaşlarını kapsar ve bu yaş grubu çocuklar genel nüfusun %26'sını oluşturur. Bu sayılar okul sağlığı hizmetlerine gereksinimi olan büyük bir grubu ve bu gruba ulaşmakla elde edilecek sağlık kazanımlarının boyutunu açıklamaktadır. Kötü beslenme, alkol, uyuşturucu kullanma gibi tehlikeli alışkanlıklar çoğunlukla okul çağında başlamaktadır. Aynı zamanda çocukların bir arada bulunmaları ve sağlıklı ilgili bilgi, değer ve davranışları daha çok burada kazanmaları bu dönemin önemini daha da artırmaktadır. Yapılan çalışmalarda, kapsamlı okul sağlığı hemşireliği hizmetlerinin okul dönemindeki pek çok sorunla baş etmede öğrenci, öğretmen ve ebeveynlere yarar sağladığı ve rehber niteliği taşıdığı bulunmuştur. Ayrıca okul hemşiresi bakım verici, değişim ajanı olma, eğiticilik ve yöneticilik gibi rollerini kullanarak okul sağlığının gelişmesine katkıda olan bir uzmanlık alanıdır.

Sonuç

Okul sağlığı hemşiresi, öğrenmeyi etkileyen sağlıkla ilgili engelleri belirlemede, çocukların sağlık problemleriyle baş etmelerine yardım etmede ve okul çağında ve yetişkin döneminde sağlıklı olabilmeleri için onlara yardım etmede çok önemli bir konumdadır.

Anahtar Kelimeler: Okul Sağlığı, Öğrenci, Hemşire

[PS-035]

Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Gelişimsel İzlem ve Desteğin Önemi

Ayla Kaya, Ayşegül İşler Dalgıç

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya

Giriş

Son yıllarda yenidoğan yoğun bakımındaki teknolojik ve bilimsel gelişmeye paralel olarak günümüzde daha fazla sayıda ve daha küçük preterm bebek yaşatılabilmektedir. Bu bebeklerin uzun süreli nörolojik ve gelişimsel izlemleri ve destek uygulamaları yenidoğan yoğun bakımının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Mortalitenin azalmasının yanı sıra morbiditenin de en aza düşürülmesi için yenidoğanda gelişimsel izlem ve destek, hemşireler tarafından bilinmesi ve önemsenmesi gereken bir konudur.

Bulgular

Dünyada ve ülkemizdeki tüm gelişmelere bağlı olarak preterm bebeklerde mortalite oranları düşmekte ancak morbidite oranları da artmaktadır. Hayata tutunmayı başaran bu bebeklerin %50'sinden fazlasında gelişimsel sorunlar olduğu görülmektedir. Yenidoğan döneminde görülen mortalite ve morbidite oranlarının azaltılmasında ve bebeklerde sonraki dönemde görülen yetersizliklerin en aza indirilmesinde, yenidoğan yoğun bakım ortamlarında uygulanan gelişimsel programların önemli bir yeri vardır. Yapılan çalışmalarda, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde uzun süre yatan bebeklerin çoğunda, nörolojik, duyuşsal veya hareket alanlarında belirgin bozukluk olmamasına karşın, bilişsel, konuşma ve dil, davranış, sosyal ve duygusal gelişimsel sorunların ve okul problemlerinin sık görüldüğü belirlenmiştir. Ayrıca ailelerin yaşadığı stres duygusunu azaltmak ve maliyetin düşürülmesi açısından da yenidoğanda gelişimsel izlem ve destek önemle ele alınması gereken bir konudur.

Sonuç

Fetüsün büyüme ve gelişimini tamamlamaya çalıştığı sessiz, sakin, sıcak ve konforlu ortamının istenmeyen ve beklenmeyen nedenlerle kesintiye uğraması, yenidoğanın zorlu yaşam mücadelesinin başlangıcıdır. Bu kadar konforlu, zahmetsiz ve ağrısız ortamdan yoğun bakım ortamına yani, ışığın, gürültünün, sık dokunulmanın ve ağrı verici tüm uygulamaların merkezinde olan yenidoğanın korunması için yenidoğan yoğun bakım ünitesinde gelişimsel izlem ve destek tüm sağlık ekibi tarafından bilinmeli ve uygulamaya geçirilmelidir. Sorunları önceden saptamak ve oluşabilecek komplikasyonları önlemek için erken tedavilerle girişimde bulunmak ancak bu bebeklerin yakından izlenmesi ve uygun destek hizmetlerinin verilmesi ile mümkün olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yenidoğan, İzlem ve Destek, Hemşire

[PS-036]

Erkek Öğrenci Hemşirelerin Hemşirelik Mesleği'ne İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi

Seda Çango¹, Merve Köşeler², Mehmet Gök², Hacıosman Utandı²

¹Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Halk Sağlığı Hemşireliği, Öğretim Görevlisi, Uşak

²Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, 3. Sınıf Öğrencisi, Uşak

Amaç: Günümüzde hemşirelik, bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını korumak, geliştirmek ve hasta olduğunda iyileştirmek amacına yönelik bilim ve sanattan oluşan bir sağlık disiplini dir. Sadece kadınlara özgü değil, her iki cins tarafından da uygulanabilecek bir meslektir. Bu çalışma, erkek öğrenci hemşirelerin, hemşirelik mesleğini algılama durumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Gereç-Yöntem:** Bu araştırma, tanımlayıcı bir çalışmadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, bir üniversitenin Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümü 1., 2., 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören, çalışmaya katılmayı kabul eden, 94 erkek öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından ilgili literatür taranarak oluşturulmuş anket formu kullanılmıştır. Veri toplama formu, 15 Mart -15 Nisan 2014 tarihleri arasında uygulanmıştır. Veriler yüzdeler ve ki-kare yöntemleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Erkek hemşire öğrencilerin % 67'si 20-22 yaş grubunda, % 48,9'u Ege Bölgesi'nden olduğu, % 69'unun ilk 8. sırada hemşirelik bölümünü tercih ettikleri, % 50'sinin iş bulma kolaylığı olduğu için tercih ettikleri saptanmıştır. % 50'si erkek öğrenci hemşirelerin mesleğinin kalitesini arttıracaklarını, % 33'ünün geleceğe yönelik hedeflerinde kararsız olduğu, % 30.9'unun akademisyen hemşire, %29.8'inin klinisyen hemşire olmak istediği belirlenmiştir. % 85.1'inin bölüm değiştirmek istemediğini, % 46.2'sinin ise memnun olduğu için bölümünü değiştirmek istemediğini bildirmiştir (p=0.000). % 55.4'ünün hastaların erkek hemşirelere olan tepkisinde sorun olmadığını, % 57'sinin hemşirelik mesleğini tercih etmede çevre tepkisinin normal olduğu, diğer bölüm öğrencilerinin tepkisi sorulduğunda ise sırasıyla % 36,6 komik buldukları, %54,8'i normal karşıladıkları saptanmıştır. Bölüm değiştirme ve hastaların erkek hemşirelere olan tepkileri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunurken (p=0,024), çevre tepkisi ve diğer bölüm öğrencileri tepkisi arasında anlamlı fark bulunmamıştır (p=0,510, p= 0,639). **Sonuç:** Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, araştırmaya alınan erkek öğrencilerin, yarısının iş bulma kolaylığı olduğu için bu mesleği tercih ettiği belirlenmiştir. Daha nitelikli bir bakım için erkek hemşirelerin toplumun tüm kesiminde ve erkek hemşireler üzerinde benimsenmesi ve geliştirilmesi gereklidir. Mesleğin tanıtılması ve öğrencilere eğitimleri boyunca yol göstermeleri için akademisyenler ışık tutmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Erkek Öğrenci Hemşire, Hemşirelik Mesleği, Meslek Algısı

Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler	n	%
Tercih sırası		
1-8. Tercih	65	69.1
9-16. Tercih	16	17.0
17-24. Tercih	13	13.8
Mesleği seçme nedeni		
Mesleği sevdiği için	18	19.1
Aile önerisi olduğu için	12	12.8
İnsana yardım etmek için	6	6.4
Tesadüf	10	10.6
İş bulma kolay olduğu için	47	50.0
Üniversite okumak için	1	1.1
Bölüm değiştirmek isteyen		
İsteyen	14	14.9
İstemeyen	80	85.1
Bölüm değiştirmek istememe nedeni		
Memnun	43	46.2
Sorumluluk	1	1.1
İdealim	9	9.7
İş bulma	24	25.8
Cevapsız	16	17.2

Hastaların Erkek Hemşirelere Olan Tepkisinin Dağılımı

Hastaların erkek hemşirelere olan tepkisi	n	%
Hastalar hitap şekli seçmede zorlanıyor	11	12.0
Sorun yok	51	55.4
Hemşire olmamızı yadırgıyorlar	12	13.0
İsim değişikliği yapılmalı	14	15.2
Yanıt yok	4	4.3

[PS-037]

Tip II diyabetli hastaya klinikte bütüncül yaklaşımla sunulan hemşirelik bakımı: Olgu sunumu

Hacer Durmuş, Nursu Dazıroğlu, Gizem Deniz Bulucu Büyüksoy, Gökçe Demir
Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü

Giriş

Bu araştırmada dâhiliye kliniğinde yatan Tip II diyabet hastası olgu olarak sunulmuştur. Hastaya iki hemşirelik öğrencisi ve öğretim elemanları tarafından klinik stajı sırasında Roper, Logan ve Tierney'in geliştirdiği günlük yaşam aktiviteleri modelinden yararlanılarak bütüncül yaklaşımla hemşirelik bakım planı uygulanmıştır.

Olgu

12 yıldır tip II diyabet hastası 54 yaşındaki A.A., geçirdiği epilepsi nöbeti sonucu düşmesi nedeniyle 31.10.2015 tarihinde acil servise getirilmiş, buradan göğüs cerrahisi servisine çıkarılmıştır. Burada 14 gün yatan A.A., kan glikozunun düzenli olmaması nedeniyle 16.11.2015 tarihinde dâhiliye servisine nakil edilmiştir. Hastada saptanan sorunlar; kan glikozunun yüksek olması, deri bütünlüğünde bozulma ve ayak yarası riski, düşme riski, ağız hijyeninde bozulmadır. Olguda saptanan sorunlar; kan glikoz düzeyinin yüksek olması, deri bütünlüğünde bozulma ve ayak yarası riski, düşme riski, ağız içi hijyeninde bozulma, sık epilepsi nöbeti geçirme, iştahsızlık ve sosyal ilişkilerin zayıf olmasıdır. Saptanan sorunlara yönelik ilaç kullanımı, beslenme, egzersiz ve ayak bakımına yönelik eğitim verilmiş, deri, ağız ve ayak bakımı uygulanmış, epilepsi ve düşme riski ile ilgili eğitim verilmiş, sosyal ilişkilerini güçlendirmek amacıyla motive edilmiştir.

Sonuç

Değerlendirme aşamasında hasta ve aile üyesinden eğitimler sonunda olumlu geribildirim alınmıştır. Ancak birey evde takip edilemediğinden eğitimler sonunda davranış gelişip gelişmediği bilinmemektedir. Tip II diyabet bakımı ve tedavisi için klinik ve birinci basamak sağlık ekibinin iletişim kurarak birlikte çalışması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik bakımı, Tip II Diyabet, Hasta bakım planı

[PS-038]

Ergenlerde Yeme Bozukluğu Riski Yaygınlığı ve Psikopatolojik Semptomlarla İlişkisi

Hasan Hüseyin Çam, Zehra Fatime Can, Dilber Kaya
Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, Kilis

Giriş-Amaç: Yeme bozuklukları giderek artan sıklıkta ergenleri etkileyen kompleks hastalıklardır. Hem anoreksiya nervoza hem de bulimia nervoza ciddi biyolojik, psikolojik ve sosyolojik morbidite ve mortaliteye neden olabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, ergenlerde yeme bozukluğu riski yaygınlığının saptanması ve psikopatolojik semptomlarla olan ilişkisinin belirlenmesidir.

Yöntem: Kesitsel tipte planlanan bu çalışma 2015 yılı Aralık ayında Kilis il merkezinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Kilis Mehmet Sanlı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde öğrenim gören 401 öğrenci oluşturmakta olup, evrenin %84'üne (338 öğrenci) ulaşılabilmektedir. Veriler; sosyodemografik özellikler, Yeme Tutum Testi ve Duke Sağlık Profili Ölçeği'ni içeren anket formu kullanılarak kendi kendine yanıtlama yoluyla toplanmıştır. Verilerin analizinde Ki-Kare Testi ve Independent Samples t Testi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortancası 16 olup, en küçük yaş 14 ve en büyük yaş ise 18'dir. Katılımcıların %20,7'si erkek, %79,3'ü kızdır. Katılımcıların Yeme Tutum Testi puan ortalaması $12,27 \pm 8,733$ olup, yeme bozukluğu riski görülme sıklığı %18,3 olarak bulunmuştur. Beden Kitle İndeksine göre katılımcıların %69,8'i normal kilolu, %25,4'ü hafif kilolu ve %4,7'si ise obez olarak belirlenmiştir. Yeme bozukluğu riski kızlarda %21,3, erkeklerde ise %7,1 olup, gruplar arasındaki farklılık istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). Yeme bozukluğu riski olanların Mental Sağlık Skoru ve Benlik Saygı Skoru yeme bozukluğu riski olmayanlara göre anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur ($p < 0,05$). Yeme bozukluğu riski olanların Anksiyete Skoru, Depresyon Skoru ve Anksiyete-Depresyon Skoru yeme bozukluğu riski olmayanlara göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$).

Sonuç: Yeme bozukluğu riskinin ergenler arasında önemli bir sorun olduğu belirlenmiş olup, yeme bozukluğu riski olanlarda bir takım ruhsal sorunlarında eşlik ettiği görülmektedir. Bu dönemde yeme bozukluklarının yaygınlığından dolayı erken tanıya yönelik taramalar yapılmalı ve sağlıklı beslenme davranışları hakkında ergen ve aileleri eğitilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yeme bozukluğu, ergen, psikopatolojik semptom

Anahtar Kelimeler: Ergen, Psikopatolojik Semptom, Yeme Bozukluğu

[PS-039]

Teknoloji, Zaman Yönetimini Nasıl Etkiler?

Hilal Kuşcu Karatepe¹, Derya Atik¹, Nilgün Katrancı²

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu, Hemşirelik Bölümü, Osmaniye/Türkiye

²Kilis 7 Aralık Üniversitesi Yusuf Şerefoğlu Sağlık Yüksek Okulu, Hemşirelik Bölümü, Kilis/Türkiye

Türk Dil Kurumu zamanı 'bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit' şeklinde tanımlanmıştır (1). Zaman; durmaz, toplanamaz, depolanamaz, tekrarlanamaz ve harcanır. Satın alınmaz, biriktirilmaz, ödünç alınmaz. Tek yapabileceğiniz şey, en iyi şekilde değerlendirmek, yönetmektir (2).

Zaman yönetimi, öz yönetimdir; olayların kontrollerinin sağlanması, yönetilmesidir. Amaç, bireyin kendisini ve işlerini yaşadığı zaman süresi içinde istenen düzeyde planlamasıdır (3). Belli bir zamanda çeşitli işlerin yapılmasıyla ilgili kendini yönetme, performansı arttırmadır (4) Günümüzde insan yaşamının amacı ve kişiliğinin verimliliğini doğrudan etkileyen zaman önemli olmuş, zamanın etkili ve üretken kullanılabilmesi için zaman yönetimi gündeme gelmiş özellikle profesyonel çalışma hayatında başarının en önemli unsurlarından olmuştur (5,6). Bireylerin günlük ve iş yaşamında, işletmeler için ise tüm iş süreçleri için geçerli olan bir konudur. Zaman yönetimi hayati derecede önemli olup, bir bireyin hayattan aldığı zevki etkileyen ve yaşam kalitesini değiştiren bir kavramdır. Teknoloji ise artık her alanda kullanılmaktan vazgeçemediğimiz bir gereksinim haline gelmiştir. Bilgi ve teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler hayatın farklı alanlarında farklı etkilere yol açmaktadır. İnsan hayatı da bu değişimlerden önemli ölçüde, olumlu ve olumsuz etkilenmektedir. Teknolojik gelişmeler işlerin hızlanmasını, kolay ve pratik sonuçlara ulaşılmasını sağlarken zaman ve enerjiden tasarrufu da kolaylaştırmaktadır. İş yapma biçim ve şekillerini önemli ölçüde değiştirmekte ve hızlandırmaktadır. Günler ya da aylar süren birçok iş bugün artan teknoloji kullanımıyla çok daha kısa zamanda, daha etkin bir biçimde ve eksiksiz olarak yapılabilmektedir. Diğer taraftan, bu değişimler insanlar üzerinde baskıların oluşmasına neden olmuştur. Teknolojiyi kullanmanın ayrıcalık olmaktan çok zorunluluk haline dönüştüğü günümüzde, insanların sürekli değişen ve gelişen teknolojiye uyumu, anlayabilmesi ve sunduğu fırsatlardan yararlanması için bilgi, beceri, tutum ve alışkanlık kazanmaları da zaman alıcıdır (6). Teknolojiyi doğru kullanamamak, özellikle gençlere zaman kaybettirmekte, hatta tehlikeli olabilmektedir. Sonuçta, zaman kıt ve değerli kaynaklardan biridir. Zamanın doğru yönetilmesi, birçok başarıyı beraberinde getirir. Zamanı yönetmek ise doğru zamanda doğru teknolojiyi kullanmakla sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, zaman, zaman yönetimi

[PS-040]

Örgütlenmede Sosyal Medya Ne İşe Yarar?

Hilal Kuşcu Karatepe¹, Nilgün Katrancı², Derya Atik¹

¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu, Hemşirelik Bölümü, Osmaniye/Türkiye

²Kilis 7 Aralık Üniversitesi Yusuf Şerefoğlu Sağlık Yüksek Okulu, Hemşirelik Bölümü, Kilis/Türkiye

Günümüzde sosyal medya hayatın her alanında etkin olarak kullanılmaktadır. Sosyal medya; "Web 2.0 üzerinde ideolojik ve teknolojik içeriklerin, yapılanmaların kullanıcı merkezli bir şekilde üretilmesine ve geliştirilmesine izin veren internet tabanlı uygulamaların bütünüdür"(1). Sınırsız bağlantı, paylaşım ve keşfetme imkanı sunmaktadır. İnsanların birbirleri ile etkileşimli bir şekilde iletişim kurabilmek için kullandıkları çevrim içi tüm teknolojiler sosyal medya olarak tanımlanmaktadır (3).

Teknolojik gelişmelerin ilk amacı etkili iletişimi sağlamaktır. Ancak günümüzde iletişim araçları artık iletişim aracı olmanın ötesine geçip, insanlar için birer organizasyon aracı, sosyalleşme platformudur. Son 15 yılda birçok sosyal ağ yayına başlamıştır ve ilgi alanları üzerine değil insanlar üzerinde yoğunlaşmışlardır. Ağlardaki bu yükseliş, organizasyonları çevrimiçi topluluklara dönüştürmüştür. 2004'deki Facebook ve 2006'daki Twitter günümüzdeki en çok katılımcıya sahip sosyal medya kanallarıdır. Facebook ve Twitter, kullanıcılarına mesajlaşma ve tanışma imkânı sağlamanın yanında organizasyon kurmayı, organize olmayı, bilgi ve fikir paylaşmayı, inançlar düşünceler etrafında gruplaşmayı sağlayan sosyalleşme platformları olmuşlardır (4).

Sosyal medyanın, toplumsal örgütlenme modellerindeki rolü de giderek artmaktadır. İnteraktif ve gerçek zamanlı iletişim imkanı sağlayan kullanıcılar yoğun olarak sosyal medya ağlarında oluşturdukları içerikleri paylaşmaktadır (2). Sosyal ağlarda paylaşılan içerik hızlıca yayılmakta ve insanlar bu içeriği değerlendirmektedir. Büyük kitleler arasında oluşan bu diyaloglar ile çeşitli amaçlara yönelik gruplar oluşmakta, örgütlenmeler yapılandırılmaktadır. Bu hızlı yayılma ve tartışma ortamının kolaylıkla oluşması sosyal medyanın sosyal, ekonomik, politik gibi birçok alanda etkin bir rol oynamasını sağlamaktadır. Politik olarak yaşanan İran olayları, Bombay saldırıları ya da depremlerdeki büyük yardım kampanyaları sosyal medyanın örgütlenmedeki rolünü bize açıkça göstermektedir (3). Örgütlenmede,

- Organize olmayı kolaylaştırması
- Gerçekleri kolaylıkla öğrenebilme imkânı sağlaması
- Kişilerarası iletişimi arttırması
- Fikirlerin hızlıca yayılmasını sağlaması
- Organizasyon ve iletişim maliyetini düşürmesi
- Daha çok sayıda insanın olaylara kısa sürede reaksiyon gösterebilmesi ile sağlanır (5, 6).

Sosyal medyanın sunduğu imkanlarını riske dönüştürmeden kullanılmalıdır. Sosyal medya, deneyimli ve eğitilmiş ekipler tarafından yönlendirildiğinde, akıllı kişilerce kullanılıp iyi niyetlerle yaklaşıldığında başarılı örgütlenme sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, örgütlenme, rol

[PS-041]

Kistik Fibrozis Şüphesi Olan Birey ve Ailesinin Tanılanmasında Omaha Sisteminin Kullanılması

Tuğba Duygu Özmet, Duygu Sezgin

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Giriş: Kistik fibrozis; akciğer, pankreas, bağırsak, ter bezleri ve dış salgı bezlerindeki belirtiler ile seyreden, beyaz ırkta en sık rastlanılan otozomal resesif geçişli kalıtsal bir hastalıktır. Hastalığın yol açtığı sorunların, hasta birey ve ailesinin ayrıntılı tanılanmasında standart hemşirelik terminolojisi kullanılması önemlidir. Amerikan Hemşireler Birliği tarafından kabul edilen sekiz sınıflama sisteminden biri olan Omaha sistemi, birey, aile ve toplumun problemlerini tanılama, girişimleri planlama ve yapılan girişimleri değerlendirmeye olanak sağlayan, standart kod ve kavramlardan oluşan bir hemşirelik bilişim sistemidir. Sistem; problem sınıflama listesi, problem değerlendirme ölçeği ve girişim şeması olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Omaha sistemini kullanarak, kistik fibrozis şüphesi olan birey ile ailesini tanılamak ve değerlendirmektir.

Olgu: İstanbul ili Bayrampaşa ilçesinde bir Aile Sağlığı Merkezi'ne başvuran birey ve ailesinin değerlendirilmesinde Omaha Sistemi problem sınıflama listesi, problem değerlendirme ölçeği ve girişim şeması kullanılmıştır. Değerlendirilen olgu; 22.08.2015'te doğmuş olan 1,5 aylık bebeğin doğum sonrasında yapılan yeni doğan kistik fibrozis tarama test sonucu "şüpheli" olarak bulunmuş, ilerleyen tarihlerde tekrarlanan iki test sonucunun da "şüpheli" olduğu belirtilmiştir. Yapılan fiziksel muayenesinde bebeğin cildinde sarılık ve solunumunda wheezing bulgulanmıştır. Büyüme gelişme izleminde kilosunun 97. persentil olduğu ve doğumda 65. persentil olan boyunun 40. persentile düşmüş olduğu gözlenmiştir. Bebek, yapılan muayeneler ve kistik fibrozis testleri sonrasında ter testi için hastaneye sevk edilmiştir. Bebek ve annesinin Omaha problem sınıflama listesine göre değerlendirilmesi sonucunda; Psikososyal Alan'dan "Ruh Sağlığı", "Büyüme-Gelişme"; Fizyolojik Alan'dan, "Deri", "Solunum" ve Sağlık Davranışları Alanı'ndan "Beslenme" olmak üzere beş aktüel problem saptanmıştır. Belirlenen problemlerin, Problem Değerlendirme Ölçeği'ne göre değerlendirmesi yapılmış, ardından Eğitim Rehberlik ve Danışmanlık, Tedavi ve İşlem, Vaka Yönetimi, Surveyans girişimleri uygulanmış ve sonuçları değerlendirilmiştir. En sık uygulanan girişimin Tedavi ve İşlem olduğu, bakım sonuçlarına göre Problem Değerlendirme Ölçeği ile değerlendirilen problemlerde iyileşme sağlandığı gözlenmiştir.

Sonuç: Aile sağlığı hemşireliği uygulamalarında birey ve ailesinin problemlerinin tanılanmasında ve değerlendirilmesinde, Omaha sisteminin etkin olarak kullanılabildiği gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile sağlığı hemşireliği, Kistik fibrozis, Omaha sistemi

[PS-042]

Hemşirelikte Teknoloji Kullanımı

Belgin Patiroğlu, Kerime Derya Beydag
Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Hemşirelik topluma hizmet vermek, insan sağlığını korumak ve geliştirmek, hasta bireylere bakım vermek ve kendilerini güvende hissetmelerini sağlamak amacıyla ortaya çıkan bir meslek grubudur. Hemşirelik geçmişte yalnızca bakım vermek ve hastanın güvende olduğunu hissetmesi amaçlı bir meslek iken; günümüzde hastalıkları önleme, sağlığı yükseltme üzerine yoğunlaşmış ve giderek genişleyen rollere sahip olmuştur. Böylece çağdaş hemşire bakım verici, savunucu, karar verici, koruyucu, rehabilite edici, eğitici rollerini üstlenmiştir. Bu modern sağlık bakımının içinde verilen bakımın niteliğini ve niceliğini arttırmak amacıyla hemşireler, gerek hemşireliğin eğitim sürecinde, gerekse klinik uygulamalarda teknolojinin bir çok çeşidini kullanılmaktadırlar. Hemşirelikte kullanılan teknolojinin bazıları; simülasyon, interaktif eğitimler, tele iletişim-çağrı sistemleri ve bilgisayar sistemleridir.

Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı; deneyime dayalı öğrenme imkanı sunarak öğrencilerin kendilerine güvenlerinin artmasını ve klinik karar verme becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır. Simülasyon sisteminin yanı sıra kullanılan bir diğer teknoloji ürünü olan bilgisayarlar; bakımın kalitesine, mesleğe, hizmetin dökümantasyonu ve bilgi birikimine olumlu katkılar sağlamaktadır. Günümüzde hemşirelik bilişimi sayesinde sağlık bakım verileri ve enformasyonu etkili ve verimli bir şekilde kayıt altına alınmaktadır. Bilgisayara dayalı bilişim sistemleri, sağlık bakım ortamlarında ve klinik merkezlerde, hemşirelik bakım uygulamalarını belgelemeyi sağlarlar. Bilgisayarın etkin kullanımı, tedavi ve bakım sürecinde ortaya çıkabilecek hataları azaltmada da katkı sağlamaktadır. Hemşirelik eğitiminde kullanılan diğer yöntem olan interaktif eğitimler ile, acil durumlarda hastalara nasıl yaklaşılacağı, ne gibi tedbirlerin alınması gerektiği, hastaya yapılacak işlemlerin aşamaları tek tek videolu şekilde anlatılabilmektedir. Bu tip teknolojilerin yanı sıra özellikle son zamanlarda gündemde olan tele-hemşirelikte önemli bir alana sahiptir. Özellikle kronik hastalıkların bakımında yaygın hale gelmiştir. Telefon, video konferans, internet, radyo ve ev tipi tele sağlık araçları ile yürütülen bu uygulama ile; sağlık hizmetlerine erişim artar, maliyet düşer, bakımın kalitesi artar ve yaşam kalitesi yükselir.

Teknoloji ve hemşireliğin bu denli iç içe olduğu düşünüldüğünde hemşirelik eğitimlerinde teknolojinin kullanımı hakkında da eğitimlere, uygulamalara yer verilmesi büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, bakım, teknoloji

[PS-043]

Lomber disk hernili hastalarda bel ağrısının günlük yaşam aktiviteleri ve uyku kalitesi üzerine etkisi Gulsah Kose¹, Sevinç Taştan¹, Nail Çağlar Temiz², Yusuf İzci², Melek Sarı¹¹Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Hemşirelik Yüksek Okulu²Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Beyin ve Sinir Cerrahisi AD

Amaç: Lomber disk hernili hastalarda bel ağrısının günlük yaşam aktiviteleri ve uyku kalitesi üzerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem-Gereçler: Tanımlayıcı kesitsel nitelikteki araştırma Şubat-Ekim 2015 tarihleri arasında 77 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Ağrı düzeyini ölçmek için görsel ağrı skalası (VAS), günlük yaşamdaki kısıtlılıkların belirlenmesi için Oswestry Yetersizlik Skalası (OYS) ve uyku kalitesi ile ilgili soruların belirlenmesi için Pittsburg Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) kullanılmıştır.

Bulgular: Ortalama VAS değeri 73.26 ± 24.37 olarak saptanmıştır. VAS değerinin kadın cinsiyette ve evlilerde daha fazla olduğu ve yaş arttıkça VAS'ın da arttığı saptanmıştır. Ortalama OYS puanının 29.42 ± 9.51 olduğu ve günlük yaşamdaki yetersizliklerin orta derecede olduğu saptanmıştır. Yaş arttıkça OYS puanının ve günlük yaşamdaki yetersizliklerin arttığı belirlenmiştir. OYS'na göre günlük yaşamdaki yetersizliklerin en çok yük kaldırma, yürüme ve ayakta durma alanlarında olduğu görülmüştür. Ortalama PUKİ değerinin 6.69 ± 4.06 olduğu ve hastaların uyku kalitesinin iyi olduğu saptanmıştır. VAS değeri ile OYS ve PUKİ değerleri arasında pozitif yönde bir korelasyon olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Hissedilen ağrı şiddeti arttıkça günlük yaşam aktivitelerindeki kısıtlılık ve uyku kalitesindeki bozulma direk olarak etkilenmekte ve artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: bel ağrısı, günlük yaşam aktiviteleri, uyku kalitesi

[PS-044]

Nekrotizan Fasiitli Bir Olgunun Hemşirelik Modeli Doğrultusunda TanılanmasıŞebnem Bilgiç¹, Ülfiye Çelikkalp¹, Nisanur Sarıkaya²¹Namık Kemal Üniversitesi, SYO Hemşirelik Bölümü, Tekirdağ²Namık Kemal Üniversitesi, SYO Hemşirelik Bölümü Öğrencisi, Tekirdağ

Nekrotizan fasiit (NF), fasyaların nekrozu ile karakterize nadir görülen, hızlı yayılan ve ağır seyirli bir yumuşak doku enfeksiyonudur. İnsidansı 100 binde 0,4 olan NF olgularında genellikle küçük yaralanma öyküsü vardır. Erken ve doğru tanı koyulması, gerekli cerrahi işlemlerin acilen yapılması ve komplikasyon oluşmadan tedavi edilmesi hayat kurtarıcıdır. NF olgularının tanı ve tedavisi multidisipliner ekip yaklaşımı gerektirdiği için, hasta bireyin bakımında tüm ekip üyeleriyle birlikte hemşirelere de önemli görevler düşmektedir. Bu olgu sunumunda intramüsküler (IM) enjeksiyon sonrası NF gelişen ve cerrahi yoğun bakım ünitesinde tedavi gören bir hastanın hemşirelik bakımı ele alınmıştır.

Sağ kalça ve bacakta şişlik, ağrı şikayetleriyle hastaneye başvuran 72 yaşındaki erkek hastanın yapılan muayenesinde sağ uyluğu boyunca nekrotik, hemorajik ve enfekte cilt altı dokusu gözlenmiştir. Anamnezinde yaklaşık bir ay önce sağlık çalışanı olmayan birine IM enjeksiyon yaptırdığını belirten hasta, NF tanısıyla ortopedi servisine yatırılmıştır. Hastaya genel anestezi altında doku debridmanı yapılmış, yara yeri ıslak pansuman ile kapatılmıştır. Ameliyat sonrası cerrahi yoğun bakım ünitesine alınan hastaya VAC tedavisi başlanmış, tedaviden 1 hafta sonra yara bölgesinde akıntının azaldığı ve yarada iyileşme olduğu gözlenmiştir. Daha sonra genel durumu kötüleşen hasta entübe edilmiş ve trakeostomi açılmıştır. Akciğerlerde plevral efüzyon gelişmesi ile hastaya göğüs tüpü takılmış ve 5. günün sonunda drenajın 50ml/gün'ün altına inmesi ile çıkarılmıştır. NF bölgesinin genişliğinden dolayı pozisyon vermede sıkıntı yaşanan hastanın sakrum bölgesi, topukları, bacakları ve sırtında dekübitüs ülser oluşmuştur. Sacral bölgeye 6 gün boyunca VAC uygulaması yapılmış ve iyileşme gözlenmiştir. Trakeostomi ile spontan solunumu olan hasta oral beslenmeye başlamış ve 3. ayın sonunda trakeostomi ile taburcu edilmiştir.

Roper Logan ve Thirney'in Hemşirelik Modeli doğrultusunda incelenen olgunun NANDA-I'a göre belirlenen hemşirelik tanıları; ağrı, anksiyete, etkisiz havayolu açıklığı, konforda bozulma, etkisiz bireysel başatme, yorgunluk, uyku düzeninde bozulma, enfeksiyon riski, doku bütünlüğünde bozulma riski, travma riski, hipertermi riskidir. Mevcut hemşirelik tanılarına yönelik bireyselleştirilmiş hemşirelik bakımı uygulanan hasta şifayla taburcu edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: nekrotizan fasiit, hemşirelik bakımı, yaşam modeli

Dekübitüs Ülser

Sacral bölgede gelişen Dekübitüs Ülser

Nekrotizan Fasiit

Debridman sonrası yara yerinin görünümü

[PS-045]

Hemşirelik Bilişiminde Hastane Bilgi Yönetim Sistemi Kullanımının Önemi Burcu Küçükkaya¹, Hatice Kahyaoğlu Süt¹, Hasret Kaçmaz², Güler Emektar²¹Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne.²Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 3. Sınıf.

Giriş: Bilişim, bilginin işlenmesi, depolanarak saklanması, teknik araçlarla en hızlı ve en kolay yoldan iletilerek bilgi akışının sağlanmasıdır. Hemşirelik bilişimi, hemşirelik bakım ve uygulamalarını desteklemek amacıyla hemşirelik veri, bilgi ve enformasyonunun işlenmesi ve yönetilmesinde bilgisayar destekli bilgi bilimidir. Bilişim teknolojisinde ki gelişmeler ile çalışma verimliliği artmakta, maliyet düşmekte, hizmet kalitesini artmaktadır. Bilişim teknolojilerini kullananların %80'ini oluşturan hemşireler, hasta verilerini toplayıp, elektronik sağlık kayıtlarına aktarırlar. Bu nedenle hemşirelerin bilişim teknolojisine uyum sağlamaları çok önemlidir. Hemşirelikte bilişim sistemleri kapsamında hemşire dokümantasyon sistemi, anımsatıcılar, uyarıcılar, çağrı sistemleri, hasta-hemşire karar-destek sistemleri, takip ve izlem sistemleri yer almaktadır. Amerika'da yapılan bir araştırmada, yazılı hasta kayıtlarına göre elektronik hasta kayıt sistemi hemşirelerin iş yükünü azaltmakta, hasta bakımını olumlu yönde etkilemekte ve hasta mahremiyetini daha az tehdit etmektedir. Hemşire dökümantasyon sistemini kullanarak hasta bakımını planlayan hemşirelere göre hasta bakımının planlanması ve bakım sonuçlarının değerlendirilmesi daha kolaydır. Ülkemizde yapılan çalışmalarda, elektronik hasta kayıt sistemi ile hemşirelik sürecine yönelik uygulamaların kolaylaştığı, hasta laboratuvar bulgularını takip, malzeme giriş-çıkışını izlem ve hasta verilerini kaydetmek konularında sıklıkla sistemin kullandığı bildirilmiştir.

Sonuç: Hemşirelik uygulama ve bakımında hastane bilgi yönetim sisteminin kullanılması, hasta kayıt güvenliği, zaman tasarrufu, iş yükünün azalması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle hemşirelik bilişimi alanında eğitilmiş hemşire sayısının artırılması ve hemşirelerin hastane bilgi yönetim sistemini etkin kullanmaları ile hemşirelik bakım ve uygulama kalitesinin artacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi yönetimi, Hastane, Hemşirelik bilişimi

[PS-046]

Öğrenci Hemşirelerin Klinik Uygulamada Karşılaştıkları Güçlükler ve Öğrencilerin Önerileri

Merve Muslu, Şükran Başgöl, Ümran Oskay

İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul

Giriş: Klinik uygulamalar, hemşirelik eğitiminin merkezinde yer alır. Uygun klinik ortam eğitimin kalitesini artırır. Öğrencilerin klinik uygulamaya ilişkin görüş ve önerilerinin araştırılması, sorunların belirlenmesine katkı sağlayarak, hemşirelik eğitiminin ve mesleğinin kalitesinin artmasında yararlı olacaktır.

Amaç: Öğrenci hemşirelerin klinik uygulamada karşılaştıkları güçlükler ve öğrencilerin önerilerinin belirlenmesidir.

Gereç-Yöntem: Bu çalışma, tanımlayıcı kesitsel tipte bir araştırma olarak planlandı. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan 45 soruluk web anketi oluşturuldu. Anket, bilgilendirilmiş onam formu ile birlikte Ocak-Şubat 2016 tarihleri arasında web yolu ile hemşirelik öğrencilere ulaştırıldı. Öğrenci hemşireler tarafından oluşturulan facebook forum sayfalarında paylaşılarak gönüllülük esasına dayalı olarak doldurmaları istendi.

Bulgular: Araştırma, toplam 158 öğrenci hemşirenin katılımı ile tamamlandı. Öğrenci hemşirelerin yaş ortalamasının $21,10 \pm 1,52$ olduğu, %82,3'ünün kadın olduğu, %32,9'unun 2. Sınıf, %41,1'inin 3.sınıf öğrencisi olduğu belirlendi. Öğrencilerin kliniklerde en çok karşılaştıkları sorunlar arasında kliniklerde kendilerine görev dışı sorumluluk verilmesi, öğretim elemanlarından yeterince destek alamadıkları, hastalarla iletişimi başlatmakta zorlanmaları ve malzeme bulmakta zorluk yaşadıkları bildirildi. Yaşadıkları zorluklara ilişkin ise öğrencilerin %81,6'sı sağlık personelinin yeterince ilgili davranmadığı, %81,6'sı yaptığı küçük hataların hasta yanında söylenmesinin motivasyonunu düşürdüğünü, %72,8'i klinikte bakım planı formlarını doldurmaktan uygulama yapamadığını, %59,5'i hastaların cinsel yaşamını sorgularken çekindiğini, %67,7'si hemşirelik eğitimindeki farklı eğitim düzeylerinin hemşire üniversite öğrencilerine olumsuz olarak yansıtıldığını, %50,6'sı uygulama yaparken hata yapma korkusu yaşadığını bildirdi.

Öğrenciler, uygulama alanlarında klinik hemşiresi ile birlikte daha rahat uygulama yapabildiklerini bildirdiler. Uygulama alanlarında sorun yaşanmaması için öneriler uygulama öncesi daha etkili klinik oryantasyon sağlanması (%60), okulda laboratuarda her öğrencinin tek tek uygulamaları yapabilmesi (%60), okuldaki simülasyon eğitimlerinin daha etkili olması (%55), öğretim elemanlarının öğrenci ile daha fazla iletişimde bulunması (%55), öğrencilerin soyunma odalarının iyileştirilmesi (%50) olarak bildirildi.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucunda öğrencilerin hemşirelerden ve öğretim elemanlarından yeterli destek görmedikleri saptanmıştır. Bu doğrultuda öğretim elemanlarının öğrenci hemşirelere daha fazla destek olmaları ve klinik hemşireleri ile eğitimcilerin işbirliğinin sağlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Öğrenci, Klinik Uygulama, Güçlük

[PS-047]

Lise Öğrencilerine Verilen Sağlıklı Yaşam Biçimi Konulu Eğitimin Etkinliği ve Öğrencilerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları

Nalan Bostan Akmeşe, Ertuğrul Acar, Muhammed Said Gökdoğan, Sinem Oturak, Elif Şahin, Deniz Şahin, Özlem Örsal, Ayfer Açıkgöz
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Amaç: Sağlıklı yaşam biçimi, bireyin sağlığını etkileyebilecek davranışlarını kontrol edebilmesi, günlük aktivitelerini düzenlerken kendi sağlık durumuna uygun davranışları seçmesi olarak tanımlanmıştır. Bunun için bireyin kişilerarası ilişkiler, fiziksel aktivite, stresle baş etme, yeterli dengeli beslenme, manevi gelişim ve sağlık sorumluluğu konularına hakim olması gerekmektedir. Bu sebeple çalışma Eskişehir Odunpazarı ilçesinde bulunan bir lisedeki dokuzuncu sınıf öğrencilerinin sağlıklı yaşam davranışlarını öğrenmelerini ve kullanmalarını sağlamak amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın evrenini Eskişehir Odunpazarı ilçesindeki bir lisede öğretim gören 150 dokuzuncu sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup çalışmaya katılmaya gönüllü olan 144 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmacılar tarafından Aralık 2015 tarihinde öğrencilere "Sağlıklı Yaşam Biçimi" konulu sağlık eğitimi verilmiştir. Öğrencilere eğitimin amacı anlatılmış ve başlangıçta araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyo-demografik bilgiler ile ön-testler eğitimden 2 hafta önce uygulanmıştır. Eğitim programının tamamlanmasının ardından araştırmacılar tarafından hazırlanan eğitim broşürleri tüm öğrencilere dağıtılmıştır. Daha sonra öğrencilere ön-test olarak uygulanan anketler, son-test olarak yeniden uygulanmış olup aynı zamanda öğrencilerin sağlıklı yaşam davranışlarını değerlendirmek için Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği (SYBDÖ) uygulanmıştır. Ölçek, Walker, Sechrist, Pender tarafından geliştirilmiş ve Bahar ve arkadaşları tarafından geçerlik-güvenirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin cronbach alpha katsayısı.92 olup alt boyutlarının güvenilirlik katsayıları ise.64 ile.80 arasında değişmektedir. Veriler SPSS istatistik programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde dağılımları, paired samples t-testi kullanılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için araştırmanın yapıldığı kurumdan yazılı izin alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %81.2'si kadın, %18.8'i erkektir. Öğrencilerin SYBDÖ'den aldıkları puanlar sırasıyla; kişilerarası ilişkiler 24.53±4.98, manevi gelişim 24.09±4.96, beslenme 19.82±4.24, stres yönetimi 19.17±4.08, sağlık sorumluluğu 18.68±4.65, fiziksel aktivite 17.44±5.23, SYBD ölçeği toplam puan ortalaması 123.77±20.85'dir. Değerlendirme anketinde, öğrencilerin eğitim verilmeden önceki puanlarıyla eğitim verildikten sonraki puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<0.05).

Sonuç: Araştırma sonucunda öğrencilerin SYBDÖ toplam puan ortalaması orta düzeyde bulunmuş olup, alt grupları arasında en yüksek puan ortalaması kişilerarası ilişkiler, en düşük puan ortalaması fiziksel aktivite olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: sağlıklı yaşam biçimi davranışları, sağlığı geliştirme, sağlık eğitimi

[PS-048]

Üniversite Kız Öğrencilerinin Adölesan Gebelik ve Gebelikten Korunma Yöntemlerine İlişkin Görüşleri

Merve Vatan, Şükran Başgöl, Nevin Hotun Şahin

İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul

Giriş: Adölesan ve gençlik dönemi; üreme sağlığına ilişkin problemlerin sık yaşandığı, istenmeyen gebelik ve isteyerek düşüklerin olduğu önemli bir dönemdir. Dolayısıyla, gençlerin gebelikten korunma yöntemlerinin seçiminde bilinçli davranmaları özellikle önemlidir.

Amaç: Üniversite kız öğrencilerinin adölesan gebelik ve gebelikten korunma yöntemlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini; İstanbul'da özel bir kız öğrenci yurdunda Ocak-Şubat 2016 tarihleri arasında ikamet eden 178 öğrenci oluşturdu. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek, araştırmaya katılmayı gönüllü kabul eden öğrenciler (n:154) araştırma kapsamına alındı. 24 öğrenci ise çalışmaya katılmayı red etti. Çalışma, tanımlayıcı kesitsel tipte nitelikte bir araştırmadır.

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan 23 soruluk "Tanıtıcı Bilgi Formu" ile aile planlamasına yönelik tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla Örsal ve Kubilay (2007) tarafından geliştirilen 34 maddelik "Aile Planlaması Tutum Ölçeği" kullanıldı.

Bulgular: Araştırma, toplam 154 kız öğrencinin katılımı ile tamamlandı. Öğrencilerin yaş ortalamasının 20,51±1,85 olduğu, %60'ının sağlık alanındaki bölümlerde öğrenim gördüğü saptandı. Yarısından fazlası (%57,1'i) gebeliğe ilişkin herhangi bilgisinin olmadığını, (%81,2'si) hastanelerde olan adölesan gebe bildirim formunun varlığını bilmediğini ve (%77,9'u) adölesan gebelikleri onaylamadığını bildirdi. Gebelik ve gebeliği önleyici yöntemlere ilişkin bilgi kaynağı olarak en fazla (%62,3) interneti kullandıkları; en fazla (%96,8'i) hapları, en az ise (%29,2'i) implantları duydukları belirlendi. Öğrencilerin büyük çoğunluğu okul ve aile tarafından yeterli bilgilendirme yapılmamasının adölesan gebeliklere neden olduğunu, sağlıklı bir cinsel yaşam için de gebelikten korunma yöntemleri hakkında eğitim verilmesi gerektiğini bildirdi. Öğrencilerin Aile Planlaması Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması 129±14,42'dir ve ölçek alt boyutlarından aile planlamasına ilişkin puan ort. 60,71±6,63; aile planlaması yöntemlerine ilişkin puan ort. 27,16±4,75 ve doğuma ilişkin puan ort. 38,05±6,34 saptandı. Buna göre, öğrencilerin aile planlamasına karşı tutumlarının olumlu olduğu ancak istendik düzeyde olmadığı belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin adölesan gebelik ve gebelikten korunma yöntemlerine ilişkin aile ve okullardaki bilgi kaynaklarını yetersiz gördüğü belirlendi. Bu doğrultuda, aile ve okulların sağlık profesyonelleri ile işbirliği yaparak etkin eğitimin yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: adölesan, gebelik, gebelikten korunma yöntemleri

[PS-049]

Üniversitede okuyan kız öğrencilerin meme sağlığıyla ilgili bilgi ve uygulamalarının belirlenmesi

Gülşah Tuğçe Taş, Alev Çimen, Şeyma Kaya, Cennet Kara, Figen Şeremet, Betül Çay, Merve Burcu, Merve Yıldız, Şükriye Güneş, Merve Kapucu, Hülya Akbulut, Handan Terzi
Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara

Amaç: Bu araştırma, üniversitede okuyan kız öğrencilerin meme sağlığı ile ilgili bilgi ve uygulamalarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırma Ankara'da bir öğrenci yurdunda kalan toplam 399 öğrenciyle yürütülmüştür (n=399). Veri toplamak amacıyla, öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini, sağlık-hastalık öykülerini ve meme bakım uygulamalarını değerlendiren araştırmacılar tarafından hazırlanmış bir anket formu kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin ortalama yaşı 21 olup; ortalama menarş yaşları 13'tür. %30,6'sı sağlık bilimleri ile ilgili bir bölümde ve %33,8'i üçüncü sınıfta okumaktadır. Beden Kütle İndeksi 18,5kg/m²'nin altında (zayıf) olanların oranı %33,8'dir. Öğrencilerin %54,6'sı KKMM yapmaktadır. KKMM'nin nasıl yapıldığını bilmediğini ifade edenlerin oranı %40,4; ne zaman yapılması gerektiğini bilmeyenlerin oranı ise %45,1'dir. Meme kanserinin erkeklerde görülme durumu bilgisine sahip olanların oranı %59,6'dır. Öğrencilerin %5,5'nin birinci dereceden akrabalarında, %13,3'ünün ikinci dereceden akrabalarında meme kanseri öyküsü vardır. Sutyen kullanımının meme kanseri için bir risk faktörü olduğu belirtenlerin oranı %36,3; deodorant kullanımının meme kanseri için bir risk faktörü olduğunu belirtenlerin oranı %52,9'dur. Öğrencilerin %22,6'sı memelerinin büyük olduğunu; %11'i memelerinin büyüklüğünün günlük aktivitelerini yerine getirmelerine engel olduğunu belirtmiştir. Sutyen kullanımının meme sağlığı açısından gerekli olmadığını düşünenlerin oranı %11,8 iken; %41,9'u memelerin estetik görünümü açısından sutyenin sıkı olması gerektiğini düşünmektedir. Kilo alımına bağlı ölçü değişikliklerinde sutyenlerini ölçülerine uygun olarak değiştirenlerin oranı %68,9'dur. Öğrencilerin %24,3'ü sutyenini her gün yenisiyle değiştirmektedir. Uyumken sutyen kullanımının meme sağlığı açısından uygun olmadığını belirtenlerin oranı %61,9; banyodan sonra meme altlarının nemli kalmasının meme sağlığı açısından uygun olmadığını belirtenlerin oranı %62,2'dir.

Sonuç: Öğrencilerin meme bakımı, KKMM ve MemeCa ilgili bilgi düzeylerinin yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: kendi kendine meme muayenesi, mamografi, meme bakım hemşireliği, meme kanseri

[PS-050]

Hemşirelik Öğrencilerinde Mesleki Değerler Geliştirilebiliyor mu?

Nimet Ovayolu, Özlem Ovayolu, Ayşe Talayhan
Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Mesleki değerlerin aktarılması ve öğrenilmesinde eğitim süreci bir başlangıcı oluşturur ve öğrencilerin mezuniyet sonrası mesleki sosyalleşme sürecinde bu gelişim devam eder. Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin mesleki değerlerinin gelişimini belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Araştırma Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü öğrencileri ile tanımlayıcı olarak yapıldı. Araştırmanın evrenini; fakültede okuyan tüm hemşirelik öğrencileri, örneklemi ise; araştırmaya katılmaya istekli olan, 2, 3, 4. sınıfta okuyan toplam 330 öğrenci oluşturdu. Araştırmaya başlamadan önce öğrencilerden bilgilendirilmiş onam, kurumdan da yazılı izin alındı. Araştırmanın verileri anket formu ve Mesleki Değerler Ölçeği ile toplandı. Ölçekten alınabilecek toplam puanlar 26-130 arasındadır, yüksek puan mesleki değerlere uyumun güçlü olduğunu gösterir. Elde edilen veriler student t, one way anova testi ile değerlendirildi.

Bulgular: Öğrencilerin %66,7'sinin 17-21 yaş aralığında, %75,8'inin kadın, %47,0'ünün 2. Sınıfta okuduğu, %47,3'ünün mesleği "kısmen" isteyerek seçtiği ve %33,6'sının mesleği "kutsal bir meslek" olarak değerlendirdiği saptandı. Öğrencilerin mesleki değerler ölçeği puan ortalamalarının $98,2 \pm 16,9$ olduğu tespit edildi. Yapılan analizlerde; dördüncü sınıfta okuyanların ve 22-26 yaş grubunda yer alanların, en yüksek mesleki değer puanına sahip oldukları, mesleği "yardımcı personel olarak algılanan bir meslek" şeklinde tanımlayanların ve sağlık meslek lisesinden mezun olanların en düşük mesleki değer puanına sahip olduğu saptandı ($p < 0,05$). Mesleği isteyerek seçme ile mesleki değer puanı arasında ilişki olmadığı belirlendi.

Sonuç: Öğrencilerin mesleki değer puanının orta düzeyde olduğu, dördüncü sınıftakilerin mesleki değerlere ilişkin algı ve davranışlarının daha iyi geliştiği saptandı. Bu nedenle lisans eğitimi sırasında mesleki değerlerin oluşumu ve gelişimi açısından öğrencilerin desteklenmesi gerektiği önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, mesleki değerler, hemşirelik öğrencileri

[PS-051]

Üniversite Öğrencilerinin Uyku ile Stresle Başetme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Havva Kaçan Softa, Betül Keskin
Kastamonu Üniversitesi Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulu

Amaç:

Bir Devlet Üniversitesinde Eğitim Görmekte Olan Üniversitesi Öğrencilerinin Uyku ile Stresle Baş etme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma Üniversitenin Farklı Bölümlerinde eğitim gören araştırmaya katılmayı kabul eden 542 öğrenciyle yapılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan öğrenciyi tanımlayıcı sorular ile uykuya yönelik sorulardan oluşmaktadır. Ayrıca stresle baş etme ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 2010 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı belirlemek üzere Man Whitney-u testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %52'si kız, %26'sı Orman Fakültesi, %19'u II öğretim, %94'unun bir hastalığı bulunmamaktadır. Stresle Baş etme puan Ortalaması Güvenli Yaklaşım en yüksek Dördüncü sınıflarda, Çaresiz ve iyimser yaklaşım birinci sınıflarda ve sosyal destek arama puan ortalaması dördüncü sınıflarda yüksek bulunmuştur. Uyku ile Stresle baş etme puan ortalamaları arasında uyku sorunu yaşayanların güvenli yaklaşım puan ortalaması yüksek, uyku sorunu yaşamayan öğrencilerin ise boyun eğici yaklaşım puan ortalaması en düşük bulunmuştur. Uyku için uygulama yapan öğrencilerin stresle baş etme puan ortalaması alt ölçeklerinden Kendine Güvenli Yaklaşım ve Çaresiz Güvenli Yaklaşım Puan ortalaması yüksek bulunmuş istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Sonuç: Öğrencilerin cinsiyet, alışkanlıklar, öğretim türü yönünden stresle baş etme puan ortalamaları arasında fark bulunmuş ancak istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Stresle baş etme konusunda üniversiteye yeni gelmiş I. sınıf öğrencilerine Stresle baş etme eğitimlerinin verilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencisi, uyku, stresle baş etme

[PS-052]

Üniversite Öğrencilerinin Atılganlık Düzeylerinin Belirlenmesi

Havva Kaçan Softa, Betül Keskin
Kastamonu Üniversitesi Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulu

Amaç: Atılganlık bireyin yaşamının her alanında önemli bir yere sahiptir. Bireyin gerek öğrencilik hayatında gerekse iş hayatında gelişim ilerleyebilmesi için gereklidir. Özellikle üniversite hayatı bireyin gelişimi için birçok fırsat sunar. Atılganlık düzeyi yüksek olan bireyler bu fırsatları değerlendirir. Buda tüm hayatını olumlu yönde etkiler. Bu Araştırma Bir Devlet Üniversitesinde Öğrenim gören öğrencilerin atılgan düzeyini ve etkileyen Faktörlerin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Üniversitenin Orman Fakültesinde ve Sağlıkta okuyan öğrencileri tanımlayıcı formlar ile atılganlık düzeylerini belirlemek üzere Rathus Atılganlık Envanteri kullanıldı. Araştırmaya, Her iki bölümde okuyan 800 öğrenciden katılmayı kabul eden 379 öğrenci örnekleme oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 16.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotların (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart Sapma) kullanılmıştır. Hipotez testleri olarak One-Way Anova yapılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında 0,05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılanların % 67.1' i 22-24 yaş grubunda, %22.9'u erkek, %33.2'si ikinci sınıf, %59.5'i yurttan kalmakta, %49.7'sinin anne eğitimi ilköğretim, %33.2'sinin baba eğitimi lise mezunu, %96.8'ninin annesi ev hanımı, %82.9'nun çekirdek aile yapısına sahiptir. Öğrencilerin % 2.1'nin ruhsal bir rahatsızlık geçirdiği, %76.9'nun atılganlık eğitimi almadığı bulunmuştur. Erkek öğrencilerin atılganlık puan ortalamaları kız öğrencilerine göre yüksek ve anlamlı bulunmuştur. Okunan bölüm, yaş, yaşanan yer, anne ve baba eğitim durumu, anne ve baba mesleği, geçirilen ruhsal rahatsızlık ile atılgan arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Sınıf düzeyi ile atılganlık arasında ilişki bulunmamış ancak birinci sınıfta okuyan öğrencilerin atılganlık puan ortalamaları diğer sınıflara göre yüksek bulunmuştur.

Sonuç: Özellikle Gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin ve kız öğrencilerin atılganlık eğitim programlarına katılmaları sağlanmalı. Üniversitelerde sosyal aktiviteler artırılıp sosyal aktivitelere katılmaları doğrultusunda öğrencilerin yönlendirilmesi sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencisi, atılganlık, hemşirelik

[PS-053]

Teknolojinin Hemşirelik Uygulamalarına Etkisi

Kübra Yünçek, Zeliha Kalın

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, İstanbul

Giriş: Hasta sayısının ve hastalıkların daha komplike olması nedeniyle; iş yükünün artması, hemşire sayısının yetersizliği, hasta ve hemşire tatminsizliklerinin artışı, hasta güvenliği, kaliteli hasta bakımı gibi birçok problem hemşirelik uygulamalarını etkilemiş ve hastaya verilecek doğrudan bakım zamanı azalmıştır.

Bakımdaki asıl değişim hızla gelişen sofistike teknoloji tarafından yapılmaktadır. Bu gelişmeler ister istemez hemşirelik uygulamalarının özünü değiştirmektedir. Dün yüz yüze verilen bakım bugün gelişmiş ülkelerde teknolojinin hemşirelik bakım sistemine uyumlaştırılması ile "teknoloji aracılığı ile verilen bakım" temeline dayandırılmaktadır.

Nöbet değişimlerdeki veya hasta kabulündeki raporlar, ilaç ordırlarının doğrulanması, ilaç hazırlanması, defter yazma, hastaya ait kayıp belgeler, kaza raporları, kırtasiye işleri, telefona cevap verme, telefonda hasta ile ilgili bilgi toplama, diyet ordırı, hasta transportu, otelcilik hizmetleri, malzeme isteği ve stoklama, taburculuk işlemleri, eğitim/bakım planları ve disiplinler arası /hasta-ailesi ile iletişim gibi in direkt bakım aktiviteleri için hemşirenin harcadığı zaman onu direkt hasta bakımından uzaklaştırmaktadır. Sağlık bakım kurumları aşırı yüklü manüel süreçler ile iletişim /bilgi teknolojisi aletlerinin yerini değiştirerek yukarıda saydığımız görevleri hemşirenin omuzlarından almalıdır.

Teknolojik aletlerin kullanılması; hemşirelik yönetimi, hasta bakım, iletişim, bilgilendirme, eğitim ve hastaların desteklenmesi konularında bakımın etkinliğini ve güvenliğini arttırır, maliyetleri düşürür, iş yükünü azaltır, iletişimi geliştirir, işlerin zamanında, etkin ve etkili yapılmasını sağlar.

Sonuç: Teknoloji geri gitmeyecek, daha da gelişerek sunulan sağlık bakım sistemini değiştirmeye devam edecektir. Bu nedenle hemşirelik gelişen teknolojiye sarılmalı ve uygulamalarını teknolojiyle uyumlaştırmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik ve teknoloji, teknolojide bakım, iletişim, direkt bakım, in direkt bakım

[PS-054]

Ülkemiz Hemşirelik Eğitiminde Yeni Bir Olgu: Tele-Hemşirelik Burcu Küçükkaya¹, Hatice Kahyaoğlu Süt¹, Esra Oğuz², Safiye Cansu Karaduman²¹Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne.²Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 3. Sınıf.

Giriş: Tele sağlık, sağlık bakım hizmeti alanında iletişim teknolojilerinin kullanılmasıdır. Tele-hemşirelik ise hemşirelik bakım ve uygulamalarında telefon, bilgisayar ve interaktif video yayınlarının kullanıldığı tele-sağlık hizmetleridir. Günümüzde tele-hemşirelik; kronik hastalıkları olan ya da uzun süre bakım gerektiren hasta bakımının düzenli ve rahat sürdürülebilmesinde, taburculuk sonrası bakımın sürekliliğinin sağlanabilmesinde, hastaların özellikle fiziksel koşullar nedeniyle sağlık takibinden yoksun kalmasının önlenmesi ve dünya genelinde giderek artan yaşlı nüfusuna verilen bakımın iyileştirilebilmesinde oldukça önemlidir. Bir çalışmada yatağa bağımlı hastalara bakım verenlere verilen tele-hemşirelik eğitimi ile (üç ay telefonla danışmanlık ve ev ziyareti), bakım verenlerin yüklerinin önemli derecede azaldığı tespit edilmiştir. Tele-hemşirelik, ülkemiz hemşirelik eğitiminde yeni bir olgudur. Polonya hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmaya göre öğrencilerin büyük çoğunluğu tele-sağlık ve tele-hemşireliği tam anlamıyla tanımlayabildiğini, ulusal sağlık bakım sistemi uygulamalarında tele-hemşirelik uygulamalarına katılacağını ve ders müfredatında tele-hemşirelik sınıflarının kurulması gerekliliğini onaylamaktadır. Bu bakımdan ülkemiz hemşirelik eğitim müfredatında da tele hemşirelik uygulamalarına yer verilmesi, evde bakım alanında dünya standartlarını yakalamamız açısından önemlidir.

Sonuç: Hemşirelik eğitiminde ülkemizde yeni bir olgu olan tele-hemşirelik uygulamalarına eğitim müfredatında yer verilmesi, mezuniyet sonrası evde bakım alanında çalışacak hemşireler için yeniliklere açık bir alan olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencileri, Hemşirelik Eğitimi, Tele-Hemşirelik

[PS-055]

Medyanın Obeziteye Etkisi

Zinnet Bağdatlı, Zeliha Balcı, Elif Beyza Dinçer, Özlem Ulu, Nur Kabataş, Iraz Direybatoğulları, Burcu Babadağ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir

Amaç: Bireylerde medyanın obeziteye etkisini belirlemek, farkındalık oluşturmaktır.
Gereç-Yöntem: Yarı deneysel tipte yapılan araştırmanın evrenini belediyeğe bağlı olan 5 beldeevinde(Eskişehir il sınırları içerisinde yer alan) kursiyer kadınlar oluştururken(n=200); örneklemi ise araştırmaya katılmayı kabul eden 122 kursiyer oluşturmuştur.Araştırma 28.09-31.12.2015 tarihleri arasında yapılmıştır.Kursiyerlere obezitenin görülme nedenleri,obeziteyi belirleme yöntemleri,medyanın obeziteye etkisi ve korunma yolları hakkında eğitim düzenlenmiştir.Eğitimler araştırmacılar tarafından toplam 30dk. sürecek şekilde planlanmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen veri toplama formu,obezite bilgi formu ve Dedeli&Fadiloğlu(2011) tarafından geliştirilen Obezite Sağlık İnanç Modeli Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.Eğitim öncesi ön test ve eğitimden 4 hafta sonra son test uygulanmıştır.Araştırmanın yapılabilmesi için bireylerden ve gerekli kurumlardan izin alınmıştır.Verilerin değerlendirilmesi SPSS21.0 paket programı ile yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılanların tümü kadın, %87.7'si evli, %91.0'i ev hanımı ve yaş ortalaması 43.41±11.16 yıldır.Araştırmaya katılanların %36.9'u evde kimsenin obez olmadığını, %19.7'si ise kendisinin obez olduğunu düşünmektedir. Araştırmaya katılan kadınların bel çevresi ortalaması 94.45±10.59 cm ve %48.4'ünün beden kitle indeksi 30-34 arasında ve obez-I kategorisinde olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılanların %75.4'ü daha önce obezite hakkında herhangi bir eğitim almadığını, eğitim alanların ise %30.0'u bu eğitimi basın-yayın araçlarından aldığını ve %73.3'ü bu eğitimin yeterli olmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların %77.0'si televizyondan,%93.4'ü internette,%10.7'si sosyal medyadan obezite ile ilgili eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir.Araştırmaya katılanların eğitim öncesi altboyut puan ortalamaları; sağlığın önemi 19.59±4.93,ciddiyet algısı 13.36±3.19,duyarlılık algısı 12.18±2.58,engel algısı 18.07±4.76,yarar algısı 27.34±6.22 olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılanların eğitim sonrası altboyut puan ortalamaları sağlığın önemi 20.71±4.73,ciddiyet algısı 15.00±1.90,duyarlılık algısı 12.17±2.18,engel algısı 15.94±4.06, yarar algısı 28.50±4.79 olarak belirlenmiştir.Eğitim öncesi ve sonrası alt boyut ortalamaları karşılaştırıldığında; ciddiyet algısı puan ortalaması eğitim sonrası anlamlı düzeyde artarken(p<0.01),engel algısı anlamlı düzeyde azalmıştır(p<0.001).
Sonuç: Medyanın obeziteye etkisi ile ilgili verilen eğitim sonucunda; bireylerin obezitenin bir sağlık problemi olduğu ve beraberinde hastalıkları getirebileceği bilincinin arttığı, obezitenin önlenmesindeki engel algılarının azaldığı görülmüştür. Obezite ile ilgili bireylerin medyadan da bilgi aldığı düşünülerek, doğru bilginin ulaştırılması için sağlık eğitimlerinin artırılmasında hemşirelere önemli görevler düşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, medya, obezite

[PS-056]

Eskişehir'de Yaşayan Bir Grup Kadının Meme Kanseri Risk Düzeyleri ve Meme Kanseri Farkındalıkları

Kübra Orman¹, Nagehan Demirbaş¹, Amina Hussein¹, Zeynep Erkanat¹, Damra Maldan¹, Merve Okan¹, İlkey Çulha²

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir

²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Eskişehir

Amaç: Bu araştırma Eskişehir'de yaşayan bir grup kadının meme kanseri bilgi düzeyleri, meme kanseri risk düzeyleri ve meme kanseri farkındalıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışma, 1-31 Aralık 2015 tarihleri arasında Eskişehir ilindeki Emek, Yunusemre ve Sultandere şubelerindeki meslek edindirme kurslarına katılan 92 kadın ile gerçekleştirilen tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Veriler tanıtıcı bilgileri ve meme kanserine yönelik bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik soruları içeren anket formu, Amerikan Kanseri Birliği ve Türkiye'de Sağlık Bakanlığı'nın meme kanseri değerlendirmek amacıyla önerdiği "Meme Kanseri Risk Değerlendirme Formu" ve Sağlık İnanç Modeli Ölçeği ile toplandı. Veriler, IBM SPSS 21 istatistik paket programında değerlendirildi. Analizlerde tanımlayıcı analizler (sayı, ortalama, yüzde) kullanıldı. Araştırmanın yürütülmesi için kurumlardan yazılı izin alındı, araştırmaya katılan kadınlara araştırma ve amacı hakkında bilgi verilerek sözel izinleri alındı.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan kadınların yaşları 25-61 arasında değişmekte olup ortalaması 39.57 ± 9.66 yıl idi. Kadınların 79'u (%85.9) ev hanımı, 82'si (%89.1) evli olup 23'ü (%25.0) menopoza girmiştir. Meme kanseri erken tanı yöntemlerinden KKMM kadınlar tarafından en fazla (%47.8) bilinen yöntem olup kadınların %50.0'ı KKMM yaptığını, %29.3'ü daha önce mamografi yaptırdıklarını ifade etmektedir. Meme kanseri hakkında kadınların %46.7'si bilgi sahibi olup; bilgi kaynağı en fazla (%27.2) sağlık personelidir. Kadınların meme kanseri risk puanı ortalaması 117.33 ± 51.63 olup %94.6'sı düşük düzey riske sahiptir. Kadınların sağlık inanç ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanlar incelendiğinde; duyarlılık algısı 5.11 ± 1.59 , ciddiyet algısı 14.95 ± 3.5 , KKMM yarar algısı 10.03 ± 2.16 , KKMM engel algısı 26.86 ± 5.76 , KKMM öz-etkililik/güven algısı 28.01 ± 5.47 , sağlık motivasyonu 22.02 ± 3.58 olarak bulunmuştur.

Sonuç: Araştırmaya katılan kadınların çoğunluğunun düşük düzeyde meme kanseri riskine sahip olduğu, kadınların duyarlılık ve yarar algılarının düşük; KKMM öz-etkililik/güven algısının yüksek olduğu söylenebilir. Kadınlarda risk düzeylerinin takip edilerek sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının geliştirilmesi amacı doğrultusunda eğitimler planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: meme kanseri, risk düzeyi, farkındalık, sağlık inanç modeli

[PS-057]

Yaşlıların Günlük Yaşam Aktiviteleri ve Depresyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Havva Kaçan Softa, Betül Keskin, Recep Yiğit, Özgür Yeşilyurt
Kastamonu Üniversitesi Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulu

Amaç: Aile Sağlığı Merkezine Başvuran 65 yaş ve üzeri bireylerin Günlük Yaşam Aktiviteleri ve Depresyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma Kastamonu Merkezde bulunan Aile Sağlığı Merkezine başvuran 65 yaş ve üzeri bireylerle yüz yüze görüşülerek veriler toplanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen tanımlayıcı form, Günlük Yaşam Aktiviteleri Ölçeği(GYA), Geriatrik Depresyon Ölçeği(GDÖ) kullanılmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden 250 yaşlı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı t-testi, ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Tek yönlü (One way) Anova testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Scheffe testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin,%54.4'u erkek,%44.4'u evli,%27.2'sinin gelir durumu yetersiz,%25.2'sinin yalnız yaşadığı,%46.0'sı tek başına alışveriş yapabilmekte,%26'0 tısı işitme cihazı kullanmaktadır. Araştırmaya katılan yaşlıların "günlük yaşam aktivitesi ortalama puan ortalaması (8,912 ± 2,302) depresyon puan ortalaması (12,160 ± 4,868) orta düzeyde bulundu. Bireylerin yaşı, eğitim durumu, medeni durumu, gelir durumu, alışverişini tek başına yapma durumu ile Günlük Yaşam Aktiviteleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Cinsiyet, eğitim durumu, medeni durumu ve tek başına alışverişe gitme drumu ile depresyona arasında anlamlı ilişki bulundu(p<0.05).

Sonuç: Depresyon ve günlük yaşam aktivitesi arasında zayıf, negatif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır(r=-0.27; p=0,000<0.05). 65 Yaş ve üzeri bireylerde depresyon düzeyi arttıkça günlük yaşam aktivite düzeyleri o aranda azalmaktadır.Çalışmamızda 65 yaş ve üzeri, erkek, bekâr, okur-yazar olmayan, gelirini kötü olarak değerlendiren, kronik hastalığı bulunan, ilaç kullanan, bakımında birisine gereksinimi olan yaşlı bireylerin GYA ve GDÖ için risk grubu oluşturdukları belirlendi. Yaşlılara verilecek hizmetleri bu doğrultuda planlamalarını ve bu hizmetlerin sürekliliğinin sağlanması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı birey, Günlük Yaşam Aktiviteleri, depresyon, hemşirelik

[PS-058]

Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinde Çölyak Farkındalığı Ve Eğitimin Katkısı

Nurşah Kesici¹, Mustafa Eskici², Ömer Boran³, Ayşegül Çebi Kütükcü⁴

¹Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi

²Sosyal Bilgiler Öğretmenliği

³Fen Bilgisi Öğretmenliği

⁴Giresun

Amaç: Bu çalışmada Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 2. sınıf öğrencilerinde çölyak hastalığı bilgi düzeylerinin ölçülmesi ve verilen eğitim sonucunda çölyak hastalığı bilgi düzeylerinin yeniden değerlendirilmesi amaçlandı.

Gereç-Yöntem: Bu çalışmada 40 fen bilgisi ve 36 sosyal bilgiler öğretmenliği olmak üzere toplam 76 öğrenciye ön anket yapıldı. Daha sonra çölyak hastalığı hakkında eğitim verildi. Eğitim sonunda ise tekrar aynı anket yapılarak bilgi düzeyleri ölçüldü. Verilen eğitimde ise 'Çölyak hastalığının tanımı, belirti ve bulguları, çölyak diyeti yapılmadığı durumda ortaya ne gibi hastalıklar çıkacağı, çölyak prevalansı, risk faktörleri, nasıl teşhis konulacağı' hakkında bilgi verildi.

Bulgular: Eğitim öncesinde çölyak hastalığı hakkında yönlendirilen 10 sorudan sadece 4'üne doğru cevap verilirken, eğitim sonrasında tümüne doğru cevap verilmiştir. Çalışmaya katılan 76 kişiden 20 kişi çölyak hastalığını duyduğunu, 56 kişi ise hiç duymadığını belirtti. Çölyak hastalığını duyan 20 kişinin %55'i okuldan, %25'i internetten ve %20'sinin basından duyduğu belirlendi. Çalışmaya katılan bu 76 kişinin çölyak tanısı konulması durumunda %69,9'u diyet yapacağını, %30,1'i ise diyet yapmadan normal yaşantısına devam edeceğini beyan etmiştir. Test sonucunda $p=0,000<0,05$ elde edildiğinden Çölyak hastalığı için farkındalık oluşturmada eğitimin etkili olduğu %95 güvenle saptanmıştır.

Sonuç: Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinde Çölyak hastalığı farkındalığının düşük düzeyde olduğu tespit edilirken, verilen eğitim sonucunda farkındalık düzeyinin yükseldiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çölyak, diyet, gluten, ince bağırsak, öğrenci

[PS-059]

Hemşirelik Öğrencilerinin Kendi Kendine Meme Muayene Bilgisi ve Sağlık İnançları

Aygül Kissal¹, Bahtişen Kartal¹, Öznur Erdem², Gülay Akpınar¹, Ayşegül Akın¹¹Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tokat Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Tokat²Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tokat Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Tokat

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin kendi kendine meme muayenesi (KKMM) bilgi, uygulama ve inançlarına yönelik çalışmalar sınırlıdır. Araştırma hemşirelik öğrencilerinin KKMM ile ilgili bilgi, uygulama ve inançlarını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Bu tanımlayıcı araştırmanın evrenini Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü öğrencileri, örneklemini ise üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmaya 127 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Veriler Sosyo-Demografik Özellikler Formu, Meme Kanseri Bilgi Formu, Sağlık İnanç Modeli Ölçeği, KKMM Kontrol Listesi ile toplanmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistikler, ki kare, t testi ve mann-whitney U testleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışmada kurum ve katılımcı izni alınmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin KKMM yapma oranı çok düşük olup; muayeneyi doğru olarak yaptığından emin olma durumu hariç ($p < .05$) aile öyküsü, meme ile ilgili şikayet, önceden eğitim alma, KKMM bilme, KKMM ve Klinik Meme Muayenesi sıklığı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Öğrencilerin duyarlılık ve engel algı puanı üçüncü sınıfta, öz-etkililik algı puanı ise dördüncü sınıfta daha yüksek düzeyde saptanmıştır ($p < .05$). Sınıflara göre ciddiyet, sağlık motivasyonu, yarar algısı, meme kanseri bilgi ve meme muayenesi beceri puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmemiştir ($p > .05$). Aile öyküsü ve KKMM önemi ile Sağlık İnanç Modeli alt boyutları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p > .05$). Daha önce meme kanseri eğitimi alma ile özetkililik algısı; KKMM sıklığı ile duyarlılık, sağlık motivasyonu, engel ve özetkililik algıları; KKMM emin olma durumu ile engel ve özetkililik algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir ($p > .05$).

Sonuç: Öğrencilerin meme kanseri erken tanı davranışları, meme muayenesi beceri puanları düşük, bilgi ve inanç puan ortalamaları orta düzeydedir. Bu bulgular öğrencilerin meme muayenesi becerileri ve KKMM sağlık inançlarını etkileyebilecek klasik eğitim yerine özel eğitim programlarının düzenlenmesi ve gelecek araştırmalarda etkisinin incelenmesi gerekliliğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erken Teşhis, Hemşirelik Öğrencileri, Kendi Kendine Meme Muayenesi, Meme Kanseri

[PS-060]

Bir Vakıf Üniversitesinde Eğitim Gören Öğrencilerinin Ruhsal Belirtilerinin Değerlendirilmesi

Elçin Babaoğlu, Elif Ardiç, İsmail Aksu, Ahmet Açık, Sümeyye Kök, Şifanur Tezcek
Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Çalışmanın amacı bir üniversitede öğrenim gören ve herhangi bir psikiyatrik tanısı olmayan üniversite öğrencilerinin ruhsal belirtilerini incelemektir.

Gereç-Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı nitelikte olan çalışma, üniversitede öğrenim gören 273 öğrenci ile 2015 Mayıs ayında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak, çalışmacılar tarafından oluşturulan sosyo-demografik veri formu ve Dağ (2001) tarafından geçerlilik ve güvenilirliği yapılan SCL 90-Ruhsal Belirti Tarama Listesi kullanılmıştır. Veriler SPSS istatistik programı ile analiz edilmiş; yüzdeler ve ortalama gibi tanımlayıcı istatistik analiz gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Çalışmaya katılan 273 öğrencinin yaş ortalaması 22.86 ± 7.99 'dur. Veriler 15-24 ve 25-34 yaş aralığı olarak değerlendirildiğinde; genel ortalama alt test sonucunun 15-24 yaş aralığından %15,5 (n=45) ile 25-34 yaş aralığından %12,5 (n=3) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kız öğrencilerde OKB alt test sonucu %6,8 ile (n=14) "araz düzeyi çok yüksek" derecede bulunmuş olup, erkek öğrencilerde ise Paranoid Düşünce alt test sonucu % 4,3 (n=6) ile "araz düzeyi çok yüksek" derecede bulunmuştur.

Sonuç: Sonuç olarak, üniversite öğrencilerinin psikolojik belirti düzeyleri arasında "araz düzeyi yüksek" olan sonuçların kız ve erkek öğrencilerde Obsessif Kompulsif Bozukluk alt test sonuçlarında ortaya çıktığı görülmektedir. 15-24 yaş aralığı ruhsal belirtiler açısından daha riskli bulunduğundan bu yaş gurubuna birincil ve ikincil koruma düzeylerinde hemşirelik uygulamaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ruh sağlığı, Ergenlik, Psikiyatri, Hemşirelik

[PS-061]

Dahiliye Servisinde Yatan Hastaya Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi Hemşireliği Bakımı: Bir Olgu Sunumu

Seyma Yiğiter, Reyhan Eskiurt
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara

Giriş

Bilgisayar ve bilişim teknolojilerinin gelişimi ile sağlık bakım uygulamalarında önemli değişimler ile birlikte dokümantasyon ve bilginin paylaşılması konusundaki gelişmelerin etkisi de dikkati çekmektedir. Bilişim teknolojileri, hemşirelik verilerinin ve bilgi birikiminin yayınlanmasını, paylaşılmasını ve bilgiye ulaşmayı kolaylaştırmakta, klinik karar verme aşamalarında hemşirelere destek sağlamaktadır (1). Konsültasyon liyezon psikiyatrisi (KLP) hemşireliği sağlıklı fiziksel ruhsal boyutlarıyla ayrılmaz bir bütün olarak ele alınarak temel amacı tıbbi bölümlerde psikiyatrik morbiditeyi engellemek, tanımak, tedavi etmek, hastalıkların ortaya çıkmasında seyrinde, tedavisinde ve bakımında psikososyal etkenleri inceleyerek hizmetleri rasyonel ve bütüncül kılmaktır (2). Alzheimer hastalığı, beyin korteksinin sorumlu olduğu üst düzey işlevlerin bozulması ve bireylerin günlük yaşamlarını her zamanki gibi sürdürmelerini engelleyen ilerleyici ve kronik bir beyin hastalığıdır (3).

Olgular

Bu yazıda diabetes mellitus (35 yıl) ve alzheimer hastalıkları olan (6 yıl) yaklaşık 5 ay önce ateş, halsizlik, kilo kaybı, iştahsızlık gibi şikayetlerinin başlaması sonucunda dahiliye servisinde yatarak enfeksiyon tedavisi alan bireysel bakımını sürdüremeyen, sözel iletişimi azalmış, genel görünümü uykuya meyilli bir erkek hasta anlatılmaktadır.

Sonuç

Hastanın tedavisi sırasında aile ile yarı yapılandırılmış sorular doğrultusunda yapılan görüşmeler sonunda ailenin, Elizabeth Kübler Ross modeline göre kabullenme sürecinde olduğu saptanmıştır (4). Toplanan veriler doğrultusunda bakım verme rolünde güçlük, aktivite intoleransı, iletişim sürecinde bozulma, öz bakım yetersizliği, travma riski gibi hemşirelik tanıları konulmuştur. Bakım verici rolünde olan eşinin bakımda zorlandığı noktalar belirlendikten sonra; enfeksiyon belirtilerinin tanımı, hijyen, beslenme ve yatak içi pasif-rom egzersizleri gibi konularda tablet üzerinde görsellerden yararlanılarak eğitimler verilmiştir. Hastaya yönelik uyaran oluşturma ve günlük oryantasyonun sağlanması amacıyla günlük yaşam aktivite programına televizyon programları dahil edilmiştir. Taburculuk sonrası bakım vericinin evde ilaç tedavisini doğru ve zamanında sürdürebilmesi için cep telefonuna ilaç saatlerini alarmlı not olarak kaydetmesi önerilerek süreç tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer, Enfeksiyon, KLP hemşireliği

[PS-062]

Üniversite Öğrencilerinin Moda Programlarını İzleme Sıklıkları İle Sosyal Görünüş Kaygıları Arasındaki İlişki

Yasemin Yılmaz, Merve Kütükoğlu, Çağla Alaer
Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin moda programlarını izleme sıklığı ile sosyal görünüş kaygıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışmada veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ) ile toplanmıştır. Çalışmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde kayıtlı olan 2267 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmaya örneklem seçimine gidilmeksizin, katılmayı kabul eden 1415 öğrenci dahil edilmiştir. Verilerin analizi için SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin SGKÖ'den aldıkları puan ortalaması $30 \pm 11,24$ olarak saptanmıştır. Bu çalışmada SGKÖ'nün Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,93 bulunmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilere moda programlarını günlük izleme sıklıkları sorulduğunda öğrencilerin %75.2'sinin hiç izlemiyorum (n=1064), %19.6'sının (n=277) 0-2 saat izliyorum, %3.7'sinin (n=53) 2-4 saat izliyorum, %3'ünün (n=4) 6 saatten fazla izliyorum, %1.2'sinin (n=17) 4-6 saat izliyorum cevaplarını verdikleri saptanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilere moda programlarını haftalık izleme süreleri sorulduğunda %59.6'sının (n=844) hiç izlemediği, %17'sinin (n=241) 1 saat izlediği, %14.1'inin (n=199) 2 saat izlediği, %3.6'sının (n=51) 4 saat izlediği, %3.2'sinin (n=45) 3 saat izlediği, %1.3'ünün (n=18) 5 saat izlediği, %0.6'sının (n=9) 6 saat izlediği, %0.4'ünün (n=6) 10 saat izlediği, %0.1'inin (n=1) 12 saat izlediği, %0.1'inin (n=1) 20 saat izlediği saptanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin moda programlarını günlük izleme sıklıkları ile SGKÖ'den aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p=0.742$, $p>0.05$). Çalışmaya katılan öğrencilerin moda programlarını haftalık izleme süreleri ile SGKÖ'den aldıkları puan ortalamaları arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=0.152$, $p<0.001$).

Sonuç: Sonuç olarak moda programlarını izleme sıklığıyla sosyal görünüş kaygısı arasında pozitif yönlü zayıf ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu ilişki doğrultusunda moda programlarının ruh sağlığı ile ilişkisinin farklı boyutlarda da ele alınması ve sosyal görünüş kaygısını etkileyen faktörlerin daha kapsamlı bir şekilde araştırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: moda programları, sosyal görünüş kaygısı, üniversite öğrencileri

[PS-063]

Yaşlı Kadın Bireylerde Tele-Bakım Sağlık Uygulamaları

Melek Demir¹, Filiz Ünal Toprak², Neşe Uysal³

¹Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara

²Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ankara

³Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ankara

Modern yaşamın ve sağlık teknolojisinin gelişmesinin en belirgin sonuçlarından biri, yaşam süresinin uzaması ve yaşlı nüfusun artmasıdır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2014 yılı verilerine göre, yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı %8 olup, yaşlı nüfusun %56,4'ü kadındır. Bununla birlikte evde tek başına yaşayan yaşlıların oranı 2013 yılında %17 iken bu oran 2014 yılında %17,3'e yükselmiş ve bu oranın %77,2'sini kadınlar oluşturmuştur. Yaşlı nüfusun yoksulluğu cinsiyet bazında incelendiğinde, kadınların erkeklerden daha yoksul olduğu (%18,2) belirlenmiştir. Buna ek olarak kronik sağlık sorunları ve artan sağlık maliyetleri yaşlı kadınları yıpratmaktadır. Yaşlanmayla ilgili olarak kadınlarda erkeklere kıyasla güçsüzlük, yoksulluk, yetersiz barınma, bakım konuları, özerkliğin ve bağımsızlığın yitirilmesi gibi sorunlar daha fazla yaşanabilmektedir. Bu nedenlerle yaşlı kadın sağlığının hem bireysel hem de toplumsal düzeyde iyi yönetilmeleri gerekmektedir.

Günümüzde sağlık hizmetlerinin sunumunda bilimsel ve teknolojik gelişmeler hızla artmakta ve her geçen gün yenilikler olmaktadır. Bu değişimler arasında e-sağlık, tele-sağlık, tele-eğitim ve tele-hemşirelik uygulamaları gündemde yer almaktadır. Tele-sağlık ve tele-hemşirelik, kronik hastalıkları olan ya da uzun dönem bakım/takip gerektiren yaşlı kadın bireylerin bakımlarının daha düzenli ve rahat sürdürülmesi, hastaların özellikle fiziksel koşullar nedeniyle sağlık takibinden yoksun kalmasının önlenmesi, yaşlı kadın bireylerin başkalarına olan bağımlılıklarının azaltılması ve bireyin gereksinimine uygun bakım ve destek hizmetlerin verilmesinde yenilikçi fırsatlar sağlamaktadır. Bununla birlikte tele-bakım ve tele-hemşirelik; yaşlı kadınların evinde yalnız yaşayabilmesinin devamlılığının sağlanabilmesinde, hizmetlere ulaşabilmesinde ve hizmetleri almasında çok önemli bir role sahiptir. Hastaların ev ortamında kan basıncı, oksijen saturasyonu, kilo ölçümü ve elektrokardiyogram ölçümleri yapılabilmektedir. Böylelikle yaşlı birey evinden dışarı çıkmadan sağlık yönünden değerlendirilebilmekte, yapması gereken uygulamalar ve hastalık ile tedavisi hakkında bilgi verilebilmektedir. Ayrıca yaşlı kadın bireylere tele-bakım teknolojisi ile destek sağlanabilmekte, sağlık sisteminin maliyeti düşürülebilmekte ve kronik hastalıkları olan bireylerin öz-etkinliği sağlanabilmektedir.

Sonuç olarak yaşlı kadın birey sayısı ve teknolojideki yenilikler arttıkça tele-bakım ve tele-hemşirelik uygulamalarının artması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Sağlık, Teknoloji, Yaşlılık

[PS-064]

Fiziksel Tespit Kullanımı

Buket Kılınçoğlu, Esin Sultan Ercan, Hazal Yıldırım, Tuğçe Güneş
Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara

Bu çalışmada, fiziksel tespit uygulamasının yasal ve etik boyutları ile bu uygulamaya yönelik bilgi, tutum ve davranışlar hakkında literatürde yer alan çalışmaların sistematik bir yaklaşımla incelemesi amaçlanmıştır.

Literatür taramasında, "fiziksel tespit (physical restraint)"; "fiziksel tespit kullanımı (use of physical restraint)"; "hemşirelikte fiziksel tespit kullanımı (physical restraint in nursing practice)" anahtar kelimeleri ile online veri tabanları (OVID, PUBMED, Google Akademik ve Tez Merkezi) kullanılarak 2006-2015 yılları arasında yayınlanan 161 makale özetinden konu ile ilgili bulunan ve ulaşılabilen 72 makale taranmış, bunlardan 25' i incelenmiştir. Psikiyatri ve pediatri alanında yapılan çalışmalar kapsam dışı bırakılmıştır.

Fiziksel tespit araştırmalarda, uygulanan kişi tarafından kontrol edilemeyecek veya kolaylıkla çıkartılmayacak herhangi bir cihaz, materyal veya arac/gereç ile vücudun sabitlenmesi/bağlanması, bireyin normal aktivitelerini yerine getirmesini ya da özgürce hareket etmesini bilinçli olarak önleme girişimi şeklinde tanımlandığı görülmüştür.

Fiziksel tespit kullanımına yönelik kayıtların yetersiz olması nedeniyle kullanım sıklığına ilişkin net bilgiler bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, literatürde incelenen çalışmalar doğrultusunda fiziksel tespit kullanım oranlarının giderek yükseldiği ve buna bağlı olarak komplikasyonların arttığı görülmektedir. Buna yönelik bilgi, tutum ve davranışlar hakkında var olan eksikliklerin belirlenmesi, hemşirelerin bu eksikliklerin giderilmesinde etkin rol alması, planlama yapması ve uygulamaya koyması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: fiziksel tespit, hemşirelik, bakım

Fiziksel Tespit Kullanımına İlişkin Litaretür Taraması (PUBMED, OVID, GOOGLE AKADEMİK, TEZ MERKEZİ)

PUBMED (2006-2015)	OVID (2006-2015)	GOOGLE AKADEMİK (2006-2015)	TEZ MERKEZİ (2006-2015)
“physical restraint”, “nursing”, “physical restraint and nursing”, “physical restraint and nursing practice”	“nursing”, “nursing”, “physical restraint”, “physical restraints” and “physical immobilization”	“physical restraint”, “physical restraint and nursing practice” and “physical	“physical restraint”
338 sonuç İnsan üzerindeki araştırmalar, ingilizce, fulltext, abstract, boks and documents, case reports, adult, classical article, clinical conference, clinical study, comparative study, consensus development conference, consensus development conference NIH, controlled clinical trial, dataset, editorial, government publications, meta analysis, multicenter study, practice guideline, review ve systematic reviews seçilmiştir. Konu ile ilgili: 82 Ulaşılan makale: 20	1633 sonuç İnsan üzerindeki araştırmalar, ingilizce, fulltext, review, meta analiz, clinical trial, adult seçilmiştir. Konu ile ilgili: 16 Ulaşılan makale: 6	6190 sonuç İnsan üzerindeki araştırmalar, ingilizce, türkçe fulltext, adult seçilmiştir. Konu ile ilgili: 62 Ulaşılan makale: 45	2 sonuç Türkçe, ücretsiz tezler, fulltext Konu ile ilgili: 1 Ulaşılan: 1

İncelenmiş makalelerin sistematik taramasının şeması.

[PS-065]

Hemşirelik 2. Sınıf Öğrencilerinin NANDA-I Hemşirelik Tanılarını Belirleyebilme Becerileri

Şebnem Bilgiç¹, Nisanur Sarıkaya²¹Namık Kemal Üniversitesi SYO Hemşirelik Bölümü, Tekirdağ²Namık Kemal Üniversitesi, SYO Hemşirelik Bölümü Öğrencisi, Tekirdağ

Amaç: Hemşirelik bakımında bilimsel problem çözme yöntemi olan hemşirelik sürecinin kullanımı bakım/hizmetin niteliğinin belirleyicilerindedir. Hemşirelik sürecinin başarıya ulaşması hemşirelik tanısının doğru belirlenmesiyle gerçekleşir. Hemşirelerin almış oldukları eğitimin sonucunda hemşirelik tanılarını doğru olarak belirleyebilmeleri bakım planını etkin uygulayabilmeleri açısından önemlidir. Çalışma Sağlık Yüksekokulu 2. sınıf öğrencilerinin sunulan örnek vakadaki North American Nursing Diagnosis Association-International (NANDA-I) tarafından belirlenen hemşirelik tanılarını belirleyebilme becerilerini saptamak amacıyla planlandı.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim- öğretim yılı güz döneminde bir sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümü 2. sınıfta öğrenim gören 128 öğrenci oluşturdu. Örneklemini ise çalışmanın yapıldığı gün derste bulunan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 120 hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Verilerin toplanmasında; araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan tanılama formu ve lösemili hasta vaka formundan yararlanıldı. Öğrencilerden kendilerine verilen örnek vaka ile ilgili verileri gözönünde bulundurarak NANDA-I doğrultusunda uygun hemşirelik tanılarını belirlemeleri istendi. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, ortalama ve yüzdelik değerler kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20,14±1,74 idi. %80'i kadın, %38,3'ü Fen/Anadolu lisesi mezunu olan öğrencilerin %51,3'ü hemşirelik mesleğini isteyerek seçtiğini belirtmektedir. Öğrencilerin %91,7'si NANDA-I tanılarını hemşirelik bakımında gerekli gördüğünü, %75'i klinikte hemşirelik bakımında doğru tanıyı belirleyebildiğini ifade etmektedir. Bununla birlikte yapılan incelemede öğrencilerin %43,3'ünün NANDA-I tanılarını doğru olarak, %20'sinin ise bulgu/tıbbi tanıyı hemşirelik tanısı olarak ifade ettiği belirlendi. Öğrencilerin örnek vakaya uygun olarak en sık belirledikleri ilk beş hemşirelik tanısı enfeksiyon riski (%46,7), anksiyete (%39,2), konstipasyon (%32,5), ağrı (%25,8), aktivite intoleransı (%14,2) iken en az belirledikleri hemşirelik tanıları beden imajında bozulma (%1,6), benlik saygısında azalma (%0,8), sosyal izolasyon (%0,8) ve sözel iletişimde bozulma (%0,8) idi. Bununla birlikte öğrencilerin anemi, trombositopeni, çarpıntı ve öksürük gibi bulguları/tıbbi tanıları da hemşirelik tanısı olarak belirledikleri görüldü.

Sonuç: Çalışmada öğrencilerin NANDA-I hemşirelik tanılarını istenilen düzeyde belirleyemedikleri saptanmıştır. Bu doğrultuda, hemşirelik tanılarının doğru belirlenebilmesi için, öğrencilere verilen eğitimlerin artırılması, vaka çalışmalarlarıyla desteklenmesi ve müfredat programına hemşirelik süreci dersinin eklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, hemşirelik öğrencileri, NANDA-I tanıları

[PS-066]

Kars'ta Yaşayan 60 Yaş Üstü Bireylerin Günlük Yaşam Aktivitelerinin Ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Fehmi Başkurt, Güler Karakaya, Yeliz Akkuş
Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Bu araştırma Kars il merkezinde yaşayan 60 yaş üstü bireylerin günlük yaşam aktivitelerinin ve etkileyen faktörlerin sap-tanması amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın örneklemini Kars il merkezinde yaşayan 60 yaş üstü 511 kişi oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ile "eğitimsizler için Mini-Mental Durum Değerlendirme Formu (S-MMTE)", "Lawton-Brody Enstrümental Günlük Aktivite İndeksi" ve "Geriatrik Depresyon Ölçeği (GDS)" kullanılarak ev ziyaretleri yapılarak toplanmıştır. Veriler Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurul izni ve yaşlılardan izin alınarak, araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme tekniği ile doldurulmuştur. Veriler SPSS 20.0 istatistik paket programında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Bireylerin yaş ortalaması 70.61 (60-110), %68.7'si evli, %39.3'ü ilkokul mezunu, %49.3'ü çalışmamış, %50.2'sinin geliri orta, %40.2'sinin geliri giderini karşılıyor, %65.6'sının kendine ait odası var, %40.8'i eş ve çocukları ile yaşıyor, %47.9'unda hipertansiyon var, %35.9'u yaşlılığı hastalık olarak algılıyor, %23'ünde düşme öyküsü var, %4.1'i yaşlı olduğu için şiddet görmüş ve %55.7'si yardımcı alet kullanmıyor. Lawton brody EGYA puanı ortalaması 17.34 (5.02)'dir. Lawton brody EGYA ile SMME-T arasında pozitif yönde kuvve($r:0.53$, $p:0.00$), GDS ile negatif yönde ($r:-0.34$, $p:0.00$) ve yaş ile negatif yönde ($r:-0.43$, $p:0.00$) anlamlı ilişki saptanmıştır. Evde sağlık hizmeti almak isteyenlerin, kadınların, genel olarak yaşamdan memnuniyeti az olanların, ağrısı olanların Lawton-Brody Enstrümental Günlük Aktivite İndeksi puanı düşük olup istatistiksel olarak önemlidir.

Sonuç: Yaşlı bireylerde günlük yaşam aktivitelerinin değerlendirilmesi ve günlük yaşam aktivitelerini olumsuz yönde etkileyen faktörlerin önlenmesine yönelik çalışmaların yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 60 yaş üstü bireyler, günlük yaşam aktivitesi, Lawton Brody

[PS-067]

Toplumun Hemşirelik Mesleğine Yönelik Bakış Açıları

Kübra Karahan, Serap Parlar Kılıç, Esra Uğan
Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü, Elazığ

Giriş: Hemşirelik tüm mesleklerde olduğu gibi toplum gereksinimi sonucu ortaya çıkmış ve bugün geniş bilimsel tabanı olan dinamik bir meslek haline gelmiştir. Ancak toplum tarafından hemşirelik mesleğinin hem rol ve sorumlulukları, hem de eğitimi ve sosyal yönleri yeteri kadar tanınmamaktadır. Toplumun hemşirelik mesleği hakkındaki görüşleri hem mesleği hem de meslek üyeleri/adaylarını olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir.

Amaç: Araştırma toplumun hemşirelik mesleğine olan bakış açısını incelemek amacıyla yapılmıştır. **Gereç-Yöntem:** Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma Ocak-Şubat 2016 tarihleri arasında Elazığ Toplum Sağlığı Merkezi'ne bağlı üç aile sağlığı merkezi'ne başvuran ve araştırmaya katılmayı kabul eden 120 birey ile yürütülmüştür. Veriler; araştırmacılar tarafından oluşturulan ve 30 sorudan oluşan anket formu ile toplanmış ve sayı ve yüzde dağılımları yapılarak değerlendirilmiştir. Araştırmaya başlamadan önce Elazığ Toplum Sağlığı Merkezi'nden yazılı izin ve katılımcılardan sözel izin alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 33.97 ± 11.74 olup, %64.2'sinin kadın, %70.8'inin evli, %28.3'ünün ilkökul mezunu, %25.8'inin işsiz olduğu saptanmıştır. Yarıdan fazlasının (%57.5) ailesinde hemşirelik mesleğine sahip birinin olmadığı, %41.7'sinin hemşirelik mesleğini "iğne yapar ve tansiyon ölçer" şeklinde tanımladıkları, %66.7'sinin hemşirelik eğitiminin lise düzeyinde olduğunu belirttikleri görülmüştür. Katılımcıların %67.5'i hemşireliğin profesyonel bir meslek olduğunu ifade etmiş, %53.3'ü hemşireliğin toplumdaki imajını olumsuz olarak değerlendirmiş ve bunun nedenini en çok oranda (%40.6) "hastane ortamında hemşirelerin mesleğe uygun davranış göstermemeleri" şeklinde belirtmişlerdir. Bireylerin %60.8'i hemşirelerin hastalarla iletişimini olumsuz bulduğunu, bunun nedeni olarak "tedavi/bakım öncesi ve sonrası hasta ile iletişim kurmamaları" (%32.0) şeklinde ifade ettikleri, %59.2'si hemşirelerin yeterli bakım vermediklerini, %55.0'i bakım sürecinde hemşirelere güvenmediklerini ve güvenmeme nedenini %40.3 oranında hemşirelerin lise mezunu olmaları olarak belirttikleri saptanmıştır. Katılımcıların çoğunluğu (%77.0) hemşirelerin hekimin yardımcısı olduğunu, çünkü "hemşirelerin kendi mesleki görevleri dışında ayrıca hekimlerin diğer emirlerini de yaptıklarını" (%45.2), ancak %75.0'i hemşirelerin görevlerinin büyük öneme sahip olduğunu belirttikleri bulunmuştur.

Sonuçlar: Çalışmada toplumun hemşirelik mesleğini profesyonel bir meslek olarak gördüğü ancak mesleğe yönelik bakış açılarının istendik düzeyde olumlu olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: bakış açısı, hemşirelik, toplum

[PS-068]

Türkiye’de Hemşireler Tarafından Gerçekleştirilen Etik Konulu Araştırmalar

Güler Yüksel, Hayat Yalın

Bahçeşehir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Giriş: Hemşirelerin yaptıkları uygulamalar sırasında etik ilkelere önem vermeleri, belli kurallara uyararak ve ahlak çerçevesinden çıkmayarak hastalarına bakım vermeleri gerekmektedir.

Amaç: Etik konusu ile ilgili hemşireler tarafından gerçekleştirilen lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi.

Yöntem: Araştırmada; Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) web sayfası “etik” anahtar kelimesi ile tarandı ve toplam 678 çalışmaya ulaşıldı. Çalışmaların sadece 13 adedinin hemşireler tarafından gerçekleştirildiği ve ilk lisansüstü tezin 1993, son tezin de 2015 yılında olduğu görüldü. On üç çalışmanın üçüne erişim engelleri nedeniyle ulaşılamadığından araştırma dışı bırakılarak, toplam 10 adet tez çalışması incelendi.

Bulgular: Lisansüstü tez çalışmalarından 7’sinin (%70) yüksek lisans, 3’ünün ise doktora düzeyinde olduğu görüldü.

Yüksek lisans düzeyinde olan çalışmalar incelendiğinde; tamamının tanımlayıcı türde olduğu, örneklemini 1273 sağlık çalışanının (%94.5’i hemşire ve ebe, %5.5’i hekim) oluşturduğu saptandı. Aynı çalışmalar konu açısından incelendiğinde; üçünde etik duyarlılık (ikisinde sadece hemşirelerin, birinde hemşire ve hekimlerin), diğer dört çalışmada ise ayrı ayrı iş doyumunu ile çalışılan kurumların etik iklimi arasındaki ilişki, etik sorunların çözümüne yönelik yaklaşımlar, yenidoğan yoğun bakımda yaşanan etik ikilemler ile mesleki profesyonellik düzeyleri arasındaki ilişki ve yoğun bakımda yaşanan etik sorunların araştırıldığı görüldü.

Doktora düzeyinde olan 3 çalışma incelendiğinde birinin tanımlayıcı ve metodolojik, birinin betimsel ve ilişkisel, birinin de metodolojik türde olduğu, araştırmaların örneklemini 1377 sağlık çalışanının (%73,6’sı hemşire, %26.3’ü hekim) oluşturduğu görüldü. Çalışmalardan birinde etik ikilemlere karşı hemşire ve hekimlerin duyarlılıklarının belirlenmesinin, birinde Byrd’in Hemşirelere Yönelik Etik Duyarlılık Testi’nin geçerlilik ve güvenilirliğinin incelenmesi, diğer çalışmada da hemşirelerin profesyonellik davranışları ile etik karar verebilme düzeyi arasındaki ilişkinin incelendiği görüldü.

Sonuç: Hemşireler topluma sağlık hizmeti verirken uymaları gereken etik ilkeler vardır. Günümüzde özellikle teknolojinin ilerlemesiyle birlikte farklı durumlarda etik ikilem ve sorunlar oluşmaktadır. Bu nedenle etik ilkeler ve özellikle mahremiyet ilkesine yönelik daha fazla çalışmanın yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: etik, etik ilkeler, hemşirelik, tez

[PS-069]

Reishi Mantarı (Ganoderma Lucidum) Hemşirelik Uygulamalarında Tamamlayıcı Ve Alternatif Bir Tedavi Yöntemi Olarak Kullanılabilir mi?

Derya Adıbelli, Merve Öztaylan
Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu

Giriş: Ganoderma lucidum (Reishi, Lingzhi) yüzyıllardır Kore, Japonya ve Çin'de çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılmış, Basidiomyetes sınıfına dahil, yenebilen tıbbi bir mantar türüdür. Ganoderma, hipertansiyon, diyabet, hiperkolesterolemi, artrit, bronşit ve kanser gibi hastalıkların yanı sıra, halsizlik, gastrit, immün sistemle ilgili hastalıklar ve diğer kronik hastalıkların tedavisinde de kullanılmaktadır. Yapılan çalışmalarda ganodermanın, kanserli hücrelere yönelik anti-tümör, antienflamatuar etkilerinin olduğu, kanseri tedavi etmese de vücudun savunma direncini ve metabolik etkinliğini artırdığı bulunmuştur. Buna karşın, halk arasında "ölümsüzlük mantarı" olarak da bilinen Ganoderma lucidumun, kanser tedavisi alan hastalarda ciddi sorunlara yol açabileceği bildirilmiştir. Reishi kullanımının karaciğer yetmezliğine sebep olabileceği, bulantı, kusma ve kanama gibi yan etkilerinin olabileceği belirtilmiştir. Kemoterapi ve diğer ilaçların etkisini azaltma sorunlarından dolayı kanser tedavisi alan hastalarda kullanılmasının sakıncalı olabileceği bildirilmiştir.

İnovasyon, sağlık sektörü için yaşamsal bir öneme sahiptir. Sağlık sektöründeki yenilik ve ilerlemeler, insan hayatı ve yaşam kalitesini doğrudan etkiler. Nüfusun artması ve giderek yaşlanması sonucunda hastalık yapısı değişmekte, buna bağlı olarak kronik hastalıklar ve uzun dönemli bakım ihtiyacı artmaktadır. Tedavi ve bakım nedeniyle artan sağlık harcamaları, sağlık sektöründeki maliyetin kontrolü için verimli ve inovatif uygulamalarının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, bilimsel tıba destek amaçlı yapılan tamamlayıcı tıp ile bilimsel tıbbın yerine kullanılan alternatif tıbbın son yıllarda giderek artan oranlarda kullanılması, bu alanda yeniliği de gerekli kılmıştır. Sağlık bakım hizmetlerinin en önemli uygulayıcısı olan hemşirelerin, kronik hastalıklarla mücadele ve uzun dönemli bakımda tamamlayıcı tıbbi kullanmaları ya da birey, aile ve toplumu bu yönde eğitmeleri bir hizmet inovasyonudur.

Sonuç: İnovasyon yeni olarak algılanan bir fikir, uygulama ya da nesne ise, hemşirelerin, bakım hizmetlerinin etkinliğini, verimini artırmak ve sağlık harcamalarını azaltmak için tamamlayıcı ve alternatif türde olan inovatif uygulamalardan yararlanmaları gerekmektedir. Bu bağlamda, insan sağlığı üzerine yararlı olduğu pek çok çalışmada kanıtlanmış, ancak bazı özel durumlarda kullanımının sakıncalı olduğu da belirtilen "Ganoderma Lucidum"un etkinliğinin girişimsel çalışmalarla kanıtlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Reishi, Ganoderma Lucidum, Tamamlayıcı tıp, Alternatif Tıp, Hemşirelik

[PS-070]

Hemşirelerin Sağlıkta Nanoteknoloji Kullanımına Yönelik Bilgi, Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi

Aysel Özdemir¹, İlksen Orhan Ergin², Zevcan Çalışkan³, Süleyman Karaca³, Cem Demirhan³

¹İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Malatya

²İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Malatya

³İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya

Amaç: Bu çalışma hemşirelerin sağlıkta nanoteknoloji kullanımına yönelik bilgi, tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma Aralık 2015- Şubat 2016 tarihleri arasında İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi servislerinde çalışan, araştırmaya katılmaya gönüllü 210 hemşireyle yürütülmüştür. Veriler araştırmacılar tarafından literatür bilgileri doğrultusunda hazırlanan soru formu ile toplanmıştır. Soru formu hemşirelerin tanıtıcı özelliklerini içeren 7, hemşirelerin sağlıkta nanoteknoloji kullanımına yönelik bilgi, tutum ve davranışlarını ölçen 13 sorudan oluşmaktadır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel değerler kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 35.66±6.67 (min:21- max:54), %88,6'sı kadın, %26.2' sinin 20 yıl ve üzerinde hemşire olarak çalıştıkları, %62.8' inin lisans ve üzeri eğitim düzeyine sahip oldukları, %44.3' ünün nanoteknolojiye yönelik bilgi sahibi olduğu ve bu hemşirelerin %65.7'si ise nanoteknolojiyi ile bilgileri TV/İnternet aracılığı ile aldıklarını belirlenmiştir. Katılımcıların %50' si nanoteknolojinin ilgilerini çektiğini, %59.5'i nanoteknoloji kullanımının yaşam kalitesini arttıracığını, %50' si nanoteknolojinin kullanıldığı hastanelerde çalışmak istediğini, %43.3' ü çalıştıkları hastanelerin nanoteknolojiyi kullanacak yeterlilikte olmadığını ifade etmişlerdir. Hemşirelerin %48.1' i nanoteknolojinin hastalıklarının tanı-tedavi sürecini hızlandıracağını ve %52.9' u ise nanoteknolojinin tanı-tedavi sürecinde kullanımının yarardan çok zarar sağlayacağı şeklinde görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların %55.7' si nanoteknolojik sağlık ürünlerinin doğurabileceği muhtemel sorunlarla ilgili yasal düzenlemelerin olması gerektiğini ifade ederken, %58.6' sı nanoteknolojik ilaçları kullanan hastalara bakım veren hemşirelerin nanoilaçların zararlı etkilerinden korunmak için gerekli önlemleri alması gerektiği sorusuna ' fikrim yok ' şeklinde cevap vermişlerdir. Hemşirelerin %51.9' u hemşirelikte nanoteknolojiye yeterli ilginin gösterilmediğini, %54.3' ü nanoteknoloji kullanımının hemşirelere yeni roller getireceğini, %63.3'ü nanoteknolojinin sağlık alanında kullanımı için uzman hemşirelere ihtiyaç olduğunu belirtmiştir.

Sonuç: Nanoteknolojinin güncel ve sağlık alanında kullanılmaya başlanan bir yöntem olduğu düşünüldüğünde, araştırmaya katılan hemşirelerin nanoteknolojinin sağlık ve hemşirelik alanında kullanımına yönelik bilgilerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Nanoteknolojinin sağlık üzerinde uzun dönemde yaratacağı olumlu ve olumsuz etkiler konusunda hemşirelerin bilgilendirilmesi, akademisyen hemşirelerin ise konu ile araştırmalar yapması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, nanoteknoloji, sağlık

[PS-071]

Hemşirelerin Hastane Bilgi Sistemleri ve Hemşirelik Bilişim Sistemleri Hakkında Görüş ve Düşüncelerinin Değerlendirilmesi

Aysel Özdemir¹, İlksen Orhan Ergin², Sümeyye Parlak³, Mehmet Ali Akar³

¹İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Malatya

²İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Malatya

³İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Malatya

Amaç: Bu çalışma hemşirelerin hastane bilgi sistemleri ve hemşirelik bilişim sistemleri hakkında görüş ve düşüncelerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma Aralık 2015- Şubat 2016 tarihleri arasında İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi servislerinde çalışan, araştırmaya katılmaya gönüllü hemşirelerle yürütülmüştür (n=200). Veriler araştırmacılar tarafından literatür bilgileri doğrultusunda hazırlanan soru formu ile toplanmıştır. Soru formu hemşirelerin tanıtıcı özelliklerini içeren 6, hemşirelerin hastane bilgi sistemleri ve hemşirelik bilişimi kullanımına yönelik görüş ve düşüncelerinin yer aldığı 29 sorudan oluşmaktadır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel değerler kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin %84' ü 40 yaş ve altı yaş grubunda, %82' si kadın, %74' ü lisans ve üzeri eğitime sahip olduğu, %31' inin 16 ile 20 yıl arasında hemşirelik yaptığı, %92.5' inin kişisel bilgisayarı olduğu, %97.5' inin hastane bilgi sistemlerini (HBS) kullandığı ve bu hemşirelerin %43.5' i HBS eğitimini hizmet içi eğitimle aldığı belirlenmiştir.

Katılımcıların %82' si 'hemşirelik bilişimi olmalı mı' sorusuna ' evet ' yanıtını vermiş ve %85' i hemşirelik bilişim sistemlerinin gelecekteki konumunu önemli bulmuştur.

Hemşirelerin %74.5' i HBS' nin hastaya özel bakım vermeyi kolaylaştırdığına, % 72.5' i hemşirelik bakımının kalitesini arttırdığına, %48.5' i hemşirelerin karar verme yeteneğine katkı sağladığına, %76' sı hemşirelik verilerinin kaydedilmesinde zaman kazandırdığına yönelik görüş belirtmişlerdir. ' HBS kullanımı hasta mahremiyetine aykırıdır ' sorusuna katılımcıların %68' i 'katılmıyorum ' şeklinde, ' HBS kullanımının hümaniter olmayan bir bakım sağlar' sorusuna %56.5 ' i ' katılmıyorum ' şeklinde cevap vermiştir.

Sonuç: Araştırmaya katılan hemşirelerin yarısından fazlası HBS kullanımından memnun olmakla birlikte; HBS' nin hemşirelikte kullanımının önemli olduğu şeklinde görüş belirtmişlerdir. % 82' si ise ' hemşirelik bilişimi olmalı ' mı sorusuna ' evet ' yanıtını vermiş ve % 85' i hemşirelik bilişim sistemlerinin gelecekteki konumunu önemli bulmuştur. Hastane bilgi sistemleri içerisinde hemşirelik modülüne yer verilmesi ve hemşirelerin aktif olarak bu modülü uygulamalarında kullanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hastane bilgi sistemleri, Hemşirelik bilgi sistemleri, Hemşirelik

[PS-072]

Üniversite Öğrencilerinin Gebe Eğitim Sınıflarına İlişkin Görüşleri: Kalitatif Bir Çalışma

Meryem Bircan, Gamze Fışkın, Ümran Oskay

İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Kadın Doğum Ana Bilim Dalı, İstanbul

Amaç: Bu çalışma herhangi bir alanda sağlık eğitimi almamış yurtda kalan kız öğrencilerin 'gebe eğitim sınıfları' hakkındaki bakış açılarını ortaya koymak amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Kalitatif nitelikteki bu çalışma 1-15 Şubat 2016 tarihleri arasında yurtda kalan, bekar, daha önce hiç evlenmemiş ve araştırmaya katılmayı kabul eden 15 kızla yapıldı. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplandı. Bilgiler ses kayıt cihazına kaydedilip bilgisayar ortamında düz yazı haline getirilerek analiz edildi. Kız öğrencilerden yazılı onam alındı.

Bulgular: Çalışmaya katılan kız öğrencilerin yaş ortalaması $20,8 \pm 0,56$ olup % 86,7'si devlet üniversitesinde öğrenimine devam etmektedir. Yarıya yakını 2. sınıf öğrencilerinden oluşan katılımcılar uzun süreli yaşadıkları yerin köy/kasaba (%53,3) olduğunu söyledi. Daha önce gebelikte ilgili bilimsel içerikli bir eğitime katılmadıklarını belirten katılımcıların gebelik ve gebelik süreci ile ilgili bilgileri internette (%60), aileden (%26), arkadaşlardan (%20) ve tecrübeli yakınlarından (%20) temin ettikleri belirlendi. Çalışma kapsamında gebe eğitim sınıfı hakkındaki bilgileri, gebe eğitiminin etkileri, geleceğe dönük gebelikleri ile ilgili kaygılar ve gebe eğitim sınıfından beklentileri başlığı altında dört tema belirlendi. Katılımcılara gebe eğitim sınıfları konusunda düşünceleri sorgulandığında gebelik, doğuma hazırlık ve lohusalık süreci hakkında bilgi verilen yerler olduğunu söylediler. Bu eğitimlerin sayesinde gebelerin daha bilinçli bir süreç geçirecekleri, psikolojik açıdan rahatlama sağlayacağı ve doğum korkusunu azaltacağını yönelik düşünceleri mevcuttu. Gebe eğitim sınıflarına gidilmediğinde ileride oluşabilecek bir gebelik durumunda deneyimsizlik ve bilgi eksikliğine bağlı olarak korku ve kaygı yaşayabileceklerini söylediler. Gebelik, doğum süreci, lohusalık ve yenidoğan bakımı ile ilgili bilgilerin yer aldığı bir eğitime kesinlikle katılmak istediklerini belirttiler.

Sonuç: Bu çalışma; gebe eğitim sınıflarının, kadınların gebelik deneyimini daha bilinçli, sorunsuz ve korkusuz şekilde geçirebilmesini sağlayacağı için bu konuda daha fazla farkındalık yaratılması gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, gebe eğitim sınıfı, kalitatif çalışma

[PS-073]

Sigara İçen Bireylerin "Alo 171" sigara bırakma hattından memnuniyet durumlarının belirlenmesi: Kars İli örneğiİlknur Taşpınar, Yeliz Akkuş

Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Kars

Amaç: Bu çalışma sigara içen bireylerin "Alo 171" sigara bıraktırma hattından memnuniyetlerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın örneklemini Kars il merkezinde yaşayan sigara içen ve sigara bırakmaya niyeti olan 18 yaş üstü 40 kişi oluşturmuştur. Amaca uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından literatüre dayalı olarak hazırlanan form kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın amacı açıklanarak katılımcıların yazılı izinleri alınmıştır. Çalışma öncesi veriler toplanarak katılımcıların sigara bırakma hattını kullanmaları (en az 3 ay) istenmiştir. 3 ay sonra memnuniyet durumu değerlendirilmiştir. Veriler SPSS 20.0 istatistik paket programında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 22.97 (4.50) (min: 18, Max: 44), sigaraya başlama yaşı 16.92 (3.24) (min: 10, max: 27), ortalama sigara içilme süresi 6.1 (4.89)'dur.

Çalışmaya katılanların %65'i erkek, %80'i eğitim görüyor, %27.5'inde öksürük ve %32.5'inde balgam var, %45'inin en yakın 4 arkadaşı sigara içiyor, %22.5'i uyandıktan sonra ilk 5 dakika içinde sigara içiyor, %25'i 1 saatten daha az sürede sigara içiyor, %40'ı sigara içmenin yasak olduğu yerlerde zorlanıyor, %55'i sigaranın stresten kurtardığını ve %62.5'i sigara bırakmanın zor olduğunu düşünüyor, %67.5'i sigarayı bıraktıkça sinirli olacağını düşünüyor.

Sonuç: Bu hattın kullanımına ilişkin tanıtımların yapılması ve memnuniyetin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: sigara, sigara bırakma hattı, Sağlık Bakanlığı

Tablo 1. Katılımcıların "Alo 171'e ilişkin bazı ifadeleri

İfadeler	Kabuliyorum (Sayı/%)	Kararsızım/ bilmiyorum (Sayı/%)	Katılmıyorum (Sayı/%)	Cevapsız (Sayı/%)
Telefonla arandığımda hemen cevap verirdi	20 (50)	10 (25)	6 (15)	5 (12.5)
Bana dinletilen bant kaydını sıkıcıydı	14 (35)	13 (32.5)	8 (20)	5 (12.5)
Operatör hızlı cevap verdi	14 (35)	13 (32.5)	8 (20)	5 (12.5)
Etikli iletişim kuruldu	16 (40)	11 (27.5)	8 (20)	5 (12.5)
Benimle ilgilenen personele güven duydum	14 (35)	13 (32.5)	8 (20)	5 (12.5)
İhtiyaç duyarsam tekrar arayabilirim	15 (37.5)	10 (25)	10 (25)	5 (12.5)
Kaliteli hizmet aldım	14 (35)	13 (32.5)	8 (20)	5 (12.5)
Bu hizmetten memnun oldum	12 (30)	12 (30)	11 (27.5)	5 (12.5)

[PS-074]

Şeker yüklemesi testi yaptırmak amacıyla başvuran hamilelerin teste ilişkin tutumları

Fehmi Başkurt, Ayşegül Yücel

Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Kars

Amaç: Bu çalışma şeker yüklemesi testi yaptırmak amacıyla başvuran hamilelerin bu test hakkındaki tutumunu değerlendirmek için tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Bu çalışma Kafkas Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Hastanesine başvuran ve çalışmaya katılmayı kabul eden 50 hamile ile yazılı izin alınarak yapılmıştır. Araştırmanın verileri Hamilelerin Şeker Yüklemesi Hakkındaki Tutumunun Değerlendirilmesi için geliştirilen soru formu ile toplanmıştır. Veriler bilgisayarda SPSS 20 paket programı kullanılarak değerlendirilmiş, istatistiksel değerlendirmede ortalama ve yüzdeler dağılımı kullanılmıştır.

Bulgular: Hamilelerin yaş ortalaması 27.58 olup daha önce şeker yüklemesi yaptıran kişi %62'dir. Hamilelerin şeker yüklemesi hakkındaki tutumlarına bakıldığında % 8 i şeker yüklemesine gerek olmadığını belirtmiştir. Yaptırmak istemeyenlerin ise; % 6 sının önceki yaptırdığı şeker yükleme testi normal olduğu için tekrar yaptırmak istemediği, % 30 unun medyada çıkan haberler nedeniyle, % 2 si faydalı bulmadığı için yaptırmak istemediği belirlenmiştir. % 2 sinin şeker yüklemesi hakkında yeterli bilgisi olmadığı belirlenmiştir.

Hamile bireylerin şeker yüklemesi hakkındaki düşüncelerinden 50 hastadan % 44 ü olumlu, % 44 ü olumsuz ve % 12 si kararsızım cevabını vermiştir.

Sonuç: Sonuç olarak kadınların medyada çıkan haberler nedeniyle şeker yükleme testi hakkında kararsız olduğu görülmektedir ve bu nedenle bilgilendirmelerin yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şeker yükleme testi, tutum, hamile

[PS-075]

Nanoteknoloji ve Hemşirelik Vesile Eskici¹, Elmas Günbulak²¹Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Erzurum²Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi, Yenidoğan Yoğun Bakım Hastanesi, Erzurum

Günümüzde bilimlerdeki hızlı gelişmelerin en heyecan verici ve ilgi uyandıran kısmı olan nanoteknoloji, yapı taşları olarak atom veya moleküllerin kullanımıyla insan yapımı 1-100 nm boyutundaki yapıların işlevsel olarak tasarlanarak imal edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Nanoteknoloji, anlamını metrenin milyarda biri olan nano kavramından almaktadır. Nanoteknoloji, tıbbi görüntüleme farmakoloji, mikrobiyoloji, yara iyileşmesi, dokuların yenilenmesi, bazı kronik hastalıkların tedavisi, aşı ve genetik alanlarda uygulamaya girmiştir. Nanoteknolojik ürünler test ve tanı işlemlerinin hızla gerçekleştirilmesi, kanserin erken dönemde tanınması, patojenlerin belirlenmesi, detaylı görüntüleme ve enfeksiyon gelişimini önlemede yararlar sağlamaktadır. Her yeni teknolojiye olduğu gibi, bu teknoloji ve ürünlerinin de çevre ve sağlık üzerindeki etkileri merak edilmektedir. Nanopartiküllerin canlılar üzerinde toksik etkilerinin olduğu in vivo ve in vitro araştırmalarla gösterilmiştir. Gelecekte nanoteknolojinin daha yaygın kullanılabilir hale gelmesi, insanların nanopartiküllerle daha fazla teması anlamına gelecektir. Nanopartiküllerin, başta solunum sistemi olmak üzere insan sağlığı üzerine muhtemel olumsuz etkilerinin daha fazla araştırılması gereklidir. Nanoteknoloji devrimi konusunda hemşirelik literatürü yok denecek kadar azdır. Oysa ki nanoteknolojik ürünler kanser hastalarında kullanılan ilaçlar, enfeksiyonların önlenmesinde ve tedavisinde, yara iyileşmesinde, pansumanlarda, üriner kateter, aspirasyon malzemesi gibi materyallarda kullanıldığı için hemşirelik açısından hastanın bütüncül değerlendirilmesinde son derece önemlidir. Sonuç olarak hemşirelerin nanoteknoloji ile ilgili literatürleri takip etmeleri, kullanımında ki avantaj ve dezavantajları bilmeleri, bu alanda araştırma yapmaları ve hastalara danışmanlık yapmaları çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Nanoteknoloji, hemşirelik, avantaj ve dezavantaj

[PS-076]

Hemşirelikte Mesleki Bilinç ve Örgütlenmeye Teknolojinin Etkisi Burcu Küçükkaya¹, Safiye Cansu Karaduman², Esra Oğuz²¹Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne.²Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 3. Sınıf.

GİRİŞ: Mesleki örgütlenme, aynı düşünce ve inançları içinde bulunduran belirli sayıda insanın mesleki çıkarlar doğrultusunda birleşerek oluşturduğu yapıdır. Bir mesleki örgüt yapısında görev, yetki ve sorumlulukların etkin biçimde dağıtılması ve belirtilmesi, ancak iyi bir örgütlenme yoluyla sağlanabilir. Klinik uygulamalarda ise hemşireler gözle görülebilen yüksek kalitede ölçülebilen bir bakım sağlamak için hasta toplulukları ve diğer sağlık bakımı toplulukları tarafından hastaların beklentilerini karşılamada giderek artan zorluklarla karşı karşıya gelmektedir. Bu zorlukların üstesinden gelebilmek için her alanda güç kazanmalı ve bu gücü belirli amaçlara ulaşmak için birlikte hareket ederek sağlamalıdır. Birlikte hareket edebilme konusunda en büyük güç kaynağı profesyonel derneklerdir. Profesyonel dernekler değişiklik yaratma gücüne sahip, ortak amaçlar çerçevesinde tüm hemşireleri bir araya getirebilen ve sözleri eyleme dönüştürebilen organizasyonlardır. Yapılan çalışmalarda hemşirelerin mesleki bilinç ve örgütlenmeye yönelik bilgilerinin istendik düzeyde olmadığı, mesleki alanda örgütlenme konusundaki bilgi yetersizliğinin hemşirelerin bu alanda etkin olmasını ve bir bütünlük oluşturmasını engellediği, çalışma şartlarının zorluğu, maddi yetersizlikler, cinsiyet faktörü gibi nedenler hemşirelerin mesleklerine bağlanmalarını ve örgütlenmelerini olumsuz yönde etkilerken mesleki örgütlerin gelişen teknolojiyi etkin kullanması olumlu etkilemektedir. Yapılan diğer bir çalışmada ise hemşirelerin mesleki örgütlenmelerinin düşük olduğu, hemşirelerin hiç mesleki örgüte üye olmak istemediği, mesleki örgütlenmeye karşı ilgisiz olduğu, mesleki bilinç ve örgütlenmede bilgiyi en çok internet sitelerinden aldığı, mesleki örgütlerin sosyal ağlarla daha aktif hale geldiği belirtilmiştir.

Sonuç: Hemşirelerde mesleki bilinç ve örgütlenmenin artırılması için okul dönemlerinden itibaren bu kavramların daha fazla vurgulanması, hastanelerde hizmet içi eğitimlerde mesleki bilinç ve örgütlenme konusunda eğitimlerin yapılması, mesleki örgütlerin amaç-faaliyetlerinin daha iyi tanıtılması ve iletişim olanaklarının üst düzeye çıkarılması, bu konuda etkin liderlerin belirlenmesi, mesleki örgütlere karşı ilgi düzeyinin artırılması için okulların ve sağlık kuruluşlarının girişimlerde bulunması ve hastanelerdeki çalışma koşullarında düzenleme yapılmasını gelişen teknolojiye paralel olarak geliştirmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Mesleki bilinç ve örgütlenme, Teknoloji

[PS-077]

Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamalarda teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve görüşlerinin incelenmesi

Emine Aydın, Tufan Aslı Sezer, Figen Işık Esenay
Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara

Amaç: Hemşirelerin eğitimlerinde teknoloji ve kullanımı konusunda bilgi, beceri ve yeteneklerini değerlendirmek ve yetersizlikleri konusunda desteklemek oldukça önemlidir. Bu bağlamda çalışma, hemşire öğrencilerin teknolojiye ilişkin tutumlarının belirlenmesi ve klinik uygulamadaki hemşirelik bakımına etkilerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde okuyan 704 öğrenci, örneklemini ise gönüllü olarak çalışmaya katılan 523 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, öğrencilerin teknoloji tutumlarını belirleyen "Teknoloji Tutum Ölçeği" (Yavuz 2005) ve öğrencilerin klinik uygulamalarda teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerini belirleyen 11 olumlu ve 7 olumsuz ifadeden oluşan anket formu ile toplanmıştır. Veriler, SPSS 21 paket programı ile tanımlayıcı istatistiksel analizler uygulanarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Örneklemin (n=523) yaş ortalaması 20,4 yıl ve %82,2'si (n:430) kadındır. Öğrencilerin %28,7'si (n=150) 1. sınıf, %29,6'sı (n=155) 2. sınıf, %25,6'sı (n=134) 3.sınıf ve %16,1'i (n=84) 4. sınıfta öğrenim görmektedirler. Öğrencilerin teknoloji tutum ölçeği puan ortalaması 62'dir. Sınıflara göre sırasıyla 1.sınıf 62,9, 2. ve 3. sınıf 61,5 ve 4.sınıf 62,2'dir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 19, en yüksek puan 95'tir ve 57 puan yönü belli olmayan nötr tutumu ifade etmektedir. Buna göre, öğrencilerin teknoloji tutumlarının nötre yakın olumlu tutum sergiledikleri görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğunun, klinik uygulamalarda teknoloji kullanımına ilişkin 11 olumlu görüşe (hasta bakım kalitesinin iyileşmesi, ölçülmesi, bakımın hastaya özgü olması, veri kaydetmede zaman kazandırma gibi) katıldığı ve olumsuz 7 görüşten (hastaların mahremiyetinin tehlikede olabileceği, hemşire otonomisini azaltacağı, hemşirelik verisi için bilgisayarın kullanımının uygun olmadığı ve iş yükünü artıracak gibi) 6'sına katılmadığı görülmüştür. Öğrencilerin teknoloji tutumlarının olumlu yönde olması, klinik uygulamalarda teknoloji kullanımına ilişkin olumlu görüşlerde olmalarıyla ilişkilidir.

Sonuç: Hemşire öğrencilerinin teknoloji tutumlarının orta düzeyde olduğu, teknoloji tutumu daha yüksek olan öğrencilerin klinikte teknoloji kullanımıyla ilgili daha olumlu görüşlerde oldukları saptanmıştır. Bu nedenle, öğrencilerin bilgi teknolojileri becerilerini geliştirebileceği öğrenme ortamlarının oluşturulması, eğitimlerinde bilgisayar destekli uygulamaların kullanılması ve bilgi teknolojilerini etkin kullanabilmeleri önerilir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik öğrencisi, klinik bakım, teknoloji kullanımı, tutum

[PS-078]

Y kuşağı ve hemşirelik

Berrak Aydeniz, Seher Pamir, Meryem Şahan, Azize Karahan, Sevcan Avcı Işık
Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Bu araştırma Y kuşağı hemşirelerinin özelliklerini, diğer kuşaklardan farklılıklarını ve farklı kuşakların bir arada çalışmasından kaynaklanan olumlu ve olumsuz durumları belirlemek amacıyla hazırlanan bir literatür derlemesidir. Literatür olarak veri tabanları taranarak 1999-2014 yılları arasında hazırlanmış olan toplam 44 makaleden, kitaplar ve tezler gibi diğer kaynaklardan yararlanılmıştır. Türk Dil Kurumu kuşağı; "aşağı yukarı aynı yıllarda doğmuş olup, aynı çağın koşullarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, yazgıları yaşamış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişiler topluluğu" olarak tanımlanmaktadır. Kuşaklar kronolojik sıraya göre: Sessiz kuşak, Bebek Patlaması Kuşağı, X, Y ve Z Kuşağı olarak sınıflandırılmıştır. Baby boomer, X ve Y kuşağı olmak üzere 3 kuşak iş gücünde bir arada çalışmaktadır. Z kuşağının ise 10 yıl sonra iş gücüne katılacağı bilinmektedir. Dünya tarihinde ilk defa bu kadar çok kuşağın bir arada çalıştığı belirtilmektedir. Hemşirelik mesleğinde de farklı kuşaklar bir arada çalışmakta ve bu durum, birçok kez anlaşmazlıklara ve sorunlara neden olmaktadır. Mevcut iş gücünün en hızlı büyüyen bölümünü Y kuşağı oluşturmaktadır. Çalışma ortamında sayıca fazla olmaları nedeniyle Y kuşağı hemşireleri kapsayan iş ve eğitim ortamına yönelik düzenleme ve önerilerin bilinmesi, uygulamaya konulması önerilmektedir. Y kuşağı, teknoloji ve bilgi çağında yetiştiğinden; diğer kuşaklara nazaran teknolojiye oldukça hakimdir ve değişime hızlı uyum sağlayabilmeleri gibi özellikleri ile önceki kuşaklardan ayrılmaktadır. Bu durum, yöneticilerin diğer kuşaklara yaklaşımından daha farklı yaklaşımlar sergilemesini zorunlu kılmaktadır. İş yaşamındaki anlaşmazlıkların önlenmesi için, hemşirelik yöneticilerinin ve çalışan hemşirelerin öncelikle kuşakların özelliklerini bilmesi önemlidir. Yöneticilerin kuşak farklılıklarını tanıması, iletişim becerilerine önem vermesi ve işlerin yapılış süreçlerine tüm hemşireleri dâhil etmesi, farklı kuşaktaki hemşirelerin birbirleriyle çalışmanın yolunu öğrenmelerini sağlayacaktır. Aynı zamanda çalışanların da birbirlerine olumlu veya olumsuz yönlerinin olduğunu bilerek yaklaşması, motivasyonlarını olumlu etkileyecek ve iş yaşamında verimliliği artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: baby boomer, kuşak farklılıkları ve hemşirelik, sessiz kuşak, y kuşağı, x kuşağı

[PS-079]

Hasta eğitiminde teknoloji kullanımı

Nazlı Karakaş, Tuğçe Çakır, Yasemin Narin, Neşe Uysal, Sevinç Kutlutürkan
Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi/Ankara

Giriş: Sağlık yönetiminde önemli rolü olan hasta eğitimi, hastaların kendi sağlık yönetimlerini artırmaya yardımcı olmakta ve sağlık bakım maliyetini düşürmektedir. Son yıllarda teknolojiye kaydedilen hızlı gelişmeler, mevcut sağlık hizmetleri içerisinde hasta eğitiminin planlanması ve sunulması için de yeni fırsatlar sağlamaktadır.

Hasta eğitimi ve teknoloji: Akıllı telefonlar ve tablet bilgisayar uygulamaları gibi mobil iletişim alanındaki son gelişmelerle, kişiselleştirilebilir, düşük maliyetli ve kolay erişilebilir aygıtlar geliştirilebilmekte ve bu aygıtlar öz yönetime artırma, semptom kontrolü sağlama gibi eğitim programlarının uygulanabilmesine yardımcı olmaktadır. Sağlık bakım profesyonelleri diyabet, astım, kanser gibi kronik hastalıklarda hasta eğitimi, motivasyonu ve desteklenmesine yönelik girişimlerinde bu teknolojiden yararlanmaya başlamıştır. Web tabanlı programlar, kişinin sağlığını yönetme ve aktif yaşamlar sürdürülebilir becerilerine yönelik özgüven artışına dayanmaktadır. Bu kısmen hastaların sağlıkla ilişkili hedefler belirlemesi ve bunlara ulaşarak bunu başarmaları izlenerek elde edilmektedir. Hastalar tercihleri doğrultusunda bu materyallerin çeşitli multimedya biçimlerinde sergilenmesini seçebilmekte, kendilerini ilgilendiren konu başlıklarını görmeyi tercih edebilmelerini sağlayan geçişler yapabilmektedir. Yine son yıllarda teknolojik gelişmelere paralel olarak yaygınlaşan teletıp uygulamaları ile özellikle yaşlılarda, kronik hastalığı bulunanlarda ve çeşitli nedenlerle evden sağlık kuruluşuna gidemeyenlerde, uzak bir mesafede bulunan sağlık çalışanları yerinden ayrılmaksızın bireyin eğitim ihtiyacını karşılayabilmektedir.

Sonuç: Hastalıkların yönetiminde hasta eğitimi önemli bir yer tutmaktadır ve sürekliliği önemlidir. Hasta eğitiminde önemli rollere sahip hemşireler, gelişen teknolojiler konusunda bilgi sahibi olmalı ve bu uygulamaları eğitim planlamalarına entegre etmelidir.

Anahtar Kelimeler: eğitim, hasta, teknoloji

[PS-080]

Çocukların Teknoloji Kullanım Özellikleri ve Teknoloji Kullanımı ile İlgili Verilen Eğitimin Etkinliği

Aylin Çakşak, Hülya Doğan, Selvi Filiz, Melike Karagöl, Yeliz Ildır, Merve Kiraz, Hürnaz Avcı, Ayfer Açıkgöz
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Eskişehir

Amaç: Bu araştırma; çocukların teknolojiyi kullanma özelliklerinin belirlenmesi ve doğru kullanımına yönelik farkındalık oluşturulması, eğitim verilmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma ve eğitim yapılmadan önce İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden ve okul müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. Araştırmaya sadece gönüllü öğrenciler dahil edilmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Çalışma kapsamına 5. Sınıflar alınmıştır. Toplam 5 ayrı eğitimle 10 şubeye eğitim verilmiştir. Veriler SPSS 21 paket programı ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya toplam 280 öğrenci (okuldaki 5. Sınıf toplam öğrenci sayısı 450 kişidir) katılmıştır. Katılanların %47.5'i erkek, %56.8'inin ailelerin geliri giderine eşit, %79.3'ünün kendisine ait bir odası, %66.4'ünün kendisine ait bir bilgisayar, %72.9'unun kendisine ait bir cep telefonu bulunmaktadır. %70.0'inin kendisine ait bir facebook hesabı, %32.1'inin instagram hesabı, %19.6'sının twitter hesabı vardır. Öğrencilere daha önce teknolojinin doğru kullanımı ile ilgili eğitim alıp-almadıkları sorulmuş, %83.6'sının eğitim almadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin "internette tanıştığımız biriyle yüz yüze görüşmemeliyiz" maddesine %10'u katılmıyorum, %11.4'ü ise karasızım cevabını vermişlerdir. "Bilgisayar kullanmak için anne-babamızdan izin almalıyız" maddesine öğrencilerin %6.4'ü katılmıyorum, %6.8'i ise karasızım cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin %96.1'i ekran bağımlılığının gözlerde bozulmaya, %93.6'sı ise aile içi iletişim bozukluğuna ve derslerde başarısızlığa neden olacağını düşünmektedir.

Sonuç: Çocuklar teknolojik aletleri yaygın bir şekilde kullanmaktadır, fakat özellikle internet ortamına girdiklerinde güvenlik için yapmaları gerekenler konusunda yeterli bilgiye sahip değildirler. Bu sonuçlar doğrultusundaki ilk önerimiz tüm okullarda güvenli teknoloji kullanımı ile ilgili zorunlu derslerin olmasıdır. Bir diğer önerimiz ise; çocuklarla pek çok ortamda karşılaşan profesyonel sağlık çalışanlarının, verdikleri sağlık eğitimleri kapsamına yanlış teknoloji kullanımının sağlığını etkileri konusunda da almalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, güvenli kullanım, teknoloji

[PS-081]

Her şey parmaklarının ucunda: Pyxis İlaç Yönetim Sistemi

Hacer Ceren Arıkan, Sinem Yıldırım, Şevval Peker, Nermin Ocaktan
Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Yanlış ilaç uygulamaları, insan yaşamını ciddi yönde etkileyen bir olaydır. Tıbbi hatalar içinde en yaygın görülen hatadır. Başta doğru doz olmak üzere bir hemşirenin güvenli ve doğru ilaç uygulamasında 8 doğru ilkeye uyması gerekmektedir. Bilindiği üzere ilacı zehirden ayıran en büyük özellik, ilacın hastaya doğru doz ile verilmesidir. Bu derlemeyi yapmamızın amacı: Başta yanlış ilaç uygulamalarının önüne geçmek için üretilmiş olan Pyxis ilaç yönetim sistemini tanıtmak ve sistemin avantaj ve dezavantajlarını göz önüne sermektir. Hemşire kaynaklı ilaç uygulama hataları, hemşirelerin hekim istemi olmadan ilaç verilmesi, ilacın dozunun iyi ayarlanamaması, ilacın paket ve okunmuş benzerliği sonucunda yanlış ilacın verilmesi, ilacın uygulanış biçiminin bilinmemesi, ilaç kutusu üzerindeki bilgilerin okunmaması, ilaç hakkında yeterli farmakolojik bilginin olmaması ve ilaç uygulamasının unutulması şeklinde birçok neden sıralanabilir. Derlememizin de konusunu oluşturan Pyxis ilaç yönetim sistemi, sadece sistemi kullanabilecek yetkili hemşirelerin parmak izi veya kişiye özel şifre girerek, hasta bilgileri ışığında hekim tarafından order edilmiş ve eczacı tarafından onaylanmış ilaçların güvenli bir şekilde alınması ve kontrol edilebilirliği olan kapalı bir sistem olarak tanımlanabilir. Sisteme gerekli parmak izi veya şifre ile girildikten sonra ilaçlar tek bir ünite içinde sadece sisteme giren kullanıcının erişimine açıktır ve narkotik ilaçlar sadece başka bir pyxis sistem kullanıcısı şahitliği ile alınabilir. Hemşire kendi parmak izini okutarak ve hasta bilgilerini yazarak sisteme giriş yaptığı için, hastaların orderları ekranda görülmektedir. Tedavisi bulunan her hasta orderı elektronik sistemle görülebildiği için yanlış hastaya yanlış ilaç uygulaması neredeyse imkansız hale gelir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, İlaç, İlaç hataları, Order, Tedavi

[PS-082]

Teknolojinin ışığında hasta izlemi: Tele Hemşirelik

Sinem Yıldırım, Şevval Peker, Hacer Ceren Arıkan, Nermin Ocaktan
Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Hemşireler, diğer sağlık çalışanlarına göre hasta ve aileleriyle daha fazla iletişim kurduklarından hasta bakımında ve takibinde önemli bir role sahiptirler.

Hemşirelik hizmetlerini sağlık hizmetlerinde teknoloji kullanımındaki artış, bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, evde bakım, kronik hasta sayısında ve yaşlı nüfusta artış gibi faktörler etkilemektedir.

Hemşirelerin bakım hizmetlerinin en büyük amacı sağlığı korumak, geliştirmek ve rehabilitasyonu sağlamaktır. Teknolojideki gelişmeler ve yaşlı nüfusun artmasına bağlı olarak, kronik hasta sayısının ve evde bakım hizmetleri kapsamının genişlemesi, hemşirelik hizmetlerinin sunum şeklini de etkilemektedir. Bu nedenle hemşireler teknolojiyi kullanmaktadırlar. Teknolojideki gelişmeler, sağlık alanında da etkisini göstermiştir. Bunların başlıcaları tele sağlık ve tele hemşirelik gibi yeni hizmet alanlarının oluşturulmasında etkili olmuştur. Tele sağlık hizmetleri, özellikle kronik hastalığı olan hastaların bakım yönetimine ve yaşam kalitelerinin artırılmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, hastaların, hastane ve acil servise başvurularının ve ev ziyaretlerinin sayısının azaltılmasıyla bakım maliyetlerinin düşürülmesi de hedeflenmektedir. Tele sağlık sistemi, hastanın durumundaki değişiklikleri erken belirleme ve müdahale etmeyi, ev ziyaretlerinin sayısını azaltmayı, acil servise başvurma ve hastaneye yatış oranını, hastanede yatış süresini, bakım maliyetini azaltmayı ve hastanın öz bakımını arttırmayı sağlamaktadır. Tele hemşirelik uygulamaları kapsamında hastaya tele bakım, tele triyaj ve tele ev bakımı hemşireliği uygulanmaktadır.

Tele tıpın avantajlarını sayacak olursak; sağlık merkezlerinin bulunmadığı bölgelerde yaşayan yaşlı ve gebelere faydalı olduğu görülmüştür. Uzaktan takip sayesinde hastane masrafları azalmakta ve zamandanda tasarruf edilmektedir. Tele hemşirelik sayesinde de aynı anda birçok hastayı takip edebilme imkanı sağlanmıştır. Planlanmamış ev ziyaretlerini azaltır. Avantajlarının yanı sıra dezavantajlarında bulunmaktadır. Bunlar ise; bilgisayar, televizyon ekranı ya da telefon aracılığıyla verilmesi nedeniyle, tele hemşirelik hizmeti, yüz yüze iletişimin verdiği güveni vermemektedir. Bununla birlikte, sağlık çalışanları ve hastaların teknolojiye uyumunun zor olması, gizlilik ve güvenlik, sistem arızası gibi bazı dezavantajları da beraberinde getirmektedir.

Sonuç olarak; özellikle teknolojinin gelişimine ayak uydurmak amacıyla akademisyen ve klinisyenlerin konunun uygulanabilirliği için araştırma yapması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tele Hemşirelik, Tele Sağlık, Tele Tıp

[PS-083]

Yoğun bakımda monitorizasyon: Avantaj ve dezavantajların incelenmesi

Şevval Peker, Hacer Ceren Arıkan, Sinem Yıldırım, Nermin Ocaktan
Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Yoğun bakım ünitesi, yaşamı tehdit altında olan bireyin yaşamsal destek alma ihtiyacı olduğunda olabilecek en üst düzeyde yarar sağlama amacıyla kullanılan teknolojik araç gereçlerle tedavi edildiği alanlardır. Bu derlemenin amacı; Yoğun Bakımda kullanılan ileri teknoloji ile durumu ağır olan bireyin tekrar yaşama döndürülme sürecini kapsar. Yoğun bakım ünitesindeki bireyden elde edilen subjektif (bireyin ifade ettiği örn: Ağrı) ve objektif (tanı ve tetkikler, fiziksel değerlendirme vb. yollardan elde edilen) veriler bireyin bakım planlanmasında yardımcı olmaktadır. Yoğun bakım ünitesindeki hastanın takibinde önemli olan iyi ve doğru monitorizasyondur. Yoğun bakım üniteleri yaşamı tehdit altında olan hastaların tedavilerini üstlenir. Bu hastaların tümü teknik ekipmanların gösterdiği bilgilerin temelinde mekanik ve farmakolojik tedavilerin desteğine ihtiyaç duyarlar. Monitorizasyonun temel amacı; tanı, takip ve tedavinin belirlenmesinde yol gösterici olmasıdır. Bu amaçla invaziv ve non-invaziv monitorizasyon yöntemleri kullanılır. Bu sayede pek çok sayısal ve subjektif veriler monitorize edilmektedir. Bu iki yöntemde avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Monitorize edilebilen sistemler; kardiyak fonksiyon, intravasküler volüm, sinir sistemi, solunum sistemi, termoregülasyon ve renal fonksiyondur.

Anahtar Kelimeler: İnvaziv monitorizasyon, Non-invaziv monitorizasyon, Yoğun bakım

[PS-084]

Robotik cerrahide ameliyathane hemşiresinin sorumlulukları

Hacer Ceren Arıkan, Şevval Peker, Sinem Yıldırım, Nermin Ocaktan
Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Günümüzde gelişen bilim ve teknolojiyle birlikte özellikle ameliyathanelerde kullanılan cihazların hasta üzerinde ameliyat sonrası dönemde de etkin özelliğe sahip olduğu hemşireler tarafından bilinmektedir. Bu nedenle hemşirelerin kendilerini sürekli yenilemesi, değişen ve gelişen teknolojiye ayak uydurması gerekmektedir. Dünyada ve ülkemizde birçok alanda özellikle Da Vinci robotik cerrahi sistemi kullanılmaktadır. Derlemede hedef aldığımız Da Vinci Sistemi'nde 3 enstrüman kolu ve 1 endoskopi kolu bulunmaktadır. Cerrah bu kolları konsolda oturarak kendi eli yerine rahatça kullanabilmektedir ve robotik kameralar 3 boyutlu görüntü sağlamaktadır. Bu nedenle el titremesi nedeniyle ortaya çıkan sorunlar (örn: perforasyon) çözümlenmektedir. Sistem ameliyat süresini kısaltır ve buna bağlı olarak işlem sırasında kan kaybını, sonrasında oluşacak ağrıyı ve analjezik kullanımını belirgin şekilde azaltmaktadır. Enfeksiyon riskini ve taburculuk süresini en aza indirir. İşlem sırasında minimal kesiler kullanıldığı için beden imajında bozulma görülmez. Fakat hekimlerin eğitim eksikliklerinin olması, dokunma duyuna izin vermemesi ve hastada gelişen acil komplikasyonlarda sistemin hastadan ayrılma işleminin uzun sürmesi yaşanan sorunlardandır. Robotik cerrahide hemşirenin rollerini özetleyecek olursak, hemşire hastanın ameliyata hazırlanmasından, ameliyathane hastaya pozisyon verilmesinden ve sistemin çalışır durumda olduğundan emin olunmasından, ayrıca sterilliği koruyarak asepsiyi sürdürme ve hastanın güvenliğinden sorumludur. Ameliyat sonrası dönemde hastanın yaşam bulgularını kontrol edip, hava yolu açıklığını sağlamak ve kanama kontrolünü yapmak hemşirenin görev ve sorumlulukları arasındadır. Daha sonra ki görev ve sorumluluklarını taburculuk eğitimi ve danışmanlığı takip eder. Bu veriler ışığında sistemi kullanacak hemşirelerin belirli dönemlerde eğitimden geçmeleri ve sistem kullanıcılığı hakkında etkin bilgi beceriye sahip olmaları gerekmektedir. Buna örnek olarak, sistemi kullanacak olan hemşirenin sistem hakkındaki terminolojiyi, sistem parçalarının bağlanmasını, ayrılmasını ve giydirilmesini bilmesi gerekir.

Anahtar Kelimeler: Ameliyathane hemşiresi, Da vinci, Robotik cerrahi

[PS-085]

Üniversite Öğrencilerinin Kanserden Korunmaya Yönelik Sağlık Davranışları

Aylin Çakşak¹, Hülya Baybek²¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Eskişehir²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Sağlık Yüksekokulu, Muğla

Amaç: Araştırma üniversite öğrencilerinin kanserden korunmaya yönelik sağlık davranışlarını saptamak, öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda etkili ve sürdürülebilir sağlık ve eğitim müdahale programlarının geliştirilmesine kaynak sağlamak amacıyla planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini Ali Sıtkı Mefharet Koçman Meslek Yüksekokulu'nda okuyan 820 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde $n=N \cdot p \cdot t^2 / (N-1) \cdot d^2 + t^2 \cdot p \cdot q$ formülüne %10 eklenerek araştırmanın yapılacağı örneklem sayısı 289 öğrenci olarak belirlenmiştir. Basit-Rastgele Örnekleme yöntemi ile araştırmanın yapılacağı öğrenciler seçilmiştir. 5 kişi çalışmayı reddetmiştir. Çalışma 284 kişi ile yürütülmüştür (Katılım hızı: %98). Veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formu 3 adet sosyo-demografik soru ve 26 adet konu ile ilgili tanımlayıcı soru olmak üzere 29 sorudan oluşmaktadır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS (Statistical Package For Social Sciences) 16.0 paket programı kullanılarak sayı ve yüzdelik dağılımları, istatistiksel analizinde ki-kare testi kullanılmıştır. $p > 0.05$ önemlilik düzeyi kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %56.7'sinin erkek olduğu; %57.7'sinin 19-21 yaş grubunda olduğu; %62.3'ünün gelirinin giderine eşit olduğu; %48.2'sinin genel sağlık durumunun iyi olduğu; %83.1'inin kronik bir hastalığının olmadığı; %80.6'sının ailesinde kanser öyküsünün olmadığı; olanlarında %9.2'sinin I. ve II. derece akrabası olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %59.9'unun beslenmeye dikkat ettiği; %41.9'unun düzenli spor/egzersiz yaptığı; %58.1'inin hava koşullarına dikkat ettiği, %42.6'sının vitamin aldığı; %45.1'inin güneşten korunduğu; %74.6'sının hijyene dikkat ettiği; %45.4'ünün kilo kontrolü yaptığı; %24.3'ünün düzenli sağlık kontrolüne gittiği; %33.5'inin cep telefonu kullanımında dikkatli olduğu; %52.1'inin yanmış gıdaları yemediği; %59.2'sinin kimyasal maddelerden uzak durduğu; %63.7'sinin tozlu ortamlardan kaçındığı; %47.2'sinin stresle baş ettiği; %51.8'inin sigara içmediği; %48.9'unun alkol kullanmadığı; %37.7'sinin günde 3 ana, 2 ara öğün şeklinde beslendiği; %38'inin öğün atlamadığı; %44'ünün günde 2-3 litre su tükettiği; %41.9'unun genellikle yağlı ve kalorili gıdalar tüketmediği; %41.5'inin öğünlerde tuz kullanmadığı; %34.2'sinin içeceklerle şeker eklemmediği; %42.6'sının genellikle et ve hayvansal ürünlerle (kırmızı et, işlenmiş et) beslenmediği belirlenmiştir.

Sonuç: Kanserden korunmaya yönelik sağlık davranışları konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi için eğitim programlarının düzenlenmesi ve bu programların yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Kanser Nedenleri, Sağlık Davranışları

[PS-086]

Geriatrik Bireylerde Teknoloji Destekli Egzersiz Uygulamasının İncelenmesi

Gülşah Vildan Memiş, Öğr. Gör. Hatice Gülsoy, Şemdin Kızıl, Salih Hasan Çakır, Hüseyin Çelik
Haliç Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu İstanbul

Yaşlanma, her canlı için intrauterin yaşamla ölüme kadar devam eden Dünya Sağlık Örgütü tarafından 65 yaş olarak kabul edilen bir değişim sürecidir. Hızla yaşlanan dünya nüfusuna paralel olarak yaş alan nüfus da çoğalmakta ve beraberinde yaş alan bireylerin sağlık gereksinimleri artmakta ve bireyde birçok fizyolojik farklılıklar doku ve hücrelerin kendilerini yenileme kapasitelerinde azalma ve dolayısıyla doku ve organların fonksiyonlarını kaybetmelerine bağlı olarak pek çok patoloji meydana gelebilmektedir, bu süreç beraberinde düşme riskleri, denge kayıpları gibi işlevsel yitimlere sebep olur ve bireyin birde bu evreye bir son ve yok oluş şeklinde yaklaşması psikolojik problemleri de beraberinde getirir. Hemşirelik uygulamaların da sağlığın korunması, yükseltilmesi ve geliştirilmesi sağlık kurumlarındaki bir çok alanda görev yapan hemşirelerin tüm bireylere olduğu gibi yaş alan bireyleri de doğru yönlendirmeleri önemlidir. İşte bu uygulamaların başında fizyolojik ve psikososyal iyilik hali, yaşam kalitesinin yükseltilmesi, yüksek yaşam doyumunu sağlaması nedeniyle egzersiz yer almaktadır.

İlerleyen teknoloji alanında kaydedilen inovasyonlar doğrultusunda; bilgisayarlar tarafından yaratılan dinamik bir ortamda görev odaklı tekniklerle çalışma imkânı sunan sanal gerçeklik uygulamaları bu tekniklerden biridir. Sanal gerçeklik, katılımcılarına gerçeklik duygusu veren, bilgisayarlar tarafından oluşturulan aktif bir ortam yaratarak, karşılıklı iletişim olanağı tanıyan, bir simülasyon modelidir. Bu yöntem günümüzde üst ekstremité rehabilitasyonu, alt ekstremité işlevsel eğitimi, denge ve yürüme eğitimi alanlarında kullanılmaktadır. Sanal gerçeklik uygulamalarından biri olan, video bazlı oyun yaklaşımlarında birey bilgisayara karşı verilen görevi yaparken, uygulayıcı oyun sırasında verdiği işitsel ya da görsel mesajlarla kişileri egzersize motive eder. Video bazlı oyunlar denge, koordinasyon ve üst ekstremité fonksiyonlarını geliştirmek amacıyla, hasta katılımını sağlayan, motivasyonu artırıcı ve eğlenceli çalışma özellikleri ile yeni tedavi yöntemi olarak yerini almaya başlamaktadır. Bu kapsamda yaş alan bireylerin hem eğlenip hem de egzersiz programlarına katılabilecekleri bir ortam yaratan sanal gerçeklik teknolojisi kullanılarak fiziksel aktivite uygulamaları ile hemşirelerin iş gücü daha verimli kullanılabilir; sağlığı geliştirici ve eğitsel yönleri ön plana çıkartılabilmesi amacıyla bu inceleme gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: geriatri, sanal ortam, teknoloji, hemşirelik

[PS-087]

Hemşirelik Öğrencileri ile Beslenme ve Diyetetik Öğrencilerinin Ruhsal Hasta ve Hastalıklara İlişkin Görüşleri

Kerem Yıldız, Sali Adem, Samineh Esmailzadeh, Özdem Nurluöz
Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kıbrıs

Amaç: Ruhsal hastalıklarda damgalama olayının diğer hastalıkların yanında daha fazla görüldüğü ve kişileri diğerlerinden ayıracak şekilde o kişinin gözden düşürülmesi, diğer insanlardan aşağı görülmesi, genel anlamda kötülenmesi karşısında en fazla etkilenen gruplardan biri psikiyatri hastalarının olduğu düşünülerek özellikle psikiyatri hastalarına Hemşirelik ve Beslenme Diyetetik bölümü öğrencilerinin bakış açısı ve yaklaşım şeklinin damgalama ile ilgili hangi boyutlarda olduğunu anlamak bu çalışmanın amacını oluşturmuştur.

Gereç-Yöntem: Örneklem grubunu 2014- 2015 eğitim öğretim yılı güz döneminde Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik ile Beslenme ve Diyetetik bölümü üçüncü sınıf 145 öğrenci oluşturmuştur. Bu çalışmanın yöntemi tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Verilerin istatistiksel çözümlemesinde Statistical Package for the Social Sciences (SPSS)15.0 for Windows Evaluation sürümü kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik ve ruhsal hasta / hastalıklara ilişkin görüşlerinin belirlenmesinde frekans tabloları kullanılarak her iki ölçeğe verdikleri yanıtların dağılımı ve bu yanıtlara ilişkin ortalamalar ve standart sapmalar çalışılmıştır.

Bulgular: Araştırmada ruhsal hastalara karşı gösterilen koruyucu ve insancıl yaklaşımın derecesini gösteren faktör olan "şanssız ve güçsüz görünen" ruh hastalarına karşı dinsel ve insancıl ideolojiye dayalı bakış açısını / tutumunu yansıtan faktöre göre Hemşirelik öğrencilerinin ruhsal hastalara yaklaşımının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. ($t=2.377$. $p=0.019$) Gerek hastanede yatarken, gerekse sonrasında toplumu özellikle de aileyi korumak için ruh hastalarının kısıtlanması gerektiği görüşünü yansıtan, ruh hastalarının bir tehlike olduğu ileri sürülen Sosyal Kısıtlayıcılık (Social Restrictiveness) Boyutu olan faktör D çalışmamızda puan ortalamaları açısından Hemşirelik ve Beslenme bölüm öğrencileri arasında farkın önemsiz olduğu tespit edilmiştir. ($t= 1.360$. $p=0.176$) Elde edilen sonuçlara göre ruh sağlığı iyi olmayan hastaların bir tehlike yaratmadığı ve ailelerinden uzak tutulması görüşünün benimsenmediğinin ağırlıklı olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

Sonuç: Psikiyatri eğitim programlarına bilgi, inanç, tutum ve davranış değiştirmeye yönelik konuların eklenmesi ve ruh sağlığı, ruhsal hastalıklar ve damgalanma konularında sağlık personelinin eğitim gereksinimlerinin karşılanması ve sağlık çalışanlarının katılacağı damgalamayla mücadelede araştırma programlarının oluşturulmasını zorunlu kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık çalışanları, Ruhsal Hasta, Sosyal kısıtlama, tutum, Damgalama (Stigma)

[PS-088]

Sıradaki Büyük Şey Aslında Çok Küçük!: Hemşirelik Açısından Nanoteknolojiye Bakış

Emel Taşçı-Duran, Zuhal Karagöz
Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Hemşirelik Bölümü, Isparta

Genel anlamıyla bakıldığında, nanoteknoloji, atomları ve molekülleri tek tek işleme ve yeniden düzenleme yoluyla kullanışlı materyal, araç ve sistem yaratma sanatı ve bilimidir. Nanoteknoloji ile daha fonksiyonel, daha hızlı, az yer kaplayan az enerji harcayan, ucuz olağanüstü yeni özelliklere sahip malzeme, cihaz ve sistemler üretildiği için cerrahide gelecekte önemli yer tutacağı düşünülmektedir.

Günümüzde özellikle ameliyathane hemşireleri cerrahi kliniklerinde nanoteknoloji ile üretilmiş ortopedik protezler, KUS implantlar, nörol implantlar, insülin pomatları gibi ilaç veren sistemler, kateterler, insülin pomatları gibi ilaç veren sistemler, sütür, adhesifler ve kan yerine geçen sıvılar gibi genel cerrahi sistemler kullanılmaktadır.

Örneğin yara bakımında ağrıyı azaltmaya tedavi süresini kısaltmaya, epitalizasyonu hızlandırmaya, pansuman değişim sıklığı azaltmaya yönelik çok sayıda biyolojik ve sentetik pansuman materyalleri geliştirilmiştir. Geliştirilen çok sayıda pansuman materyalini seçerken hemşireler pansuman materyalinin basit olmasına, pahalı olmamasına, yüksek emme özelliği göstermesine ve yaraya yapışmamasına özen göstermelidir. Klinikte pansuman materyallerine, ürünler kateterlere yada aspirasyon sistemlerine nanoteknolojik ürünlerin dahil edilmesi ve bu araştırma sonuçlarının yayınlanması hemşirelik açısından son derece önemlidir. Ayrıca hemşirelerin ağrı kontrolü, diyabet yönetimi, aterosklerozun tedavisi gibi alanlarda da uygulamaya giren nanoteknolojinin sağlık üzerinde uzun dönemde yaratacağı olumlu ve olumsuz etkileri belirlemeye yönelik araştırmalar yapmaları ve bu konularda hastalara danışmanlık vermeleri için çalışmaktadır. Bu alanda ülkemizde hemşirelerin yürüttüğü herhangi bir araştırma bulunmamaktadır.

Günümüzde hemşireler disiplin olarak hemşireliğin tanınmasında ve bilimsel temellerin güçlendirilmesinde teknolojiye yararlanabileceklerini fark ettiler. Bu doğrultuda teknoloji, hemşirelik kültürünün önemli bir parçası haline geldi. Hemşirelerin bu alanda geri planda kalmayarak etkin rol oynamaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: nanoteknoloji, hemşirelik, teknoloji

[PS-089]

Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Örgütlere İlişkin Farkındalıkları ile Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Amaçları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Mehtap Çöplü, Ali Paçal, Berfin Kızmaz, Hatice Soylu, Mehmet Öztürk, Şeyma Korkmaz, Nejla Canbulat Şahiner
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Karaman

Amaç: Kesitsel tipteki bu çalışma, hemşirelik bölümünde eğitim alan öğrencilerin mesleki örgütlere yönelik farkındalıkları ile sosyal ağ sitelerini kullanım amaçları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Çalışmanın evrenini Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu'nda 2015-2016 öğretim yılı güz döneminde lisans eğitimi alan toplam 412 hemşirelik bölümü öğrencisi oluşturdu. Evrenin tamamı çalışma kapsamına dahil edilmiş olup ayrıca örneklem seçimi yapılmadı. Çalışmaya katılmayı kabul ederek veri toplama araçlarını eksiksiz dolduran toplam 287 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturdu.

Veriler, 11-22.01.2016 tarihleri arasında toplandı. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür ışığında hazırlanan ve 20 sorudan oluşan anket formu (sosyo-demografik sorular ile öğrencilerin mesleki örgütlere ilişkin farkındalıklarını belirlemeye yönelik sorular) ve Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği kullanıldı. Ölçeğin 'sosyal etkileşim-iletişim amaçlı kullanım', 'tanıma ve tanınma amaçlı kullanım' ve 'eğitim amaçlı kullanım' olmak üzere 3 alt boyutu bulunmaktadır. Çalışma için ölçek kullanım izni, kurum izni ve öğrencilerden sözlü onam alındı.

Verilerin analizinde yüzde, ortalama, min-maks, standart sapma değerleri ve t testi kullanıldı.

Bulgular: Çalışma grubuna alınan öğrencilerin (N=287) yaş ortalaması 20,64±1,7 (min=17, maks=28), %67,2'si kadın, %96,5'i bekar ve %25,8'i 3. sınıf öğrencisi olarak saptandı.

Öğrencilerin çoğunluğu (%65,5) hemşirelik bölümünü isteyerek tercih ettiklerini, %56,1'i ise hemşirelikle ilgili dernekleri bildiklerini belirtti. Hemşirelikle ilgili bir derneğe üye olan öğrencilerin (n=31) 'eğitim amaçlı kullanım' alt boyutu ile ölçek toplamından diğer öğrencilere göre daha yüksek puanlar aldıkları ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlendi (p<0.05). Ayrıca sosyal ağların mesleki örgütlere yönelik farkındalık yaratmada etkili olduğunu düşünen öğrencilerin (n=239), 'sosyal etkileşim-iletişim amaçlı kullanım' ve 'eğitim amaçlı kullanım' alt boyutları ile ölçek toplamından diğer öğrencilere göre daha yüksek puanlar aldıkları ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı (p<0.05).

Sonuç: Çalışma grubuna alınan öğrencilerin mesleki örgütlere üye olma durumlarının ve mesleki örgütlere ilişkin farkındalık düzeylerinin sosyal ağ sitelerini kullanım amaçlarını etkilediği belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Sosyal ağ siteleri, mesleki örgüt, öğrenci hemşire

[PS-090]

Balıkesir Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Ağları Kullanım Amaçlarının İncelenmesi

Elif Baba, Nuriye Karadağ, Celalettin Çevik
Balıkesir Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Balıkesir

Amaç: Günlük yaşamın önemli bir parçası haline gelen sosyal ağlar, etkileşim, bilgi paylaşımı, eleştirel değerlendirme, sağlık eğitimi, farkındalık yaratmada etkisi giderek artmaktadır. Bu çalışmada Balıkesir Sağlık Yüksekokulu hemşirelik 4. sınıf öğrencilerinin sosyal ağları kullanım amaçları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tipte olup, evrenini 2015–2016 eğitim-öğretim yılında Balıkesir Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören 4.sınıf öğrencileri(N=119) oluşturmuştur. Araştırmada örnek seçimi yapılmamış araştırmaya katılmayı kabul eden 110 öğrenci (%92.4) ile Ocak-Mart 2016 tarihleri arasında yüze görüşülerek literatüre dayalı oluşturulan sosyodemografik özellikler formu ve Sosyal Ağları Kullanım Amaçları (SAKA) ölçeği kullanılarak veri toplanmıştır. Beşli likert tipi SAKA ölçeği, sosyal etkileşim, eğlence ve okul çalışmaları olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Çözümlenmeler SPSS 22.0 programında $p<0.05$ anlam düzeyinde yapılmıştır. Bağımlı ve bağımsız değişkenlerin tanımlayıcı özellikleri sayı ve yüzdelerle, gruplar arası farklar t testi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırma grubunun yaş ortalaması 21.6 ± 1.4 olup %72.7'si kız, %97.3'ü her gün internet kullanan %46.4'ü internete bağlandığında 1-3 saat arası zaman geçiren, %60.6'sı sosyal ağları izleme amacıyla interneti kullandığını, %97.3'ü sosyal ağların herhangi birini kullandığını belirtmiştir. Katılımcılar en çok Facebook'ta %72.9 zaman geçirmekte, %92.6'sı sosyal ağları her gün kullandığını, %40.2'si en çok haberleri izlediğini belirtmiştir. Sosyal ağlar öncelikle sosyal etkileşim, sonrasında okul hazırlığı, üçüncü olarak eğlence amacıyla kullanılmaktadır. Kız öğrenciler sosyal etkileşim puanı erkek öğrencilere göre anlamlı olarak yüksektir.

Sonuç: Facebook sosyal ağlar içinde en çok tercih edilen ağ, haberler en çok izlenen konu başlığıdır. Sosyal ağlar aracılığıyla gündemin izlendiği kız öğrencilerin sosyal etkileşim amaçlı kullanımının erkek öğrencilerden yüksek olduğu dikkat çekicidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, internet, sosyal ağlar...

[PS-091]

Nekrotizan Enterokolitli Olgu Ve Hemşirelik Yönetimi

Seda Sütülgül¹, Hamide Nur Çevik Özdemir², Esmâ Sülü Uğurlu²

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İntörn Öğrencisi

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı, İzmir

Giriş:

Nekrotizan enterokolit (NEK), sıklıkla prematüre ve yüksek riskli yenidoğanlarda görülen, özefagustan rektuma kadar bağırsağın herhangi bir bölümünü, bağırsak duvarının tüm katlarını tutabilen, fokal ülserasyon ve nekrozlara neden olan önemli bir gastrointestinal sistem (GİS) hastalığıdır. NEK insidansı 1000 canlı yenidoğanda 0,72-1,1 olgu arasında değişmektedir. NEK'in gelişmesinde rol oynayan faktörler; intestinal iskemi, bakteriyel ve viral enfeksiyonlar, bağırsağın immatürlüğü, hipertonic sıvılar, erken ve agresif beslenme sonucu bağırsak florasında oluşan değişikliklerdir. Bu olgu sunumunda amaç, bir üniversite hastanesinde takip edilen ve Nekrotizan Enterokolit tanısı ile izlenmekte olan hasta ve ailesinin gereksinimlerini belirleyip, NANDA Hemşirelik Tanıları çerçevesinde hemşirelik bakımı ve girişimlerinin paylaşılmasıdır.

Olgu:

Sezaryen doğumla, 26.haftada doğan hasta O.D., doğumda morarma ve solunum sıkıntısı nedeniyle yenidoğan yoğunbakımda takibe alınarak, sürfaktan tedavisi uygulanmıştır. Postnatal 21. gününden itibaren genel durumunda bozulma ve batın distansiyonu gelişmesi üzerine yapılan USG tetkiğinde barsak ansları olduğu saptanmıştır. Yaygın nekrotik alanlar nedeniyle, jejunostomi (25 cm) uygulanmıştır. Cerrahi operasyon sonrasında hastanın 76. güne kadar gaita çıkışı olmamıştır. İleri tetkik ve tedavi amacı ile 15.10.2015 tarihinde hastanın genel pediatri- gastroenteroloji servisine yatırışı yapılmıştır. Olgu; "boşaltım aktivitesinde düzensizlik, büyüme ve gelişmede gecikme, doku bütünlüğünde bozulma, oral mukoz membranda bozulma riski, enfeksiyon riski, bilgi eksikliği" hemşirelik tanıları kapsamında değerlendirilerek, bu tanılar izinde girişimler planlanmıştır.

Sonuç:

NEK tanılı hastaya etkin ve kaliteli bir hemşirelik bakımı sunularak, hasta ve ailesinin bakım gereksinimleri giderilmiştir. Pediatri hemşiresinin danışman ve eğitici rolü ışığında ebeveynin bilgilendirilmesi sağlanarak, aile dinamikleri incelenerek hastalıkla başetme yöntemleri güçlendirilip, yaşam kalitesi artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, hemşirelik bakımı, nekrotizan enterokolit

[PS-092]

Hemşirelik Öğrencilerinin Eğitiminde Profesyonel Değerlere Teknolojinin Etkisi

Burcu Küçükkaya¹, Şükran Başgöl²

¹Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne.

²İstanbul Üniversitesi, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul.

GİRİŞ

Hemşirelik; bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeye yardım eden ve hastalık halinde iyileştirme ve rehabilite etmeyi sağlayan bir meslek grubu olarak tanımlanırken geçmişten günümüze kadar gelen sosyal, kültürel ve teknolojik değişimlerle kendini değiştirip geliştirmeyi başaran uygulamalı bir sağlık disiplindir. Nitekim, hemşireler hizmet sundukları toplumda, davranış ve tutumlarını savunurken, gerekçelerini açıklarken etik ikilemlerle karşılaşabilmektedirler. Bu durumda da bir takım dayanaklara gereksinim duyarlar. Bunlar; etik ilkeler ve yapılan uygulamaların merkezi olan profesyonel değerlerdir.

Bilimsel, teknolojik, kültürel ve ekonomik gelişmeler, değişimler ve küreselleşme zaman içerisinde bireysel ve profesyonel değerlerde değişime yol açmış olup hemşireliğe çeşitli roller de kazandırmıştır. Günümüzde hemşireler sağlık bakımı vermenin yanı sıra araştırma yapma, teori geliştirme, mesleki örgütlere ve politik aktivitelere katılma gibi profesyoneller tarafından yerine getirilen işlevleri gerçekleştirir duruma gelmiştir. Geleceğin profesyonel hemşire adayları olan hemşirelik öğrencilerinin de mesleki eğitimleri süresince değişen rollerine uyum sağlarken bireysel değerlerinde farkındalık kazanması ve onları profesyonel değerleri ile kaynaştırması son derece önemlidir. Literatürde, eğitim kurumlarının teknolojiyi ağırlıklı olarak eğitim ve öğretimde kullanması ile öğrenme sürecinin daha etkin olduğu, hemşirelik öğrencilerinin kendi değer ve inançlarının farkına vardığı, eğitimleri sırasında temel bireysel ve mesleki değerlerini kazandığı bildirilmektedir. Böylece de hemşirelik öğrencilerinin gelişen ve değişen teknolojiyi, değerleri yine eğitiminde teknolojinin etkin kullanılması ile kazandıkları belirtilmektedir.

SONUÇ

Hemşirelik öğrencilerinin sahip olduğu profesyonel değerler, sağlıklı/ hasta bireylerle, meslektaşlarıyla, diğer ekip üyeleriyle ve toplumla etkileşimine yol göstermekte, değer yüklü uygulamalar konusunda karar vermelerine rehberlik etmekte ve hemşirelik uygulamalarında temel oluşturmaktadır. Hemşirelik öğrencilerinin gelişen teknolojiyle birlikte profesyonel değerlerin geliştirilmesi için düzenli aralıklarla eğitimlerin düzenlenmesi, hemşirelerin profesyonel değerlerini belirleyecek, bu konuya dikkat çekecek ve yapılacak eğitimlerin etkinliğini değerlendirecek daha kapsamlı çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, Profesyonel değerler, Teknoloji

[PS-093]

GEÇİCİ TAŞIPNE (TTN) ve PNÖMOTORAKS TANILI YENİDOĞANDA HEMŞİRELİK BAKIMINDA POSTURAL DRENAJ

Kübra Gayir¹, Sevgi Özkan²¹Acıbadem Üniversitesi²Koç Üniversitesi

Postural drenaj yerçekimi yardımıyla sekresyonların drenajının gerçekleştirilmesidir. Sekresyon etkilenen bronşiyollerden bronşa ve trekaya doğru yönelimi yaparak sekresyonun dışarı atılmasını sağlar. Her lob için farklı pozisyonlar gerekebilir. Solunum sıkıntısı olan her hastada uygulanması uygundur. Bazı durumlarda örneğin; hemoraji, fraktür, plevral ödem, konjestif kalp yetmezliği, pulmoner ödem gibi durumlarda uygulanmaz. Perküsyon ve vibrasyon teknikleri vardır.

Bu olguda, yenidoğan geçici taşipne ve pnömotoraks tanısı ile yatan yenidoğanda uygulanan tedavilerin yanı sıra postural drenajın yararı görüldüğü yenidoğan bir erkek hasta sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Pnömotoraks, TTN, Postural Drenaj, Yenidoğan

Laboratuvar Değerleri

Lökosit (WBC)	34.83	24.03	14.32
Hemoglobin (HGB)	17,2	14,4	14,4
Hematokrit (HCT)	0,36	0,08	0,34

TAM KAN SAYIMI DEĞERLERİ

Günlük Solunum Tipleri

TAKİP GÜNLERİ	SOLUNUM DESTEK TİPİ	ENTÜBE/EKSTÜBE /SPONTAN/NAZAL
Doğum günü	hood/SIMV	ENTÜBE
1.gün	SIMV	ENTÜBE/EKSTÜBE
2.gün	SIMV	ENTÜBE
3.gün	SIPPV	ENTÜBE
4.gün	SIPPV	ENTÜBE
5.gün	SIPPV	ENTÜBE
6.gün	NAZAL	ENTÜBE
7.gün	NAZAL	ENTÜBE

8.gün	NAZAL	ENTÜBE
9.gün	SPONTAN	SPONTAN
10.gün	SPONTAN	SPONTAN
11.gün	SPONTAN	SPONTAN
12.gün	SPONTAN	SPONTAN
13.gün	SPONTAN	SPONTAN

Günlük Kilo Tartımı

TAKİP GÜNLERİ	KİLOSU	AZALMIŞ/ ARTMIŞ
Doğum günü	3250	-
1.gün	3200	+50
2.gün	3240	+40
3.gün	3300	+60
4.gün	3330	+30
5.gün	3350	+20
6.gün	3390	+40
7.gün	3280	-110
8.gün	3245	-35
9.gün	3200	-45
10.gün	3130	-70
11.gün	3200	+70
12.gün	3230	+30
13.gün	3300	+70

[PS-094]

Yakın Doğu Üniversitesi Öğrencilerinin Hepatit B ile İlgili Bilgi, Tutum ve Davranışları

Mehmet Kemal Yavuzcan¹, Hakan Gök², Cangül Kırklar², Esmâ Höke², Hatice Boz², Nida Aydın³

¹Yakın Doğu Üniversitesi, Öğrenci Bilimsel Araştırma ve Sağlık Kulübü Başkanı, Lefkoşa, KKTC

²Yakın Doğu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Lefkoşa, KKTC

³Yakın Doğu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Lefkoşa, KKTC

Amaç: Hepatit infeksiyonları, sağlık çalışanları için; kan ve kan ürünleri transfüzyonu esnasında doğrudan, enfekte ortamlarla temas sayesinde de dolaylı olarak son derece tehditkar bir halk sağlığı sorunudur. Hepatit B (HBV); kan ve kan ürünleri, perinatal, perkütan, horizontal ve cinsel temas yolu ile bulaş sağlayan en yaygın viral enfeksiyondur. Bu çalışma Yakın Doğu Üniversitesi öğrencilerinin HBV ile ilgili bilgi, tutum ve davranışlarını belirlemek amacı ile tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışma Yakın Doğu Üniversitesi öğrencileri ile 2014-2015 Bahar Döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri, öğrencilere açıklama yapıldıktan sonra dağıtılan anket formu ile toplanmıştır. Çalışmayla ilgili öğrencilere "Hepatit B ile ilgili bilgi, tutum ve davranışları" sorulmuş, görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler araştırmacılar tarafından sınıflandırılmış ve SPSS 17.0 programı ile yüzdeler olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan 100 öğrencinin %65'inin kız, %35'inin erkek ve bunlardan %31'i 17-21 ve %67'si 22-25 yaş aralığındadır.

Katılımcıların %54'ü HBV konusunda eğitim almışken, % 46'sı herhangi bir eğitim almamıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerden %68'i HBV için aşılana başlamış, bu öğrencilerin %50'sinin 3. doz aşılmasını, %34.4'ünün henüz 1. doz aşılmasını yaptırdığı belirlenmiştir.

Katılımcılardan %95.9'unun ailesinde HBV öyküsü yokken, %97.8'i HBV'nin bulaşma yolunun kan ve cinsel yol olduğunu düşünmektedir.

Öğrencilerin %47.1'inin bariyer yöntem olarak eldiven kullandığı, %22.2'sinin HBV'li hasta ile temas ettiği bulunmuştur. Öğrencilerin %86'sı HBV'li hastayla temas ettiğinde doktoru ile paylaşacağını, %61.5'i ise HBV'li hasta ile temas sonrası, su ve sabun kullanarak önlem aldığını belirtmiştir.

Bireylerin %90'ı HBV'li hastanın tedavisine katılacağını, %84'ü hastanın kanı ile temas ettiğinde ilk 7 gün içerisinde, %14.9'u ise 8-10 gün arasında aşılama gerektiğini düşünmektedir.

Öğrencilerden %68.1'i HBV'nin evliliğe engel olduğunu ifade etmiştir. Bireylerden %58.8'inde HBV'nin ölümcül bir hastalık olmadığı, %68.4'ünde ise HBV'nin tedavisinin mümkün olduğu fikri saptanmıştır.

Sonuç: Sonuç: Öğrencilerin HBV ve aşılama hakkında bilgi düzeyleri konferans, seminer, sempozyum ile artırılmalıdır. Öğrencilerin serolojik tetkikleri yapılarak eksik aşı ve dozları tamamlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hepatit B, öğrenci hemşire, Yakın Doğu Üniversitesi

[PS-095]

Mide Kanseri Tanısı İle Onkoloji Servisinde Yatan Hastanın Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi Hemşireliği Bakımı: Bir Olgu Sunumu

Merve Ünal, Reyhan Eskiyurt
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bilginin sürekli yenilendiği, hiçbir şeyin durağan olmadığı ve değişimin anahtar kelime olduğu günümüzde; iletişim ve teknoloji olanakları hızla artmaktadır. Hasta tedavisindeki ve bakımındaki hızlı değişimlerin yanı sıra bireylerin daha iyi sağlık hizmeti beklentisi, bilimsel bilginin hemşirelik uygulamalarına yansıtılması gerekliliği teknolojiye olan ihtiyacı arttırmaktadır.(1)

Konsültasyon liyezon psikiyatrisi(KLP); tıbbi, fiziksel hastalardaki psikiyatrik hastalık ve psikosozal sorunların tanı ve tedavisi ile uğraşan bir alan olup; hastaneye başvuran hastaların ve ailelerinin sağlığını geliştiren, primer korumadan rehabilitasyona kadar uzanan süreçteki bilişsel, psikolojik, davranışsal tepkilerini, psikosozal sorunlarını değerlendirmektedir.(2)

Mide kanseri sindirim sistemi organlarından midenin herhangi bir parçasından gelişebilen bir kanser türüdür. Başta sindirim sistemi organları olmak üzere başka organlara da metastaz olabilir.(3)

Bu yazıda 30 yıldır diabetes mellitus ve hipertansiyon tanısı olan, yaklaşık 4 ay önce midesinde şiddetli ağrı, bulantı, halsizlik, kilokayı, iştahsızlık şikayetleri başlayan bir kadın hasta sunulmaktadır.

Bu mide şikayetlerinin artmasıyla hastaneye başvuran hastaya mide kanseri tanısı konularak sonrasında kemoterapi tedavisi başlanmıştır. Kemoterapi tedavisi sırasında yapılan hasta görüşmelerinde hastanın Elizabeth Kübler-Ross modeline göre inkar sürecinde olduğu saptanmıştır.(4)

Bu veriler ışığında hastaya; bireysel baş etmede yetersizlik, uyku örüntüsünde bozulma, sıvı-elektrolit dengesizliği, aktivite intoleransı, travmatik, cilt bütünlüğünde bozulma riski gibi hemşirelik tanıları konmuştur.

İlaç tedavisi süren hastaya, ilk olarak şiddetli ağrısına yönelik solunum ve gevşeme egzersizleri uygulanmıştır. Ayrıca hastaya nonfarmakolojik yöntemler uygulanmış olup dikkatini başka yöne çekmek için cep telefonu ile ailesiyle görüştürülmesi, diğer hastalarla televizyon izlemesi sağlanmıştır. Hastanın aile desteğini sağlamak ve sürdürmek için cep telefonu ile belli aralıklarla görüntülü konuşması sağlanmıştır. Etkili problem çözme becerisi kazandırmak için balık kılçığı yöntemi uygulanan hastanın ailesi de bu sürece dahil edilmiştir. Uyku hijyeni, sıvı-elektrolit dengesizliği, aktivite intoleransı eğitimleri ile süreç tamamlanmıştır. Taburculuk sonrası hastanın ve ailesinin hastalığına yönelik günlük yaşantısında motivasyonun devam etmesi için kanser hastalığı ile ilgili internet siteleri ve kullanımı anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bakım, Konsültasyon liyezon psikiyatrisi hemşireliği, Mide kanseri

[PS-096]

Doğanın Ve Teknolojinin İş Birliği: Yeşil Hastaneler

Manar Aslan¹, Onur Kolburan², Ali Ceylan²

¹Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi
Edirne

²Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Öğrenci, Edirne

Günümüzde beklentileri karşılamak için artan tüketim maliyetlerini kontrol edebilmek ve elde kalan kaynakları verimli kullanabilmek için çevreye karşı olan duyarlılığın artmasına neden olmuştur. Yeşile duyarlı olan yönetimler sağlıkta da yeşil hastaneleri gündeme getirmiştir. Yeşil hastaneler; kaynak kullanımına alternatifler bulan, suyun, enerjinin, iş gücünün ve çevre dostu malzemelerin daha etkin ve verimli kullanılmasını teşvik eden, yeşil bina tasarımını ve yeşil teknolojileri kullanan, her türlü israftan kaçınan, tasarrufa yönelik çevresel düzenlemeler yapan ve hizmet sunum sürecinde de çevre dostu olan kurumlardır. Yeşil hastane olabilmek, tesisin kuruluş yeri seçimi ve binanın inşaatından itibaren hizmet sunum sürecinin her aşamasında çevre dostu olabilmektir. Bu duyarlılık hizmet sunumunda büyük payı olan hemşirelerle birlikte yeşil örgüt kültürü yaratmada etkili olacaktır. Bu çalışmanın amacı, yeşil hastaneler hakkında bilgi vermek, yeşil hastane bilincinin sağlık alanındaki çalışanlara kazandırılmasını sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil hastane, teknoloji, çevre dostu, sürdürülebilirlik

[PS-097]

Simülasyon temelli eğitim planı nasıl yapılır?

Bahire Ulus¹, Merve Coşkun²¹Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul²Koç Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, İstanbul

Giriş: Simülasyon yönteminin, öğrencilerin eleştirel düşünme ve beceri düzeylerinde artış sağladığı bilinmektedir.

Simülasyon Yöntemi ile Eğitimin Planlanması

Eğitici Simülasyon temelli eğitim planını yaparken şu adımlara göre hareket eder:

1. Geliştirilmesi gereken becerinin/senaryonun adı belirlenir.
Senaryo özeti, mevcut durum, hasta öyküsü önceden öğrencilere gönderilir.
  2. Hedef öğrenciler belirlenir.
Öğrencilerin bilgi düzeyi, yetkinlikleri, eğiticilerin gücü ve ortamdaki olanaklar göz önünde bulundurularak plan yapılır.
  3. Senaryo/vakaya ait kısaca tanım yazılır
Senaryo/vakalar, öğrencilere özgü bilgi, beceri ve bakım parametrelerini içerecek şekilde oluşturulur.
  4. Öğrenim hedefleri, çıktılar belirlenir.
Hedefler belli bir zaman içinde kazanılacak bilgi-beceri-tutumları içermelidir. Faaliyetlere yönelik öğrenim çıktıları ölçülebilir, gerçekçi, spesifik ve ulaşılabilir olmalıdır.
  5. Öğretim yöntemi belirlenir, kullanılacak rehberler ve kaynaklar seçilir.
Planlanan aktivite için eğitim yöntemi titizlikle seçilmelidir.
  6. Simülasyon aktivitesi ve kullanılacak ekipman belirlenir.
Simülasyon için ekipman seçimi (SimMan, standardize hasta vb.), olanaklara, eğiticinin simülatörleri güvenli ve etkili kullanmasına bağlıdır.
  7. Öğrenim aktivitelerinin çıktılarını içeren eğitim planı yapılır.
Planda, tarih, eğitim alanı, süresi ve içerik olmalıdır.
  8. Simülasyon eğitimi öncesi öğrencilere verilecek briefing hazırlanır.
Öğrenciden beklenenler, gerçekleştirilmeleri gereken roller, becerilere ilişkin bilgi verilir.
  9. Eğitici için; olayların sırası, istenilen öğrenci aktivitelerini içeren taslak hazırlanır.
Bu taslak, katılımcı talimatı olarak raporlama ve organizasyonda kullanılır.
  10. Öğretim planı uygulanır.
Simülasyon öncesinde cihazlar, ekipmanlar kontrol edilmeli, güvenli eğitim ortamı sağlanmalıdır.
  11. Uygulama sonrası, öğrencilerin görüşlerini ifade edebileceği (debriefing) soruları hazırlanır.
Yapılandırılmış debriefing, simülasyon temelli öğrenmenin bir parçasıdır. Öğrencilere "Bu deneyiminizi nasıl tanımlarsınız?" "Neleri iyi yaptınız?" gibi sorular yöneltilir.
  12. Öğrencilerin öğrenme düzeyi değerlendirilir.
Öğrenciler formal (öntest, sontest) yada informal yöntemlerle (kendini değerlendirme, debriefing) değerlendirilir.
  13. Öğrenme aktivitesi değerlendirilir.
Simülasyon uygulaması; Eğitim öncesi/ sonrası anketleri, senaryonun değerlendirilmesi, memnuniyet, geri bildirim anketleri kullanılarak değerlendirilebilir.
- Sonuç:** Hasta güvenliği, etik, yasal yaptırımlar sağlık eğitiminde gerçek hastaların kullanımını sınırlamıştır. Beceri eğitimlerinde üstün yanları bulunan simülasyonun, hemşirelik eğitiminde kullanımını giderek yaygınlaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Beceri eğitimi, Hemşirelik, Simülasyon

[PS-098]

Kişisel sağlık verilerinin güvenliği ve hemşirenin sorumlulukları

Özlem Aşçı, Esma Karaçül

Artvin Çoruh Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Artvin

Gelişen teknolojinin sağlık alanına getirileri sayesinde kişisel verinin internet üzerinden kayıt altına alınması eskiye göre daha kolay ve daha az maliyetlidir. E-kayıt sisteminin kullanılması bilgilere zamanında ve kolay ulaşılmasını sağlamış, verilerin düzenli bir şekilde nesiller boyu aktarılabilmesine yardımcı olmuştur. Bununla birlikte, dijital kayıt sisteminin kullanılması hastaların, hasta yakınlarının ve sağlık personelinin endişelenmelerine yol açmıştır. Özel bilgilere kimlerin ulaşabildiği, verilerin kimler tarafından kullanıldığı, nasıl saklandığı, hasta haklarının ihlal edilip edilmediği gibi konular bu endişeler arasındadır. Kendini güvende hissetmeyen bireyler zamanla örtülü bilgi vermeye ya da saklamaya yönelik yeni yollar aramaya başlamıştır. Bu güvensizlik sorunu sağlık çalışanlarının üzerine de bir takım sorumluluklar yüklemiştir. Özellikle hemşireler, hasta için gerekli bakım ve tedavide bilgileri toplayan ve bunu kayıt altına alan kişiler olduklarından bu sorunla çok daha sık karşılaşmaktadırlar. Hasta bilgilerinin korunabilmesi için hemşirelerin, kayıt sistemini açık halde tutmamaya, verileri düzgün şifrelemeye, kullandıkları şifreleri veya bilgileri paylaşmamaya özen göstermesi gerekmektedir. Ayrıca kayıt için kullanılan bilgisayarlar sürekli açık halde tutulmamalı, ekran koruyucusu kullanılmalı ve gelişmiş virüs tarayıcıları ile desteklenmelidir. Bu bilgisayarlar hastane tarafından politik belgelerle de güvence altına alınmalıdır. Sonuç olarak hemşireler bilgi alma aşamasından bilginin kayıt edilmesi veya yeniden kullanımına kadar geçen süreçte uygulanması gereken koruyucu yöntemleri iyi bilmeli ve yeniliklere uyum sağlayabilecek donanımda olmalıdır. Ayrıca kendilerini geliştirecek eğitimlere katılmaya özen göstermeli, meslek etiğine ters düşmeden hem kendilerini hem de hastalarını yasal güvence altına almalıdır.

Anahtar Kelimeler: hasta hakları, hemşirelik, mahremiyet, sağlık verisi

[PS-099]

Hemşirelik Bakım Teknolojisinde Yenilikler

Aylin Aydın Sayılan, Özge Karagöz

KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÜKSEKOKULU-KIRKLARELİ

21. yüzyılda, hemşireliğin değişen ve gelişen rollerinin, açıkça tanımlanabilmesi ve öğretilebilmesinde, teknolojinin etkin olarak kullanılmasının önemi yadsınamaz. Küreselleşme, eğitimdeki gelişmeler, mesleki kalite ve güvenlik konularının önem kazanmasıyla, hemşirelik biliminde teknolojinin kullanılması kaçınılmaz olmuştur.

Ekip çalışması ve işbirliği gerektiren hasta merkezli bakım, kanıta dayalı uygulamalar ve kayıt sistemlerinin egemen olduğu bilişim teknolojileri, hemşirelik bakım teknolojisinin vazgeçilmez konuları arasında yerini almıştır. Bu derlemede; hemşirelik teknolojisi, bilgisayar teknolojisi kapsamında hemşirelik eğitimi, bilgisayar/komputer sistemi kullanımının hemşirelik hizmetlerine yararları ve zararları, etik sorunlar, kanıta dayalı uygulama modelinde bulunması gereken özellikler, klinik yönetimde ve hemşirelik eğitiminde sıklıkla kullanılan iletişim teknolojisi gibi alt başlıklara yer verildi.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, bakım, teknoloji, yenilikler

Anahtar Kelimeler: Bakım, Hemşirelik, Teknoloji, Yenilikler

[PS-100]

Teknolojik Gelişmelerin Hemşirelik Ve Tıp Üzerine Etkisi

Hatice Erören, Elif Yavuz, Nilay Özkütük
Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Giriş: İnsanlık, dünya üzerindeki en hızlı değişimi 20. yüzyıl içinde yaşamıştır. Değişimin en önemli sebebi, bilim ve teknoloji alanındaki hızlı etkileşim ve teknolojideki gelişmelerdir. Bilgi çağının yaşandığı günümüz toplumlarında, ortaya çıkan yeni teknolojiler tüm alanlarda olduğu gibi sağlık sektörünü de yakından etkilemektedir. Sağlık sektöründe teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan araç gereçler, basit termometrelerden kompleks cihazlara kadar farklılık göstermektedir.

Gelişme: DSÖ'ne göre teknoloji, bilimsel geçerliliği olan yöntemlerin, işlemlerin, tekniklerin ve aletlerin toplumun gereksinimlerine uygun olarak sağlanması ve sürdürülmesidir. Teknoloji, kültürel ve sosyal anlamın tek formudur. Sağlık teknolojisinin amacı "insan sağlığının geliştirilmesi"dir. İnsan sağlığının geliştirilmesi ve bakım kalitesinin artırılması için yeni teknolojilerin kullanımı kaçınılmazdır. Sağlık bakım teknolojisi bilgi teknolojisi ve tanı ve tedaviye yönelik teknoloji olarak iki başlık altında toplanabilir. Günümüzde teknolojik gelişmelerle, hastalıkların tanısında kullanılan elektronik aletler ve özellikle yoğun bakım ünitelerinde kullanılan cihazlarla; yaşamın uzatılması, desteklenmesi, pozitif sağlığın devamındaki faaliyetlerin yerine getirilmesi, tanıların ve tedavilerin belirlenmesi ve yaşam kalitesinin düzeltilmesi sağlanmıştır. Her ne kadar teknoloji insan yeteneklerini ve seçim şansını genişletici veya kısıtlayıcı özellikte görünse de daha çok iş yarattığı da bir gerçektir. Sağlık bakımındaki teknolojik gelişmelerin yaygınlaştırılması ve isteyen her bireye bu hizmetlerin götürülmesi, sağlık çalışanlarının görevidir. Carnevali, hemşirelikte teknolojiyi, hastanın sağlık bakımında kullanılan, mekanik araç gereçler ve bunlarla ilgili bilgi, aktivite ve işlemler olarak tanımlamıştır. Hemşireler, teknolojinin sürekliliğinin sağlanması ile ilgilenmek ve ona başvurmak açısından ön plandaki pozisyonları ile teknolojinin anlaşılmasında kritik bir role sahiptir. Hemşirelerin ve hastaların yoğun teknoloji ile başa çıkabilmeleri için biraz dikkat ve sağduyu ile ileriye gören bir planlama yapmaları ve teknolojiyi gelişigüzel değil planlı ve akıllıca kullanmaları gerekmektedir.

Sonuç: Hemşirelik eğitimi ve hizmetleri alanında teknoloji kullanımı gecikmiş olmasına rağmen, içinde yaşadığımız hızlı değişim dünyasında gelişmelerin gerisinde kalmamak için teknolojinin sağlayacağı olanakları göz önünde bulundurmak durumundayız. Önemli olan teknolojinin olumlu ve olumsuz yönlerinin iyi değerlendirilerek insanlığın yararı ve gelişimi için bir araç olarak kullanılmasıdır. Bu bağlamda, hemşirelerin bugün ve gelecekte daha kapsamlı ve kaliteli bakım verebilmeleri için teknolojiyi profesyonel bir hemşirelik aracı olarak görmeleri ve hemşirelik eğitiminde teknoloji kullanımını yaygınlaştırmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, teknoloji, sağlık, hemşirelik eğitimi, tıp

[PS-101]

Gelişen Dünyada Nanoteknoloji'nin Hemşirelik Bakımına Etkisi Burcu Küçükkaya¹, Beyza Abbasoğlu², Simge Tagay², Esra Kayacan²¹Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne.²Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 3. Sınıf.

GİRİŞ: Nanoteknoloji, metrenin bir milyarda biri olan ve nanometre ölçeğiyle boyutlarla ilgilenen fiziksel, kimyasal ve biyolojik olayların kavratılmasıyla ilgilenen fonksiyonel materyellerin, cihaz ve sistemlerin geliştirildiği teknolojik sahadır. Klinik uygulamalara yansıyan nanoteknolojik gelişmeler sağlıkta bakım kalitesini artırmaktadır. Günümüzde nanoteknoloji klinik uygulamaları; mikrobiyoloji, farmakoloji, dezenfeksiyon ve sterilizasyon, kanser, diyabet, osteoporoz, yara iyileşmesi, ağrı yönetimi, enfeksiyon önlenmesi ve tedavisi, ateroskleroz, oksijenin temin edilmesi alanlarında önemli katkılar sağlamaktadır.

Hemşirelik, klinik uygulamaları kapsayan bireyi bütüncül olarak ele alan ve bakımını planlayıp uygulayan bir meslektir. Bu yüzden nanoteknolojiden yararlanan klinik uygulamalarda hemşirelerde aktif olarak katılmaktadır. Klinikte çalışan hemşireler, nanopartiküllerin molekül yapılarına ve büyüklüklerine dikkat etmeleri ve bu maddelerin inhalasyon veya cilt yoluyla vücuda alınmasını önlemek için özel koruyucu uygulamalar geliştirmeleri; kanser tedavisinde kullanılan ve hedefe yönelik ilaç tedavilerinin kanser hastalarında yarattığı etkiler, gelişebilecek yeni semptomlar, hastaların tedavilerine ilişkin bireysel yorumları ve hemşirelerin kendi gözlemlerine ilişkin bilgileri kayıt etmeleri ve geleneksel tedavilerde nanoteknolojik tedaviler arasındaki farklılığı ortaya koyan kanıt düzeyli araştırma sonuçlarını takip etmeleri; kliniklerdeki enfeksiyonların önlenmesinde ya da tedavi edilmesinde gümüş nanopartiküller kullanılırken hemşirelik bakımına klinikte pansuman malzemelerine, üriner kateterlere ya da aspirasyon sistemlerine nanoteknolojik ürünlerin dahil edilmesi son derece önemlidir.

Sonuç: Nanoteknolojideki gelişmeler ışığında klinik uygulamalar ile birlikte hemşirelik uygulamalarında da gelişmeler olmaktadır. Bu gelişmelerin içinde olmak için hemşireler, gelişen nanoteknoloji hakkında sürekli eğitim içinde olmalı, nanoteknolojik uygulamaların içinde aktif olarak yer almalı, nanoteknolojiyi kullandığı alanlarda hasta/sağlıklı bireyi takip ederek kayıt altına alarak nanoteknolojinin hemşirelik alanındaki rol ve işlevlerini kanıt düzeyli araştırmalar yaparak ortaya koymalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Hemşirelik Bakımı, Nanoteknoloji

[PS-102]

Sağlıkta Bilişim Teknojileri: Hemşirelik Bilişimi ve Gelişimi

Hatice Erören, Elif Yavuz, Melek Ardahan
Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Giriş: Psikoloji hayatın mantığı ve patoloji de hastalıkların mantığı ise bu durumda sağlık bilişimi sağlık bakımının mantığını ifade etmektedir. Hem hastalarla, hem de seçilen ve evrimleşen tedavi yöntemleriyle ilgili rasyonel çalışmaları içerir. Tıbbi bilginin nasıl ortaya çıktığı, şekillendiği ve kanıta dayalı tıbbin oluşturulduğu süreçleri yaratır. Sağlık Bilişim Sistemleri (SBS) tıp alanındaki gelişmelerin ortaya çıkardığı bilgi ve verilerin oluşturulması, biçimlendirilmesi, paylaşılması ve sonuçta hastaların bakım ve tedavilerinin belirlenmesi, seçilmesi ve geliştirilmesi işlemlerinin bütününe verilen isimdir.

Gelişme: Sağlık Bilişim Sistemleri hemşirelik alanında da kullanılmaktadır. Hemşirelik bilişimi, hemşirelik verilerinin nasıl elde edileceği, nasıl iletebileceği, nasıl saklanacağı ve yönetileceği, nasıl enformasyona ve bilgiye dönüştürüleceği konularında çalışan bir alandır. Graves ve Corcoran hemşirelik bilişimini, hemşirelik bakımını sağlamak ve hemşirelik uygulamalarını desteklemek için hemşirelik verisinin, bilgisinin ve enformasyonunun işlenmesinde ve yönetilmesinde yardımcı olmak amacıyla bilgisayar biliminin, bilgi biliminin, hemşirelik biliminin bir kombinasyonu olarak tanımlanmıştır. Hemşirelik Bilişimi çalışmaları ilk olarak 1974 de International Medical Informatics Association (IMIA) uluslararası tıp bilişimleri birliği kurulması ile başlamıştır. Hemşirelik Bilişimi kavramı 1992'de Amerika'da, 1994'de Hollanda'da, 1999'da Brezilya'da ve 2004'de İsrail'de kullanılmaya başlanmıştır. Hemşirelik bilişimi hastaları, bakım alanları, hemşireleri ve diğer katkı sağlayanları tüm rollerinde ve kuruluşlarda karar almalarında destekler. Bu destek bilgi teknolojisi, bilgi süreci ve bilgi yapılarının kullanımı aracılığıyla başarılıdır. Hemşirelik bilişimi içerisinde bilişim hemşiresi kimdir? sorusu ortaya çıkmaktadır. Bilişim hemşiresi, üst düzey analitik ve eleştirel düşünme becerisine sahip, hasta bakımında otomasyona aktarılacak dokümanları anlayan, hemşirelik sürecini uygulamada deneyimli, bilgi sistemleri ve teknolojileri konusunda eğitilmiş ve deneyimli olan, üst düzey proje yönetim becerisine sahip hemşiredir.

Sonuç: Teknolojideki gelişmelerle birlikte, sağlık bilgi sistemlerinin kullanımı ve bilgi sistemlerinden beklentiler de artmaktadır. Bu gelişme, sağlık bakımının önemli bölümünü oluşturan hemşirelerin hemşirelik mesleğinin standartlarını ve sorumluluklarını etkin bir biçimde yerine getirebilmeleri için gerekli bilgi teknolojileri becerileriyle donatılması ihtiyacını, başka bir deyişle hemşirelikte bilişim eğitiminin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bilişim alanında eğitim almış hemşireler sayesinde sağlık hizmetlerinin kalitesinin artacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilişim, Sağlık, Teknoloji, Hemşirelik

[PS-103]

Üniversite Öğrencilerinin Dismenore Yönetiminde Kullandıkları Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavi Yöntemleri

Buse Türkeli, Şükran Başgöl, Ergül Aslan

İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul

Giriş: Ağrılı menstrüasyon olarak tanımlanan dismenore; üreme çağındaki kadınlarda en sık görülen şikayetlerdendir. Dismenore ile baş etmek için tamamlayıcı ve alternatif tedavi yöntemleri yaygın olarak kullanılmaktadır.

Amaç: Üniversite öğrencilerinin dismenore yönetiminde kullandıkları tamamlayıcı ve alternatif tedavi yöntemlerini belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı kesitsel tipte nitelikte bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini İstanbul'da bir devlet üniversitesinin Edebiyat Fakültesi'nde Ocak-Mart 2016 tarihleri arasında okulda bulunan ve araştırmaya katılmayı gönüllü kabul eden kız öğrencilerden (n:500) oluştu. 34 öğrenci çalışmaya katılmayı red etti. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan 30 soruluk "Tanıtıcı Bilgi Formu" kullanıldı. Ağrı düzeylerini belirlemek için görsel kıyaslama ölçeği (GKÖ) kullanıldı (0:hiç ağrı yok ve 10: dayanılmayacak kadar çok şiddetli ağrı).

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması $21,44 \pm 3,57$ olup, çoğunun bekar olduğu (%96,6'sı), çalışmadığı (%84'ü) ve sigara içmediği (%82,6'sı) saptandı. İlk adet yaşı ortalaması $13,08 \pm 1,35$ olarak belirlenirken, adetlerinin düzenli olduğu (%76,2) ve adet kanamalarının $5,81 \pm 1,44$ gün sürdüğü, günde $3,15 \pm 1,34$ adet ped değiştikleri ve dismenore şikayetlerinin (%91,4) yaygın olduğu belirlendi. Dismenore şikayeti olmayan öğrencilere (%8,6) anketin diğer soruları yanıtlandırılmadı. Dismenoresi olan öğrenciler; adetlerinin ilk 3 günü ağrı yaşadıklarını (%91,2) ve GKÖ'ne göre $6,05 \pm 2,33$ düzeyinde ağrı deneyimledikleri görüldü. Dismenore nedeniyle öğrencilerin genellikle doktora gitmediği (%79'u) ve ağrı ile kendi kendine baş etmeye çalıştığı (%61,3) belirlendi. Çoğunluğunun adet dönemlerinde karın ağrısı, bel ağrısı halsizlik, yorgunluk, sinirlilik, depresif durum ve vücutta ödem şikayetlerinin olduğu saptandı. Öğrencilerin yarısından fazlası deneyimledikleri dismenore ile baş etmek için yatarak dinlenme (%77,9), sıcak duş alma(%57,1), ayaklara sıcak uygulama(%52,7), karın bölgesine sıcak uygulama(%52,5), karın bölgesine masaj yapma (%51,6), bitki çayı içme (%51,2) uygulamalarını yaptığını bildirdi.Bununla beraber öğrencilerin %71,3'ü uyguladığı bu yöntemleri başkalarına da önerdiğini belirtti.

Sonuç: Dismenore şikayetinin yaygın olarak görüldüğü,dinlenme,sıcak uygulama,masaj ve bitki çayı içme gibi tamamlayıcı ve alternatif yöntemlerin öğrenciler tarafından sıklıkla kullanıldığı ve önerildiği belirlendi.Bu doğrultuda, kadınları bilinçlendirmek için tamamlayıcı ve alternatif tedavi yöntemlerini kullanımları açısından danışmanlık yamaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: dismenore, başetme, tamamlayıcı ve alternatif tedavi

[PS-104]

öğrencilerin kendi kendine meme muayenesine yönelik inanç, bilgi ve uygulamaları

Elif Güvenç¹, Fatma Karasu², Aysun Göllüce³, Ümmü Gökdoğan⁴, Seda Nur Göllüce⁵

¹Pazarcık Devlet Hastanesi, Hemşire

²Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Yusuf Şerefoğlu Sağlık Yüksekokulu, Öğretim Görevlisi

³Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu, Öğretim Görevlisi

⁴Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Hemşirelik Öğrencisi

⁵Sürçü İmam Üniversitesi, Hemşirelik Öğrencisi

Amaç: Bu araştırma, öğrencilerin video ile verilen meme muayenesi eğitiminin kendi kendine meme muayenesi'ne (KKMM) yönelik inanç, bilgi ve uygulama üzerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini Gaziantep de bulunan bir Vakıf Üniversitesinde 2014-2015 öğretim yılına devam eden öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini Sağlık Yüksekokulunda öğrenimine devam eden birinci ve dördüncü sınıf kız öğrencileri (toplam:141) oluşturmuş ve gönüllü olma esasına dikkat edilerek araştırmayı kabul eden 98 öğrenci ile yapılmıştır. Katılım oranı %69.5'dir.

Tanımlayıcı özellikler formu; sosyo-demografik özellikleri ve KKMM'ne yönelik bilgi ve uygulamaları gösteren 24 soru sorulmuştur. Champion tarafından geliştirilen Meme Kanseri Taramalarında Sağlık İnanç Modeli Ölçeği kullanılmış ve ülkemizde Gözüm ve Aydın (2004) tarafından geçerliliği yapılmıştır. Bu araştırma tek grupta ön test-son test araştırma ilkelerine uygun olarak yapılmıştır. Veriler SPSS paket programında, yüzde, ortalama, t testi ve Ki kare testleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın yürütülebilmesi için etik yasal izinler alınmış ve çalışmaya katılan öğrencilerden onay alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %27.6'sı 20 ve üzeri yaş grubunda, %89.8'inin bekar; %30.6'sının annesi ilkokul mezunu; %38.8'inin babası yüksekokul mezunu; %79.6'sının annesi ev hanımı; %27.6'sının babasının memur; %70.4'ünün KKMM hakkında şuna kadar bilgi almadığı; %13.3'ünün bir sağlık personelinden KKMM hakkında bilgi aldığı; %76.5'inin KKMM yapmayı bilmediği; %96'sının KKMM yapmadığı; %73.5'inin KKMM yaparken bir kitle bulmaktan korktukları, %12.2'sinin KKMM ihtiyaç duymadığı için yapmadığı saptanmıştır.

Sonuç: Verilen eğitim sonucunda ölçeğin alt duyarlılık boyutunda; önemseme alt boyutunda; sağlık motivasyonu; KKMM yararlarında; ve KKMM öz-etkilerinde artış olduğu, KKMM engellerinde azalma meydana geldiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Video ile eğitim, Kendi kendine meme muayenesi, Memede kitle

[PS-105]

Psikiyatri hemşireliği intörn programı kapsamında bir psikoeğitim uygulaması: Topluma yeniden katılım programı

Fazilet Tör¹, Dilek Uysal¹, Yonca Kahveci¹, Fatma Gizem Alparslan¹, Gülşah Okutay¹, Zekiye Çetinkaya Duman², Burcu Aksoy²

¹Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı

Amaç: Terapötik ortam; hastayı iyileştirmeyi, sağlığını yükseltmeyi ve hastanın sosyal yaşama yeniden dönmesini amaçlayan ideal ve dinamik bir ortamdır. Terapötik ortamı oluşturan ve yürüten hemşireler, bu ortam içinde yer alan birçok aktiviteyi planlarlar. Psikoeğitim programları bu aktivitelerden biridir ve bilgi ve davranışta değişim yaratmayı amaçlayan, yapılandırılmış programlardır. Yatan hastalarda psikoeğitim programlarının; hastaların hastalıkları ve semptomları hakkında bilgilerini ve ilaç uyumlarını arttırdığı, sosyal işlevselliklerini ve yaşam kalitelerini geliştirdiği belirtilmiştir. Bu yazıda bir psikoeğitim programı olan Topluma Yeniden Katılım Programının (TYKP) öğrenci hemşireler tarafından uygulanma sürecinin ve programa katılan hastaların ve öğrencilerin uygulamaya ilişkin deneyimlerinin paylaşılması amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Bu uygulama Eylül 2015 - Aralık 2015 tarihlerinde DEÜ Hastanesi'nin yetişkin psikiyatri kliniğinde gerçekleştirilmiştir. TYKP'nin amacı, kronik ruhsal hastalığı olan kişileri hastaneden taburcu olmaya, taburcu olduktan sonra hastalıklarını yönetmeye ve bağımsız yaşama geçmeye hazırlamak ve bu konuda gerekli olan bilgi ve becerileri kazandırmaktır. TYKP, her biri ortalama 35-45 dakika süren altı oturumdan oluşmaktadır. Gruplara TYKP kitapçığında belirtilen kriterlere uygun hastalar dahil edilmiştir. Her oturumda rol oynama, soru yanıt, yineletme, kontrol listeleri ve ödevler gibi öğrenme yöntemleri kullanılmıştır.

Bulgular: Program iki grup olmak üzere toplam 26 hastaya, 10 öğrenci hemşire tarafından uygulanmıştır. Programın sonunda hastalar, böyle bir programın uygulamasının kendilerini değerli ve önemli hissettirdiğini, programın hastalığı yönetmek ve hastalığın tekrarlamaması için gerekli olan önemli bilgilerini içerdiğini ve onları taburculuğa hazırladığını ifade etmişlerdir. Ayrıca bu ve benzeri programların topluma, ailelere ve diğer psikiyatri kliniklerinde de uygulanmasının önemini belirtmişlerdir.

Öğrenci hemşireler, psikiyatri hastalarına eğitimin yapılamayacağına yönelik önyargılarının olduğunu, programdan sonra bu önyargıların yanlış olduğunu fark ettikleri söylemişlerdir. Ayrıca, bu programı uygulamanın psikiyatri hemşiresinin rol ve sorumluluklarını daha iyi anlamalarını ve hastalar için yararlı olduklarını hissetmelerini sağladığını belirtmişlerdir.

Sonuç: Psikiyatri kliniğinde öğrenci hemşirelerin yatan hastalara psikoeğitim uygulaması; öğrencilerin, psikiyatri hemşirelerinin rol ve sorumluluklarını anlamaları ve hemşirelerin hastaların iyileşmesine katkılarını deneyimlemeleri açısından önemli bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Psikoeğitim, Psikiyatri Hemşiresi, Terapötik ortam, Topluma Yeniden Katılım Programı

[PS-106]

üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını incelenmesi

Elif Güvenç¹, Fatma Karasu², Aysun Göllüce³, Saliha Çelik⁴

¹Pazarcık Devlet Hastanesi, Hemşire

²Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Yusuf Şerefoğlu Sağlık Yüksekokulu, Öğretim Görevlisi

³Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu, Öğretim Görevlisi

⁴Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Hemşirelik Öğrencisi

Amaç: Kadın, öteden beri erkeğin kölesi değilse bile iki cins, dünyayı hiçbir zaman eşitlik içinde paylaşmamışlardır. Bu nedenle; bu çalışma öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini Gaziantep de bulunan bir Vakıf Üniversitesinde 2014-2015 öğretim yılına devam eden öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini sağlıkla ilgili dört bölüm de (Hemşirelik, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon, Beslenme ve Diyetetik bölümü ve Acil ve İlk Yardım Program) öğrenimine devam eden toplam 641 öğrenci oluşturmuş ve araştırmayı kabul eden toplam 448 öğrenci ile yapılmıştır. Katılım oranı %69.8'dir.

Veri toplama formunda demografik verilere ait sorular ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği yer almıştır (Ölçekte en yüksek puan 190 en düşük puan 38'dir.). Skala Zeyneloğlu ve Terzioğlu tarafından geliştirilmiştir. Anket formu gözetim dahilinde uygulanmış, gerekli açıklamalar yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında, sayı, frekans, yüzdeler, T-testi ve Anova ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın yürütülebilmesi için etik yasal izinler alınmış ve çalışmaya katılan öğrencilerden onay alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21±1.9; %36.2'si Fizyoterapi, %29.7'si Beslenme, %28.1'i Hemşirelik, %6.0'ı Acil ve İlk Yardım programında okuduğu; %34.6'sı 1., %19.6'sı 2., %23.7'si 3., %22.1'i 4. sınıf da okuduğu; %55.8'inin kız, %44.2'sinin erkek olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda ölçekten alınan en yüksek puan 146 iken en düşük puan 56'dır ve alınan yüksek puanlar eşitlikçi tutuma, düşük puanlar ise geleneksel tutuma işaret etmektedir. Öğrencilerin sınıf bazında Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık hesaplanmıştır (p<0.05). Farklılığın kaynağı S3-S1, S3-S2, S3-S4'ler arasında olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin bölüm bazında Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık hesaplanmıştır (F= 4.686, p<0.05). Farklılığın kaynağı FTR - Acil ve İlk Yardım programı arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Sonuç: Puan ortalaması 112.42±0.65'dir. Erkeklerin puan ortalamaları kızlara göre daha yüksek olduğu, birinci sınıfların puan ortalamaları diğer sınıflardan az farkla yüksek saptanmıştır. 23 ve üzeri yaş grubundaki öğrencilerin yaş puanları az farkla da olsa yüksek hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet algısı, Eşitlik, Cinsiyet, Toplumsal cinsiyet

[PS-107]

Sağlık Yüksekokulu Öğretim Elemanlarının Teknolojiye İlişkin Tutumları Sevgi Nehir Türkmen¹, Hatice Irmak¹, Tanay Şenyazanlar², Betül Sarıkuş²¹Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, MANİSA²Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü Lisans Öğrencisi, MANİSA

Amaç: Teknolojiyi kullanmanın ayrıcalık olmaktan çok zorunluluk haline dönüştüğü günümüz koşullarında, insanların sürekli değişmekte ve gelişmekte olan teknolojiye uyumu, teknolojiyi anlayabilmesi ve sunduğu fırsatlardan yararlanması için bilgi, beceri, tutum ve alışkanlık kazanmaları gerekir. Bu araştırmanın amacı, Celal Bayar üniversitesi Sağlık Yüksekokul'unda görev yapan öğretim elemanlarının teknolojiye ilişkin tutumlarını belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Araştırma Ocak-şubat 2016 tarihinde, Celal Bayar Üniversitesi Manisa Sağlık Yüksekokul'unda yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Celal Bayar Üniversitesi sağlık yüksekokul'unda görev yapan 65 öğretim elemanları oluşturmuştur. Araştırma örneklemini 52 öğretim elamanı oluşturmuştur.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğretim elemanlarının; yaş ortalaması 36.25±9.48'dir. %55.8'i evli, %32.7'si bekar, %78.8'i lisansüstü/doktora mezunudur. %69.2'sinin gelir gider dengeli, %42.3'ü (22 kişi) yardımcı doçent doktor, %19.2'si anabilim dalı başkanı, %48.1'i (1.51±0.50) yazı tahtasını, %90.4'ü (1.09±0.29) projeksiyonu, %59.6'sı (1.40±0.49) tv-video-filmi, kurumunun teknolojik donanımını %76.9'unun ise yeterli bulmadığı belirlenmiştir. %88.5'i kurumunun teknolojik donanımından faydalandığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının teknolojiye karşı tutumlarının yaş, medeni durum, gelir durumu, yönetsel görev ve hizmet yılı değişkenlerine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Araştırma görevlileri teknolojide interneti kullanmaya karşı diğer öğretim elamanlarına göre daha olumlu tutumda olduğu belirlenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Lisans mezunu olan öğretim elamanları yüksek lisans ve doktora mezunu öğretim elamanlarına göre teknolojide interneti kullanmaya karşı daha olumlu tutumda olduğu belirlenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Sonuç: Elde edilen sonuçlar, öğretim elemanlarının teknolojiye ilişkin olumlu tutum içinde olduklarını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Tutum, Öğretim elemanı

[PS-108]

Down sendromlu bireylerin sosyal hayatı: Bir cafe'de çalışma deneyimi

Beyza Biçer¹, Sena Kubalas¹, Leyla Sümeyye Aydın¹, Zehra Şen¹, Dilek Derince², Hümeysra Çetinkaya¹, Sevinç Mersin¹

¹Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Bilecik

²Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Bilecik

Amaç: Down sendromlu bir hastalık değil, genetik kökenli bir doğumsal anomalidir. Down sendromlu birey, yaşları kadar olmasa da kişiler arası iletişim kurma, topluma uyum sağlama, kendi gereksinimlerini yerine getirme, eğitime ve öğrenime açık olma gibi geliştirilebilir yeteneklere sahiptir. Bu yetenekler aile yardımı ile belli bir düzeye getirilebilse de profesyonel kişi ve kurumların da desteğine ihtiyaç vardır. Profesyonel destek anlamında down sendromlu bireylerin toplumda yer edinmesini sağlayabilmenin yollarından biride çalışma hayatında yer almalarını desteklenmesidir. Çalışma hayatı diğer bireylerde olduğu gibi down sendromlu bireyleri de toplumla bütünleştirir ve sosyal yaşamlarına katkı sağlar. Bu kapsamda Eskişehir Tepebaşı Belediyesi'nin desteklediği Gökkuşuğu Cafe'nin hizmete girmesi ile down sendromlu bireylere meslek edindirme çalışmaları sürdürmektedir. Bu çalışma down sendromlu bireylerin görüşleriyle çalışma hayatında yer almalarının sosyal hayatlarına etkisini değerlendirmek amacıyla nitel bir çalışma olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışma, Eskişehir Gökkuşuğu Cafe'de 5 yıldır yürütülen down sendromlu bireylerin çalışma hayatında yer alması uygulamasının etkinliğinin değerlendirilmesi için down sendromlu bireylerin görüşlerini belirlemek amacıyla nitel bir çalışma olarak yapılmıştır. Çalışmada araştırmacılar tarafından literatür derlenerek oluşturulan sosyo-demografik veri formu ve açık uçlu sorulardan oluşan nitel görüşme formu ile veriler toplanmıştır. Görüşmeler bir araştırmacı tarafından derinlemesine görüşme yöntemiyle yapılmıştır. Görüşmeler bittikten sonra verilerin ham dökümleri bir araştırmacı tarafından ve içerik analizi 3 uzman tarafından yapılmıştır.

Bulgular: Yapılan içerik analizi sonrasında çalışma hayatının maddi kazanç, sorumluluk duygusu, başarı duygusu ve sosyal etkinliklere katkısı olmak üzere 4 tema oluşturulmuş ve Gökkuşuğu Cafe uygulamasının down sendromlu bireylerin sosyal yaşantısına önemli katkıları olduğu sonucuna varılmıştır.

Sonuç: Bu sonuçlar doğrultusunda Gökkuşuğu Cafe uygulamasının down sendromlu bireylerin sosyal yaşantısına olumlu etkilerinin olduğu görülmüştür. Down sendromlu bireylerin çalışma hayatında daha fazla yer almaları ve sorumluluklar verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çalışma hayatı, down sendromu, sosyal hayat

[PS-110]

Hemşirelik öğrencilerinin eğitiminde stres düzeyinin belirlenmesi

Ayşenur Mengünoğlu¹, Merve Köksal¹, Dilek Derince², Yasemin Uçun², Sevinç Mersin¹, Hümeysra Çetinkaya¹

¹Bilecik şeyh edebali üniversitesi sağlık yüksekokulu

²Bilecik şeyh edebali üniversitesi sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu

Amaç: Hemşirelik öğrencileri eğitimleri süresince, doğrudan veya dolaylı olarak öğrenme ve performanslarını etkileyebilecek çeşitli streslere maruz kalmaktadır. Hemşirelik eğitiminde öğrenciyi strese sokan dört etken olup kişisel, sosyal, akademik ve klinik nedenlerdir. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimindeki stres düzeylerinin belirlenmesi ve öğrencilerin çözüm önerilerini saptamak amacıyla yapılmış tanımlayıcı bir araştırmadır.

Gereç-Yöntem: Araştırmada veri toplama aracı olarak "Sosyo- Demografik Veri Formu" ve "Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmaya Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda 1, 2 ve 3. sınıf hemşirelik bölümünde öğrenim gören 134 öğrenci dahil edilmiştir. Veriler SPSS 20.0 paket programı ile bilgisayar ortamında analiz edilmiş ve çözümlenmesinde varyans analizi, frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi ve anova testi kullanılmıştır. Değerlendirmelerde anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %77,6'sı kadın %22,4'ü erkek cinsiyettedir. Öğrencilerin sahip oldukları kişilik yapıları sorgulandığında %70,9'u stresli bir yapıya sahip olduklarını, %29,1'i ise stresli bir yapıya sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Lisansüstü eğitime devam etmek isteyip istemedikleri sorgulandığında öğrencilerin %60,4'ü lisans sonrası eğitime devam etmek istiyorken, %39,6'sı istememektedirler. Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeğinden alınan toplam puan ortalaması $60,41 \pm 15,80$ 'dir. Ölçek alt boyutlarından akademik alt boyut ortalaması $30,15 \pm 8,42$ klinik alt boyut ortalaması ise $30,26 \pm 8,95$ 'dir. Ölçek toplam ortalama puanları incelendiğinde 1, 2 ve 3. sınıf öğrencileri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$). Öğrencilerin kişilik yapıları ile ölçek toplam puanı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.001$).

Sonuç: Araştırmadan elde edilen bulgular literatürle karşılaştırıldığında hemşirelik öğrencilerinin eğitimleri sırasında yaşadıkları stres düzeyinin ortalamasının üstünde olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, hemşirelik eğitimi stres ölçeği, stres

[PS-111]

Cinsel Saldırı Muayenelerinde Hemşirenin Rolü

Diğdem Balkan

Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kıbrıs

Amaç: Kadına şiddetin çok fazla görüldüğü Türkiye’de yapılan çalışmaların yanında Kuzey Kıbrısta durumun ne olduğunu araştırmak ve bu konuda farkındalık yaratmaktır.

Gereç-Yöntem: Hemşireler çalıştıkları kurumlarda, adli vakayla ilk karşılaşan, iletişime ilk giren, muayene, tedavi ve bakım sırasında mağdur ya da şüphelinin eşyalarına ilk temas eden kişi olarak önemli rolü bulunmaktadır.

Bulgular: Literatür taraması yapılarak ve KKTC Sosyal Hizmetler Dairesi Müdürü ile görüşme sonucu gerekli bilgilere ulaşılmıştır.

Sonuç: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde en fazla darp olaylarından dolayı polise şikayette bulunulduğu tecavüzün ise çok düşük sayılarda kaldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel Taciz, Şiddet, İstismar

[PS-112]

Üniversite Öğrencilerinin Yaşlıların Bağışıklanmasına İlişkin Farkındalıklarının Belirlenmesi

Esra Başayar, Demet Camadan, Hacer Alpteker, Melike Yalçınkaya, Emine Kayıkcı, Rasime Yıldırım, Nurgül Anıt, Gülcan Göktaş, Mualla Seyfi
abant izzet baysal üniversitesi, bolu sağlık yüksekokulu, hemşirelik bölümü, bolu

Amaç: Üniversite öğrencilerinin yaşlıların bağışıklanmasına ilişkin farkındalıklarının belirlenmesidir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın evrenini Batı Karadeniz Bölgesinde yer alan bir Üniversitenin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nun sağlıkla ilişkili bölümlerinde okuyan 500 öğrenci, örneklemini ise çalışmaya gönüllü katılan 484 öğrenci oluşturdu. Veriler anket yöntemi ile toplandı, SPSS veri tabanında yüzdeler ve ki-kare gibi önemlilik testleri ile değerlendirildi.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları min:17; max:38 olup, büyük çoğunluğunu erkekler (%59.9) oluşturmuştur. Öğrencilerin çoğunlukla Biyomedikal (%43.4), Yaşlı Bakım Hizmetleri (%31.8) ve Tıbbi Dokümantasyon Sekreterlik (%24.8) bölümünde okudukları belirlenmiştir (n: 484). Öğrencilerin sağlık algıları sorulduğunda çoğunlukla iyi (%40.9) düzeyde algıladıkları, %52.3'nün bu yıl grip olduğu, %97.1'nin bu yıl grip aşısı yaptırmadığı, %88.8'nin bugüne kadar grip ve pnömoni aşısı ile ilgili bir eğitim aldıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin, %84.3'nin yaşlıya grip aşısı yapılması gerektiği, %80.6'nın ise Pnömoni (zatürre) aşısı yaptırmaları gerektiğini, %94.8'nin yaşlıya informal bakım verenlerinde grip aşısı yaptırmaları gerektiğini söyledikleri görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin, yaşlıya bakım verenlerin grip aşısı yaptırmalarını gerekli buldukları (%94.8), yaşlılar ile kronik hastalığı olanlara grip ve pnömoni aşısının ücretsiz olup olmadığını ise çoğunlukla Hayır (%76.2) yanıtı verdikleri saptanmıştır. Öğrencilere, yaşlandıklarında huzurevinde kalmak isteyip istemedikleri sorulmuş olup; %80.6'nın Hayır, %16.9'nun Evet, %2.5'nin ise Bilemiyorum yanıtı verdikleri tespit edilmiştir (n:484).

Sonuç: Öğrencilerin mevsimsel grip ve pnömoni aşısına ilişkin eğitim aldıkları, yaşlılar ile kronik hastalığı olanların, sağlık personelinin ve informal bakım verenlerin mevsimsel grip aşısı yaptırmalarını gerekli gördükleri saptandı. Ancak yaşlılar ile kronik hastalığı olanlara mevsimsel grip ve pnömoni aşısının ücretsiz yapıldığını bilmedikleri görüldü. Sağlık ile ilgili bölümlerde okuyan gelecekte sağlık personeli olacak öğrencilerin eğitim müfredatlarında yetişkin bağışıklanması konusunun yer alması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca yaşlı ve hasta bireylerin tanı, tedavi ve bakım sürecinde yer alacak olmaları nedeni ile mevsimsel grip, pnömoni gibi aşılarda ve bağışıklama hakkında bilgi verilmesi yanında bu aşılarda yaşlı ve kronik hastalığı bulunan bireylere ücretsiz olarak yapıldığı bilgisinin de verilmesi gerektiği görüşü paylaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bağışıklama, Mevsimsel Grip, Pnömoni, Üniversite Öğrencisi, Yaşlı

[PS-113]

Koah'lı hastalara verilen eğitimin hastalık bilgi düzeyine etkisi

Zeynep Güler¹, Rukiye Güzel¹, Mehmet Akif Sümer¹, Hatice Özkan¹, Nurullah Ak¹, Suzan Yılmaz¹, Rabia Yaman¹, Dilek Derince², Hümeysra Çetinkaya¹

¹Bilecik şeyh edebali üniversitesi sağlık yüksekokulu

²Bilecik şeyh edebali üniversitesi sağlık hizmetleri yüksekokulu

Amaç: KOAH; geri dönüşü olmayan ve hava akımında ilerleyici bir sınırlama ile seyreden akciğerin zararlı gaz veya parçacıklara karşı geliştirdiği inflamatuvar bir hastalıktır. Kronik bir hastalığa sahip olan KOAH hastalarının hastalık konusunda bilinçlendirilmesi yaşamlarını rahatlatan bir etkidir. Bu çalışma KOAH'lı hastalara verilen eğitimin hastalık hakkındaki bilgi düzeylerine etkisini saptamak amacı ile planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Bu araştırma bir devlet hastanesi dahiliye servisinde tedavi alan 10 KOAH hastası ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, hastalara KOAH konusunda birebir eğitim verilmiş ve eğitim materyali olarak "KOAH El Kitapçığı" kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulmuş anket formu ile eğitim öncesi ve sonrası yüz yüze görüşme tekniği ile veriler toplanmıştır. Veriler bilgisayar ortamında SPSS 20.0 paket programında frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde dağılım ve T testi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan hastaların %40'ı kadın, %60'ı erkektir. Her iki cinsiyet arasında eğitim öncesi ve sonrası bilgi düzeyleri yönünden istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ön test ve son testte bulunan "Koah hastalığında egzersizin amacı nedir?" sorusunun doğruluk oranı %30, "Koah'da solunum egzersizi nelerdir?" sorunun ise %20 oranında arttığı saptanmıştır. Eğitim öncesi ve sonrası puan ortalamaları değerlendirildiğinde eğitim öncesi bilgi puan ortalaması $53 \pm 19,4$ eğitim sonrası bilgi puan ortalaması $77 \pm 13,37$ 'dir ve aralarındaki fark anlamlıdır ($p<0,05$).

Sonuç: KOAH hastalarına görsel materyal ile verilen eğitimin hastaların bilgi düzeyini arttırdığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: eğitim, hemşire, koah

[PS-114]

Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Amaçları ile Bağımlılık Düzeylerinin Belirlenmesi

Gülcan Bahçecioğlu Turan¹, Manolya Parlas², İlknur Külçür³, Mehmet Baykara⁴

¹Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD, Erzurum

²Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Erzurum

³Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Ankara

⁴Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 2.sınıf Öğrencisi, Erzurum

Amaç: Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya kullanım amaçları ile bağımlılık durumlarının değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde okuyan 1170 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmanın verileri Şubat-Mart 2016 tarihleri arasında toplanmış ve gönüllü 600 öğrenci ile araştırma tamamlanmıştır. Veri toplamada Kişisel Bilgi Formu ve Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin %75'inin (450) bayan olduğu, tamamının (600) sosyal medyayı kullandığı, en fazla kullanılan uygulamalar olarak % 78.3'ünün youtube (470), %78'inin facebook (468) ve % 69.3'ünün ise google (416) olduğu saptanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin % 54.8'inin (329) sadece mobil cihaz kullanmış olduğu, kullanım yıllarına göre %34.5'inin (207) 1-3 yıl arası olduğu ve günlük kullanım süresine göre ise %48'inin (288) 1-3 saat arası kullandığı saptanmıştır. Kullanım amaçlarına göre; sık sık 'mevcut arkadaşlarımla iletişimi devam ettirmek için kullanırım'ı cevaplayan öğrencilerin oranı %39.7 (238) olup, %38.8'i (233) 'Bilgi/haber araştırmak için kullanırım'ı, %33.3'ü (200) ise 'sohbet etmek için kullanırım'ı, cevapladığı saptanmıştır.

Sosyal medya bağımlılık ölçeğinden elde edilen ortalama puanın 96.61 olduğu saptanmıştır. Alt ölçeklerden alınan ortalama puanlar incelendiğinde, meşguliyet alt ölçeğinden alınan ortalama puanın 30.98 olduğu, duygu durum düzenleme alt ölçeğinden alınan ortalama puanın 12,51 olduğu, tekrarlama alt ölçeğinden alınan ortalama puanın 11.16 olduğu ve son olarak, çatışma alt ölçeğinden alınan ortalama puanın 41.95 olarak bulunması sosyal medyaya az bağımlı olduklarını göstermiştir.

Sonuç: Araştırmamızın sonucunda hemşirelik öğrencilerinin sosyal medyaya (ort= 96.61) az bağımlı olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Hemşirelik, Sosyal medya

[PS-115]

Dahili ve cerrahi hemşirelerinin teknolojiye ilişkin tutumları

Gül Kaya¹, Aybüke Kübra Sönmez², Songül Bulut²

¹İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Malatya

²İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Malatya

Amaç: Günümüzde hızla gelişmekte olan teknoloji tüm bilim dallarını hızla etkilediği gibi hemşirelik mesleğini de büyük oranda etkilemektedir. Hemşireler gelişmekte olan teknolojiyi çeşitli hemşirelik uygulamalarında kullanmaya başlamışlardır. Bu çalışma dahili ve cerrahi hemşirelerinin teknolojiye ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu çalışma Aralık 2015-Şubat 2016 tarihleri arasında Turgut Özal Tıp Merkezi'nde dahili ve cerrahi kliniklerde çalışan, çalışmaya katılmaya gönüllü olan 134 hemşire ile yapıldı. Araştırma verileri hemşirelerin sosyo-demografik özelliklerini ve teknolojiyi kullanma durumlarını kapsayan 17 soruluk anket formu ve 37 sorudan oluşan 'Teknolojiye Karşı Tutum' ölçeği ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), mann-whitney U istatistiksel testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin %97.8'inin 40 yaş ve altı, %67.4'ünün kadın, %63'ünün lisans mezunu, %50.4'ünün dahili hemşiresi, %83'ünün klinik hemşiresi, %44.8'inin meslekte çalışma sürelerinin 0-5 yıl arasında olduğu saptanmıştır. Aynı zamanda %68.9'unun kendine ait bilgisayar olduğu, %71.1'inin teknoloji ile ilgili herhangi bir kurs veya kongreye katılmadığı, %59.3'ünün kurumundaki teknolojik donanımı yeterli bulduğu belirlendi. Teknolojinin hasta bakımını olumlu etkilediğini düşünenlerin oranının %93.3 olduğu, %85.2'nin teknolojinin ekip/ekipler arası çalışmayı ve hemşire-hasta ilişkisini olumlu etkilediğini düşündüğü, %51.1'inin teknolojinin hemşireleri geri plana itmeyeceğini düşündükleri belirlendi. Hemşirelerin teknolojiye karşı tutum ölçeği puan ortalamaları 3.70 ± 0.58 olarak bulundu. Hemşirelerin eğitim durumları ve çalışma şekilleri ile ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulundu. Hemşirelerin yaş, cinsiyet, çalıştıkları pozisyon, çalıştıkları birim, kurs veya kongreye katılma durumları ile teknolojiye karşı tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmadı. Hemşireler arasında teknolojinin gelişmesinin hemşireleri geri plana atmayacağını, teknolojinin ekip/ekipler arası çalışma ile hemşire-hasta ilişkisini olumlu etkileyeceğini düşünenlerin teknolojiye karşı tutumlarının daha anlamlı olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$).

Sonuç: Dahili ve cerrahi hemşirelerinin genel olarak teknolojiye karşı olumlu tutumda oldukları belirlenmiştir. Hemşirelerin teknolojiye ilişkin gerekli bilgi, beceri ve tutuma sahip olmaları ve teknolojiyi hemşirelik uygulamalarında sıklıkla kullanmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: hemşire, teknoloji, tutum

[PS-116]

Sağlıkta yeni bir devrim: Dijital Hastane

Aybüke Kübra Sönmez¹, Gül Kaya²

¹İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Malatya

²İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Malatya

Giriş: Sağlıkta yeni hedef dijital hastanelerdir. Uluslararası kabul görmüş bir sistem olan dijital hastane, bilişim teknolojilerinin hasta ve çalışan yararına kullanıldığı bir hastane örneğini öngörüyor. Bu sayede zamandan, paradan ve iş yükünden tasarruf sağlanmaktadır.

Dijital Hastane

Sağlık alanında bilişim teknolojilerinin kullanımının asgari düzeyde olması idari, mali ve tıbbi süreçlerde aksaklıklara neden olmaktadır. Yaşanan bu olumsuzluklar dijital hastane kavramının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Sağlık kurumlarındaki tüm bilgi sistemlerinin, tıbbi cihazların birbirleriyle ve diğer bilgi sistemleriyle entegre olduğu, sağlık çalışanlarına yetkileri çerçevesinde istedikleri verilere her yerden ve her zaman ulaşabilecekleri, çalışanlarının iş süreçlerini daha etkili geçirmelerini sağlayan gerçek anlamda bütün işlemlerin tam otomasyon sistemi ile yapıldığı hastanelere dijital hastane denilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri ve çoğu Avrupa ülkesinde hayata geçirilen bu sistem artık ülkemizde de önem kazanmaya başlamış ve bu sistemin pilot uygulamaları yapılmaya başlanmıştır. Sağlık Bakanlığının 2013-2017 Stratejik Planında 'Bakanlığa ve bağlı kuruluşlarına ait tesislerde dijital hastane kavramını oluşturmak ve yaygınlaştırmak' hedefi yer almaktadır.

Dijital hastanelerin getirileri:

- İş süreçlerinde hızlilik
- Tıbbi hatalarda azalma (doğru hasta-doğru işlem/tedavi eşleştirmesi)
- Verinin doğruluğu, bütünlüğü, erişilebilirliği ve kalitesinde artış
- Güçlü bir karar destek sistemi
- Hastanede bekleme ve yatış sürelerinde azalma
- Hastaya ayrılan sürede artış
- Teşhis ve tedavi süreçlerinde, taburculuk sonrasında takip kolaylığı
- İlaç-ilaç, ilaç-besin etkileşimlerini görerek yanlış ilaç uygulamaların önlenmesi
- Sarf malzeme tüketiminin en aza indirilmesidir.

Teknoloji sağlık hizmetini artık bağımsız hale getirmekte, sağlık hizmeti istenilen yere götürülebilmekte, hatta kameralar vasıtasıyla ameliyat görüntülerinin internet aracılığıyla her yerden izlenebilmesi mümkün olmaktadır. Acil bir durum söz konusu olduğunda hekimler, yurt dışındaki meslektaşlarına bile konsültasyon yapabilmektedirler.

Sonuç: Dijital hastanede vital bulguların ölçümünde anında sisteme bilgi girişi yapılarak kâğıtsız ortam sağlanacak, böylece hemşirelerin iş yükü oldukça azalacaktır. Çalışanlarda memnuniyet artışı sağlayarak çalışanlar arasında iletişimi geliştirecektir. Bilgi akışı hızlanacak, idari işlemler kolaylaşacak, klinik işlere yoğunlaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital hastane, sağlık, hemşirelik

[PS-117]

Prenatal bağlanma düzeyinin sağlıklı yaşam biçimi davranışları geliştirme ile ilişkisi

Ebru Sağıroğlu, Gamze Fışkın, İlkay Güngör

İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul

Amaç: Bu çalışmanın amacı prenatal dönemde gebelerin bebekleriyle olan bağlanma düzeylerinin yaşam biçimi davranışları ile olan ilişkisini belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte planlandı. 1 Aralık 2015 – 10 Mart 2016 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Antenatal Polikliniği'ne başvuran 125 gebe çalışmaya dahil edildi. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan gebe bilgi formu, Prenatal Bağlanma Envanteri (PBE) ve sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği (SYBDÖ) ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde yüzde, ortalama, Mann Whitney U testi ve korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan gebelerin yaş ortalaması $30,4 \pm 5,04$ olup gestasyon haftası ortalaması $33,4 \pm 4,60$ 'tır. Gebelerin %28,8'i üniversite mezunu ve %26,4'ü çalışmaktadır. Katılımcıların %69,6'sı gebeliklerinin planlı olduğunu ve %57,6'sı olumlu duygular yaşadığını belirtmiştir. Gebelerin %52,8'si folik asit ve %86,4'ü demir ilacı kullandığını ifade etmiştir. Tüm gebelerin prenatal bağlanma düzeyleri puan ortalamasının $61,71 \pm 11,68$ (min: 33 max: 120) SYBDÖ puan ortalamasının $133,07 \pm 23,19$ (min: 71 max: 208) olduğu saptanmıştır. SYBDÖ alt grupları incelendiğinde en yüksek ortalamaların tinsellik $26,06 \pm 5,13$, kişilerarası ilişkiler $25,22 \pm 4,70$ ve beslenme $23,65 \pm 4,71$ alt gruplarında olduğu belirlenmiştir. Planlı gebeliklerde prenatal bağlanma düzeyi anlamlı şekilde yüksek iken ($p < 0,05$), SYBDÖ arasında anlamlı bir fark bulunmadı. Çalışan gebelerin prenatal bağlanma düzeyleri yine anlamlı derecede yüksek iken ($p < 0,05$), sağlık yaşam biçimi davranışları konusunda ileri derecede anlamlı bulundu ($p < 0,01$). Folik asit kullanan gebelerin prenatal bağlanma ($p < 0,01$) ve sağlıklı yaşam biçimi davranışları geliştirme düzeyleri ($p < 0,05$) daha yüksek saptandı. Demir kullanımının bu düzeyleri etkilemediği görüldü. Son olarak gebelerin prenatal bağlanma düzeyleri ile sağlıklı yaşam biçimi davranışları geliştirmeleri arasındaki ilişki incelendiğinde orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edildi ($r: 0,37$ $p: 0,000$).

Sonuç: Bu çalışma sonucunda; antenatal dönemdeki anne ve bebek bağlanmasının sağlıklı davranışlar geliştirilmesinde etkili olduğu bulundu. Anne bebek bağlanmasının yetersiz olduğu gebelerde yaşam biçimi davranışları açısından olası risklerin değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: gebe, prenatal bağlanma, sağlıklı yaşam biçimi davranışları

[PS-118]

Hemşirelik öğrencilerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanıma yönelik tutumları

Merve Çiftçi, Caner Dinçer, Burcu Çiftçi, Hülya Baybek, Arzu Kıvrak, Halime Tozak Yıldız
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Fethiye

Çalışma Fethiye Sağlık Yüksekokulu'nda okuyan öğrenci hemşirelerin sağlık bakımında bilgisayar kullanıma yönelik tutumlarını saptamak amacıyla tanımlayıcı ve analitik olarak yapılmıştır. Örneklem büyüklüğü birey sayısının bilindiği durumlarda evren oranının belirlenmesinde kullanılan formülden yararlanarak hesaplanmış ve %10 arttırılarak örneklem hacmi 380 olarak belirlenmiş ve tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir.

Araştırmada veriler Kaminski tarafından geliştirilen, Kaya ve Aştı tarafından Türkçeye uyarlaması, geçerlilik-güvenirliliği yapılan Sağlık Bakım Sisteminde Bilgisayarlara Karşı Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Ölçek, "kesinlikle katılıyorum"dan başlayıp, "kesinlikle katılmıyorum"a kadar giden yanıt seçenekleri olan 5 aşamalı likert tipinde toplam 40 sorudan oluşmaktadır.

Veri toplama aracının ön uygulaması evren içinden seçilen ve örneklem dışında kalan 10 kişiye uygulanmıştır. Anket örnekleme giren öğrencilere Şubat 2016 döneminde birebir görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Fethiye Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğünden kurum izni, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi etik kurulundan etik kurul izni, çalışmaya katılan öğrencilerden sözel onamları alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programında değerlendirilmiştir. Kategorik veriler sayı ve yüzde (%) olarak verilmiştir. Ölçülebilir değişkenlerin karşılaştırmasında Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H kullanılmıştır. Tüm karşılaştırmalarda 0.05 önemlilik düzeyi olarak kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılanların %53'ünü kadın, %66'sını 18-20 yaş arası ve %34.3'ü üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Sağlık bakımı hizmetinin sunulduğu alanlarda, bilgisayar kullanımına yönelik duygu ve tutumlarının cinsiyet yaş ve sınıfa göre anlamlı farklılık göstermediği; teknolojiden korku ve bilgisayar kullanımına yönelik kararsızlık veya anksiyete yaşayabilecek olanların %2, bilgisayar kullanımı konusunda huzursuz ve bilgisayarların yararlılığı konusunda endişeleri olanların %4, bilgisayar kullanımı konusunda temel bilgiye sahip ve kullanımda orta derecede rahat olan fakat bilgisayar teknolojisi uygulamasının farkındalığı sınırlı olanların %8, bilgisayar kullanırken kendilerini rahat hisseden, bilgisayar yetenekleri konusunda gerçekçi görüşe sahip olanların %38.7, çeşitli bilgisayar programlarını kullanma yeteneği konusunda kendinden emin olan, toplumsal gelişimde bilgisayarın yararına inananların %36, yaratıcılığı ve bakımda işlerliği arttırmak için bilgisayar kullanmayı öğrenebilme konusunda kendilerinden çok emin olan, bilgi teknolojisinin değerinin farkında olanların %11.3 oranında oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık bakımı, Bilgisayar Kullanımı, Tutum, Hemşirelik Öğrencileri

[PS-119]

Bir Model Denemesi: Öz-gereksinim ve Hemşirelik Modeli

Fatma Dilek Turan Gürhopur

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Giriş: Hemşirelik, öz-gereksinimini karşılamada zorlanan bireylere öz-gereksinimlerini sağlama sanatıdır. Bireyin fizyolojik, psikolojik ve sosyal öz-gereksinimlerini sağlamada hemşire anahtar roledir.

Öz-Gereksinim ve Hemşirelik Modeli İle İlgili Kavramlar

İnsan, toplum ve çevreden ayrı düşünülmemeyen, uygun çevresel koşullarda öz-gereksinimlerini karşılayabilen varlık olarak tanımlanabilir.

Sağlık, bireylerin uygun çevre şartlarıyla öz-gereksinimlerini sağlamayabilmeleridir.

Hastalık, bireylerin öz-gereksinimlerini yerine getirememelerine neden olan durumdur.

Hemşire, bireyin doğasına en yakın ve en iyi şartları oluşturmak zorundadır. Uygun hemşirelik girişimleri ile çevresel koşulları optimal düzeye getirmeli, bireyin öz-gereksinimlerini sağlayabildiği çevresel koşulları sürdürmelidir. Bu durum tedavi, kontrol, eğitim ile sınırlı değildir. Bireyin fizyolojik, psikolojik ve sosyal öz-gereksinimlerini sağlamada hemşire anahtar role sahiptir. Uygun çevre oluşturur, öğretir, destekler. Ekibin ayrılmaz üyesidir.

Öz-gereksinim, "bireylerin hastalıklarını etkin yönetebilmede duydukları ihtiyaçlar" olarak tanımlanabilir.

Fizyolojik öz-gereksinim; kronik hastalık yönetimi, yaşam koşullarının düzenlenmesi, ilaçların düzenli kullanımı, düzenli kontroller, kullanmak zorunda oldukları materyal, cihazlar hakkındaki gereksinimlerdir.

Psikolojik öz-gereksinim; iletişim, aile, arkadaşlarla zaman geçirme, spor, hayvan ve uğraş terapileri, müzik, oyun türü gereksinimlerdir.

Sosyal öz-gereksinim; derneklere, kuruluşlara üye olma, aynı hastalığı yaşayan bireylerle paylaşımlar, sosyal destek oturumları, okul grupları, kurslar, faaliyetler, konserler, tiyatro, sinema ve dans türündeki gereksinimlerdir.

Çevre; bireyin öz-gereksinimlerini karşılamada hemşirenin yönetebileceği oldukça önemli bir alandır. Çevre fiziksel, biyolojik, sosyal çevre olarak değerlendirilebilir.

Fiziksel Çevre; fiziki şartları içine alır. Işık, ses, gürültü, farklı kokular bunlardan bazılarıdır. Fiziksel çevrenin iyileştirilmesi, bireye öz-gereksinimi karşılamada yardımcı olmaktadır.

Biyolojik Çevre; bireyin öz-gereksinimlerinin yerine getirilmesini sağlayan, yeterli besini içeren, zararlı patojenlerden uzak alandır.

Sosyal Çevre; bireyin ve ailenin sosyal öz-gereksinimlerini karşılayabileceği en önemli alandır. Okul, iş ve arkadaş ortamları, akran grupları, müzik, oyun, uğraş ve hayvan terapileri, spor, dernekler ve sivil toplum kuruluşları günlük yaşamda sıklıkla bulunan sosyal çevredir.

Sonuç: Hemşire; öz-gereksinimleri sağlamada bireye yardımcı olarak kısa vadede birey ve ailelerinin bilgi düzeylerini ve hastalığı yönetme düzeylerini artırır. Böylelikle bireylerin yaşam kaliteleri, başetmeleri artarken, depresyon, anksiyete ve diğer psikososyal bozuklukları azaltacaktır.

Anahtar Kelimeler: öz-gereksinim, hemşirelik, model, insan, sağlık

[PS-120]

Akıllı Telefon Bağımlılığı: İki Farklı Ülke Örneği

Fatma Ayhan, Ümmühan Yalçiner, Tansu Gök
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu-Karaman

Amaç: İnternet ve teknoloji bağımlılığı diğer bağımlılıklarda olduğu gibi kişinin bağımlısı olduğu teknolojik ürüne ulaşamadığında yoksunluk yaşadığı bir durum olarak tanımlayabilir. Diğer bağımlılık türlerinde olduğu gibi telefon kullanımının da pek çok zararı bulunmaktadır. Kişilerarası ilişkiler, fiziksel ve ruhsal sağlık, genel işlevsellik üzerine etki ederek birçok olumsuz sonuca neden olabildiği gibi mobil telefonların yaydığı radyo frekans dalgaları hücresel ve moleküler düzeyde önemli zararlı etkiye neden olmaktadır. Örneğin yapılan bir araştırmada; Radyo frekans dalgalarına maruz kalmanın rat beyin hücrelerinde DNA kırıkları oluşturduğunu bildirirken, buna paralel olarak HL-60 ve HL-60R soylarında elektromanyetik alanın etkisi ile DNA tamir oranında azalmanın olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle araştırma akıllı telefon bağımlılığını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın örneklemini 261 Türk, 300 Portekizli Hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Araştırmada veri toplama formu olarak araştırmacılar tarafından literatür bilgisi doğrultusunda hazırlanan bireysel özellikler formu ve Kwon tarafından geliştirilen (2013) ve Noyan ve ark (2015) tarafından Türkçeye geçerlilik güvenilirliği yapılan Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği kullanıldı. Portekizdeki öğrenciler için bu soru formları Portekizceye çevrilerek geçerlilik güvenilirlik analizi yapıldı.

Bulgular: Araştırmada Portekiz diline çevrilen ölçeğin Cronbach's Alpha sayısı 0,838 olarak bulundu. Araştırmada Türkiye'deki bir ilde öğrencilerin yaş ortalamalarının 20 ± 1.8 olduğu, ilk kez cep telefonunu 14 yaşlarında aldıkları ve akıllı telefonu ortalama 17 yaşlarında aldıkları belirlendi. Portekizdeki bir ildeki hemşirelik öğrencilerinin ortalama yaşlarının $22 \pm 5,59$ olduğu, ilk cep telefonlarının 12 yaşlarında olduğu ve akıllı telefonlarını yaklaşık olarak 17 yaşlarında aldıkları belirlendi. Her iki ülkedeki öğrencilerinde akıllı telefonu mesajlaşmalar için daha sıklıkla kullandıkları saptandı. Türk öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık puanlarının 30, Portekizli öğrencilerin 28 olduğu ve bu değerlerin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı.

Sonuç: Sonuç olarak hem ülkemizdeki hem de Portekiz'deki hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanımı bağımlılıklarının orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, akıllı telefon, öğrenci hemşire

[PS-121]

Lise Öğrencilerinde Riskli Sağlık Davranışları ve Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi

Öznur Pektaş, Ebru Vatanserver, Merve Hurma, Gizem Saimkaplan, Sema Çalık, Canan Birimoğlu
Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, ANKARA

Amaç: Bu araştırma; Lise Öğrencilerinde Riskli Sağlık Davranışları ve Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı türdeki bu araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılında Sincan Fatih Anadolu Lisesinde öğrenim gören 513 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmadan evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiş ve çalışmaya toplam 513 öğrenci katılmıştır (katılım oranı % 81). Veriler, Nisan-Mayıs 2015 tarihleri arasında öğrencilerin kişisel bilgileri, fiziksel ve sosyolojik özelliklerine ilişkin bilgilerini sorgulayan araştırmacılar tarafından geliştirilmiş kişisel bilgi formundan oluşmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 16.0 istatistik paket programında değerlendirilmiş ve verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %53'ü kız öğrencilerden oluştuğu, %41,5'inin lise 1.sınıf olduğu, %38,2'sinin 15 yaşında olduğu bulgulanmıştır. %40,9'unun annesinin lise mezunu, %48,9'unun babasının üniversite mezunu, %91.6' sının çekirdek aile yapısına sahip olduğu, %58,7'sinin sigarayı hiç denemediği, deneyenlerin ise %61,4'ü kendi isteği ile başladığı, % 80.7 'sinin sigaranın sağlığa zararlı olduğunu düşündüğü belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %60,6'sı yeterli ve dengeli beslenme eğitimi almadığını, %58.1 i sebze meyve ağırlıklı beslenmediğini belirtmiştir. Öğrencilerin %69,6'sı kazalar ve kazalardan korunma eğitimi almadığını, %67.8' inin trafik kurallarına uyduğunu, %61.6'sı emniyet kemerini taktığını, %60.2'si motorsiklete bindiğinde kask taktığını belirtmiştir.

Sonuç: Ailelerin, arkadaş çevresinin ve medyanın riskli sağlık davranışlarının oluşmasında etkileri büyük olduğundan dolayı ergenlik döneminden önce sağlık eğitimi ve danışmanlık hizmetlerinin ailelere de verilmesi, sigara, alkol, uyuşturucu madde kullanımında ve beslenme gibi konularda etkili bir faktör olan medyanın ergenleri olumlu sağlık davranışlarına yönlendiren programlara yer vermesi, adölesanların riskli sağlık davranışları ile ilgili geniş araştırmalar yapılması, okul sağlığı hizmetlerinin geliştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adölesan, Riskli Sağlık Davranışlar, Beslenme alışkanlığı

[PS-122]

Hemşirelikte Lisans Tamamlama Programlarında Bir Kaos: Teknoloji Kullanımı

Leyla Zengin, Yeter Durgun Ozan, Mazlum Taşın, Mehmet Dünder, Abdulvahap Saçaklıdır
Dicle Üniversitesi Diyarbakır Atatürk Sağlık Yüksekokulu, Diyarbakır

Giriş: Hemşirelik Akreditasyon Birliğinin (2005) uzaktan eğitim politikasında, öğretme-öğrenme sürecinde teknolojinin kullanımı, öğrenci ve öğretim elemanının sürekli gelişimi için uygun teknik destek sağlanması, yeterli mekanizmaların kurulması gerektiği bildirilmiştir. Belirtilen standart doğrultusunda, ülkemizde giderek yaygınlaşan uzaktan eğitim programlarında teknolojinin kullanımına yönelik öğrencilerin yaşadıkların sorunların belirlenmesi amacı ile bu araştırmanın yapılmasına gereksinim duyulmuştur.

Amaç: Hemşirelikte uzaktan eğitim yöntemi ile yürütülen lisans tamamlama programlarındaki teknoloji kullanımına yönelik öğrencilerin görüşlerinin incelenmesidir.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın tipi tanımlayıcıdır. Veriler, 28 Aralık-2015-28 Ocak 2016 tarihleri arasında Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Yüksekokulu Hemşirelikte Lisans Tamamlama programında okuyan araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden toplanmıştır. Araştırma için, kurumdan ve öğrencilerden izin alınmıştır. Araştırmanın evreni 101, örnekleme 85 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama formu literatür doğrultusunda hazırlanmıştır. Form, sosyo-demografik özellikler ve uzaktan eğitim teknolojileri ile ilgili 20 sorudan oluşmaktadır. Veriler web ortamında toplanmış, bilgisayar ortamında istatistiksel yazılım programı kullanılarak sayı-yüzde-ortalama ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %52.9'u kadın, yaş ortalaması 45.0±1.06, dır. %84.7'sinin evinde bilgisayar var, %75,3'ünün internet bağlantısı var, %88,1'i eğitim amaçlı internete bağlandığını, %76.5'i bilgisayar kullanımı ilgili eğitim almadıkları, %92.9'u mesleki gelişim için bilgisayar kullanmanın gerekli olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin, %69.4'ü uzaktan eğitimin avantajı olarak aile ve sosyal yaşam için daha fazla zaman ayırdıklarını belirtmiştir. Dezavantajı olarak %52.9'u uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmada güçlükler yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %83.5'i ise derslere katılım ve takip için bilgisayar kullanımı ilgili eğitimin verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %47.1'i zamandan ve mekandan bağımsız bir şekilde yapılan eğitimin faydalı olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç: Öğrencilerin yarısından fazlasının bilgisayar kullanımı ile ilgili eğitim almadıkları aynı zamanda uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji kullanımı ile ilgili güçlükler yaşadıkları saptanmıştır. Uzaktan eğitim programları, öğrenenlere isteği anda, yerde, zaman ve mekâna bağımlı kalmaksızın öğrenme imkânı sunması nedeni ile tercih edilmektedir. Ancak uzaktan eğitim programları, öncesi öğrencilerin teknoloji kullanımına yönelik yaşayabilecekleri güçlükleri önlemek amacıyla internet ve bilgisayar kullanımı ile ilgili eğitim verilmesi ve denemeler yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, öğrenci, uzaktan eğitim teknolojileri, lisans tamamlama

[PS-123]

Hemşirelik ve Ebelik Bölümü Öğretim Elemanlarının Teknolojiye İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi

Aslı Sis Çelik, Ramazan Şakar, Volkan Ceylan, Mehmet Halil Kaya
Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Erzurum

Amaç: Bu araştırmanın amacı; Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik ve Ebelik Bölümü öğretim elemanlarının teknolojiye ilişkin tutumlarını belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı türde yapılan araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik ve Ebelik bölümünde görevli 78 öğretim elemanı oluşturmuştur. Evrenin bilindiği durumlarda örneklem büyüklüğünü hesaplamak için kullanılan formüle göre %5 hata payı ve %90 güvenilirlik düzeyinde 61 kişiye ulaşılması gerekmektedir. Araştırmaya katılmayı kabul eden 63 öğretim elemanı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, "Anket Formu" ve "Teknolojiye İlişkin Tutum" ölçeği ile toplanmıştır.

Bulgular: Araştırma grubunu oluşturan öğretim elemanlarının %44.4'ünün 30 yaş ve altında olduğu, %69.82'sinin Doktora mezunu olduğu, %46'sının Araştırma Görevlisi, %28.6'sının Yardımcı Doçent, %12.7'sinin Doçent ve % 6.3'ünün Profesör olduğu belirlenmiştir. %42.9'unun akademisyen olarak çalışma yılının 5 yıl ve altında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, öğretim elemanlarının %61.9'unun teknoloji ile ilgili eğitim programına katıldığı, %96.8'inin kişisel bilgisayara ve taşınabilir cihaza sahip olduğu, %63.05'inin çalıştığı kurumun teknolojik donanımını yeterli bulduğu ve tamamının eğitim etkinliğinde bilgisayar ve projeksiyon cihazı kullandığı belirlenmiştir.

Öğretim elemanlarının Teknolojiye İlişkin Tutum Ölçeği puan ortalamalarının 148.55±18.05 olduğu ve yaşlarına, cinsiyetlerine, eğitim düzeylerine, akademik unvanlarına, akademisyen olarak çalışma yıllarına, teknoloji ile ilgili eğitim programına katılma durumlarına ve çalıştıkları kurumun teknolojik donanım düzeyini algılama durumlarına göre teknolojiye ilişkin tutum ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p < 0.05$)

Sonuç: Öğretim elemanlarının teknolojiye ilişkin olumlu tutum içinde oldukları ve teknolojiye ilişkin tutumlarının yaş, eğitim düzeyi, akademik unvan, akademisyen olarak çalışma yılı, teknoloji ile ilgili eğitim programına katılma durumu ve kurumun teknolojik donanım düzeyini algılama durumlarına göre farklılaşmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Tutum, Teknolojiye ilişkin tutum, Hemşire öğretim elemanı

[PS-124]

Diyabet Yönetiminde Nanoteknolojik Gelişmeler

Gül Sinem Ayekin, Nazmiye Çıray Gündüzoğlu
Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir

Diyabet pankreasın yeterli insülin üretememesi veya vücudun ürettiği insülini etkili bir şekilde kullanamaması sonucu oluşan mortalite ve morbiditeye yol açan yaşam boyu süren kronik bir hastalıktır. Diyabetin metabolik hastalık olması ve bu hastalıktan etkilenen doku ve organ çeşitliliği, bireylerin yaşam kalitesini etkilemesine, sağlık hizmetlerinin ve kaynaklarının en çok kullanılmasına yol açar. Diyabetli bireylerin hastalığı yönetebilmeleri için kan glikoz düzeylerini izleme, insülin tedavisini zamanında uygulama, beslenme ve egzersizi içeren programa uyum sağlamaları gerekmektedir. Diyabette majör problem uyumsuzluktur. Uyumsuzluk komplikasyonlara, sık hastane yatışlarına ve sağlık maliyetlerinin artışa neden olur. Nanaoteknoloji (NNT) diyabetli bireylerin bireysel izlemlerinde uyumu artıracak yeni bir kavramdır. NNT maddenin atomik-moleküler boyutta mühendisliğinin yapılarak yepyeni özelliklerinin ortaya çıkarılması; nanometre ölçeğindeki fiziksel, kimyasal ve biyolojik olayların anlaşılması, kontrolü ve üretimi amacıyla, fonksiyonel materyallerin, cihazların ve sistemlerin geliştirilmesidir. Nanoteknoloji, anlamını metrenin milyarda biri olan nano kavramından almaktadır Nanoteknoloji, yakın gelecekte diyabet yönetimini kökten değiştirme potansiyeline sahiptir. Diyabet yönetiminde uyumu artıracak yapay nanopankreas, nanopompa, biyomikroelektromekanik sistemler, oral insülin, akıllı hücreler, nanogözenek gibi nanoteknolojik gelişim alanları vardır. Bu gelişmeler glikoz izleminin ağrısız ve non invaziv olmasına, kan glikoz seviyelerindeki dalgalanmaları önleyip diyabetle ilgili uzun süreli yan etkilerinin önüne geçilmesine yarar sağlayacaktır. Geleceğin hemşirelerinin diyabet yönetiminde kullanılabilecek olan nanoteknolojinin etkileri, hemşirelik bakımına yansımaları konusunda bilgi sahibi olmaları ve hastalara danışmanlık vermeleri önerilmektedir. Bu derlemede gelecekte diyabet yönetiminde görebileceğimiz nanoteknolojik gelişmeler ve hemşireler açısından önemine yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Nanoteknoloji, diyabet, hemşirelik

[PS-125]

Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Değerlerinin Belirlenmesi

Serda Durmuş, Aslı Bellikli Yılmaz
Amasya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Amaç: Mesleki değerler; soyut, genelleştirilmiş davranış ilkeleri olarak bilinmekte ve amaçları yargılamada temel bir standart sağlamakta, meslek grubu tarafından değer verilen nitelikler olarak da tanımlanabilmektedir. Hemşirelerin mesleki değerleri bakımda, etik sorun çözümlenmede rehberlik etmektedir. Hemşirelik öğrencileri eğitimlerine devam ederken yeni mesleklerine uyum sağlamalı ve bireysel değerlerin farkında olmalıdır. Mesleki değerlerin hemşirelik uygulamalarında temel oluşturmaktadır. Bu değerler meslek eğitimi sürecinde kazanılmaya başlamakta ve çalışma hayatında da değişim gösterebilmektedir. Amacımız mezun olmaya hazırlanan hemşirelik öğrencilerinin mesleki değerlerini belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini, Amasya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümü son sınıfa devam eden öğrencilerinin tümü (85) olmuştur. Örneklem seçimine gidilmeksizin çalışmaya katılmayı kabul eden tüm hemşirelik son sınıf öğrencilerine ulaşılması hedeflenmiş, toplam 76 öğrenci örnekleme oluşturmuştur. Araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan 10 sorudan oluşan Sosyodemografik Bilgiler ve kullanım izni alınmış Revize Edilen Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeği ile toplanmıştır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği ile çalışmanın amacı hakkında bilgi verildikten sonra gönüllü katılımcıların anket ve ölçek formunu doldurulması ile toplanmıştır.

Bulgular: Amasya Üniversitesi sağlık yüksekokulu 4. Sınıfta okuyan 76 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Öğrencilerin %44'ü 22 yaşında, %78,9'u kadın, % 15,8'i sağlık meslek lisesi mezunu, % 89,5'i çalışmıyor, %93,4'ü herhangi bir mesleki derneğe üye olmadığı saptanmıştır. Revize Edilen Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 130, en düşük puan 26, ortalaması 78 olduğu göz önüne alındığında araştırmamızda hemşirelik 4. Sınıf öğrencilerinin toplam puan ortalaması 103,5 olarak bulunmuştur. Cinsiyet, yaş, çalışma durumu ve mezun olunan lise ile ölçek toplam puanları karşılaştırıldığında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Sonuç: Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin Revize Edilen Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeğinden aldıkları puanlar ortalamasının üzerinde saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, öğrenci, mesleki değer

[PS-126]

Giresun Üniversitesi Öğrencilerinin Aile Planlaması Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Ölçülmesi ve Karşılaştırılması

Mesude Aydın¹, Şeyma Sükut¹, Rana Yıldırım¹, Zeynep Çakır¹, Zehra Akıllı², Nurseli Alma¹, Ayşegül Çebi Kütükcü¹, Esin Avcı³

¹Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Giresun

²Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü Bölümü, Giresun

³Giresun Üniversitesi İktisat Fakültesi, İstatistik Bölümü, Giresun

Amaç: Bu araştırmada Tıp ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (PDR) öğrencilerinin aile planlaması yöntemleri hakkındaki bilgi düzeylerinin ölçülmesi ve karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bunun yanında gelecekte çocuk sahibi olma istekleri ve kullanmayı düşündükleri aile planlaması yöntemleri belirlenmiştir.

Yöntem: Tıp ve PDR öğrencilerinde eğitim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 125 öğrenci bu çalışmaya katılmıştır. Veri toplama aracı olarak bireysel anket formları kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizi için SPSS 21 paket programında Pearson Ki-Kare test kullanılmıştır ve $p < 0,05$ anlamlı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %54'ü Tıp, %46'sı PDR öğrencisidir. Tıp öğrencilerinin yaş ortalaması 19.51 iken PDR öğrencilerinin yaş ortalaması 21.56'dır. Ankete katılanlarının tümünün medeni durumu bekârdır. Aile planlaması hakkında bilgi-eğitim düzeyi karşılaştırıldığında oransal olarak Tıp öğrencilerinin %62, PDR öğrencilerinin ise %53 oranında bilgi sahibi olduğu saptanmıştır. Uygulanan Ki-Kare istatistiği sonucunda bu farklılığın anlamlılığı ortaya konulmuştur ($p=0.012 < 0.05$).

Aile planlaması hakkında bilgi eksikliği olduğu düşüncesi karşılaştırıldığında farklılık olduğu uygulanan Ki-Kare testi sonucunda saptanmıştır. ($p=0.009 < 0.05$). Buna göre PDR öğrencilerinin daha çok bilgi eksikliğine sahip olduklarını düşündükleri anlaşılmıştır.

Aile planlamasının tanımı hakkında doğru bilgisi olan öğrenciler sınıflara göre karşılaştırıldığında sırasıyla 3. - 1 ve 2. ve 4. sınıftır.

Tıp Fakültesi öğrencilerinin saptanan bilgi eksikliklerini kapatmak için en az iki kaynaktan yararlandığı görülürken PDR öğrencilerinin %85' inin tek kaynaktan %15' inin birden fazla kaynaktan yararlandığı görülmektedir.

Öğrenciler bilgilerini tamamlama araçları bakımından karşılaştırıldığında Tıp öğrencileri %52.9, PDR öğrencileri %70.2 oranında 'Sağlık çalışanları aracılığı ile tamamlamak isterim' seçeneğini ve Tıp Fakültesi %19.1, PDR ise %49.1 oranında 'Seminer ve konferanslar aracılığı ile tamamlamak isterim' seçeneğini işaretledikleri uygulanan Ki-Kare testi sonucunda saptanmıştır.

Sonuç: Giresun Üniversitesi Tıp öğrencilerinin aile planlaması yöntemleri hakkındaki bilgi düzeylerinin PDR öğrencilerine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile Planlaması, bilgi düzeyi, Tıp Fakültesi, PDR öğrencileri

[PS-127]

Teknoloji-Hemşirelik-İletişim Önemli Ama Nasıl Olmalı?

Aslıhan Erkmən, Deniz Simge Demiral, Ayşe Sevim Ünal
Ufuk Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu

Amaç: Bu çalışma; teknolojik gelişmeleri hasta bakımında aktif olarak kullanan hemşirelerin hasta bakımındaki süreçlerde iletişimi nasıl kullanacağını önemine dikkat çekmek amacıyla derleme tarzında hazırlanmıştır.

Gelişen teknolojik cihaz ve aletler sayesinde sağlık alanında etkili ve verimli hizmet sunma süreci hızlandırmaktadır. Hemşirelerin hemşirelik bakım sürecinde, sorumluluklarını yerine getirirken, teknoloji kullanımını bilgi ve becerileri ile bütünleştirmeleri gerekir. Toplumun çoğunluğu akıllı cep telefonları veya bilgisayar ile internete bağlanarak, tarama motorları vasıtasıyla çoğunlukla şikayetlerine yönelik bilgiye ulaşabilmekte, hizmet almak istedikleri tedavi kurumları hakkında bilgi sahibi olabilmekte ve istedikleri kurumdan internet aracılığıyla veya telefonla randevu alabilmektedirler. Hasta beklentilerindeki değişimle bilimsel ve teknolojik gelişmelerdeki hızlı ilerlemeler, kalite iyileştirme ve performans değerlendirilmeleri hasta odaklı bakım çerçevesinde hemşirelerin rol ve sorumluluklarında farklılıklar yaratmıştır. Örneğin, robotik cerrahi, hastanın elektronik olarak yaşam bulgularının takibinin yapıldığı monitör sistemleri, kritik hastalarda yaşam destek üniteleri, transplantasyon ünitelerinin artması, endoskopik ve laparoskopik cerrahi ile tedavi ve benzeri uygulamalarda hasta bakımında ileri düzey teknolojiler daha sık kullanılmaya başlanmıştır. Bilim ve teknolojik gelişmeler sayesinde kısa sürede hasta tedavileri yapılmakta, hastalar hastanelerde daha kısa sürede yatmaktadır. Özellikle yoğun bakımlarda hasta bakımında yoğun teknolojik cihazlardan faydalanılmaktadır. Hemşirelerin teknolojik aletlerden bakımda sık yararlanmaları, yoğun iş temposu içerisinde kritik hasta ile iletişim sürecinde aksaklıklar yaşamalarına neden olabilmektedir. İletişim; hemşirelerin bakım sürecinde etkili ve daha iyi bir bakım vermesinde, hastayı ve ailesini kendi bakımına dahil etmesinde ve kişilerin kendilerini ifade etmelerinde en önemli unsurdur. Bu nedenle hangi şartlar altında olursa olsun hemşire; hasta ve ailesi ile etkili iletişim kurarak bireyin iyileşme, taburculuğa hazırlanma sürecinde aktif rol oynamaktadır.

Sonuç: Teknolojik gelişmeler ile bakım standartları gelişerek değişmektedir. Burada değişmeyen unsur hangi teknolojik şartlar olursa olsun hasta bakımında etkili iletişim bakımda iyileştirme sürecini hızlandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, iletişim, teknoloji

[PS-128]

Toplumun ruhsal hastalığa yönelik inançları: Diyarbakır ve İzmir örnekleminin karşılaştırılması

Avşin Aydın, Nurberil Güler, Rozerin Saruhan, Zülfünaz Özer, Rukiye Pınar Bölüktaş
Selahaddin Eyyubi Üniversitesi, Diyarbakır

Amaç: Bu araştırma, Diyarbakır ve İzmir’de yaşayan bireylerin ruhsal hastalığa yönelik inançlarını irdelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın örneklemini her iki ilde araştırmaya katılmayı kabul eden bireyler oluşturmuştur (n=400). Veriler Sosyo-demografik Bilgi Formu ve tehlikelilik, çaresizlik/kişilerarası ilişkilerde bozulma ve utanma olmak üzere üç alt boyutu olan Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği (RHYİÖ) ile toplanmıştır. Ölçek ile toplam puan ve alt boyutlar üzerinden değerlendirme yapılır; puanlarının yüksek olması ruhsal hastalıklara karşı daha olumsuz inancı ifade eder. Verilerin analizi t testi, tek yönlü varyans analizi ve Pearson korelasyon analizi ile yapılmıştır.

Bulgular: Olguların %50’si Diyarbakır, %50’si İzmir’de yaşamaktadır. Yaş ortalaması 34.04 olan olguların %51’i kadın, %57.8’i bekar, %61.8’i üniversite mezunu ve %28’i öğrencidir. İzmir’de yaşayanlara göre Diyarbakır’da yaşayan bireylerin ruhsal hastalığa yönelik inançları daha olumsuz ($P<0.001$) olup, Diyarbakır’da yaşayanlar ruhsal hastalığa sahip kişilerin daha tehlikeli ($P<0.001$) ve kişilerarası ilişkilerde daha çaresiz ($P<0.001$) olduğuna inanmaktadır. Olguların %20’si ruhsal sorunları olduğunu ve tedavi gördüğünü belirtmiştir; ruhsal sorunu olmayan bireylerle kıyaslandığında bu grubun RHYİÖ toplam ve üç boyut puanının daha düşük olduğu bir başka ifadeyle ruhsal hastalığı olan bireylere yönelik inançlarının daha olumlu olduğu bulunmuştur. Katılımcıların %25.3’nün yakın çevresinde ruhsal hastalığa sahip bireyler bulunmakta, ancak bu durum ruhsal hastalığa yönelik inançlarını etkilememektedir. Ruhsal hastalığı olan bireylerle karşılaşanlar (n:155) karşılaşmayanlara (n:245) göre ruhsal hastalıklı bireyleri daha tehlikeli ($P<0.05$); ruhsal hastalıklı bireyle karşılaşmayanlar ise karşılaşanlara göre ruhsal hastalıklı kişilerin daha utanılacak bireyler ($P<0.001$) olduğuna inanmaktadır.

Sonuç: Ruhsal hastalıklara yönelik inançlar yaşanılan şehirden, ruhsal hastalığa sahip olup/olmama ve ruhsal hastalığı olan bireyle karşılaşp/karşılaşmama durumundan etkilenmektedir. Ruhsal hastalıklara yönelik daha olumsuz inanca sahip Diyarbakır ilinde yaşayanların bu olumsuz inançlarının altta yatan nedenlerinin niteliksel araştırmalarla incelenmesi önerilmekte ve sonuca göre ruhsal hastalıklar konusunda eğitim verilmesinin olumsuz inancı azaltabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ruhsal hastalık, ruhsal hastalığa yönelik inançlar, toplum

[PS-129]

Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Formasını Algılama Durumları ile Benlik Saygıları Arasındaki İlişki

Neslihan Altay¹, Şirin Uruç¹, Merve Balal¹, Nazlı Yıldırım¹, Meryem Bayram¹, Zeliha Cengiz²

¹İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğrencisi, Malatya

²İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Anabilim Dalı, Malatya

Amaç: Hemşirelik öğretiminde klinik deneyim, eğitimin önemli bileşenlerindedir. Klinik eğitim, eleştirel düşünme, analiz etme, iletişim, yönetim ve psikomotor becerilerin geliştirmesini sağlamaktadır. Bu nedenle hemşirelik öğrencileri öğretim hayatları boyunca yoğun bir klinik eğitim almaktadırlar. Klinik eğitim sürecinde öğrencilerin hemşirelik forması ile uygulama alanında bulunması gerekliliği öğrencilerin sıklıkla sorguladıkları durumlardan birisidir. Öğrencilerin hemşirelik forması ile uygulama alanındayken kendilerini nasıl hissettikleri ve nasıl algıladıkları ile ilgili literatürde yeterince çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma hemşirelik öğrencilerini daha iyi anlamayabilmek, benlik saygılarının ne düzeyde olduklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Bu araştırma ilişkisel tanımlayıcı olarak yapıldı. Araştırmaya, bir üniversitenin hemşirelik bölümünde öğrenim görmekte olan 449 öğrenci dahil edildi. Veriler "Anket Formu" ve "Copersmith Benlik Saygısı Ölçeği" ile toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplarda t-testi, Kruskal Wallis, Varyans Analizi ve kolerasyon testleri kullanıldı.

Bulgular: Yaş ortalaması 20.85 ± 1.46 olan öğrencilerin, % 61.3'ü kadındır. Öğrencilerin % 90 'nın forma giyilmesini gerekli buldukları ve forma giymenin mesleki bilinç oluşturmaya katkı sağladığını vurguladıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin, % 84.9'unun formalyken kendilerini hemşirelik mesleğine daha çok ait hissettikleri ve % 63.7'sinin formalyken daha özgüvenli olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %92'sinin forma giymenin bazı sorumluluklar yüklediğini düşündükleri, % 54.6' sının formalyken hiçbir stres yaşamadıkları saptanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin % 75.1'inin formalyken daha farklı algılandıklarını düşündükleri, sağlık çalışanlarının (% 81.7) ve çevrelerindeki bireylerin (%84.9) kendilerine daha farklı davrandıklarını belirttikleri görülmüştür. Öğrencilerin benlik saygısı ölçeğinden aldıkları puan ortalaması % 65.81 bulunurken, bahsedilen tüm değişkenlerle öğrencilerin benlik saygıları arasında herhangi bir ilişki saptanmamıştır.

Sonuç: Araştırma sonucunda öğrencilerin forma giyilmesini gerekli gördükleri, fakat forma giymekten memnun olmadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin formalyken kendilerini birer ekip üyesi gibi algıladıkları ve hemşirelik mesleğine daha çok ait hissettikleri saptanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısı ortalamaları orta düzeyde yüksek bulunurken yapılan analizler sonucunda hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısı düzeyinin, giyilen formadan etkilenmediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Sözcükler: hemşirelik, hemşirelik forması, benlik saygısı

[PS-130]

Hemşirelik Eğitiminde Yeni Bir Uygulama Olan 'Simülasyon Eğitimine' Bakış

Esra Acıbadem¹, Handan Özcan¹, Elanur Uludağ², Nezihe Kızılkaya Beji³, Fatih Kaya³

¹Gümüşhane Üniversitesi, SHMYO

²Gümüşhane Üniversitesi, SYO

³Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Çalışma, hemşirelik öğrencilerinin eğitim uygulamalarında yeni kullanılmakta olan simülasyon eğitimine, bakış açılarını belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma tanımlayıcı nitelikte olup, araştırmanın evrenini Gümüşhane Üniversitesi hemşirelik bölümünde okuyan ve klinik uygulamalara çıkan iki, üç ve dördüncü sınıflar oluşturmaktadır (N:288). Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrenciler örneklemi oluşturmuş (n:247) ve kurum izinleri alınmıştır. Araştırmacılar tarafından oluşturulan soru formu ile veriler toplanmıştır. Sonuçların değerlendirilmesinde frekans analizleri kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21.53±1.75, %64.8'i kadın, %39.3'ünü 2. sınıf öğrenciler oluşturmaktadır.

Katılımcıların %44.9'u iş bulmak için, %34.4'ü mesleği sevdiği için, %15.0'ı ailesinin isteğiyle, %5.7'si ise öğretmeni yada tanıdıklarının önerisi üzerine hemşirelik mesleğini seçtiklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin %57.1'i hemşirelik mesleği ile ilgili sempozyum yada seminerlere katıldığını, %56.7'si mesleğin gelişimini sağlayan etkinliklere katıldığını belirtmiştir.

Öğrencilerin %7.3'ü simülasyon eğitimini duymuş ve eğitimlerinde faydalı olacağını belirtmişlerdir. 3 öğrenci maliyetinin yüksek olması açısından dezavantajı olabileceğini belirtmiştir.

Katılımcıların %79.8'i klinik uygulamalara çıkmadan önce yapmış oldukları uygulama eğitimlerinin yeterli olmadığını, %42.9'u klinik uygulamalarda derslerin grup çalışması ile, %55.9'u klinik uygulama eğitimlerinin dersin sorumlu akademik öğreticisi tarafından verilmesinin daha etkin olacağını vurgulamıştır.

Katılımcılar klinik uygulamalarda hemşirelik becerilerinin kullanılmasına yönelik yaşanan güçlükleri şu şekilde belirtmişlerdir; uygulamada vaka sayısının az olması (%20.7), sınıf mevcutlarının kalabalık olması (%21.2), uygulamada yeterli hoca ve malzemenin olması (%11.7), hastaların öğrenciye karşı olan ön yargıları ve güvensizlikleri (%10.4), uygulamaların yetersiz olması (%9.4), uygulamada yaşanan stres (%4.0), teori ve uygulamalardaki farklılıklar (%6.3), çok fazla bakım planının hazırlanması (%5.4), servis hemşireleri ile yaşanan iletişim problemlerinin varlığı (%6.9), uygulamada simülasyon maketlerinin kullanılmaması (%2.7), mesleğe verilen değer az olması (%1.3) olarak belirtmişlerdir.

Sonuç: Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu simülasyon eğitimini duymamıştır. Yeterli deneyim ile kliniğe çıkılması sonucunda kaliteli hizmetin artacağı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Simülasyon, Eğitim Kalitesi, Hemşirelik Uygulamaları

[PS-131]

Karşılanamayan Hemşirelik Bakımı

Halil Nas¹, Elanur Uludağ¹, Handan Özcan², Fatih Kaya¹, Esra Acıbadem¹

¹Gümüşhane Üniversitesi, SYO

²Gümüşhane Üniversitesi, SHMYO

Karşılanamayan yaygın hemşirelik bakımı; beslenme, yıkanma, ambulasyon, yatakta pozisyon verme ve hijyeninde dahil olduğu temel hemşirelik bakım aktivitelerinin yerine getirilmeme durumu olarak adlandırılmaktadır.

Temel hemşirelik bakımının önemi hemşirelik eğitiminin ilk yıllarında öğretilmesine rağmen, bu bakım konuları tamamlanmayan temel konulardan bazılarıdır.

Yatak yarası gelişimi ve pnömoni temel hemşirelik bakımını zamanlı bir şekilde sunulduğunda önlenebilen önemli iki komplikasyondur. Bu komplikasyonlar ile hasta bakım maliyeti artar ve hastaların yaşam kalitesinin azalmasına sebep olur. Hemşirelilerin bakımı tamamlayamamasının sebepleri arasında; ekip arkadaşları ve hastalar arasındaki iletişimsizlik, personel ve malzeme yetersizliği yer almaktadır. Yapılan 3 çalışma bakım kalitesini geliştirme ve hemşirelik bakımındaki eksiklikleri azaltmayı ele almıştır. Kalisch ve ark. Karşılanamayan hemşirelik bakımının azaltılması ile ilgili olarak büyük oranda ekip çalışmasının etkili olduğunu önemini vurgulamışlardır.

Karşılanamayan hemşirelik bakımının yerine getirilmesi için, uygulanan Elektronik hemşirelik bakım (EHR:Electronic Health Care Reminder)hatırlatıcıları ile uygulamaların önemli derecede artacağı bildirilmiştir. Piscotty tarafından yürütülen çalışmada ise, EHR faydalanan hemşirelerin önemli derecede karşılanamayan hemşirelik bakım uygulamaları sonuçlarının daha az olduğu belirtilmiştir. Sağlık bakım bilgi teknolojisinin etki algısı ile Karşılanamayan hemşirelik bakımı ve EHR'nin kullanımı arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Ronald ve ark yaptıkları çalışmada sağlık bakım teknolojilerinden faydalanmasının uygulamalarda etkili olacağı belirtilmiştir. Çalışmada teknolojinin etkisiyle hemşirelik uygulamaların akılda tutulması sağlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bakım Kalitesi, Elektronik Hemşirelik Bakımı, Karşılanamayan Hemşirelik Bakımı

[PS-132]

Hemşire Adaylarının Meslekte Branşlaşmaya Bakışları

Aysun Peşmen¹, Handan Özcan², Halil Nas¹

¹Gümüşhane Üniversitesi, SYO

²Gümüşhane Üniversitesi, SHMYO

Amaç: Çalışma, hemşirelik öğrencilerinin meslekte branşlaşmaya bakış açılarını belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma tanımlayıcı nitelikte olup, araştırmanın evrenini Gümüşhane Üniversitesi hemşirelik bölümünde okuyan toplam 403 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrenciler örnekleme oluşturmuş (n:334) ve kurum izinleri alınmıştır.

Araştırmacılar tarafından oluşturulan soru formu ile veriler toplanmıştır. Sonuçların değerlendirilmesinde frekans analizleri kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 20.95±1.9 (min:18, max:29)'dur. Öğrencilerin %66.2'si kadın, %27.5'i 1. sınıf olup %60.5'i gelirin giderine eşit olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin %43.0'ü hemşirelik bölümünü iş bulabilmek için kendi isteği ile seçtiğini, %35.8'i mesleği sevdiği için kendi isteğiyle, %16.1'i ailesinin isteğiyle, %5.2'si öğretmeni yada tanıdıklarının tavsiyesi üzerine seçtiğini belirtmiştir. Katılımcıların %56.0'ü bölümü sevdiğini, %63.8'i mesleği ile ilgili seminer yada konferanslara katıldığını, %79.3'ü meslekte branşlaşmanın gerekli olduğunu bildirmiştir. Öğrencilerin branşlaşmak istedikleri alanlar sırası ile şöyledir; cerrahi, dahiliye, ameliyathane, acil, kadın doğum, pediatri ve diğer hemşirelik alanlarıdır.

Meslekte branşlaşmanın nasıl olması gerektiği yönünde öğrencilerin düşünceleri şöyledir: %60.5'i eğitim süresince (3 yıl standart, bir yıl branş üzerine) olması gerektiğini, %18.4'ü mesleğe başladıktan sonra verilen hizmet içi eğitimleriyle, %14.2'si alanda yüksek lisans yaparak, %6.9'u alanda 5 yıl çalıştıktan sonra olması gerektiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin %90.7'si branşlaşmanın mesleğe yarar sağlayacağını, %93.1'i branşlaşmanın verilen hizmet kalitesini artıracığını, %94.3'ü branşlaşmanın mesleği severek ve daha öz güvenli yapılacağını, %90.1'i branşlaşmanın ülkemizde çağdaş hemşireliğin gelişmesine katkı sağlayacağını, %82.3'ü mesleğin ön plana çıkacağını, %72.8'i meslekte örgütlenmeyi sağlayabileceğini, %89.8'i hasta memnuniyetini artıracığını belirtmiştir.

Öğrencilerin %80.2'si istenmeyen bir branşta çalışmanın mesleği olumsuz yönde etkileyebileceğini, %36.2'side mesleğe başladıktan sonra yönetimin atadığı alanda çalışmanın kendilerini mutsuz edeceğini belirtmiştir.

Sonuç: Hemşirelikte branşlaşmaya yönelik hemşire adaylarının görüşlerinin belirlendiği bu çalışmada öğrencilerin branşlaşmaya olumlu baktıkları belirlenmiştir. Branşlaşma ile mesleğin ilerlemesi, verilen hizmet kalitesinin artması, meslekteki memnuniyetin artması, daha özverili ve kaliteli hizmet sağlayacağı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelikte Branşlaşma, Hizmet Kalitesi, Meslekte memnuniyet

[PS-133]

Yapabileceğim(n)i Gördüm!: Enjeksiyon Tipi Fobisi Olan Olgunun Hemşirelik Bakımı

Seda Cengiz¹, Gizem Şahin²

¹3. Sınıf Öğrencisi, Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

²Arş. Gör., Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

Giriş: Özgül fobiler, anksiyete bozuklukları içinde sık görülen bozukluklardan biri olup, epidemiyolojik veriler bu bozukluğun genel popülasyonun %10'undan fazlasında görüldüğünü belirtmektedir. Özgül fobilerin; durumsal, doğa-çevre, kan-enjeksiyon-yara vb. tipleri bulunmaktadır. Bu olgu sunumunda, enjeksiyon tipi fobisi olan bireye verilen hemşirelik bakımı değerlendirildi.

Olgu: M.Ş., 31 yaşında, erkek, bekâr, üniversite mezunu ve mühendistir. Olgudan etik izin alındı. Fobiye ait belirtiler 10 yıl önce başlamış. 2015 Temmuz ayında beri EMDR (Eye Movement Desensitization And Reprocessing) yöntemiyle psikolog yardımı alıyor. Yapılan hemşirelik değerlendirmesinde, olgunun fobisine karşı kısmi iç görüsünün olduğu ve işlevselliğinin bozulduğu (askerlikte aşından kaçma, tedavi hizmeti alamama vb.) belirlendi.

Hemşirelik verileri doğrultusunda olguda; "Enjektörle teması hayal edince rahatsızlık duyuyorum." ifadesiyle bulguların güvenliğe yönelik tehdit algısına/fobiye bağlı anksiyete', "Baş edememenin sözel olarak ifadesiyle bulguların stresörleri yapıcı yönetememeye bağlı etkisiz baş etme" ve "Hastaneye gidemiyorum." ifadesiyle bulguların sağlık çalışanına güvensizliğine/fobiye bağlı korku" tanıları belirlendi ve kısa/uzun vadeli hedefler oluşturuldu.

Belirlenen hedefler ışığında terapötik hasta-hemşire iletişimi sağlanarak, olgunun fobisine dair duyguları, düşünceleri, algıları ve sağlık çalışanına karşı yaşadığı güvensizlik üzerine görüşme yapıldı. Olgunun ilk, en kötü ve en son deneyimi tartışıldı. Bu deneyimler üzerinden bireysel baş etme tarzının yol açtığı sonuçları fark etmesi sağlandı. İkinci görüşmede; kan alma malzemeleri olguya anlatıldı. Üçüncü görüşmede olguya yapılan kan şekeri ölçümüyle fobiye ait duyarsızlaştırmada ilk adım atıldı. İlerleyen görüşmelerde etkili baş etme yöntemleri ve anksiyetesini yapıcı olarak kullanma konusunda olguya eğitim verildi. Bireysel güçlerini tanıması sağlandı.

Uygulanan hemşirelik girişimleri sonucunda olgunun; fobisine karşı tam iç görü kazandığını, etkili baş etme yöntemlerini kullandığını ve tedavi hizmeti almaya istekli olduğunu ifade ettiği gözlemlendi.

Sonuç: Sonuç olarak bu olguda hemşirelik süreci doğrultusunda verilen bakımın, olgunun tedaviye uyumunu ve işlevselliğini arttırmada etkili olduğu saptandı. Bakım teknolojilerindeki yenilikler göz önüne alındığında; enjeksiyon tipi fobisi olan olguların tedavi ve bakım hizmetinde terapötik çözümler ile birlikte yeni nesil teknolojinin kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: fobik bozukluklar, hemşirelik bakımı, hemşirelik süreci

[PS-134]

Akut Böbrek Yetmezliği Tanısı İle Dahiliye Servisinde Yatan Hastanın Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği Bakımı: Bir Olgu Sunumu

Gülgün Çeliker, Reyhan Eskiurt
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Teknoloji, haberleşmeden, ulaşım, eğitim, sağlık gibi her alanda hayatımızı etkilemektedir. Teknolojinin sağlık hizmetlerine entegre edilmesi sağlık bakım sunumunu hızlandırmakta ve maliyeti azaltmaktadır. (Koç Z. 2006)

Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi (KLP) hemşireliği, psikiyatri hemşireliğinin bir alt uzmanlığı olup primer korumadan, müdahale ve rehabilitasyona kadar uygulama alanı bulunmaktadır. Bu uygulamalar stresle başa çıkma, uyum, sağlık ve hastalık arasındaki biyolojik ve sosyal-kültürel faktörlerin birbiri ile ilişkisi üzerine temellenmektedir. (Kocaman N. 2005)

Akut Böbrek Yetmezliği (ABY) bireyde günlük idrar miktarının aniden 400 ml'nin altına düşmesi ve kanda üre düzeyinin devamlı olarak yükselmesine bağlı böbrek fonksiyonlarının ani kaybı sonucu gelişmektedir. (Akdemir, N., Birol, L. 2011)

Bu çalışmada 20 yıldır Diabetes Mellitus (DM) tanısı olan bir erkek hasta sunulmaktadır. Hastanın şikayetleri yaklaşık 2 ay önce alt ekstremitelerde ağrı, ödem, bulantı, kusma, diyare, idrar miktarında azalma şikayetleriyle başlamıştır.

Alt ekstremitelerde ödem ve ağrı şikayetlerinin artmasıyla hastaya Akut Böbrek Yetmezliği (ABY) tanısı konularak sıvı replasmanı ve albümin tedavisi başlanmıştır. Hastanede yatarak tedavi alan hastayla yapılan görüşmelerde hasta 'ben hasta değilim, neden burdayım ' ifadelerinden yola çıkarak hastanın Elizabeth Kübler Ross modeline göre inkar evresinde olduğu saptanmıştır. (Kübler Ross 1975, Özmen 2002)

Bu veriler ışığında hastaya; Bireysel Başetmede Yetersizlik, Anksiyete, Sıvı Elektrolit Dengesizliği, Beden Gereksiniminden Az Beslenme, Uyku Örüntüsünde Bozulma, Akut Ağrı, Doku Bütünlüğünde Bozulma Riski gibi hemşirelik tanıları konulmuştur.

İlaç tedavisi süren hastayla yapılan görüşmelerde yarı yapılandırılmış sorulardan elde edilen veriler ışığında anksiyete hastanın sorunlardan biri olarak belirlenmiştir ve anksiyeteye neden olan bireysel, hastalık, çevresel faktörler analiz edilerek etkili problem çözme teknikleri ile ele alınmıştır. Anksiyetenin yönetiminde solunum, gevşeme egzersizleri, cep telefonundan müzik dinlemek, tableten gazete ve roman okumak, oyun oynamasını sağlamak gibi uygulamalardan yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akut Böbrek Yetmezliği, Anksiyete, KLP Hemşireliği

[PS-135]

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Öğrencilerinin Simülasyon Yöntemine İlişkin Bilgi, Tutum Ve GörüşleriÖzge Akdeniz¹, Handan Özdemir², Şevkinaz Konak²¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Burdur²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı, Burdur

Amaç: Çalışma, hemşirelik öğrencilerinin simülasyon yönteminin mesleki beceri laboratuvarındaki uygulama eğitimlerinde kullanımına ilişkin bilgi, tutum ve görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışma hemşirelik bölümü ikinci sınıf öğrencilerinin mesleki beceri laboratuvarı ile geribildirimleri alınarak tanımlayıcı olarak planlanmıştır. Araştırmanın evrenini hemşirelik ikinci sınıf lisans öğrencilerinden 95 gönüllü öğrenci oluşturmuş olup, örnekleme gidilmemiştir. Öğrencilerden mesleki beceri laboratuvarı eğitiminin sonunda eğitimi değerlendirmeleri istenmiştir. Veriler yüzde yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %98' si klinik ortama çıkmadan önce mesleki beceri laboratuvarlarında verilen uygulamaların kendilerine daha yararlı olduğunu ifade etmişlerdir. % 92' si laboratuvardaki maket ve malzemelerin öğrenci sayısına göre yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin %85'i saha uygulamasına ilk çıktıklarında, beceri uygulaması konusunda kendilerini yetersiz gördüklerini bu yüzden uygulamaları yapmaktan kaçındıklarını söylemişlerdir.

Sonuç: Hemşirelik eğitiminde, laboratuvar ortamında kazandırılan ve geliştirilen bilgi, beceri ve uygulamalar, mesleki tecrübe kazanmaları açısından önemlidir. Öğrencilerin hasta ile karşılaşmadan önce teknik ekipman ve donanımın olduğu ve simülasyon eğitiminin verildiği laboratuvar ortamlarında tecrübe kazanmalarının öz güvenli hemşirelerin yetiştirilmesinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Simülasyon, mesleki beceri eğitimi, hemşirelik eğitiminde simülasyon

[PS-136]

Hemşirelik Öğrencilerinin Mobil Sağlık Uygulamalarını Kullanım Durumu

Ceylan Sürücü, Ebru Çolakoğlu, Fatma Özlem Öztürk
Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Giriş: Mobil sağlık uygulamaları; coğrafi duruma bağlı olarak sağlık personeline ve hizmetlerine erişmekte zorluk çeken bireylere bilgiye ulaşma, hastalık takibi gibi konularda kolaylık sağlayarak sağlığı korumayı, geliştirmeyi teşvik etmektedir. Hemşirelerde sağlığı koruma ve geliştirme davranışlarının kazandırılması öğretim sürecinde gerçekleşmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin mobil sağlık uygulamalarını kullanması; hem bireylere rol modeli olmaları hem de bireylere bu uygulamaların kullanımı konusunda danışmanlık vermeleri bakımından önemlidir. Araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin mobil sağlık uygulamalarını kullanım durumunun belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem:

Araştırmanın evreni, 2015-2016 öğretim yılında Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümündeki 709 öğrenci, örnekleme gönüllü olarak katılan 473 öğrencidir. Hemşirelik öğrencilerinin mobil sağlık uygulamalarını kullanım durumunu belirlemek için araştırmacıların hazırladığı 20 soru anket kullanılmıştır. Araştırma verilerinin istatistiksel analizinde SPSS 21 programı kullanılmıştır.

Bulgular:

Öğrencilerin %84,1'i (n=398) kız, %30,4'ü (n=144) 1. sınıf, %25,6'sı (n=121) 2. sınıf, %33'ü (n=156) 3.sınıf ve %11'i (n=2) 4. sınıfta öğrenim görmektedir. %84,1'i kız (n=398), %15,9'u (n=75) erkektir. %94,7'si (n=448) akıllı telefon kullandığını, %58,6'sı (n=277) cep telefonunu en çok internete erişim için kullandığını, %37'4'ü (n=177) mobil sağlık uygulamalarını bilmediğini, %57,3'ünü (n=271) mobil sağlık uygulamalarını kullanmadığını ifade etmiştir. Mobil sağlık uygulaması kullananların %49,5'i (n=234) sağlığı koruma ve geliştirme ile ilgili uygulamaları (adımsayar, adet takvimi, günlük su tüketimi, egzersiz, kalori hesaplama, sigarayı bırakma uygulaması, e-nabız vb.) kullandığını, %6,3'ü (n=30) hastalık takibi ile ilgili uygulamaları (diyabet, hipertansiyon takip uygulaması, kronik hastalıklarda ilaç takibi vb.) kullandığını, %28,1'i (n=133) tıbbi konularda bilgi edinme ile ilgili uygulamaları (hastalıklar, şifalı bitkiler, nöbetçi eczane sorgulama, hastaneden randevu alma vb.) kullandığını belirtmiştir. Öğrencilerin %36,6'sı (n=173) mobil sağlık uygulamalarının içeriğini güvenilir bulmadığını, %93'ü (n=440) bu uygulamaların Sağlık Bakanlığı denetiminden geçmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sonuç: Öğrencilerin yarısından fazlasının mobil sağlık uygulamalarını kullanmadığı belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin mobil sağlık uygulamaları konusunda bilgilendirilmesi; bakım verdiği bireylere bu konuda danışmanlık vermeleri bakımından önemlidir. Bireylerin mobil sağlık uygulamalarını kullanması ile kendi sağlık sorumluluklarını üstlenmeleri desteklenebilir. Böylece sağlık korunmasına, geliştirilmesine katkı sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, öğrenci, mobil sağlık uygulamaları

[PS-137]

Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik ve Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinde Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumların İncelenmesi

Yonca Kırbaç, Cantürk Çapık

Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Amaç: Yeni araç ve gereçlere, teknolojideki değişime ve iletişim/teknoloji çağına uyum sağlanabilmesi için hemşirelerin bu yeniliklere yönelik olumlu tutum sergilemesi gerekir. Bu tutum hasta bakım çıktılarını ve hayat boyu öğrenmeyi olumlu yönde etkileyebilir. Bu çalışmadaki amaç, Sağlık Bilimleri Fakültesi ebelik ve hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumlarının incelenmesidir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı türde yapılan bu çalışmanın verileri Aralık 2015- Ocak 2016 Tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinden toplanmıştır. Fakülte hemşirelik ve ebelik bölümü son sınıflarında 189 öğrenci aktif olarak öğrenim görmektedir. Örneklem seçiminde herhangi bir örneklem yöntemine gidilmemiş, ilgi bölümlerde öğrenim göre tüm öğrencilere ulaşılmaya çalışılmıştır ve 154 (%81,4) öğrenciye ulaşılmıştır.

Verilerin toplanmasında demografik bilgi formu ve bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçekten en fazla 115 puan alınabilmektedir ve puanın yükselmesi olumlu anlama gelmektedir. Veriler SPSS 11 paket programı ile çözümlenmiştir.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin %86,9'u, akıllı telefona, %86'sı internet erişimine, %53,3'ü bilgisayara, %36,4'ü tablete sahiptir. Ebelik öğrencilerinin ise %91,5'i akıllı telefona, tamamı internet erişimine, %53,2'si bilgisayara ve %27,7'si tablete sahiptir. Hemşirelik bölümünde ölçek puan ortalaması 55,38±16,72, ebelik bölümünde 49,11±15,94 ve her iki bölüm birlikte 53,47±16,69 puandır. Bölümler arasındaki ölçek puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0,05$). Hemşirelik bölümü öğrencilerinde bir bilgisayara sahip olma durumuna göre ölçek puan ortalaması anlamlı olarak değişmektedir ($p<0,05$). Ebelik bölümünde ise bilgisayar ve tablete sahip olma durumu ile ölçek puan ortalaması anlamlı olarak değişmektedir ($p<0,05$). Ebelik bölümü öğrencilerinde yaş ile bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği puanı arasında negatif yönlü düşük düzeyli anlamlı bir ilişki vardır ($r = -0,335$, $p<0,05$). Diğer değişkenler ile ölçek puan ortalaması anlamlı olarak değişmemektedir ($p>0,05$).

Sonuç: Çoğunluğu kız öğrencilerden oluşan örneklem grubunda, hemşirelik bölümü öğrencilerinde bir bilgisayara sahip olanların ölçek puan ortalaması daha yüksektir. Ebelik bölümünde ise bir bilgisayara ve tablete sahip olanların ölçek puan ortalaması daha yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar, ebelik, hemşirelik, öğrenci, teknoloji

[PS-138]

1-3 Aylık çocuklarda kundağın gaz sancısına etkisi

Duygu Arkan¹, Fatma Kurudirek¹, Merve Ateş², Büşra Yılmaz², Tansu Çakar²

¹Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Erzurum

²Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 3. Sınıf Öğrencisi, Erzurum

Amaç: Tanımlayıcı nitelikte yapılan araştırmada amaç, 1-3 aylık çocuklarda kundağın gaz sancısına etkisini belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini Erzurum İl Merkezi'nde bulunan Şerif Efendi Aile Sağlığı Merkezine Eylül 2015-Mart 2016 tarihleri arasında kayıtlı ve 1-3 aylık sağlıklı çocuğa sahip olan anneler oluşturmuştur. Araştırmada herhangi bir örneklem seçim yöntemine gidilmeden, uygulamanın yapıldığı zamanda bu merkeze gelen ve araştırmaya katılmaya gönüllü 150 anneye araştırma yürütülmüştür. Veriler araştırmacı tarafından literatür taraması yapılarak oluşturulan soru formu ve bebeklerin gaz sancısını belirlemek için Wessel kriterleri kullanılarak toplanmıştır. Veriler sayı, yüzde, ortalama, ki kare testleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Annelerin %40.7'sinin ilkököl mezunu olduğu, %95.3'ünün çalışmadığı, %60'ının çekirdek ailede yaşadığı, % 74.0'ünün gelirinin orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Bebeklerin %54.7'si normal doğum, %57.3'ü erkek, yaş ortalaması (ay) 2.29±0.77 ve doğum kilosu ortalama 2.899±810'dur. Annelerin %73.3'ünün sadece anne sütü ile bebeğini beslediği, %65.3'ünün emzik kullanmadığı ve % 96.7'sinin bebeğini kundakladığı saptanmıştır. Anneler bebeklerini kundaklama nedeni olarak %40.7'si bebek rahat uyusun diye, %35.3'ü bebeği sıcak tutsun diye, %30.7'si aileden öyle gördüğü için, %27.3'ü bebeğin kemiklerinde şekil bozukluğu olmasın diye ve % 2.0'si gaz sancısı olmasın diye ifade etmiştir. Annelerin bebeği %74.0'ünün pamuklu kumaşla, %66.7'sinin gevşek bir şekilde, %54.0'ünün bebeğin iç çamaşırlarının üzerinden, %44.0'ünün doğumdan sonra ilk 15-40 gün, %38.7'sinin 20-24 saat kundakladığı saptanmıştır. Annelerin ifadelerine göre bebeklerin %82.7'sinde, Wessel kriterlerine göre ise % 62.4'ünde gaz sancısı olduğu bulunmuştur. Anne yaşı, eğitim düzeyi, sosyal güvence, gelir, aile tipi, çalışma durumu, bebeğin cinsiyeti, doğum şekli, kaçınıcı çocuk olduğu, kilosu, emzik kullanma, günde ne kadar kundaklandığı, doğumdan sonra kaç gün kundaklandığı, kundaklamada kullanılan kumaşın her iki kritere göre de (anne ifadesi ve wessel) bebekte gaz sancısı olma durumunu etkilemediği bulunmuştur (p>0.05). Annelerin bebeklerini besleme şeklinin, kundaklamasının ve kundaklamanın nasıl yapıldığı ile her iki kritere göre de gaz sancısı olma durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0.05).

Sonuç: Gevşek bir şekilde kundaklamanın bebeklerin gaz sancısı üzerinde olumlu etkisi olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bebek, gaz sancısı, kundak

[PS-139]

NIĞDE ÜNİVERSİTESİ ZÜBEYDE HANIM SAĞLIK YÜKSEKOKULU Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma ile İlgili Tutumları

Ayşe Cennet Dural, 4. Sınıf Öğr., Sümeyra Afşar, 4.sınıf Öğr., Rümeyza Uludoğan, 4. Sınıf Öğr., Nesibe Güven, 4. Sınıf Öğr., Beyza Öz, 3. Sınıf Öğr., Hanife Özçelik, Yrd. Doç. Dr. Niğde Üniversitesi Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü

Amaç. Bu çalışmanın amacı, Niğde Üniversitesi Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma ile ilgili tutumlarının belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem. Niğde Üniversitesi Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma ile ilgili tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmış bu araştırma tanımlayıcı niteliktedir. Araştırma 2 Ocak- 03 Mart tarihleri arasında Sağlık Yüksekokulunda toplam 317 hemşirelik öğrencisi ile yürütülmüştür. Araştırma verileri için Sosyo-demografik verileri içeren anket formu ve Bilgi ve İletişim teknolojileri Kullanma Tutum ölçeği kullanılarak öğrencilerle yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırma verileri SPSS programına girilerek, yüzde, frekans, ortalama ve Kruskall Wallis testleri kullanarak değerlendirilmiştir.

Bulgular. Araştırmaya katılan öğrencilerin %72.9'u kadın ve %27.1'i erkek olup, yaş ortalaması 20.73 ± 1.93 dır. Öğrencilerin %39,4'ü İç Anadolu bölgesi ve %47,3'ü Akdeniz bölgesinden gelmekte ve %53.6'sı il merkezinden ve %85,8 i çekirdek ailede yaşamaktadır. Öğrencilerin teknoloji kullanımının hakkında bilgilerine bakıldığında, %71.9'unun bilgisayar dersi aldığı, %59,9'unun kendine ait bir bilgisayarı bulunmakta, %98.1'inin bir e mail adresi ve çoğunluğunun (%95.3) internet paketi olan bir android telefona sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini yönelik tutumları %51.7'si güncel hayatta kullanmayı sevmekte, %59.3'ünün hayatımızı kolaylaştırmakta, %60.6'sı işlerini zorlanmadan halletmekte, %53.6'sı araştırma yaparken interneti tercih etmekte, %54.9'u interneti kullanarak bilgiye nasıl erişeceğimi bilmekte, %51.7'si Power Point gibi sunum programlarını kullanmakta ve %47.6'sı mail adresimi düzenli olarak kontrol etmekte, %39.4'ü e-posta aracılığı ile iletişim kurmakta olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç Öğrencilerin çoğunluğu (%80,8) bir ve birden fazla sosyal medya hesabına sahip olduğu ve sosyal medyayı iletişim, güncel haberlere ulaşmak, eğlenmek, araştırma, duygu düşünceleri ifade etmek, sosyalleşmek amacıyla ile kullandığını belirtmiştir. Öğrencilerin %41'i hasta bakımında iletişimle birlikte teknolojinin kullanılması gerektiğini düşünürken %36,9'u hasta bakında teknoloji kullanılmasını desteklemektedir. Sonuç olarak öğrenciler bilgi işlem teknolojilerini oldukça sık kullanmakta ve bilgi işlem teknolojilerini günlük hayatlarının ayrılmaz bir parçası olarak kabul ettikleri bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: bilgi iletişim teknolojisi, hemşirelik öğrencisi, tutum, hasta bakımı

[PS-140]

Pedatri Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Çocuklarda Ağrıyla İlgili Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi

Yard. Doç. Dr Gülay Manav, Faik Ay, İsmail Tekinhatun, Onurcan İnceli
Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Ağrı hoş gitmeyen fiziksel, duygusal ve psikolojik boyutları olan çok yönlü bir deneyimdir. Uluslararası Ağrı Araştırmaları Derneği Taksonomi Komitesinin tanımında göre; vücudun belli bir bölgesinden kaynaklanan, doku harabiyetine bağlı olan veya olmayan bireyin geçmişteki deneyimleriyle de ilgili hoş olmayan emosyonel bir duyum ve davranış şeklidir. Ağrıyı algılama, tanılama ve ağrıya karşı verilen reaksiyonlar bireyden bireye değişiklik gösterir. Bu yüzden hastalardan veri toplarken detaylı olmak gerekir. Çocuklarda ağrı çeşitli hastalıklar, travma ve medikal girişimlere bağlı olarak ortaya çıkabilir. Ağrı çocuğun ve ailenin stres düzeyini arttırır. Ağrının kontrolünde farmakolojik ve non farmakolojik (masaj, dikkati başka yöne çekme, müzik dinleme vs...) yöntemler kullanılır.

Bu araştırma ağrı kontrolünde sağlık ekibin de yer alan hemşirelerin çocuklarda ağrı kontrolüne ilişkin bilgi durumlarını değerlendirmek amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Araştırma yapılabilmesi için etik kurul ve kurum çalışma izinleri alındı. Araştırma evrenini İstanbul ilinde yer alan bir devlet hastanesinde pediatri kliniğinde çalışan 122 hemşire, örneklem grubunu ise araştırmaya katılmayı kabul eden 68 hemşire oluşturdu. Araştırmanın verileri 'Sosyodemografik Özellikler Formu', 'Ağrı kontrolü' ve 'Ağrıya İlişkin Bilgi Durumu' ölçekleri kullanılarak 17 Kasım 2015-17 Şubat 2016 tarihleri arasında toplandı. Veri girişi ve analizi SPSS 22 istatistik paket programı ile yapılarak anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alındı. Araştırma analizinde tanımlayıcı istatistiksel metotların (ortalama, standart sapma, frekans) yanı sıra Kruskal Wallis-H ve Mann Whitney-U testleri de kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 26,10±6.20 olarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan hemşirelerin (n=68) çocuklarda ağrıya ilişkin bilgi durumu ölçeğinden aldıkları toplam puan 16±1.66'dır. Hemşirelerin %49,3'ü (n=34) çocuğun ağrısının hafifletme de sorun yaşadığını, bu sorunun kaynağı olarak da ilk sırada zamanlarının yetersiz olmasını ve ikinci sırada ise çocuk ve ailesini engel oluşturduğunu ifade etmiştir. Ayrıca hemşireler ağrıyı kontrol etmede en önemli hissettikleri gereksinimlerin ağrıyı tanılama ve değerlendirme, ağrı kontrolü konuları olduklarını belirtmişlerdir.

Sonuç: Bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelere gereksinim duydukları konularda eğitimlerin verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Pediatri Hemşiresi, Pediatri Kliniği

[PS-141]

Simülasyon Eğitimi Alan ve Almayan Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Karar Verme Becerilerinin Karşılaştırılması

Yard. Doç. Dr Gülay Manav¹, Arş.gör Elif Ardiç¹, Berivan Nurhaklı¹, Dilan Ocaklık², Hakan Demir³, Büşra Yolmacı¹, Arş.gör Gizem Şahin²

¹Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

²Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

³Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu

Amaç: Hemşirelik eğitiminin amacı; tüm bilgi ve becerisini kullanabilen bireyler yetiştirmektir. Bu nedenle hemşirelik eğitiminde, öğrencilere hemşirelik rollerini kazandıracak yeterlilikte bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarını kapsayan bir eğitim sisteminin oluşturulması ve yenilikçi uygulamalara yer verilmesi gerekmektedir. Hemşirelik eğitiminde son dönemde gündemde olan simülasyon yönteminin kullanımı ile öğrencilere, psikomotor becerilerin kazandırılmasının yanı sıra eleştirel düşünme, holistik bakım verme ve klinik karar verme becerilerini de geliştirebilecekleri bir ortam oluşturulmaktadır.

Bu araştırma, hemşirelik lisans öğrencilerinin simülasyon teknolojileri kullanımlarının klinik karar verme becerilerine etkisini değerlendirmek amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul ve kurum çalışma izinleri alındı. Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde yer alan iki vakıf üniversitesinde Hemşirelik eğitimi alan 528 öğrenci, örneklem grubunu ise araştırmaya katılmayı kabul eden 290 öğrenci oluşturdu. Araştırmanın verileri "Sosyodemografik Özellikler Formu" ve "Hemşirelikte Klinik Karar Verme Ölçeği/HKKVÖ" kullanılarak 9 Mart-22 Mart 2016 tarihleri arasında toplandı. Veri girişi ve analizi SPSS 22 istatistik paket programı ile yapılarak anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alındı. Araştırmanın analizinde tanımlayıcı istatistiksel metotların (ortalama, standart sapma, frekans) yanı sıra Student t ve Shapiro Wilks testi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin 248'i (%85,5) kadın, 42'si (%14,5) erkek cinsiyetinde olup, öğrencilerin yaş ortalaması $20,49 \pm 1,84$ 'dir. Öğrencilerin 173'ü (%59,7) Üsküdar Üniversitesi'nde, 117'si (%40,3) Acıbadem Üniversitesi'nde eğitim almaktadır. HKKVÖ toplam puan ortalamasına bakıldığında; Acıbadem Üniversitesi'nde eğitim alan öğrencilerin klinik karar verme becerileri, Üsküdar Üniversitesi'nde eğitim alan öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir ($p:0.001$; $p < 0.01$). Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde ise, Acıbadem Üniversitesi'nde eğitim alan öğrencilerinin "Seçenekleri ve fikirleri araştırmak" ($p:0.001$; $p < 0.01$) ve "Sonuçları değerlendirmek" ($p:0.001$; $p < 0.01$) puan ortalamalarının Üsküdar Üniversitesi'nde eğitim alan öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi. Diğer alt boyutlar arasında anlamlı farklılık bulunmadı.

Sonuç: Bu araştırmanın sonucunda, Acıbadem Üniversitesi'nde eğitim alan hemşirelik öğrencilerinin klinik karar verme becerilerinin daha iyi olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın simülasyon yöntemi kullanarak eğitim veren farklı kurumlardaki hemşirelik öğrencileriyle tekrarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Simülasyon, Hemşirelik Eğitimi, Klinik Karar Verme

[PS-142]

Çocuk Gelişimi Öğrencilerine Verilen Çocuk İhmal ve İstismarı Hakkındaki Eğitimin Bilgi Düzeylerine Etkisi

Ebru Gürel¹, Gurbet Ağıllı¹, Hümeysra Çetinkaya², Dilek Derince³

¹Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Öğrenci

²Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Araştırma Görevlisi

³Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Öğretim Görevlisi

Amaç:

Çocuk ihmali ve istismarı anne-baba ya da bir erişkin tarafından bilerek ya da bilmeyerek çocuğa yöneltilen ve çocuğun sağlığını, fiziksel ve sosyal gelişimi olumsuz etkileyen davranışların tümüdür. Her çocuk fiziksel ve sosyal gelişimini sağlıklı bir şekilde sürdürme hakkına sahiptir. Çocuklara bu hakkın sağlanmasında sağlık profesyonellerinin içinde yer alan çocuk gelişimi uzmanları önemli bir role sahiptir. Bu çalışma çocuk gelişimi öğrencilerinin çocuk ihmal ve istismarı hakkında bilgi düzeylerine eğitimin etkisini belirlemek amacıyla yarı deneysel olarak planlanmıştır.

Gereç-Yöntem:

Bu çalışma Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu çocuk gelişimi 1. sınıfa devam eden 62 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan sosyo-demografik veri toplama formu ve çocuk ihmal ve istismar hakkında bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Eğitim öncesi ve sonrası anket uygulaması yapılarak öğrencilerin ihmal ve istismar konusundaki bilgi düzeyleri ölçülmüştür.

Bulgular:

Çalışmaya katılan 63 öğrencinin %5'i erkek, %95'i kız olup çoğunluğu 17-20 yaş aralığındadır. Öğrencilerin çocuk ihmal ve istismarı hakkında bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik yapılan anket uygulamasında eğitim öncesi puan ortalaması 49,5 iken, eğitim sonrası puan ortalamaları 79,8'e yükselmiştir. Eğitim öncesi öğrencilerin %19,3'ü istismara uğradığını belirtirken eğitim sonrası bu oranın %40 olduğu saptanmıştır. Ayrıca eğitim öncesi öğrencilerin %37'si ihmale uğradığını belirtirken eğitim sonrası bu oran %50 olarak belirlenmiştir. Çocuk ihmal ve istismar durumu ile karşılaştıklarında öğrencilerin eğitim öncesi % 60'ı kendi yöntemleri ile duruma müdahale edeceklerini bildirirken eğitim sonrası %76'sının ise durumu ilgili sosyal kurumlara iletceklerini ifade etmişlerdir.

Sonuç:

Bu çalışma sonucunda sağlık profesyonellerinin içinde yer alan çocuk gelişimi uzmanlarının lisans eğitimlerinde çocuk ihmal ve istismarı konusuna yer verilmesi, multidisipliner eğitimlerle bu konuda farkındalık düzeylerinin artırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, ihmal, istismar, eğitim

[PS-143]

Hemşirelerin Mesleki Gelişiminde Sosyal Medya Kullanım Durumlarının İncelenmesi

Hacer Gök Uğur, Nurten Seyis, Seda Özçelik, Feyza Nur Toduk
Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü

Amaç: Bu çalışma hemşirelerin mesleki gelişiminde sosyal medya kullanım durumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan çalışmanın evrenini Bir Kamu Hastanesi'nde çalışan 112 hemşire oluşturmuştur. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmeyip evrenin tamamı örneklem olarak alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden 100 hemşire ile çalışma tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan "Veri Toplama Formu" kullanılarak, yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, t testi ve X2 testi kullanılmıştır. Etik açıdan Hastanenin bağlı olduğu Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliğinden yazılı izin, araştırmaya katılan hemşirelerden sözlü onam alınmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamındaki hemşirelerin yaş ortalaması 34.01 ± 9.82 olup, %80.0'ı kadın, %69.0'ı evli, %49.0'ı lisans mezunu ve meslekte çalışma yıl ortalamaları 12.88 ± 9.93 'dür. Araştırmadaki hemşirelerin % 96.0'ı sosyal medya ağlarını kullandığını, %77.0'ı mesleki gelişimde sosyal medyanın etkili olduğunu düşündüğünü ve %79.0'ı mesleki gelişimleri için sosyal medya ağlarını kullandığını belirtmiştir. Hemşirelerin % 51.0'ı sosyal medyada hemşirelikle ilgili bir gruba üye olduğunu ve %52.0'ı sosyal medyada hemşirelikle ilgili paylaşımlar yaptığını ifade etmiştir. Hemşirelerin %75.0'ının sosyal medyadan hemşirelikle ilgili haberleri takip ettiği, %59.0'ının meslekle ilgili projeleri takip ettiği, %71.0'ının meslekle ilgili yasal değişiklikleri takip ettiği ve %61.0'ının ise meslekle ilgili videolar izlediğini belirlenmiştir. Hemşirelerin meslekte çalışma yıl ortalaması ile sosyal medyayı mesleki gelişimleri için kullanma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p < 0.05$), meslekte çalışma yılı az olan hemşirelerin sosyal medyayı daha çok kullandığı bulunmuştur. Hemşirelerin mesleki gelişimde sosyal medyanın etkili olduğunu düşünme durumları ile sosyal medyayı mesleki gelişimleri için kullanma durumları arasında istatistiksel olarak önemli bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$).

Sonuç: Araştırma kapsamındaki hemşirelerin çoğunun sosyal medyayı mesleki gelişimleri için kullandığı, sosyal medyada hemşirelikle ilgili bir gruba üye olduğu ve sosyal medyada hemşirelikle ilgili paylaşımlar yaptığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelerin mesleki gelişimleri için, sosyal medya ağlarının kullanılarak faaliyetler yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Sosyal medya kullanımı, Mesleki gelişim

[PS-144]

Hemşirelik Öğrencilerinin Nanoteknolojiye Yönelik Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi

Vesile Eskici, Zeynep Karaman Özlü, Ayşegül Yayla, Merve Bağdigen, Büşra Arslan, Sevim Günaydın

Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Erzurum

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin nanoteknoloji hakkındaki bilgi düzeylerini incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapıldı.

Gereç-Yöntem: Çalışma 20 Şubat- 20 Mart 2016 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 1.,2.,3.,4. sınıf hemşirelik öğrencilerinden toplandı. Örneklem seçimine gidilmeyip evrenin hepsine ulaşılmaya çalışıldı. Ancak araştırmaya katılmayı kabul eden.

1. Sınıftan 211, 2. Sınıftan 188, 3. Sınıftan 246, 4. Sınıftan 101 öğrenci olmak üzere toplamda 746 öğrenciye (katılım oranı %64.01) ulaşıldı. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda oluşturulan anket formu kullanıldı. Anket formu tanıtıcı özellikleri içeren kişisel bilgi ve nanoteknoloji bilgi formundan oluşmaktadır. Veriler SPSS paket programında değerlendirildi. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler (frekans ve yüzdeler) kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamasının 20.33 ± 1.9 , büyük çoğunluğunun kadın (%79.1), annesinin ilköğretim mezunu (%42.5), annesinin çalışmadığı (%89.1), babasının lise mezunu (%39.5), babasının çalıştığı (%70.6) belirlendi. Öğrencilerinin büyük çoğunluğunun nanoteknoloji alanındaki gelişmeleri takip etmediği (%69.2), nanoteknoloji konusundaki duyularını ve ilk bilgilerini gazete ve dergiden aldıkları, nanoteknolojinin sağlık ve elektronik alanında kullanıldığını düşündüğü, nanoteknolojinin sağlık alanında kullanıldığını duyduğunu ama fikrinin olmadığı, nanoteknolojinin tanı ve tedavi işleminin daha kısa sürede olmasına katkı sağlayacağı, tedavi amaçlı üretilen nanoilaçların faydalı olduğu, nanoteknolojiyi fonksiyonel materyallerin/cihazların ve sistemlerin gelişmesi olarak tanımladığı saptandı. Yine çoğunlukla hemşirenin nanoteknoloji konusunda sorumlulukları olarak sağlık üzerinde uzun dönemde olumlu ve olumsuz etkileri belirlemeye yönelik araştırma yapmaları/hastalara danışmanlık vermeleri, nanoteknoloji alanında düzenlenen bilimsel çalışmalara katılmanın öğrencilik ve iş hayatında yarar sağlayacağı, bu alanda çalışma yapmanın bilimsel açıdan faydalı olduğunu düşündükleri, insan sağlığı açısından zararlı olup olmadığını bilmedikleri, potansiyel riskleri olarak beslenme ve deri yoluyla vücuda alınıp kolayca kana karışabilir olması, olası riskleri ve faydaları konusunda faydaları risklerinden fazladır şeklinde cevap verdiler.

Sonuç: Öğrencilerin büyük çoğunluğun nanoteknoloji konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadıkları ancak yararları/zararları hemşirenin sorumlulukları noktasında pozitif yönde cevaplar verdikleri saptandı. Bu sonuçlar doğrultusunda nanoteknoloji konusuna teorik dersler içerisinde yer verilmesi, uygulamalarda nanoteknolojik uygulamaların birebir gösterilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Nanoteknoloji, sağlık, hemşirelik öğrencileri

[PS-145]

Sağlık Profesyonellerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Seda Baydemir, Diler Aydın, Berna Akay
Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Balıkesir

Amaç: Sağlık bakım sisteminde bilgisayar odaklı teknolojilerin kullanımının yaygınlaşması, sağlık profesyonellerinin bilgisayar kullanım durumlarının belirlenmesini gerektirmektedir. Bu araştırma sağlık profesyonellerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla planlandı.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın verileri 11-25 Şubat 2016 tarihleri arasında Bandırma Devlet Hastanesinde toplandı. Araştırmanın evrenini Bandırma Devlet Hastanesinde çalışan toplam 261 hemşire ve ebe, örneklemini ise araştırmaya katılmaya istekli olan 187 hemşire ve ebe oluşturdu. Verilerin toplanmasında Tanıtıcı Bilgi Formu ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği (SBBKYTÖ) kullanıldı. Veriler SPSS paket programının 19.0 sürümü ile tanımlayıcı analiz, Kruskal Wallis varyans analizi, korelasyon analizi, Mann Whitney U testi ve t testi kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Araştırma katılanların %40.6'sı 40 yaş ve üzerinde, %55.6'sı lisans mezunu olup, %37.4'ü 21 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip idi. Araştırmaya katılanların %67.4'ü hem iş yerinde hem de evde bilgisayar kullanmakta iken, %58.3'ü bilgisayar kullanabilme durumunun orta derece olduğunu ifade etmektedir. %70.1'i bilgisayar eğitim programına katılmamış olmakla birlikte %62.6'sı bilgisayar eğitimi almak istediğini belirtmiştir. %86.1'inin sağlık bakımı uygulamalarında bilgisayar kullandığı, %66.8'inin eğitim faaliyetlerinde bilgisayar kullandığı belirlendi. Araştırmaya katılanların SBBKYTÖ puan ortalaması 10.79 ± 12.31 olarak belirlendi. Sağlık profesyonellerinin yaşları, bilgisayar kullanım alanları, bilgisayar kullanabilme durumu, bilgisayar kullanma süresi, hemşirelik uygulamalarında bilgisayar kullanma durumu ve hemşirelik eğitim faaliyetlerinde bilgisayar kullanma durumu ile SBBKYTÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar belirlendi ($p < 0.05$).

Sonuç: Çalışma sağlık profesyonellerinin sağlık bakım hizmetlerinde de bilgisayardan faydalandıkları göstermektedir. Sağlık profesyonellerinin bilgisayar kullanımına yönelik kapsamlı eğitimlerin gerçekleştirilmesi, sağlık bakım hizmetleri ile bilgisayar teknolojileri entegrasyonun sürdürülmesi, teknolojiye yönelik korku ve tutumları belirlemeye ilişkin araştırmaların sürdürülmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar kullanımı, sağlık bakımı, sağlık profesyoneli

[PS-146]

Üniversite Öğrencilerinde Problemleri Cep Telefonu Kullanımı

Kıymet Yeşilçiçek Çalık¹, Nurseli Soylu², Ebru Küçük², Hasret Nur Durum²

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Trabzon

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Trabzon

Amaç: Bu çalışmada; Üniversite öğrencilerinin cep telefonu kullanımının boyutları ve bağımlılık düzeyleri araştırılmaktadır.

Gereç-Yöntem: Durum tespitine yönelik betimsel nitelikteki bu araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler (18816) oluşturmuştur. Araştırma evrenine gerekli olabilecek örnekleme saptamak amacıyla çeşitli boyuttaki evrenler için $p < 0,05$ örneklem büyüklükleri tablosu kullanılmıştır. %5'lik örnekleme hatası ile çalışmak için belirlenen bölümler dikkate alınmıştır. Bu tabloda, 100 milyon kişilik evren için örneklem büyüklüğü 384 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada yaklaşık olarak 629 öğrenciye ulaşmak hedeflenmiştir. Araştırmanın verileri, "Kişisel Bilgi Formu" ve "Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği (PU)" ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel metotların (Frekans, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) yanı sıra Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Verilerin analizinde anlamlılık değeri olarak $p < 0.05$ alınmıştır. Araştırma için Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nden, Fakülte dekanlıklarından ve öğrencilerden sözel izin alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılanların %56.8'i kız, %43.2'si erkektir ve ortalama 7.83 yıldır cep telefonu kullanmaktadırlar. Öğrencilerin %40.2'si cep telefonunu günlük 3-4 saat, %29.2'si ise 5 saat ve üzerinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılanların %88.4'ü cep telefonlarını iletişim\haberleşme amaçlı olarak, %83.5'i internete bağlanmak, %67.6'sı mesajlaşmak, %38.5'i oyun oynamak için kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin ölçek puan ortalamaları 33.13 ± 11.18 olup, cep telefonu problemleri kullanım özelliği göstermedikleri görülmüştür. Cep telefonunun uzun süre kullanımına bağlı olarak sırasıyla öğrencilerin %68.0'i zaman kaybı, %39.7'si gözlerde yanma ve %35.6'sı baş ağrısı yaşadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin cinsiyet, yaş, okuduğu bölüm, akademik ortalama, gelir durumu, öğrenim gördüğü ildeki barınma yeri, herhangi bir işte çalışma durumu ile PU puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > 0.05$).

Sonuç: Öğrencilerin cep telefonu problemleri kullanım oranının düşük olduğu görülmüştür. Ancak öğrencilerin cep telefonlarını konuşma, mesaj, müzik, oyun ve internet amacıyla yaygın olarak kullandığını, cep telefonu kullanımlarına oldukça fazla zaman ayırdıklarını ve buna bağlı olarak sağlık sorunları yaşadıklarını söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, cep telefonu, Karadeniz Teknik Üniversitesi, problemleri kullanım, üniversite öğrencileri

[PS-147]

Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Teknolojiye Karşı Tutumları

Ebru Küçük¹, Semra Şimşek¹, Ümit Ayaz¹, Enes Bulut², Dilek Çilingir²

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Trabzon

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Trabzon

Amaç: Günümüzde eğitimin etkinliğini artırmak için teknoloji kullanımı hızla artmaktadır. Öğrencilerin teknolojiye karşı tutumları, eğitim alanında teknoloji kullanımının etkinliği üzerinde önemli yer tutmaktadır. Çalışma, hemşirelik bölümü öğrencilerinin teknolojiye karşı tutumlarını belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Veri toplama aşamasında araştırmacılar tarafından hazırlanan ve içerisinde katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini içeren soruların bulunduğu kişisel bilgi formu ve Doç. Dr. Soner YAVUZ tarafından geliştirilmiş olan "Teknoloji Tutum Ölçeği" kullanıldı. Kişisel bilgi formu ve Teknoloji Tutum Ölçeği hemşirelik bölümü 1, 2, 3 ve 4. sınıflarda öğrenim gören öğrencilere dağıtıldı ve yanıtlandıktan sonra tekrar araştırmacılar tarafından toplandı. Veriler SPSS (Statistical Package for The Social Science) 18.0 programında analiz edildi. Anlamlılık değeri olarak $p < 0.05$ alındı.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 19.8 ± 1.25 'dir. Katılımcıların Teknoloji Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması 71.6 ± 9.32 'dir. Öğrencilerin %82.0'ı kadın, %34.0'ı ikinci sınıfta okumakta, %60.5'i Anadolu lisesi mezunu ve %50.4'ü ilde yaşamaktadır. Çalışmada katılımcıların büyük kısmının (%82.0) orta gelir düzeyine sahip olduğu saptandı. Kullanılan teknolojik cihazlar incelendiğinde, öğrencilerin %99.1'inin cep telefonu ve %80.4'ünün de bilgisayar kullandığı belirlendi. Ayrıca katılımcıların %86.1'inin iletişim ve %83.2'sinin zaman geçirmek amacıyla teknolojiyi kullandığı bulundu. Teknolojinin hemşirelik hizmetlerine etkisine bakıldığında, öğrencilerin %81.8'i planlanan girişim ve tedavinin, %81.3'ü ise hemşirelik kayıtlarının kalitesinin artacağını ifade ettiği görüldü. Öğrencilerin yaşları yönünden teknolojik araçların kullanımının öğretilmesi alt boyut ortalamaları arasında anlamlı fark saptandı ($p=0.032$, $p < 0.05$). Yaşamını ilçede sürdüren öğrencilerin teknolojik araçların değerlendirilmesi alt boyut puan ortalaması anlamlı olarak yüksek bulundu ($p=0.033$, $p < 0.05$). Ayrıca mezun olunan lise yönünden öğrencilerin teknolojik araçları eğitim alanında kullanma alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptandı ($p=0.021$, $p < 0.05$).

Sonuç: Öğrencilerin teknolojiye karşı tutumlarının olumlu olduğu bulundu. Cep telefonu ve bilgisayarlar en sık kullanılan teknolojik cihazlar arasındadır. Teknolojik cihazlar en sık olarak iletişim ve zaman geçirmek amacıyla kullanılmaktadır. Öğrencilerin büyük bölümü, teknolojinin hemşirelik hizmetlerinde planlanan girişim ve tedavi ile hemşirelik kayıtlarının kalitesini artıracığını düşünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Hemşirelik, Öğrenci, Teknoloji, Tutum

[PS-148]

Teknolojiyi ile Desteklenmiş Hemşirelik Uygulamaları Rehberi: Okul-Klinik İşbirliği Örneği

Yeter Durgun Ozan, Mesude Duman, Ayşe Yakut, Büşra Yücedal, Mehmet Dündar
Dicle Üniversitesi Diyarbakır Atatürk Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır

Giriş: Rehberlerinin amacı, hemşirelik bakımını standartlaştırmak, bireyin sağlık ve güvenliğini koruyarak kaliteli sağlık bakım hizmeti vermektir. Rehberler hasta üzerinde odaklanmış, hemşirelik olgu yönetimi araçlarıdır. Rehberlerin klinikte kullanımında teknolojinin kullanılması sağlık personellerinin bilgiye ulaşımını kolaylaştırmakta ve bilginin sürekliliğini sağlamaktadır.

Amaç: Okul-klinik işbirliği çerçevesinde teknolojiyi ile desteklenmiş hemşirelik uygulamaları rehberi oluşturmak ve hemşirelerin görüşlerini incelemektir.

Yöntem: Araştırmanın tipi tanımlayıcı olup bir iyileştirme çalışmasıdır. Kasım 2015-Ocak 2016 tarihleri arasında literatür doğrultusunda Jinekoloji ve Obstetri kliniklerine özgü hemşirelik uygulamaları rehberleri oluşturulmuştur. Şubat 2016'da kullanılmak üzere rehberin pdf hali sorumlu hemşireye e-mail atılmış, klinik bilgisayarlarına yüklenmiş ve rehberlerin kitapçık hali kliniklere bırakılmıştır. Rehberlerin tanıtım toplantısı yapılmıştır. Rehberleri hatırlatmak amacıyla sorumlu hemşirenin yönettiği WhatsApp grubu oluşturulmuş ve rehberlerin kullanılmasına yönelik günlük hatırlatıcılar gönderilmiştir. Veriler, Mart 2016 tarihinde Dicle Üniversitesi Hastaneleri Jinekoloji ve Obstetri kliniğinde çalışan, araştırmaya katılmayı kabul eden 17 hemşireden toplanmıştır. Veri toplama formu literatür doğrultusunda hazırlanmıştır. Form, sosyo-demografik özellikler ve teknolojinin hemşirelik bakım sürecine yansımalarını içeren 15 sorudan oluşmaktadır. Araştırma için, kurumdan ve hemşirelerden izin alınmıştır. Veriler bilgisayar ortamında istatistiksel yazılım programı kullanılarak sayı ve ortalama ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 26'dır, meslekte toplam çalışma süresi 4.8 yıl, kadın sağlığı kliniğinde toplam çalışma süreleri ortalaması 2.8 yıl, 10'u lise mezunudur. Çalışmaya katılan hemşirelerin 16'sı WhatsApp'tan yapılan hatırlatmaları faydalı bulmuş, 15'i rehberin klinik bilgisayarlarında bulunmasının rehberlere ulaşmalarını kolaylaştırdığını ve sürekliliğini sağladığını belirtmişlerdir. Hemşirelerin 12'si haftada en az bir kez rehberi kullanmıştır.

Hemşirelerin tamamı okul-klinik işbirliği ile hazırlanmış olan rehberin faydalı olduğunu ve klinik uygulamalarında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Hemşirelerin 16'sı benzer uygulamaların diğer kliniklerde de yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler: Okul-klinik işbirliği çerçevesinde teknolojiyi ile desteklenmiş hemşirelik uygulamaları rehberlerinin hemşirelik uygulamaları için hemşirelerin gerekli bilgiye ulaşmalarını kolaylaştırdığı ve sürekliliğini sağladığı saptanmıştır. Teknolojiyi ile desteklenmiş hemşirelik uygulamaları rehberlerinin daha uzun süreli etkilerinin incelenmesi ve diğer kliniklere uygulanması, rehberlerin hazırlanmasında okul-klinik işbirliğinin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik uygulamaları, Okul- klinik işbirliği, Rehber, Teknoloji

[PS-149]

Psikiyatri Hastalarında Kişisel Hijyen

Hülya Kök Eren, Büşra Can, Hayriye Gül Yılmaz, İlyas Şahin, Merve Tansu Çil, Serdar İlçin, Sultan Sakinak, Sümeyye Düzenli
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir Sağlık Bilimleri, Eskişehir

Amaç: Bu çalışma psikiyatri hastaların en sağlıklı bir şekilde kişisel hijyenlerini yerine getirmelerini ve temizlik için sadece görünen kirlerin olması gerektiğini anlamaları ve uygulamalarını sağlamak için uygulanan sağlık eğitimini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Müdahale tipi olan araştırma Eskişehir ilinde bulunan Zübeyde Hanım Toplum ve Ruh Sağlığı Merkezine gelen 74 hasta ile yapılmıştır. Anket formu 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde hasta ve ailesi ile ilgili demografik bilgilerden oluşan 12 soru sorulmuştur. İkinci bölümde katılımcının kişisel hijyen uygulamalarına ilişkin 23 soru sorulmuştur.

Bulgular: Çalışmada %45.9 (n=34) kadın olup, %52.7 (n=39) erkek olup, %1.4 (n=1) kişi soruyu cevapsız bırakmıştır. Eğitim öncesi katılımcıların %66.2 si (n=49) el yıkamada su ve sabun kullanırken, eğitim sonrası %100.0 ü (n=74) el yıkamada su ve sabun kullanmaktadır. Eğitim öncesi katılımcıların %32.4 ü (n=24) ayaklarını her gün yıkarken, eğitim sonrası %56.8 i (n=42) ayaklarını her gün yıkamaktadır. Eğitim öncesi katılımcıların %14.9 u (n=11) düzenli olarak nemli bir bez ile dış kulağını ve arkasını temizlerken, eğitim sonrası katılımcıların %43.2 si (n=32) düzenli olarak nemli bez ile kulağını temizlediğini belirtmiştir. Eğitim öncesi katılımcıların %21.6 sı (n=16) günde 2 kez dişlerini fırçalamakta iken, eğitim sonrasında %40.5 i (n=30) günde 2 kez dişlerini fırçalamaktadır. Eğitim öncesinde katılımcıların %31.1 i (n=23) kış aylarında haftada 2 kez banyo yapmakta iken, eğitim sonrasında %36.5 i (n=27) kış aylarında haftada 2 kez banyo yaptığını belirtmiştir. Eğitim öncesinde katılımcıların %59.5 i (n=44) banyo haricinde saçlarını yıkamazken, eğitim sonrasında %36.5 i (n=27) banyo haricinde saçlarını yıkadığını belirtmiştir. Eğitim öncesinde %39.2 si (n=29) tuvalet temizliğinde su ve tuvalet kağıdı kullanırken, eğitim sonrası %68.9 u (n=51) su ve tuvalet kağıdı kullandığını belirtmiştir.

Sonuç: Çalışmamızda psikiyatrik hastaların kişisel hijyen konusunda yeterli özeni göstermediği ve bilgi sahibi olmadığı bulunmuştur. Kişisel hijyen konusunda onların ilgisini çekecek rol-play, skeç, seminer düzenlenmesinin önemli ve gerekli olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: psikiyatri hastası, hijyen, psikiyatri

[PS-150]

Bir İlde Yaşanan Şiddet Olayları Sonucunda Hemşirelik Öğrencilerinin Travma Stres Durumlarının İncelenmesi

Gülbeyaz Baran Durmaz, Altun Baksi, Hamdiye Arda Sürücü, Yeter Durgun Ozan, Gülsaadet Öçal, Berivan Çetin, Pınar Altun, Rabia Sanrı
Dicle Üniversitesi Diyarbakır Atatürk Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır

Giriş-Amaç: Travmatik olaylardan sonra travma sonrası stres ortaya çıkabilmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı; son zamanlarda Diyarbakır ilinde yaşanan şiddet olayları sonucunda hemşirelik öğrencilerinin travma stres durumlarını incelemektir.

Gereç-Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tiptedir, araştırma için ölçek sahibinden, kurumdan ve öğrencilerden izin alınmıştır. Araştırma Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Yüksekokulu'nda Aralık 2015-Şubat 2016 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini 2015-2016 güz döneminde öğrenim gören toplam 419 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem büyüklüğü 201 olarak hesaplanmış, 349 öğrenci ile araştırma tamamlanmıştır. Araştırma verileri; sosyo-demografik ve travma ile ilgili özelliklerin incelendiği veri formu ve "Travmatik Stres Belirti Ölçeği (TSBÖ)" kullanılarak toplanmıştır. Araştırma verileri istatistiksel yazılım programı kullanılarak sayı, yüzde ve ki-kare analizleri ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.6, %57.4'ü kadın, %67.5'i Diyarbakır'lı, %9.8'i Sur ilçesinde oturmakta, %57.1'i ailesiyle yaşamaktadır. Öğrencilerin %63.3'ünün şiddet olaylarına hem görsel hem işitsel tanıklığı bulunmakta, %38.4'ü olaylar karşısında şiddetli çaresizlik hissettiğini, %10.3'ü yaralandığını, %40.8'i ölü/yaralılarla karşılaştığını, %29.8'i yakınlarından/tanıdıklarından yaralanan, %20.6'sı yakınlarından/tanıdıklarından hayatını kaybeden olduğunu ve %29.6'sı fiziksel/mali hasarı olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin % 3.3'ü (n:11) tanılanmış psikiyatrik bir rahatsızlığı olduğunu, rahatsızlığı olanlardan %12.5'u (n:1) psikiyatrik tanıyı son üç aydır aldığını belirtmiştir. Öğrencilerin %71'i derslere/uygulamaya geç kaldığını/gelemediğini, %66.2'si derslere yoğunlaşamadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %37.6'sı yaşanan şiddet olaylarının oldukça rahatsızlık/sıkıntı/sorun yarattığını, %37.7'si kendine bakımını/işini/aile yaşamını ve ilişkilerini oldukça etkilediğini, %10.6'sı bir doktorun/psikoloğun yardımını istediğini belirtmiştir. Yine öğrencilerin %35.4'ü yaşamdan zevk almadığını belirtmiştir. Şiddet olayları nedeniyle öğrencilerin %58.2'sinde travmatik stres belirlenmiştir. Travmatik stres durumunu; cinsiyet, sınıf, oturulan semt, fiziksel/mali hasar ve çaresizlik hissetmenin etkileyen faktörler olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Bu bulgular doğrultusunda; yaşanan şiddet olayları nedeniyle öğrencilerin travmatik stres oranının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Ülkemiz kendine özgü koşulları nedeniyle bu tür olayların tekrar yaşanabilmesi açısından risk altındadır. Bu tür çalışmalardan elde edilecek verilerin ışığında risk altındaki bireylere yönelik koruyucu ve tedavi edici ruh sağlığı hizmetleri planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencisi, Hemşirelik, Travmatik Stres, Şiddet Olayları, Tanımlayıcı Araştırma

[PS-151]

Teknoloji Bakım Veren Ellere Dokunduğunda

Yeter Durgun Ozan, Leyla Zengin, Semra Temel, Mehmet Dünder, Mazlum Taşın, Ayşe Yakut, Büşra Yücedal, Aygül Yıldız
Dicle Üniversitesi Diyarbakır Atatürk Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır

Giriş: Teknolojideki gelişmelerin hemşirelik uygulamalarına yansımaları ile birlikte, teknoloji kullanımı hemşirelik bakım sürecini nasıl etkileyecek? Teknolojinin hemşirelik uygulamalarına yansıtılması hemşirelik mesleğinin özü olan "bakım, hasta hemşire iletişimi ve etkileşimi" gibi kavramlardan uzaklaşmamıza neden olacak mı? gibi sorulara cevap arama bu araştırmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Amaç: Teknolojinin hemşirelik bakım sürecine yansımaları ile ilgili hemşirelerin görüşlerinin belirlenmesidir.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın tipi tanımlayıcıdır. Veriler, Aralık-2015- Şubat 2016 tarihleri arasında Dicle Üniversitesi Hastanelerinde çalışan, araştırmaya katılmayı kabul eden hemşirelerden toplanmıştır. Araştırma için, kurumdan ve hemşirelerden izin alınmıştır. Araştırmanın örneklemi 203 hemşireden oluşmaktadır. Veri toplama formu literatür doğrultusunda hazırlanmıştır. Form, sosyo-demografik özellikler ve teknolojinin hemşirelik bakım sürecine yansımalarını içeren 16 sorudan oluşmaktadır. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmış, bilgisayar ortamında istatistiksel yazılım programı kullanılarak sayı-yüzde-ortalama ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 28,9'dur, %70,4'ü kadın, %68,5'i lisans mezunu, %57,4'ü klinik hemşiresidir. Hemşireler teknoloji kullanımının avantajı olarak; %85,7'si hasta bakım sürecinde zaman kaybını önlediğini, %80,3'ü bakımın hastaya özgü olmasını sağladığını, %86,2'si insan gücü kaybını önlediğini, %87,6'sı hemşirelik bakımının kalitesinin iyileşmesini sağladığını, %86,7'si verilerin kayıt altına alınmasını sağladığını, %83,2'si uygulamaları, %83,7'si uygulamalarının değerlendirilmesini kolaylaştırdığını belirtmiştir. Hemşireler teknoloji kullanımının dezavantajı olarak; %51,7'si öğrenilmesi güç ve zaman alıcı teknik cihazların kullanımını içerdiğini, %42,9'u bakım ve uygulamalarının mekanikleşmesini neden olduğunu, %25,6'sı hasta ve hemşire iletişiminin kesilmesine neden olduğunu, %30,1'i hasta ve hemşire etkileşiminin kesilmesine neden olduğunu, %29,5'i hemşirelik bakım ve uygulamalarının humaniter (insancıl) olmayan uygulamalar olmasına neden olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç: Bu bulgular doğrultusunda teknoloji kullanımının hemşirelik uygulamalarını kolaylaştırdığı gibi hasta ve hemşire etkileşimini ve iletişimini olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Hemşirelik uygulamalarında teknoloji kullanımını hemşirelik mesleğinin özü olan bakım, hasta-hemşire iletişimi ve etkileşimi gibi kavramlardan uzaklaşmadan kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım, Hemşirelik uygulamaları, Teknoloji

[PS-152]

Teknolojik Gelişimle Yaşamımıza Giren Kimyasallar Neslin Devamında Tehdit mi?

Ebru Okutan¹, Sule Çalışır¹, Hatice Yıldız²¹Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri fakültesi, Hemşirelik Bl. 4. Sınıf Öğrencileri, İstanbul²Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri fakültesi, Hemşirelik Bl. Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemş. AD., İstanbul

Giriş: İnsan türünün üreme çabası yaşamın devamlılığı temeline dayanır ve nesillerin devamı için üremek aslında tüm canlıların en temel içgüdüdür. Ancak gelişen teknolojiyle birlikte kullanılan kimyasallar insan yaşamını ve neslin devamını sağlamada üremeyi olumsuz etkileyebilmektedir. Kimyasalların yaşam alanımıza girişi: Kimyasallar yiyecekler, kişisel bakım ürünleri, temizlik ürünleri, deterjanlar, tarım, böcek ilaçları, plastik vb. endüstriyel ürünlerle günlük yaşamımızın her alanına, evlerimize rahatlıkla girebilmekte, kolayca vazgeçilememekte hatta bunlar için büyük harcamalar yapılabilmektedir. Ancak onların özellikleri, sağlığımıza getireceği zararlar, üreme fonksiyonuna olan etkileri vb. bilinmemekte ya da bilinse de kullanılmaya devam edilmektedir. Kimyasallar ve üreme fonksiyonları, neslin devamındaki etkileri: Endüstriyel ürünler içerisinde; arsenik, kadmiyum, kurşun, cıva gibi ağır metaller, çözücüler, plastikler, solvent vb. kimyasal atıklar erkeklerde; oligospermi, teratospermi, steroidegenizde bozukluk, testiküler atrofi, erken puberte oluşmasına neden olurken kadınlarda; uterus boyutlarında artış, menstruasyon bozukluğu, erken puberte ve fertilitate sorunları ortaya çıkarabilmektedir. Bazı plastiklerin (yiyecek, içecek kaplarında ve diş malzemelerinde, biberon, su şişesi, pipet, konserve kutusu vb.) içerisinde bulunan ve östrojen reseptörlerine bağlanarak östrojenik etki gösteren Bisfenol-A maddesi kızlarda erken puberteye ve gebelerde tekrarlayan abortuslara neden olmaktadır. Organik çözücüler sınıfından olan temizlik ürünleri abortus ve konjenital malformasyonlara neden olabilmektedir. Bitkisel ve kimyasal içeriklere sahip kişisel bakım ürünleri ise içerdiği ağır metal, paraben, talk vb. madde dolayısıyla abortuslara, östrojenik etkisi yüzünden meme kanserine, her iki cinsiyette de infertilite ve kız çocuklarda geç puberte görülmesine neden olmaktadır. Bunlar gibi daha birçok madde sayılabilmektedir.

Sonuç ve Amaç: Biz hemşirelerin yaşamımızın içine bu denli giren kimyasalların genel, üreme sağlığı ve bu bağlamda neslin devamındaki olumsuz etkilerini bilmemiz, bu yönde toplumu bilinçlendirmemiz, rehberlik etmemiz gerekmektedir. Bu görüşten hareketle bu derleme günlük ve iş yaşamında maruz kalınan kimyasalların insanın üreme fonksiyonları üzerinde ve neslin devamındaki olumsuz etkilerini literatür bağlamında ortaya koymak, hemşirelik mesleğine adım atacak geleceğin profesyonelleri olan öğrencilerin konuya ilişkin dikkatini çekmek, bilgilendirmek ve duyarlılık oluşturmak amacıyla kaleme alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kimyasallar, Fertilitate, Üreme, Neslin devamı

[PS-153]

Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçiliğe Bakış Açılarının Belirlenmesi

Ayşe Güngör, Büşra Haliloğlu, Gamze Fışkın, Nevin Hotun Şahin
İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Kadın Doğum Anabilim Dalı, İstanbul

Amaç: Bu çalışma 1. ve 4. sınıf üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarını ve çelişik duygulu cinsiyetçiliğe bakış açılarını belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte planlanan çalışma 8 Şubat-10 Mart 2016 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi'nde yapıldı. Örneklem seçimine gidilmeden 1. ve 4. sınıf öğrencilerinden çalışmaya katılmaya gönüllü olan toplam 240 öğrenci çalışma kapsamına dahil edildi. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan bilgi formu, toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği (TCRTÖ) ve çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeği (ÇDCÖ) ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde yüzde, ortalama, Mann Whitney U testi ve korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $20,2 \pm 1,74$, %82,9'u kız, %17,1'i erkek, %60,8'i 1.sınıf ve %39,2'si 4.sınıf öğrencilerinden oluşmuştur. %98,8'i bekar olan öğrencilerin yarıya yakınının anne ve babaları en az ilkokul mezunuydu. TCRTÖ toplam puan ortalamasının $76,96 \pm 21,28$ (min: 38 max: 135) olduğu ve öğrencilerin yüksek oranda toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutuma sahip olduğu saptanmıştır. Alt gruplar incelendiğinde erkek cinsiyet rolü ($11,6 \pm 4,36$) ve evlilikte cinsiyet rolü ($12,7 \pm 5,16$) gruplarında daha çok erkekler ve 1. sınıf öğrencilerinin geleneksel tutuma sahip olduğu belirlenmiştir. ÇDCÖ toplam puan ortalaması $77,45 \pm 17,29$ (min: 22 max: 120) olup özellikle erkek öğrencilerde daha korumacı ve düşmanca cinsiyetçilik tutumda olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Fakat sınıflar arasında bu açıdan herhangi bir fark tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Evli olan öğrencilerde ise korumacı cinsiyetçilik tutumunun ($p < 0,01$) daha fazla sergilendiği tespit edilmiştir. Tüm öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri ile çelişik duygulu cinsiyetçilikleri arasındaki ilişki incelendiğinde orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r = 0,40$ $p = 0,000$).

Sonuç: Ataerkil yapıda olan toplumumuzda geleneksel ve cinsiyetçi bakış açısının ortadan kaldırılabilmesi için daha fazla farkındalık çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: toplumsal cinsiyet, çelişik duygulu cinsiyet, üniversite öğrencisi

[PS-154]

Hemşirelik Öğrencilerinin Obezite Farkındalıkları

Aylin Çakşak, Burcu Babadağ, Büşra Erdağ, Merve Sakarya, Ayfer Açıkgöz, Güler Balcı Alparslan Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir

Amaç: Hemşirelik bölümü öğrencilerinin obezite farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte yapılan çalışmanın evrenini Eskişehir ilinde Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencileri,örneklemini ise araştırmanın yapıldığı 1-29 Şubat 2016 tarihleri arasında ulaşılabilen ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 408 öğrenci oluşturmuştur.Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen sosyo-demografik bilgiler ve obeziteyle ilgili soruları içeren Veri Toplama Formu ve Kafkas&Özen(2014) tarafından Türkiye'ye uyarlaması yapılan Obezite Farkındalık Ölçeği ile toplanmıştır.Ölçek toplam puan üzerinden puan<21 ise farkındalık yok, 21-40 puan arası düşük farkındalık, 41-60 puan arası farkındalık var ve 61-80 puan arası yüksek farkındalık şeklinde değerlendirilmektedir.Verilerin değerlendirilmesinde IBM SPSS21.0 paket programı ile değerlendirilmiştir.Araştırma için ilgili kurumdan yazılı izin ve araştırmaya katılanlardan bilgilendirmiş onam formu alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %74.8'i kadın,bel çevresi ortalaması 69.89±8.76cm,beden kitle indeksi(BKI)21.62±3.30kg/boy2(m2),yaş ortalaması 20.54±2.16 yıldır.Öğrencilerin %21.1'i sigara ve alkol kullanmakta,48.8'i günde 7 bardaktan az su içmekte,%89.2'si günde 6-10 saat uyumakta,%55.6'sı besinleri az çiğneyip hızlı yemektir. Öğrencilerden spor yapanların oranı %34.6'dır.Öğrencilerin %66.9'u kilosunu takip etmekte, takip edenlerin %23.0'ünün takip nedeni de kontrol amaçlıdır.Öğrencilerin %10.8'inin ailesinde,%38.7'sinin çevresinde obez bireyler bulunmaktadır.Katılımcıların %69.4'ü obezite ile ilgili eğitim almadığını,alanların ise %43.9'u aldıkları eğitimin yetersiz olduğunu düşünmektedir.Araştırmaya katılanların Obezite Farkındalık toplam puan ortalaması 62.27±7.40,obezite farkındalık altboyut ortalaması 24.78±3.38,obezite beslenme altboyut ortalaması 19.20±2.68,obezite fiziksel altboyut ortalaması ise 14.86±2.11 olarak bulunmuştur.Kilo takibi ile beslenme alt boyutu(p=0.016) ve obezite farkındalık toplam puanı(p=0.043) arasında anlamlı bir farklılık vardır.Arkadaşı obez olanların obezite farkındalığı anlamlı düzeyde yüksektir(p=0.030).Günlük içilen su miktarı arttıkça obezite farkındalığının yükseldiği, günde 6-10 saat uyuyanların(p=0.012), diyet yapanların obezite farkındalığının yüksek olduğu bulunmuştur(p=0.001).Ayrıca; obezite eğitimi alanların obezite farkındalıkları anlamlı düzeyde yüksektir(p=0.006).Medeni durum, gelir durumu, sigara kullanımı, kronik hastalık varlığı, ailesi ve çevresinde obez birey varlığı, yemek yeme şekli ile obezite farkındalığı arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır(p>0.05).

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin obezite hakkında yeteri kadar farkındalığa sahip olduğu, özellikle obezite eğitiminin farkındalık artışına neden olduğu görülmektedir.Buna göre bireylere, ailelere ve toplumlara,eğitilmiş sağlık personeli tarafından obezite eğitimi verilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Farkındalık, hemşirelik, obezite, öğrenci

[PS-155]

Yaşlıya Bakım Verme İstekliliği Ölçeği' nin Türkçeye Uyarlanması, Geçerlik ve Güvenirliği

Sadık Hançerlioğlu, Ayfer Karadakovan

Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İZMİR

Amaç:

Bu araştırma "Yaşlıya Bakım Verme İstekliliği Ölçeği" nin Türkçeye uyarlanması, güvenilirlik ve geçerliğinin değerlendirilmesi amacı ile metodolojik bir çalışma olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem:

Araştırma verileri Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi son sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılmaya gönüllü olan (n:141) Öğrencilerden Kasım 2015 tarihinde toplanmıştır. Araştırmada veri toplama formu olarak; Birey Tanıtım Formu ve Yaşlıya Bakım Verme İstekliliği Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlik-güvenirlik çalışmalarına yönelik dil geçerliği, içerik geçerliği, test-tekrar test ve iç tutarlık çalışmaları yapılmıştır.

Bulgular:

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin % 79.4' ü kız, %60' ı 22 yaşında, %60.3' ü genel lise mezunu, %87.9' u çekirdek aile mensubu, %90.1' inin kendinden başka bir kardeşi, %46.1'inin kent merkezinde yaşadığı saptanmıştır. Ölçeğin içerik geçerliği için uzman görüşlerinin değerlendirilmesine yönelik yapılan Kendall W analizi sonucunda, Kendall W= 0.226 olarak elde edilmiştir. Kendall W analizi puanı istatistiksel olarak anlamlı (p=0.009) bulunmuştur. Ölçeğin zamana karşı değişmezliğini incelemek için kullanılan İCC (interclass correlation coefficient) değeri 0.786 olarak bulunmuş ve bu değer ölçeğin zamansal süreçteki tutarlık ve güvenirliliğinin yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. Ölçeğin iç tutarlık çalışmalarına yönelik yapılan Gutman Split Half güvenirlilik katsayısı 0.597, Cronbach Alpha değeri 0.682 olarak bulunmuştur.

Sonuç:

Yaşlıya Bakım Verme İstekliliği Ölçeği Türkçe geçerliği ve güvenirliliği yüksek bir araç olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: yaşlı, bakım, yaşlı bakımı

[PS-156]

Hemşirelerin Sosyal Medya Yoluyla Hasta Mahremiyetini İhlal Etme Davranışları

Ezgi Tamer¹, Sefa Gölbaşı², Meryem Kutlu², Havva Karadeniz³

¹KTÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Esasları ve Yönetim Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans, Trabzon

²KTÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Trabzon

³KTÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Trabzon

Amaç: Bu çalışma, hemşirelerin sosyal medya yoluyla hasta mahremiyetini ihlal etme davranışlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışma Trabzon İlinde bir üniversite hastanesinde Şubat 2016'da yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini hastane tüm kliniklerinde çalışan toplam 502 hemşire oluşturmuştur.

Örnekleme yapılmadan hemşirelerin tamamının araştırmaya dâhil edilmesi planlanmıştır. Çalışma

254 hemşirenin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yürütülebilmesi için ilgili

kurumdan yazılı izin alınmıştır. Verilerin toplanmasında anket formu kullanılmıştır. Veriler yüz yüze

görüşme yöntemi ile toplanmış, SPSS paket programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler ve ortalama kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin %83.4'ü kadın, yaş ortalaması 29.6±7.45 (min;17, max;50), %57.4'ü

lisans, %27.5'i sağlık meslek lisesi mezunudur. Hemşirelerin toplam çalışma yılı ortalaması

8.34±7.28, halen çalıştığı birimde toplam çalışma yılı ortalaması 4.99±5.24'tür. Hemşirelerin

%95.7'sinin akıllı telefona sahip olduğu, %94.5'inin iletişim, %88.6'sının bilgiye ulaşım, %79.1'inin

fotoğraf çekimi amacıyla telefonu kullandığı belirlenmiştir. Hemşirelerin %96.0'ünün sosyal medya

kullanımının olduğu, sosyal medyada en sık olarak fotoğraf paylaşıldığı saptanmıştır. Hemşirelerin

%31.7'sinin hastaları ile fotoğraf çekildiği, %3.1'inin hastanın izni olmadan, %2.8'inin refakatçinin

izni olmadan hasta ile fotoğraf çekildiği belirlenmiştir. Hemşirelerin %17.3'ünün hasta ile

fotoğraflarını sosyal medyada paylaştığı, %14.3'ünün paylaşım yapmadan önce hastadan izin

almadığı bulunmuştur. Hemşirelerin %27.6'sı hasta ile çekilen fotoğrafların sosyal medyada

paylaşılmasının hasta mahremiyetini ihlal ettiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Hemşirelerin

%63.4'ü hizmet içi eğitimle, %39.8'i işe yeni başlayan meslek üyelerinin hasta hakları konusunda

bilgilendirilerek, %28.3'ü temel hemşirelik eğitimi sırasında hasta mahremiyeti konusunda

yapılacak eğitim ile sosyal medya paylaşımlarının engellenebileceğini düşündüklerini ifade

etmişlerdir.

Sonuç: Hemşireler önemli oranda sosyal medya yoluyla hasta mahremiyetini ihlal etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Hasta Mahremiyeti, Sosyal Medya

[PS-157]

Hemşirelik öğrencilerinde eğitim ile ilgili algılanan stres ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi

Dr.gülşah Köse¹, Yrd.doç.dr.hatice Ayhan², Doç.dr.sevinç Taştan², Doç.dr.emine İyigün², Ayşe Nur Demirok²

¹Gülhane Askeri Tıp Akademisi,Cerrahi Hemşireliği Ana bilim Dalı,Ankara

²Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Yüksek Okulu

Giriş: İnternet bağımlılığı özellikle üniversite öğrencileri arasında yaygın bir problem olarak görülmektedir. Hemşirelik öğrencileri için stresli bir süreç olarak görülen eğitim hayatında öğrenciler hem araştırma, bilgiye ulaşma hem de yaşadıkları stresten uzaklaşmak için interneti kullanmaktadır. Ancak internette geçirilen bu süre zaman içinde artabilmekte ve öğrencilerde bağımlılık oluşabilmektedir. Ortaya çıkan bu bağımlılık ise zamanı etkin kullanmayı engelleyerek eğitim başarısını azaltmaktadır.

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinde eğitim ile ilgili algılanan stres ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel nitelikteki araştırma Mart-Nisan 2016 tarihleri arasında 258 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin hemşirelik eğitimi ile ilgili algıladıkları stresi belirlemek için Hemşirelik Eğitimi Stres Ölçeği (HESÖ), internet bağımlılığı ile ilgili düzeylerini belirlemek için İnternet Bağımlılığı Testi (İBT) kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 20.87 ± 0.95 'tir ve %43.8 (113)'ü 2. sınıf, %28.3 (73)'ü 3.sınıf, %27.9 (72)'u 4. sınıftır. Öğrencilerin HESÖ puanı ortalaması 55.17 ± 15.01 , ölçeğin alt boyutları olan uygulama stresi puan ortalaması 27.64 ± 7.83 , akademik stres puan ortalaması 27.51 ± 7.82 'dir. HESÖ toplam ve alt boyutlarının puan ortalamalarının 3. sınıf öğrencilerinde 2. ve 4. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu ancak aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin İBT puan ortalamasının 34.29 ± 12.26 ve internet bağımlılığının düşük olduğu görülmüştür. İBT toplam ve alt grupların puan ortalaması incelendiğinde öğrencilerinin çoğunluğunun ortalama internet kullanıcısı olduğu tespit edilmiştir. İBT puan ortalamasının 3. Sınıf öğrencilerinde diğer sınıflara göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.030$). HESÖ ve İTB arasında pozitif yönde orta derecede bir korelasyon olduğu ve aradaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p=0.280$, $r=0.068$).

Sonuç: Öğrencilerin hemşirelik eğitimi ile ilgili algıladıkları stresin ve internet bağımlılığının orta derecede olduğu görülmüştür. Öğrencilerin hemşirelik eğitimi ile ilgili aldıkları stres arttıkça internet kullanımı ve bağımlılığı da direk olarak etkilenmekte ve artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, internet, internet bağımlılığı, stres

[PS-158]

Tele-Bakım, Simülasyon Ve Hemşirelik

İmren Yılmaz¹, Handan Özcan², Nurşen Maz¹, Aysun Peşmen¹

¹Gümüşhane Üniversitesi, SYO

²Gümüşhane Üniversitesi, SHMYO

Simülasyon eğitimi ile öğrencilere, güvenli ve kontrollü çevrede eleştirel düşünme ve bütüncül yaklaşım için bir fırsat sağlanmış olmaktadır. Hemşire eğitimcileri rol-yapma gibi simülasyon eğitimleri ile hemşirelik öğrencilerinin klinik öğrenmelerini artırmaktadır. Bunun yanında teknolojik gelişimin ön planda olduğu günümüzde, teknolojik öğrenme gibi sorumlulukları da mevcuttur. Eğitimler sonucunda öğrencilerin multidisipliner yaklaşım ve psikososyal gelişimi sağlanmış olur. Özellikle evde bakımda sistematik bir şekilde yaklaşım sağlanmaktadır. Hastanede malzemelerin yerinin belli olması, hemşirelerin işini kolaylaştırırken, evde bakım uygulamalarında müdahaleler kafa karıştırmaktadır. Evde bakım uygulamaları ile hemşirelerin özgüvenleri kazanılmış, hızlı bakım ve müdahale için girişimler sağlanmış olacaktır. Hemşirelik rolleri büyük nüfusların bakım ihtiyaçlarının sağlanmasında, hastane dışındaki müdahalelerin yerine getirilmesinde, yeni teknolojik uygulamaların kullanımı ile değişmektedir.

National Council of State Boards of Nursing (1997) göre tele-bakım, teknoloji kullanılarak, uzakta olan hastalara yapılan hemşirelik uygulaması olarak tanımlanmaktadır. Telefon, video, kamera tarafından uygulamaların anlatılmasıdır. Hemşireler ile iletişim kurularak, interaktif olarak tartışmalar video ortamında sağlanmakta, yüz yüze kameralar ile uygulamalar anlatılmaktadır. Bu sayede hemşireler düşük maliyet ile daha geniş kitlelere ulaşmış ve teknolojik gelişimlerden faydalanmış olacaklardır.

Özellikle evde bakıma ihtiyaç duyan hastaların takip, ihtiyaç, bakımları ile ilgili sıkıntıları giderilip takipleri daha rahat yapılmış olacaktır. Fakat bu uygulamalar için özel eğitim almış olmak önemli olup, gelecekte çok fazla uygulanılabileceği belirtilmiştir. Bu uygulamalar ile evde bakımda öğrenci hemşirelerin eğitim programlarında yer alacak şekilde uygulamaların yapılması, alanda simülasyon eğitim modellerinin oluşturulması önemli olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tele-Bakım, Simülasyon, Eğitim, Hemşirelik Bakımı

[PS-159]

Bir Şizofreni Olgusunun Roy Adaptasyon Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımı

Dilan Ocaklık¹, Gizem Şahin²

¹4. Sınıf Öğrencisi, Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

²Arş. Gör., Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

Giriş-Amaç: Şizofreni; çoğunlukla genç yaşlarda başlayıp, kişinin duygu, düşünce ve davranışlarında önemli bozukluklara yol açan kronik seyirli bir bozukluktur. Bu çalışmada; bir şizofreni olgusunun Roy' un kuramına göre hemşirelik bakımının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Olgu:** Olgu M.U., erkek, 32 yaşında, lise mezunu ve bekâr. Psikiyatrik öyküsünde daha önce şizofreniform bozukluk tanısı aldığı bilinmektedir. Yaklaşık 8-9 aydır annesine şiddet içeren söz ve davranışlarda bulunma, kendi kendine konuşma, sinirlilik ve saldırganlık belirtileriyle annesi tarafından kliniğe ilk yatışı yapılmıştır. Olgunun son değerlendirmesinde ise iç görüsünün olmadığı, görsel-işitsel halüsinasyonları ve perseküsyon hezeyanının mevcut olduğu gözlemlendi.

Psikofarmakoterapi ve EKT tedavisi alıyor. Roy'un modeline göre yapılan değerlendirmede fizyolojik alanda; uyku örüntüsünde rahatsızlık, yorgunluk, bellekte bozulma, kendisine ve çevresine zarar verme potansiyeli, intihar riski, duyuşsal algılamada bozulma ve düşünme sürecinde bozulma, ben kavramı alanında; bilgi eksikliği ve benlik saygısında bozulma, rol fonksiyonu alanında; öz bakım eksikliği ve bireysel baş etmede yetersizlik ve bağlanma biçimi alanında ise, aile sürecinde değişim hemşirelik tanılarında ulaşılmıştır. Bu tanılama doğrultusunda hemşirelik bakımı planlanmış, uygulanmış ve değerlendirme yapılmıştır.

Tartışma: Roy Adaptasyon Modeli'nin temelinde "sistem" ve "adaptasyon" kavramları bulunur. Bu modelde amaç, sağlık ve hastalık durumlarında dört adaptif biçim (fizyolojik, ben kavramı, rol fonksiyonu ve bağlanma biçimi) ile bireyin adaptasyonunun sağlanmasıdır. Roy'a göre birey çevresiyle etkileşim halinde olan açık bir sistemdir. Birey, çevresel değişimlere iç ve dış uyaranlarla olumlu tepki verecek şekilde bir uyum sağlamalıdır. Bireyin uyumu; baş edebilme durumu ve çevresel değişikliklerin derecesine göre değişmektedir. Hemşire; bu modeli kullanarak bireyi dört adaptif biçimde değerlendirir, var olan sorunları tanımlar ve bu sorunlara yönelik bakım planlar. Modelde bireyin bütüncül olarak ele alınması, hemşirelik bakımının planlanmasını kolaylaştırmaktadır.

Sonuç: Profesyonel bir meslek olan hemşirelikte mesleğe özgü bakım modellerinin uygulamaya yansıtılması bakımın kalitesini artırmaktadır. Bu çalışmada, Roy Adaptasyon Modeli' nin şizofreni olgusunun hemşirelik bakımının planlanmasında uygulanabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, hasta merkezli bakım, hemşirelik bakımı

[PS-160]

Sağlık Çalışanlarının Cihaz Kalibrasyonu Hakkındaki Bilgilerinin İncelenmesi

Öznur Avşar, Elif Akın, Elmas Kılıç, Nazan Yıldırım, Emriye Hilal Yayan
İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Malatya

Amaç: Hastanelerde ölçüm yapılan tüm cihazların belirli dönemlerde kalibre edilmesi gerekmektedir. Cihazların kullanıcıları olan sağlık personeli tedavi ve bakımda doğru verilere ulaşabilmesi için cihazların ölçümlerinin doğru olması gerekmektedir. Bu araştırma tıbbi cihazların kullanıcıları olan sağlık personelinin cihaz kalibrasyonu hakkındaki bilgilerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma Malatya il merkezinde bulunan hastanelerde gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri "kişisel bilgi formu" ve kalibrasyonun tanımı, amacı ve klinik uygulama sıklığı vb 30 sorudan oluşan "Sağlık Çalışanlarının Kalibrasyon Bilgi Formu" aracılığı ile toplanmıştır. Bulgular: Araştırma 300 sağlık personeli ile gerçekleştirilmiş katılımcıların %79'u hemşire, %10 doktor, %5,7'si sağlık teknisyeni, %5,3'ü ebeler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan sağlık personelinin kalibrasyonun tanımını %63,7 oranında bildiği, %26'sının eğitim aldığı, %59'u kalibrasyonun gerekli ve önemli olduğunu bildirmiştir. %48,3'ü kullandığı cihazlar için hiçbir kalibrasyon talebinde bulunmamış, %32,7'si kalibrasyon takibini kullanıcının kontrol etmesi gerektiğini düşünmektedir. Katılımcıların %36,3'ü kliniğinde kalibrasyonu yapılmamış cihaz var mı bilmiyor iken %94'ü hastanede kalibrasyon takip birimi olması gerektiğini düşünüyor. Araştırmaya katılanların %33,7'si cihaz kalibrasyonunun nereden kontrol edilmesi gerektiğini bilmediğini, %29,3'ü kalibrasyonu yapılmamış cihazı kullanabileceğini ifade etmiştir. Araştırmaya katılanlara cihazların kalibrasyon yapılma sıklığı sorulmuş %56,7'si kullanım sıklığına göre, %14,7'si ayda bir, %11,3'ü altı ayda bir, %9,7'si oniki ayda bir olduğunu ve %7,7'si cihazdan cihaza değiştiğini bildirmiştir. Kalibrasyon yapılan ve yapılmayan cihazlar listelenmiş ve katılımcılara hangilerine kalibrasyon yapılması gerektiği sorulmuş %47'si doğru olarak bilmiştir. Katılımcıların %80,7'si cihaz arızalandığında, %64'ü kullanım talimatına uygun kullanılmamışsa, %87,7'si sonuçtan şüphe duyuluyorsa, %73,3'ü darbe almışsa cihazın yeniden kalibre edilmesi gerektiği yönünde yanıt vermiştir. Kalibrasyon yapılma amacı birden çok madde bildirmek suretiyle katılımcılar tarafından %95,3'ü doğru sonuç, %57'si kullanım ömrünü uzatmak, %31,7'si hastane saygınlığı, %30,3 kalite birimi talebini karşılamak için yapılması gerektiğini ifade etmiştir.

Sonuç: Araştırmaya katılan sağlık personelinin kalibrasyon hakkında bilgiye sahip oldukları ancak yeterli düzeyde olmadığı sonucuna varılmış olup tedavi ve bakımı etkileyen kalibrasyonlar hakkında eğitimler verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Çalışanları, Cihaz Kalibrasyonu, tıbbi cihaz kullanımı

[PS-161]

Pedriatri Hemşirelerinin İlaç Uygulamaya Yönelik Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi

Sena Kılıç, Abdulkadir Avcı, Merve Taşçı, Şeyma Döndar, Neslihan Dalman, Tuğba Dağlı, Yağmur Hazal Topgöl, Burcu Nur Yörük, Şahturna Şendur, Sefa Erdem, Özlem Avcı
İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik bölümü, İstanbul

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin, pediatrik ilaç uygulama hatalarının ve bilgi düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın evrenini, özel bir üniversitenin hemşirelik bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleme ise çalışmaya katılmayı kabul eden toplam 143 öğrenci alınmıştır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından literatür bilgilerinden yararlanılarak hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında tanımlayıcı istatistikler kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %58'inin 19-21 yaş arasında, % 91.6'sinin kız, %69.2'sinin 3.sınıfta olduğu belirlenmiştir.

Pedriatrik ilaç uygulamada öğrencilerin % 45.5'inin en fazla ilaç hesaplamada, %5.6'sının uygulamada güçlük yaşadığı belirlenmiştir. Öğrenciler, ilaç uygulamasında yapılan hataların en fazla bilgi yetersizliği nedeniyle ortaya çıktığını (% 50.4), en fazla ilaç doz miktarlarına ilişkin hata yapılabileceğini (%36.4) belirtmişlerdir. Uygulama yaparken öğrencilerin %38.4'ünün prospektüsten yararlandıkları belirlenmiştir. Öğrenciler, ilaç uygulamalarındaki hataları düzeltmek için bilgi düzeyinin artırılması (%33.6) ve doz hesaplamalarının en az iki kişi tarafından yapılmasının (%26.6) önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin %39.2'si çocuklara ilaç uygularken yaşına göre sorumluluk vermek gerektiğini, %72'si ilaç formunun kontrol edilmesi gerektiğini, %78.3'ü ilaç saklama kurallarını bildiğini belirtmiştir.

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin uygulama hatalarının incelenmesi amacıyla yapılan çalışmanın sonucunda öğrencilere klinik uygulamalar öncesi laboratuvar koşullarında daha çok pratik yapma imkanının sağlanması, öğrencilerin aldıkları derslerde ve klinik uygulamalarda özellikle ilaç uygulamaları sırasında öğretim elemanları tarafından daha yakından denetlenmeleri, öğrencilerin farmakoloji bilgisini geliştirebilecek hemşireliğe yönelik kaynakların hazırlanması, ilaç uygulamalarındaki hataların neler olduğunun ve nerelerden kaynaklandığının analiz edilebilmesi için, öğrenci ve mezun hemşirelerle daha geniş kapsamlı çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: pediatri, ilaç uygulaması, bilgi, hemşire

[PS-162]

Bir Vakıf Üniversitesinde Hemşirelik Eğitimi Alan Öğrencilerin Ruhsal Bozukluğu Olan Bireylere Karşı Tutumları ve Etkileyen Faktörler

Gizem Şahin¹, Murat Amancalı², Safiye Aysenur Sayın², Atakan Yakar², Sevim Buzlu³

¹Arş. Gör., Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

²Öğrenci, Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

³Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul.

Giriş

Ruhsal bozukluğu olan bireylere karşı sağlık çalışanının olumsuz tutumları bireye etkili bakım vermeyi zorlaştırmaktadır. Bu sebeple hemşirelik eğitimde; ruhsal bozukluklara karşı damgalamayı önleyen ve holistik bakımı destekleyen uygulamaların planlanması gerekmektedir.

Bu araştırma, bir vakıf üniversitesinde hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin ruhsal bozukluğu olan bireylere karşı tutumlarını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel tipte planlandı.

Yöntem

Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul ve kurum çalışma izni alındı. Araştırmanın evrenini bir vakıf üniversitesinde hemşirelik eğitimi alan 233 öğrenci, örneklem grubunu ise araştırmayı kabul eden 214 öğrenci oluşturdu. Araştırmanın verileri "Kişisel Bilgi Formu" ve "Ruhsal Hastalıklara Yönelik Toplum Tutumları Ölçeği/RSTTÖ" kullanılarak 19 Ocak-22 Şubat 2016 tarihleri arasında toplandı.

Veri girişi ve analizi SPSS 22 istatistik paket programı ile yapılarak anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alındı. Araştırmanın analizinde tanımlayıcı istatistiksel metotların yanı sıra Shapiro Wilks, Student-t, Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey HSD testleri kullanıldı.

Bulgular

İkinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin "İyi Niyet" alt boyutu puan ortalamasının diğer sınıflara ($p:0,001$), daha önce program bitiren öğrencilerin "Korku/Dışlama" alt boyutu puan ortalamasının bitirmeyenlere ($p:0,03$), daha önce Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi almayan öğrencilerin "İyi Niyet" alt boyutu puan ortalamasının alanlara ($p:0,036$), çevresinde ruhsal bozukluğu olan herhangi bir birey olmayan öğrencilerin "İyi Niyet" alt boyutu puan ortalamasının olanlara ($p:0,005$), daha önce herhangi bir şikayet nedeniyle psikiyatrist ya da psikoloğa başvurmayan öğrencilerin "İyi Niyet" ($p:0,007$) ve "Toplum Ruh Sağlığı İdeolojisi" alt boyutu puan ortalamalarının başvurulara ($p:0,003$) ve ailede psikiyatrik muayeneye başvuran veya psikiyatrik tedavi alan birey bulunmayan öğrencilerin "İyi Niyet" ($p:0,028$) ve "Toplum Ruh Sağlığı İdeolojisi" alt boyutu puan ortalamalarının ($p:0,042$) bulunanlara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi.

Sonuç

Bu araştırma sonucunda, hemşirelik öğrencilerinin ruhsal bozukluğu olan bireylere karşı olumsuz tutum sergiledikleri söylenebilir. Bu doğrultuda, psikiyatri hemşireliği öğretim üye/elemanlarının; öğrencilerin ruhsal bozukluğu olan bireylere karşı olumsuz tutumlarını azaltma ve farkındalık kazandırma amaçlı uygulamalar planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik öğrencileri, psikiyatrik tanı, hemşirelik, psikiyatri hemşireliği

[PS-163]

Aydın Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Psikoaktif Madde Kullanım Yaygınlığı Ve İlişkili Faktörler

Elif Karakoç, Zeynep Atik, Hülya Arslantaş (danışman), Filiz Adana (danışman)
Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu

Psikoaktif madde kullanımı hem ülkemizde hem dünyada üniversite gençliğini tehdit eden önemli sorunlardan biridir. Gençler psikoaktif madde kullanımına bağlı; sağlık sorunları, trafik kazaları, özkıym, suça yönelme, aile parçalanması, ekonomik sorunlar, iş yaşamının bozulması gibi pek çok boyutu olan sorunlar yaşamaktadırlar. Bu çalışma Aydın Sağlık Yüksekokulu öğrencileri arasında psikoaktif madde kullanım yaygınlığını ve madde kullanımını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı tipte olan çalışmanın evrenini Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik, Ebelik, Beslenme ve Diyetetik Bölümünde 2015-2016 güz döneminde okuyan toplam 864 kişi oluşturmuştur. Evrenden örneklem seçimi yapılmamış, anketin uygulandığı günlerde okulda bulunan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 542 (%46.82) öğrenci çalışmaya alınmıştır. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından oluşturulan sosyodemografik özelliklere ilişkin tanıtım formu, Alkol Kullanım Bozuklukları Değerlendirme Ölçeği (AUDIT), Fagarström Nikotin Bağımlılık Testi ve Madde Kötüye Kullanım Testi (DAST-10) kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma için Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu Okul İdaresinden onay ve anket formu uygulamasından önce öğrencilerden sözel onam alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 18.00 paket programı kullanılmış olup, veriler yüzdeler ve korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %83,5'i kız, %98,3'ü bekar, %38,9'u Ege Bölgesinde ve %41,8'i ilçede yaşamakta, %56,9'u yurttta kalmakta, %75,2'si odasını başkasıyla paylaşmaktadır. Öğrencilerin %86,1'i herhangi bir travma yaşamadığını ve %69,9'u tam dindar olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %49,6'sının baba, %61,7'sinin anne eğitimi ilköğretim, %73,8'inin geliri giderine denk, %83,7'si çekirdek aileye sahip, %90,9'u anne-babası birlikte yaşamakta, %50,5'inde ailede madde kullanan yok ve %50,8'nin aile tutumu demokratiktir. Öğrencilerin %31,9'u maddeye başlama sebebini denemek amaçlı olarak bildirmiş; %85,1'i maddeye ulaşmada güçlük çekmediğini, %96,8'i uyku ilacı, sakinleştirici kullanmadığını, %54,4'ü sigara içmeyi denediğini, %61,7'si 16 yaş ve üstü dönemde sigara denediğini, %49,3'ü günde bir fincan kahve tükettiğini, %81,5'i sigara kullanmadığını, %73,9'u alkol kullanmadığını belirtmiştir. Erkek öğrencilerin Fagarström Nikotin Bağımlılık Testi (1,295; 0,002) ve AUDIT puanları (10,707; 0,010) kız öğrencilere göre yüksek bulunmuştur. Alkol ve sigara kullanımı arasında zayıf düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($r=0,351$; $p=0,003$). Öğrencilerin yaklaşık beşte birinin sigara, dörtte birinin alkol kullandığı, cinsiyeti erkek olanların madde kullanımının daha fazla olduğu ve alkol ve sigara kullanımının bir arada olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, psikoaktif madde, yaygınlık, ilişkili faktör

[PS-164]

Geleneksel ve alternatif tıpa bakış

Dilara Yılmaz, Diğdem Balkan, Özdem Nurluöz, Samin Esmailzadeh
Yakın doğu üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik

Geleneksel tıp uygulamaları bazı hastalıkların tedavisi için buldukları bölgeden bazı bitkileri öğrenerek uygulayan ve kullanan kişilere "geleneksel iyileştirici" denilmektedir. İlkel toplumlarda büyücü ya da şamanı ve hastalıkları uzaklaştırmada dini alışkanlıkların kullanımı daha yaygındı, ancak daha sonra doğada bulunan otların ve bitkilerin iyileştirici gücü keşfedilince dini alışkanlıklarla beraber bitki ve otlardan yapılan ilaçlar daha çok kullanılmaya başlandı. Hangi bitkinin neye iyi geldiğini keşfederek temelleri atılan geleneksel tıp halk kültürünün bir parçası olarak doğmuştur. Bugün gelişmiş ülkelerde eczanelerde hangi bitkisel ürünlerin satılabileceğine yönelik bilimsel çalışmalara hız verilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) de "geleneksel tıp" tanımını fiziksel ve ruhsal hastalıklardan korunma, bunlara tanı koyma, iyileştirme veya tedavi etmenin yanında sağlığın iyi sürdürülmesinde de kullanılan, farklı kültürlerle özgü teori, inanç ve tecrübelerle dayalı -izahı yapılabilen veya yapılamayan- bilgi, beceri ve uygulamaların bütünü şeklinde yapmıştır.

Amaç: Geleneksel tedavilerin yaygınlaşmasının bilimsel dayanakları ve geçmişten bugüne yeni yöntemlerin neler olduğunu öğrenmek amacıyla literature taraması yapılmıştır.

Yöntem: Literatür taraması yapılarak verilerin toplanmasına çalışılmıştır.

Tedavide insan vücudunun yaydığı çok düşük ölçeli frekanslara en yakın seviyede frekanslar kullanılarak daha etkili sonuç alınabiliyor. Çeşitli yollarla vücudumuza giren yabancı ajanların yol açtığı kirliliğin vücuttan atılımını sağlayan ve 70'i aşkın hastalığın tedavisinde yararlanan kupa tedavisi (hacamat) ile frekans tedavisi biorezonans bir arada kullanılmaya başlandı. Birçok Avrupa ülkesinde yapılan çalışmada kanserli hastaların TAT kullanım oranının %35,9 olduğu ve geniş bir dağılım gösterdiği belirlenmiştir. 2001-2007 yılları arasında Türkiye'de kanserli hastaların TAT kullanma oranlarının ortalama % 46,2 olduğu belirlenmiştir. Kronik hastalıklarda semptom kontrolü sağlayarak yaşam kalitesini arttırmak, tedavisi mümkün olmayan bir hastalıklarda çare aranması, ekonomik düzey, medya ve çevre, tıbbi tedavilerden korkmaya bağlı alternative tıp yöntemlerine ilgi artmaktadır. Kişi ve kurumların, hastalarının çaresizlik duygularının kötü niyetli insanlar tarafından sömürülmesini önlemek için, etik kurallara uyulması gerektiğini de vurgulamak gerklidir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel tedavi, alternative tıp, şifalı bitkiler, hacamat

[PS-165]

Hemşirelik Öğrencilerinin Hasta Mahremiyetine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Duygu Güney, Hilal Yılmaz, Halenur Demirci, Özlem Avcı
İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: "Mahremiyet ya da kişisel gizlilik" dokunulmazlık içeren evrensel bir değer ve korunması gereken bir hak olarak tanımlanmıştır. Mahremiyet hakkı daha çok bireyin korumak, saklamak ve kontrol etmek istediği duyguları düşünceleri ve bedensel bütünlüğü ile ilgili bir haktır. Bütüncül ve insan onuruna saygılı bakım vermeyi amaçlayan hemşirenin hasta mahremiyetinin farkında olması ve gerekli tüm durumlarda mahremiyeti koruması önem taşımaktadır. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin hasta mahremiyetine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: İstanbul'da özel bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde öğrenim gören ve araştırmayı kabul eden ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri çalışmaya alınmıştır. Bu dönem içerisinde kriterleri karşılayan toplam 120 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu ve 'Hasta mahremiyetine ilişkin Görüşler Formu' kullanılarak veriler toplanmış, verilerin analizi bilgisayarda SPSS programında tanımlayıcı istatistikler kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmada, öğrencilerin %91.7'sinin kız, yalnızca %3.3'ünün sağlık meslek lisesi mezunu olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %63'ünün hasta hakları yönetmeliğini okumadığı, %75'inin hasta mahremiyeti ile ilgili eğitim aldığı, %43.3'ünün hasta mahremiyet ihlali ile ilgili bir problem yaşadığı ve %86.1'inin hasta mahremiyeti ihlali yaşayıp/ tanık olup şikayette bulunmadığı saptanmıştır. Yine, öğrenciler mahremiyet ve kişisel gizliliğin hastanın temel hakkı olduğunu (%99.2), hasta bedeninin mahremiyet alanına girdiğini (n=114), en çok yoğun bakım kliniğinde hasta mahremiyetinin ihlal edildiğini (n=88) ifade ettikleri belirlenmiştir.

Sonuç: Sonuç olarak; hastaların mahremiyeti ve kişisel gizliliğin önemi vurgulansa da gerekli önlemleri almada yetersiz olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada da, öğrencilerin hasta mahremiyetine saygı duydukları, ancak ihlaller konusunda yetersiz bilgi ve davranış gösterdikleri görülmektedir. Mesleğin temelini oluşturduğu öğrencilik yaşamında, bakımın kalitesini ve etkililiğini belirleyen bu konuya ilişkin neden-sonuç ilişkilerinin araştırıldığı ve çözüm önerilerinin denendiği çalışmaların olmasının, eğitim müfredatlarının ele alınarak incelenmesi üzerine de etkili olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, hasta mahremiyeti, görüş

[PS-166]

Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlık Web Siteleriyle İlgili Görüşleri

Burcu Çiftçi, Merve Çiftçi, Caner Dinçer, Hülya Baybek, Arzu Kıvrak, Halime Tozak Yıldız
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Fethiye

Araştırma hemşirelik öğrencilerinin sağlık web siteleriyle ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Veriler ilgili literatürden yararlanarak hazırlanan anket Şubat 2016 döneminde toplanmıştır. Örneklem büyüklüğü birey sayısının bilindiği durumlarda evren oranının belirlenmesinde kullanılan formülden yararlanarak hesaplanmış, %10 arttırılarak örneklem hacmi

300 olarak belirlenmiş, tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir (katılım hızı=%100). Çalışmadan önce kurum izni ve etik kurul izni alınmıştır.

Araştırmaya katılanların %46.7'sinin kadın, %28.6'sının 3. Sınıf öğrencisi, %50.3'ünün 18-20 yaş arası, %39.2'sinin düz lise mezunu öğrenciler olduğu; interneti günlük 2-3 saat kullandıkları (%45) kullanma amaçlarının en çok iletişim (e-posta) nedeniyle (%26.9) olduğu; çoğunluğunun (%78.9) internette en az bir defa sağlık bilgisi aradığı, %46.4'ünün sağlıkla ilgili gelişmeleri internette takip ettiği, sağlıkla ilgili konularda bilgiye ulaşmada interneti kolay, ucuz olması ve daha az zaman alması nedeniyle tercih ettikleri (%41.9), çoğunlukla (%34.4) hastalıkla ilgili bilgi almak için kullandıkları, bu bilgiyi genellikle (%41.9) kendileri için araştırdıkları, araştırmayı internet arama motorlarını kullanarak yaptıkları (%31.4), bilgilerin nerden alındığının belirtilmemiş olmasının güvensizlik oluşturduğu (%21.1), sağlık web siteleri sayesinde sağlıkla ilgili bilgilere her zaman ulaşabildikleri (%37.5), bu sitelerin hekim ya da konu uzmanları tarafından hazırlanmasını bekledikleri (%32.5), muayene öncesi ve sonrası dönemde en çok hastalık ve seyrini araştırdıkları (%36.9) ve muayene öncesi dönemde edinilen sağlık bilgilerinin hekim-hasta ilişkilerini olumlu etkilediği (%39.2) belirlenmiştir.

Katılımcıların sadece %16.9'unun daha önce internette sağlık ürünü aldığı, %13.3'ünün ise her zaman internet üzerinden sağlıkla ilgili online araştırma ve alışveriş yaptığı, internet üzerinden sağlık ürünlerinin pazarlanmasını kısmen doğru buldukları (%39.4), internet üzerinden satılan sağlık ürünleri ile ilgili yorumları dikkate aldıkları (%34.2), internet sitelerindeki sağlık bilgilerinin güvenilirliğinin kısmen doğru bulduğu (%35.3), %58.6'sının site güvenilirliğinin ürünün popülerliğinin arttırmadığını düşündükleri, %33.1'inin özellikle web sitesi takip ettikleri, %12.8'inin her zaman internet üzerinden sağlıkla ilgili bilgilerini paylaştığı, %20'sinin dünyanın her yerindeki ürünlerin satılabilir olmasını bekledikleri, %78.3'ünün internet ve sağlık web siteleri kullanmanın mesleğe yararlı olacağını düşündüğü belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Web Siteleri, Hemşirelik Öğrencileri, İnternet Kullanımı

[PS-167]

İnteraktif Boyutlu Hemşire

Dilek Çatalkaya¹, Anıl Arslan², Hülya Baybek¹, Arzu Kıvrak¹, Halime Tozak Yıldız¹

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Fethiye

²Ege Üniversitesi Hastanesi, İzmir

Araştırma hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik bilişimine ilişkin tutum ve yeterliklerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye genelinde hemşirelik lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem büyüklüğü; birey sayısının bilinmediği durumlarda evren oranının belirlenmesinde kullanılan formülden yararlanarak hesaplanmış ve %10 arttırılarak örneklem hacmi 384 olarak belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından ilgili literatürden yararlanarak hazırlanan anket kullanılmıştır. Anket Şubat 2016 döneminde internet üzerinden çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 396 lisans öğrencisine uygulanmıştır. Çalışmadan önce etik kurul izni, anketin sosyal ortamda paylaşılması için site sahiplerinden yayın izni alınmıştır.

Katılımcıların %53'ünü kadın, %34.7'sini 3 sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Hemşirelik Bilişimi eğitimi alma oranı ise %23'tür. Araştırmada öğrencilerin %81.6'sının kendine ait bilgisayarı, %95.5'inin internet erişimi, %97.2'sinin e-posta adresi olduğu; %59'unun günlük kullanma oranının 1-3 saat olduğu, istatistik programları kullanmayı bilenlerin oranının %12.8, medline kullanımını bilenlerin oranının %13.4 olduğu tespit edildi

Araştırmacıların hemşirelikte bilgisayar kullanımının değerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; hemşirelik verilerini kaydetmede zaman kazandırdığı (%78.8), bakımın hastaya özgü olmasını sağladığı (%73.2), hemşireler hastayı dinlemek ve hastayla konuşmak gibi aktiviteler için daha fazla zaman bulması gerektiği (%68.4), hasta bakım kalitesinin iyileşmesini sağladığı (%69.9), hasta bakımının kalitesinin ölçülebilmesine olanak sağladığı (%74.5), hemşirelik kayıtlarının /dökümantasyonunun kalitesini iyileştirdiği (%80.3), hemşirelik araştırmalarına iyi bir temel oluşturduğu (%79.8), hemşirelik uygulama standartlarının/protokollerin oluşturulmasını kolaylaştırdığı (%78.5), hemşirelerin kağıt işlerini büyük ölçüde azalttığı (%80.3), bilgisayar ortamına uyarlanmış uygun bakım planının kullanarak bakım planlarını geliştirebileceği (%74.5), hasta kayıtlarının düzenli, belirgin olarak tutulmasını sağladığı (%81.1), gözlemlerin güvenilirliğinde ve doğruluğunda artış sağladığı, hataları ve göz ardı etmeleri azalttığı ve böylece bakımın kalitesini yükselttiği (%75.5), elle yazılan kayıtlarda meydana gelebilecek hataları en aza indirdiği, veri kaybını önlediği (%78.3), veri tabanı oluşturacağı, bu kayıtların aynı zamanda hemşirenin korunmasında yasal bir belge oluşturacağı ve hemşirenin sorumluluğunu arttırdığı (%78.3) oranında katıldıkları; hemşirelik verisinin bilgisayar için uygun olmadığı (%42.2), hastaların güvenliği/mahremiyetini tehlikeye sokacağı, hemşirelerin otonomisini azaltacağı (%32.6) görüşüne katılmadıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilişim teknolojileri, hemşirelik bilişimi, tutum, yeterlilik

[PS-168]

Hemşirelik Öğrencilerinin Dürtüsellik İle Öfke Kontrolü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Emine Seda Evler, Gülçin Alakuş, Hatice Ulusoy, Pınar Cicekoglu
Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü

Amaç: Bireyler günlük yaşantılarında pek çok sorunla karşılaşmakta ve bunlarla baş etmek zorunda kalmaktadır. Çözümlemesi gereken sorunlar bireyin yaşına, içinde bulunduğu ortama göre de farklılaşabilmektedir. Sorunlarımızla baş ederken değişik duygusal ve davranışsal tepkiler veririz. Bu duygusal tepkilerden birisi de öfkedir. Öfkenin kişilik üzerinde bıraktığı olumsuz etkiler ilerleyen dönemlerde kin, nefret, kıskançlık, düşmanlık gibi duygulara dönüşebilir ve bireyde dürtüsel davranışlar görülebilir. Bu araştırma Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin dürtüsellik ile öfke kontrolü arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Hemşirelik bölümü 4.sınıf öğrencileri, örneklemi ise çalışmaya gönüllü katılan 88 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma verileri, literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Barratt tarafından 1959'da geliştirilen ve Güleç ve ark. tarafından 2008'de Türkçeye uyarlanan Barratt Dürtüsellik Ölçeği, Spielberger tarafından 1983'de geliştirilen ve 1994'te Özer tarafından Türkçeye uyarlanan Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarz Ölçeği ile toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %73,9'u kadın, %26,1'i erkek ve yaş ortalaması $21,73 \pm 1,09$ 'dur. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre sürekli öfke puan ortalamalarına bakıldığında anlamlı bir fark olmamasına rağmen erkek öğrencilerin toplam öfke puan ortalamasının ($82,65 \pm 12,85$) kadın öğrencilerin toplam puanından ($78,18 \pm 11,48$) yüksek olduğu saptanmıştır. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre öfkelerini daha iyi kontrol ettikleri belirlenmiştir ($p > 0.05$). Araştırmaya katılan ve sigara kullanan öğrencilerin öfke toplam puanlarının ($84,28 \pm 12,11$), kullanmayan öğrencilerden ($77,80 \pm 11,55$) daha yüksek olduğu, sigara kullanan öğrencilerin öfkelerini dışa dönük yaşadıkları saptanmıştır ($p < 0.05$). Öğrencilerin dürtüsellik puan ortalamalarına bakıldığında ise erkek öğrencilerin ($64,04 \pm 14,65$) kadın öğrencilerden ($62,96 \pm 8,72$) daha dürtüsel davranışlar sergilediği ve sigara kullanan öğrencilerin ($68,42 \pm 8,50$) kullanmayan öğrencilerden ($61,62 \pm 10,60$) daha dürtüsel davranışlar sergilediği saptanmıştır ($p < 0.05$).

Sonuç: Çalışmada öğrencilerin SÖÖİTÖ puanları ile BDÖ-11 ($r = .269, p = .011$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Buna göre öğrencilerin öfke puan toplamaları arttıkça dürtüsellik toplam puanları da artmaktadır. Bu sonuçlardan yola çıkarak hemşirelik öğrencilerine yönelik öfke kontrol eğitimlerinin düzenlenmesi ve öfke kontrolünün hemşirelik eğitim müfredatına eklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öfke, öfke kontrolü, dürtüsellik

[PS-169]

Yoğun Bakım Ünitelerinde Çalışan Hemşirelerin Teknolojik Tıbbi Cihaz Kullanımı ile İlgili Yaşadıkları Sorunlar

Duygu Sezer¹, Velican Bor¹, Selenay Ural¹, Havva Karadeniz²

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Öğrencisi, Trabzon

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Trabzon

Amaç: Bu çalışma, yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin teknolojik tıbbi cihaz kullanımı ile ilgili yaşadıkları sorunların belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışma Trabzon İlinde bir üniversite hastanesinin yoğun bakım ünitelerinde Şubat 2016 tarihinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini yoğun bakım ünitelerinde çalışan 134 hemşire oluşturmuştur. Örneklem yapılmadan tüm hemşirelerin araştırmaya dâhil edilmesi planlanmıştır. Çalışma 71 hemşirenin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yürütülebilmesi için ilgili kurumdan yazılı izin alınmıştır. Verilerin toplanmasında anket formu kullanılmıştır. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler ve ortalama kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin %77.5'i kadın, yaş ortalaması 28.29±6.24 (min;19, max;44), %50.7'si lisans, %38.0'ı sağlık meslek lisesi mezunudur. Hemşirelerin toplam çalışma yılı ortalaması 6.30±4.98, halen çalıştığı üniteye toplam çalışma yılı ortalaması 4.25±3.87'dir. Hemşirelerin %37.1'i yoğun bakım ünitesinde çalışmaya yönelik eğitim almış, %25.4'ünün yoğun bakım hemşiresi sertifikası bulunmaktadır. Hemşirelerin %63.4'ü teknolojik tıbbi cihazların kullanımına ilişkin sorun yaşamış, %33.8'i halen sorun yaşamaktadır. Kullanım sırasında sorun yaşanan teknolojik tıbbi cihazlar, mekanik ventilatör (%15.5) ve infüzyon pompası (%8.5)'dir. Hemşirelerin %10.0'ı teknolojik tıbbi cihazların kullanımı sırasında hata yaptıklarını, %26.8'i ise bir başka sağlık çalışanının hata yaptığını tanık olduklarını ifade etmişlerdir. Hemşireler hata yapılan durumların %7.4'ünde hastaların zarar gördüğünü belirtmişlerdir. Hemşirelerin %78.6'sı teknolojik tıbbi cihazları firma yetkililerinin tanıttığını, %49.2'si bu tanıtımı yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Hemşirelerin %32.9'u teknolojik tıbbi cihazların kullanımının temel hemşirelik eğitimi sırasında, %67.1'i çalışmaya başlanıldığında öğrenilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

Sonuç: Yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerin üçte ikisi teknolojik tıbbi cihazların kullanımına ilişkin sorun yaşamış, üçte biri ise halen sorun yaşamaktadır. Yapılan hatalar nedeniyle hastalar zarar görebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Teknolojik Tıbbi Cihaz, Yoğun Bakım

[PS-170]

Hemşirelik Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Durumlarının Belirlenmesi

Caner Dincer, Merve Çiftçi, Burcu Çiftçi, Hülya Baybek, Arzu Kıvrak, Halime Tozak Yıldız
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Fethiye

Çalışma Fethiye Sağlık Yüksekokulu'nda okuyan öğrenci hemşirelerin bireysel yenilikçilik durumlarının belirlenmesi saptamak amacıyla tanımlayıcı ve analitik olarak yapılmıştır. Örneklem büyüklüğü birey sayısının bilindiği durumlarda evren oranının belirlenmesinde kullanılan formülden yararlanarak hesaplanmış ve %10 arttırılarak örneklem hacmi 300 olarak belirlenmiş ve tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Katılım hızı %100 olarak belirlenmiştir.

Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (Individual Innovativeness Scale): Özgün formu "Individual Innovativeness Scales (II)" olan bu ölçek bireylerin genel anlamda yenilikçiliğini değerlendirebilmek amacıyla 1977 yılında H. Thomas Hurt, Katherine Joseph ve Chester. D. Cook tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin özgün formu toplam 20 ifadeden oluşmaktadır. 5'li Likert türünde yanıtlanan her ifade, Kesinlikle Katılıyorum: 1, Katılmıyorum: 2, Kararsızım: 3, Katılıyorum: 4, Kesinlikle Katılıyorum: 5 şeklinde puanlanmaktadır

Veri toplama aracının ön uygulaması evren içinden seçilen ve örneklem dışında kalan 10 kişiye uygulanmıştır. Anket örnekleme giren öğrencilere Şubat 2016 döneminde birebir görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Fethiye Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğünden kurum izni, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi etik kurulundan etik kurul izni, çalışmaya katılan öğrencilerden sözel onamları alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programında değerlendirilmiştir. Kategorik veriler sayı ve yüzde (%) olarak verilmiştir. Ölçülebilir değişkenlerin karşılaştırmasında Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H kullanılmıştır. Tüm karşılaştırmalarda 0.05 önemlilik düzeyi olarak kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılanların %55'ini kadın, %58'ini 18-22 yaş arası ve %34.3'ü üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik durumlarının cinsiyet yaş ve sınıfa göre anlamlı farklılık gösterdiği; bireylerin aldıkları puana göre bireysel yenilikçilik durumlarında %2.7'si gelenekçi yaklaşım, %12.3'ü kuşkucu, %58.7'si sorgulayıcı, %23.3'ü öncü ve %3'ü yenilikçi olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Yenilikçilik, İnovasyon, Durum, Hemşirelik Öğrencileri

[PS-171]

Bir Teknoloji Virüsü: Şiddet

Mürüvvet Onan

Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Kırşehir

Günümüzde teknoloji her anımızın vazgeçilmez bir unsurudur. Teknolojinin birçok alanda yararları göz ardı edilemeyeceği gibi en az yararları kadar zararları da bilinmektedir. Zararlarından biri de çeşitli şekillerde şiddet öğrenimini kolaylaştırmakta ve yaygınlaştırmakta olduğudur. Teknoloji, toplumumuzun her kesiminde, her yaş grubunda artmış olan şiddet olaylarının önemli bir etkenidir. Şiddet günümüzün bir öğreti sonucu olarak; kadına, çocuğa, başta sağlık çalışanları olarak farklı meslek gruplarının çalışanı olan bireylere çeşitli yollarla uygulanan çağımızın negatif bir olgusu olarak karşımıza gelmektedir.

Bu yazı; şiddetin nasıl öğrenildiğini açıklamak ve bu konuya yönelik yapılan çalışmaların izinde kadınların ve sağlık çalışanlarının şiddete maruz kalma nedenlerine yönelik görüşleri belirtmek, konuyla ilgili oluşabilecek sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerileri sunmak amacıyla derlenmiştir.

Alt Başlıklar:

Zihin Engelimiz: Toplumsal Cinsiyet

Çağımızda Stres, Nedenleri ve Yansıması

Eğitimde Sistem Karmaşası ve Çocuğun Şiddet Öğrenimi

'Kadın-Algı-Şiddet' Üçgeni

Sonuç: Çocuklar ilkökul döneminden itibaren şiddet konusunda eğitilmelidir ayrıca ülkemizde okul rehberlik hizmetleri ve okul aile işbirliği güçlendirilmelidir. Aileler teknolojinin iyi yanlarını değerlendirmeyi, bunu yaparken de kötü yönlerinden korunmayı bilmelidir. Çocuklara aile içerisindeki davranışlarla iyi rol model olunmalıdır. Erkek ve kadınların birbirine karşı algısı sadece cinsiyet olarak değil insan olduğu yönde ve eşitlikçi olmalıdır. Kadınlar; şiddet ve sebepleri konusunda eğitilmeli, bilinçlendirilmeli ve danışmanlık hizmetlerine yönlendirilmelidir. Kadına yönelik şiddet konusunda araştırmalar artırılmalı, araştırmalar ışığında önleme çalışmaları yürütülmeli ve desteklenmelidir. Risk faktörleri belirlenmelidir. Kadın ve erkek yoksulluğunu önlemeye, erkeklerin ve kadınların meslek edindirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır sosyoekonomik durumdaki ülke geneli uç farklar kaldırılmalı ve yoksul aileler toplumsal kuruluşlarca ayrıca da devlet güvence ve desteği sağlanması yönünde girişimlerde bulunulmalıdır. Kadınlar; kadın hakları, haklarını savunma ve gerektiğinde nerelere başvurmaları gerektiği, sosyal aktiviteler, mesleğe yönlendirme, okur yazarlığını sağlama gibi konularda desteklenmeli ve bilinçlendirilmelidir. Ancak en önemlisi birçok çalışma sonuçlarının da ortaya koyduğu üzere şiddetin öğrenildiği ve davranışa dönüşme potansiyeli olarak depolandığı çağda köklerinin kurutulması gerektiğidir. Teknolojinin doğru kullanımı, doğru zamanda doğru gruba aşılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, sağlık, şiddet, teknoloji

[PS-172]

Giresun İlinde Endüstri Meslek Lisesinde Beden Kitle Endeksi Taraması ve Diyabet Riskinin Belirlenmesi

Hasan Yiğit¹, Onur Uysal¹, Burcu Koçyiğit², Nisanur Köse², Ayşegül Çebi Kütükcü¹, Esin Avcı²

¹Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşire, Giresun

²Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebe, Giresun

³Giresun Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, İstatistik, Giresun

Amaç: Bu araştırmada Giresun ilinde bulunan Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi (ATEML) öğrencilerinin beden kitle endeksi ve diyabet riskinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma ATEML öğrencilerinde Mart 2016 tarihinde yapıldı.

Araştırmanın örneklemini bu süre içerisinde aktif olarak eğitim gören 9. sınıf ve araştırmaya katılmayı kabul eden toplam yüz (n=100) öğrenci oluşturdu. Veri toplama aracı olarak bireysel "Anket Formu" kullanıldı. Bu çalışmadaki verilerin analizinde SPSS 21 paket programı kullanılmıştır. Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin % 97' si erkek olmakla birlikte minimum yaş 14 ve maksimum yaş 16' dır. "Boyunuzu biliyor musunuz" sorusuna %58' i bilmiyorum yanıtını vermiştir. "Kilonuzu biliyor musunuz" sorusuna %63'ü hayır yanıtını vermiştir. Beden kitle endeksi

hesaplandığında %8'i zayıf, %76'sı normal, %10'u fazla kilolu, %6'sı ise 1. derecede obez olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılanların %25'inin bel çevreleri normal değerlerinin üzerindedir.

Öğrencilerin %10'u hiç fiziksel egzersiz yapmaz iken %44'ü çok nadir egzersiz yaptığını ifade etti.

Bel çevresi değerleri normal değerlerin üzerinde olanlar ile fazla kilolu ve 1. derecede obez olanların ilişkisi incelendiğinde; uygulanan Ki-Kare testi sonucunda %95 güvenle aralarında ilişki olduğu saptanmıştır (p=0,000>0,05). Bel çevresi değeri normal sınırlarda olanlardan 67 kişi normal beden kitle endeksine sahiptir.

Araştırmaya katılan 100 öğrenciden 16'sı birinci derece yakınlarında diyabet tanısı konulduğunu

ancak bunlardan hiç birinin diyabet ve risk faktörlerine yönelik tanı/tetkik yaptırmadığını ifade etti.

84 öğrencinin yakın akrabalarında diyabet tanısı konulmamasına rağmen 3 kişi tetkik/tanı yaptırmış, 81 kişi ise yaptırmamıştır.

Sonuç: Giresun ili ATML öğrencilerinde diyabet risk faktörleri azımsanmayacak kadar fazladır. Okul yönetimiyle görüşülüp açlık-tokluk kan şekeri ölçümü ve beslenme eğitimi planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: diyabet, beden kitle endeksi, obezite, risk faktörü

[PS-173]

Hemşirelik öğrencilerinin tıbbi hata eğilim düzeyleri

Kübra Ay, Gülnur Kerçin, Sariye Sevmez, Şerife Nacak, Satı Dil
Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü

Amaç: Hemşirelik öğrencileri her dönem staja çıkmaktadırlar. Bu doğrultuda çalışmamızın amacı öğrencilerin hasta güvenliği hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmektir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan çalışma 17-25 Aralık 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini bir Üniversitenin Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden 172 gönüllü öğrenci oluşturmuştur. Çalışma demografik bilgi formu ve Hemşirelikte Tıbbi Hataya Eğilim Ölçeği (HTHE) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler SPSS 16.0 istatistik programı ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.66 ± 2.01 olup, %71.5i kız öğrencidir. Öğrencilerin HTHE toplam puan ortalamasının iyi düzeyde (212.40 ± 26.18) olduğu, hasta güvenliği kavramını bilen öğrencilerin HTHE puanlarının diğerlerinden istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek olduğu ($T=3.943$, $p=0,000$) belirlenmiştir. Öğrencilerin hasta güvenliği kavramını duydukları yere göre (radyo-televizyon, gazete-dergi, hastanelerden-sağlık ekibinden, arkadaş çevresinden) HTHE ölçeğinin 1. alt boyut (ilaç ve transfüzyonda 8D kuralına uyarım) ($F=4.13$, $p=0.001$), 2. alt boyut (hastada enfeksiyon gelişmemesine dikkat ederim) ($F=3.29$, $p=0.007$), 5. alt boyut (hastalara düşme riskine karşı koruyucu bakım hizmeti veririm) ($F=2.65$, $p=0.007$) Alt boyutları ile toplam puanlarında ($F=3.32$, $p=0.007$) istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir. Sonuçlara göre; hastane ve sağlık ekibinden bilgi almış olanlar tıbbi hatalara karşı daha duyarlıdır. Tıbbi hataların önlenabilir olduğunu düşünenler diğerlerine göre daha az tıbbi hata eğilimine sahip ve duyarlıdırlar.

Sonuç: Teknolojideki gelişmeler hasta güvenliği uygulamalarının yaygınlaşmasında ve tıbbi hataların önlenmesinde önemli bir etkidir. Ayrıca sağlık hizmetlerinde uygun teknolojinin kullanımı ile hastalara ayrılan zaman artacağından, hemşirelere düşen iş yükü azalacak, verilen bakımın kalitesi artacak ve hata payı azalacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi hataya eğilim, hemşirelik öğrencileri, hasta güvenliği

[PS-174]

Miyelomeningoselli Çocuğun Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu

Ayşeül Cömert, Özge Türkmen, Sultan Deniz Adıgüzel, Sevilay Yamaç
Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Sivas

Giriş ve Amaç

Nöral tüp defektleri embriyonel hayatın ilk haftalarında beyin, spinal kord ve omurgada kapanma hatası sonucu ortaya çıkan ve ağır seyreden doğumsal bir anomalidir. Nöral tüp defektlerinin en yaygın görülen biçimlerinden biri olan spina bifida, başta miyelomeningosel olmak üzere omuriliği etkileyen birçok şekilde görülebilir. Bu anomalide, alt ekstremitelerde paralizisi, mesane ve barsak kontrolünde yetersizlikler görülür. Bu durum çocuğu ve aileyi önemli ölçüde etkilemektedir. Bu çalışmada "Miyelomeningosel+bronşit" tanısı ile pediatri servisine yatan çocuk ve ailesine verilen hemşirelik bakımı sunulmuştur.

Olgu

Nefes darlığı, öksürük, balgam, dudaklarda morarma şikayetiyle hastaneye getirilen 6 yaşındaki M.E.S.'nin Miyelomeningosel+Bronşit tanısıyla hastaneye yatışı yapılmıştır.

Öyküde, gebelikte yapılan testler sonucunda spina bifida tanısı konulan hasta, sezeryanla 32 haftalık doğmuş. Doğumdan bir hafta sonra opere edilmiş, daha sonra üç aylıkken hidrosefali ameliyatı olmuş ve şant takılmış.

M.E.S. solunum güçlüğü yaşıyor, sekresyon ve öksürük var. Yatağa bağımlı, yürüyemiyor. Obez ve önerilen diyetine uymuyor. Üç saatte bir temiz aralıklı kateterizasyon ile idrar boşaltımı sağlanıyor. Konstipasyon mevcut. Hastalık ve yürüyememe önemli stres kaynağı, özellikle anneye ne zaman yürüyeceğini soruyor. Herhangi bir rehabilitasyon hizmeti almamış. Nefes darlığı çekmekten ve iyileşememekten korkuyor. Hastalığa bağlı nedenlerle birçok kez hastaneye yatmış. M.E.S ve ailesine Etkisiz Solunum Örüntüsü, Beden Gereksiniminden Fazla Beslenme, Deri Bütünlüğünde Bozulma, Üriner Boşaltımda Bozulma, Konstipasyon, Öz Bakım Eksikliği Sendromu, Acı Çekme, Aile Sürecinde Değişim, Bakım Verici Rolünde Zorlanma, Korku, Eğlence Aktivitelerinde Yetersizlik, Ailede Bilgi Eksikliği, Travma Riski, Enfeksiyon Riski hemşirelik tanılarına yönelik girişimlerde bulunulmuştur. Hasta, yatışından 7 gün sonra solunum problemlerinin artması nedeniyle üniversite hastanesi çocuk yoğun bakım ünitesine sevk edilmiş ancak solunum problemlerinin artması nedeniyle kaybedilmiştir. Kayıp sonrası aileyle görüşülmüş, yas sürecinde desteklenmiştir.

Sonuç: Miyelomeningoselli çocuk ve ailesinin gereksinimlerinin belirlenerek, her bir örüntüye ilişkin sistematik veri toplamanın daha nitelikli bir hemşirelik bakımı sunulmasına yardımcı olduğu ve kliniklerde uygulanabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Miyelomeningosel, Hemşirelik, Çocuk, Aile

Anahtar Kelimeler: Aile, Çocuk, Hemşirelik, Miyelomeningosel

[PS-175]

Tele-Sağlık Uygulamalarına Hemşireler Hazır mı?

Aysun Yıldız, Dilan Ocaklık, Bahire Ulus
ACIBADEM ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ, İSTANBUL

Giriş:

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre tele-sağlık; sağlık profesyonelleri tarafından bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak, bireylerin ve toplumun sağlığının korunması ve geliştirilmesi, hastalık ve kazaların önlenmesine yönelik sağlık hizmetlerinin verilmesi şeklinde tanımlanmaktadır.

21. yüzyılın başında hızlı bir gelişim gösteren tele-sağlık uygulamaları birçok ülkede kullanılmaktadır. Tele-sağlık uygulamaları, sağlık kuruluşlarından uzakta yaşayan hastaların izlemi, gebe takibi ve yaşlı bireylerin günlük izlemlerinin yapılmasının yanında uzaktan basit tanılama işlemlerinin yapılmasını da kapsar. Ayrıca sağlık profesyonelleri tele-sağlık sistemini kullanarak ihtiyacı olan bireylere sağlık eğitimi ve danışmanlık hizmeti de verebilmektedir.

Türkiye' de Tele-Sağlık Sistemi

Dünya' da 1950'lerde başlayan tele-sağlık uygulamaları, Türkiye'de 2008' de Bilişim Zirvesi kapsamında gerçekleştirilen bir konferans ile gündeme gelmiştir. Ülkemizde tele-sağlık uygulamaları başlangıç aşamasında olmasına rağmen diyabet, hipertansiyon, depresyon, kalp yetmezliği ve Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH) tanısı olan hastaların izleminde kullanıldığı bilinmektedir.

Tele-Sağlık Sistemi İçerisinde Hemşirenin Yeri: Tele-Hemşirelik Uygulamaları

Uluslararası Hemşireler Birliği'ne göre tele-hemşirelik; hemşirelikte hasta bakım kalitesini artırmak için telekomünikasyon teknolojisinin kullanımı olarak tanımlanmıştır.

Hemşireler, sağlık hizmetlerinde özellikle bakım kalitesini artırmak, sağlık bakım kaynaklarının etkin kullanımını ve bakımın sürekliliğini sağlamak amacıyla tele-sağlık teknolojilerini kullanma gereksinimi duymuştur. Tele-hemşirelik uygulamaları; hastanın sağlık durumundaki değişimlerinin takip edilmesi ve önerilen tedaviye uyumu konusundaki izlemleri kapsar.

Tele-hemşirelik uygulamaları, sağlık bakım birimlerine erişemeyen hastalara koruyucu ve geliştirici sağlık bakım uygulamaları konusunda danışmanlık verilebilmesi kolaylığını sağlaması ile diğer hemşirelik uygulamaları arasında yerini almıştır. Bu doğrultuda Amerikan Hemşireler Birliği (ANA) 1999 yılında tele-hemşireliğin uygulama standartlarını oluşturmuştur.

Sonuç

Tele-hemşirelik uygulamaları ile yaşam kalitesinde ve hasta memnuniyetinde artma, sağlık bakım maliyetinde ise önemli ölçüde azalma olduğu bilinmektedir.

Araştırma bulguları; tele-hemşirelik uygulamalarının, yatak başı bakım uygulamalarına göre hemşirelerde daha fazla stres yarattığını göstermektedir.

Gelişen teknolojiye hemşirelerin ayak uydurabilmesi için teknolojik bilgi/becerilerini geliştirmeleri, tele-hemşirelik uygulamalarına yönelik potansiyel, yasal ve etik sorunları tanımlamaları, çözüme yönelik stratejiler geliştirmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Teknoloji, Tele-hemşirelik

[PS-176]

Bilgisayar Işığına Maruz Kalan Akademisyenler ile Şirket Çalışanlarının Göz Yaşı Kuruluşunun Karşılaştırılması

Arzu Bahar¹, Elife Kevser Sarpkaya¹, Yasemin Korkmaz²

¹Turgut Özal Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı, Ankara

²Turgut Özal Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu

Amaç: Akademisyenlerin bilgisayar başında uzun zaman geçirdikleri göz önünde bulundurulduğunda, bu grupta kuru göz tanısı almanın riskinin arttığını düşündürmektedir. İlgili literatüre bakıldığında akademisyenlerde kuru göz görülme sıklığına ilişkin çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışmamız buradan yola çıkarak bilgisayar ışığının akademisyenlerde göz yaşı kuruluşuna olan etkisini ortaya koymayı amacıyla yapılması planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Akademisyenler ve şirket çalışanları randomize yöntemle seçildikten sonra, araştırmaya katılmayı kabul eden akademisyenler (30)ve şirket çalışanları (30) araştırmacılar ile yüzyüze görüşerek çalışma anketleri doldurulacak, Schirmer göz yaşı kuruluşu testi ve Mc Monnies Kuru göz anketi uygulanacaktır. Çalışmada veri toplamada kullanılacak araçlardan biri olan McMonnies kuru göz anketi kuru göz hastalığının tanısında kullanılan bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Diğer bir değerlendirme aracı olan Schirmer testi ile göz yaşını miktarının belirlenmektedir. Veriler toplandıktan sonra Schirmer testi ve Mc Monnies anketinden elde edilen sonuçların spss paket programında değerlendirilmesi yapılacaktır. Çalışmanın Turgut Özal Üniversitesinde 01 Mart- 01 Nisan 2016 tarihlerinde arasında yapılması planlanmaktadır.

Bulgular: Çalışmamızda veriler toplanmaya devam etmektedir. Çalışma bulguları veriler toplandıktan istatistiksel analizler yapıldıktan sonra paylaşılacaktır.

Sonuç: Çalışma sonuçları veriler toplandıktan istatistiksel analizler yapıldıktan sonra paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: akademisyen, bilgisayar ışığı, göz kuruluşu

[PS-177]

Yakın Doğu Üniversitesi Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Sağlıkta Gelişen Teknolojiye Bakış Açısı

Gökçe Çelik, Betül Onat, Nimet Gözaydın, Filiz Aslan, Özdem Nurluöz, Samineh Esmailzadeh
yakın doğu üniversitesi, sağlık bilimleri fakültesi, hemşirelik bölümü,lefkoşa

Amaç: Öğrencilerinin sağlıkta gelişen teknolojiye bakış açılarını öğrenmek, teknolojinin yararlarını ve zararlarının farkında olup olmadıklarını değerlendirmek ve bu konu hakkında farkındalık yaratmaktır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel tipte olan çalışma 9 Mart 2016 tarihinde uygulanmıştır. Evren KKTC Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 18-25 yaş aralığındaki 100 öğrenci gönüllü katılım esasına göre dâhil edilerek anket uygulaması yapılmıştır. Örneklem Veri formu literatür bilgisine uygun olarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Veriler istatistik programa kaydedilmiş sonuçlar $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi ele alınarak değerlendirilmiştir. Veriler SPSS 18 paket programına aktarılarak, ortalama, yüzdelik hesaplama ki kare testi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 21 ± 24 olup, %27'si erkek, %73'ü kız, %100'ünün eğitim durumu lisans, %97'si bilgisayar kullandığını, %3'ünün ise bilgisayar kullanmayı bilmediği görülmüştür. Sağlık alanında gelişen teknolojiyi %74'ünün takip ettiğini, %26'sı ise takip etmediğini bildirmiştir. Katılımcıların %88'inin teknolojik yeniliklere yönelik hizmetçi eğitim almak istediklerini, katılımcıların %95'i sağlıkta gelişen teknolojilerin hemşirelik alanında verimliliği artıracığı görüşünü ortaya koymuştur.

Sağlıkta teknolojik yeniliklerin hemşirelik sürecini hangi yönde etkilediğini cinsiyetler arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla veriler üzerine Ki kare testi tekniği uygulanmıştır ve sonuç kızların %75'i olumlu yönde etkilediğini düşündüğü, erkeklerin %25'i olumlu yönde etkilediğini sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç: Sağlık alanında gelişen teknolojiye bakış açısının kız ve erkek öğrenci arasında önemli bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin gelişen teknolojilerin sağlık alanında yararlı olduğunu düşündüğü ve gelişen sağlık teknolojileri ile ilgili hizmet içi eğitim almak istedikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin Sağlık alanında gelişen teknolojiler hakkında eğitim süreçlerinde ve çalışma dönemlerinde eğitimler verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Teknoloji, Sağlıkta Gelişen Teknoloji, Öğrenci

[PS-178]

Hemşirelik Eğitiminde Klinik Uygulama Ve Önemi

Mürüvvet Onan, Yelda Yeğen
Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Kırşehir

Hemşirelik öğretiminin daha verimli olması için teorik öğrenimin yanı sıra klinik uygulamalı eğitim gereklidir. Klinik eğitimde yeterliliğin sağlanabilmesi için öğrencinin teorik bilgisi ve çıktığı kliniğin yanı sıra klinik hemşiresinin öğrenciye yaklaşımı da önem teşkil etmektedir.

Bu çalışma, hemşirelikte klinik uygulama ve önemini ülkemizde bu konuya verilen önemi öğrencilerin ve öğretilerinin bu konudaki olumlu olumsuz görüşlerini ve klinik uygulamanın mesleğe katkısını ele almaktadır.

Klinik uygulamanın mesleki gelişim açısından teorik öğretimin yanı sıra öğrencilerin görüşünde daha yararlı olduğu, kendini mesleğe hazır hissetme, pratik kazanımlar, ekip-hemşire-hasta ilişkisi ve iletişimde gelişim sağlama, mesleği sürdürme/sürdürmeme konularında karar vermeyi sağlayan önemli bir yere sahip olduğu belirlenmiştir.

Amaç: Öğrenci-öğretici-hemşire görüşleri ile klinik uygulamanın önemi ve ülkemizdeki durumunu belirtmek amacıyla derlendi.

Sonuç: Klinik uygulamanın mesleki gelişim açısından teorik öğretimin yanı sıra öğrencilerin görüşünde daha yararlı olduğu, kendini mesleğe hazır hissetme, pratik kazanımlar, ekip-hemşire-hasta ilişkisi ve iletişimde gelişim sağlama, mesleği sürdürme/sürdürmeme konularında karar vermeyi sağlayan önemli bir yere sahip olduğu belirlenmiştir. Yeterli klinik öğrenim ortamının sağlanabilmesi için eğitici- hemşire-öğrenci beklenti ve görüşleri değerlendirilmeli ayrıca mevcut durum değerlendirilmeli ve düzenlenmelidir.

Klinik hemşirelerinin ve akademisyen hemşirelerin bir araya gelmesi ve mevcut durumun tartışılması, karşılıklı beklentilerin sıralanması, klinik uygulama protokollerinin belirlenmesi gerekmektedir. Klinik ortamda kalite ve verimi artırmak için yeni planlama ve düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, klinik, öğretim, uygulama

[PS-179]

Hemşirelerde Sosyal Medya Kullanımı ve Hemşirelerin Sosyal Medya Hakkındaki Görüşleri

Çimen Uludağ¹, Zeynep Kartal¹, Gökçe Yorulmaz¹, Zeliha Cengiz²

¹İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğrencisi, Malatya

²İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Anabilim Dalı, Malatya

Amaç: İnternet teknolojilerinin gelişimiyle sosyal medya, dünyada önemli bir iletişim aracı haline almıştır. Yeni medya sağlık iletişimi açısından yeni bir dönem başlatmıştır. Sosyal medyanın önemi ve kullanımı hemşireler için de giderek artmaktadır. Hemşireler arasında sosyal medya kullanımının artması bu ortamların bireyler, gruplar ve kurumlar açısından yararlarına ve risklerine dair tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Bu araştırma, hemşireler arasında sosyal medya kullanım durumunun belirlenmesi ve hemşirelerin sosyal medya hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Araştırma tanımlayıcı olarak yapıldı. Veriler Malatya'da çalışan 324 hemşireye uygulanan "Anket Formu" ile toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve Ki-Kare testi kullanıldı.

Bulgular: Yaş ortalaması $30,75 \pm 6,93$ olan hemşirelerin % 74,1 kadın ve 54.6'sı lisans mezunudur. % 90.7'si sosyal medya kullanıcısı olan hemşirelerin en çok facebook kullandıkları (% 71) saptanmıştır. Hemşirelerin online ortamlarda günlük ortalama 2.10 ± 2.2 saat zaman geçirdikleri ve sosyal medyayı en çok bilgi alışverişi için kullandıkları (% 60.8) belirlenmiştir. Hemşirelerin % 65.4'ünün sosyal medya kullanımını mesleki gelişim açısından faydalı bulduğu, % 59.9'unun hemşirelerin sosyalleşmesine katkı sağladığını düşündükleri, % 72.2'sinin hemşirelerin topluma vereceği mesajlarda etkili olabileceğini düşündükleri, %70.7'sinin mesleki projelere katkı sağlayabileceğini vurguladıkları, % 63'ünün toplu olarak daha etkili bir organizasyon, savunuculuk ve politik güç sağladığına inandıkları saptanmıştır. Hemşirelerin %55.6'sının sosyal medya kullanımının sağlık sorunlarına yönelik güvenilir kaynaklar sağlamadığını vurguladıkları, % 52.5'inin hastaların gizliliğine zarar verebileceğini düşündükleri, % 64.8'nin meslektaşlar/yöneticiler arasında eleştiri alanı oluşturabileceğini düşündükleri, % 67.3'ünün sosyal medyada paylaşılan içeriklerin hemşirelik imajını zedelediğini düşündükleri belirlenmiştir.

Sonuç: Araştırma sonucunda hemşirelerin büyük çoğunluğunun sosyal medya ağı kullandıkları ve bunu en çok bilgi alışverişini sağlamak için tercih ettikleri belirlenmiştir. Sosyal medya kullanıcısı olan hemşirelerin sosyal medyayı mesleki gelişim açısından faydalı buldukları, topluma mesaj vermede etkin bir yöntem, iş birliği yapmaya ve meslektaşlarla bilgi alışverişi sağlamaya yardımcı bir ortam olarak düşündükleri saptanmıştır. Hemşirelerin sosyal medya kullanımına ilişkin olumlu düşünceleri olduğu saptansa da bazı durumlarda sakıncaları olabileceğini vurguladıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnternet, hemşirelik, sosyal medya, yeni medya

[PS-180]

Eğitim Koşullarımız: Gerçekler ve Hayaller

Tuççe Yüce¹, Kübra Özüdoğru¹, Büşra Uyar¹, Deniz Koçoğlu²

¹Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi, Konya

²Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi, Konya

GİRİŞ: Teknoloji yaşamın vazgeçilmezidir. Teknoloji günümüzde veri paylaşımının en etkin bir biçimde kullanılarak keşiflere yön vermesinin etkin bir parçası olarak da tanımlanır. Sağlık eğitim alanındaki teknolojik gelişmelerde günümüzde hızla artmakta ve öğrencilerin etkin teorik ve pratik bilgi becerilerini geliştirmelerini sağlar.

Yöntem:

Bu çalışma nitel çalışma metodu ile yapıldı. Çalışma grubu Sağlık Bilimleri Fakültesi "Hemşirelik" bölümü 3. Sınıfa devam eden ve çalışmayı kabul eden 10 hemşirelik öğrencisi ile yapıldı.

Öğrencilere çalışma kapsamında cinsiyet, yaş, "Gerçekte okulunuzda eğitim koşullarınız nedir" "Hayalinizde okulunuzda eğitim koşulları nasıl olmalıdır" olmak üzere dört soru yöneltildi

Bulgular: Gerçekler temasında teorik bilgilerin uygulama alanlarına kolay aktarılmadığı, görsel materyal ve maketlerin yetersiz sayıda olduğu, aktif eğitim alanlarının olmamasından dolayı öğrenimi gerçekleştirmenin sıkıntılarının olduğu, staj ve uygulama ders sürelerinin kısıtlılığı nedeniyle öğrencilerin yeteri kadar uygulama yapamadığı, oldukça büyük, geniş ve kalabalık mevcutlu olan sınıflarda derse aktif katılım zor olduğu, sınıf ve amfilerde ders saatinin uzun olmasıyla da orantılı olarak sıraların çok rahatsız edici bir hal aldığı belirtilmiştir. Hayaller temasında ise okullarda online uygulama eğitimi, sesli simülatörler ve maketlerle öğrenimin okul koridorlarında da yaygınlaşması, üniversite hastaneleri bünyesinde pratik gelişimi için aktif uygulama polikliniklerinin bulunması, kişi sayısı kadar taşınabilir mikrofonlar ile ders içi aktif katılımının sağlanması, Ders aralarının saatlerine endeksli, ders aralarında masaj yapan android kumandalı sıraların geliştirilmesi yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Gerçekler, Hayaller, Öğrenme

[PS-181]

Ameliyathane stajının hemşirelik öğrencileri üzerindeki etkileri

Harun Özbey¹, Yakup Kusan¹, Deniz Dadak¹, Kübra Başboğa¹, Melek Ertürk²

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğrencisi, Trabzon

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Trabzon

Amaç: Çalışmanın amacı ameliyathanede yapılan stajın hemşirelik öğrencileri üzerindeki etkisini belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı araştırma yöntemi kullanılarak yapılan çalışmaya ameliyathanede staj görmüş olan üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencisi 220 kişi (kadın:193, erkek: 27) dahil edildi.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 20.12 ± 1.51 olup; % 66.4'ü üçüncü sınıf, % 33.6'sı dördüncü sınıftır. Staja çıkmadan önce öğrencilerin % 20.0'sinde, % 80.9'unun ise yakınlarında ameliyat olma öyküsü vardı. Öğrencilerin % 69.5'i iki gün ameliyathanede staj yapmıştı. Ameliyathane stajı öncesi öğrencilerin % 78.6'sının ameliyathaneye ilgili bilgisi vardı ve bu bilgiyi öğrencilerin % 69.1'i okul derslerinden edinmişti. Ameliyathane dendiğinde staj öncesinde öğrencilerin % 64.5'inin, staj

sonrasında ise % 75.9'unun aklına yeşil renk gelmekteydi. Staj öncesi öğrencilerin % 83.2'si merak, % 75.5'i heyecan, % 40.5'i ise mutluluk yaşamıştı. Öğrencilerin % 44.1'i staj öncesi korku yaşamıştı ve staj sonrası bu öğrencilerin %30.9'unun korkularında azalma olurken; % 6.4'ünün ise korkularında artma olmuştu. Şu an ameliyat olmaları gerekirse eğer öğrencilerin %58.2'si heyecan, %52.7'si korku yaşayacağını ifade etti. Staja çıkmadan önce ameliyathane dendiğinde akıllarına gelen ilk şeyle ilgili sorulan açık uçlu soruyu öğrencilerin % 18.6'sı cerrahi işlem, % 15.0'i soğuk ortam, % 14.0'ü ise korku/endişe olarak cevapladı. Staja çıktıktan sonra ise akıllarına gelen ilk şeyle ilgili açık uçlu soruyu öğrencilerin % 18.1'i cerrahi işlem, % 13.1'i steril ortam, % 8.6'sı ise cerrahi duman olarak cevapladı. Öğrencilerin % 80'i tekrar ameliyathanede staj yapmak istediğini belirtirken; % 74.5'i mezun olduktan sonra ameliyathane hemşireliğini tercih edebileceğini ifade etti. Ameliyathane hemşiresi olarak çalışma nedenlerini öğrencilerin % 54.1'i ekip çalışmasının iyi olması, % 42.3'ü hijyenik ortam, % 38.6'sı ise eğlenceli yer olarak belirtti.

Sonuç: Sonuç olarak ameliyathanenin öğrenciler üzerinde olumlu ya da olumsuz etkileri söz konusudur. Ameliyathanede staj yapan öğrencilerin çoğu ameliyathane hemşiresi olmak istemektedir. Bu nedenle tüm hemşirelik öğrencilerine uzmanlaşmalarına yön verebilmek adına ameliyathanede staj yapma imkanının sunulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ameliyathane, hemşirelik, hemşirelik öğrencisi, staj

[PS-182]

Hemşirelik öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumları

Bahar Aksoy¹, Volkan Arslan¹, Harun Özbey¹, Cüneyt Akyel¹, Melek Ertürk²

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Öğrencisi, Trabzon

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Trabzon

Amaç: Çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine (BİT) yönelik tutumlarını belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan çalışmaya Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencisi olan 490 kişi (kadın: 408, erkek: 82) dahil edildi. Veriler 23 sorudan oluşan "bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği" ve araştırmacılar tarafından hazırlanan "soru formu" kullanılarak toplandı.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 20.1 ±1.5 olup; % 55.3'ü yurttan kalıyordu ve % 71.8'inin her zaman internete bağlanabilme imkanı vardı. Cep telefonu ile internete bağlanabilen öğrenci oranı % 96.3 iken; % 68'inin kendisine ait masaüstü/ dizüstü bilgisayarı vardı. Öğrencilerin % 86.5'i ders sunumu hazırlarken, % 86.1'i sözel sunum yaparken BİT'i kullanmıştı. Öğrencilerin ölçekten aldıkları toplam puan ortalaması 79.6 ± 12.6, bilgi ve iletişim teknolojileri alt boyut puan ortalaması 22.7 ±4.4, veri alt boyut puan ortalaması 18.9 ±3.6, yazılım alt boyut puan ortalaması 17.8 ±3.8, iletişim alt boyut puan ortalaması 10.1 ±2.7 ve donanım alt boyut puan ortalaması 9.9 ±4.5'tir. Ölçekten ortalama en yüksek puan alınan madde: BİT'i kullanmak hayatımızı kolaylaştırır iken; ortalama en düşük puan alınan madde: bilgisayar parçalarını nasıl söküp takmam gerektiğini bilirimdir. Erkeklerin ölçekten aldıkları toplam puan ortalaması 82.3 ±14.1, kadınların ise 79.1 ±12.3 olup; aralarında fark istatistiksel olarak anlamlıydı (p<0.05). Birinci sınıf öğrencileri ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine göre düşük puan almış olup; birinci sınıf ile üçüncü ve dördüncü sınıf arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıydı (p<0.005). Daha önce sunum hazırlayanlar ile hazırlamayanlar arasında ölçekten alınan puana göre anlamlı fark vardı (p<0.05). Sürekli interneti kullanabilme imkanının, bilgisayar/laptopa sahip olmanın, daha önce sözel sunum yapmanın ölçekten alınan puana etkisi yoktu.

Sonuç: Sonuç olarak öğrencilerin sınıfları arttıkça BİT'e yönelik tutumları da artmaktadır ve erkekler kadınlara göre daha çok BİT'i kullanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin yaklaşık tamamı bilgi ve iletişim teknolojilerini yakından takip etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi teknolojisi, hemşirelik, hemşirelik öğrencisi, iletişim teknolojisi

[PS-183]

Emzirme Odası Nerde? Bir Uygulama Program ÖnerisiBüşra Uyar¹, Tuğçe Yüce¹, Deniz Koçoğlu²¹Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü 3.Sınıf Öğrencisi²Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi

Bebekğin emzirme ve bakım gereksinimlerinin zamanında karşılanması bebekğin büyüme ve gelişmesini olumlu etkiler ve anne ile bebek arasındaki ilişkiyi güçlendirir. Günümüz toplumunda annenin iş ya da sosyal yaşam nedeniyle ev dışında daha çok bulunması anne bebek arasındaki bakım ve beslenme ilişkisi için ortam sorununu ortaya çıkarmıştır.

Bu bildirideki amaç günümüzde pek kullanım işlevselliği olmayan emzirme odalarını daha kullanılabilir hale getirmek ve anne bebek iletişimini güçlendirmek için bazı öneriler geliştirmektir. Emzirme odaları incelendiğinde bir çoğunun lavaboların yanına yapıldığı görülmektedir ve bu durumda anneleri hijyen bakımından düşündürmektedir. Aynı zamanda bu odalar yeterli işlevselliği olmadığı için ya depo ya da sigara odası olarak kullanılabilir. Bu odalarda hijyen ya da anne-bebek konforu için yeterli ekipman bulunmamaktadır. Önemli bir sorunda anneler dış ortamda gereksinim duydukları anda emzirme odalarının hangi yerlerde olduğunu bilememesidir. Bu nedenle de anneler bebeklerinin altını değiştirmek ve beslenmesini sağlamak gibi ihtiyaçlarını eve ertelemekte ya da kalabalık olmayan bir yer arama çabasına girmektedir.

Emzirme odalarındaki bu sorunlar için sayılarının artırılması, galoşla girilmesi, tek kullanımlık bez değişim örtülerinin bulunması, tuvalet alanlarından uzağa yapılması, düzenli olarak çöplerin alınması gibi öneriler geliştirilebilir. Diğer bir öneride akıllı telefonlarda kullanılacak programlar yardımıyla annelerin yönlendirilmesidir. Bu program anneye konumuna en yakın emzirme odasının yerini göstermesi, emzirme odasındaki donanımlar, malzemeler ve odanın ısı gibi güncel bilgileri verebilecek şekilde oluşturulmalıdır. Ayrıca bu program annelere bebek bakımı konusunda bilgiye erişimi sağlayan bir eğitim aracı olarak da kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Bebek bakımı, emzirme odası, bilgisayar uygulama programları

[PS-184]

Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanım Amaçları

Canan Doğan, Buse Emre, Zülfünaz Özer, Rukiye Pınar Bölüktaş
Selahaddin Eyyubi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır

Amaç: Diyarbakır'da bir Vakıf üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin internet kullanım amaçlarını belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan araştırma 115 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmış; veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu ile toplanmış; SPSS 16.0 programında yüzdeler dağılım ve ki-kare testi uygulanarak incelenmiştir.

Bulgular: Yarıdan fazlası (%58.3) kız olan öğrencilerin %63.5'i hemşirelik bölümünde, %36.5'i mimarlık bölümünde; %67.8'i birinci sınıfta okumakta olup, %91.3'ü anadolu lisesi mezunudur. Katılımcıların %73.9'u interneti aktif olarak her gün birkaç saat kullandığını ve internete cep telefonu ile bağlandığını ifade etmiştir.

Öğrenciler internet kullanma amaçlarını güncel olayları takip etmek (%69.6), merak ettikleri ve/veya hobileri olan konular hakkında bilgi edinmek (%69.6), öğrencilik işleri ile ilgili bilgileri takip etmek (%60), derslerle ilgili ödevleri yapmak (%57.4), e-mail göndermek veya almak ve alışveriş yapmak (%53.9), öğrenim gördüğü alanla ilgili araştırma yapmak ve sohbet etmek (%50.4), sanal ortamda arkadaş edinmek (%41.7) ve oyun oynamak (%40.9) olarak sıralamışlardır. Öğrencilerin %70.4'ü güncel olayları ve dünya gündemini daha fazla izleyebilme olanağı bulması, %60'ı daha çok bilgiye, daha kolay erişebilmesi, %58.3'ü düşüncelerini başka insanlarla paylaşma olanağı bulması ve uzakta olan sevdikleriyle iletişim kurabilmesi ve %57.4'ü güncel hayattaki işlemlerini daha kolay gerçekleştirebilmesi açısından internet kullanımını avantajlı bulmaktadır. İnternet kullanımının dezavantajları internet kullanımının öğrencinin birlikte yaşadığı insanlara daha az zaman ayırmasına neden olması (%40.9), kitap okumaya ayrılan zamanı azaltması (%40) ve zaman kaybına neden olması (%38.3) ve ders çalışma zamanını azalttığı için okul başarısını olumsuz etkilemesi (%37.4) olarak sıralanmıştır. Hemşirelik bölümü öğrencileri diğer bölümlerde okuyan öğrencilere göre daha çok bilgiye, daha kolay erişebilmek, düşüncelerini başka insanlarla paylaşma olanağı bulmak ve uzakta olan sevdikleriyle iletişim kurabilmek ($P < 0.05$) bakımından daha avantajlı bulmaktadırlar.

Sonuç: Öğrencilerin hem eğitsel hem de günlük yaşamlarını kolaylaştırmak amacıyla interneti aktif olarak kullandıkları, internet kullanımını birçok bakımdan avantajlı buldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin internet kullanımının eğitim amaçları ile entegre edilerek daha etkin kullanılması için gerekli düzenlemelerin yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnternet kullanımı, üniversite öğrencileri, hemşirelik

[PS-185]

Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Ağ Sitelerini Kullanmalarına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi

Özcan Özenç Esra Argin Özenç¹, Esra Argin¹, Özkan Özenç²

¹Balıkesir Üniversitesi

²Gelişim Üniversitesi

Amaç: Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarının saptanması amaçlanmıştır

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte yapılan bu çalışmanın evrenini sağlık yüksekokulu öğrencileri (n=993) oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, öğrencilerden ulaşılabilen ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul edenlerin tümü araştırma örneklemi oluşturmuştur. Araştırma verileri; tanımlayıcı özellikler ve sosyal ağ sitelerini kullanımına ilişkin görüşlerini içeren anket formu kullanılarak elde edilmiştir.

Anket uygulaması Aralık 2014-Ocak 2015 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma etik kurallar çerçevesinde yürütülmüş, kurumdan yazılı izin, ankete katılanlardan da sözel onamları alınmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 16.0 istatistik değerlendirme programında, frekans ve yüzdelik olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırma katılımcılarının yaş ortalamaları 22.11 ± 1.23 ve % 64.5'i kız öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin % 89.1'i bilgiye erişmek için en sık kullandığı iletişim aracının internet olduğunu, %74.4'ü hızlı iletişim için internetin etkili olduğunu %59.7'si bilgisayar kullanmaya yönelik ilgisinin olduğunu ifade etti.

Öğrencilerin %78.2 i interneti en fazla araştırma yapmak, %75.2 elektronik posta göndermek, %74.4 haber okumak/müzik dinlemek,%85. 8'i sosyal ağ sitelerine girmek amacıyla kullandıkları görüldü.

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin (%71.8) Facebook, (%13.3) Twitter, (%11.3) Youtube, (% 0.1) Myspace, (%1.2) Wikipedia, (% 0.8) ise en çok diğer sosyal medya sitelerini kullandıkları saptandı. Sosyal ağ sitelerini kullanmayan öğrencilerin ise, sosyal ağ sitelerini kullanmaya karşı önyargılı olduklarını (%14.2), sosyal ağ sitelerini kullanmayı vakit kaybı olarak gördüklerini (%11.2) ve sosyal ağ sitelerinin sosyalleşmeye engel olduğunu (%8.8) ifade ettiler. Öğrencilerin %42.2'si internet kullanma konusunda eğitim almadığını, %85.1'i haftanın yedi günü internete bağlı olduğunu, %11.6'sı günde 6 saatin üzerinde bağlı olduğunu ifade etmiştir. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin (%8.2) 1 yıldan az, (%26.8) 1-2 yıl, (%38.4) 3-4 yıl, (%26.7) ise 4 yıldan fazla süredir sosyal medyayı kullanmaktadır.

Sonuç: Öğrenciler her gün kullandıkları ve çok fazla zaman harcadıkları sosyal medya ağlarının eğitimde etkili kullanımını sağlayarak, eğitim açısından bir fırsata dönüştürebilir. Ancak, internetin daha etkin ve akademik amaçlı kullanımına yönelik formal, bilgilendirilmelerle öğrencilerin eğitimine katkısı güçlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yüksekokul, Öğrenci, İnternet kullanımı, Bilgiye ulaşım

[PS-186]

Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki İmaj Algılarının Belirlenmesi

Elif Arı, Havva Özlem Yeğin, Sümeyye Kübra Akarsu
İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

GİRİŞ VE Amaç: Mesleki imaj konusu, mesleğe yönelik iş, tutum ve davranışları etkilemesi nedeniyle önem taşımaktadır. Mesleğin geleceğine umutla bakan ve mesleğin ne olduğunu kavrayarak topluma hizmet verecek olan hemşirelik öğrencileri, toplumun mesleğe ilişkin olumsuz algılarının değişmesinde de etkili olacaktır. Bu nedenle öğrencilerin mesleğe ilişkin algılarındaki değişimin, hemşireliğin rollerine ve geleceğine bakışlarının ne şekilde olduğunun bilinmesi önemlidir. Bu çalışmanın amacı öğrenci hemşirelerin mesleki imaj algısının belirlenmesidir. **Yöntem:** Tanımlayıcı olarak yapılan bu çalışmanın örneklem grubunu Ocak-Mart 2016 tarihleri arasında bir vakıf üniversitesinde okuyan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 256 öğrenci (n=256) oluşturmaktadır. Çalışma verileri Kişisel Bilgi Formu ve 2014 yılında Dost ve Bahçekci tarafından geliştirilen "Hemşirelik Mesleğine Yönelik İmaj Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Veriler sıklık, yüzde oranları ve tanımlayıcı istatistikler kullanılarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Yaş ortalaması $20,42 \pm 1,71$ (17-28 yıl) olan kişilerin %95'i kadın, %76'sı "anadolu lisesi" mezunudur. Öğrencilerin %54'ü "hemşireliği isteyerek seçtiğini", %48'i "kolay iş bulabilme" düşüncesi ile hemşireliği seçtiğini, % 47'si "hemşirelik bölümü öğrencisi olmaktan memnun" olduğunu belirtmiştir. En yüksek "210" puan alınabilen Hemşirelik Mesleğine yönelik İmaj Ölçeği'nde katılımcıların ölçekten aldıkları puan "186" ve ölçek toplam puan ortalaması ($x=4,44 \pm 0,63$) olarak bulunmuştur. Hemşirelik Mesleğine Yönelik İmaj Ölçeği'ni oluşturan alt boyutların puan ortalamaları sırasıyla; "çalışma koşulları" ($x=4,14 \pm 0,57$), "mesleki statü" ($x=4,04 \pm 0,05$), "eğitim" ($x=4,77 \pm 0,58$), "mesleki nitelikler" ($x=4,71 \pm 0,79$), "cinsiyet" ($x=4,21 \pm 0,71$), "dış görünüm" ($x=4,02 \pm 0,81$) olarak saptanmıştır. **TARTIŞMA VE Sonuç:** Literatürde hemşirelik mesleğine yönelik imaj algılarının ölçüldüğü çalışmalarda sonuçların düşük ya da ortalama düzeyde olduğu görülürken, çalışmamızda hemşirelik bölümü öğrencilerinin mesleki imaj algısının çok iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik programı içinde yer alan uygulama alanlarının öğrencilere hemşirelik mesleğini sevdirecek ve kaliteli bir şekilde eğitecek ortamların sağlanması ve artırılması, hemşirelik eğitimini veren öğretim elemanların öğrencilere olumlu rol modeli olmalarının sağlanması, ders programlarında yer alan iletişim derslerinin nicelik ve niteliğinin iyileştirilmesi, kariyer olanaklarının sağlanması, eğitim seviyesinin yükseltilmesi hemşirelik imajını olumlu yönde geliştirecektir

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, mesleki imaj, imaj algısı

[PS-187]

Hastane Enfeksiyonları: Teknoloji Gelişebilir Ama El Yıkamadan Olmaz!

Selay Gökçe, Songül Durgut, Melda Yağcı, Leyan Şenturan
Biruni Üniveritesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Hastane enfeksiyonları herhangi bir enfeksiyon hastalığı kuluçka döneminde olmayan ve enfeksiyonu bulunmayan hastada, hastaneye yatışından itibaren 48-72 saat sonra veya taburcu olduktan 10 gün sonrasına kadar geçen süre içerisinde oluşan enfeksiyon demektir. Genellikle hastaneye yattıktan sonra ilk 10 gün içinde gelişir. Hastane enfeksiyonları, herhangi bir sebeple hastanede bulunan; yatan hasta, sağlık personeli, ziyaretçi ve hastaneyle ilişkili kişilerde oluşan enfeksiyonlardır. Bir anlamda sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonlardır. Hastanede yatmak, yatış esnasında uygulanan işlemler veya cerrahi girişimler, hastane enfeksiyonu gelişmesi açısından risk oluşturmaktadır. Gelişmiş ülkelerde bile hastane enfeksiyonları ile ilişkili ölümler ilk 10 ölüm nedeni içinde yer almaktadır. Hastane enfeksiyonları morbidite ve mortaliteyi artırır, hastanede yatış süresini uzatır, yaşam kalitesini bozar, masrafları artırır; iş gücü ve üretkenlik kaybına neden olur. Bilim ve teknolojideki gelişmelere paralel olarak, tıbbi tanı, tedavi yöntemlerinde ve bakım uygulamalarında önemli ilerlemeler sağlanmaktadır. Teknolojideki bu ilerlemeler hastalar üzerinde olumlu sonuçlara yol açmalarına karşın, hastane enfeksiyonları verilen hizmetin kalitesini düşüren önemli bir engel olmaya devam etmektedir.

HE'nin oluşması ve yayılmasında, hastanın tedavisini ve bakımını yapan personel önemli rol oynamaktadır. Enfeksiyon etkenlerinin bulaşmasında en önemli sebebin direkt temas olduğu kabul edildiğinden başlıca rol el yıkamadır. Bu nedenle, uygun el temizliği enfeksiyonların oluşmasını önlemenin en etkin yoludur. Doğru yöntemle ve yeterli sıklıkta yapılan el yıkama işlemi ile hastane enfeksiyonlarının büyük oranda azaltılabileceği bilinen bir gerçektir. Sağlık personeli içinde hastayla uzun süre beraber olan ve en fazla temasta bulunan hemşireler, HE'nin oluşmasını ve yayılmasını önlemede önemli bir role sahiptir. Bu önemli rolün kapsamı sadece el yıkamayı gerçekleştirmekle sınırlı değildir. Gerektiğinde diğer sağlık çalışanlarını, hasta ve ailelerini eğitmekle de yükümlüdürler.

Teknoloji her geçen gün bir ileri seviyeye yükselse de, başta el hijyeni olmak üzere gerekli önlemler alınmazsa hastane enfeksiyonu ve riski, teknolojinin gelişmesine rağmen önemli bir sorun olarak yerini koruyacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hastane Enfeksiyonu, El Yıkama, Teknoloji

[PS-188]

Tele İzlem ve Hemşirelik

Ciğdem Ökten

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Giriş: Günümüzde teknolojinin ve telekomünikasyon araçlarının sağlık alanında giderek yaygınlaşan kullanımı tele-sağlık ve tele-hemşirelik gibi yeni uygulama alanlarının oluşturulmasında etkili olmuştur. Tele-hemşirelik, hemşirelik bakımı ve uygulamalarının sunumu, yönetimi ve koordinasyonu için telekomünikasyon araçlarının kullanıldığı tele-sağlık hizmetinin bir şeklidir. Uluslar arası Hemşireler Birliği (2001) tele hemşireliği, "Hemşirelikte hasta bakımını güçlendirmek için telekomünikasyon teknolojisinin kullanımı; insanlar ve bilgisayarlar arasında elektronik ya da optik iletileri kullanarak gerçekleştirilen uzaktan iletişim olarak tanımlamıştır." Tele izlem, hastaların evlerinde hizmet almalarını sağlayan, sağlık eğitimine uyumları açısından izlenen ve hangi konularda eğitime ihtiyaç duyduklarının belirlenerek sağlık eğitiminin verilebileceği ve sürekliliğinin sağlanabileceği bir yöntem olarak belirtilmektedir.

Tele izlem, hemşirelik değerlendirmesi, semptomları önleme, tedavi ve bakımın sürekliliği için hastaları sınırsız takip etme fırsatı sunar. Ayrıca daha ekonomik ve kolay erişimi sağlamakla birlikte eğitim, eğitimin tekrarı ve istenilen davranışların takviyesi, emosyonel destek ve psikososyal distressin azaltılması için daha fazla imkan tanır. Yapılan çalışmalarda tele izlemin, hastalarda semptom distressi, psikolojik, duygusal ve prosedüre bağlı endişeleri azalttığı görülmüştür. Williams ve Schreier'in yaptığı çalışmada, telefonla izlem yapılan girişim grubunda anksiyete, uyku bozukluğu ve yorgunluk düzeylerinin kontrol grubuna göre daha düşük çıktığını belirtmişlerdir. Tele izlem, kronik hastalıklarda bireylerin baş edebilme düzeyini, yaşam kalitesini ve öz bakım gücünü arttırıp, kaygıyı azaltabileceğinden önemlidir.

Tele sağlık ve tele hemşirelik hizmetlerinin olumlu yönlerinin yanı sıra bazı olumsuz yönleri de olduğu literatürde belirtilmektedir. Giesen ve arkadaşlarının çalışmasında, hemşirelerden telefon danışmanlığı alan hastalar, telefonla sağlık hizmeti sunumunu etkili ve güvenli bulmuşlar ancak telefonla danışmanlık verildiğinde sağlık çalışanlarının ziyaretlerinin azaldığını ve bu durumdan daha az memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Sonuç: Telefon kullanılarak sunulan sağlık hizmetleri ile bireylere verilecek danışmanlığın uzaktan yapılmasına, tedavi ve bakım programlarına uyumlarının arttırılmasına, tedavilerin yan etkilerini azaltmaya ve yaşam kalitesini arttırmaya yönelik hemşirelik müdahalelerinin planlanmasına ve uygulanmasına olanak sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, tele izlem, tele-sağlık

[PS-189]

Küreselleşen Dünyada Sağlık Turizmi Ve Hemşirelik

Betül Danacıoğlu¹, Gizem Şahin²

¹4. Sınıf Öğrencisi, Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

²Arş. Gör., Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

Giriş

Sağlık, insanlığın temel ihtiyacı ve vazgeçilmez bir hakkıdır. Sağlık turizmi; talep eden bireyler tarafından ikamet edilen bölgeden başka bir bölgeye, mevcut iyilik halinin korunmasına yönelik olarak önleyici, tedavi edici ya da rehabilite edici sağlık bakım hizmetlerinin alındığı alternatif turizm çeşididir. Bireylere kaliteli ve güvenilir bakımın yanı sıra ulaşım, konaklama ve serbest zamanı değerlendirme gibi seçenekler de sunulmaktadır. Sağlık turizmini şekillendiren faktörler arasında dünyada yaşanan küreselleşme süreci, bilgi-iletişim teknolojisindeki hızlı gelişmeler, ülke sağlık sistemlerinde yaşanan problemlere çözüm bulma gereksinimi, tüketicilerin bilinçlenmesi ve sektörlerin yeni pazar arayışları etkili olmaktadır.

Sağlık Turizmi Türleri

Sağlık turizmi; medikal tedaviyi içermesinden dolayı medikal (tıp) turizm, termal tesislerde rehabilitasyon ve dinlenme hizmeti alınmasından dolayı termal turizm ve yaşlı bakımını içerip aktivite ve konaklamalardan faydalanılmasından dolayı da ileri yaş turizmi olarak üç alt başlıkta kategorize edilmektedir.

Türkiye’de Sağlık Turizmi

Türkiye; sahip olduğu coğrafi konum, iklim, tarihi ve doğal güzellikler, jeotermal kaynaklar, kaliteli tıp personeli ve ileri teknoloji gibi unsurlarıyla sağlık turizminde büyük bir öneme sahiptir. Sağlık Turizmi Raporu (2014) verilerine göre, 2013 yılında Türkiye’ye sağlık turizmi için gelenlerin sayısı 300 bini aşmış durumdadır.

Sağlık Turizminde Hemşireliğin Önemi ve Sonuç

Hemşireler; birey için sağlığı geliştiren ve koruyan, tedavi sonrası yaşam kalitesini yükselten bütüncül bakım hizmetinin verilmesinin yöneticileridirler. Hemşireler bütüncül bakımı verirken, bireylere konforlarının sağlanması için teknolojik gelişmeler, profesyonel ve kültürlerarası bakım uygulamaları konularında danışmanlık etmektedirler. Bu doğrultuda hemşirelerin; lisans eğitiminden itibaren kültürlerarası bakım verebilen, sağlık alanındaki teknolojileri takip edebilen ve bakım verdiği kişilerle etkili iletişim kurabilen bireyler olarak eğitilmesi önem taşımaktadır.

Mezuniyet sonrası sağlık turizmi için hemşirelere istihdam olanağı sağlanarak, hemşirelik rolleri ve dil eğitimi konularında sürekli eğitim programlarına devam edilmesi bakım hizmetlerinin gelişmesine olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: tıbbi turizm, hemşirelik, kültürlerarası hemşirelik

[PS-190]

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesinde Kullanılan Teknolojik Cihazların Hemşirelik Uygulamalarına Yansımalarının Hemşirelik Öğrencilerinin Gözüyle İncelenmesi

Mehmet Kemal Yavuzcan¹, Hakan Gök¹, Hatice Boz¹, Esmâ Höke¹, Cangül Kırklar¹, Özdem Nurluöz², Samin Esmailzade³

¹Yakın Doğu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Lefkoşa, KKTC

²Yakın Doğu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Öğrenci İşleri Koordinatörü, Lefkoşa, KKTC

³Yakın Doğu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Araştırma Görevlisi, Lefkoşa, KKTC

Sağlık teknolojisi; koruyucu sağlık hizmetlerinde, teşhiste, tedavide ve rehabilitasyonda kullanılan tıbbi cihazlar, ilaç, tıbbi ve cerrahi işlemler ve hizmetlerin sunulduğu örgütsel ve destek sistemleri ile bunlarla ilişkili bilgi birikimi sağlamaktadır. Sağlığın geliştirilmesi ve sürdürülmesinde uygulanan, önleyici, tanı koyucu, tedavi edici, bakım ve rehabilite edici yöntem ve uygulamalarla, bunları kullanan bireylerin bütünleşmesi demektir.

Amaç: Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Öğrencilerinin uygulamaya çıktıkları hastanelerde sağlık alanında kullanılan teknoloji ürünlerinin ne kadar farkında olduğunu irdelemek ve hemşirelik uygulamalarına getirdiği katkıları ortaya çıkarmaktır.

Yöntem: KKTC’de teknolojik donanıma sahip en gelişmiş hastane olan YDÜ Eğitim ve Araştırma Hastanesi sorumlu hemşireleri ile görüşülerek ve yerinde yeni teknolojik araç ve gereçleri izleyerek gerekli bilgilere ulaşılmıştır.

Hastanede kullanılan araç gereç ve cihazların en gelişmiş olanlarının seçilmesi politikasına sahip olan üniversite hastanesi, personelin sağlığını koruyucu ve kullanımını kolaylaştırıcı olması yanında hasta yararını gözeterek şekilde malzeme alımına dikkat ettiği gözlenmiştir.

Nucleus hasta kayıt sistemi ile ID hasta kodları sayesinde hastaya yapılan tetkik, tedavi, lab. bulguları ve order bilgilerine kolaylıkla ulaşılabilir. Temporal termometre, pump setlerinin yaygın ve türkçe olanlarının kullanıma sunulması, IV uygulamalarında iğne batmalarını önleyecek kateterler, yataktan yatağa ya da sedyeden yatağa, hasta transferinde rollboard kullanımı, cihazların hazırladığı spançlar, hasta temizleme lifleri, doziflow, mama cihazları, enteral beslenme, kan ısıtma cihazları, bulunulan yerden vital bulguları daha sık ve kolay takip edilmesini sağlayan yoğun bakım ve cerrahi servislerinde kullanılan hemşire monitörleri, heparinli kan gazı enjektörleri ve Tegaderm isimli şeffaf bantların santral kataterin etrafına yapıştırılması sonucunda enfeksiyon ve kanamanın kolay gözlemlenmesini sağlayan cihaz ve malzemelerin örnek olanlarıdır.

Yrd. Doç. Dr. Özdem Nurluöz; ozdem.nurluoz@neu.edu.tr, Uzm. Samin Esmailzade;

samineh_khalilazar@yahoo.com

Mehmet Kemal YAVUZCAN; mkemal_yavuzcan@hotmail.com

Anahtar Kelimeler: Yakın Doğu Üniversitesi, Öğrenci Hemşire, Sağlık Teknolojisi, Teknolojik Araçlar, Sarf Malzeme

[PS-191]

Hemşireliğin Küreselleşmesi

Aslı Samar, Elif Arslan, Zehra Betül Yeşilkaya
İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Küreselleşme, bir noktada meydana gelen olayların başka noktalardaki olayları etkilemesi ve meydana gelen bu olaylardan etkilenerek toplumsal ilişkilerin dünya ölçeğinde yoğunlaşmasıdır. Küreselleşmenin sosyal, ekonomik, politik, kültürel boyutları sağlık sistemlerini olumlu ve olumsuz etkilemiştir. Bu durum küresel hemşirelikle ilgili görüşlerin; özellikle sağlık bakımı sunan gruplar içinde büyük bir grubu oluşturan, genellikle toplumun en sık ulaştığı, topluma en yakın olarak çalışan, hasta güvenliği ve güvenli bakım için temel güç, primer sağlık bakım hizmetlerinin hemşirelerinin güçlendirilmesi, kronik hasta yükünün azaltılmasında ve toplumun en kırılgan ve dışlanmış üyelerine ulaşmada anahtar rolde olan hemşirelerin, küreselleşmenin getirdiği sağlık sorunlarının farkında olarak çözüm üretmelerini ve sağlığa küresel bir bakış kazanmalarını zorunlu kılmaktadır. Hemşirelerin bu niteliği kazanmaları, küresel sağlıkta mücadele edilmesi gereken kritik öğelerin hemşirelik eğitimi ile bütünleşmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Derlemenin amacı hemşirelik eğitiminde küresel sağlığı geliştirmek için yapılması gerekenleri ortaya koymaktır. Atılacak ilk adım hemşirelerin profesyonel rol, işlev ve sorumluluklarını küresel sağlık açısından inceleyerek tekrar tanımlamaktır. İkinci adım bu rol, işlev ve sorumlulukları gerçekleştirecek biçimde eğitim programlarını yapılandırmaktır. Bu doğrultuda hemşire yetiştiren fakülte ve yüksek okullarda öğrencilerimiz uluslararası alanda etkili olarak çalışabilmeleri için nasıl hazırlanacakları tartışılmalı ve çalışma ortamında öğrencilerin becerileri bu açıdan değerlendirilmelidir. Sonuç olarak; hemşirelikte farklılıklara saygı duyulan, bilginin gerçekleşmesinde değerlerin temel olduğu, ideolojik ve kültürel farklılıklar arasında, sinerjinin sağlandığı bir sistem yaratmamız gerekmektedir. Çünkü hemşireler değişim için güç, sağlık için yaşamsal kaynaktır. Ancak evrensel düşünüp, yerel davranmayı unutmamalıyız.

Anahtar Kelimeler: küreselleşme, hemşirelik, küresel sağlığı geliştirme, hemşirelik eğitimi

[PS-192]

Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Organ Transplantasyonu İle İlgili Bilgi Durumlarının ve Tutumlarının İncelenmesi Nuriye Efe Ertürk, Gülistan İktö

Batman Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Batman

Amaç: Organ transplantasyonu, başka hiçbir tıbbi çözümün olmadığı durumlarda bir insanın organ ya da dokularının ihtiyacı olan başka bir insana, tedavi amacıyla nakledilmesidir. Ülkemizde Organ Doku Nakli ve Diyaliz Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından 2016 Mart verilerine göre 25.769 kişinin organ nakli beklediği bildirilmesine rağmen talebin karşılanması oldukça düşüktür. Bu nedenle, bu çalışma konuya duyarlılığı arttırmak için sağlık yüksekokulu öğrencilerinin organ transplantasyonuna bakış açıları ve bilgi durumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini, Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümünde eğitim gören 199 öğrenci oluştururken, 134 kişi çalışmaya katılmayı kabul etmiştir. Katılımcılara, araştırmacı tarafından literatür taranarak oluşturulan anket formlarını uygulanmıştır. İstatistiksel işlemlerin yapılmasında SPSS programı kullanılmıştır. Elde edilen veriler, frekans, yüzdelik değerler ve ki kare kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırma kapsamındaki öğrencilerin, %66.4'ü 18-21 yaş aralığında, %66.4'ü kadın, %66.4'ünün aylık gelir durumu 1000 tl'nin üzerinde, %40.3'ünün babasının eğitim durumunun ortaokul ve altı olduğu, %56.0'ının annesinin okuma yazma bilmediği, %79.9'unun daha önce kan bağışında bulunmadığı, %52.2'sinin organ bağışında bulunmak istemediği, %41.8'inin madde bağımlılığı, alkol vb. kullanımı sonucu yetmezliğe girenlere organ nakli yapılmamasını ifade ettiği belirlenmiştir. Cinsiyet ve organ bağışında bulunma isteği arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0.05$), kadınların erkeklere göre organ bağışında daha istekli oldukları, organ bağışında bulunmak isteyenlerin, madde bağımlılığı alkol ve bunun gibi alışkanlıklar sonucu yetmezliğe giren bireylere de nakil yapılmasına olumlu baktıkları, organ bağışında bulunmanın doğru bir davranış olduğuna inandıkları ve organ bağışında bulunmak istemeyenlerin ailelerinde organ nakline ihtiyaç duyulduğunda organ bağışında bulunmak istedikleri belirlenmiş ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Sonuç: Çalışma sonucunda, Sağlık Yüksekokulu öğrencilerin, organ bağışında bulunmama oranları yüksek olsa da, organ bağışında bulunmak isteyenlerin oranının da yüksek olduğu, ancak konu ile ilgili bilgilerinin yeterli durumda olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Hemşirelik Öğrencileri, Organ Nakli

[PS-193]

Diyabette Ayak Bakımı 3 Boyutlu Eğitim MateryaliBüşra Öztürk¹, Yeliz Çiğerci²¹Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Sağlık Yüksekokulu hemşirelik Bölümü²Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü cerrahi Hastalıkları Hemşireliği

Kan şekerinin çok yüksek ve düzensiz seyretmesi ayaklarda bazı problemlerin yaşanmasına sebep olur. Ayakta; basınç, ağrı, kesik, yanık ve yaralanmalar hissedilmeyebilir ve bunun sonucunda kesik, yanık ve yara sonraları ayak ülserleri ortaya çıkar. Diyabetli bireylerde bu şikayetler sağlıklı bireylere oranla çok daha fazla görülmektedir. (2)

Projedeki hedef, diyabet tanısı koyulmuş bireylerde diyabetik nöropatinin sebep olduğu dolaşım sistemi problemi ve bunun getireceği risk faktörlerinden olan diyabetik ayak ülseri riskini en alt seviyeye düşürmek ve kişisel bakımdaki bilgi eksikliğini gidererek hastalarda yara oluşumu ve amputasyon sayısını azaltmaktır.

Materyal kolay taşınma ve pratik kullanım açısından elde taşınabilir boyutlardadır. Ve her bireyin anlayabileceği açık ve anlaşılır bilgiler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: diyabetik ayak, diyabet, diyabette ayak bakımı, 3 boyutlu eğitim materyali

Diyabette ayak bakımı 3 boyutlu eğitim materyali

Diyabette ayak bakımı 3 boyutlu eğitim materyali

Diyabette ayak bakımı 3 boyutlu eğitim materyali

[PS-194]

Doğum Eyleminde Kadının Pozisyonu ve Aktif Doğuma Etkisi (Gizka Projesi)

Yeşim Ceylantekin¹, Gizem Kazanç¹, Evren Yeşildağır²

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Sağlık Yüksekokulu, Afyon

²Afyon Devlet Hastanesi Kadın Doğum Anabilim Dalı, Afyon

Giriş: Kadınların doğum anında yaşadıkları ve olumsuz deneyimleri, uzun yıllar anlatılan doğum hikâyeleri arasında yerini almaktadır. Bu deneyimler kadınlar arasında paylaşılarak kadınların olumsuz doğum imajı oluşturmasına neden olmakta, doğumun ağrılı, kanlı korkutucu bir olay oluşu imajı gebelik süresince kadınların vajinal doğumla ilgili korkutucu deneyimini kendilerinin de yaşayacağını düşündürmektedir.

Litotomi pozisyonu ilk olarak taş kırma ve üriner sistem muayenelerinde tercih edilen pozisyon iken bugün sağlık personelinin tercihi ile kadınların zorunlu olarak doğumunu gerçekleştirdiği bir pozisyonudur. Çömelme ise doğumun ikinci evresini kısaltan, yerçekimi nedeni ile bebeğin inişine yardımcı olan, pelvis çıkımının genişlemesine yardım eden, müdahaleli doğum oranını ve epizyotomiye azaltan bir pozisyonudur. Bu pozisyon, minimum komplikasyonun geliştiği ve kadının en rahat olduğu pozisyonudur.

Amaç: Gebe kadının hekimi ile karar verdiği pozisyon seçimini sağlayarak, konforunu ve mahremiyetini en iyi şekilde sağlayacağı, minimum komplikasyon riski olacağı düşünülen çömelme pozisyonunda doğum yapmalarını sağlayacak, tasarladığımız doğum masasında kadının doğum eyleminde aktif role sahip hale getirmek, kadının daha konforlu bir doğum yapmasını sağlamak, güzel hatırlayacağı bir doğum imajı çizmek amaçlanmaktadır.

Gereç-Yöntem: Afyon Devlet Hastanesi travay odasındaki 18-45 yaş aralığında ilk gebeliği olan 50 gebeye yapılması planlanmaktadır. Çalışmamız litotomi pozisyonunda doğum yapacak gebeler ile otoket programında çizimi gerçekleşen tasarladığımız masada çömelme pozisyonu konumunda doğum yapacak gebelerden oluşacaktır. Tasarlanan doğum masasının nasıl tasarlandığı, amacımız, çalışma prensipleri, konforlu doğum kavramı ve tasarlanan doğum masasının bu kavrama uygunluğu hakkında bilgilendirme semineri düzenlenecektir. Doğum öncesi, doğum esnasında ve sonrasında anket uygulaması yapılarak SPSS programında Kikare, Fisher Ki-kare, Pearson Ki-kare, Chaid analiziyle değerlendirilecektir.

Sonuç: Tasarlanan doğum masasında doğumun konforlu, mahremiyet duygusuna önem veren, bebeği en rahat itebilecek pozisyonunda kaliteli doğum yapması sonucu beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Litotomi, Çömelme, Doğum masası, Maternal pozisyon

Gizka Projesi 1

Tasarlanan doğum masasının doğum odasına yerleştirilmesi

Gizka Projesi 2

Tasarlanan Doğum Masası

[PS-195]

Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Organ Nakli Hakkındaki Görüşleri

Melda Yağcı, Songül Durgut, Selay Gökçe, Leman Şenturan
Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Amaç: Tıp dünyasında yaşanan hızlı gelişmelerle, yaşama ümidi kalmayan hastaların organ ve doku nakilleriyle iyileşme imkânı bulması ve artık birçok organ ve doku naklinin tıbben mümkün olması, organ ve doku naklinin önemini giderek arttırmaktadır. Organ bağıışı organ naklinin ana kaynağıdır. Bağıış, gönüllülük ve fedakârlıkla, hiçbir maddi çıkar beklemeden ve yalnızca başkasına iyilik amacıyla yapılmalıdır. Ancak yapılan bilgilendirme ve özendirme eğitimlerine rağmen organ bağıışı toplumun her kesiminde farklı nedenlerle farklı şekilde algılanabilmektedir. Özellikle sağlık meslek mensuplarında bile farklı ve çelişkili yaklaşımlar görülebilmektedir. Araştırma sağlık ile ilgili bir bölümde eğitim gören üniversite öğrencilerinin organ bağıışı ve nakli konusundaki düşüncelerini incelemek amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı türdeki araştırma Ocak-Şubat 2016 tarihleri arasında özel bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesinde yürütüldü. Araştırmanın evrenini fakültede kayıtlı 850 öğrenci oluşturdu. Örneklem seçimine gidilmeyerek araştırma, katılmayı kabul eden 531 öğrenci ile tamamlandı. Veriler araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan, öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile organ nakli ve bağıışı konusundaki görüşlerine yönelik 29 soruluk form ile toplandı. Araştırmanın yapılacağı kurumdan yazılı izin alındı. Öğrencilerin kimlik bilgileri alınmadı ve sadece katılmayı kabul eden öğrencilerle çalışıldı. Veriler bilgisayar ortamında sıklık dağılımları ve ki kare testi ile değerlendirildi.

Bulgular: Öğrencilerin % 81,7 si (n=434) kadın, % 13,3 ü (n=97) erkekti. Öğrencilerin % 81,2 si (n=436) organ naklini gerekli bulmaktayken, % 10,7 si (n=57) kararsızdı. Organ bağıış kartına sahip n=59 öğrenci bulunduğu, ancak çoğunun kartlarının evde sakladıkları (% 61,01 i (n=36) görüldü. Öğrenciler ve yakınları arasında nakil bekleyen oranı %17,7 (94) iken, yakınınıza organ bağıışlar mısınız sorusuna % 32 si (n=170) kararsızım şeklinde cevap vermişti. Anne ve baba eğitim düzeyine göre organ bağıışçısı olma arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı

Sonuç: Sağlıkla ilgili bir bölümde okuyan üniversite öğrencilerinin organ nakli hakkında henüz yeterince bilgilerinin olmadığı, organ naklini gerekli buldukları halde bağıışçı olma konusunda çekimser kaldıkları sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Organ nakli, sağlık, öğrenci

[PS-196]

Hemşirelikte İnovasyon

Burçin Çoban¹, Büşra Değirmenciler¹, Sinem Göral Türkcü²

¹Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Lisans Öğrencisi

²Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Araştırma Görevlisi

Uluslararası Hemşireler Birliği (International Council of Nurses=ICN) inovasyonu (yenilikçilik) "yeni yaklaşımlar, teknolojiler ve çalışma yolları geliştirme süreci" olarak tanımlamaktadır. Bu derlemenin amacı hemşirelikte inovasyonun ve kullanıldığı alanların incelenmesidir. Hemşirelikte inovasyonun kullanılmasıyla birlikte bakım ve tedavide, hastalıkların önlenmesi ve sağlığın geliştirilmesinde daha yeni yollar keşfedilmiştir. Hemşirelik bakım kalitesinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için inovasyon gereklidir. İnovasyon hemşirelik için bir kavram değil bir meslek esasıdır. Hemşireler, sağlık bakım sistemi içerisinde teknolojik ve bilimsel gelişmeleri uygulamaya yansıtma anahtar rol oynarlar. Hemşirelerin sağlık hizmetlerinde yenilikçi faaliyetlerle yer alması tedavi edici ve bakım verici görevlerinin yanında eğitici olarak rol oynamaları hastalıkların sadece çözümüne yönelik değil önlenmesine de katkı sağlar. Hemşirelikte inovasyon örneklerinde birisi eğitimde simülasyonun kullanılmasıdır. Simülasyon öğrencilerin klinik uygulamaya çıkmadan önce teorik bilgilerini beceriye dönüştürmesini, öz güvenlerinin artmasını ve hemşirelik bakım uygulamalarını geliştirerek hastalara verilen bakımın kalitesinin iyileşmesini sağlamaktadır. Çağımızın teknoloji çağı olması nedeniyle hemşirelerin teknolojiyi yakından takip etmeleri ve uygulamalarında etkili bir şekilde kullanmaları önemli bir gereksinim olarak ortaya çıkmıştır. Teknolojik gelişmelerle beraber sağlık sektöründe yer alan kurumlar verileri değerlendirme, hizmet alanını genişletme, verimliliği arttırma, maliyetleri düşürme, sağlık hizmetlerini iyileştirme ve kaynakları daha iyi yönetme gibi konularda bilişim teknolojilerinden yararlanmak zorunda kalmışlardır. Özellikle sağlık merkezlerine uzak bölgelerde yalnız yaşayan yaşlı hastaların, sağlık hizmetlerine ulaşabilmesi önemli bir sorun oluşturmaktadır. Son yıllarda tele sağlık ve tele hemşirelik hizmetlerinin kullanımı önem kazanmıştır. Hemşireler, yeni fikirlerle, hizmet vermek ve yeni ürünler üretmek veya var olan ürünleri farklı kullanmak için yeni yöntemler geliştirmek amacıyla yaratıcılığını kullanan yenilikçilerdir. Unutulmaması gereken en önemli nokta sağlık sektörünün girişimcilik, inovatif düşünce faaliyetleri ve mesleki gelişimlerin sürekliliği ile hemşirelerin iyi bir yenilikçi ve girişimci olabileceğidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelikte inovasyon, hemşirelikte teknoloji, hemşirelikte simülasyon

[PS-197]

Hemşirelik eğitiminde simülasyon yönteminin kullanılmasına yönelik hemşirelik öğrencilerinin bilgi, tutum ve düşüncelerinin belirlenmesi

Özlem Karabacak, İbrahim Kayabek, Hacer Ünal, Mahmut Doğan, Burcu Karagözler, Ahmet Köse, Sibel Paşaoğlu
Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, KARABÜK

Giriş Amaç

Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı deneyime dayalı öğrenme imkanı sunarak, öğrencilerin kendilerine güvenlerinin artmasını ve klinik karar verme becerilerinin gelişmesini sağlamakta ve mesleki becerilerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Öğrencilerim gerçek hasta bakım ortamından önce sanal ya da laboratuvar ortamında klinik yeterliliklerinin artırılması önemlidir. Bu sebeple çalışmamızda hemşirelik eğitiminde simülasyon yönteminin kullanılmasına yönelik hemşirelik öğrencilerinin bilgi, tutum ve düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Çalışma, Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde, 01-30 Mart 2016 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden 228 öğrenciyle tanımlayıcı olarak yapıldı. Araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılarak bire bir görüşme yöntemiyle toplanan veriler bilgisayar ortamında değerlendirildi.

Bulgular

Yaş ortalaması 20.99 ± 1.88 yıl olan öğrencilerin %41.2'si birinci sınıf, %22.8'i ikinci sınıf, %23.7'si üçüncü sınıf, %12.3'ü ise dördüncü sınıfta öğrenim görmekteydi. Öğrencilerin %91.7'si simülasyon eğitiminin güven artırıcı olduğunu ve %92.1'i görsel anlatımın daha kalıcı olduğunu belirtti. Öğrenciler, öğrenim gördükleri üniversitede kullanılan simülasyon yöntemlerinin en fazla "düşük özellikli simülasyonlar" (%77.6) olduğunu, %81.6'sı simülasyon eğitiminin daha da yaygınlaştırılması gerektiğini düşündüğünü ifade etti. Hocalarının simülasyon bilgisini yetersiz bulanların oranı %57.5 olup, öğrencilerin çoğu (%57.9) okuldaki simülasyon eğitimi verilen laboratuvarının fiziki durumunu uygun bulmadığını belirtti. Öğrencilerin %67.1'i okullarındaki simülasyon eğitiminin mesleki bilgi ve becerilerine katkıda bulunduğunu ifade etti.

Sonuç

Sonuç olarak öğrencilerin hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımının önemini kavradıkları ancak bu konuda beklentilerinin tam olarak karşılanamadığı ve bazı sorunlar yaşadıkları belirlendi. Hemşirelik eğitiminde önemi büyük olan simülasyon uygulamalarının kullanımının yaygınlaştırılması ve bu konuda üniversite olanaklarının olabildiği ölçüde artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, hemşirelik eğitimi, simülasyon

[PS-198]

Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin çalışma yaşamına yönelik anksiyete düzeyleri

Büşra Aygen, Ebru Top, Seda Sarıköse, Seher Koç, Yağmur Sönmez
Koç Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, İstanbul

Amaç: Hemşirelik öğrenciliğinden hemşireliğe geçiş hem heyecanlı hem de yıldırıcı bir süreçtir. Mezun hemşirelerin mesleğe adım attıkları bu dönem, ciddi bir kaygıya sebep olabilmektedir. Türkiye’de hemşirelik lisans eğitimi kamu ve vakıf üniversitelerinde verilmektedir. Öğrencilerin yaşadığı bu kaygı, eğitim aldıkları üniversite türlerine göre farklılık gösterebilmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin geleceğe yönelik çalışma alanları ve kaygılarıyla ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. Araştırmanın amacı hemşirelik son sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrası çalışma yaşamlarıyla ilgili anksiyete düzeylerini belirlemektir. Elde edilecek bulgular hemşirelik bölüm müfredatlarına ışık tutacak, kariyer planlama günlerinde kolaylaştırıcı bir faktör olarak kullanılabilir.

Gereç-Yöntem: Karşılaştırmalı tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın evrenini; Koç Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, Marmara Üniversitesi ve Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü’nde, 2015-2016 akademik yılında öğrenim gören toplam 256 son sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, çalışmaya katılmayı kabul eden 101 öğrenci örnekleme dahil edilmiştir. Etik kurul ve kurum izinleri alındıktan sonra araştırma verileri Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği ve Sosyodemografik Özellikler Anket Formu ile toplanmıştır. İstatistiksel analizde SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Ki Kare Testi ve Varyans Analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %89.1’i(n=90) kadın olup, %51.5’i(n=52) kamu üniversitesinde okumaktadır. Mesleğin seçilmesinde %66.3’ü(n=67) iş olanaklarının etkili olduğunu belirtmiştir. %70.3’ü(n=71) seçtiği bölümden memnun olduğunu, %76.2’si(n=77) mesleği kendisine uygun gördüğünü; mezuniyet sonrasında %70.3’ü(n=71) yüksek lisans yapmayı, %51.5’i(n=52) hastanede çalışmayı, %61.4’ü(n=62) kamu kurumlarında çalışmayı planladığını; %55.4’ü(n=56) mezuniyet sonrası çalışma hayatı için kendisini yeterli gördüğünü belirtmiştir. %58.4’ü(n=59) mezun olmanın kendilerinde anksiyete yarattığını; %43.6’sı(n=44) istediği alanda çalışabilme konusunda anksiyete duyduklarını belirtmiştir.

Sonuç: Kamu ve vakıf üniversitelerinde okuyan hemşirelik öğrencilerinin durumluluk ve süreklilik anksiyete puanları, mesleği isteyerek seçme, okuduğu bölümden memnun olma, kendini mesleğe uygun görme ve mezun olmaktan anksiyete duyma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$). Özel ve kamuda okuyan hemşirelik öğrencilerinin mezuniyet sonrası çalışmak istediği alanlar arasında anlamlı bir fark vardır, özelden okuyan öğrenciler özel hastanede, kamuda okuyan öğrenciler ise kamu hastanesinde çalışmak istemektedirler.

Anahtar Kelimeler: durumluk-sürekli kaygı envanteri, hemşirelik öğrencileri, mesleki endişe

[PS-199]

Bir Vakıf Üniversitesinde Hemşirelik Eğitimi Alan Öğrencilerin Simülasyon Uygulamaları Hakkındaki Görüşleri

Merve Coşkun¹, Yağmur Şancı¹, Nuray Arabacı², Gülsüm Selin Çan², Züleyha Uğur²

¹Koç Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, İstanbul

²Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Amaç: Simülasyon eğitimi hemşire öğrencilerin eğitimine olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin simülasyon eğitimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve amacıyla planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışma, 2015-2016 öğretim yılında güz döneminde Acıbadem Üniversitesi Hemşirelik Bölümü'nde tanımlayıcı nitelikte yapıldı. Araştırma kapsamına üniversitede öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden (n:218) hemşirelik öğrencisi alındı. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu aracılığı ile toplandı. Elde edilen veriler SPSS 21 paket programı kullanılarak tüm veriler listelendi.

Bulgular:

- Simülasyonun kelime anlamını öğrencilerin %10.1'i taklit etme, %67.4'ü beceri kazandırma, %14.7'si benzetim, %7.8'i ise görsel zeka artırma olarak tanımlamışlardır.
- Öğrencilerin %86.2'lik kısmı simülasyon eğitiminin birinci sınıfta alınması görüşüne inanmaktadır.
- Simülasyon eğitiminin teorik eğitim kadar önemli olduğunu düşünen öğrenci oranı %95.9' dur.
- Öğrencilerin %71.6'sı kendine olan güveninin arttığını, %72.5'i anksiyetesinin azalmasını sağladığını, %79.8'i deneyim sağladığını, %61.5'i yapılan işin kalitesini arttırdığını savunmaktadır
- Öğrencilerin %18.8'lik simülasyon eğitiminin dezavantajı olduğunu savunan grubun %12.4'ü yeni öğrenilen uygulamaya karşı anksiyete yaşadığını, %8.7'lik beceri ile ilgili klinik ortamda karşılaşılabilecek sorunların yeterince fark edilip çözüm üretilemeyeceğini, %8.3'ü klinik ortama gelmeden önce ön hazırlık yapılmaması nedeniyle öz yetersizlik eksikliği yaşanacağını, %15.6'sı ise zaman kısıtlaması nedeniyle hata yapma oranının yükseleceğini düşünmektedir.
- Simülasyon eğitiminde öğrenilen uygulamaların hataları önlediğini düşünen %85.3 oranında öğrenci vardır.
- Simülasyon eğitiminin sağlık personeli ve eğitimcilere de verilmesini düşünmektedirler.
- %72.5'lik öğrenci simülasyon eğitiminin problem çözmede, %78.9'luk öğrenci eleştirel düşünmede, %74.3'lük öğrenci hızlı karar vermede öğrencinin becerisini arttırmadığını düşünmektedir.
- Öğrencilerin %82.6'sı el becerisi kazandırmada öğrencinin becerisini arttırdığını düşünmektedir.
- Öğrencilerin %64.2'si eğitimde simülatör kullanılmasını önermektedir fakat eğitimde simülatörler yerine standart hasta kullanılmasının gerçeği daha çok yansıttığını düşünmektedirler.

Sonuç: Simülasyon eğitiminin öğrenciler üzerinde; kendilerine olan güveni ve yapılan işin kalitesini arttırdığı, anksiyeteyi azalttığı, deneyim sağladığı, el becerisi kazandırdığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik eğitimi, hemşirelik öğrencisi, simülasyon

[PS-200]

Simülasyon Eğitimi Alan Hemşirelik Öğrencilerinin Stres Kaynaklarına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi

Yağmur Şancı¹, Merve Coşkun¹, Feride Ersoy², Eda Albayrak²¹Koç Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, İstanbul²Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Amaç: Simülasyon eğitimi hemşire öğrencilerin eğitimine olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Bu çalışma simülasyon eğitimi alan hemşirelik öğrencilerinin stres kaynaklarına ilişkin görüşlerinin belirlenip simülasyon eğitiminin etkililiğine katkı sağlanması amacıyla planlanmıştır

Gereç-Yöntem: Çalışma, 2015-2016 öğretim yılında güz döneminde Acıbadem Üniversitesi Hemşirelik Bölümü'nde tanımlayıcı nitelikte yapıldı. Araştırma kapsamına üniversitede öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden (n:217) hemşirelik öğrencisi alındı. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu aracılığı ile toplandı. Elde edilen veriler SPSS 21 paket programı kullanılarak tüm veriler listelendi.

Bulgular:

- 1. Sınıftan 51, 2. Sınıftan 64, 3. Sınıftan 52, 4. Sınıftan 50 öğrenci katılmıştır.
- Öğrencilerin %8.3'ü part-time çalışırken, %88.9'u part-time çalışmadığını belirtmiştir. Part-time çalışan öğrencilerin %10.6'sı part time çalışmanın simülasyon uygulamasında kolaylık sağladığını belirtirken; %4.6'sı kolaylık sağlamadığını belirtmiştir.
- Öğrencilerin %64.5'i simülasyon uygulamaları ile ilgili stres yaşadığını belirtmişken, %34.1'i stres yaşamadığını belirtmiştir.
- Öğrencilerin %61.3'ü uygulama sırasında stresi endişe olarak tanımlarken, %17.1'i karın ağrısı, %3.7'si ağlama, %35.9'u el terlemesi, %25.8'i özgüven eksikliği, %6.9'u umutsuzluk, %25.3'ü taşikardi, %5.1'i takipne, %9.2'si alınganlık, %4.6'sı öfke, %25.8'i baş ağrısı, %42.4'ü yorgunluk olarak tanımlamıştır.
- Stres oluşturan faktörlerden öğrencilerin %30'i zaman etkin kullanamamaktan, % 16.1'i eğitmenlerin dersin hocası olmasından, %52.5'i eğitmenlerin gözlemlemesinden %36.4'ü eğitmenlerin sorgulamasından, %9.7'si laboratuvar kurallarından, %46.5'i yanlış yapma korkusundan, %20.7'si öğrencilerin yanında yapılmasından, %7.8'i maketlerin kullanım güçlüğünden, %27.2'si kamera kaydının yapılmasından kaynaklı stres yaşadığını belirtmiştir.
- Öğrencilerin %36.4'ü eğiticilerin tutumu ile ilgili, %14.3'ü diğer öğrencilerle ilgili, %8.8'i teknolojiyi yönetme konusunda stres yaşadığını belirtmiştir.
- Öğrencilerin %77.9'u eğitim notlarının paylaşılmasının, %86.2'si uygulama alanında ön bilgilendirme yapılmasının, %61.8'i eğitim sonrası değerlendirme yapılmasının, %36.9'unun geri bildirim sırasında kamera kayıtlarının izlenmesinin stresi azalttığını belirtmiştir.

Sonuç: Simülasyon eğitimi alan öğrencilerin büyük oranda stres yaşadığı belirlenirken; stres faktörlerinin kişiye göre değişiklik gösterdiği saptanmıştır. Çalışmanın farklı gruplarda tekrarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik eğitimi, hemşirelik öğrencisi, simülasyon, stres, stres kaynakları

[PS-201]

Elektronik hasta kayıtlarının hasta güvenliği ve hemşirelik ile ilişkilendirilmesi

Merve Coşkun¹, Hacer Akbayrak², Safiye Ayşenur Sayın²

¹Koç Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, İstanbul

²Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Elektronik tıbbi kayıtlar sağlık bakımında kalite ve etkililiği geliştirmek için önemli bir yönetsel araçtır. Elektronik tıbbi kayıtlar hasta güvenliği, hasta tatmini ve kurumsal etkililiği geliştirmek için önemli bir potansiyel uygulamadır. Hastanelerde elektronik hasta kayıtlarının kullanımı önemli ölçüde artmış, son yıllarda Türkiye’de de sağlık sektöründe elektronik bilgi sistemleri ve elektronik tıbbi kayıtlar yoğun bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Bilgisayar ve bilgisayar denetimli sistemler, çağdaş tıpta, tanı ve tedaviye olağanüstü boyutlar getirmekte, büyük kolaylıklar sağlayıp, hız vermektedir. Karmaşık ve birbirine çok yakın birçok vakanın hızlı, güvenli ve doğru olarak yorumlanabilmesi bilgisayarlar aracılığı ile mümkündür

Sağlık hizmetlerinin birden fazla disiplini bir arada bulundurması güvenlik ve gizliliği daha önemli hale getirmiştir. Hasta ve hastalığa ait veriler toplanırken ve elektronik ortama kayıt edilirken de hastanın bu bilgilerin depolanacağı, nerede ve hangi amaçlarla kullanılabilmesi gibi konularında bilgilendirilmesi gerekir. Elektronik hasta kayıt sistemlerinin çoğunun web destekli olması, hasta kayıtlarının güvenliği açısından tehdit oluşturmaktadır. Kablosuz internet kullanımı nedeni ile pek çok farklı yerden ve kullanıcı tarafından kayıtların aktarılması, kullanılması ya da değiştirilmesi mümkündür. Hasta ile ilgili bilgilerin internet ortamına aktarılması, internet bağlantısı olan bilgisayar ağının kullanılması doğru değildir.

İnsan yaşamı için en önemli grupların başında gelen sağlık ekibinin, teknolojik gelişmelerden uzak kalması düşünülemez. Bilimsel bilgi hızla artarken, sağlık bakım alanında hizmetin yönetilmesi, bilginin kayıt edilmesi, saklanması, paylaşılması ve yönetiminde bilgi teknolojisi gittikçe artan ve gelişen temel bir role sahiptir.

Hemşireler bilgisayar ortamına uyarlanmış sistemin birincil kullanıcılarıdır. Hem nicel, hem de nitel pek çok veri, hemşireler tarafından kayıt sistemi içine girilmekte, kayıt edilmektedir. Hemşireliğin amacı güvenli, etkili ve kaliteli bakım vermektir. Son yıllarda, bilgisayarlar sağlık bakımı sunumunu ve yönetimini değiştirmekte, bu durum hemşirelik bakımını da etkilemektedir.

Sağlık alanında bilişim teknolojisinin etkin olarak kullanılması, etik ve yasal düzenlemelerin yapılmasını, eğitim programlarının geliştirilmesini, ulusal sınıflandırma sistemlerinin oluşturulmasını ve kullanım güvenliği ile ilgili ulusal standartlara olan ihtiyaçları beraberinde getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: elektronik hasta kayıtları, hasta güvenliği, hemşirelik

[PS-202]

Meme Sağlığı: Afyonkarahisar İlinde Yaşayan Bir Grup Kadının Meme Sağlığı Hakkında Bilgi, Davranış ve Uygulamaları

Tuççe Köroğlu, Ebru Aslan, Mine Aydemir, İrem Akkaya
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Amaç: Afyonkarahisar şehrinde yaşayan 20 yaş ve üzeri kadınların KKMM (Kendi Kendine Meme Muayenesi) hakkında bilgi, tutum ve davranışlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Kasım-Aralık 2015 tarihleri arasında 20 yaş ve üzerindeki çalışmayı kabul eden, toplam 165 kadına meme sağlığı ile ilgili bilgi, tutum ve davranış özelliklerini belirlemeye yönelik bir anket formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler, tek değişkenli analiz yöntemi olarak Ki-Kare Testi ve çok değişkenli istatistiksel analiz olan Regresyon Analizi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan 20 yaş üzeri kadınların KKMM (Kendi Kendine Meme Muayenesi) yapma oranı %55.2, KMM (Klinik Meme Muayenesi) yaptırma oranı %21,8 ve mamografi yaptırma oranı %23 olarak saptanmıştır. Mamografi yaptıran kadınların ancak %3'ü mamografiyi önerildiği gibi düzenli aralıklarla yaptırmıştır. Çalışma grubunda ana bilgi kaynağı olarak ilk sırada televizyon yer almaktadır. Kadınların doktor muayenesinden sonra doktorun bilgilendirmesi ile meme kanseri tarama yöntemlerini daha fazla kullandıkları saptanmıştır. Ailede meme öyküsü ile mamografi uygulaması arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç: Kadınların, meme sağlığına yönelik tarama programlarını uygulama tutum ve davranışlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Yetersiz ve yanlış bilgiye sahip olma meme sağlığının geliştirilmesinde önemli bir engeldir. Birinci basamakta sağlık hizmeti veren sağlık çalışanları başta olmak üzere tüm sağlık çalışanları, kadınların bu açıdan eksiklerini gidermeye ve meme sağlığını geliştirmeye yönelik çabalarını arttırmaya yoğunlaşmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Düzeyi, KMM, KKMM, Mamografi, Meme Sağlığı

[PS-203]

Bakımda Kullanılan Teknolojinin Hemşirelik Aktivitelerine Göre Sınıflandırılması

Aynur Akar

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, İstanbul

Hemşireler tarafından kullanılan bakım teknolojisinin tanımı ve bu teknolojiye etki eden faktörleri anlamak hemşirelik uygulamalarının gelişmesi ve hemşireliğin geleceği için çok önemlidir. Değişik alanlarda çalışan hemşirelerin, hastasına bakım verirken kullandığı araç-gereç, alet ve makinelere ait teknik bilgiye sahip olmaları gereklidir. Sadece makineyi kullanmak değil aynı zamanda hızlı bir şekilde gelişen teknoloji ile birlikte değişen ve kompleksleşen rol ve sorumluluklarını üstlenmelidir. Makine ve alet perspektifinden bakıldığında teknoloji; hasta bakımında kullanılan mekanik ekipman, bilgi, prosedürler veya aktivitelerdir. Buna göre teknoloji; hemşirenin fonksiyonunu standartlaştırıcı ve düzenleyici olarak kavramsallaştırılır ve hemşirelik fonksiyonlarının performansındaki aktiviteler olarak görülür.

Teknolojinin tanımına hemşirelik işlevi perspektifinden bakıldığında; hemşirelik aktivite serisidir ve teknoloji bu süreci kolaylaştıran araçtır. Bu bağlamda makineler ve aletler hemşirelerin doğru, tam ve etkin olmaları için yardım eder ve hemşire/ hastaların gereksinimlerine cevap verir.

Hasta bakım teknolojisi giderek kompleks hale gelmektedir. Örneğin 5000 den fazla tıbbi alet çeşidi vardır. Bakım teknolojisi olarak en basit enjektör, kateter gibi aletlerden ilaç verme barkodu ve elektronik sağlık kayıtları sistemi gibi kompleks sistemler kullanılır. Bu teknolojiler hemşirelik bakım metotları ve verililerine göre uyumlaştırılmaktadır

İyi dizayn edilmiş bir teknoloji hemşirelerin bakım verme fonksiyonlarına ve hastaların sağlıklarına kavuşmasına odaklanacaktır. Bu düşünce temelinde hemşirenin kullandığı teknoloji hemşirenin bakım fonksiyonlarına göre sınıflandırılabilir; Doğrudan Hemşirelik Bakım Verme Teknolojisi, Dolaylı Yoldan Hemşirelik Bakım Verme Teknolojisi, İletişim Teknolojisi, Hasta Koruyucu Cihazlar, Hasta Destek Cihazları, Hemşire Koruyucu Cihazlar, Uzaktan Hasta İzleme, Hasta Değerlendirme, Monitörizasyon ve Gözetim gibi.

Poster çalışmamızın amacı;

Dünyada hemşireler tarafından hasta bakım gereksinimleri için sıklıkla kullanılan en basitten en komplike olan teknolojinin bütününe göstererek teknolojinin çeşitliliği ve gelişimi konusunda farkındalık yaratmak. Bu bağlamda;

- Teknolojinin "hemşirelik aktiviteleri" ne göre sınıflandırılmasını yapmak,
- Hemşirenin, teknolojinin yardımıyla zamandan da tasarruf ederek temel görevi olan bakım fonksiyonlarına ve hasta sağlığını geliştirmeye odaklanmasını sağlamak
- Hemşirelik uygulamaları ile bakım teknolojisinin ilişkisini vurgulamaktır.

Anahtar Kelimeler: Bakım teknolojisi aletleri, Hemşirelik ve teknoloji, Teknoloji

[PS-204]

Öğrencilerin gözünden teknoloji ve sosyal medyanın hemşirelik eğitime etkisi: nitel bir çalışma

Hediye Bekmezci¹, Figen Türk Dündükcü¹, Ebru Bekmezci²

¹KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Konya

²Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Konya

Amaç: Teknoloji ve sosyal medya tüm alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da oldukça yaygın kullanılmaktadır. Bu nedenle hemşirelik öğrencilerinin bu konulara ilişkin olumlu ve olumsuz düşüncelerinin tespit edilmesi ihtiyacı doğmuştur. Araştırma, teknoloji ve sosyal medyanın hemşirelik öğrencilerinin eğitime katkıları konusundaki düşüncelerini belirlemeye yönelik olarak niteliksel olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü ile yürütülmüştür. Nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan projektif (analitik) bilgi edinme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak literatür doğrultusunda hazırlanan 4 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme "teknolojinin hemşirelik eğitime olumlu etkisi", "teknolojinin hemşirelik eğitime olumsuz etkisi", "sosyal medyanın hemşirelik eğitime olumlu etkisi" ve "sosyal medyanın hemşirelik eğitime olumsuz etkisi" olmak üzere dört temada yapılandırılmıştır. Görüşmeler tamamlandıktan sonra elde edilen yazılı kayıtların bilgisayar dökümü yapılmıştır. Her bir soru için alınan yanıtlar ilgili indekslere işlenmiş ve soru bazında bir sınıflama yapılarak betimsel analiz ve alıntılar uygulanmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencileri teknolojinin olumlu yönlerini uygulamalarda kolaylık sağlama, kolay ve hızlı bilgi elde etme, simülasyon eğitimi, daha kolay araştırma ve gözlem yapma, nitelikli eğitim sağlama, zaman kazancı elde etme, motivasyon olarak; olumsuz yönlerini kullanım ve teknik hatalar, maliyet, hemşirelik görev sınırlarında daralma, zaman kaybı, radyasyon olarak belirtmiştir.

Sosyal medyanın olumlu yönlerini sesini duyurma aracı, bilgiye ve insanlara ulaşım kolaylığı, aynı çatı altında toplanabilme, mesleki gelişmeleri takip edebilme, mesleğe ilgi sağlanması olduğunu; olumsuz yönlerinin eksik yanlış bilgi elde edebilme, mahremiyet ihlalleri, iletişimde problemler, sağlık sorunları oluşturabilme, zaman kaybı ve mesleğin yanlış algılanması olduğunu belirtmektedir.

Sonuç: Öğrencilerin teknolojiye karşı tutumlarının olumlu yönde gelişme eğiliminde bulunduğu tespit edilmiştir. Sosyal medyayı oldukça yaygın kullanan öğrencilerin; sosyal medyanın olumlu yönleri yanında olumsuz yönlerinin de farkında oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, öğrenci hemşire, sosyal medya, teknoloji

[PS-205]

Muğla'daki Hastanelerin Web Sitesi Özellikleri

Remziye Kertişci, Tuba Kertişci, Hülya Baybek, Arzu Kıvrak, Halime Tozak Yıldız
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Fethiye

Bu araştırmayla Muğla'daki kamu ve özel hastanelerin web sitelerinin yaygınlığının ve bu sitelerin içerdiği bilgilerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Tanımlayıcı türdeki araştırma, Şubat 2016 tarihlerinde yürütülmüştür. Muğla'da 33 hastane bulunmaktadır. Örneklem seçilme yoluna gidilmeyerek tüm hastanelerin web sitelerine ulaşmak hedeflenmiştir. Hastanelerin web sitesi adresleri öncelikle 3 farklı tarama motorundan (yahoo, google, yandex), tekrarlamalı aramalarla gerçekleştirilmiştir. Taramalarda anahtar kelime olarak öncelikle hastane ismi daha sonra ise bağlı buldukları kurumlar var ise bu kurumların isimleri kullanılmıştır. Ulaşılan her bir web sitesi, önceden belirlenen 5 başlık altında (kurum bilgileri, hedef grup ve paydaş bilgileri, sağlık bilgisi, güncellik ve bilgilendirme, kolaylaştırıcı işlemler) oluşturulan bir kontrol listesi yardımıyla incelenmiş ve her bir web sitesi için bu özelliğin varlığı (ya da yokluğu) tespit edilmiştir. Veriler bilgisayar ortamında SPSS 16.0 programı ile sıklık ve yüzdeler olarak değerlendirilmiştir. Muğla'da bulunan 33 hastaneden 27'sinin (%81.8) web sitesi vardır. Kurum bilgileri içinde logo (%55.6), tarihçe (%69.7), adres ve telefon (%100), kroki (%74.1), otopark bilgisi (%3.7), misyon-vizyon (%66.7) sanal gezinti (%25.9), servis listesi (%51.9), servislerin hastane içindeki yerleşimi (%18.5), kurum içi duyurular (%55.6), basında biz haberleri (%37) yer almaktadır. Hedef grup ve paydaş bilgileri olarak; kurum hekimleri bilgisine çoğunlukla (%96.3) yer verilmiştir. Bu bilgiler arasında hekimlerin ismi (%100), özgeçmişi (%51.9), fotoğrafı (%66.7), ulaşılabilir telefon numarası (%14.8), e-postası (%3.7) bulunmaktadır. Ayrıca ziyaretçi bilgisi %66.7, refakatçi bilgisi %63, personel eğitimi %33.3, hasta memnuniyeti %22.2, hasta hakları %74.1, hastaya özel linkler %29.6, Türkçe dışı dil seçeneği %51.9 oranında yer almaktadır. Sağlıkla ilgili güncel haberlere %18.5'i, organ ve kan bağışının önemini vurgulayan paylaşımlara %48.1'i, sağlıkla ilgili etkinliklere %22.2'si, Web sitesi arama seçeneğine %11.1'i yer vermiştir. Hastane web sitelerinin %48.1'i telif hakkı tarihi, %29.6'sı son güncelleme tarihi, %25.9'u gizlilik kullanım şartları vermektedir. Kolaylaştırıcı işlemlerden telefon ve online randevu sistemi (%92.6), online laboratuvar sonuçları sorgulama (%55.6), hekim çalışma planı (%29.6), personel işlemleri (%14.8), istek ve öneri linki %85.2'sinde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hastane, Web Sitesi, Muğla

[PS-206]

Hemşirelikte Uzaktan Eğitimin Türkiye Tarihi, Avantaj ve Dezavantajları

Sılan Mermit
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Uzaktan eğitim; bir sınıf, bina veya kampüsten uzak bir başka ortamda video, ses, bilgisayar veya internet aracılığıyla eşzamanlı ya da eşzamanlı olmadan değişik şekillerde ders işlenen planlı bir eğitim şeklidir. Hayatımızın her alanında yer alan teknoloji eğitim amacıyla da kullanılmaktadır. Çok eskiye dayanan uzaktan eğitim ilk olarak, mektupla bazı derslerin eğitimi için kullanılmış, teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilgisayar destekli eğitime geçilmiştir. Hemşirelik sürekli gelişen ve uygulamalı bir disiplindir. Türkiye'de hemşirelik alanında ilk uzaktan eğitim Anadolu Üniversitesinde başlamış olup yıllar geçtikçe ülkemizin önde gelen diğer üniversitelerince desteklenmiştir. Hemşirelikte uzaktan eğitimde, öğretene ve öğrenene arasında metin, grafik, iletişim gibi çeşitli öğretim tekniklerinin uygulanması gibi avantajlar var iken öğrenme ortamlarında önemli görülen yüz yüze etkileşim ortamı ve olanaklarının olmaması, kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayan hemşirelik öğrencileri için bir dezavantajdır. Bu derlemede ülkemizde uzaktan eğitimin gelişim süreçleri, hemşirelik eğitiminde uzaktan eğitimin yeri, avantaj ve dezavantajları ele alınmaktadır. Bu çalışma; Google Scholar, UVT, Pubmed, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanları kullanılarak yapılan literatür taramalarının sonucunda mevcut literatür derlenerek hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, hemşirelik öğretimi, türkiyede uzaktan eğitim

[PS-207]

Hemşirelik Öğrencilerinde Problemlı Telefon Kullanımının Uyku Kalitesine Etkisi

Seyit Ahmet Arslan, Ebuzer Erdiñç, Feride Taşkın Yılmaz, Aytuğ Türk
Cumhuriyet Üniversitesi Susehri Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Sivas

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinde problemlı telefon kullanımının uyku kalitesine etkisini belirlemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel olarak gerçekleştirilen çalışmanın örneklemini, 22 Şubat - 11 Mart 2016 tarihleri arasında Cumhuriyet Üniversitesi Susehri Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümünde öğrenim gören, veri toplama formlarını eksiksiz dolduran ve çalışmaya katılmayı kabul eden 256 öğrenci oluşturdu. Veriler öğrenci tanılama formu, Şar ve Işıklar (2012) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan "Problemlı Mobil Telefon Kullanım Ölçeği (PMTKÖ)" ile Ağargün (1996) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan "Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ)" kullanılarak toplandı. PMTKÖ'nden alınan puan 1-135 arasında değişmekte olup yüksek puan, problemlı mobil telefon kullanımını açısından yüksek olarak değerlendirilmektedir. PUKİ'nde ise alınabilecek toplam puan 0-16 arasında değişmekte, toplam puanı 5 ve altında olanların uyku kalitesi iyi olarak değerlendirilmektedir. İstatistiksel değerlendirmede ortalama, yüzdellik dağılım, bağımsız gruplarda t testi, tek yönlü ANOVA ve Pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 19.72 ± 1.56 yıl ve %64.8'i kadın olup %68.4'ünün genel sağlık durumunu iyi olarak değerlendirdiği ve %16'sının halen sigara kullandığı saptandı. Öğrencilerin sadece %48.8'i okuduğu bölümden memnun olup %43.8'i akademik başarısını iyi olarak belirtti. Öğrencilerin %41.4'ü günlük 4-7 saat arasında değişen sürelerde telefon kullandığını, %45.7'si telefonu internet amaçlı, %23.8'i sohbet amaçlı ve %19.5'i aile görüşmeleri amaçlı kullandığını ifade etti. Öğrencilerin PMTKÖ'nden aldıkları toplam puan 39.30 ± 17.17 olup, genel sağlığını ve akademik başarısını kötü olarak değerlendiren, telefonu internet, sohbet amaçlı kullanan öğrencilerin problemlı telefon kullanım düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlendi ($p < 0.05$). Öğrencilerin PUKİ'nden aldıkları toplam puan 9.50 ± 3.08 olup %68.9'unun uyku kalitesinin kötü olduğu belirlendi. Çalışmada, öğrencilerin PMTKÖ ile PUKİ'nden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak pozitif yönde ilişki olduğu tespit edildi ($p = 0.000$, $p < 0.05$).

Sonuç: Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin problemlı telefon kullanım düzeylerinin iyi düzeyde olduğu, buna rağmen uyku kalitesi düzeylerinin kötü olduğu belirlendi. Ayrıca çalışmada öğrencilerin problemlı telefon kullanım düzeyleri arttıkça uyku kalitelerinin de olumsuz olarak etkilendiği saptandı.

Anahtar Kelimeler: Problemlı telefon kullanımı, uyku kalitesi, öğrenci hemşire

[PS-208]

Beceri Geliştirme Eğitiminde Teknoloji Kullanımının Hemşirelik Öğrencileri Üzerindeki Etkisi

Ceylan Gülmez, Mehmet Cihad Aktaş, Yusuf Demir, Hakan Orakçı
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Hemşirelik uygulamalı ve sürekli bir disiplindir. hemşirelik eğitiminde öğrencilerin klinik uygulama alanına çıkmadan önce aldıkları teorik ve pratik eğitim, öğrencileri klinik uygulamalara hazırlama bakımından önem arz etmektedir. Gelişen teknolojiyle birlikte hemşirelik eğitiminde kullanılan maketlerin bir kısmı yerini giderek yaygınlaşan simülasyon cihazlarına bırakmaktadır. Bugün, Beceri geliştirme eğitiminde geleneksel yöntemlere göre daha zengin olan simülasyon cihazlarının kullanılması hemşirelik öğretiminde ciddi yer kaplamaktadır.

Amaç: Bu araştırma beceri geliştirme eğitiminde teknoloji kullanımının hemşirelik öğrencileri üzerindeki etkisini saptamak amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmada 19 sorudan oluşan ve yüz yüze görüşülerek yapılan anket yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmaya hemşirelik alanında lisans eğitimi veren bir okulun 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden rastgele seçilen 25'er kişi olmak üzere toplamda 75 gönüllü öğrenci katılmıştır.

Bulgular: Çalışmamıza 46 erkek 29 bayan öğrenci katılmıştır. Çalışmamıza katılanların ortalama yaşı 22,15'dir. Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu videolu öğrenimi faydalı bulduğunu, klinik ortamda kendilerine fayda sağladığını belirtmiştir. Beceri geliştirme eğitiminin kendilerini kliniğe hazırladığını, simülasyon eğitimi uygulamasını istediklerini belirtmiştir.

Sonuç: Beceri geliştirme eğitiminde teknoloji kullanımının; öğrencileri kliniğe hazırladığı, klinikte karşılaştıkları problemlerle baş edebilme becerilerini geliştirdiği saptanmıştır. Çalışma sonucunda öğrenciler simülasyon eğitimini faydalı bulduklarını ifade etmişlerdir. Böylelikle hemşirelik bilgi ve becerilerinin kazandırılmasında teknoloji kullanımının klinik uygulamalar üzerinde etkili olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beceri Geliştirme Eğitimi, Simülasyon, Hemşirelik Eğitimi

[PS-209]

Hemşirelik Bilişiminde Tele Hemşirelik

Yusuf Demir, Mehmet Cihad Aktaş, Ceylan Gülmez
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Günümüzde bilişim teknolojisi hızla gelişmekte ve sağlık alanında kullanımı giderek artmaktadır. Sağlık bakım ekibinin önemli bir çoğunluğunu oluşturan hemşirelerin bilişim sistemlerini kullanmasıyla hemşirelik bakım hizmetlerinde sürekliliğinin sağlanması, eksiksiz bir şekilde bakım verilmesi, hastanın hatasız değerlendirilmesi ve izlenmesi, bakım planlarının hazırlanması hemşirelikte bilişimi önemli kılmıştır. Hemşirelik bilişimi; hemşirenin bilgi ve birikimini arttırmak, hastalara kaliteli hizmet vermek, sağlık alanındaki teknolojileri hemşirelik uygulamalarında ve bakım hizmetlerinde kullanmak, böylece hemşirelerin iş yükünü azaltmayı amaçlayan bilişim teknolojileridir.

Hemşirelikte bilişimin kullanılmasıyla birlikte tele sağlık ve tele hemşirelik gibi yeni hizmet alanları oluşmaya başlamıştır. Tele sağlık ve tele hemşirelik hizmetleri özellikle kronik hastalığı olan, sürekli hastaneye yatışları yapılan hastaların bakım ve yaşam kalitelerinin artırılmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca bu uygulamalar hasta memnuniyetini arttıran, hastanın evde bakımını uygun hale getiren, hastane yatışlarını ve acil servis yoğunluğunu azaltan, hasta bakım maliyetini düşüren uygulamalardır.

Bu derleme hemşirelikte bilişim, tele sağlık, tele hemşirelik hizmetlerinin kullanımını ve tele hemşireliğin avantajlarını ele almaktadır. Çalışmamız PubMed, Google Scholar, YÖK Ulusal Tez Merkezi, ULAKBİM veri tabanlarında yapılan taramalar sonucu literatür bilgileri derlenerek yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelikte bilişim, tele hemşirelik, tele sağlık

[PS-210]

Hemşirelik Öğrencilerinin Kendi Kendine Meme Muayenesine İlişkin Bilgi ve Tutumlarının İncelenmesi

Aylin Aksu, Dilek Merve Çelik, Ebrunur Bosbıyık, Elanur Güzeldere, Esra Koçuk, Esra Yalın, Gönül Akkaya, Merve Şenol, Nilüfer Polat, Pelin Güngör, Özlem Avcı
İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Dünya’da kadınlar arasında gittikçe artan oranda görüldüğü bilenen meme kanserinin erken tanısı, hastalığın prognozu ve sağkalım oranları açısından oldukça önemlidir. Memedeki kitlelerin yaklaşık %80-90’ı kadınların kendileri tarafından fark edilmektedir. Bu nedenle erken tanı ve Kendi Kendine Meme Muayenesi (KKMM) ile kitle taraması bu hastalık için önem taşımaktadır. Bu çalışma gelecekte kadınlara KKMM için rehber olacak hemşirelik bölümü öğrencilerinin kendi kendine meme muayenesine ilişkin bilgi ve tutumlarının incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini İstanbul’da özel bir üniversitenin Hemşirelik bölümü 1 ve 3. Sınıfına devam eden öğrencileri oluşturmaktadır. Aralık 2015-Ocak 2016 tarihleri arasında araştırma yapılmış, katılmak istemeyen ve araştırmanın yapıldığı tarihlerde okulda bulunmayan öğrenciler dışarda tutularak toplam 150 öğrenci çalışma kapsamına alınmıştır.

Veriler araştırmacılar tarafından literatür bilgisine dayalı olarak oluşturulan anket formu ve odak grup görüşmeleri için oluşturulan görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş ortalaması $19,86 \pm 1,58$ yaş olarak bulunmuştur. Öğrencilerin %80.7’sinin KKMM hakkında bilgi sahibi olduğu, bunların %51.3’ünün KKMM uyguladığı, %8’inin meme ile ilgili bir sorunları bulunduğu saptanmıştır. Hemşirelik 3. sınıf öğrencilerinin 1. sınıf öğrencilerine göre konuya ilişkin bilgi düzeylerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin KKMM yapma sıklığı sorulduğunda; %9.3’nün düzenli olarak yaptığı; %42’sinin aklıma geldikçe cevabını verdiği görülmüştür. Yapılan görüşmelerde KKMM uygulamama sebeplerine hemşirelik öğrencileri zamansızlık ve unutkanlık cevaplarını vermişlerdir.

Sonuç: Sonuç olarak; araştırma kapsamındaki öğrencilerin KKMM’ni bilmelerine karşın uygulamada yetersiz oldukları saptanmıştır. Kendisi sağlık personeli olan öğrencilerin ileride bu konuya ilişkin danışmanlık ve bilgi verecekleri düşünüldüğünde, konuya ilişkin farkındalığın artırılması için programlar geliştirilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi, Hemşirelik öğrencileri, Kendi kendine meme muayenesi, tutum

[PS-211]

Otistik Çocuklarda Beslenme Durumu ve Gastrointestinal Problemlerin Değerlendirilmesi: Pilot Çalışma

Nur Ateş¹, Nilüfer Acar Tek²

¹eskişehir osmangazi üniversitesi sağlık uygulama ve araştırma hastanesi, eskişehir

²gazi üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi beslenme ve diyetetik bölümü, ankara

Amaç: Bu çalışma otistik çocukların beslenme durumu ve gastrointestinal problemleri değerlendirmek amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür.

Yöntem: Bu kesitsel çalışmaya, Eskişehir İl Merkezinde, Özel Eğitim Merkezlerine devam eden 8-15 yaş arası 12 çocuk ve annesi dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan annelere " bilgi formu" ile demografik özelliklerin ve gastrointestinal problemlerin tespitine yönelik sorular sorulmuş, çocukların 24 saatlik besin tüketim kaydı ve besin tüketim sıklığı alınmıştır. Çocukların vücut ağırlığı, boy uzunluğu ölçümleri ve beden kütle indeksi (BKI) değerleri WHO Anthro-plus-2007 programı ile değerlendirilmiştir. Tüm veriler SPSS 23.0 paket programında analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya alınan çocukların yaş ortalaması 11.0 ± 1.85 yıl olup, çocukların 11 'i erkek 1'i ise kızdır. Katılımcıların %8.3'ü düşük, %83.3'ü ise orta sosyo-ekonomik düzeyde ailelerdendir. BKİ z-skoruna göre değerlendirildiğinde, çocukların %8.3'ü zayıf, %25'i normal, %8.3'ü hafif şişman ve % 58.3'ü şişmandır. BKİ sınıflamasına göre çocukların diyetle enerji, protein, yağ ve karbonhidrat alımları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çocukların besin tüketim sıklıkları değerlendirildiğinde %50'sinin süt, %41.7'sinin peynir %33,3'ünün ise hiç yoğurt tüketmediği belirlenmiştir. Çocuklarda sık karşılaşılan gastrointestinal problemler sırasıyla konstipasyon (%66.7), diyare (%58.3) ve karın ağrısı/gaz (%50) şikayetleridir.

Sonuç: Sınırlı ve tekrarlayan davranışlara sahip olan otistik çocuklarda şişmanlık önemli bir sorundur. Yeterli ve dengeli beslenmeyi sağlamak için gerekli olan besin çeşitliliğinin bu grupta sağlanamadığı, çocukların çoğunun özellikle süt grubu besinleri tüketmediği belirlenmiştir. Ailelere, çocuklarının sağlığını korumak ve yaşam kalitesini arttırabilmek için beslenme konusunda eğitim ve danışmanlık verilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: otizm, beslenme durumu, gastrointestinal problemler

[PS-212]

Holistik Bakımda Telepsikiyatri: Hemşirenin Rolü

Baran Kuytak¹, Gizem Şahin²

¹4. Sınıf Öğrencisi, Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

²Arş. Gör., Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

Giriş

Teletıp, bakım ve tedavi hizmetinin sunulduğu hızla gelişen bir uygulamadır. Günümüzde sağlık teknolojisindeki yenilikler; tele sağlık, telehemşirelik ve telepsikiyatri gibi farklı hizmet alanlarının oluşmasını sağlamıştır.

Telepsikiyatri, çeşitli haberleşme araçlarının kullanılmasıyla bireylerin psikiyatrik değerlendirme ve tedavi sürecinin yürütüldüğü bir sağlık hizmetidir. Telepsikiyatri hizmetinde kullanılan akıllı telefon, dizüstü bilgisayar, e-mail ve videokonferans gibi yöntemler, bireylerin kendi belirledikleri yer ve zamanda hizmet alabilmelerini sağlamaktadır.

Telepsikiyatride Hemşirenin Rolü

Hemşirelik mesleğinin temelini insan oluşturmaktadır. Hemşirelerin, bireyi holistik açıdan değerlendirebilmesi için hemşireliğe özgü rolleri etkin kullanması gerekir. Telepsikiyatride hemşire; Bakım verici rolünde; bakım planı doğrultusunda bireyin sağlığını iyileştirmesine, korumasına ve geliştirmesine destek olur.

Karar verici rolünde; bireyin tıbbi durumuna uygun bakım ve tedavi sürecini planlar.

Savunucu rolünde; bireyi tedavi ve bakım hizmetinin olası zararlarından korur.

Yönetici rolünde; bireyin bakım sürecini etkin yönetir.

Rehabilite edici rolünde; bireyin, ruhsal bozukluğunun neden olduğu işlevsellik kaybının azalmasına yönelik girişimlerde bulunur.

Konfor sağlayıcı/rahatlatıcı rolünde; bireyin bakım gereksinimlerini belirleyerek, bağımsız olarak gerçekleştirmediği gereksinimlerinde destek olur.

İletişim ve eşgüdüm sağlayıcı rolünde; terapötik iletişimi kullanarak bireyin ve ailenin duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını ifade etmesine yardımcı olur ve böylece bakım gereksinimlerini belirler.

Eğitici rolünde; bireye doğru sağlık davranışlarını kazandırır ve tedaviye uyumunun artmasına yardımcı olur.

Araştırmacı rolünde; bireye sunulan bakım ve hizmeti araştırmalarla bilimsel temele dayandırır ve kanıta dayalı uygulamaları terapötik bakım sürecinde kullanır.

Tedavi edici rolünde; bireye, hekimin belirlediği tedaviyi uygular ve tıbbi istemi yerine getirir.

Danışman rolünde ise; bireye ve yakınlarına ruhsal bozukluğun yarattığı sorunlarla baş etme yöntemlerini geliştirerek kullanımını sağlayabilmektedir.

Sonuç

Sağlık disiplinlerinin alışlagelmiş çalışma ortamlarını ve koşullarını değiştirerek teknoloji ile bütünleşmesi her zaman kolay olmamaktadır. Sanal ortamda sağlanacak bu sağlık hizmetinin etkinliği kapsamlı şekilde araştırılmalıdır. Uygun koşulların sağlanması, telepsikiyatri hizmeti alan bireylerin ve hizmet sağlayıcıların memnuniyet düzeyi, telepsikiyatrinin yaygınlaşmasını sağlayacak unsurlardandır. Hemşirelik, teori ve uygulamanın beraber yürütüldüğü sağlık disiplindir. Bu bağlamda hemşirelerin, sanal ortamda bireylere sağladıkları bakımın etkinliği değerlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Telepsikiyatri, Hemşirelik, Hemşirelik bakımı

[PS-213]

Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Kardiyopulmoner Resüsitasyon ve CPR Teknolojisi Bilgi Düzeylerinin Araştırılması

Sena Melike Özdamar, Ayşenur Kale, Emet Yağmur Elmalı, Merve Öztürk, Yeliz Demirtaş, Özlem Avcı

İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, klinik uygulama yapan son sınıf öğrencilerin kardiyopulmoner resüsitasyon ve CPR teknolojisi bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla planlanmıştır. **Gereç-Yöntem:** Bu araştırma; bir vakıf üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 4.sınıfında 2015-2016 eğitim öğretim yılında öğrenim gören, araştırmayı kabul eden ve araştırma sırasında uygulama alanında olan 50 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak; araştırmacılar tarafından literatür bilgisi ve Amerikan Kalp Derneği'nin CPR rehberinin son versiyonuna (2015) dayanarak hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Bu anket formunda katılımcıların bazı sosyo-demografik özellikleri ile CPR bilgisi ve teknolojisini içeren sorular yer almaktadır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya alınan öğrencilerin %88'i kız, %68'i Anadolu lisesi mezunu, yaş ortalamaları 22-29 arasındadır. Öğrencilerin kardiyopulmoner resüsitasyonda (CPR) oluşan yenilikleri takip etme yöntemleri incelendiğinde; %52'sinin literatür taraması ile yenilikleri takip ettikleri, %80'inin CPR maketi üzerinde ilkyardım dersi aldıkları belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre sağlık meslek lisesi mezun olan öğrencilerin bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0,0016$). Hemşirelik öğrencilerinin verdikleri doğru yanıtın ortalaması 7.38 çıkmıştır (Max. puan; 11, min. puan; 2). Ayrıca, 1.sınıfta alınan ilkyardım dersinin bilgilerinin kalıcılığı %58.1 olarak bulunmuştur. Öğrenciler arasında en az doğru yanıt verilen soru kardiyak arrest teşhisi konan hastada kardiyopulmoner resüsitasyon uygulanacaksa işlem sırasının nasıl olduğuna ilişkin soru olmuştur.

Sonuç: Öğrenci hemşirelerin kardiyopulmoner resüsitasyon bilgi düzeyleri ve CPR teknoloji bilgileri orta düzeyde bulunmuştur. CPR eğitiminin belirli aralıklarla lisans öğrencilerine tekrarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Düzeyi, Öğrenci Hemşire, Kardiyopulmoner Resüsitasyon, Teknoloji

[PS-214]

Sağlık Çalışanlarının Maruz Kaldığı Şiddet Konusunda Gediz Üniversitesi Öğrencilerinin Bu Durumu Bakışlarının Belirlenmesi

İknur Dede, Nurcan Bilgiç
Gediz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Bu çalışmanın amacı; sağlık çalışanlarının maruz kaldığı şiddet konusunda Gediz Üniversitesi öğrencilerinin bu duruma bakışlarının ve şiddete maruziyeti önlemede teknolojiden nasıl yararlanabileceğinin belirlenmesidir.

Gereç-Yöntem: Çalışma Mart 2016 tarihinde, toplam 20 sorudan oluşan anket araştırmacı tarafından lisans eğitimine devam eden, Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencisi olmayan tüm öğrencilerle yüz yüze görüşülerek uygulandı. Araştırma tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Araştırmada verilerin analizi SPSS 20.0 paket programı yardımıyla çözümlendi. İstatistiksel olarak sıklıklar ve ortalamalar, Ki-kare analizi uygulandı. $p < 0.05$ anlamlılık sınırı olarak kabul edildi.

Bulgular: Öğrencilerin % 47.4 ü 22-25 yaş grubundadır. Öğrencilerin % 60.2'si şiddet uygulayanların eğitimsiz oldukları, % 42.2'si sağlık personellerin görevlerini iyi yapmadıkları, % 30.7'si hasta ve yakınlarının sağlık kuruluşunda mağdur edildikleri, %31.1'i hasta ve yakınlarının sabırsız oldukları için sağlık personellerine şiddet uygulandığını belirtmektedir. Erkek öğrenciler sağlık personellerinin görevlerini iyi yapmadıkları ($p=0.000$) ve az çalıştıkları için ($p=0.005$) şiddete maruz kaldığını belirtmektedir. Öğrencilerin % 24.3'ü herhangi bir sağlık kuruluşunda sağlık personeline şiddet uyguladığını, bu şiddeti % 43.9'u hemşirelere uyguladığını, şiddet olayının ise % 73.7'sinin devlet hastanelerinde gerçekleştiğini belirtmektedir. Öğrencilerin % 72.1'i sağlık personellerinin kendilerini muhatap almamasına ve yeterince ilgilenmemesine, % 41.4'ü ise yeterli bilgilendirmemesi sinirlenmekte ve üzülmemektedir. 18-21 yaş grubunda olanlar kendileri ile ilgilenilmemesine daha fazla üzülmemektedir ($p=0.000$). Öğrencilerin % 59.8'i teknolojinin yeterince kullanılmadığını, % 49.8'i acil çağrı kaleminin etkili olabileceğini, % 73.7'si teknolojinin bu alanda etkili bir şekilde kullanıldığında şiddetin azalacağına inanmaktadır.

Sonuç: Sağlık kurumlarına başvuran hasta sayısının fazlalığı, kurumda çalışan personel sayısı azlığı, sağlık çalışanı ile hasta yakınları arasındaki iletişimin kötü olması şiddeti olumsuz yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık çalışanı, şiddet, eğitim, üniversite öğrencisi

[PS-215]

İnternet Platformunda Kadın Sağlığı Ve Hemşirelik

Burcu Dişli, Duygu Dişli
İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul

Giriş-Amaç:

Tıbbın hızlı ilerlemesi, her geçen gün yeni bilgilerin ortaya çıkması ve bilginin yenilenme zamanının kısalması bilgiye ulaşmanın önemini artırmaktadır. Doğru bilgiye kısa sürede ulaşım imkanı sağlayan internet kadın sağlığı ve hemşirelik alanında da kullanılmaktadır. Araştırmamızda kadın sağlığı ve hemşirelik alanında web siteleri ve bu alanlarda internetin kullanım amaçları irdelenmiştir.

Gereç-Yöntem:

Araştırmanın evrenini, Google arama motorunda "hemşirelik, kadın, sağlık" anahtar kelimeleri taranarak bulunan 407.000 web sitesi oluştururken, örneklemini ise "gov, edu" uzantıları, kitap satış, iş ilanları ve kongre web siteleri çıkartılarak kalan 70 web sitesi oluşturmaktadır. Verilerin istatistiksel analizi SPSS 15.0 kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular:

Araştırmada incelenen 70 web sitesinin %30'unu haber siteleri, %14,3'ünü dergi, %12,9'unu hastane/klinik hizmeti veren siteler, %11,4'ünü dernek ve vakıf siteleri, %31,4'ünü ise eğitim, sendika, blog, medikal malzeme ve mesleki web siteleri oluşturmaktadır. Bu web sitelerinin %77,1'ine ".com", %12,9'una ".org" uzantıları ile erişim sağlanmaktadır. Web sitesi yöneticileri olarak %18,6'sında hemşireler ve aynı değerle gazeteciler, %11,4'ünde hekimler görev almaktadır. 70 web sitesinin %92,9'u bilgilendirme ve danışmanlık, %75,7'si tanıtım, reklam ve alışveriş amacıyla kullanılmaktadır. İnteraktiflik açısından %75,7'sinde iletişim bilgileri, %57,1'inde sosyal medya adresi, %51,4'ünde mesaj gönderme mevcuttur.

Tartışma:

Literatürde "Sağlıkla ilgili bilgi araştırmak" internetin kullanım amaçlarının içinde üçüncü sırada olması ve klinikte hemşirelerin %57,1'inin interneti araştırma yapmak amacıyla kullanmasına rağmen web sitelerinin hemşireliğin bilimsel yönünü yeterince yansıtmadığı, kadın sağlığı ve hemşirelik alanında yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Sonuç:

Araştırmada internet platformunda kadın sağlığı ve hemşirelik alanında yeterli bilimsel, mesleki bilgi ağının oluşturulamadığı söylenebilir. Bu alanda sistematik güncel bilgi veren web siteleri, elektronik kütüphane, sürekli yayın veri tabanları arttırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, internet, kadın, sağlık, web sitesi

[PS-216]

Homofobi Holistik Bakımı Engeller Mi? Eşcinsel Bireylerin Bakımında Hemşirenin Rolü

Metin Yılmaz¹, Gizem Şahin²

¹2. Sınıf Öğrencisi, Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

²Arş. Gör., Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

Homofobi Nedir?

Eşcinsellik, insan cinsel yaşamının üzerinde çok tartışılan boyutlardan biridir. Eşcinsellere karşı gösterilen olumsuz tutum ve inançların altında yatan en önemli neden "homofobi"dir. Homofobi, homoseksüellere veya homoseksüelite kavramına karşı korku veya olumsuz his ve tutumlardır. Eşcinsel Bireylerin Olası Sağlık Sorunları ve Bakımın Sağlanmasıdaki Engeller:Yapılan çalışmalarda, sağlık çalışanlarında da homofobinin yaygın olduğu görülmektedir. Sağlık çalışanlarının eğitimleri süresince cinsellik ve cinsel yönelim ile ilgili yeterli bilgi almamaları, farklı cinsel yönelimi olan bireylere karşı sağlanan tedavi ve bakım hizmetlerinin de etkili olmadığını ortaya koymaktadır. Eşcinsel bireylere karşı yapılan damgalama da yeterli sağlık bakım hizmetinin sağlanamamasındaki en önemli engellerden biridir. Bu durum bireylerin sosyal izolasyon yaşamasına neden olmaktadır. Ek olarak, eşcinsel bireylerin; alkol/madde bağımlılığı, depresyon, intihar ve kendine zarar verme, şiddet ve HIV enfeksiyonu gibi riskli durumlar ve sağlık sorunları yaşadığı görülmektedir.

Hemşirenin Rolü

Bu noktada, her yaştaki sağlıklı/hasta bireyin bakım gereksinimi değerlendiren ve bakım planı doğrultusunda girişimlerde bulunan hemşirelere önemli bir rol düşmektedir.

Hemşire;

Bakım verici olarak, bakım planı doğrultusunda eşcinsel bireylerin holistik değerlendirerek bakım gereksinimlerini saptar.

Yönetici olarak; bireye verilen bakımın etkili şekilde yönetiminden sorumludur.

Rehabilite edici olarak, bireyin var olan potansiyelini en üst düzeyde kullanması ve geliştirmesi için destek olur.

Eğitici olarak, birincil, ikincil ve üçüncül önlemler doğrultusunda eşcinsel bireyin ve ailesinin eğitim gereksinimlerini saptayarak bireyin sağlığını korumasına yardımcı olur.

Danışmanlık rolü eşcinsel bireylerin bakımında büyük öneme sahiptir. Hemşire danışmanlık rolünü kullanarak, bireyin tedavi ve bakım hizmetini etkin şekilde almasına, mevcut iyilik durumunu korumasına ve sağlığını geliştirmesine katkı sağlar.

Sonuç: Farklı cinsel yönelime sahip bireylerin tedavi ve bakım hizmetlerinde sorun yaşamaması için sağlık alanında eğitim alan öğrencilerin holistik bakımın önemi konusunda lisans düzeyinde geliştirilmeleri gerekmektedir. Mezuniyet sonrasında da çalıştıkları kurumların hizmet içi eğitim programlarında farklı cinsel yönelimi olan bireylerin bakımı ile ilgili uygulamaların yapılması önerilmektedir. Eşcinsel bireylere karşı toplumun yaptığı damgalamayı önlemek için ise, sağlık çalışanlarının farkındalıklarını ortaya koymaları önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik bakımı, homofobi, eşcinsellik

[PS-217]

İnsan farklılığında renklerin yansıması

Fatma Doğaner, Selma Sabancıoğulları
cumhuriyet üniversitesi suşehri sağlık yüksekokulu, Sivas

Renk, doğanın güçlü bir işaret sistemidir. Bilimsel olarak renk herhangi bir şeye yaklaşırken ilk dikkat ettiğimiz odak noktasıdır. Bu nedenle bilim yaşamın gizemlerini çözme yolunda yaptığı araştırmalarda renk konusunu da incelemiştir. Renklerle ilgili ilk bilimsel teorilerin ortaya konduğu 16.yüzyıldan bu yana bilim adamları ve sanatçılar tarafından renkler konusu yoğun bir biçimde kullanılmıştır. Nesne ve varlıkları tanımlamada, insanın iç dünyasını yansıtan renkler kültürel özelliklerden (kırmızının tutku, turuncun heyecan ve macera, yeşilin bereket ve doğurganlık rengi olması gibi) etkilenmektedir. Renklerin kazandıkları anlamlar bireylerin içinde buldukları kültüre göre farklılaşmakta ve günlük yaşamda etkisini değişik şekilde göstermektedir. Aynı zamanda, algılanan renkler bireyleri fizyolojik ve psikolojik olarak da (olumlu veya olumsuz) etkilemektedir. Bununla birlikte renk algımız da birçok faktörden etkilenir. Bu derleme çalışmasında renklerin insan yaşamındaki anlamsal öneminin kültür, cinsiyet, kişilik ve psikolojik hastalıklar yönünden etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak, renklerin bireyler için çok farklı anlamlar ifade edebildiği, bu anlamsal farklılıkları kişilerin kültürel özellikleri, duyu durumu ve cinsiyetlerinin etkilediği sonucuna varılmıştır

Anahtar Kelimeler: insan, renk, kültür, cinsiyet, psikoloji

[PS-218]

Hemşirelik Bilişimi Dersi Alan ve Almayan Öğrencilerin, Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması

Merve Akar, Tuğba Keskin, Şeyma Emsal Şen, Sedef Akın, İlkey Keser
Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya

Amaç: Hemşirelik bilişimi, hemşirelerin hasta bakımını etkileyen hemşirelik bilgisini sentez etmede ve hemşirelikte bilgi birikimini geliştirmede daha hızlı hareket etmelerini sağlar. Bilgisayar ve ilgili teknolojilerdeki hızlı değişim, sağlık bakımını ve hemşirelik uygulamasını büyük ölçüde etkilemektedir. Bu çalışma, Hemşirelik Bilişimi dersi alan ve almayan öğrencilerin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına ilişkin tutumları arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini Akdeniz Üniversitesi Antalya Sağlık Yüksekokulu son sınıf öğrencileri (n=155), örneklemini ise araştırmaya katılmayı kabul eden 103 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, sosyo-demografik verileri değerlendiren anket formu ve Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği (SBBKYTÖ) kullanılarak, araştırmacılar tarafından, yüz yüze görüşme yöntemi ile elde edilmiştir.

Bulgular: Araştırmanın sonucunda öğrencilerin, %44.7'sinin 22 yaşında, %57.3'ünün bayan olduğu, %93.2'sinin bilgisayar kullanmayı bildiği, %70.9'u kendi çabaları ile bilgisayar kullanmayı öğrendiği saptanmıştır. Öğrencilerin %51.5'i bilgisayarı iyi derecede kullandığını, %69.9'u kendine ait bilgisayarı olduğunu ve %66'sı internet erişimi için telefonunu kullandığını belirtmişlerdir. Hemşirelik bakımını planlamada bilişim sistemlerini kullanmanın avantajı olarak yazma işlemiyle zaman kaybedilmediği için bakıma daha fazla zaman ayrılabilirliğini (%45.6), dezavantajı olarak yanlışlıkla veri kaybına neden olabileceğini (%36.9) düşündükleri saptanmıştır. Hemşirelik bilişimi alan ve almayan öğrenciler karşılaştırıldığında bu parametrelerde sayısal olarak farklılıklar olmasına rağmen, istatistiksel olarak bir farklılık olmadığı saptanmıştır (p>0.05). Öğrencilerin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumları incelendiğinde, katılımcıların %79,6'sının -3 ile 12 puan arasında yer alan 4. grupta yer aldığı saptanmıştır. Hemşirelik bilişimi dersi alan grup içinde değerlendirme yapıldığında ise SBBKYTÖ puanlarının en çok %44,7 oranında 4. Grup içinde yer aldığı, 5. ve 6 grupta yer alan öğrenci sayısının sadece %7,8 olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun ölçek puan değerlendirmesine göre bilgisayar kullanırken kendilerini rahat hissettikleri, çeşitli kurumlarda bilgisayar kullanımının yararlılığının farkında oldukları, sağlık bakımında bilgisayar yetenekleri konusunda gerçekçi görüşe sahip oldukları saptanmıştır.

Sonuç: Bu çalışmanın sonucunda, Hemşirelik Bilişimi dersi alan öğrencilerin hemşirelik bilişimi dersi almayan öğrencilere göre sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik daha olumlu tutumun olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencisi, Hemşirelik Bilişimi, Sağlık Bakımı, Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum

[PS-219]

Sosyal Hizmet 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Damgalama Durumları

Mehmet Ali Akalay, Şüheda Özbolat, Merve Savanç, Havva Şeyda Altuntaş, Fırat Aslan, Seyhan Atilla, Ebubekir Demir, Oğuzhan Hakan
Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı Konya

Amaç: Toplumunun olumsuz tutumlarını değiştirecek geleceğin sosyal hizmet çalışanları olacak öğrencilerin ruhsal hastalıklara yönelik tutumlarının belirlenmesi önemlidir. Bu araştırma, sosyal hizmet 1. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerinin toplumsal damgalama durumlarını belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte planlanan bu çalışma bir üniversitenin 2015-2016 yılında Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü lisans eğitimine devam eden ve çalışmaya katılmayı kabul eden 1. Sınıf= 57 ve 4. Sınıf = 62 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada bilgi formu ve Damgalama Ölçeği kullanılmıştır. Veriler sayı, yüzde dağılımları şeklinde özetlenmiş, istatistiksel analizde t testi ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 1. sınıf ta 19, 4. sınıfta 22 olarak belirlenmiştir. Her iki sınıfta da öğrencilerin büyük çoğunluğunun kadın ve çekirdek aileye sahip olduğu, en uzun yaşadığı yerin kent, anne ve baba eğitim durumunun ise ilkokul olduğu bulunmuştur. 1.sınıf öğrencilerin genel damgalama eğilimlerinin 48.5 ± 9.5 ve 4. sınıf öğrencilerin genel damgalama eğilimlerinin 47.2 ± 9.9 olduğu belirlenmiştir. 1.sınıf öğrencilerin ayrımcılık ve dışlama $t(55)=-1.087, p>0.28$, etiketleme $t(55)=-0.530, p>0.59$, psikolojik sağlık $t(55)=-1.591, p>0.11$, önyargı $t(55)=3.64, p>0.71$ boyutlarında ve genel damgalama eğiliminde $t(55)=-1.033, p>.30$ cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmazken, 4. sınıf öğrencilerde erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre ayrımcılık ve dışlama $t(60)=-4.432, p<0.00$, etiketleme $t(60)=-5.117, p<0.00$, psikolojik sağlık $t(60)=-3.662, p<0.01$, önyargı $t(60)=-3.262, p<0.02$ boyutlarının ve genel damgalama eğiliminin $t(60)=-5.755, p<0.00$ daha yüksek olduğu bulunmuştur. Aile yapısı, en uzun yaşanan yer, anne ve baba eğitim durumuna göre ayrımcılık ve dışlama, etiketleme, psikolojik sağlık, önyargı boyutlarında ve genel damgalama eğiliminde her iki sınıf arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır

Sonuç: 1. ve 4. sınıf sosyal hizmet öğrencilerinde genel damgalama eğiliminin düşük olduğu, her iki grupta da ayrımcılık ve dışlama, etiketleme, psikolojik sağlık, önyargı boyutlarında farkın olmadığı, cinsiyete açısından 4. sınıf öğrencilerde erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre ayrımcılık ve dışlama, etiketleme, psikolojik sağlık, önyargı boyutlarının ve genel damgalama eğiliminin daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal hizmet, öğrenci, damgalama

[PS-220]

İstanbul'daki Hastanelerde Görev Yapan Hemşirelerin İntravenöz İlaç Uygulamasına Yönelik Bilgi ve Davranışlarının Belirlenmesi

Pınar Doğan, Buse Demirkan, Yağmur Ertürk, Sedef Gök, Zumrat Achilova, Elif Çıtlak, Aydan Çankara
İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Amaç: İlaç uygulamaları sırasında sıklıkla uygulama basamaklarının bir ya da bir kaçının atanması şeklinde hatalı uygulamaların yapıldığı tahmin edilmektedir. Bu araştırmada İstanbul'da görev yapan hemşirelerin intravenöz(IV) ilaç uygulamasına yönelik bilgi ve davranışlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte planlanan bu araştırmanın örneklemini İstanbul'da çeşitli hastanelerde çalışan ve araştırmaya katılmaya gönüllü 68 hemşire oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak hemşirelerin bireysel özelliklerini ve IV ilaç uygulamasına yönelik bilgi düzeylerini belirlemeye yönelik anket formu ve literatüre uygun olarak hazırlanmış hemşirelerin IV ilaç uygulamalarının izlendiği kontrol listesi kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS 20.0 paket programında yüzde, sıklık testleriyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların %80,9'u kadın, %67,6'sı 18-25 yaş arasındaydı. %58,8'i eğitim araştırma hastanelerinde görev yaparken %64,7'sinin 1-3 yıl arasında deneyiminin olduğu belirlendi. Hemşirelerin yanıtları incelendiğinde, %55,8'i en sık yapılan ilaç uygulama hatasının ilacın yanlış zamanda uygulanması olarak ifade etmekteydi. Katılımcıların %66,1'i uygulamasını yaptığı ilaçlar hakkında bilgilere hekim/eczacıdan ulaştığını belirtirken yalnızca %29,4'ü kullandığı ilaçlar hakkında çok iyi bilgiye sahip olduğunu belirtti. Meslek hayatı boyunca ilaç uygulama hatasını yaptığını ifade eden hemşirelerin oranı %17,5 iken hata bildirimini yapan hemşirelerin oranı %83,9' idi. Uygulama basamakları takip edildiğinde hemşirelerin %33,7'si hastanın kimliğini kontrol etmek ve işlemi açıklamak, %83,7'si belirlenen bölgenin altına koruyucu örtü sermek, %26,2'si eldiven giymek, %28,6'sı hastaya rahat bir pozisyon vermek ve %46,4'ü işlem sonrası el yıkamak adımlarını uygulamadığı belirlendi.

Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre hemşirelerin uygulama adımlarının bazılarını eksik olarak uyguladığı görülmekle birlikte hemşirelerin bilgi ve tutumlarının yanında kurumun sağladığı imkanların da bu uygulama adımlarının atlanmasında bir sebep olduğu düşünülmektedir. Bu alanda yapılacak çalışmalarla bu konudaki eksikliklerin ortaya çıkacağı ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik yapılacak çalışmalarla uygulama hatalarının azaltılacağı tahmin edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: hemşire, intravenöz ilaç uygulama, bilgi

[PS-221]

Bakımda Kültürü Önemişiyorum

Baran Kuytak

4.Sınıf Öğrencisi, Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Giriş

Kültür, bir grup insan tarafından öğrenilen, paylaşılan, inançlar, tutum ve davranışlar, gelenek ve görenek olarak tanımlanabilir. Kültür yaşamın bir parçasıdır ve her birey bir kültüre sahiptir.

Gelişme

Kültürlerin, sağlık, hastalık ve bakım üzerindeki etkisinin anlaşılmasıyla sağlık profesyonelleri uygulamalarında kültür kavramını daha fazla önemsemeye başlamışlardır. Her kültürün tercih ettiği tedavi yöntemleri, hastalık belirtileri ve hasta rolü farklılık gösterebilmektedir. Dünyadaki nüfusun artış göstermesi, bireylerin yaşam standartlarının artması, farklı ülkelerdeki sağlık alanında maliyetin yüksek olması nedeni ile bireyler kaliteli ve daha uygun maliyette hizmet alabilecekleri farklı ülkelere yönelim göstermişlerdir. Bu bağlamda turizmin bir çeşidi olan sağlık turizmi, ülkemizde gelişmekte olan bir sektör haline gelmiştir. Hemşirenin, hastayı değerlendirmesinde cinsiyet, yaş, ırk, etnik köken, dini inanç, kültür, gelenek ve görenek gibi kriterleri göz önünde bulundurması gerekir. Uygulanacak bakımın bireyin değerleri ile çatışmaya yol açmaması gerekir. Hemşireliğin uğraş alanı insandır ve hemşirelik bakımı ile temellenmiş bir meslek olma özelliği taşımaktadır. Hemşirelerin en çok zorlandığı durum kültür farklılığıdır. Kültürlere yönelik verilen hemşirelik bakımı, hastalığın ve sağlığın algılanma şekilleri, davranışları, sosyal ve manevi boyutları olduğundan önem göstermektedir.

Sonuç

Bakım sağlayıcı olarak hemşirelerin farklı dil, din, ırk ve kültüre sahip topluluklar hakkında bilgi sahibi olması gerekir. Bunun içinde hemşirelerin kültürel bakım ile ilgili eğitim ve uygulamalara katılımları sağlanmalıdır. Hemşirelik mesleği bireye bakım verme temelli olduğundan, kültür bilimi ile bir bütündür. Bu nedenle hemşirelik mesleği ve bakımı durmaksızın gelişmeye ve büyümeye devam edecektir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik bakımı, Kültür, Sağlık turizmi

[PS-222]

Robotik Cerrahi Girişimlerde Ameliyathane Hemşiresi Burçin Irmak, Nurgül Bölükbaş

Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ordu

Teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler sağlık hizmetlerinde yeniliklerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Robot eşliğinde yapılan ameliyatlarda teknolojinin ameliyat sırasında kullanımı artmıştır. Cerrahi uygulamalarında yeni yaklaşım ve tekniklerin gelişimi ameliyathane ekibinin bir üyesi olan ameliyathane hemşirelerine de yeni sorumluluklar getirmiştir.

Robotik cerrahi ya da robot yardımcı cerrahi; hekimin bir robot aracılığıyla hastada gerçekleştirdiği cerrahi girişimlerdir. Robotik teknoloji ilk kez 1985 yılında kullanılırken; günümüzde gelişen teknolojiyle robotların boyutları küçültülmüş, işlevleri artırılmış ve üç boyutlu görüntü veren robotlar ameliyatlarda kullanılmaya başlanmıştır. Ülkemizde ilk robotik cerrahi uygulaması özel bir hastanede 2004 yılında, Sağlık Bakanlığı hastanelerinde 2008 yılında başlamış ve 2010 yılında toplamda 12 robot cerrahi girişimlerde kullanılmıştır. İnsizyon alanının az olması, ekipteki kişi sayısını azaltması, postoperatif dönemde daha az komplikasyon görülmesi, erken mobilizasyon ve taburculuk süresini kısaltması gibi avantajları nedeniyle robotik cerrahinin son yıllarda kullanım alanları ve sayıları artmıştır.

Robotik cerrahi girişimler sırasında ekipte bulunan kişi sayısı azalmasına rağmen ameliyathane ekibinin önemli bir üyesi olan hemşirelere olan ihtiyaç devam etmektedir. Hemşirelerin önemli rollerinden biri olan bakım, ameliyat odasında da sağlanmalıdır. Hasta ameliyathaneye gelmeden önce ameliyathane hemşiresi sistemi hazırlamakta ve gereken kontrolleri yapmaktadır. Hemşireler hasta ameliyathaneye alındığında güvenli cerrahi kontrol listesinin uygulanması, hasta güvenliğinin sağlanması ve uygulanan cerrahi girişime göre hastaya pozisyon verilmesinde rol almaktadır. Ameliyat sırasında hasta mahremiyetinin korunması, cerraha yardımcı olma, robotun steril ve steril olmayan alanlarını bilerek asepsi ilkelerini sürdürme, robotu vücuda yerleştirme, videoskopik ekrandan alınan verileri doğru ve hızla okuyup cerraha bildirme, olası güç kesintisinde acil önlemleri alma gibi sorumlulukları yerine getirmektedir. Cerrahi girişim tamamlandığında da hastayı güvenli şekilde ayılma ünitesine teslim etmektedir.

Sonuç olarak; teknolojideki hızlı değişimler sağlık alanına da yansımaktadır. Ülkemiz sağlık politikalarına göre her bir robotik cerrahi sistemin 5 milyonluk nüfusa hizmet verecek şekilde hastanelerde sayıca artırılması planlanmaktadır. Ameliyathane hemşireleri de gelişen teknolojiye uyum göstererek robotik cerrahi aletlerle gerçekleşen operasyonlarda hasta bakımını sağlamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ameliyathane, Bakım, Hemşire, Robotik Cerrahi

[PS-223]

Öğrencilerin Kan Bağışı ve Kan Bağışında Teknolojinin Rolü İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi

Seher Gündoğan¹, Feyza Dereli²¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Öğrencisi, İzmir²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, Hemşirelik Bölümü Öğretim Görevlisi, İzmir

Amaç:

Türkiye’de kan bağışı konusunda, gelişmiş ülkeler ile kıyaslandığında oldukça geri sıralarda yer almaktadır. Bu ülkelerde gönüllü kan bağışlarının nüfusa oranı %5’ e ulaşırken Türkiye’de bu oran halen % 1.5 civarındadır. Son yıllarda teknolojinin ve sosyal ağların iletişimde, toplumsal konularda ve bağışlarda ki gücü göz ardı edilemez. Bu gelişmeler ışığında çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin kan bağışı konusunda bilgi ve görüşlerini, kan bağışında teknolojinin, sosyal ağların rolünü belirlemektir.

Yöntem-Gereçler:

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Hemşirelik Bölümü 1., 2., 3., 4. sınıf toplam 506 öğrenciye örneklem seçimine gidilmeden, literatür taranarak araştırmacılar tarafından hazırlanan 30 soruluk anket formu uygulanmıştır. Okul yönetimi ve katılımcılardan gerekli izinler alınmıştır. Verilerin SPSS 22.0 paket programında yüzdeler ve ki-kare analizleri yapılmıştır.

Bulgular:

Çalışmada, öğrencilerin %32.2 sinin 1.sınıf, % 23.3 ü 2.sınıf, % 26.9 u 3.sınıf, %17.6 sı 4.sınıf, % 77.1 nin kız, %40.7 sinin 20-21 yaş grubunda %50.4 ünün kan grubu kartının olmadığı, %43.9 unun kan bağışlamayı düşündüğü, %87.2 sinin sosyal medya paylaşımlarının kan bağışında etkili olduğunu düşündüğü, %81.4 ünün bu tür paylaşımları dikkate aldığı fakat %59.3 ünün kan bağışı ihtiyaçlarını sosyal medya hesaplarında paylaştığı ve % 55.1 inin kan ve kan ürünlerine ulaşılmasını sağlayan sosyal ağ gruplarını bilmedikleri tespit edildi. Öğrencilerin cinsiyet ($\chi^2= 29.481$ $p=0,00$), yaş grubu ($\chi^2= 32.159$ $p=0,000$), sınıf ($\chi^2= 31,557$ $p=0,002$) değişkenleri ile kan bağışlamayı düşünme durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki tespit edildi.

Sonuç:

Araştırma sonucunda öğrencilerin yarısının kan kartı olduğu, çoğunluğunun kan bağışlamayı düşünmediği, sosyal ağların kan bağışını arttırmada etkili olduğunu düşünmelerine rağmen daha az oranda kendi sayfalarında paylaştıkları, yarıdan fazlasının kan ve kan ürünlerine ulaşılmasını sağlayan sosyal ağ gruplarını bilmediği belirlendi. Toplum yönlendirecek ve bilgilendirecek olan bir meslek grubu öğrencilerinin kan bağışı ve temini konusunda daha fazla bilgiye sahip olmaları gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Kan bağışı, Sosyal Medya

[PS-224]

Çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği intörn öğrencilerinin potasyum dengesi konusundaki bilgilerinin belirlenmesi

Emine Tuğçe Uygun¹, Esra Ardahan², Beste Özgüven Öztornacı², Hatice Yıldırım Sarı²

¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Hemşirelik Bölümü Lisans Öğrencisi

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Hemşirelik Bölümü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.

Amaç: Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği İntörnlüğü yapmış olan Hemşirelik Bölümü lisans öğrencilerinin kritik hastalarda potasyum dengesine ilişkin bilgi durumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma tanımlayıcı türdedir. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim gören, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği İntörnlüğünü tamamlamış, 55 dördüncü sınıf hemşirelik öğrencisiyle çalışılmıştır. Veriler; gönüllü olan öğrencilerden yüz yüze görüşme yöntemiyle, araştırmacılar tarafından oluşturulmuş Sosyodemografik Tanıtım Formu ve Potasyum Dengesi Bilgi Ölçme Anketi ile toplanmıştır. Potasyum Dengesi Bilgi Ölçme Anketinde potasyumla ilgili bilgiler ve iki olguya ilişkin sorular sorulmuştur. Birinci olguda potasyum değeri normal, ikinci olguda potasyum değeri düşük örnekler kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.86 ± 0.70 'dir, %81.4'ü kadındır. %27.9'u intörnlük klinik uygulamalarını Çocuk Yoğun Bakım Ünitesi'nde yapmıştır. Öğrencilerin %46.5'i potasyumun; kan pıhtılaşmasında, %51.2'si nöromusküler irritabilitede, %58.1'i plazma onkotik basıncın düzenlenmesinde, %44.2'si hücre metabolizmasında, %48.8'i asit-baz dengesinde, %34.9'u ise, kemik ve dişlerin yapısında rol aldığını belirtmişler, %65.1'i normal serum potasyum değerini doğru bilmıştır.

Olgu örneği 1'de öğrencilere; İzonatremik Dehidratasyonu olan, potasyum düzeyi normal bir olguya ilişkin sorular sorulmuştur. Öğrencilerin %44.7'si hastanın sıvı volüm eksiklik düzeyini doğru belirlemiştir. Yaklaşık %70'i hastanın yaşamsal bulgularının, %65.1'i kapiller dolum süresinin, %76.7'si deri turgorunun, %67.4'ü fontanellerin, %74.4'ü idrar miktarının, %60.5'i muköz membranların, %53.5'i idrar dansitesinin, %51.2'si göz kürelerinin, %51.2'si gözyaşı miktarının, %41.9'u bulantı-kusmanın, %39.5'i bilinç durumunun, %41.9'u cilt renginin gözlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Olgu örneği 2'de öğrencilere; Hipokalemisi olan bir olgu ve bu hastada hangi belirtileri gözlemlemeleri gerektiği sorulmuştur. Öğrencilerin %27.3'ü hastanın sıvı volüm eksiklik düzeyini doğru belirlemiştir. Yaklaşık %60'ı hastanın yaşamsal bulguların, %48.8'i kapiller dolum süresinin, %58.1'i deri turgorunun, %48.8'i fontanellerin, %65.1'i idrar miktarının, %30.2'si idrar dansitesinin, %41.9'u göz kürelerinin, %37.2'si gözyaşı miktarının, %30.2'si bulantı-kusmanın, %37.2'si bilinç durumunun, %30.2'si cilt renginin gözlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Sonuç: Çocuk sağlığı hemşireliği intörnlüğünü tamamlamış olan öğrencilerin olgularda verilen durumlarda potasyuma ilişkin bilgilerinin sınırlı olduğu görülmüştür. Potasyum konusundaki bilgileri arttırmaya yönelik müfredatta değişiklikler yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Elektrolit Dengesi, Hemşirelik, Potasyum

[PS-225]

Görsel Medyanın Doğru Kullanılmasında İlkokul Öğrencilerine Verilen Eğitiminin Etkisi

Zuhal Yaldır¹, Mahmut Uzunyol², Faruk Yüzgöl², Ceren Zorlu², Seher Karaoğlan², Hande Bayram², Gülçin Tosun², Doç. Dr. Özlem Örsal²

¹Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Eskişehir

²Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Eskişehir

Amaç: Gözümüze hitap eden, multimedya teknolojilerini kullanan televizyon, bilgisayar, akıllı telefon, sinema, gazete gibi araçlara görsel medya araçları denir. Bu araçların yanlış kullanımından doğan sonuçları önlemek, olası tehlikeleri uzaklaştırmak için gereken önlemleri ailelerin ve çocukların bilmesi gerekir. Yaşamımızda birçok alanda kullanılan bu araçlar etkili birer iletişim kaynağıdır. Televizyon izlenme oranlarının artması, bilgisayar ve internet kullanımının her evde yaygınlaşması, akıllı telefonların hayatımızın önemli bir parçası haline gelmesi ile birlikte görsel medya araçlarının tam anlamıyla işlevlerinin bilinmesi ve doğru kullanılması büyük önem taşımaktadır.

Gereç Yöntem: Bu çalışma, 4.sınıf öğrencilerinin görsel medyayı nasıl kullandıklarını belirlemek ve görsel medya araçlarının doğru kullanımı eğitimi verilerek öğrencilerde görsel medyanın doğru kullanılması davranış değişikliği oluşturmak amaçlı öntest-sontest tipi müdahale tipi araştırma tekniği kullanılmıştır. Eskişehir ili bir İlkokulda 2015 Aralık ayında 4. Sınıf öğrencilerine (n=158 %78,6) öğretmenlerinin gözetiminde anketler dağıtılmış, sorular okunarak istedikleri cevabı işaretlemeleri sağlanmıştır. Öğrencilere, araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik özelliklerin yer aldığı 22 soru, görsel medya kullanımıyla ilgili 10 soru içeren ön test uygulanmış, sonrasında tüm öğrencilere görsel medya ve çocuk isimli eğitim verilerek, eğitimden 2 hafta sonra görsel medya kullanımıyla ilgili 10 soruluk son test uygulanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların tamamının evlerinde 2 ve üzeri televizyon, % 87,2 'sinde bilgisayar, %23,1 'inde bireysel cep telefonu, %43,6'sının facebook hesabı vardır. %51.3 'ünün televizyon programı seçimini ailesi karar verirken, %52,6'sı eğlence programlarını izliyor. Örümcek adam çizgi filmi izleyip model olarak duvara tırmanmak gibi görsel medyanın olumsuz etkilerine dair doğru bilginin eğitim öncesi- sonrası (%73,1-%87,8) artışı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p=0,001). İlk insanlar teknoloji daha gelişmemişken yazı ve elektrik gibi buluşlar bulunmadan önce, televizyonla haberleşebilme yanlış bilginin eğitim öncesi- sonrası (%76,3-%87,2) artışı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p=0,014).

Sonuç: İlkokul öğrencilerine verilen eğitimin görsel medyanın doğru kullanımı ile ilgili bilgi düzeylerinin arttığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Görsel Medya, Eğitim

[PS-226]

Profesyonel ve Stajyer Hemşirelerde Mobil Sağlık Uygulamalarının Kullanım Durumunun İncelenmesi

Meltem Kalaycı¹, Ayten Yıldırım¹, Seval Tüfekçi², Seda Avnioğlu¹, Ayşe Aslı Oktay¹

¹Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik, Kahramanmaraş

²Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş

Amaç: Bu araştırma stajyer hemşireler ve profesyonel hemşirelerin mobil sağlık uygulamalarını (MSU) kullanım durumunu belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Araştırma tarama modeline göre yapıldı. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki stajyer ve profesyonel hemşireler oluştururken örneklemini ise Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Kahramanmaraş Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü ve Kahramanmaraş Tıp Fakültesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi'ndeki, 103 erkek 228 kadın olmak üzere toplam 331 stajyer ve profesyonel hemşireler oluşturdu. Çalışmada veri toplamak amacıyla araştırmacıların kendileri tarafından hazırlanan anket soruları kullanıldı. Anket kişisel bilgilerin yer aldığı 5 soru ve mobil sağlık uygulamalarının kullanım durumunun belirlenmeye çalışıldığı 15 soru olmak üzere toplam 20 sorudan oluşmaktadır. Veriler SPSS 15.0 istatistik paket programında çözümlendi.

Bulgular: Araştırmanın istatistik bulgularına göre; Araştırmaya katılan hemşirelerin %35,1 (n=116)'i 17-20 yaş aralığında, %45,9 (n=152)'u 21-25 yaş aralığında ve %19 (n=63)'ü 26 yaş ve üzerindedir. Araştırmaya katılan stajyer ve profesyonel hemşirelerin %94,6'sı akıllı telefon kullandıklarını belirtmişlerdir. Akıllı telefon kullananların %42'si MSU kullanmakta iken %58'i MSU kullanmamaktadır. MSU kullanan stajyer ve profesyonel hemşirelerin %44,4'ü 1 adet, %30,1'i 2 adet, %12,8'i 3 adet, %7,5'i 4 adet, %5,3'ü 5 ve daha üzeri sayıda MSU kullanmakta olduklarını bildirmişlerdir. MSU kullanan stajyer ve profesyonel hemşirelerin bu uygulamaları %26,1 oranında fitness, %23,9 oranında beslenme, %20,3 oranında ilaç bilgisi, %12,3 oranında sağlıkla ilgili ders notu ve sözlük, %8 oranında sağlık alanında takvim, %5,1 oranında yaşam bulguları ve %4,3 oranında ise vücut ölçüleri takibi amaçlı kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmanın ki kare (x²) testi sonuçlarına göre; MSU kullanım durumu, sıklığı ve kullanım amaçlarının cinsiyet ve mesleki statüye göre karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık yoktur (p<0.05).

Sonuç: Mobil sağlık uygulamaların büyük çoğunlukta kullanılmadığı saptanmış ancak gelecek yıllarda daha yaygın olarak kullanılacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Mobil Sağlık Uygulamaları, Stajyer Hemşirelik

[PS-227]

LGBT Bireylerin Sağlık Hizmeti Alırken Karşılaştıkları Engellere İlişkin Görüşleri

Aslı Olcar¹, Ali Öğünçer¹, Sevgisun Kapucu², Gülten Koç³

¹Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 4. Sınıf Öğrencisi, Ankara

²Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, Ankara

³Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum-Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD, Ankara

Amaç: Bu çalışmada ülkemizde yaşayan LGBT bireylerin sağlık hizmeti alırken karşılaştıkları engellere ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma derinlemesine görüşme yöntemi kullanılarak yapılan niteliksel ve tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. LGBT bireylere ulaşılabilmesi için bireylerin üyesi olduğu bir derneğin yönetim kurulundan yazılı izin alınmıştır. Görüşmeler, gönüllülerin onamı alındıktan sonra, araştırmacı ve gönüllünün uygun gün ve saatleri alınarak dernek ya da ev ortamında (katılımcının evi) yapılmıştır. Araştırma kapsamına beş LGBT birey alınmıştır. Görüşmeler araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak iki araştırmacı tarafından yapılmış ve ses cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Her bir görüşme yaklaşık 30-40 dk. sürmüştür. Yazılı ve kayıtlı veriler araştırmacılar tarafından çözümlenerek öncelikle ana gruplar, daha sonra ise yan temalar oluşturulmuştur. Çalışma sonucunda dört ana grup ve 26 yan tema oluşturulmuştur.

Bulgular: Çalışmada görüşme yapılan beş transseksüel bireyin yaş ortalaması 44'tür ve hepsi seks işçisidir. Çalışmamızda, LGBT bireylerin sağlık hizmeti alırken karşılaştıkları engeller dört ana başlıkta toplanmıştır. Bunlar kurumdan, kültürden, sağlık personelinden ve bireyden kaynaklanan engellerdir. Kurumdan kaynaklanan engeller "sosyal güvence sorunları, tecrübeli personel eksikliği, uzman hekim eksikliği ve kamu hastanelerine olan güven eksikliği" olarak belirtilmiştir. Kültürden kaynaklanan engeller "transfobi, toplumsal önyargılar, toplumsal öğreti ve gelenekler, farklı olanı dışlama, toplumsal kin/ öfke ve islam kültürü" olarak belirtilmiştir. Sağlık personeli kaynaklı engeller "önyargılar, transfobi, bilgisizlik, tecrübesizlik, HIV/AIDS korkusu, ekonomik suistimal" olarak saptanmıştır. Bireyden kaynaklanan engeller "ekonomik yetersizlik, bilgisizlik, tecrübe eksikliği, özgüven eksikliği, genç yaş, arkadaş/akraba desteği olmaması, dış görüntü, uygunsuz davranışlar ve güven azlığı" alt temaları olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda transseksüel bireylerin sağlık hizmeti almada farklı engelleri olduğu, bu engellerin azaltılmasında LGBT bireylerin incinebilir bir grup olarak kabul edilerek politikalara entegre edilmeleri, sağlık personelinden kaynaklanan engellerin ortadan kaldırılması için hizmet sunanların bilgilendirilmeleri ve gerek sağlık personelinde gerekse toplumda LGBT bireylere yönelik olumlu tutum geliştirme yönünde çalışmaların planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, LGBT, Transseksüel, sağlık hizmeti engelleri

[PS-228]

Huzurevi sakinlerinin fonksiyonel durum ve öz-yeterlik düzeyinin moral üzerine etkisi

İlke Tanır, Meltem Güner, Havva Öz Alkan, Ergül Aslan
İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Amaç: Moral, kişinin kendisinden tatmin olarak çevresiyle uyumlu olduğunu hissetmesi, kaçınılmaz kabul ederek uygun çaba arama yeteneğidir. Moral düzeyi umutsuzluk, depresyon, anksiyete, sosyal desteğin zayıf olması, yaşam kalitesinin yetersiz olması gibi birçok psiko-sosyal faktörden etkilenmektedir. Yaşa bağlı değişiklikler, hastalıklar ve sosyal faktörler nedeniyle bireylerde fonksiyonel yetersizlik gelişebilir. Öz-yeterliğin yüksek olması olumlu yaşam biçimi değişikliklerini, motivasyonu ve stresle başa çıkabilmeyi artırmaktadır.

Bu araştırma; huzurevi sakinlerinin fonksiyonel durum ve öz-yeterlik düzeyinin belirlenmesi ve bunların moral üzerine etkisini saptamak amacıyla kesitsel, tanımlayıcı ve ilişkilendirici olarak yapıldı.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini İstanbul Avrupa Yakası'ndaki bir huzurevinde yaşayan 461 sakin, örneklemini ise bu evren arasından 11.01.2016-15.03.2016 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden, herhangi bir iletişim sorunu olmayan 91 sakin oluşturdu. Araştırmada veriler sosyo-demografik özellikleri içeren Tanıtıcı Bilgi Formu, Barthel'in Günlük Yaşam Aktiviteleri Ölçeği, Öz-yeterlik Ölçeği ve Philadelphia Geriatri Merkezi Moral Ölçeği ile yüz yüze görüşme yöntemiyle araştırmacılar tarafından toplandı. Verilerin analizi SPSS programında yapıldı.

Bulgular: Yaş ortalaması 71,00±9,83 olup, katılımcıların %68,1'i erkektir. Sakinlerin fonksiyonel durumu ortalama 2,99±4,23, öz-yeterlilik düzeyi 61,92±13,95 ve moral düzeyi 7,25±3,39 puandır. Araştırmada sakinlerin fonksiyonel olarak daha bağımlı olanların moral düzeyi de daha düşük olduğu bulundu ($p<0.05$). Öz-yeterliğin ise moral üzerine etkisi bulunamadı. Fonksiyonel durum, öz-yeterlik ve moral puan ortalamalarına sosyo-demografik değişkenlerin etkisi incelendiğinde; eğitim düzeyi, mesleği, kronik hastalığının olması, sürekli ilaç kullanımı, sigara ve alkol kullanımı fonksiyonel durumu ile ilişkili bulundu. Eğitim düzeyi düşük olanların, çalışma yaşamı olmayanların, kronik hastalığı olanların ve sürekli ilaç kullananların fonksiyonel olarak daha bağımlı olduğu görüldü ($p<0.05$).

Sonuç: Huzurevinde yaşayan sakinlerin fonksiyonel durumu moral düzeyini etkilemektedir. Öz-yeterliğin moral üzerine doğrudan etkisi yoktur.

Anahtar Kelimeler: Fonsiyonel durum, huzurevi, moral, öz-yeterlik

[PS-229]

Balıkesir Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Ağları Kullanırken Yaşadıkları Teknoloji Engelinin İncelenmesi

Hatice Aray, Elif Baba, Nuriye Karadağ, Celalettin Çevik
Balıkesir Üniversitesi Balıkesir Sağlık Yüksekokulu

Amaç: Sosyal ağlar, son zamanlarda birçok yaş grubundan insanın, özellikle gençlerin, üniversite öğrencilerinin çokça rağbet gösterdiği sitelerin başında gelmektedir. Çoğunlukla sohbet, eğlence ve öğrenme amacıyla sosyal ağları kullanırken kimi engellerle de karşılaşmaktadır. Bu araştırmanın amacı; hemşirelik bölümü öğrencilerinin sosyal ağları kullanırken yaşadıkları teknoloji engellerinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tipte olup, evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Balıkesir Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören 3. ve 4.sınıf öğrenciler oluşturmuştur. Örnek seçilmemiş araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler (n=212) araştırma kapsamına alınmıştır. 24/02/2016-17/03/2016 tarihlerinde Sosyal Ağ Karşı Teknoloji Engeli Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Beşli Likert tipi ölçek "kesinlikle katılıyorum", "katılıyorum", "kararsızım", "katılmıyorum", "kesinlikle katılmıyorum" şeklindedir. Toplanan veriler SPSS programında frekans dağılımları ve t testi, ANOVA, Kruskal Wallis Varyans ve korelasyon analizi ile değerlendirilmiş, anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada öğrencilerin yaşları 20.6 ± 2.0 , %79.2'sinin gelir durumu orta, %92.0 sosyal ağların (Facebook, Twitter, Myspace, Blogger, anlık mesajlaşma (MSN, Google Talk, Yahoo Messenger, Skype ve GroupsIM), Windows Live, Wikipedia, Friendfeed, Yonja, Netlog, Orkut vb.) herhangi birini kullanmaktadır. %88.2'si sosyal ağları her gün kullandığını belirtmektedir. Öğrencilerinin yarısına yakını (%42.5'i) sosyal ağlara girdiklerinde 0-3 saat arası zaman geçirmektedir. Ölçek ortalama puanı 63.59 ± 12.90 'dır. Gelir durumu iyi olanlarda, hergün internet kullananlarda, bildirimleri takip etme amacıyla sosyal ağları kullananlarda ölçek puanı anlamlı olarak yüksektir ($p < 0.05$). Yaş ile ölçek puanı arasında olumsuz yönde, anlamlı orta düzeyde ilişki vardır ($p < 0.05$).

Sonuç: Öğrencilerin geliri iyi olanlarda, her gün internet kullananlarda, bildirimleri takip etme amacıyla sosyal ağları kullananlarda teknoloji engellerinin daha fazla olduğu, yaş küçüldükçe teknoloji engellerinin daha az olduğu saptandı. Öğrencilere teknolojiyi tanıtmak ve kullanımı öğretmeye yönelik aktivitelerin (kurs, seminer gb) sorunları azaltacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, sosyal ağ, teknoloji engelleri...

[PS-230]

Hemşirelik öğrencilerinin tükenmişlik düzeyi ve etkileyen etmenlerin incelenmesi

Yıldız Denat¹, Yurdanur Dikmen², Gözde Yılmaz¹, Dilanur Karalar¹¹Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu, Aydın²Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Sakarya

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin tükenmişlik düzeylerini ve etkileyen etmenleri belirlemek amacıyla yürütülmüştür.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı ve analitik tipte yürütülen bu araştırmanın örneklemini Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde 2015-2016 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören ve araştırmaya katılmaya gönüllü 522 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, Öğrenci Bilgi Formu ile Schaufeli ve arkadaşları (2002) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Çapri ve arkadaşları (2011) tarafından yapılan Maslach Tükenmişlik Envanteri-Öğrenci Formu (MTE-ÖF) kullanılarak toplanmıştır. Ölçek "tükenme", "duyarsızlaşma" ve "yetkinlik" olmak üzere üç alt faktörden oluşmaktadır. "Tükenme" ve "duyarsızlaşma" alt faktörlerinde alınan yüksek puanlar; "yetkinlik" alt faktöründen alınan düşük puanlar tükenmişliğin olduğunu göstermektedir. Verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, ve Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin toplam puan ortalaması hesaplanmış olup, ölçek puanlarının normal dağılıma uygunluğunu belirlemek için verilere normallik testi uygulanmıştır. Bu analize göre, ölçek puanlarının normal dağılım göstermediği belirlendiği için (Kolmogorov-Smirnov $p > 0.05$), verilerin analizinde nonparametrik testlerden Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis Varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %72.2'sinin bayan, %30.8'inin üçüncü sınıfta öğrenim görmekte olduğu, %37.5'inin öğrenci evinde kaldığı, %42.9'unun hemşirelik mesleğini kısmen isteyerek geldiği, %48.3'ünün hemşirelik bölümünden memnun olduğu, %72.8'inin alttan dersi olmadığı, %61.7'sinin ise başarı durumunu orta düzey olarak değerlendirdiği saptanmıştır. Öğrencilerin ölçek alt faktör puan ortalamaları sırasıyla tükenmişlik: 15.85 ± 4.62 , duyarsızlaşma: 10.53 ± 3.75 , yetkinlik: 11.45 ± 3.00 olarak bulunmuştur.

Çalışmada tükenmişlik ve duyarsızlaşma alt boyut puanlarının; alttan dersi olma, bölümünü istemeyerek tercih etme, bölümünden memnun olmama ve kendini başarısız olarak algılama gibi değişkenlerden etkilendiği görülmüştür. Diğer taraftan yetkinlik alt boyut puanlarının ise bölümünü isteyerek tercih etme ve kendini başarılı olarak algılama değişkenlerinden etkilendiği saptanmıştır. **Sonuç:** Bu çalışmada cinsiyet, alttan dersi olma, mesleği isteyerek seçme, hemşirelik bölümünden memnuniyet ve başarı durumunu algılama değişkenlerine göre hemşirelik öğrencilerinin tükenmişlik puanlarının farklılaştığı saptanmıştır. Hemşirelik eğitiminde öğrencilerin başarı duygusu ve mesleki motivasyonunu arttırmaya yönelik eğitim etkinliklerinin yanısıra sosyal etkinliklere de yer verilmeli ve öğrenciler sosyal olarak desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik eğitimi, hemşirelik öğrencisi, tükenmişlik

[PS-231]

Hemşirelik öğrencilerinin internet kullanım süreleri ve buna bağlı gelişebilecek sağlık sorunları

Hilal Türkben Polat¹, Gülcan Bahçecioğlu², Talip Mankan¹

¹firat üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi

²atatürk üniveristesi sağlık bilimleri fakültesi

Amaç:

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin internet kullanım sürelerini ve buna bağlı gelişebilecek sağlık sorunlarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem:

Tanımlayıcı tipte yapılan araştırmanın evrenini, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencileri oluşturmuştur (n:190). Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, okul yönetiminden gerekli yazılı izin alındıktan sonra, araştırmayı kabul eden öğrenciler araştırma kapsamına alınmıştır (n:190). Araştırma verileri, SPSS for Windows 10.0 programında değerlendirilmiştir.

Bulgular:

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların yaş gruplarını incelendiğimizde %97.9'u 18-24 yaş grubu arasında olduğu saptanmıştır. Araştırma grubunun %31.1'i erkek, % 68.9'u kadındır.

Bunların %3.2'si evlidir. Katılımcıların %92.6.'sında kronik veya sistemik hastalık sorunun bulunmadığı saptanmıştır.

Katılımcıların günlük internette kalma süreleri incelendiğinde %43.2'si 6 saat ve üzeri, %37.4'ü 3-6 saat arası ve %19.5'i 0-3 saat arası interneti kullandıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcıların %67.9 'u sabah saatlerinde internete bağlandıkları belirtmişlerdir. Öğle saatlerinde internete bağlanma durumları incelendiğinde %84.7 'si, akşam saatlerinde internete bağlanma durumları incelendiğinde % 90'ı ve gece internete bağlanma durumları incelendiğinde % 65.3'ü interneti kullandıklarını belirtmiştir. Katılımcıların %57.4 'ü ellerde uyuşmayı nadiren yaşadığını, %36.8'i gözlerde yanma ve kızarıklığı ara sıra yaşadığını, % 34.7'siboyun ve baş ağrısını ara sıra ve nadiren yaşadığını, %53.2 'si el bileğinde ağrı yaşadığını ve %34.2 si uyku düzensizliği yaşadığını belirtmiştir.

Sonuç:

İnternet kullanım sürelerinin artmasıyla ellerde uyuşma, gözlerde yanma ve kızarıklık, boyun ve baş ağrısı, el bileğinde ağrı, uyku düzensizliğine sebep olabilir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, internet, sağlık sorunları

[PS-232]

Organ nakli ve bağıışı hakkında Akademisyenlerin görüşleri

Sinem Nur Büyükyörük, Keziban Çakar, Şeyma Halat, Cahide Çevik, Yeliz Ciğerci, Pakize Özyürek
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Amaç: Ülkemizde yüksek eğitim düzeyine sahip ve eğitici rolü olan meslek gruplarından biri akademisyenlerdir. Bu nedenle Akademisyen grubun organ bağıışı ve nakli hakkındaki görüşleri önem kazanmaktadır. Bu çalışmada sağlık alanı dışındaki akademisyen grubunun bu konudaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışmanın etik kurul onayı Afyon Kocatepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan (26.02.2016; 2016/07) alınmıştır. Çalışma kapsamına sağlık alanı dışındaki fakülte ve yüksekokullarda çalışan, araştırmaya katılmayı kabul eden 202 akademisyen alınmıştır. Araştırmacılar tarafından literatür taranarak hazırlanan, demografik özellikler ile organ nakli ve bağıışına yönelik 28 soru içeren anket formu araştırma kapsamına alınan akademisyenlere verilerek cevaplamaları istenmiştir. Sonuçlar SPSS 22,0 programında ile değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde katılımcı görüşleri frekans ve yüzde dağılımları ile hesaplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan akademisyenlerin % 34,2'si kadın, % 65,8'i erkekti.

Akademisyenlerin % 92,6'sı organlarını bağıışlamadığını ifade etmiştir. "Sonraki zamanlarda bağıışlamayı düşünür müsünüz" sorusuna ise Akademisyenlerin % 54'ü bilmiyorum şeklinde cevap vermiştir. Akademisyenlerin %98,5' i beyin ölümünün tanımını doğru bildiği görülmüştür. "Beyin ölümü ile bitkisel hayat aynı şeyi mi ifade eder" sorusuna akademisyenlerin % 35,1'i evet, %41,1'i hayır şeklinde cevap verdiği tespit edilmiştir. Akademisyenlerin %60,4'ü organ bağıışının para karşılığı yapıldığına, %52,5'i organ bekleme listelerinde torpil olduğuna ve %81,2'si de organ mafyasının bulunduğuna inandıklarını ifade etmiştir. Akademisyenlerin %44,6'sı ülkemizdeki organ bağıış oranlarının düşüklüğünü dinen caiz olmadığı düşüncesine bağlamıştır. "Ailenizden bir üyenin beyin ölümü halinde organ bağıışına izin verir misiniz" sorusuna Akademisyenlerin %52,5'i bilmiyorum, cevabını vermiştir. Organ bağıış oranlarının artırılması için akademisyenlerin %48'i kamu spotunun kullanılmasını, %13,4'ü din adamlarının organ nakli eğitiminde etkin olmasını, %10,9'u ise eğitim kurumlarında eğitim verilmesini önermiştir.

Sonuç: Akademisyenlerin organ bağıışlama oranının çok düşük olduğu, ilerleyen zamanlarda bağıışlama konusunda kararsız oldukları, organ dağıtımı ile ilgili yanlış düşüncelere sahip oldukları, organ bağıış oranlarının düşüklüğünü dinen caiz olmadığı düşüncesine bağladıkları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Akademisyen, organ nakli, organ bağıışı

[PS-233]

Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Boyun Eğici Davranışlarının İncelenmesi

Emrah Ersöz, Ayşegül Oksay Şahin, Sevgi Hür, Elif Kuru, Esra Kocaman, Hilal Tokyay, Merve Özdemir, Sena Yazıcı
Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü

Amaç: Bu çalışma hemşirelik bölümü öğrencilerinin bazı sosyo-demografik değişkenlere göre boyun eğici davranışlarının incelenmesi amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Araştırma tanımlayıcı olarak tasarlandı. Karabük Üniversitesi Bilimsel Etik Kurulu'ndan gerekli yazılı izin alındı. 2015-2016 eğitim öğretim yılı Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü I. Öğretim Lisans Programı öğrencilerinin tümü evreni oluşturdu (N=364). Bu çalışmada örneklem seçimine gidilmedi, evrenin tamamı çalışma kapsamına alındı.

Öğrencilerin bilgilendirilmiş onamları alınarak anketleri cevaplayan 259 öğrenci ile gerçekleştirildi (katılım oranı %71). Veriler araştırmacılar tarafından literatüre dayalı sosyo-demografik özelliklerin sorulduğu "Bilgi Formu" ve "Boyun eğici davranışlar ölçeği" ile toplandı. Ölçek puan aralığı 16-80'dir. Ölçekten elde edilen puanların yüksek olması daha fazla boyun eğici davranışa işaret eder. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı $\alpha = .727$ bulundu.

Araştırmanın verileri sayı, yüzde, ortalama, Mann WhitneyU, Kruskal-Wallis testleri ile değerlendirildi. Araştırmada anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışma grubundaki öğrencilerin yaş ortalaması 20.81 ± 2.07 (mim;18 max;34), %71'i kız, %50 birinci sınıf öğrencisi, %43 Anadolu lisesi mezunu, %72'si çekirdek aile yapısına sahiptir.

Öğrenciler ebeveynlerinin kendilerine karşı olan tutumlarını %31 ilgili-demokratik, %29 ilgili-otoriter, %26 hoşgörülü olduklarını belirtti. Anne baba arasında %74 oranında fiziksel/sözel şiddet öyküsü bulunmamakta, öğrencilerin çocukluk döneminde şiddet görme öyküsü değerlendirildiğinde %69'unun fiziksel/sözel şiddet görmediği, %26'sının sözel şiddet gördüğü ve %6'sının fiziksel şiddet gördüğü sonucuna ulaşıldı. Öğrencilerin %82'si insanlarla kolay iletişim kurduğunu, arkadaş grubunda cinsiyet dağılımına bakıldığında %79'unun arkadaş çevresinin hem erkek hem de kızlardan oluştuğu ve sınıf ortamında büyük çoğunluğunun (%85) kendilerini rahat hissettikleri bulundu. Öğrencilerin kendi akademik başarı durumlarını %53'ü orta, %35'i yüksek düzeyde algıladığı saptandı. Öğrencilerin "Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği" puan ortalamaları 35.19 ± 8.46 (mim;16 max;64) bulundu. Öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarıyı algılayışı, aile yapısı, gelir düzeyi, ebeveyn tutumu, şiddet görme durumu gibi sosyo-demografik özellikleri ile ölçekten aldıkları puan arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamadı ($p > 0.05$).

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin boyun eğici davranışlar ölçeğinden aldığı puanlar orta düzeyde boyun eğici davranış sergilediklerini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: boyun eğici davranış, hemşirelik, öğrenci

[PS-234]

Öğrenci Uygulama Eğitiminde Kan Numunelerinde Preanalitik Süreçteki Hataların Önlenmesi

Birgül Akcın, Gülperi Varol, Hülya Savaş, Gökçe Öztürk, Ayşegül Erciyas, Hava Yılmaz, Medine Ardıç
Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Bilkent, Ankara

Amaç: Bu çalışmada; Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Beceri Eğitimi yapan bir grup Sağlık Meslek Lisesi Hemşirelik Bölümü öğrencilerine Laboratuvar Kan Örneğinin Preanalitik Süreçte, Örneklerin Alınması, İşlenmesi ve Transferi Sırasında Hataların Önlenmesi Eğitimi verilerek bilgi ve becerilerini geliştirilmek amaçlanmıştır.

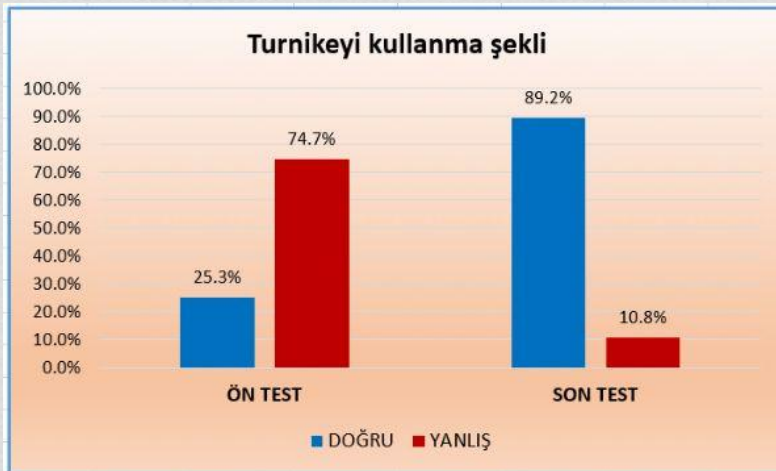
Hedef Grup: Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Beceri Eğitimi yapan Sağlık Meslek Lisesi Hemşirelik Bölümü 11. ve 12. Sınıf Öğrencileri.

Yöntem: Eğitim Salonunda Görsel Sunum ve Uygulamalı Eğitim yapıldı.

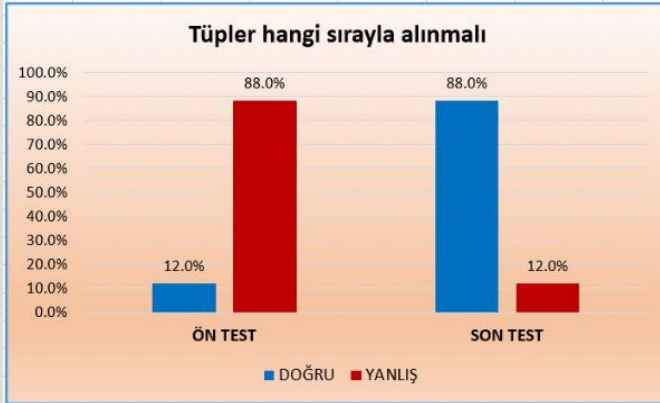
Bulgular - Sonuç: Bu çalışmada laboratuvara gönderilen kan örneklerindeki preanalitik sürecin eğitimi uygulamalı olarak öğrencilere verildi. Eğitimde ön test-son test yapıldı. Değerlendirmede eğitimle hataların aza indirilebileceği ve beceri kazandırılacağı tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Kan örnekleri, Öğrenci, Preanalitik Süreç

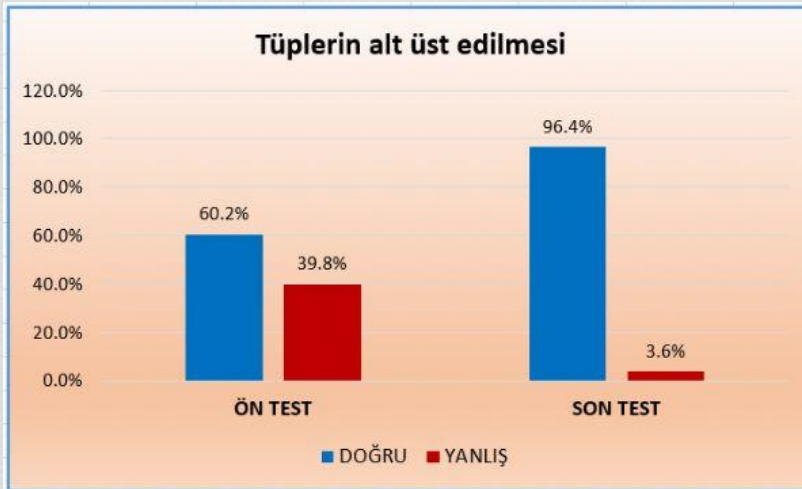
Tablo 1

Tablo 2

Tablo 3

[PS-235]

Giresun il merkezinde yaşayan bireylerde obezite taraması

Merve Sözen¹, İrem Bahar², Ayşegül Çebi Kütükcü³, Funda Seher Özalp Ateş⁴

¹Hemşirelik öğrencisi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Giresun Üniversitesi, Giresun

²Diyetisyenlik Yüksek Lisans öğrencisi, Tıp fakültesi, Giresun Üniversitesi, Giresun

³Doç.Dr., Sağlık Bilimleri Fakültesi, Giresun Üniversitesi, Giresun

⁴Araştırma Görevlisi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Tıp Fakültesi, Ankara Üniversitesi, Ankara

Amaç: Obezite, günümüzün en önemli sağlık problemlerinden biridir. Bu çalışmanın amacı Giresun il merkezinde yaşayan bireylerde obezite taraması yapmaktır.

Gereç-Yöntem: Araştırma 15-21 Şubat 2016 tarihleri arasında Giresun il merkezinde yaşayan bireyler (n=175) üzerinde yürütülmüştür. Araştırma kesitsel tipte olup belirtilen tarihlerde araştırmaya katılmayı kabul eden kişiler araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılarak oluşturulmuştur. Veriler SPSS 21.0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdeler ve ortalama değerler kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamında yer alan bireylerin yaş ortalaması 35.25±18.48 (minimum-maksimum; 18-83) yıl olup, %52'si erkek, %42.3'ü lisans mezunu ve %61.7'si bekadır. Araştırmada katılımcılardan 13 kişinin (%7,4) beden kitle indeksi (bki) 18,5 altında, 84 kişinin (%48) 18,6-24,9 arasında, 52 kişinin (%29,7) 25-29,9 arasında, 19 kişinin (%10,9) 30-34,9 arasında, 4 kişinin (%2,3) 35-39,9 arasında, 3 kişinin (%1,7) ise 40 ve üzerinde olduğu görülmüştür. Bireylerin %78'i beslenme alışkanlığına bağlı olarak fazla kilolu olduğunu belirtmesine rağmen, %60'ı kilo vermek istemediğini ifade etmiştir. Kilo vermek isteyen bireylerin %26.4'ü fiziksel aktivite yaptığını ve fiziksel aktiviteler içinde gün içerisinde 1 saat yürüyüş yaptığını (%56.5) ve 1 saat düzenli spor yaptığını (%54.9) belirtmiştir. Bireylerin %35.3'ünün bir günlük öğün içinde 1001-1500 arasında kalori tükettikleri saptanmıştır. Obezite ile diğer değişkenler arasındaki ilişkiyi araştırmak için, BKİ değişkeni Dünya Sağlık Örgütü'nün belirttiği şekilde (<18,50 zayıf, 18,50-24,99 normal, 25,00-29,99 kilolu ve >30 obez) gruplandırılarak obezite-grup niteliksel değişkenine dönüştürülmüştür. Hastalık ve obezite grupları arasında yapılan ki-kare analizine göre, hastalık ve obezite grupları arasında anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir. Cinsiyet ile obezite grupları arasında yapılan ki-kare analizine göre, obezite ve cinsiyet grupları arasında anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir.

Sonuç: Giresun il merkezinde yaşayan kişilerdeki BKİ'nin yüksek olmasına rağmen yarısından fazlasının kilo vermek istemediği; hastalık ve cinsiyet ile obezite arasında bir ilişki olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Obezite, kilo, beden kitle indeksi, obezite taraması

[PS-236]

Müzik terapi hakkında intorn öğrencilerin görüşleri

Hatice Kurt¹, Şerife Çelebi¹, Yeliz Ciğerci²

¹AKÜ Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi, Afyonkarahisar

²AKÜ Afyon Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Afyonkarahisar

Amaç: Bu çalışmada, yakın zamanda birer sağlık profesyoneli olacak olan ve eğitim süreçlerinin son yılının çok büyük bir bölümünü klinik uygulamada geçiren intörn öğrencilerin müzik terapiye ve uygulanabilirliğine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte planlanan bu çalışmanın etik kurul onayı Afyon Kocatepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan alınmıştır (26.02.2016:2016/05). Çalışmanın evreni Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu intörn hemşire (N=99) ve Tıp Fakültesi intörn doktorlarıdır (N=102). 07-25.03.2016 tarihleri arasında yapılan çalışmanın örneklemini ise çalışma hakkında bilgilendirildikten sonra çalışmaya katılmayı kabul eden ve sözlü onam veren, anket formlarını eksiksiz dolduran toplamda 125 intörn hemşire ve doktordan oluşmaktadır. Çalışmanın verileri iki bölümden oluşan anket formu ile toplanmıştır. Anketin birinci bölümü demografik bilgileri içeren 16, ikinci bölümü ise araştırmacılar tarafından literatür taranarak hazırlanan, intorn hemşire ve doktorların müzik terapi hakkında görüşlerinin belirlenmesine yönelik 5'li likert tipte 19 sorudan oluşmuştur. Veriler SPSS 20.0 paket programı kullanılarak analiz edildiği çalışmada frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmadan faydalanılmıştır.

Bulgular: Çalışma kapsamına alınan intörn hemşire ve doktorların yaş ortalaması 24.43±19.66'dır. Katılımcıların %74.4'ünün hemşire %25.6'sının doktor olduğu,%52'sinin müzik terapi uygulamasını bilmediği, %96'sının müzik terapiye ilişkin herhangi bir eğitim almadığı, %86.4'ünün müzik terapi ile ilgili eğitim programlarının oluşturulması veya müfredatta olmasını istediği belirlenmiştir. İntörnlerin müzik terapiyi uygulamak istedikleri müzik türleri incelendiğinde %71.2'si herhangi bir müzik türünü belirtmez iken %8'i rock müzik türünü tercih etmiştir. İntörnlerin %67.22'si müzik terapiyi uygulamak istediğini, %95.22'si hastalarından müzik terapiye ilişkin öykü almadığını, %30.4'ü müzik terapinin bu konuda eğitim almış bir kişi tarafından uygulanması gerektiğini ve %38.4'ü müzik terapinin merkezi sistem ile uygulanması gerektiğini belirtmiştir. "Müzik terapi kanıta dayalı bir uygulamadır" sorusuna intörnlerin %50.4'ü karasızım cevabını verirken %36.8'i kanıta dayalı bir uygulamadır cevabını vermiştir.

Sonuç: İntörnlerin yaklaşık yarısının müzik terapi uygulamasını bildiği, tamamına yakınının bu konuda hiçbir eğitim almadığı, büyük bir bölümünün eğitim programları yada müfredatlarında bu konunun yer almasını ve müzik terapiyi uygulamak istediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik terapi, intorn hemşire, intorn doktor, TAT

[PS-237]

Öğrenci Hemşirelerin Testis Kanseri ve Kendi Kendine Testis Muayenesi Hakkında Bilgi ve Farkındalık Durumları

Sevim Çelik, Tansu Uğur, Merve Keser, Gülbahar Çakır, İsmail Atmaca, Çağlar Tanrıverdi, Samet Kocaman
Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü

Amaç: Sağlık Yüksekokulu'nda eğitim alan hemşirelik bölümü öğrencilerinin testis kanseri ve kendi kendine testis muayenesi hakkındaki bilgi ve farkındalıklarını değerlendirmektir.

Gereç-Yöntem: Kesitsel tipte tanımlayıcı araştırma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Bülent Ecevit Üniversitesi Zonguldak Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü'nde okuyan 630 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veriler; tanıtıcı bilgi formu, öğrencilerin testis kanseri hakkındaki bilgi ve farkındalık durumları, erkeklerin kendi kendine testis muayenesi yapma durumu, kendi kendine testis muayenesine kadınların bakış açısı, kendi kendine testis muayenesinin tanı için önemi hakkındaki düşüncelerini değerlendiren form kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş ortalamasının $20,61 \pm 1,77$, %76,8'inin kadın, %98,6'sının bekar olduğu; %50,2'sinin birinci sınıfta ve %24,6'sının ikinci sınıfta okuduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %11,6'sının testis kanseri olan birini tanıdıkları, bunun daha sıklıkla akraba olmadığı (%6,2) saptanmıştır. Öğrencilerin %78,7'sinin testis kanserini duydukları, bu bilgiyi daha sıklıkla okulda (%42,4) ve cerrahi hastalıkları hemşireliği (%29,2) ile iç hastalıkları hemşireliği (%26,2) dersinde edindikleri bulunmuştur. Testis kanserinin toplumda görülme yaşını %39,0'unun fikrim yok ve %27,8'inin 36-55 yaş; testis kanserinin belirtilerini de %39,8'inin fikrim yok ve %33,3'ünün testis ağrısı olarak yanıtladıkları görülmüştür. Erkeklerin %79,5'inin kendi kendine testis muayenesi yapmadıkları, her ay kendi kendine testis muayenesi yapanların oranının %5,5 olduğu, %40,4'ünün kendi kendine testis muayenesi yapmanın tanı için son derece önemli olduğunu düşündükleri; kadın öğrencilerin %59,3'ünün kendi kendine testis muayenesini duydukları, %48,6'sının kendi kendine testis muayenesi yapmanın tanı için son derece önemli olduğunu düşündükleri, %90,5'inin kendi kendine testis muayenesinin yapılmasını tavsiye edecekleri saptanmıştır. Testis kanseri hakkında bilgisi olan erkeklerin daha sıklıkla kendi kendine testis muayenesi yaptıkları, testis kanseri hakkında bilgisi olan kadınların kendi kendine testis muayenesini tanıda daha çok ($p=0,016$), testis kanseri hakkında bilgisi olan erkeklerin ise daha az önemsedikleri ($p>0,05$) belirlenmiştir.

Sonuç: Öğrencilerin testis kanserini duydukları, ancak yeterli bilgiye sahip olmadıkları, erkeklerin çoğunluğunun kendi kendine testis muayenesini yapmadıkları, kadın öğrencilerin kendi kendine testis muayenesini tanı için erkeklerden daha fazla önemsedikleri sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: testis kanseri, öğrenci hemşire, kendi kendine testis muayenesi

[PS-238]

Kronik Hastalığı Olan Bireylerde Medya ve İnternetin Tamamlayıcı Ve Alternatif Tedavi Yöntemlerini Kullanmasına Etkisi: İlk Sonuçlar

Seher Çakmak¹, Lutfiye Rabia Kılıçlı², Elif Şahinoğlu², Pınar Kutlu², Bihter Özterzi², Nesrin Nural¹

¹KTÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD.

²KTÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Bu çalışma medya ve internetin kronik hastalığı olan bireylerde tamamlayıcı ve alternatif tedavi (TAT) yöntemlerini kullanmasında etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışma dahiliye polikliniklerine başvuran ve araştırmaya katılmayı gönüllü kabul eden 99 hasta ile gerçekleştirildi. Araştırmanın yapılacağı kurumdan yazılı izin alındı. Anket yöntemiyle toplanan veriler, tanımlayıcı istatistik ve yüzde hesaplamaları kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Yaş ortalaması 51.80±17.32 yıl olan hastaların %66.7'si kadın, %77.8'i evli, %48.5'i ilkokul mezunudur.

Hastalarda kronik hastalık olarak ilk sırada hipertansiyon (%20.2), kanser (%11.1), KBY (%9.1), anemi (%9.1) ve DM (%6.1) yer almaktadır. Hastaların %59.6'sının komorbid bir hastalığı vardır. Hastaların %80.8'i TAT yöntemlerini kullanmaktadır. Bu yöntemleri kullanan hastaların %73.7'si bitkisel ürünleri, %9.1'i vitamin, % 8.1'i aromaterapi yöntemlerini kullanmaktadır. Hastaların en sık kullandığı bitkisel ürünler limon (%30.3), sarımsak (%18.2), ıhlamur (%13.1), papatya çayı (%9.1), ısırgan otu (%9.1) dur. Hastaların %30.3'ü hipertansiyon, %23.2 'si ağrı, %11.1'i enfeksiyon, %6.1'i kanser, % 6.1'i diyabet için TAT yöntemlerini kullanmaktadır.

Hastaların % 67.7'si TAT yöntemlerinin sağlığına olumlu etkisi olduğunu ve olumlu etki olarak tansiyonu düşürdüğünü (%22.2) belirtmektedir. Olumsuz etkisini "yan etkisi vardı" (%6.1) şeklinde ifade etmişlerdir.

Hastalar TAT yöntemleri hakkındaki bilgiyi televizyon (%43.4), akraba (%34.3), aile (%32.3), arkadaş (%26.3), doktor (%19.2) ve internetten (%11.1) edindiklerini ve sıklıkla market (%47.5) ve aktardan (%41.4) elde ettiklerini belirtmiştir.

Hastalar TAT yöntemleri ile ilgili sunulan TV programlarını; tanıtılan ürünlerden kullanmak istiyorum, fakat tereddüt ediyorum (%27.3), kandırıldığımı düşünüyorum (%23.2), çok faydalı buluyorum (%11.1) şeklinde belirtmiştir.

Hastalar TAT yöntemleri ile ilgili internet siteleri hakkında, sıklıkla uzmanlarca paylaşılmış ve bilimsel içerikli olan siteleri ziyaret ettiklerini (%17.2), bu ürünlerden kullanmak istediklerini, fakat tereddüt ettiklerini (%10.1) belirttiler.

Sonuç: Dahili sorunu olan hastaların büyük çoğunluğu TAT yöntemlerini ve özellikle çeşitli bitkisel ürünleri kullanmaktadır. Hastaların ilk bilgi kaynağı olan TV programlarının niteliklerinin gözden geçirilerek sağlığı koruma ve yükseltmede daha etkin olması sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: internet, kronik hasta, medya, TAT yöntemleri

[PS-239]

Hemşirelik öğrencilerinde eleştirel düşünmeyi etkileyen faktörlerin incelenmesi

Hossein Asgar Pour, Mehmet Halil Öztürk, Hatice Özsoy

Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın Sağlık Yüksekokulu, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği A.D., Aydın

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinde eleştirel düşünme düzeyi ve eleştirel düşünmeyi etkileyen faktörlerin incelenmesi.

Gereç-Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı-izlem bir araştırma olarak Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulunda gerçekleştirilmiştir. Hemşirelik öğrencilerin I. yıl sonu ve IV. yıl sonu eğitimlerinde eleştirel düşünme düzeyi ve eleştirel düşünmeyi etkileyen faktörler incelenmiş karşılaştırılmıştır. Araştırma örneklemini 64 öğrenci oluşturmuştur. 4. yılsonu yatay geçişten dolayı 6 öğrenci araştırma dışında kalmıştır. Verilerin toplanmasında sosyo-demografik veri toplama formu, California Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği ve eleştirel düşünmeyi etkileyen faktörlerin incelenmesi formu kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin birinci sınıfta iken eleştirel düşünme düzeyi ortalama $213,24 \pm 23,73$ iken, IV. sınıfta iken $215,96 \pm 23,70$ olarak bulunmuştur ($p=0,276$). Öğrencilerin birinci ve dördüncü sınıfta iken eleştirel düşünme boyutları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Öğrencilerin I. ve IV. sınıfta iken eleştirel düşüncelerini etkileyen en önemli ortak faktörler hastane personelin öğrencilere saygı göstermemesi, öğretim elemanı tarafından öğrencilere yeterli ve uygun geri bildirim verilmemesi ve klinik uygulama süresi yetersizliği olarak bulunmuştur.

Sonuç: Çalışmamızda hemşirelik öğrencilerin eleştirel düşünme düzeyi düşük bulunmuştur ve 4 yıl eğitim süresince eleştirel düşünme düzeyinde anlamlı bir artış saptanmamıştır. Araştırma sonuçlarına göre mevcut problemin çözümünde eğitim esnasında küçük grupların oluşturulması ve küçük gruplar halinde eğitimlerin verilmesi, öğretim elemanın direkt olarak problemleri çözmek yerine öğrencileri yönlendirme yönteminin tercih edilmesi, öğrencilere hazır bilgilerin verilmesi yerine araştırmaya yönlendirici ve destekleyici bir eğitimin sağlanması ve hastane-okul işbirliğini arttırmak için ortak eğitimlerin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel düşünme, hemşirelik öğrencisi, hemşirelik

[PS-240]

Whipple Ameliyatı Sonrası Hemşirelik Yaklaşımı: Olgu Sunumu

Tülin Asena Perçin, Gizem Sainkaplan, Sümeyye Öztemir, Öznur Pektaş
Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ankara

GİRİŞ:

Whipple ameliyatı, pankreas kanserinin tedavisinde en sık kullanılan cerrahi yöntemler arasında yer almaktadır. Bu yöntemde pankreas başı, mide ve ince bağırsağın bir kısmı, safra kanalının bir bölümü ve safra kesesi alınarak safra kanalı ince bağırsağa direkt bağlanır. Whipple ameliyatı, yaşamsal komplikasyonların gelişebildiği majör bir ameliyattır.

Bu sunuda pankreas kanseri nedeniyle Whipple operasyonu uygulanan bir hastanın tedavi ve bakımı yer almaktadır.

Olgu:

Y.Y 63 yaşında, 3 çocuk babası, emekli bir erkektir. Y.Y'nin opak madde alerjisi mevcut olup, herhangi bir kronik ve sistemik hastalığı bulunmamaktadır. 1 haftadır yoğun kaşıntı, bulantı-kusma ve konstipasyon şikayetleri olan hasta operasyon amacıyla 29.09.2015 tarihinde hastanemize başvurmuştur. Ameliyat öncesi dönemde hasta Çevre Değişirme Stresi, Deri Bütünlüğünde Bozulma, Konstipasyon, Beden Gereksiniminden Az Beslenme, Sıvı Elektrolit Dengesizliği Riski, Enfeksiyon Riski ve Travma Riski hemşirelik tanıları ile takip edilmiştir. Ameliyat öncesi dönemde komplikasyon gelişmemiştir. Genel anestezi altında açık cerrahi ile pankreas başı ve safra kesesi çıkartılmıştır. Ameliyat sonrası dönemde hastamız Ağrı, Beslenmede değişme: gereksiniminden az beslenme, Enfeksiyon, Fiziksel Harekette Bozulma, Deri Bütünlüğünde Bozulma, Bireysel Bakımda Yetersizlik, Anksiyete ve Bilgi Eksikliği hemşirelik tanıları ile Gaz Değişiminde Bozulma, Kanama, Sıvı Elektrolit Dengesizliği, Oral Mukoz Membranda Değişim, Travma, Sekonder Enfeksiyon, Yara İyileşmesinde Gecikme, Bireysel Baş Etmede Yetersizlik riskleri yönünden izlenerek hemşirelik girişimleri uygulanmıştır. Ameliyat sonrası 5. günde candida enfeksiyonu gelişen hasta tedavi edilerek postoperatif 15. günde evde bakımı ve dikkat edilecek durumlar, beslenmesi ve gelişebilecek komplikasyonlar hakkında bilgilendirilerek taburcu edilmiştir.

Sonuç:

Whipple ameliyatı sonrası iyileşme sürecinde hasta merkezli hemşirelik bakımı, takip, eğitim, danışmanlık ve hastalık yönetimi ile yaşanan sorunlar azaltılabilir.

DANIŞMANLAR:

Zuhal Erdoğan, Mevlüde Karadağ

Anahtar Kelimeler: Cerrahi, Hemşirelik bakımı, Whipple ameliyatı

[PS-241]

Beni Sorarlarsa: "İnternette" Dersin

Şemdin Kızıl, Kübra Erkan, Salih Hasan Çakır, Hüseyin Çelik, Nesrin Ay, Ferit Kurt, Gülşah Vildan Memiş, Hatice Gülsoy, Makbule Batmaz, Fatma Özhan
haliç üniversitesi

Giriş: Bilgi toplumu olarak isimlendirilen yeni toplumsal düzen, globalleşen dünyada teknolojik açıdan hızlı bir değişime neden olmuştur. Bu değişim herkesin olduğu gibi biz hemşirelik yüksek okulu öğrencilerinin de yoğun ilgisine neden olmuştur.

Amaç: Araştırma bir vakıf üniversitesi hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin teknoloji kullanımını incelemek amacıyla yapıldı.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı türde olan araştırmanın evrenini; 2015-2016 yılı bir vakıf üniversitesinde hemşirelik yüksekokulu bölümünde okuyan tüm öğrenciler hedeflenmişken araştırma kapsamına, çalışmaya katılmayı kabul eden 126 öğrenci alındı. Verilerin toplanmasında 23 soruluk bilgi formu kullanıldı. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde; SPSS for Windows 17,0 paket programında bulunan yüzdeler ve ki-kare yöntemi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.0 ± 2.03 (Std. Deviation: 2.03730)'dur. Öğrencilerin %81,7'si kız, %18,3'ü erkek, %35,7'sinin maddi durumu iyi, %96,8'inin telefon kullandığı, %70,6'sının bilgisayar kullandığı, %27'sinin tablet kullandığı, %65,1'inin televizyon izlediği, %91,3'nün evinde bilgisayar olduğu, %85,7'sinin evinde internet olduğu, %73,8'inin internete evden bağlandığı saptandı. Araştırmaya katılan öğrencilerden %34,9'unun aylık 2 GB internet kullandığı, %85,7'sinin interneti sosyal medya amacıyla kullandığı, %37,3'ünün interneti eğitim amacıyla kullandığı, %39,7'sinin internet kullanımını zaman kaybı olduğunu düşündüğü saptandı. Sosyo-ekonomik durumu çoğunlukla orta düzey olan öğrencilerin internet kullanım amacı karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamasına karşın ($p > 0.05$) ekonomik durumu orta düzeyde olanların derslere yardımcı kaynak olarak interneti kullandığı (%63,8, ki-kare; 1.763), sosyal medyayı takip amacıyla kullandığı (%61,1, ki-kare; 0.796), alışveriş ve bankacılık işlemleri için kullandığı (%51,1, ki-kare; 2.297), online gazete, dergi, kitap okumak amacıyla kullandığı (%68,9 ki-kare; 2.893), online oyun oynamak için kullandığı (%62,5 ki-kare; 2.930) saptandı. Araştırmaya katılan erkek öğrencilerden %35,0'inin en az bir kez, kız öğrencilerden %65,0'inin en az bir kez cep telefonu kullanımı konusunda öğretim elemanları tarafından uyarıldıkları saptandı (ki kare; 4.468, $p < 0.05$).

Sonuç: Öğrencilerin internet kullanımının yararlı olduğunu düşündüğü, buna rağmen teknolojiyi kullanma eğilimlerinin daha çok sosyal medya (Facebook, Twitter, Instagram) üzerine olduğu saptandı.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, İnternet, Hemşirelik Öğrencileri

[PS-242]

Sağlıktaki Sinsi Tehlike: Antibiyotik Direnci, Hemşirelik Öğrencilerinin Kendi Kendine Antibiyotiğe Başlama Durumlarının Belirlenmesi

Eylem Karakuş¹, Hatice Karakaş¹, Cahide Gökmen¹, Kıvanç Güngör², Pınar Göv¹, Sevgül Dönmez¹

¹Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gaziantep

²Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göz Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Gaziantep

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin kendi kendine antibiyotiğe başlama durumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Ocak-Mart 2016 tarihleri arasında, Gaziantep Üniversitesi'nde okuyan 570 hemşirelik öğrencisi ile tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak "Tanılama Formu" kullanılmıştır. Araştırma bulgularının analizinde; sayı, yüzde dağılımı ve Ki-Kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 20.48±2.02, %71.2'sinin kız öğrenci ve %69.6'sının gelirinin yeterli olduğu saptanmıştır. Katılımcıların %66.8'inin son bir yıl içinde, %32.6'sının ise son bir ay içinde antibiyotik kullandığı saptanmıştır. Öğrencilerin %31.1'inin kendi kendine antibiyotiğe başladığı belirlenmiştir. Katılımcıların %62.1'nin soğuk algınlığı/grip, %41.2'sinin boğaz ağrısı, %23.7'sinin diş ağrısı, %18.1'nin baş ağrısı, %16.9'unun ateş, %15.8'inin öksürük, %13.0'ünün karın ağrısı, %10.7'sinin halsizlik, %7.3'ünün idrarda yanma ve %6.2'sinin deri enfeksiyonu nedeniyle kendi kendilerine antibiyotiğe başladıkları saptanmıştır. Kendi kendilerine antibiyotiğe başlama nedenlerini etkileyen faktörler incelendiğinde; %66.1'inin daha önceki benzer durumlarda doktorun vermiş olduğu antibiyotiği kullanma, %22.6'sının doktora gitmeye vaktinin olmaması, %16.9'unun ilacı tanıdık kişilerin önerisi ile seçmesi, %13.6'sının muayene ücreti vermek istememesi ve %10.7'sinin ilacı eczacıya sorması olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin %41.1'inin doktora gittiğinde antibiyotik yazmasını talep ettiği, %48.6'sının evde ileride gerekli olur diye antibiyotik bulundurduğu, %79.1'inin antibiyotiği reçeteye uygun kullandığı, %18.6'sının çevresindekilere antibiyotik tavsiyesinde bulunduğunu, %66.5'inin antibiyotik direncini daha önce duyduğu ve %19.8'nin antibiyotik direncini doğru tanımladığı belirlenmiştir. Kendi kendine antibiyotiğe başlama durumu ile reçeteye uygun kullanma, antibiyotik direncini duyma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmazken, son bir yıl ve bir ay içinde antibiyotik kullanma, antibiyotik talep etme, evde antibiyotik bulundurma, antibiyotik tavsiyesinde bulunma arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Sonuç: Öğrencilerin yarısından fazlasının son bir yıl içinde en az bir kez antibiyotik kullandığı, yaklaşık üçte birinin kendi kendine antibiyotik kullanmaya başladığı ve büyük çoğunluğunun antibiyotik direncini bilmediği belirlenmiştir. Örneklem grubunun yaş ortalamasının genç olmasına karşın kendi kendine antibiyotik kullanmaya başlama oranının yüksek olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin kendi kendine antibiyotik kullanmaya başlama ve antibiyotik direnci hakkında bilgilendirmeye ihtiyaçları olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, antibiyotiğe başlama, antibiyotik direnci

[PS-243]

Sağlık Personelinin Sosyal Medya Kullanma Durumlarının Belirlenmesi

Gülin Yıldırım, Ayşenur Şakşak, Sibel Karaca Sivrikaya, Esra Argin
Balıkesir Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Balıkesir

Amaç: Sağlık alanındaki bilgi ihtiyacının karşılanması, günümüzde pek çok farklı kaynaktan gerçekleştirilebilmektedir. Bu çalışma iki devlet hastanesi ve bir üniversite hastanesinde görev alan sağlık personeli arasındaki internet kullanımı ve sosyal medya kullanma durumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı analitik özellikte olan araştırmanın evrenini, 29 Şubat 2016 ile 14 Mart 2016 tarihleri arasında Balıkesir ilinde bulunan iki devlet hastanesi ve bir üniversite hastanesinde görev yapan sağlık personeli oluşturmuştur. Evrenin tamamının araştırma kapsamına alınması planlandığı için herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmemiştir. Verilerin toplandığı tarihlerde, izinli/raporlu, görevlendirme ile giden ve araştırmaya katılmayı kabul etmeme gibi nedenlerden dolayı 224 sağlık personeli ile çalışılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce araştırma yapılacak kurumdan sözel olarak izin alınmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan soru formu uygulanarak toplanmıştır. Soru formu araştırmacılar tarafından yüzyüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; SPSS16.0 paket programında yüzdeler, ki-kare, Anova ve t testi uygulanmıştır. Önem düzeyi.05 olarak alınmıştır.

Bulgular: Deneklerin %54.0'ü hemşire ve toplum sağlığı elemanı, %86.6'sı kadın, %72.3'ü evli, %43.3'ü lisans mezunudur. Çalışma yılı ortalaması 11.8 ± 8.42 dir. Deneklerin %96.0'si internet kullanmakta olduğunu belirtmiştir. %73.7'si internete cep telefonundan bağlanmakta, bunlarında %33.5'i sosyal medyayı takip etmek amacıyla kullandığı tespit edilmiştir. %29.5'i günde beş kereden fazla internete bağlanmakta, %55.8'i daha çok akşam saatlerinde bağlantı kurmaktadırlar. %37.5'i ise her geçen gün bağlanma sayılarının arttığını belirtmişlerdir. %87.1'i bir sosyal ağa bağlı, üyelik yılı ortalamaları 4.75 ± 3.06 dir. Sosyal medyayı kullanma amaçları ise %21.4 ile gündemi takip etmek olduğu bildirilmiştir. Öğrenim durumu ile sosyal medya kullanma durumları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Cinsiyet ile internet kullanımı arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Sağlık personelinin yaptığı görev ile sosyal medya kullanma durumları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.01$).

Sonuç: Sonuç olarak; sağlık personeli yüksek oranda internete bağlanmakta ve sosyal medyayı kullanmaktadır. Bu anlamda sosyal medyanın sağlık personelinin mesleğini geliştirmesi açısından tartışılması ve değerlendirilmesi çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Sağlık Personeli, İnternet

[PS-244]

Hemşirelik müfredat programlarının uygulamasında kullanılan klasik eğitim modelinin öğrencilerin memnuniyet düzeyine etkisi

Yaşar Alpaslan, Sefa Karaman, Nurbanu Odacı, Kübra Kerse, Buse İnce
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

GİRİŞ: Ülkemizde birçok üniversitenin hemşirelik bölümü lisans eğitiminde kullanılan geleneksel-klasik eğitim modelinde öğrencilere teorik derslerin yanısıra laboratuvar ve kliniklerde beceri eğitimi verilmektedir. Toplumların bilimsel, ekonomik, teknolojik, sosyal ve kültürel gelişmelerinde önemli rol oynayan üniversiteler bu gelişmelere ayak uydurabilmek için belirli aralıklarla eğitimsel ortamlarının kalitesini değerlendirmelidirler. Bu amaca dayalı olarak öğrencilerin; memnuniyet, tutum, gereksinim ve deneyimlerinin araştırılması önemlidir. Bu araştırmanın amacı müfredat programlarının uygulanmasında kullanılan klasik eğitim modelinin öğrencilerin memnuniyet düzeyine etkisini incelemek için tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde eğitim öğretimine devam eden 520 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma kapsamında örneklem seçimine gidilmemiş; uygulamanın yapıldığı günlerde devamsız olan, araştırmaya katılmak istemeyen ve ölçek maddelerini eksik dolduran 148 öğrenci araştırmaya dahil edilmemiş; böylece araştırmanın örneklemini 372 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma verileri 13 sorudan oluşan sosyo-demografik özellikleri veri formu ve Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form (ÖDÖ-KF) ile toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 15.0 paket programında ortalama, yüzdelik, Mann Witney U Testi, Kruskal Wallis H Testi ve varyans analizi kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmada öğrencilerin yaş ortalamaları $20,85 \pm 1,46$ bulunmuş olup, çoğunluğunu (n:325; %87,4) kız öğrenciler, yarısının (n:163; %43,8) akademik not ortalaması 2,51-3,00 arasında, çoğunluğunun (n:347; %93,27) çalışmadığı, %42,2'sinin (n:157) yurttan ikamet ettiği, %66,3'nün (N:246) yaşamını büyük bir kısmını şehirde geçirdiği bulunmuştur. Bu çalışmada öğrencilerin ÖDÖ-KF ölçeğinde aldıkları puan ortalamalarının $148,56 \pm 34,56$ olduğu bulunmuştur. Araştırmada öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar ile ÖDÖ-KF aldıkları puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır (F:21,491; p:<0.0001). Araştırmada öğrencilerin not ortalamaları ile ÖDÖ-KF ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı olup ($\chi^2:10,707$; p:0,013); not ortalamaları arttıkça memnuniyet puan ortalamaları azalmıştır.

Sonuç: Yapılan çalışmada öğrencilerin doyum düzeylerinin 'orta' düzeyde olduğu, not ortalaması ve sınıf düzeyi arttıkça memnuniyet puan ortalamalarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, klasik eğitim modeli, memnuniyet

[PS-245]

Hemşirelik Bilişiminin Dünün Gölgesinde Şekillenen Geleceği

Medine Alıcı, Merve Asar, Merve Refika Bozkurt, Emel Neşe Turanlı
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ankara

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerle bilişim teknolojisinin, sağlık alanında verimli ve etkili kullanımı giderek artmaktadır. Bu doğrultuda sağlıkta insan gücünün en büyük bileşeni olan hemşirelerin de teknolojik gelişmelere ayak uydurmaları önemli hale gelmiştir. Hemşireler, hemşirelik disiplini içinde bilgi enformasyonunu ve veriyi yönetmektedir. Bu nedenle hemşirelik bilimi, bilgisayar ve enformasyon bilimini kendi disiplinlerine entegre ederek özel bir hemşirelik alanı olan hemşirelik bilişiminin oluşmasına katkı sağlamıştır. Hemşirelik bilişimi kavramı, hemşirelerin bilişim teknolojilerini hemşirelik uygulamalarında kendine özgü bilgi birikimleriyle birleştirerek kullanması sonucu ortaya çıkmıştır. Amerikan Hemşireler Birliği 1992 yılında hemşirelik bilişimini bir uzmanlık alanı olarak kabul etmiş ve bu alanı; hemşirelik bakımını sağlamak ve uygulamaları desteklemek için hemşirelikle ilgili verilerin, bilgilerin ve enformasyonun işlenmesinde ve yönetilmesinde yardımcı olmak amacıyla bilgisayar, bilgi ve hemşirelik biliminin bir kombinasyonu olarak tanımlamıştır. Bu tanımlamayla birlikte hemşirelik bilişim sistemlerinin kullanımı hemşirelere birçok alanda rehber oluşturmuştur. Bu rehberlik eşliğinde hemşireler, bireyselleştirilmiş hemşirelik bakımı verebilme, eğitim ve danışmanlık gibi fonksiyonlarını daha sağlıklı yerine getirebilir hale gelmişlerdir. Böylece hemşirelik bakım kalitesinin artması profesyonelleşmeye önemli bir katkı sağlamıştır. Gelişmelerle birlikte dünyada hemşirelik bilişimine yönelik eğitim ve çalışmalar hızla artmıştır. Burada en büyük rol hemşirelere ve hemşirelik öğrencilerine düşmektedir. Bilişimi kullanan hemşireler yeni fikirler ve çalışma gruplarıyla hemşirelik bilişiminde yeni sistemler oluşturmaya başlamışlardır. Hemşirelik bilişiminin; elektronik bakım, mobil bakım gibi hemşire dostu ve hemşirelikle uyumlu bakım uygulamaları ile kablosuz teknoloji araçlarını kullanarak değişmesi düşünülmektedir. Gelecekte planlanan çalışmalar dışında küreselleşme, sağlık politikaları ve hemşireliğin kendi iç dinamikleri kuşkusuz hemşirelik bilişiminin gelişimini etkileyecek, hemşireye yeni roller kazandıracaktır. Bu makalede değinmek istediğimiz asıl amaç ise hemşirelik bilişiminin gelişimini ve tarihsel süreçte hangi aşamalar kaydettiğini araştırarak, yeni fikirlerin oluşmasına ve geleceğe bakışın şekillenmesine katkı sağlamaktır. Yarınlara hayaller kurarak başlamalı ve bugün o hayalleri yaşamak için çalışılmalıdır. Çünkü gelecek, hemşirelerin ellerinde daha sağlıklı şekillenecektir.

Anahtar Kelimeler: bilişim, hemşirelik bilişimi, hemşirelik bilişim uygulamaları

PS-246]

Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sağlıklı Yaşam Biçimi ve Davranışları

Buket Çimen, Büşra Cemile Günkaya, Gülden Atak, Fatma Çağır, Ayşe Nur Yurtyapan, Fatma Uysal
Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Bu araştırma Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin mevcut Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışmanın evrenini Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören 1. ve 2. Sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Öğrencilere anket formu ve sağlıklı yaşam biçimi davranış ölçeği uygulanmadan önce araştırmanın amacı açıklanmış ve etik olarak araştırmaya gönüllü katılmayı kabul eden 120 öğrenci (n=120) araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Veriler literatür bilgileri doğrultusunda geliştirilen 29 sorudan oluşan anket formu kullanılarak yüz-yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır.

Bulgular: İstatiksel analizi SPSS 17.0 paket programı yardımıyla yapılmıştır. Verilerin analizinde Ki-Kare testi kullanılarak sonuçlara ulaşılmıştır. Öğrencilere sorulan sorular arasından hipotezler kurulmuş Ki-Kare Testi sonucunda da bu ortalamalar arasında anlamlı fark bulunmazken, günlük öğün sayısı ve diş fırçalama durumu ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. ($p < 0.05$)

Sonuç: Araştırma sonunda elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %75'inin sosyal güvencesi olup, %26,7'sinin gelir durumunun gidere göre az, sadece %18,3'ünün öğünlerinde et ağırlıklı beslendikleri saptanmıştır. %69,2'sinin evde ve %65,8'i 3 ve üzeri kişi ile yaşadığı bulunmuştur. %54,2'sinin sigara kullanmadığı, sağlık durumu açısından bakıldığında bu öğrencilerin %53,3'ünün kendilerini iyi olarak değerlendirdiği saptanmıştır. Farklı bölümlerdeki öğrencilerin sağlık davranış düzeyleri farklılık göstermekle birlikte, sağlık davranışlarını etkileyen faktörlerin benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı Yaşam, Sağlıklı Yaşam Biçimi, Davranış, Yaşam Biçimi

[PS-247]

Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı

Fatma Demirel¹, Emirhan Karas¹, Fatma Nur Oğlakkaya¹, Emine Gerçek²

¹Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Aydın

²Adnan Menderes Üniversitesi Söke Sağlık Yüksekokulu, Kadın Sağlığı Hemşireliği Bilim Dalı, Aydın

Amaç: Bireyin gereksinimleri doğrultusunda bilginin etkin bir biçimde elde edilmesi ve değerlendirilmesi becerisi olarak tanımlanan bilgi okuryazarlığının temel hedefi, öğrenmeyi öğretmektir. Dolayısıyla bilgi okuryazarlığı becerileri yaşam boyu öğrenmenin temelini oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı sağlık yüksekokulu öğrencilerinin bilgi okuryazarlık düzeylerini belirlemektir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tipte olup, araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında bir sağlık yüksekokulunun hemşirelik ve çocuk gelişimi bölümlerinde öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 433 öğrenci oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda geliştirilen Bireysel Tanıtım Formu ve geçerlik ve güvenilirlik çalışması Aldemir (2004) tarafından yapılan Bilgi Okuryazarlık Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdeler testleri, ortalama, standart hata, Kruskal Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Test uygulanmıştır.

Bulgular: Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin yaş ortalaması 20.71 ± 1.83 'tür. Öğrencilerin %86.4'ünün hemşirelik bölümünde okuduğu, %72.5'inin kadın olduğu, %48.5'inin aylık gelirinin 301-600 Türk lirası arasında olduğu, %32.6'sının bir kardeşe sahip olduğu, %79.9'unun çekirdek ailede yaşadığı, %54.3'ünün arkadaşlarıyla evde kaldığı saptanmıştır. Öğrencilerin bilgiokuryazarlığı etkinliklerine yönelik ortalamalarının 3.65 ± 0.65 ile "zorlanmıyorum (3-3.99)" düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Ölçek maddelerine göre ortalamalar incelendiğinde; en düşük ortalamaya (3.31 ± 1.13) "Ödev/Araştırma konusunu kendim belirlemek durumunda kaldığımda" ifadesinin, en yüksek ortalamaya (3.92 ± 1.01) "Web arama motorlarını (google, altavista, arabul, gibi) kullanmakta" ifadesinin sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin kaldıkları yer ve Bilgi Okuryazarlık Ölçeği puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanırken; sınıf, aylık gelir, kardeş sayısı, aile tipi, bölüm ve cinsiyet bakımından anlamlı fark saptanmamıştır ($p > 0.05$). **Sonuç:** Öğrencilerin bilgi okuryazarlığı ile ilgili etkinliklerde zorlanmamakla birlikte, bireysel araştırma/ödev konusu belirleme konusunda yetersiz kaldıkları, öğrenim hayatları süresince yaşadıkları yerin bilgi okuryazarlık etkinliklerini etkilediği belirlenmiştir. Eğitim sistemi içerisine öğrencilerin bilgi okuryazarlıklarının gelişimini sağlayacak aktivite ya da uygulamaların entegre edilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi okuryazarlığı, internet, üniversite öğrencisi, sağlık yüksekokulu, bilgisayar kullanımı

[PS-248]

Ruhsal Hastalara Yapılan Stigmaya Yönelik Hemşirelerin Tutumları

Büşra Cemile Günkaya, Buket Çimen, Damla Dağ, Esra Yılmaz, Samin Esmailzade, Özdem Nurluöz
yakın doğu üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi, hemşirelik bölümü, Iefkoşa

RUHSAL HASTALARA YAPILAN STİGMAYA YÖNELİK HEMŞİRELERİN TUTUMLARI

Büşra Cemile Günkaya*, Buket Çimen* Esra Yılmaz*, Damla Dağ*,
Samir Esmailzade**, Özdem Nurluöz**

Toplumun algılarına göre kişilerin tutum ve davranışları şekillenir. Ruhsal hastalar toplum içerisinde çoğunlukla farklı olduklarını bazı davranışları ile ortaya koyarlar. İnsanlar buldukları toplumun ortalamaları olarak bilinen "normal" kavramına uymayan bu bireylerin farklı olduğunu anlayabilirler. Damga sağlıkta dahil birçok alanda dikkat çeken bir konudur. Sağlık alanında hizmet veren hemşirenin yaklaşımı hastanın hastalığa ve tedavi sürecine uyumunda, hastalığı ile başetmesinde, topluma yeniden kazandırılmasında ve birçok konuda önemli bir konuma sahiptir.

Amaç: Bu çalışmada Kuzey Kıbrıs'ta ve Türkiyede hemşire ve hemşirelik öğrencilerinin de içinde yer aldığı "Ruhsal Hastalara yapılan Stigmaya Yönelik Hemşirenin Tutumları" konusunda son yıllarda yapılmış olan araştırmalar gözden geçirilerek, konu ile ilgili bilinenleri ve farklılıkları ortaya koymak amacıyla literatür taraması yapılmıştır.

Yöntem: Geriye dönük olarak geniş bir literatür taraması yapılarak veriler toplanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya alınan araştırmaların sonuçları incelendiğinde, ruhsal hastalara gösterilen stigmaya yönelik hemşirelerin tutumlarının benzer olduğu ve hemşirelerin tamamına yakınının ruhsal hastalığı kesinleşmiş olan hastalara karşı reddedici, yakınlık kurmada isteksiz ve sosyal mesafe konusunda korku gibi olumsuz düşüncelere sahip oldukları, yardımcı olma konusunda tedirgin ve hastalardan uzak kalma durumları olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin eğitim seviyesi yükseldikçe ve bilgi düzeyleri arttıkça hastalara karşı daha olumlu tutum geliştirdikleri de yapılan çalışmalarda ortaya konulmuştur. Ruhsal hastalığı olan bireylerin tedavi olduğu hastanelerde çalışan hemşirelerin özel alan eğitimi almalarının önemi de incelenen çalışmalarla daha fazla önem arz ettiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Damgalama, Hemşirelik, Sosyal Mesafe, Tutum, Ruhsal Hastalar

Anahtar Kelimeler: Damgalama, Hemşirelik, Ruhsal Hastalar, Sosyal Mesafe, Tutum

[PS-249]

Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlık Politikalarının Hemşirelik Mesleğine Etkileri Konusundaki Algıları

Pınar Doğan, Merve Tarhan, Bezanur Hayta, Çağla Ekiz, Filiz Durmuş, İpek Yazgan, Sevcan Yağcı
İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Amaç: Günümüz sağlık politikalarında değişen sistemler ve yenilikler hemşirelik mesleğini etkilemektedir. Geleceğin hemşireleri olan öğrencilerin bu konudaki görüşlerinin değerlendirilmesi ise sağlık politikalarının geliştirilmesinde önemli olacağı tahmin edilmektedir. Çalışmamızda sağlık politikalarının hemşirelik mesleğine olan etkileri konusunda hemşirelik lisans öğrencilerinin algı ve bilgi düzeylerini ölçmek amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma Aralık-Şubat 2016 tarihleri arasında tanımlayıcı bir şekilde yapılmıştır. Evrenini bir vakıf üniversitesinin hemşirelik bölümünde öğrenim gören 430 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma, araştırmanın yapıldığı tarihlerde okulda olan ve araştırmaya katılmaya gönüllü 263 öğrenci ile uygulama yapılmıştır. Veri toplama araçları literatür bilgisine uygun olarak araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce kurumdan etik izin sağlanmıştır. Verilerin analizi SPSS 20 istatistik programında sıklık, yüzdelik ve ortalama ile yapılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %58,4'ü 17-20 yaş aralığında, çoğunluğunu 3. Sınıf (%38) öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcıların %95'i kadındır. %68,3'ünün en uzun yaşadığı yer büyükşehirler olup %90,9'u Marmara bölgesinde ikamet etmektedir. Katılımcıların %62,4 hemşirelik bölümünü isteyerek seçmiş olup %74,1'i mezun olunca mesleğini icra etmeyi düşünmektedir. Katılımcıların %51,7'si ülkemizdeki sağlık politikalarını takip etmektedir; takip ettiği yerlerin başında %62,4'le TV, %44,1 internet, %42,2 ile okul gelmektedir. Katılımcıların %73,6'sı sağlık politikaları hakkında bilgi edinme amacıyla daha önce araştırma yapmamıştır. Katılımcıların %87,8'i günümüz sağlık sistemi ile hastalar kendi sosyal güvenceleri kapsamında özel sağlık kurum ve kuruluşlarından yararlanabildiğini bilmektedir. Katılımcıların %62,6'sı aile sağlığı merkezinde çalışan hemşirenin eleman sıfatı kullanılarak hekimin yanında çalışan işçi statüsünde olması hemşirelik mesleğinin saygınlığını olumsuz yönde etkilemekte olduğunu düşünmektedir. Katılımcıların %53,4'ü mevcut sağlık sisteminin sağlık çalışanlarına pek çok sorumluluk ve iş yükü getirdiğini düşünmektedir.

Sonuç: Çalışmamızda öğrencilerin yarısının hemşirelik mesleğine yönelik sağlık politikalarını takip ettikleri, ve sağlık politikalarının hemşirelik mesleğine yansımalarının olumsuz yönde olduğu görüşüne katıldıkları belirlenmiştir. Bu sonuçlarla öğrencilerin, sağlık politikalarını takip etme ve bu konuda bilgi sahibi olmaları için daha fazla cesaretlendirilmeleri ve söz sahibi olabilmeleri konusunda meslek kuruluşlarının desteklemeleri gerekliliği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, Sağlık politikası, Meslek

[PS-250]

Balıkesir'de Bir Dershanede Öğrenim Gören Öğrencilerin Sınav Kaygısı Düzeylerinin Belirlenmesi

Gözde Özsezer Kaymak, Merve Dikoğlu, Kevser İnceler, Hamdiye Uygun, Hatice Ebru Tel, Nursen Özaydın, Celalettin Çevik
Balıkesir Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Balıkesir

Giriş

Ergenlik dönemi, bireyin bağımsızlığını, kimlik duygusunu ve sosyal üretkenliğini kazandığı, sınavların yoğun olarak karşılaşıldığı ve öğrencinin üniversiteye girmeyi birincil amaç olarak tasarladığı ve yoğun baskıya psikososyal sorunlara maruz kaldığı bir süreçtir. Dolayısıyla öğrencilerin sınav kaygı düzeyinin ve etkileyen faktörlerin saptanması önemlidir.

Bu araştırmanın amacı Balıkesir ilinde bir dershanede öğrenim gören öğrencilerin sınav kaygı düzeyleri ve etkileyen faktörlerin saptanmasıdır.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışma kesitsel bir araştırma olup araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim-öğretim yılı içinde Balıkesir'de özel bir dershanede öğrenim gören, 350 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örnek büyüklüğü hesaplanmamış tüm evrene ulaşılması amaçlanmış ve araştırmaya katılmayı kabul eden 332 kişi ile yüz yüze görüşülerek veri toplanmıştır. Anket formu, sosyodemografik özellikler formu ve sınav kaygısı ölçeği kullanılarak toplanmış, çözümlenmede t testi, ANOVA, Kruskal Wallis Varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırma grubunun yaş ortalaması 16.135 ± 1.78 , olup grubun %52.7'si kız öğrenciler, %24.4'ünü 11. sınıf, %38.9'unu 12. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Annelerinin %38.3'ü üniversite mezunu olup ailelerin %91.3'ü çekirdek aile, %59.3'ü demokratik, %11.4'ü mükemmeliyetçi ailelerdir. Öğrencilerin sınavlardan kötü not aldığı anda anne-babaların, %37.3'ü öğrencilerin yakın arkadaşlarının notlarını sordukları, %22'sinin sınıfın en çalışkanının notunu sordukları, %9.9'unun çok kızıp/azarladıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin yaşamını sınavlar %82.8 ve aile tutumu anlamlı olarak etkilemektedir ($p < 0.05$). Sınav kaygısı ölçeği puan ortalaması tüm grupta yüksek olup sonuçların açıklanmasından önce kendini huzursuz hissetme yaş ilerledikçe, mükemmeliyetçi ailelerde anlamlı olarak yüksektir ($p < 0.05$). Cinsiyet ve sınıfa göre sınav kaygısı puanı anlamlı olarak değişmemektedir ($p > 0.05$).

Sonuç

Sınav kaygısı ölçeği puan ortalaması tüm grupta yüksek olup ailelerin öğrenciler üzerinde bir baskı oluşturduğu ve öğrencilerin yaşamını sınavlar ile birlikte etkiledikleri görülmüştür. Bu nedenle ailelere ve yönelik eğitimler verilmesi, kaygıyı azaltmaya yönelik aktiviteler düzenlemesi yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ergenler, sınav kaygısı, Balıkesir

[PS-251]

Öğrenci Hemşirelerde Kesici ve Delici Alet Yaralanmaları

Gökçe Türk Öztürk, Hülya Savaş, Birgül Akçın, Gülperi Varol, Ayşegül Erciyas, Havva Yılmaz, Medine Ardıç
Ankara Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi

Mesleki risklerimiz arasında ilk akla gelen kesici delici alet yaralanmalarıdır. Sağlık çalışanları bu tür yaralanmalar sonucunda; Hepatit C (HCV), Hepatit B (HBV), AIDS (HIV) virüsüne maruz kalmaktadırlar.

Mesleki risk grubu içerisinde hemşirelerin, diğer sağlık çalışanlarına oranla daha riskli oldukları gözlemlenmiş ve birçok araştırmada bu sonuç elde edilmiştir.

Hastanelerde staj yapan Lise ve Yüksek Okul öğrencileri ise yaralanmalarda ikinci sırada yer almaktadır.

Kesici Delici Aletlerle Yaralanma Nedenleri

Yanlış kullanım, güvenli aletlerin uygunsuz kullanımı ve yanlış seçimi, uygun olmayan tekniklerin kullanılması, çalışan birisiyle çarpışma, acemilik- deneyimsizlik, acelecilik nedenler arasındadır.

Yapılan istatistik çalışmalarında öğrencilerin en çok aralık ve mayıs aylarında yaralandıkları tespit edilmiştir. Bu aylardaki yaralanma artışının; dönem sonu ve yaz tatillerinin yaklaşması ile öğrencilerin rehavete kapılması ve yaptıkları işe kendilerini verememelerinden kaynaklandığı gözlemlenmiştir.

Verilen Eğitimler Ve Yaralanma Oranları

Öğrencilere verilen eğitimler sonrasında yaralanma sayıları Ocak ve Eylül aylarında 1 iken, dönem sonlarında Mayıs ve Aralık aylarında bu sayı 8-9 olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Kesici-Delici Aletler, Öğrenci

Tablo-1. Kesici Delici Alet Yaralanma Sayıları

[PS-252]

Üniversite Öğrencilerinde Uyku Problemi ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki

Gülistan Yoldaş¹, Ülkü Polat²¹Ankara Çocuk Hematoloji ve Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara²Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı Ankara

Uyku vücutta ve beyinde; büyüme, öğrenme, hafıza güçlendirme, yenilenme ve güçlenme gibi birçok farklı fonksiyona hizmet eden tekrarlayan, geri dönüşümlü aktif bir davranıştır. Bu nedenle uyku sırasında meydana gelen fizyolojik, bilişsel, davranışsal değişiklikler uykusuzluk durumunda bozulmaya elverişli hale gelir. (1-9-19)

Ulusal Sağlık Enstitüsü (1997), görülme sıklığı yüksek olan ve özellikle ciddi sorunları arttıran uyku sorununun 12-25 yaş arası yetişkinlerde ve ergenlerde görülme riskinin arttığını belirtmiştir.(10) Çalışmalar gençlerin özellikle üniversite dönemindeki gençlerin çoğunluğunun yeterli uymadığını belirlemiştir.(12-17-18)

Gençlerde kötü uyku kalitesi; yorgunluk, akademik başarısızlık, hatırlama problemleri, depresyon, anksiyete, riskli davranışlar, intihar düşüncesi, alkol ve uyuşturucu kullanımı, yaşam kalitesinin azalmasına neden açabilmektedir.(7-16) Uykusuzluğun aynı zamanda gündüz uykululuk, bilişsel işlevlerde azalma, psikomotor performansta azalmaya neden olduğu belirlenmiştir.(5-13) Üniversite öğrencilerinde uykunun süresinin ve kalitesinin düşmesine neden olan sebepler genel olarak; olumsuz duygusal nedenler, stresli deneyimler, sınavlar vb gibi çalışma için harcanan zaman, yeni sosyal deneyimler, alkol kullanımı, kültürel farklılıklar, yaşam koşulları, stresle baş etme yöntemleri olarak sıralanabilir.(4-14) Ayrıca modernleşen dünyanın etkisiyle bilgisayar, TV, cep telefonu gibi elektronik cihazların kullanımı, oyun ve sosyal medya kullanımının artması da uyku süresi ve kalitesinde azalmaya neden olmaktadır.(15)

Yeterli uyku hafızanın gelişmesinde ve akademik başarının artmasında rol oynamaktadır.(3) Uykusuzluk okul performansı, öğrenme kapasitesi, bilişsel fonksiyonları ciddi şekilde etkilediği gösterilmiştir.(2)

Yetersiz uyku akademik başarısızlık, ruhsal sıkıntılar fiziksel hareketsizliğe yol açabilmektedir.(3-8-19) Yapılan çalışmalarda üniversite öğrencilerinde az uyku (gecede 7-8 saatten az uyku) ile düşük akademik başarı arasında doğrudan ilişki olduğu belirlenmiştir.(11-12) Araştırmalara göre uykunun süresi kadar uykunun miktarı ve kalitesi de öğrencilerin öğrenme kabiliyetleri ve akademik başarılarını etkilemektedir.(6)

Bireylerin uyku sorunlarını belirlemede hemşirenin rolü oldukça önemlidir.(20-21-)Gençlerin iyilik hali ve sağlık düzeyi göstergeleri en önemli ulusal başarı göstergelerinden biri olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle gençlere yönelik hemşirelik bakımı; sağlığın korunması ve geliştirilmesine odaklanılmalı, gençlere sunulan sağlık eğitimi ve hizmetleri de geliştirilmesi gerekmektedir. (22-23)

Anahtar Kelimeler: uyku, üniversite öğrencileri, akademik başarı, yetersiz uyku, hafıza

[PS-253]

Hemşirelerin teknolojiye ilişkin tutumları

Hatice Saray, Ayla Ünsal

Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Kırşehir

Amaç: Gelişen teknoloji, etkili ve verimli sağlık hizmeti sunma olanağını arttırmaktır. Dolayısıyla hemşirelikte teknolojinin önemi sürekli vurgulanmalıdır. Bu araştırmanın amacı, hemşirelerin teknolojiye ilişkin tutumlarını belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Araştırma, bir eğitim araştırma hastanesindeki tüm hemşireler (N=290) üzerinde yapılmıştır. Anket formu ve Teknolojiye Karşı Tutum Ölçeği (TKTÖ) kullanılarak toplanan veriler için kurumdan izin alınmış ve hemşirelerin gönüllü katılımı sağlanmıştır. Veriler Mann-Whitney, Kruskal-Wallis ve cronbach alfa analizleri ile değerlendirilmiştir. Ölçeğin bu çalışmadaki cronbach alfası .81'dir.

Bulgular: Hemşirelerin %45.5'i 31-41 yaşında ve lisans mezunu, %85.2'si kadın, %29.3'ü 6-10 yıldır görev yapmaktadır. Hemşirelerin %55.5'i kurumlarındaki teknolojik donanımı yeterli bulmakta, %81.4'ü teknolojik imkan ve aletlerden faydalanmakta ve bunları %41'i 3-5 yıldan beri etkin kullanmaktadırlar. En fazla bilgisayar (%91.4), şeker ve tansiyon aleti (%81.4), dijital termometreyi (%72.1) kullanmaktadırlar. Teknolojiyi kullanma amaçları laboratuvar sonuçlarını takip (%77.9), radyoloji raporları (%47.9), doktor orderlarını almaktır (%43.1). Hemşireler teknolojinin sağladığı yararları; zamandan tasarruf (%52.4), verimlilikte artış (%46.9), çalışan memnuniyetinde artış (%45.2), yaşattığı zorlukları ise; bağlantının kesilmesi (%60.7), sistemin yavaş olması (%46.6), hasta bakımının kişileştirilememesi (%17.9) şeklinde belirtmişlerdir. Hemşirelerin %26.6'sı teknoloji konulu eğitim programına katılmış, %42.8'i teknolojiyi kullanırken bazen zorlandığını ve bu konuda %71.7'si teknolojiyi iyi kullanan iş arkadaşlarından yardım aldığını söylemiştir. Hemşirelerin TKTÖ'den aldıkları puan ortalaması 83.43 ± 16.57 , oldukça yüksektir. Hemşireler en yüksek puanı; "Teknolojiye bağımlı olmaktan korkarım" (3.37 ± 1.36) ve "Teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltacağını düşünürüm" (3.27 ± 1.27), en düşük puanı ise "Kliniğimde yeni teknolojilerin uygulanmasından hoşlanırım" (1.67 ± 0.85) ve "Teknoloji kullanan klinikleri desteklemem" (1.65 ± 0.59) maddelerinden almıştır. Hemşirelerin çalışma yılı ($p < 0.05$), teknoloji konulu eğitime katılma ($p < 0.01$) ve kurumda teknoloji konulu hizmet için eğitim verilme durumlarının ($p < 0.001$) teknolojiye ilişkin tutumu etkilediği saptanmıştır. Hemşirelerin pek çok tanıtıcı özelliğinin ölçeğin özellikle teknolojiye karamsarlık ve teknoloji kullanımı alt boyutlarında etkili olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Hemşirelerin teknolojiye ilişkin tutumları oldukça yüksek ve bazı değişkenlerin bu durumu etkilediği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, teknoloji, tutum

[PS-254]

Diyabet Tanılı Hastalara Verilen Video Destekli Eğitimin İnsülin Uygulama Becerilerine Etkisi

Neslişah Geçgel¹, Berna Mediha Tırık¹, Burçin Türkmen¹, Emine Uçar¹, Sümeyye Çiğal¹, Öykü Kara¹, Sevil Mercan¹, Leyla Baysan Arabacı², Esra Akın Korhan³

¹İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim dalı

³İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Hemşirelik Esasları Anabilim dalı

Amaç: Çalışma, bir devlet hastanesinde yatarak tedavi olan diyabet tanılı hastalara verilen video destekli eğitimin insülin uygulama becerilerine etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma öntest-sontest uygulamalı yarı deneysel niteliktedir. Veri toplamak için etik kurul ve kurum izinleri alındıktan sonra, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan açık ve kapalı uçlu 13 sorudan oluşan "Tanıtıcı Bilgi Formu(TBF)" ve insülin uygulamasının değerlendirildiği 19 maddeden oluşan "İnsülin Kalem Uygulama Beceri Kontrol Listesi(İKUBKL)" kullanılmıştır. Her bir hastaya araştırmacılar tarafından hazırlanan ve adım adım insülin uygulamasını gösteren video destekli eğitim öncesi ve sonrası İKUBKL uygulanmıştır. İKUBKL'nde her bir maddede, belirtilen uygulama adımlarını doğru yapan hastaya "1" puan, yanlış yapan hastaya "0" puan verilmiştir. İKUBKL'nden alınabilecek en yüksek puan 19'dur. Veriler bir devlet hastanesinde yatarak tedavi olan diyabet tanılı 40 hastadan toplanmış, formları tam olarak doldurmayan 1 hastanın verileri değerlendirme dışı bırakılarak, istatistiksel analizler 39 hasta verisi üzerinden yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, tek örnekleme t-testi analizi kullanılmıştır. **Bulgular:** Hastaların %51.3'ü erkek, yaş ortalamaları 61.00±10,87 ve %46.2'si ilköğretim mezunudur. Diyabet tanısı alma süreleri ortalama 184.43±105,88 ay olup, ortalama 120.05±92,21 aydır insülin kullanılmaktadır. Hastaların %71.8'i daha önce diyabet hastalığı ve %76.9'u insülin uygulaması hakkında eğitim aldıklarını ve büyük çoğunluğu aldıkları bu eğitimleri hastaneden aldıklarını belirtmiş olup, %43.6'sı diyabet hastalığı ve %53.8'i insülin uygulaması hakkındaki bilgilerinin yeterli olduğunu düşünmektedir. Hastaların video destekli eğitim filmi izlemeden önce İKUBKL'den aldıkları puan ortalaması(10.28±4.47), eğitim sonrası puan ortalamalarından (16.69±2.17) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur (p<.05).

Sonuç: Ortalama 10 yılı aşkın süredir insülin tedavisi alan hastalar, bu uygulama ile ilgili daha önce eğitim aldıklarını ve bu konudaki bilgilerinin yeterli olduğunu belirtse de, video destekli eğitim sonrası insülin uygulama beceri puanları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu bulgu, hemşirelik uygulamalarında teknoloji kullanımını içeren video destekli eğitimin öğrenmeyi ve davranış değişikliğini oluşturmada daha etkin olduğunu göstermektedir. Nitekim çalışmamıza katılan hastaların tamamı yapılan bu eğitimden memnun olduklarını belirtmiştir. Bu sebeple, çağdaş hemşirelik anlayışı çerçevesinde, hemşirelik uygulamalarında teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: video destekli eğitim, video destekli diyabet eğitimi, diyabetik hasta eğitimi, diyabetik hasta, insülin uygulama eğitimi

[PS-255]

Annelerin İnfantil Koliği Önlemek İçin Yaptığı Uygulamalar ve Yararlanma Durumları Birsen Mutlu¹, Zeynep Erku¹, Serife Avcı², Sıdıka Sümeyye Girgin²¹İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul²İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul

Amaç: İnfantil kolik genellikle doğumu izleyen 2-3 haftadan sonra başlar ve ilk dört ay devam eder. İnfantil koliğin en sık kullanılan tanımı ilk kez 1954 yılında Wessel ve ark. tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre infantil kolik; günde üç saati aşan, haftada en az üç gün ve üç haftadan fazla devam eden huzursuzluk ve ağlama nöbetleri olarak tanımlanmıştır. İnfantil kolik şikayeti olan bebeklerde genellikle akşamüstü saatlerinde sebepsiz ve durdurulamayan aşırı ağlama görülür. Bebekler genellikle nöbet sırasında yumruklarını sıkar, bacaklarını karnına doğru çeker, bebeğin yüzünde kızarma veya ağız çevresinde solukluk gözlenir. Bebeğin sürekli ağlaması anne ve babanın dinlenememesine, huzursuzluk, kızgınlık, çaresizlik ve tükenmişlik hissetmesine neden olabilir. İnfantil koliğin azaltılması amacıyla anne babalar tarafından pek çok girişim uygulanmaktadır. Yapılan araştırmalarda infantil koliğin azaltılması amacıyla şekerli su, probiyotik, bitkisel çay, gaz giderici damla verme, masaj, bebeği kucağında tutma, sallama, pozisyon verme, sıcak tutma, müzik dinletme, ılık banyo, araba ile gezdirme, ritmik sesler dinletme vb. uygulamalarının kullanıldığından bahsedilmektedir.

Araştırma infantil koliği olan bebeklerin annelerinin koliği önlemek amacıyla yaptığı uygulamaları belirlemek ve bu uygulamalardan yararlanma durumlarını saptamak amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın verileri İstanbul'daki 3 aile sağlığı merkezine kayıtlı, 1-3 aylık dönemde iken infantil kolik tanısı almış ve araştırmanın yapıldığı tarihlerde 4-12 aylık olan bebeklerin anneleri ile yüz yüze görüşme yöntemi ile elde edilmektedir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından literatür bilgisi doğrultusunda geliştirilen 61 sorudan oluşan anket formu (ailenin ve çocuğun sosyodemografik özellikleri, annelerin infantil koliği önlemek ve azaltmak amacıyla yaptığı uygulamalar, yapılan uygulamalardan yararlanma durumlarına ilişkin) kullanılmaktadır.

Bulgular: Veri toplama işlemi devam etmektedir.

Sonuç: Araştırmadan elde edilecek sonuçlar doğrultusunda annelerin infantil koliği azaltmak amacıyla yaptığı uygulamalar ve bu uygulamalardan yarar görüp görmedikleri konusunda güncel bilgilere ulaşılacağı, bu bilgilerin hem literatüre katkı sağlayacağı hem de infantil kolik şikayeti olan bebeklerin annelerine yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: infantil kolik, anne, hemşire, önleme

[PS-256]

Teknolojik Gelişmeler ve Hemşirelik Üzerine Etkileri

Şahika Topkaya

Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara

Günümüzde bilim ve teknolojide hızlı gelişmeler olmaktadır (1). Bu gelişmeler tıp ve sağlık bakımı alanında da yaygınlaşmaktadır (2). Teknolojinin kullanılması birey, toplum ve meslek üyesini daha güçlü hale getirmek ve yaşamı kolaylaştırmakla birlikte bireye, topluma ve meslek üyesine yeni sorumluluklar yüklemektedir (3). Tıp ve sağlık bakımı sunumunda sağlık eğitimi almış insan gücünün en yoğun olduğu meslek üyelerinden biri hemşirelerdir. Hemşirelik uygulamalı bir disiplindir. Yeni teknoloji, uygulamaları etkilemekte ve belirlemektedir (4). Teknolojinin hemşirelikte etkilediği alanları eğitim ve klinik uygulamalar şeklinde ele almak mümkündür. Hemşirelik eğitiminde son yıllarda teknolojinin ön plana çıktığı yenilikler arasında en yaygın olanı simülasyon kullanımıdır (5). Bir rehber öncülüğünde gerçek bir ortamı önceden deneyimlemeyi sağlayan simülasyon eğitimi öğrencilerin bilişsel, psikomotor becerilerini geliştirmeyi, aynı zamanda öğrencilere hasta bakım yönetiminde yeterlilik ve yetkinlik kazandırmayı amaçlamaktadır (5,6,7). Hemşirelik öğrencileri ile simülasyon kullanımı üzerine yapılan bir çalışmada öğrenciler bilgisayarlı simülasyon ile verilen eğitimin hastayı fiziksel değerlendirme becerilerinde güvenlerini arttırdığını (%61), iyi ve mükemmel bir deneyim sağladığını (%91) ve hemşirelik eğitiminde zorunlu olması gerektiğini (%68) ifade etmişlerdir (8). Teknolojinin klinik uygulamalardaki yansımaları ise bilgisayar teknolojisi sistemleri, tedavi ve bakım kayıt sistemleri, teletıp, tele sağlık hizmetleri, programlanmış infüzyon sistemleri ve çeşitli pansuman materyalleri vs. gibi bakımın kalitesini artıran pek çok şekillerde karşımıza çıkmaktadır (9,10). İlaç yönetim ve barkod sistemlerinin kullanılması ile yanlış tedavi uygulamalarının, hastane yataklarındaki yeniliklerle düşmelerin ve hastane enfeksiyonlarının kontrolüne yönelik gelişmelerle enfeksiyonların önlenmesi teknolojik gelişmelerin hemşirelik bakımına yansımalarının yalnızca birkaç örneğinin oluşturmaktadır (11). Sonuç olarak; hemşirelik mesleği hastaların fiziksel, emosyonel rahatlığını sağlamak amacıyla güvenli, etkili ve kaliteli bakım girişimlerini gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda meslek eğitiminde bilişsel, psikomotor ve tutumsal davranışların kazandırılması gerekmektedir (10,11). Bu doğrultuda gerek hemşirelik eğitiminde gerekse bakım uygulamalarında teknoloji ve yeniliklerden uzak kalmak mümkün değildir. Çünkü teknolojik gelişmeler hemşirelik bakımın kalitesini, hasta ve çalışan güvenliğini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, teknoloji, bakım

[PS-257]

Hemşirelik Eğitiminde Bir Devrim: Simülasyon

Münire Yıldız¹, Çiçek Şentüre²¹Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Hemşirelik Yüksekokulu, Ankara²Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Hemşirelik Esasları Bilim Dalı, Ankara

Giriş: Hemşirelik; bilişsel, psikomotor ve tutumsal davranışların kazandırılmasını gerektiren bir meslek olması nedeniyle, eğitimde yenilikçi uygulamaların kullanılması önem taşımaktadır. Gelişen teknoloji ile birlikte hemşirelik eğitiminde yeni öğrenme araçlarının kullanımı ve gelişimi de artmıştır. Teknoloji ve eğitimde ortaya çıkan bu gelişmeler, hemşirelik eğitiminde teknik ve teknik dışı becerilerin artırılmasında yaygın olarak kullanılan, güvenilir eğitim yöntemlerinden biri olan simülasyon uygulamalarının ve araçlarının yaygınlaşmasına fırsat vermiştir. Simülasyon temelli öğrenme, sürekli değişen sağlık bakım sistemi içinde eğitim gören hemşirelik öğrencilerinin yeterli hazırlanmasında anahtar bir bileşendir. Tarihi yaklaşık 5000 yıl öncesine dayanan ve Çin savaş oyunları ile başlayan, pek çok gelişim geçirerek günümüz sağlık eğitimi alanında da uygulanabilen simülasyona dayalı eğitimler her öğrencinin öğrenmesine fırsat tanıyan, eşitlikçi, yetişkin öğrenme ilkelerinin etkili bir şekilde kullanıldığı, farklı öğrenme stillerine uygun ortamlardır. Bu ortamlarda ilgi ve gereksinimler öğrenen ve eğitici tarafından tanımlanmakta, öğrenen deneyimleri ön planda tutulmakta, yaparak öğrenmeye fırsat tanınmakta ve geribildirimlerle desteklenmektedir.

Sonuç: Son 20 yıldır eğitim alanında bir çözüm olarak görülen, birçok üstün yanı olduğu belirtilen simülasyonun kullanımı çok yaygınlaşmıştır. 2003 yılından bu yana, Amerika'da Ulusal Hemşireler Birliği tarafından öğrencilerin karmaşık bir klinik çevreye hazırlanmasının yanı sıra eleştirel düşünmeye dayalı ve gerçek yaşam durumlarının deneyimlendiği gerçekçi bir öğretim ortamı oluşturulması için de simülasyonların kullanımı desteklenmektedir. Ülkemizde de 2010 yılından günümüze hemşirelik eğitiminde simülasyonun etkili bir öğrenme-öğretim metodu olarak kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır.

Çalışmalar hemşirelerin problem çözme becerilerinin orta, eleştirel düşünme yeteneklerinin ise düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Gelecek yılların bakım verici, karar verici, koruyucu, savunucu, yönetici, rehabilite edici, eğitici rollerini üstlenen/üstlenecek hemşirelerinin yetişmesinde teori ve uygulamayı birleştiren; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarını kapsayan simülasyona dayalı eğitimin daha da yaygınlaşarak eğitim sistemimizde yer alması, bir zorunluluk gibi görülmelidir. Çünkü literatür; bilgi, beceri, öz güven, eleştirel düşünme ve öz etkililik gibi becerilerin gelişmesine katkı sağlayan öğrenme ortamının yaratılmasında simülasyonun yararlı olduğu sonucuna ulaştırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Hemşirelik, Simülasyon

[PS-258]

Hemşirelik Öğrencilerinin Osteoporozla İlişkin Sağlık İnancı, Bilgi Durumu ve Risk Faktörlerinin İncelenmesi

Semra Açıksöz, Merve Seyfi

Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Hemşirelik Yüksekokulu, Ankara

Giriş: Osteoporoz en sık görülen metabolik kemik hastalığı olup, ağrı, fonksiyonel kayıplar ve ölümle sonuçlanabilen önemli bir toplum sağlığı problemidir. Osteoporozun en önemli nedenlerinden biri bilgi eksikliği olup, önleyici sağlık davranışlarının kazandırılmasında ilk adım hastalık hakkında bilgi ve inançların anlaşılmasıdır. Bu nedenlerle, hastalığın önlenmesi ve tedavisi konusunda bilgi durumunun değerlendirilmesi ve bu konuda verilecek eğitim hayati önem taşımaktadır. Ancak, ülkemizde öğrenci hemşirelerin bu konu hakkındaki bilgi düzeyi ve inançları ile ilgili sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır.

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin osteoporozla ilişkin sağlık inancı, bilgi durumu ve risk faktörlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Kesitsel tipteki araştırmanın evrenini 2015-2016 öğretim yılında bir hemşirelik yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler (n=407), örnekleme ise verilerin toplandığı tarihte okulda bulunan ve çalışmaya katılmaya gönüllü öğrenciler (n=370) oluşturmuştur. Araştırma verileri, literatür doğrultusunda hazırlanan soru formu, Osteoporoz Bilgi Testi ve Osteoporoz Sağlık İnanç Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Ki-kare testi, Kruskal-Wallis testi, Mann Whitney U testi ve Pearson korelasyon analizi kullanılmış ve istatistiksel anlamlılık için $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 20.34 ± 1.17 olup, tamamı kadındır. Osteoporoz risk faktörleri incelendiğinde; öğrencilerin %12.2'sinin ailesinde osteoporoz öyküsü olduğu, %6.8'inin sigara kullandığı, %78.9'unun kahve tükettiği, %63.8'ünün düzenli olarak egzersiz yapmadığı, %15.1'inin süt ve süt ürünleri tüketmediği, %63.2'sinin günde 10-15 dakikadan daha az güneşlendiği bildirilmiştir. Öğrencilerin osteoporoz bilgi testi ve sağlık inanç ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde; bilgi testi toplam puan ortalaması 19.02 ± 3.96 , sağlık inanç ölçeği puan ortalaması 136.98 ± 12.04 olup, toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p < 0.001$). Sınıf düzeyi ile öğrencilerin bilgi testi ve sağlık inanç toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p < 0.05$).

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin osteoporoz bilgi ve sağlık inancı puanlarının orta düzeyde olduğu ve eğitim seviyesinden etkilendiği tespit edilmiştir. Osteoporoz bilgisi ve sağlık inancını artırıcı, yaşam tarzı değişikliklerini içerecek eğitici yaklaşımlarda bulunulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: bilgi durumu, osteoporoz, risk faktörleri, sağlık inancı

[PS-259]

Demir Ciğerden Modern Mekanik Ventilatlörlere

Dilan Ocaklık¹, Canberk Akdeniz², Nermin Ocaktan¹

¹Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir

Mekanik ventilatörler solunum fonksiyonlarını ayarlanabilir parametrelerle otomatik olarak sağlayan; mekanik, elektronik veya pnömatik kontrollü cihazlardır. Tarihsel süreçte yoğun bakım ve anestezideki gelişmelerle beraber ventilatörler de gelişmiş ve günümüzde birçok fonksiyonu bir arada barındıran kompleks cihazlar haline gelmişlerdir.

Mekanik ventilatörlerin tarihsel gelişimi incelendiğinde; 18. yüzyılın sonlarında kullanılan, hastanın başı haricinde tüm vücudunun cihazın içine yerleştirildiği, negatif basınçlı tank ventilatörler görülmektedir. "Demir ciğer" olarak da bilinen bu cihaz, 1930'lu yıllarda Amerika'da görülen polio salgınında yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Ancak hastanın bakım sürecini etkilemesi, dolaşım sisteminde bir takım yan etkilerinin olması ve cihazın oldukça büyük olması nedeniyle yerini sadece göğsü içerisine alan "Cuirass" olarak adlandırılan cihaza bırakmıştır. Bu cihaz, mideye hava aspirasyonuna neden olmasına rağmen hala kronik paralitik bozukluğu olan hastalarda ev ventilatörü olarak kullanılmaktadır.

1950'lerde İskandinavya ve Danimarka ülkelerindeki polio salgınında endotrakeal intübasyon ve trakeostomi ile uygulanabilen, pozitif basınçlı ventilatörler geliştirilmiştir. Danimarkalı doktorlar, pozitif basınçlı ventilatörlerle polioya bağlı mortaliteyi büyük ölçüde düşürmüşlerdir. 20. yüzyılda özellikle elektronik alanındaki teknolojik gelişmeler ventilatörlerin gelişimine katkı sağlamıştır. Hastanın ventilatöre uyumunu arttıran mikroişleyicilerin ventilatörlere dahil edilmesiyle bugünün modern ventilatörleri ortaya çıkmıştır.

Akut solunum yetmezliği tedavisinde sıklıkla kullanılan mekanik ventilasyon, infeksiyon, üst solunum yolu hasarı, barotravma, hemodinamik bozukluk ve oksijen toksisitesi gibi birçok komplikasyona neden olabilmektedir. Hemşireler, mekanik ventilasyondaki hastanın bakımını planlarken; hastaya ait parametreleri etkili bir şekilde değerlendirmeli, kanıta dayalı bakım ilkelerini göz önünde bulundurmalıdırlar. Sürekli izlem ve etkili bir bakımla ventilasyona bağlı komplikasyonlar azaltılarak, hastanın ventilasyondan erken ayrılması sağlanacak ve böylece mortalite oranlarının yanı sıra hastanede yatış süreci ve maliyetinde de iyileştirmeler sağlanabilecektir.

Bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler her meslekte olduğu gibi hemşireleri de yeni bilgi ve teknolojileri öğrenmeye ve değişimin dinamiğine ayak uydurmaya zorlamaktadır. Sağlık bilimlerinde bilgi düzeyinin gittikçe artması, değişime ayak uydurabilecek profesyonel hemşirelere olan ihtiyacı arttırmaktadır. Bilim ve teknolojiye ayak uydurmak güncel gelişmelerin yakından takip edilmesi ve sürekli eğitimle mümkün olabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: bakım, hemşirelik, hemşirelik bakımı

[PS-260]

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Öğrencilerinin Sağlıkta Teknoloji Kullanımı Düzeylerinin Belirlenmesi

Gamze Buket Özcan, Münteha Kevser Solak, Mine Özdemir, Nurgül Altunışık, İrem Soysal, Seda Avnioğlu, Ayşe Aslı Oktay
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik, Kahramanmaraş

Amaç: İnsanların hayatını kolaylaştırma potansiyeline sahip çözümler sunan teknolojinin kullanımı sağlık sektöründe gittikçe artmaktadır. Son yıllarda ortaya çıkan sağlık ile ilgili uygulamalar teknolojinin bu alanı nasıl etkilediğinin bir göstergesidir. Bu çalışma Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (KSÜ) öğrencilerinin sağlıkta teknoloji kullanımı düzeylerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışmaya KSÜ’de öğrenim gören araştırmaya katılmayı kabul eden 473 öğrenci dahil edilmiştir. Veriler 21-28 Mart 2016 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan 20 soruluk Sağlıkta Teknoloji Kullanımı Anket Formu kullanılmıştır. Veriler SPSS 20 programında sayı, yüzdeler hesaplamaları kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre öğrencilerin %57.3’ü 20-22 yaş grubu aralığında bulunmaktadır. Öğrencilerin %82.9’u kız öğrenci olmakla birlikte %32.8 i hemşirelik, %21.6 sı ebellek bölümünde öğrenimlerine devam etmektedir. Bu öğrencilerin %90.7 si teknolojik cihaz olarak cep telefonunu tercih ettiklerini ve %86.5’i teknolojik gelişmeleri internet aracılığıyla takip ettiklerini belirtmişlerdir. Ve bu öğrencilerin %50.5’i medyanın halkı yeterli bilinçlendirdiğini düşünmediklerini, %30.4’ü de sağlıkla ilgili TV programları izlediklerini, %39.1’i bu programların kendilerine katkı sağladığını düşündüklerini belirtmişlerdir. %55.8’i sağlık bakımının giderek teknolojiye bağımlı hale geldiğini, %43.8’i bu gelişmelerle yapılan tedavi yanlışlıklarının azaldığını, %62.8’i sağlık uygulayıcılarının gelişen teknolojiyle hastalara daha iyi tedavi ve bakım sağladıklarını düşündüklerini belirtmişlerdir.

Sonuç: Araştırmamız neticesinde elde ettiğimiz verilere göre teknolojinin sağlık alanında önemli bir yere sahip olduğunu, öğrenciler tarafından yaygın olarak kullanıldığı ve teknolojideki gelişmelerin daha iyi tedavi ve bakım hizmeti sunduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Sağlıkta teknoloji, Tedavi ve bakım, Teknolojik alet

[PS-261]

Hemşirelik Bölümü Öğrencileri ve Matematik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Belirlenmesi ve Karşılaştırılması

Ceren Zeren, Sümeyra Nurdan, Zümrüt Yılmaz, Serpil Abalı Çetin
Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Amaç: Sağlıklı yaşam biçimi davranışları kişilerin iyilik hallerini korumalarını ve geliştirmelerini kapsayan davranışlar olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda özellikle erken yaşlarda kazanılan sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının, birçok hastalığın morbidite ve mortalitesini azaltabileceği öngörülmektedir. Buradan yola çıkarak bu araştırmada Hemşirelik bölümü öğrencileri ile Matematik Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi ve karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Gerekli tüm izinler alındıktan sonra tanımlayıcı olarak yapılan bu araştırma Eylül 2015-Mart 2016 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü öğrencileri ile Eğitim Fakültesi Matematik Öğretmenliği bölümü 3. ve 4. sınıftaki öğrencileri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 84 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında literatür doğrultusunda hazırlanan 20 maddelik anket formu ile 52 maddeden oluşan Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II (SYBDÖ-II) kullanılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır.

Bulgular: %47,6'sını hemşirelik öğrencilerinin, %52,4'nü matematik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin oluşturduğu öğrencilerin yaş ortalamalarının $22,36 \pm 1,01$, BKİ (Beden Kitle İndeksi) ortalamasının $22,10 \pm 2,77$ olduğu, yarımından fazlasının (%52,4) ailesi ile yaşadığı ve öğrencilerin yarımından fazlasının sağlık durumlarını 'iyi' (%65,5), %34,5'nin ise 'orta' olarak değerlendirdiği saptandı. Öğrencilerin günlük beslenme durumlarını genellikle iyi (36,9) ve orta (47,6) olarak değerlendirdiği, %64,3'nün günde bir iki kez kafein aldığı, yarımından fazlasının (%60,7) günlük su alımının yeterli (1,5-2 litre) olduğu, günde iki kez diş fırçalayanların oranının %73,8 olduğu belirlendi. Araştırmaya alınan öğrencilerin %25'nin sigara kullandığı, alkol alanlar arasında (n=33) %39,3'nün haftada 1-2 kez alkol tükettiği saptandı. Öğrencilerin tamamının SYBDÖ-II'den aldıkları toplam puan ortalamasının $130,58 \pm 16,67$; hemşirelik öğrencileri SYBDÖ-II toplam puan ortalamasının $132,85 \pm 18,54$, matematik öğretmenliği öğrencilerinin SYBDÖ-II toplam puan ortalamasının $128,52 \pm 14,68$ olduğu, her iki bölüm ölçek toplam puanları arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı; ölçeğin alt grup puanları ile bölümler karşılaştırıldığında sadece stres yönetimi alt grubunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p=,021$); hemşirelik öğrencilerinin stres yönetimi puanının daha yüksek olduğu görüldü.

Sonuç: Çalışmamıza katılan öğrencilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının genellikle orta düzeyde olduğu, her iki bölüm arasında önemli farklılıkların olmadığı ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik öğrencileri, matematik öğretmenliği öğrencileri, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları

[PS-262]

Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Medya Kullanım Durumlarının Belirlenmesi

Ayten Yılmaz Yavuz, Sibel Karaca

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü

Giriş- Amaç: Günümüzde medya insanların günlük yaşamının ayrılmaz bir parçası olmuş ve kişilerarasında iletişim kurulmasında önemli bir araç haline gelmiştir. Bu çalışma sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümü öğrencilerinin medya kullanım durumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı olarak yapılan çalışmanın evrenini Aralık 2015- Mart 2016 tarihleri arasında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda aktif öğrenimine devam eden ve çalışmaya katılmayı kabul eden 305 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmeyip evrenin tamamı örneklem olarak alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından literatür ışığında hazırlanan 28 sorudan oluşan anket formu ile yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Form sosyo-demografik özellikler, medya kullanım durumu, medya çeşitleri ile ilgili bilgi, tutum ve kullanma nedenlerini belirleyen sorulardan oluşmaktadır. Veriler SPSS 18.0 istatistik paket programı ile analiz edilmiş ve verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Araştırma öncesinde Sağlık Yüksekokulu yönetiminden gerekli resmi izin alınmıştır. **Bulgular:** Araştırmadaki öğrencilerin yaş ortalamasının 20.70 ± 1.81 , % 73.1'inin kız olduğu saptandı. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin %33.4'ünün bilgisayar/interneti iletişim aracı olarak kullandığı, %38.4'ünün yalnızlık/yapılabilecek bir şey olmadığı için tv/bilgisayar ile zaman geçirdiği ve ortalama saat 2.53 ± 1.81 olduğu, %51.1'inin sağlık sorumluluğu-beslenme ile ilgili reklamlarını izlediği belirlendi. Öğrencilerin sosyal medya ağlarını kullanım sayısının ortalaması 1.89 ± 1.13 olup haber ve bilgi edinmek amaçlı %48.2'sinin akıllı telefon aracılığıyla takip edildiği, %55.7'sinin ders saatleri içerisinde bir cezai yaptırım olabileceğini düşünmediği, staj uygulamalarında %22.6'sının mola verdiğinde ve %55.4'ünün çalışılan birimdeki hemşirelik bakımına yönelik yenilikleri araştırmak ve bilgi edinmek amaçlı kullanıldığı saptandı. Öğrencilerin tv/bilgisayar kullanımından sonra %69.5'inin deneyimleme ve merak etme duygularının en çok hissedilen duygular olduğu saptandı.

Sonuç: Öğrencilerin tv/bilgisayar kullanımından sonra deneyimleme ve merak etme duygularını hissetmeleri mesleki yenilikleri araştırmaları ve mesleklerini geliştirebilmeler için bir adımdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, medya, sağlık

[PS-263]

Sağlıkta Gelişen Teknolojilerde En İlginç On Başlık

Sibel Kurtar, Yağmur Güler, Halime Tozak Yıldız, Hülya Baybek, Arzu Kıvrak
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Sağlık Yüksekokulu

Teknoloji insanların kendi amaçlarına uygun olarak dünyayı kullanmasıdır. İnsanoğlunun ateşten yararlanmaya ya da toprağı işlemeye başladığı ilk günden itibaren gelişme göstererek insanların günlük yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası olurken toplumların maddi temellerini yeniden şekillendirmeye başlamıştır. Toplumun ihtiyaçları doğrultusunda gelişen teknolojinin toplumu oluşturan bireyler tarafından anlaşılması gerekmektedir. İletişim, ulaşım, endüstri gibi alanlarda gelişim gösterirken, teknolojinin en yoğun kullanıldığı alanlardan biri de tıp ve sağlık uygulamalarıdır. Bu çalışma, teknolojiye son dönemde oldukça ilgi çeken, sağlık hizmetlerinde uygulanan/ uygulanması beklenen, on gelişmeyi esas almıştır.

Bugün insanlar sağlığını koruması ve sağlık sorunlarını önleyici tedbirlerin önemini daha fazla farkındadır. Bu uygulamalar da bilgiye ulaşımın kolay olması nedeniyle, tıbbi tedavi ile ilgili karar verme sürecinde doktor ve hemşirelerin yanı sıra hastalara da yardımcı olmaktadır. Hastaların hayatını kolaylaştırma potansiyeline sahip çözümler sağlık sektöründe gittikçe artmaktadır. Ansızın karşılaşılan kalp krizinden kanserle mücadeleyle, organ üretiminden organ nakline, görüntüleme yöntemlerinden ilaç sanayine kadar gelişimi zaman alan ancak gelişiminden sonra insan hayatını kolaylaştıran ve yaşam kalitesini arttıran birçok yenilik ülkemizde veya yurt dışında ulaşılabilir ve birçok yerde kullanılabilir duruma gelmiştir. Örneğin nanoteknoloji; insan gözünün görebileceğinin çok ötesinde minyatürleşmiş maddelerin üretimi, araştırılması ve bunlardan yararlanmanın teknikleri üzerinde çalışmaktadır.

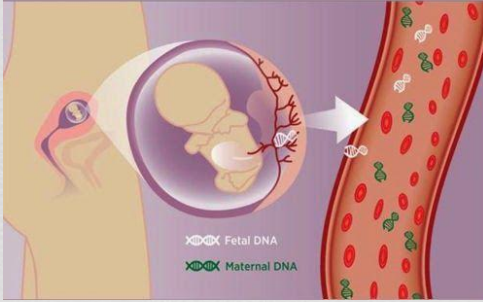
Bugün ABD’de Wake Forest Üniversitesi 3d yazıcıyı geliştirme çabaları gösterirken diğer taraftan Süleyman Demirel Üniversitesi’nde nanoteknoloji çalışmaları yapılmaktadır. Bütün bunlar teknolojinin tüm dünyada insan bedeni üzerinde harika değişimler yapabileceğini gösteriyor. Teknoloji bu süreçleri desteklerken, elde edilen bilginin saklanması depolanması ve hızlı iletilmesinde de rol alır ve büyük kitlelere hızlı ve kesintisiz bir aktarım sağlar.

Kelebekler, partnerlerinin yaydığı birkaç molekülü hisseder. Yılan balıkları tonlarca su içerisine ilave edilen birkaç damla yabancı maddeyi bile derhal algırlar. İnsan, yeteneklerini genişletmek ve ihtiyaçlarını karşılamak, üretken olup yarar sağlamak ya da zararları en aza indirmek için bir his, bir algı, bir ilerleme aracı olarak teknolojiyi kullanır ve geliştirir, kendisine bir dönüşüm, gelişim aracı yapar.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, teknoloji, tıp

Harmony Testi

Non-Invasive Prenatal Testing

Amniyosentez Yerine Prenatal Test Yöntemi

Kök Hücre Tedavisi

MI Sonrası Kalp Hasarında Kök Hücre Tedavisi

Yeni Keşifle Artık Unutmayacağız

Araştırmacılar tarafından hafıza kaybını önleyici anahtar mekanizmalar keşfedilmiştir.

[PS-264]

Yalnızlığın insanlar üzerindeki etkisi ve depresyon skalası

Rabia Sohbət, Kübra Döner, Sabriye Koyuncu, Müzeyyen Hamkan, Velat Fidanten, Hasret Taviş, Mehmet Balta
gaziantepe üniversitesi sağlık bilimleri fak. hemşirelik böl. gaziantepe

Amaç: Yalnızlık kişinin duygu durumunu, sosyal becerilerini etkiler. Yalnızlık duygusu mutsuzluk, umutsuzluk sonucu bireye acı veren bir durum olmasıyla; yalnız kalmayı isteme durumundan ayrılır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı bu araştırma, Gaziantep Üniversitesinde yalnızlık duygusunu ve depresyon skalası ile ilişkiyi değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Anketteki 40 sorudan 22 si kapalı, 18'i depresyon skalasından oluşmuştur. Gözlem altında Ekim-Kasım 2014 tarihinde, Gaziantep Üniversitesi 1. Sınıf öğrencilerinden 300 kişiyle yapılmıştır. veriler SPSS 16.0 bilgisayar programında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Katılanların %72.5'i kız, ve.%48.'u 19-20 yaşında, Yalnızlığı hastalık olarak görenlerin %37.5 olduğu saptanmıştır. %91.5'i yalnızlığın, bireyin geleceğe dair planlarını etkilediğini belirtmiştir. %95'i iletişimsizliğin yalnızlığa sebep olduğunu, %79.5'i ekonominin yalnızlık üzerinde etkisi olduğunu belirtmiştir. Yalnızlık duygusu yaşayan bireyler sorunlarıyla yalnız mücadele ettiğinde daha verimli sonuç almaya %71.5'i hayır yanıtını vermiştir. %63.5'i yalnız başına bırakılmış bir insanın hayatta başarılı olmasının beklenmediğini, %41'i yalnız bırakılmış bir insanın diğer insanlara oranla daha güçlü olmasının beklendiğini belirtmiş. %30'u yalnızlığın aşağılanma duygusu olduğunu düşünüyor. Kendilerini yalnız hissettiğinde %49'u müzik dinliyor. Yalnızlık kimsenin olmamasına %77.5'i hayır demiş %84'ü manevi paylaşımın yalnızlığın etkisini azalttığını belirtmiştir. %81'inin yalnızlığa duygusal çöküntü gördüğünü, %71'i yalnızlığın insanı intihara sürüklediğini belirtmiştir. %50.5'i yaşama sevinci olmayan insan yalnız demiş %49'u kendisini diğer insanlardan soyutlanmış hissettiğini belirtmiştir. %83.5'i insanların kentlerde yalnız olduğunu belirtmiştir. %87'si sosyal aktivitenin yalnızlığa faydası olduğunu belirtmiştir. %79'u yalnızlığın insanları kötü alışkanlıklara yönelttiğini belirtmiştir. %75.5'i sosyal medyaya bağımlılığın yalnızlık duygusunu artırdığını düşünmektedir. %56'sı yalnız olduğunu düşünmektedir. %85.5'i Yalnızlık duygusu insanı bulunduğu çevreden uzaklaştırır demiştir.

Sklada verilen cevaplarda: %41'i Herşeyi açıkça anlıyorum, %49.5'i Her şeyi başarabileceğimi düşünüyorum'a sıklık, %38.5'i gelecekle ilgili büyük umutlarım var, %36.5'i çok gerekli biri olduğumu hissediyorum, %39.5 İlginç insanlara bakmak, sohbet etmek hoşuma gider'e daima, %40.5'i kabızlık halleri rahatsız beni ediyora hiçbir zaman demişlerdir.

Sonuç: Yaptığımız anket ve skala sonucunda; insanlar, yalnızlığı ve depresyonu hastalık olarak görüyor. İnsanlarda ruhsal problemler oluşturuyor.

Anahtar Kelimeler: Yalnızlık, depresyon, insan

[PS-265]

İlköğretim 1. ve 2. Kademe Okullarda Görülen Kazaların ve Önleme Programının Etkinliğinin İncelenmesi

Sultan Aydoğdu, Zeynep Seçen, Gamze Gültekin, Tuğba Akkaya, Ömer Gümüş, Fatih Gürler, Zahide Yıldız, Nebahat Bora Güneş
Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kırıkkale

Amaç: Bu çalışmada Kırıkkale’de seçilen ilköğretim okullarında son bir yılda meydana gelen okul kazalarının sıklığının, nedenlerinin, sonuçlarının, önleme programının etkinliğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışmaya alınan okullarda görülen kazaların oluş şekilleri, nedenleri, sonuçlarının, bu doğrultuda oluşturulacak önleme/egitim programının etkinliği incelenmiştir. İzinler alındıktan sonra Kırıkkale il sınırları içerisinde bulunan devlet okullarından basit rasgele örnekleme yöntemiyle seçilen ilkokullarda 2015-2016, 2016-2017 eğitim-öğretim dönemlerinde uygulanmıştır. İlk aşamada analitik araştırma türlerinden kesitsel araştırma modeli kullanılmıştır. Retrospektif olarak son bir yıllık kayıtlardan ulaşılan kazalar incelenmiş, okulların fiziki koşulları Türk Standartları Enstitüsü’nün belirlediği standartlara uygunluğu gözlenmiştir. Okulların kaza riskleri çıkarıldıktan sonra 2. aşamada öğrenci eğitimini de içeren bir önleme programı hazırlanarak uygulanmıştır. Eğitim öncesi "Öğrencilerin Okul Kazalarında Güvenlik Önlemlerine Yönelik Davranış Ölçeği" ve "Öğrencilerin Okul Kazalarında Güvenlik Önlemlerine Yönelik Bilgi Ölçeği" uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 4 ilkokul, 4 ortaokul alınmıştır. Çalışmanın evrenini çalışmaya dahil edilen öğrenciler oluşturmuştur. Örnekleme yöntemi kullanılmamış, evrenin tamamına ulaşılmıştır. Çalışmaya dahil olan öğrenci sayısı 1093tür. Öğrencilerin % 53ü kız (n=579) ve % 48.7si ilk kademededir. İncelemenin yapıldığı güz-bahar dönemine ait görülen toplam kaza sayısı 26, en sık görülen kazalar sırasıyla düşme, çarpışma, ekstremiteler burkulmaları; kazaların en sık yaşandığı yer beden eğitimi dersleriyle okul bahçesi; en sık kaza nedeni ise dikkatsizlik olarak bulunmuştur. Kaydı yapılan tüm kazaların yaralanma sonucu tutulduğu, ciddi yaralanma olmayan kazaların kaydı tutulmadığı görülmüştür.

Okulların fiziki koşulları incelendiğinde okulların tamamında öğrencinin güvenli geçişini sağlayacak bir güvenlik görevlisinin bulunmadığı, spor tesislerinin güvenli kullanımıyla ilgili açıklamaların bulunmadığı, spor yapılan alanın ideal büyüklüğün altında olduğu tespit edilmiştir.

Bu bulgulardan doğrultusunda öğrenci eğitimini de içeren önleme programı hazırlanarak uygulanmıştır. Bu program dahilinde okulun tespit edilen fiziki koşulları ile ilgili yönetimle işbirliği yapılarak uygun olmayan alanlar geliştirmiştir.

Sonuç: Sonuç olarak, okulda öğrencilerin yaptığı aktivitelerin çoğu gözlenebilen, denetlenebilen davranışlardır. Okul ortamında oluşan kazalarla ilgili bilgiler toplanıp, planlama ve düzenlemeyle potansiyel koruma önlemleri alınırsa, kaza riskleri önlenebilir veya azaltılabilir.

Anahtar Kelimeler: okul, kaza, önleme, eğitim

[PS-266]

Ortopedi Operasyonu Geçiren Hastaların Ağrı Kontrolüne Yönelik Hemşirelerden Beklentilerinin Belirlenmesi

Özlem Avşar¹, Ayşe Nur Demirok¹, Yasemin Eda Tekin², Neslihan İlkaz², Emine İyigün²

¹Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Hemşirelik Yüksek Okulu

²Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Cerrahi Hemşireliği Ana bilim Dalı, Ankara

Giriş: Ağrı, çeşitli nedenlerle, vücudun farklı bölgelerinde hissedilen duyu ve duyuların yanı sıra davranışsal tepkilerden oluşan, değişken özelliğe sahip, bireyi ağrıyı azaltan veya yok eden uygulamalar yapmaya ve bu konuda yardım almaya yönelten bir durumdur..

Amaç: Bu araştırma ameliyat sonrası hastaların ağrı kontrolüne yönelik hemşirelerden beklentilerinin neler olduğunu belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Aralık 2014- Mart 2016 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinde ortopedi ameliyatı olan 116 hasta oluşturmaktadır.

Çalışmaya katılmayı kabul eden ve sözlü onamı alınan hastalar araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırmacılar tarafından literatür taraması sonucu hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ve "Hastaların Ameliyat Sonrası Ağrı Kontrolüne Yönelik Hemşirelerden Beklentilerinin Belirlenmesi Formu" kullanılmıştır. Veriler ameliyat sonrası 24-48. saatler arasında toplanmıştır. İlgili kurumdan etik kurul izni alınmıştır.

Bulgular: Hastaların yaş ortalaması $39,4 \pm 17,7$ ve % 69,8 erkektir. Hastaların çoğunluğu evli (% 60,3), % 40,5 üniversite mezunu ve hastaların yarısından fazlası daha önce en az bir kez ameliyat olmuştur (% 54,3). Ameliyat sonrası hastaların % 89,7'si ağrı yaşadığını belirtmiştir. VAS' a göre hastaların yaşadığı ağrı düzeylerinin ortalaması $6,3 \pm 2,9$ iken hastalar en sık pozisyon değişimi ve yatak içinde egzersiz yaparken ağrı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Hastaların ağrı kontrolüne yönelik beklentileri değerlendirildiğinde, en sık ağrılarının önemsenmesini ve ağrılarının azalma durumunun takip edilmesini istedikleri saptanmıştır.

Sonuç: Ağrı kontrolünde hastanın ağrı seviyesinin belirlenmesi, ağrıya tepkilerinin ve uygulamaların etkinliğinin değerlendirilmesi önemli bir yere sahiptir. Hastaların ağrıya yönelik beklentilerinin karşılanması postoperatif ağrının azaltılmasında etkili rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ortopedi, Ağrı, Hemşire

[PS-267]

Yurttaki Kız Öğrencilerin Kozmetik Ürünlerin Zararları Hakkında Bilgileri

Rabia Sohbət, Şehriban Gökmen, Bahar Paksoy, Elif Günbattı, Birsen Türk, Gizem Çekiç, Safiye Altınışik, Sümeyye Tuncay
gaziantep üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümü

Amaç: Kozmetikler, Cilt güzelliği için kullanılan cilt güzelliğinin daha erken kaybedilmesine ve bağımlılığa neden olmaktadır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı çalışma Gaziantep Nilüfer öğrenci kız yurdunda kozmetik ürünlerin etkilerini öğrenmek için yapılmıştır. Yurttaki 2500 kişiden 208'ine sözel izinleri alınarak anket uygulanmıştır. Anket 2 açık 21 kapalı uçlu 30 soruludur. Veriler SPSS 16.0 programında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %51,4'ü 19-20, %32,2'si 21-22 yaşlarındadır. %45,2'si Güneydoğu, %30,3'ü Akdeniz bölgesindedir. %8,2'sinin aylık geliri 30-250, %65,9'unun 300-450, %20,7'sinin 500-750 TL'dir. Öğrencilerin %45,2'si Sağlık, %15,4'ü Mühendislik, %32,7'si Eğitim Bölümündendir. %75,5'i çekirdek aile, %22,6'sı geniş aile ailedir. %69,2'si 0-3 kız kardeşe sahip, %92,8'inin annesi evhanımıdır. Öğrencilerin %68,3'ü makyaj yapmayı sevmekte, %84,6'sı makyajın yararlı değil derken %91,3'ü kozmetik ürünlerin cilde zararlı deyip %74'ü zararlı olduğunu bildiği halde kullanmaya devam etmektedir. %87'si kozmetik ürünlerin kansere neden olduğunu düşünüyor. %63,5'i kozmetik ürünlerdeki kanserojen maddelerin ne olduğunu bilmiyor. %13,9'u hiç makyaj yapmıyor, %75'i günde 1, %8,7'si günde 2 kere makyaj yapıyor, %79,3'ü gece makyajını temizleyerek uyuyor, %33,2'si makyajını su ile, %22,6'sı ıslak mendil %44,2'si makyajını temizleyici ile temizliyor, %80,8'i makyaj malzemelerinde markaya %77,9'u maliyete %85,1'i rengine dikkat ediyor. %67,8'i pahalı ürünlerin kaliteli olmadığını düşünüyor. %46,6'sı aylık gelirinin 10-30 lirasını, %31,2'si 35 TL ve üstünü kozmetiğe ayırıyor. %46,6'sı kozmetik ürün alırken alt renklerine dikkat ediyor. %68,8'i renklerin ne anlama geldiğini bilmiyor. %57,2'si kozmetik ürünlerin içeriğine dikkat ediyor, %63,5'i kozmetik ürünlerin doğurganlığı azalttığına hızlı yaşlanmaya neden olduğunu söylüyor. %44,7'si kırmızı %20,2'si pembe %2,9'u mor %6,2'si kahve rengi ruj kullanıyor. %26'ı diğer renkleri kullanıyor. %5,8'i kozmetik ürünlerini eczaneden %4,3'ü aktardan %34,6'sı bijuteriden %31,7'si katalogdan %23,6'sı diğer yerlerden alıyor. %66,8'i ürünlerin son kullanma ve üretim tarihlerine bakıyor, %51,4 ü kalıcı makyajın zararının farkında olduğunu söylemiştir.

Sonuç: Öğrencilerin makyaj yapmayı sevdiği ve zararlı olduğunu bildiği halde kullanmaya devam ettiği belirlenmiştir. Bu ürünlerin zararları hakkında seminerler düzenlenebilir, kozmetik ürünlerin zararları hakkında televizyon ve internet aracılığı ile kamu spotları halka sunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Kozmetik ürünlerin zararları, öğrenciler, güzellik

[PS-268]

Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığına Bakışı

Rabia Sohbet, Büşra Döner, Zeynep Yıldırım, Esra Kılıç, Ayşe Demir, Duygu Keleşoğlu, Rabia Gül gaziantep üniversitesi sağlık bilimleri fak. hemşirelik böl. gaziantep

Amaç: Bilgisayar ve internet hayatın vazgeçilmezidir.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın amacı İMKB Anadolu Lisesi öğrencilerinin internet bağımlılık bilgi düzeyini öğrenmektir. Tanımlayıcı araştırma, 18-25 Kasım'da 290 lise öğrencisine uygulanmıştır. Veriler, SPSS 15,0 programında değerlendirilmiştir.

Bulgular: katılanların %48,6'ı 14, %28,6'ı 15 yaşındadır. Katılımcıların %66,9'u kız %85,9'u çekirdek ailedir. %61'inin geliri giderine eşit, %21,4'inin geliri giderinden fazladır. Annesi çalışmayan %88,3, Babası esnaf %53, memur %31,7'dir. katılanların İnternette geçirdiği zaman 1 saat %60, 2-3 saat %33,8'dir. katılanların %57,9'u arkadaşlarına 0-3 saat vakit ayırıyor. %86,6'sı 0-3, %11'i 3-5 saat televizyon izliyor, %74,8'i hiç kitap okumuyor/1 saat okuyor, katılanların %24'si, internet olmasaydı kitap okumak isteyeceğini, %23,4'ü sinemaya gideceğini, %25,9'u uyuyabileceğini, %26,6'sı spor yapabileceğini söylemiş. %62,2'si internetin yemek saatini değiştirdiğini söylemiştir. Katılanların %71,4'ü internet bağımlılığından dolayı iletişimde hiçbir zaman sorun yaşamamakta. %41,7'i inerneteyken rahatsız edildiğinde hiçbir zaman kızmamakta. %67,9'u internette olmadığı zaman kendini hiçbir zaman keyifsiz hissetmemekte, %36,2'si internetteyken sadece birkaç dakika diyerek bağlantısını 12,8'i çoğu zaman uzatmaktadır. %61,4'ü internetle okul sorumluluklarını hiçbir zaman aksatmamaktadır. %41'i bilgisayar başında yemek yemekten hoşlanmakta %57,9'u internet bağımlılığından dolayı ortaya çıkan hastalıklardan haberdar %24,8'nini internete iten çevresel bir etmen olduğunu %19,7'si dışarı çıkmak yerine internette daha fazla vakit geçirmekte, %22,8'si internette geçirdiği zamanı başkalarından gizlemeye çalışmakta, %20'si internete ayırdığı vakti azaltmayı düşünmekte. %22,1'si günlük işlerini yaparken internette olduğunu hayalini kurmakta, %24,5'i internet nedeniyle gece geç vakitlere kadar uykusuz kalmakta, %34,5'i internetsiz bir hayatın sıkıcı olacağını belirtmiştir. %27,9'u yaşamıyla ilgili sorunlardan internet aracılığı ile uzak kaldığını belirtmiştir. %27,9'u hayatındaki diğer kişilerin internete ayırdığı zamandan şikayet ettiğini belirtmiştir. %36,6'sı internette ne yaptığı sorulduğunda sessiz kaldığını belirtmiştir. İnternette geçirilen zamanın, internet bağımlısı olup olmamanın anne-baba mesleğiyle, ailedeki kişi sayısı ile boş vakitlerini nasıl kullandıkları ile ciddi manada ilişkisi olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Araştırma sonucumuzda internet bağımlılığı hakkında kısmen yeterli bilgiye sahip oldukları, öğrencilerin %13,5'inin internet bağımlısı oldukları (Haftalık 8-10saatin üstü bağımlılık), %40'ının bir günde çok fazla internette zaman geçirdikleri, büyük bir kısmının interneti okul ve ödev dışında kullandıkları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, bağımlılık, öğrenci

[PS-269]

Sağlık Çalışanlarında Mobbing

Büşra Aydın, Gizem Şensoy, Nermin Ocaktan
Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

İş yerinde mobbing (psikolojik şiddet), hiyerarşik yapılanmış gruplarda kontrolün zayıf olduğu birliklerde, gücü elinde bulunduran kişinin ya da grubun diğerlerine psikolojik yollardan uzun süreli uygulanan sistematik baskı olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de çalışma alanında mobbingin bilinçlenme, algılanma, konuşulma düzeyi çok düşüktür. Bu da mobbing mağdurlarının sayısını fazlaştıran, iş hayatında yaşanan fiziksel ve psikolojik sıkıntıların da artmasına neden olmaktadır. Bu derlemenin amacı; mobbing ve sağlık çalışanları ile ilgili literatür ve araştırmaları incelemek ve konunun bir özetini sunmaktır. Son yıllarda özellikle sağlık sektöründe mobbing oranı artmıştır. Literatür incelendiğinde sağlık ekibi içinde en çok hemşirelerin mobbinge maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. Araştırmalar sonucunda kadın hemşirelerin mobbinge daha fazla maruz kalınımı görülmüş nedeni ise kadınlar arasındaki kıskançlık ve duygusal zekası yüksek olduğundan maruz kalım artmaktadır. Hemşirelerin çalıştığı alanlara göre maruz kalım oranı değişmekte olduğu görülmüş acil servis, yoğun bakım ve ameliyathane gibi yoğun olan bölümlerde çalışan hemşireler mobbinge daha fazla maruz kalmıştır. Mobbinge maruz kalımların artmasını etkileyen etkenlerin başında sağlık çalışanlarının çalışma temposunun yoğun olması gelmektedir ve çalışanların çalışma süreleri arttıkça mobbing düzeyi de artmıştır. Yapılan çalışmalarda hemşirelerin yaklaşık yarısı kurumlarından ve mesleklerinden memnun olmadıklarını ve fırsatları olsa başka işte çalışmak istedikleri ortaya çıkmıştır. Mobbing uygulayanların çoğunlukla organizasyon, içinde amir pozisyonundaki kişiler olduğu ve kendi eksikliklerinin telafisi için psikolojik şiddete(mobbinge) başvurdukları görülmüş. Mobbinge başvuranların kişisel özelliklerine bakıldığında, genellikle ikiyüzlü, kendini üstün gören ve “kıskanç” kişiler oldukları ve hedef aldıkları duygularını yenmeye çalıştıkları görülmekte buna karşı olarak maruz kalanlar ise işini çok iyi yapan hatta mükemmel yapan kişiler olarak ortaya çıkmıştır. Son yıllarda da ülkemizde yapılan çalışmalarda sağlık çalışanları mobbinge uğrama riskinin diğer hizmet sektörü çalışanlarına oranla 16 kat daha fazla olduğu ve özel sağlık kurumlarında çalışanların devlette çalışanlara göre daha fazla mobbinge uğradığı görülmüştür. Artan bu mobbing sonucunda insanlar intihar ve erken emeklilikle işlerine son vermişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Mobbing, Psikolojik Şiddet

[PS-270]

İşitme engelli bireylerin hastanede yaşadığı sorunları saptamaya yönelik tanımlayıcı bir çalışma

Seda Delibaşlar, Damla Şahin Büyük, Aynur Çetinkaya
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Amaç: Araştırmada işitme engellilerin hastanede yaşadığı sorunların belirlenmesi amaçlandı.
Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın evreni Manisa ve İzmir il merkezlerindeki işitme engelliler derneği üyeleri (N=240), örnekleme ise 01-30 Mart 2016 tarihinde derneklerde bulunan bireyler oluşturdu (n=100). Verilerin toplanmasında literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan 14 soruluk form kullandı. Bir araştırmacı işaret dili aracılığıyla yüzyüze görüşerek verileri topladı. Veriler SPSS 15.00 programında kodlanarak, sayı-yüzde dağılımları ve ki-kare analizleri ile değerlendirildi. Araştırmacının rolü: Kendisi de kısmi işitme sorunu yaşayan araştırmacı Delibaşlar, işaret dili konusunda dört kursa katılmıştır. Toplum gönüllüğü kapsamında Adliyeden, staj yaptığı hastanelere kadar bir çok kurumda çevirmenlik yapan araştırmacı, bu süreçte verileri bizzat toplamış ve yorumlarına deneyimlerini de katmıştır.

Bulgular: Bireylerin yaş ortalaması $43,41 \pm 14,36$, %66'sı erkek, %44'ü ilköğretim mezunu, %80'i doğuştan işitme engelli idi. Çoğunluğunun (%77) ailesinde işaret dili bilen birey vardı, %58'i ortalama ayda bir kez hastaneye gittiğini ifade etti. Çoğunluğu (% 89) hastaneye bazen yalnız gittiğini, (%88) hastanede sorun yaşadığını belirtti.

Hastanede en sık yaşanan iki sorun; %89 oranıyla ifade etme güçlüğü (kendimi ifade edemiyorum, beni anlamakta güçlük çekiyorlar, doktor hemşirenin ne dediğini anlamıyorum şeklinde) ve %84 oranıyla bağımlı hissetme (sürekli birilerine bağımlı hissediyorum, yazarak anlaşmak zorunda kalıyorum ve anlaşılmadığım için hastaneye gitmek istemiyorum) şeklinde ifade edildi. Bir engelli birey dışında hepsi hastanelerde işaret dili bilen personel olmadığını, tamamı işaret dili bilen personel istediklerini belirtti. Hastaneye yalnız gitme, doğuştan işitme engelli olma, erkek olma ile herhangi sorun yaşama durumları arasında anlamlı ilişki olup, bu bireylerin daha fazla sorun yaşadıkları saptandı ($p < 0,05$).

Sonuç: İşitme engelli bireyler hastanelerde kendini ifade etme ve bağımlı hissetme açısından ciddi sıkıntılar yaşamakta ve işaret dili bilen personele gereksinim duymaktadır. İşitme engellilerin bu anlamdaki bağımlılıklarını azaltmak için hastanelere işaret dili bilen tercümanlar alınabilir, hemşirelik lisans eğitiminde seçmeli ders olarak yada hastanede görev yapan personel eğitimlerinde gönüllü olanlara işaret dili eğitimi verilebilir.

Anahtar Kelimeler: İşitme engelli, sorun, işaret dili

[PS-271]

Bir Grup Hemşirelik Öğrencilerinin Temel Bilgi Teknolojileri Dersinden Beklentileri ve Dersin Klinik Uygulamaya Yansımaları Üzerine Nitel Bir Araştırma

Zehra Altındaş¹, Sema Koçan², Nuray Demirci Güngördü³

¹RTEÜ (Rize) Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü 4. Sınıf öğrencisi

²RTEÜ (Rize) Sağlık Hizmetleri MYO Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü

³RTEÜ (Rize) Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü

Giriş-Amaç: Hemşirelerin teknoloji alanındaki değişiklikleri yakından izlemesi ve teknolojinin olanaklarından faydalanabilmesi için, bilgisayar kullanım bilgisi, becerisi ve bunu uygulamaya yansıtması gerekmektedir. Teknolojinin önemli olduğunu vurgulayan literatüre ve sağlık bakımı alanındaki yaygın kullanımına karşın, teknolojinin hemşirelik eğitime entegre edilmesine yeterince önem verilmediği, teknolojik gelişmeleri diğer alanlara göre geriden izlediği söylenebilir. Bu bağlamda araştırmada, RTEÜ Sağlık Yüksekokulu 4. Sınıf öğrencilerinin temel bilgi teknolojileri dersine bakış açıları, bu dersten beklentileri ve dersin klinik uygulamaya yansımalarının belirlenmesi amaçlandı.

Problem Cümlesi: Araştırmanın problem cümlesini; "temel bilgi teknolojileri dersini öğrenci hemşireler nasıl algılıyor? Bu dersin öğrencilere katkısı nedir?" sorusu oluşturmaktadır.

Yöntem ve Çalışma Grubu: Araştırma nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapıldı. Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim - öğretim yılı güz yarıyılında Temel Bilgi Teknolojileri dersini almış bir grup öğrenci oluşturdu. Araştırmada amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem yöntemi kullanıldı. Nitel araştırmalarda çalışma grubunun büyüklüğünü hesaplamak için belli bir kural yoktur. Veriler tekrar edilmeye başlayınca çalışma sonlandırılır. Bu bağlamda araştırma 7 katılımcının oluşturduğu çalışma grubu ile yürütüldü. Katılımcıların 4 tanesi ile bire bir mülakat, 3 tanesi ile odak grup görüşmesi yapıldı. Araştırmada veri toplama aracı olarak "yarı yapılandırılmış soru formu" kullanıldı ve ses kaydı yapıldı. Verilen cevaplar "betimsel analiz" yöntemi ile analiz edildi.

Bulgular ve Yorum: Araştırmanın sonucunda "Temel Bilgi Teknolojileri Dersine İlişkin Algı", "Hemşirelik Eğitiminde Temel Bilgi Teknolojileri Dersinin Uygulamaya Yansımaması", "Hemşirelerin ve Eğiticilerin Rollerini Yerine Getirmede Yetersiz Kalması", "Hemşirelerin Araştırmacı Rollerini Yerine Getirememesi", "Hemşirelik Eğitimindeki Meslek Derslerinin Anlatımında Teknolojinin İkinci Plana İtilmesi" ve "Sağlık Çalışanları ve Medya" olmak üzere altı ana tema oluşturuldu.

Sonuç ve Öneriler: Temel bilgi teknolojileri dersinin klinik uygulamaya beklenen düzeyde katkısı olmadığı, müfredatının yetersiz kaldığı ve öğrencilerin teknolojik yenilikleri sahada görebildiği ancak klinikteki hemşirelerin öğrencilere bu konuda yardımcı olmadıkları belirlendi.

Araştırmanın sonuçlarına göre Temel Bilgi Teknolojileri dersinin içeriğinin ve dersi yürüten öğretim elemanlarının niteliklerinin hemşirelik mesleğine yönelik olarak yeniden düzenlenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, temel bilgi teknolojileri dersi, nitel araştırma

[PS-272]

Üniversite Öğrencilerinin Astım ve Alerji Semptomlarının Değerlendirilmesi

Hilal Uysal¹, Arzu Yılmaz², Cansu Polat¹¹İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul²İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul

Amaç: Araştırmada hemşirelik fakültesi öğrencilerinin astım ve alerji semptomlarının varlığı açısından değerlendirilmesi ve öğrencilerde astım kontrolü açısından farkındalık oluşturulması amaçlandı.

Gereç-Yöntem: Araştırmada çalışmaya katılmaya istekli olan tüm sınıflardaki 900 öğrenciye Astım Risk Faktörlerine Göre Bireysel Değerlendirme Anketi ve Susan Redline (2004) tarafından geliştirilen Astım ve Alerji Tarama Soru Formu uygulandı. Araştırmada öncelikle ölçeğin Türkçeye uyarlanması ve geçerlik, güvenilirlik değerlendirmesi ve ikinci aşamada da bireylerin risk faktörlerinin ölçek puanları ile korelasyonu değerlendirildi. Verilerin analizi SPSS programı (İstanbul Üniversitesi SPSS, Sürüm 21) kullanılarak yapıldı.

Bulgular: Araştırmada dil/kapsam geçerliği için yapılan incelemede uzman görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı, ölçeğin kapsam geçerliği indeksinin 0.95 olduğu belirlendi. Ölçeğin yapı geçerliği analizinde üç alt boyut elde edildi, faktör yapısının teori ve literatürle uyumlu olduğu görüldü. Çalışmada Astım ve Alerji Tarama Soru Formu'nun iç tutarlılık analizinde toplam madde korelasyonlarının.249 -.505 arasında değiştiği, Cronbach alfa güvenilirlik katsayılarının ise.60 ve.75 arasında olduğu, toplam ölçek Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı.78 olarak belirlendi. Buna göre, test-tekrar testlerde toplam ölçek puanları ve madde puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde ileri düzeyde anlamlı korelasyon bulundu. Ölçeğin güvenilirliğinin istatistiksel olarak yüksek olduğu belirlendi.

Çalışmaya katılan kız öğrencilerin literatürle uyumlu olarak ölçek toplam ve alt boyut puanlarının yüksek olduğu ve anlamlı ilişki olduğu tespit edildi ($p<0.05$). Alerjisi olduğunu, sık viral enfeksiyon geçirdiğini, ev ortamında nem olduğunu, evinde çamaşır kuruttuğunu, sigara kullandığını ve yaşadığı ortamda sigara içildiğini, yemeklerinde çok fazla tuz tükettiğini, doymuş yağ asitlerini haftada 3 kez tükettiğini, doymamış yağ asitlerini haftada 1 kez tükettiğini ve ailesinde astım tanısı olan bireylerin olduğunu belirten öğrencilerin literatürle uyumlu olarak ölçek toplam puanları ve alt boyut puanları arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edildi ($p<0.05$).

Sonuç: Ölçeğin Türk toplumu için geçerli bir ölçek olduğu, astım ve alerjisi olan bireylerin teşhis edilmesinde basit, ucuz ve verimli ön görüşme tarama aracı olarak kullanılabilirliği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Astım, alerji, semptom, tarama soru formu

[PS-273]

Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri, Mesleki Benlik Saygısı ve Akademik Branş Memnuniyetleri Arasındaki İlişki

Gamze Sarıkoç¹, Medine Kaplan²¹Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Enf. Hast. ve Kl. Mik. AD, Ankara²Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Hemşirelik Yüksekokulu, Ankara

Amaç: Sosyal ve duygusal öğrenme, kişilerarası ilişkilerin ve problem çözme becerilerinin gelişiminde, mesleki ve kişisel başarıların kazanılmasında; akademik branş memnuniyeti, öğrencilerin kendi değer ve yargılarını ifade etmede önemlidir. Diğer yandan bireyin kendi kişilik yapısına uygun olarak, çeşitli yönleri ile değerlendirip seçtiği meslek ise onun yaşadığı toplumda saygı görmesini ve bir yer edinmesini sağlamasında etkili olmaktadır. Bu üç değişken arasındaki ilişkinin bireyin hayatında önemli yer tuttuğu düşünülerek, bu araştırma ile hemşirelik öğrencilerinin sosyal ve duygusal öğrenme becerileri, mesleki benlik saygısı ve akademik branş memnuniyetleri arasındaki ilişki incelenmek istenmektedir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan bu araştırmanın örneklemini GATA Hemşirelik Yüksekokulu'nda öğrenim gören 347 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri 'Akademik Branş Memnuniyeti Ölçeği', 'Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Ölçeği', 'Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği' ile toplanmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerin sınıflara göre sosyal duygusal öğrenme becerileri ölçek puanları arasında fark bulunmazken, akademik branş memnuniyeti ve mesleki benlik saygısı ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0.05$). Bu farkın hangi sınıflardan kaynaklandığını değerlendirmek amacıyla yapılan analizler sonrasında birinci sınıftaki hemşirelik öğrencilerinin mesleki benlik saygısı puanlarının diğer sınıflardan yüksek olduğu ($p < 0.05$), üçüncü ve dördüncü sınıftaki öğrencilerin akademik branş memnuniyetlerinin ise birinci sınıftakilerden daha yüksek olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Bununla birlikte öğrencilerin akademik branş memnuniyetleri ile mesleki benlik saygıları arasında negatif yönde zayıf ilişki ($r = -0.375$, $p < 0.05$); mesleki benlik ile sosyal duygusal öğrenme becerileri arasında pozitif yönde zayıf ilişki tespit edilmiştir ($r = 0.196$, $p < 0.05$).

Sonuç: Akademik branş memnuniyet puanlarının sınıf ilerledikçe artması, öğrencilerin eğitimini aldıkları meslek ile ilgili memnuniyet düzeylerinin de arttığını göstermektedir. Öğrencilerin mesleki benlik saygılarının sınıf ilerledikçe azalması ise düşündürücü niteliktedir. Mesleki benlik saygısının artırılması için hemşirelik mesleğinin sosyal ve ekonomik koşullarının daha iyi hale getirilmesinin ve hemşirelik mesleğine yönelik mesleki benlik saygısının geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin geliştirilmesi önerilmektedir. Sosyal duygusal öğrenme becerilerini geliştirmeye yönelik, gelişen bilim ve teknolojiye de uyum sağlayarak interaktif eğitim yöntemlerinin müfredata entegre edilmesinin gerekliliği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal duygusal öğrenme, akademik branş memnuniyeti, mesleki benlik saygısı, hemşirelik öğrencileri

[PS-274]

Sağlıkta Nanoteknoloji Kullanımı

Elif Akyel, Burcu Akyıldız, Semra Atasayar
Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ankara

Giriş: Gelişen teknoloji ile bilim dünyasına giren nanoteknoloji kavramı, sağlık alanında son 30 yıldır devrim niteliğinde gelişme kaydetmiştir. Nanoteknoloji, atom veya moleküllerin kullanımıyla 1-100 nanometre boyutundaki yapıların işlevsel olarak yeniden tasarlanarak oluşturulması anlamına gelmektedir. Nanoteknolojinin sağlık alanında kullanımının; özellikle tanı, tedavi, yara iyileşmesinin sağlanması, ağrının kontrolü, travmatik yaralanmaların ve enfeksiyonların önlenmesi gibi konularda önemli rol oynayacağı düşünülmektedir.

Bu bildiride, nanoteknolojinin yara iyileşmesi, enfeksiyonların önlenmesi ve ağrı kontrolünde kullanımını güncel literatür doğrultusunda ele alınacaktır.

Yara İyileşmesi: Yara iyileşmesinde kullanılan nanofiber yara örtüleri, yaranın üzerinde fibrilli bir tabaka oluşturmaktadır. Bu fibrilli tabaka normal cilt büyümesini geliştirmekte, iz oluşumunu engellemekte, yarası bakteri nüfuzuna karşı korumakta, hava iletimi ve sıvı emilimini sağlamaktadır. Böylelikle yaranın kurumasını önlerken, yara yerinde oluşan sıvının dışarı çıkmasını sağlamakta, tabaka altında sıvı birikmesini engelleyerek yara iyileşmesinin hızlı gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır.

Enfeksiyonların Önlenmesi: Literatürde, nanoçip kullanımının enfeksiyon hastalıklarının tanı, tedavi ve prognozunun belirlenmesine katkı sağlayacağı belirtilmektedir. Aynı zamanda nanoteknoloji kullanımı ile intravasküler katater ilişkili enfeksiyonların önlenmesi ve ventilatör ilişkili pnömoninin azaltılmasına yönelik çalışmalar mevcuttur.

Ağrı Kontrolü: Nanoteknolojinin ağrı yönetimindeki kullanımı, merkezi sinir sistemine doğrudan müdahale ederek ağrıyı azaltılması ve giderilmesine yöneliktir. Amerika'da morfin yerine, ameliyat sonrası ağrıyı azaltmada tetrakain ve lidokain yüklenmiş lipozomların kullanılması nanoteknoloji kullanımına örnek olarak verilebilir.

Sonuç: Sağlık alanında yara iyileşmesi, enfeksiyonların önlenmesi ve ağrı kontrolü ile ilgili uygulamalarda nanoteknoloji kullanımının gelecekte sağlığı koruma ve geliştirmeye yönelik önemli katkılarının olacağı bilinmekle birlikte, bu alanda yapılan çalışmaların yetersizliği dikkat çekmektedir. Nanoteknolojik yeniliklerin takibi ve uygulamaya yansımaları için araştırmaların yapılması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nanoteknoloji, sağlık, tanı ve tedavi

[PS-275]

Hemşirelik Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı: İletişim Becerileri ve Ruhsal Belirtilerin Etkisi

Canan Demir, Gülcan Güven, Esra Işık, Dilek Avcı
Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Balıkesir

Giriş-Amaç: Türkiye’de kullanımı giderek artan, günlük yaşamı kolaylaştıran akıllı telefonlar kişilerarası ilişkiler, fiziksel-ruhsal sağlık ve genel işlevsellik üzerine etki ederek birçok olumsuz sonucu da beraberinde getirmektedir. Akıllı telefon bağımlılığının olumsuz sonuçlarını azaltabilmek için ilişkili etmenlerin belirlenmesi önem kazanmaktadır. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı sıklığının belirlenmesi, iletişim becerileri ve ruhsal belirtilerin akıllı telefon bağımlılığına etkisinin saptanması amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Kesitsel tipteki araştırma 2016 yılı Ocak ayında bir üniversitenin hemşirelik bölümünde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini hemşirelik bölümüne devam eden 315 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örnek büyüklüğü hesaplanmamış, evrenin tümüne ulaşmak hedeflenmiştir. Akıllı telefona sahip olan, veri toplanan tarihlerde devamsızlık yapmayan, araştırmaya katılmayı kabul eden, eksik verisi bulunmayan 286 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği, İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği ve Kısa Semptom Envanteri ile toplanmıştır. Veriler SPSS 16.0 istatistik paket programında değerlendirilmiştir. İstatistiksel analizlerde ortalama, standart sapma, Pearson korelasyon ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamasının 32.83 ± 13.64 olduğu ve kız öğrencilerin %40.8’inin, erkek öğrencilerin %50.7’sinin kendisini akıllı telefon bağımlısı olarak değerlendirdiği saptanmıştır. Öğrencilerin iletişim becerileri puan ortalaması 53.31 ± 14.16 olarak belirlenmiştir. Kısa Semptom Envanteri puan ortalamaları ise depresyon, anksiyete, olumsuz benlik, somatizasyon, hostilete için sırasıyla 12.15 ± 9.22 , 9.43 ± 7.73 , 8.29 ± 7.92 , 5.94 ± 4.85 , 6.06 ± 4.99 ’dur. Akıllı telefon bağımlılığı ile iletişim becerileri arasında negatif yönde orta; akıllı telefon bağımlılığı ile anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon, hostilete arasında ise pozitif yönde zayıf ilişkinin olduğu ($p < 0.01$), iletişim becerileri ve ruhsal belirtilerin akıllı telefon bağımlılığı toplam varyansının %35.7’sini açıkladığı bulunmuştur.

Sonuç: Araştırmada her iki öğrenciden birinin kendisini akıllı telefon bağımlısı olarak değerlendirdiği ve iletişim becerilerini orta düzeyde algıladığı belirlenmiştir. İletişim becerileri azaldıkça ve ruhsal belirtiler arttıkça akıllı telefon bağımlılığı düzeyinin arttığı saptanmıştır. Bu doğrultuda akıllı telefon bağımlılığının olumsuz sonuçlarını azaltmak için öğrencilerin iletişim becerilerinin geliştirilmesi, riskli öğrencilerin saptanarak ruhsal açıdan güçlendirilmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı telefon, bağımlılık, hemşire, iletişim becerileri, ruhsal belirtiler

[PS-276]

Hemşire Öğrencilerin İnternet Kullanım Düzeylerinin Siber Mağdur Olma Durumları Üzerine Etkisi

Yusuf Dinçer Kocaman, Mehmet Latif Kara, Serhat Yamaç, Gökhan Apsur, Gülzade Uysal
Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Amaç: Çalışma bir üniversitede öğrenim gören hemşire öğrencilerin internet kullanım düzeylerinin siber mağdur olma durumları üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışmanın evrenini bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören 174 hemşire öğrenci oluşturmakta olup evrenin tamamına ulaşılmak hedeflenmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden 142 hemşirelik öğrencisi örneklemini oluşturmuştur. Veriler, Ocak 2016- Mart 2016 tarihleri arasında "Soru formu", "İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ)" ve oluşan "Siber Mağduriyet Ölçeği (SMÖ)" ile toplanmıştır. İBÖ, Young (1996) tarafından geliştirilmiş olup Bayraktar (2001) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 20 sorudan oluşmakta olup "5=devamlı", "4=çok sık", "3=çoğunlukla", "2=arada sırada", "1=nadiren" ve "0=hiçbir zaman" seçeneklerinden oluşmaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesinde 80-100 arası internet bağımlısı, 50-79 puan arası sınırlı semptom gösterenler ve 49-0 puan arası semptom göstermeyenler olarak tanımlanmıştır. SMÖ, Arıca, Tanrikulu ve Kınay (2012) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 24 maddeden oluşmakta olup ikili (Hayır, Evet) skala üzerinden yanıtlanmaktadır. "Hayır" bir puan olarak, "Evet" yanıtı ise iki puan olarak değerlendirilmektedir. Ölçekten en düşük 24, en yüksek 48 puan alınmakta puanın yükselmesi siber mağdur olma durumunun yüksekliğini göstermektedir. Veriler SPSS 21.0 programında uygun istatistiksel yöntemler kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %67,6'sı kadın olup %35'i ikinci sınıf öğrencisidir. Yaş ortalamaları $22,76 \pm 2,12$ 'dir. Öğrencilerin %85,2'sinin kendine ait internet bağlantısı olan tablet/bilgisayarı olduğunu, tamamına yakınının (n=138) ise akıllı telefon kullandığı bulunmuştur. Hemşire öğrencilerin günlük ortalama internet kullanımlarının $7,70 \pm 6,398$ saat olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin siber mağdur olma ölçeği puanları ile internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki ilişki incelendiğinde; bağımlılık semptomu göstermeyen öğrencilerin ($29,45 \pm 6,28$), sınırlı bağımlılık düzeyinde ($30,51 \pm 5,41$) ve internet bağımlısı düzeyinde ($37,00 \pm 0,00$) olan öğrencilere göre siber mağduriyet puanlarının daha düşük olduğu bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0,009$).

Sonuç ve öneriler: Çalışmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puan arttıkça, siber mağduriyet ölçek puanlarının da arttığı görülmektedir. Çalışma farklı ve daha büyük örneklem grupları ile genişletilebilir. Ayrıca risk grubunda olan adölesanlarla güvenli internet kullanımı ve siber mağduriyeti önlemeye yönelik geliştirilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, öğrenci, internet bağımlılığı, siber mağduriyet

[PS-277]

Tablet ve Akıllı Telefon Bağımlılığında Kaçınılmaz Bir Sonuç: Tech-Neck Hastalığı

Büşra Akın, Şenay Ergene, Semra Atasayar
Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ankara

Giriş: Teknolojinin aşırı kullanımı sonucu, birçok fiziksel ve psikolojik rahatsızlığın ortaya çıkmasıyla tıp dünyasında yeni hastalık kavramları ortaya çıkmaktadır. Bu yeni kavramlardan biri olan Tech-Neck hastalığı, ülkemizde akıllı telefon hastalığı olarak da bilinmektedir. Bu hastalık, akıllı telefon ve tabletlerin sık kullanımına bağlı olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu bildiride, günümüz gençlerinde çok yaygın görülen tablet ve akıllı telefon bağımlılığının neden olduğu güncel bir sorun olan Teck-Neck hastalığı ele alınacaktır.

Teck-Neck hastalığı akıllı telefon ve tablet kullanan herkesi etkiyebilmektedir. Ancak Amerikan Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi'nin (NASA) yapmış olduğu araştırmalarda, hastalığın en çok gençlerde ve ofis çalışanlarında görüldüğü saptanmıştır. Çalışmalarda ayrıca, özellikle gençlerin sosyal medya bağımlılıkları, çalışanların sürekli akıllı telefon ve tabletleriyle ilgilenmelerinin bu durumu ortaya çıkardığı belirlenmiştir. Literatürde, Tech-Neck hastalığının başlıca nedenlerinin kötü duruş, boynun esnememesi, aşırı kifotik (kambur) duruş, skapular uzama, uzun süre bilgisayara bakma, genel hareketsizlik olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca, başın 15 derece öne eğilmesiyle boyuna 13 kilogram, çeneye değdirilerek saatlerce ekrana bakılmasıyla da boyuna yaklaşık 27 kilogram yük bindiği ve bu sorunun tetiklendiği belirtilmektedir. Tüm bu nedenler, hastalığa özel gergin ve zayıf boyun kasları, boyun fıtığı, kronik boyun ağrısı, boynun doğru pozisyonda tutulamaması, sinir problemleri, uyuşma ve karıncalanma, alt çene bölgesinde sarkma ve boyun bölgesinde erken kırışıklıklar vb. fiziksel etkilere yol açmaktadır. Hastalığın yol açtığı bu sorunların yaşanmaması için doğru duruşun sağlanması, akıllı telefon ve tablet kullanım saatlerinin sınırlandırılması/düzenlenmesi, çalışma saatleri içerisinde küçük molaların verilmesi, esneme hareketlerinin yapılması ve egzersiz programlarının düzenlenmesi ile ilgili önlemlerin alınması önerilmektedir.

Sonuç: Günümüz gençlerinde yaygın olan tablet ve akıllı telefon teknolojilerinin aşırı kullanımına bağlı ortaya çıkan sağlık sorunlarının ve önlemlerinin bilinmesi, gelecekte yaşanabilecek sağlık sorunlarının önlenmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tech-Neck, akıllı telefon hastalığı, teknoloji ve sağlık

[PS-278]

Temel Yaşam Desteği Eğitiminde Simülatör Kullanımı

Aynur Koyuncu, Mehmet Eren Gökçen, Merve Dalak, Ezgi Eralp, Begüm Sarmış, Büşra Özdemir
Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Giriş:

Simülasyon uygulamaları; hastaya herhangi bir zarar vermeden öğrencilerin uygulama davranışlarının sonucunu değerlendirmesine fırsat vermektedir. Kriz durumlarında ya da acil durumlarda hemşirelik uygulamasının ne olması gerektiğini sonuçlarıyla birlikte göstermekte öğrencileri böyle durumlara hazır hale getirmektedir (1).

Temel yaşam desteği; kardiak arrestin altında yatan neden geri döndürülünceye kadar yeterli solunum ve dolaşımın sürdürülmesi olarak tanımlanmaktadır. Yaşam zinciri etkili olarak uygulandığında erken kardiyopulmoner resistasyon sağlanır, ani ölümler azalır. Ventriküler fibrilasyona bağlı hastane dışı kardiak arrestlerde sağ kalma oranı %50 ye kadar artırılabilir. Müdahale edilmeyen her dakikada sağ kalım şansı % 7- %10 oranında azalır (2).

Temel Yaşam Desteğinde Simülatör Kullanımı:

Temel yaşam desteğinde simülatör kullanımı öğrenmede klinik uygulamaya mümkün olduğunca benzer bir durum oluşturularak özellikle bilgi uygulama kritik düşünmenin entegre edilmesi sağlanabilir (1). Simülasyon maketleriyle solunum değerlendirme yapılabilen solunum sesleri dinlemeyle ayırt edilebilmektedir. Ayrıca kalp masajı yapılabilir, masajın sayısı etkinliği kan basıncına yansımaları monitörden değerlendirilebilir. Defibrilasyon uygulanabilir, defibrilasyonun başarısı ya da başarısızlığının EKG ritmine ve kan basıncına yansımaları değerlendirilebilir. Doksan üç sağlık profesyoneliyle yapılan bir çalışmada katılımcıların göğüs kompresyonu performansını arttırmak için görsel geri bildirim veren simülasyon maketleri kullanılmış bu cihazların sağlık çalışanlarının kompresyon becerisinin arttırdığı bildirilmiştir. (3). Erkek ve kadın hastalarda ani kalp durması riskleri eşitken kardiyopulmoner resistasyon uygulanan kadın hastaların hayatta kalma olasılığı daha düşüktür. Bunun nedeni kadın hastaların göğüs bölgesinin açılması sosyokültürel normlar nedeniyle kısıtlı olmasıdır. 69 katılımcıyla yapılan bir araştırmada giysileri bulunan kadın ve erkek maketlerde resistasyon uygulanmış katılımcıların kadın maketinin kıyafetlerini açmak için daha tereddütlü olduğu belirlenmiştir kadın simülasyon maketlerine ihtiyaç olduğu belirlenmiştir (4).

Sonuç: Daha fazla hayat kurtarmak için kaliteli bir eğitim gerekmektedir. Bu nedenle hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımının yaygınlaşması, ileri teknoloji içeren simülatör merkezlerinin kurulması; hemşirelerin bakım standartlarının artması ve tıbbi hataların azalmasına olumlu katkı sağlayacaktır. Hemşireler gerçeğine yakın uygulamalar ile aldıkları eğitimle kardiak arrest sonrası sağ kalım oranını arttırabilirler.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, Simülasyon, Temel yaşam desteği

[PS-279]

Öğrenci Hemşirelerin Bilgisayar Kullanma Becerileri, Bilgisayar Kullanmaya İlişkin Tutumları ve Bilgisayara Yönelik Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi

Aslı Sis Çelik, Murat Üstün, Nur Şehadet Altay, Cansu Aslantaş
Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Amaç: Öğrenci hemşirelerin bilgisayar kullanma becerileri, bilgisayar kullanmaya ilişkin tutumları ve bilgisayar kaygı düzeylerinin belirlenmesidir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte yapılan araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde okuyan 1170 öğrenci oluşturmuştur. %3 kabul edilebilir hata payı ve %99 güven seviyesinde 694 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan "Anket Formu", "Bilgisayar Kaygı Ölçeği" ve "Bilgisayar Kullanma Becerileri ve Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler SPSS programında değerlendirilmiş ve verilerin değerlendirilmesinde yüzdellik, ortalama, Kruskal Wallis, T testi, ANOVA ve Korelasyon analizleri yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %73.2'si bayan. %26.8'i erkektir. Yaş ortalamaları 21.05 ± 1.64 (min:17-max:29)'tür. Öğrencilerin %24.8'i 1.sınıf, %25.1'i 2.sınıf, %24.5'i 3.sınıf, %25.6'sı 4.sınıf öğrencisidir ve %61.8'i yurttadır. Öğrencilerin %55.2'sinin sadece taşınabilir cihazı, %36.9'unun ise hem bilgisayar hem de taşınabilir cihazı bulunmaktadır.

Öğrencilerin Bilgisayar Kaygı Ölçeği puan ortalamaları 39.93 ± 14.81 (min:20-max:93)'dir.

Öğrencilerin Bilgisayar Kullanma Becerileri ve Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamaları 72.91 ± 13.62 (min:36. max:113)'dir. İki ölçeğe ait puan ortalamaları arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. ($r: -.161, p=0.000$)

Öğrencilerin cinsiyete, sınıflarına ve bilgisayar veya taşınabilir cihaza sahip olma durumlarına göre Bilgisayar Kaygı Ölçeği ile Bilgisayar Kullanma Becerileri ve Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Ayrıca yaş ortalamaları ile Bilgisayar Kullanma Becerileri ve Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamaları arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. ($r: -.080, p=0.035$)

Sonuç: Öğrencilerin bilgisayarlara yönelik kaygı düzeylerinin düşük olduğu, bilgisayar kullanma becerilerinin orta düzeyde iyi olduğu ve bilgisayarlara yönelik orta düzeyde olumlu tutuma sahip oldukları saptanmıştır. 2.sınıf öğrencilerinin, Erkeklerin ve sadece bilgisayara sahip olanların bilgisayarı daha iyi kullandığı ve bilgisayar kullanmaya yönelik daha olumlu bir tutuma sahip olduğu, bayanların ve 3.sınıf öğrencilerinin bilgisayara yönelik daha kaygılı olduğu söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin yaşı arttıkça bilgisayar kullanma becerilerinin azaldığı ve olumsuz tutuma sahip oldukları bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: bilgisayar kaygısı, bilgisayar kullanma becerisi, öğrenci hemşire, tutum

[PS-280]

Hemşirelik Öğrencilerinin "Disleksili Çocuğa Şarkı İle Egzersiz Eğitimi"ne İlişkin Deneyimleri

Tuğçe Huşut, Lütfiye Çelik, Engin Dursun, Huriye Yılmaz, Hayriye Yıldız, Gülseren Donsak, Ufuk Hünerci, Sadiye Alptekin, Nevra Demir
Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ankara

Amaç: Çocuklara verilen hasta eğitiminde, çocuğun ve ailesinin hastalıkla daha iyi baş etmesi ve uyum sağlayabilmesi amacıyla terapötik yöntemler kullanılmaktadır. Bu yöntemlerden biri müzik ve müzikle yapılan aktivitelerdir. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin disleksili bir çocuğa şarkı ile egzersiz eğitiminin etkinliğini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Hemşirelikte Öğretim dersinin bir aktivitesi olarak yapılmıştır. Çalışmada disleksi ve skolyoz hastalığı olan bir çocuğa yönelik, danışman öğretim elemanının yardımıyla skolyoz tedavisinde yapılması gereken egzersizler ritmik şarkı sözleri ile yazılmıştır. Egzersizin sınıfta sunulması için role-play yönteminden yararlanılmıştır. Şarkıya eşlik etmesi için öğrencilerin tasarladıkları müzik aletleri (darbuka, marakas, tef) kullanılmıştır. Şarkıyı söylerken eş zamanlı olarak egzersizler uygulanmıştır. Dersi alan öğrencilere (n:52) aktivite sonunda eğitimi değerlendirmeleri istenmiştir. Eğitimin değerlendirilmesinde araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 9 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdeler hesaplanmıştır.

Bulgular: Eğitimi değerlendiren öğrencilerin %61,5'i yeni bilgiler öğrendiğini, %19,2'si bilgilerinin pekişmesini sağladığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %45'i eğitimde en çok hoşlarına giden şeyin öğrendiği bilgileri eğlenceli bir şekilde test edebilmesi, %23,5'i zorunlu olduğunu düşünmeden yeni şeyler öğrenmesini ve %17,6'sı konuyu kısa ve öz bir şekilde tekrar ederek bir bütün olarak görebilmem olarak belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrencilerin %94'ü eğitimi izlerken hem eğlendiğini hem de öğrendiğini belirtirken, %55,7'si disleksili bir çocuğa şarkı ile eğitim vermek istediğini ifade etmiştir.

Sonuç: Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, hemşirelik öğrencilerinin şarkı ile egzersiz eğitimini hem eğitici hem de eğlenceli buldukları ve uygulamalarına yansıtmak istedikleri söylenebilir. Bu nedenle, hasta eğitiminde terapötik yöntemlerin kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: disleksi, hasta eğitimi, skolyoz, şarkı

[PS-281]

Hemşirelik Öğrencilerinin Üreme Sağlığı Davranışlarının ve Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi

İşıl Can¹, Kübra Yıldırım¹, Aslıhan Hayta¹, Serpil Abalı Çetin²

¹Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi

²Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi

Amaç: Hemşirelerin sağlığı geliştirici ve koruyucu rolü düşünüldüğünde, üreme sağlığı davranışlarını, üreme sağlığı sorunlarından korunma yollarını yeterli düzeyde ve eksiksiz bilmesi, muayeneleri aktif bir şekilde yapabilmesi, öğretebilmesi gereklidir. Bu gerçekten yola çıkarak planladığımız araştırmada hemşirelik bölümündeki kız öğrencilerin üreme sağlığı davranışlarının ve bu konuya yönelik bilgi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan bu araştırma gerekli tüm izinler alındıktan sonra Kasım 2015-Mart 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü öğrencileri arasından araştırmaya katılmaya kabul eden toplam 106 kız öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında literatür doğrultusunda hazırlanan 35 maddelik anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin yaş ortalamalarının $21,35 \pm 1,73$ olduğu, %58,5'nin ailesiyle yaşadığı, çoğunluğunun sigara (%73,6) alkol (%66,0) kullanmadığı, %50'sinin üreme sağlığına ilişkin bilgi almadığı saptandı. Öğrencilerin sadece %43,4'nün perine temizliğini önden arkaya doğru yaptığı, ayakta banyo yapanların oranının %87,7, pamuklu iç çamaşırı kullananların oranının %91,5 olduğu, yarımından fazlasının (%54,7) vajinal akıntısının olduğu, %42,5'nin günlük ped kullandığı, menstrüal sikluslarının genellikle (%76,4) düzenli olduğu, %98,1'nin adet döneminde ped kullandığı belirlendi. Öğrenciler arasında genital yol enfeksiyonu geçirenlerin (n=15) %66,6'nın idrar yolu enfeksiyonu geçirdiği, Kendi Kendine Meme Muayenesi (KKMM) yapan öğrencilerin oranının %46,2 olduğu ve KKMM yapanların %50'sininde düzenli olarak yaptığı belirlendi. Araştırmaya katılan öğrencilerin sadece %0,9'nun (n=1) Human Papilloma Virus (HPV) aşısı yaptırdığı, üreme sağlığı davranışlarına yönelik bilgi düzeylerinin ise orta ve ortanın altında olduğu saptandı.

Sonuç: Çalışmamıza katılan öğrencilerin üreme sağlığı davranışlarının genellikle beklendik düzeyde olmadığı, bilgi düzeylerinin ise orta ve ortanın altında olduğu ortaya çıkarıldı.

Anahtar Kelimeler: üreme sağlığı, üreme hijyeni, CYBH

[PS-282]

Çocuklarda Kullanılan Antiepileptik İlaçların Yan Etkilerinin Yönetiminde Hemşirelik Yaklaşımları

Fatma Dilek Turan Gürhopur, Ayşegül İşler Dalgıç
Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Giriş: Epilepsi tahmin edilemeyen sıklıkta yaşanan nöbetlerle tanımlanan bir bozukluktur. Epilepsi dünya üzerinde yaklaşık 50 milyon insanı etkilemektedir. Böylece epilepsinin hem çocuk hem de erişkinde en yaygın hastalıklar arasında olduğu görülmektedir. 0-16 yaş arasındaki Türk çocuklarında epilepsi yaygınlığını %0.8 olarak bildirilmiştir. Bu oran Türkiye’de yaklaşık 600 bin epilepsi hastalığı olan çocuk olduğunu göstermektedir.

Amaç: AEİ’lerin etkileri hakkında hemşireler tarafından çocuk ve aileye bilgi verilmesinin, ailenin yaşadığı korku ve suçluluk duygusunun giderilmesinde yararlı olacağını vurgulamaktır. Epilepsi tedavisinde birçok alternatif olsa da, öncelikli tedavi yaklaşımı olarak antiepileptik ilaç (AEİ) tedavisi tercih edilir. Fakat AEİ ile tedavi tamamen risksiz değildir. Epilepsinin doğası gereği AEİ’lerin uzun süre ya da yaşam boyu kullanılması nedeniyle yan etki oranı daha fazladır. Pediatrik grupta ise durum daha önemlidir. En sık görülen yan etkiler; baş dönmesi, dengesizlik, bulantı, görme bozukluğu, baş ağrısı, uyuklama iken, daha nadir görülen fakat ciddi yan etkiler ise; pankreatit, solunum depresyonu, polikistik over ve hepatik bozukluklardır. Antiepileptik ilaçların yan etkilerini bilmek, klinik antiepileptik kullanımına karar vermede dikkate alındığı için oldukça önemlidir. Antiepileptik ilaçların yan etkilerinin tespiti ILAE tarafından da önemsenmektedir. Yan etkileri kesinleşen ilaçların bir standardizasyonla sistematik hale getirilmesi ve bir rehber aracılığıyla bu yan etkileri paylaşılması ILAE tarafından önerilmektedir. Ancak yeterli çalışma olmadığından çocuklardaki yan etkiler erişkin makalelerinden ulaşılarak tahmin edilmektedir. Oysaki çocuğun anatomisi, metabolik durumu, öyküsü ve klinik bulguları erişkinden oldukça farklı olduğundan yan etkiler erişkinine genellenemez. Böyle ciddi yan etkilere sahip olan ilaç grubunu alan çocuklarda yan etki tespiti, düzenli izlemlerin yapılması, istatistiksel analizlerin yapılması ve bunların standardizasyonu hayati önem taşımaktadır. Bu hususta tüm aileye eğitim verilmesi, “İlaç Güvenliği İzlem Komiteleri”nin açılması oldukça önemlidir. Hemşireler bu konuda anahtar role sahiptir. AEİ’lerin yan etkileri ailelere anlatılmalı, yan etkiler izlemlerde ayrıntılı öykü ile değerlendirilmelidir. **Sonuç:** Epilepsi hastalığına sahip çocuk ve ebeveynlere verilen eğitimlerde AEİ’lerin yan etkileri konusunda bilgi verilmesi oldukça önemli bir hemşirelik yaklaşımıdır.

Anahtar Kelimeler: antiepileptik ilaç, çocuk, ebeveyn, hemşire

[PS-283]

Bireylerin beslenme düzeni ve internet bağımlılıkları

Meryem Fırat, Müslüm Gökalp, Süleyman Başar, Esra Demir, Sercan Tikit
Erzincan Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Erzincan

Giriş-Amaç:

Teknoloji gelişmişliğin ve çağdaşlaşmanın bir ölçütü olarak insan hayatını kolaylaştırıp toplumsal gelişime olumlu katkı sağlarken diğer yandan da internetin bilinçsiz kullanımından kaynaklanan bazı sorunları ve tehlikeleri beraberinde getirmektedir. Bu araştırma bireylerin beslenme düzeni ve internet bağımlılık düzeylerini belirleyebilmek amacıyla kesitsel ve tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Yöntem:

Araştırmanın evrenini Erzincan il merkezinde bulunan bir internet kafeye başvuran bireylerin tamamı oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise 29 Şubat 2016 ve 26 Mart 2016 tarihleri arasında internet kafeye gelen, iletişim kurulabilen, araştırmaya katılmayı kabul eden 180 birey oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında sözlü ve yazılı onam alınmış, etik ilkelere uyulmuştur. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış anket formu, İnternet Bağımlılık Ölçeği ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, SPSS 17 paket programı ile değerlendirilmiştir.

Bulgular:

Yaş ortalaması 19.82 ± 3.80 bulunan bireylerin %94.4'ünü erkekler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan bireylerin %47.2'sinin lisede okuduğu, %72.8'inin gelirinin giderine dengeli olduğu, %66.1'inin ailesi ile yaşadığı belirlenmiştir. Bireylerin beslenme düzenleri incelendiğinde %57.8'inin günde 3 öğün yemek yediği, %35.6'sının 1 ara öğün yediği, %65.6'sının internet başındayken bir şeyler yiyip içtiği bulunmuştur. İnternet başında bir şeyler yiyip içen bireylerin %28.3'ü cips kuruyemiş, %18.3'ü ana öğün yemeği ve %15.6'sı da fastfood türünde yiyecekler yediğini ifade etmiştir. Yine aynı şekilde %32.8'i asitli kafeinli içecekler tüketirken sadece %3.3'ü su tükettiğini söylemiştir. Araştırmaya katılan bireylerin BKİ'leri 22.38 ± 3.28 bulunurken, internet bağımlılık ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları 101.50 ± 32.77 olarak bulunmuştur.

Araştırmaya katılan bireylerin beden kitle indeksleri ve internet bağımlılık düzeyleri arasında yapılan korelasyon analizinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Sonuç:

Sonuç olarak, araştırma kapsamına alınan bireylerin BKİ ve internet bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, İnternet, Bağımlılık

[PS-284]

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sağlığı Algılama ve Sağlık Hizmetlerini Kullanım Durumları

Alaattin Altın¹, Hilal Aydın², Şeyma Bilge²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Evde Bakım Hemşireliği Anabilim Dalı, Samsun

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, Samsun

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sağlığı algılama ve sağlık hizmetlerini kullanım durumlarını belirlemektir

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı araştırma ilkelerine uygun olarak planlanan bu çalışma, 27 Kasım 2015-12 Aralık 2015 tarihleri arasında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim, Fen-Edebiyat, Mühendislik, Ziraat, İlahiyat ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören ve çalışmaya katılmayı kabul eden 80 yabancı uyruklu öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmanın verileri, "Veri Toplama Formu" kullanılarak toplanmış ve elde edilen verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde) kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan yabancı uyruklu öğrencilerin yaş ortalaması 22,1 ±3.4 (min-max=18-34) olup %75.0'ı erkektir. Öğrencilerin %38.8'i Mühendislik, %35.0'ı Eğitim, %16.3'ü İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gördüğü saptanmıştır. Öğrencilerin %26,3'ü Azerbaycan, %16,3'ü Türkmenistan, %38,8'i Afrika ülkelerinden geldikleri belirlenmiştir.

Öğrencilerin %53,8'inin sosyal güvencesinin olmadığı, %21,3'ünün sık sık hastalandığı saptanmıştır. Öğrencilerin %68,8'i hastalandığında sağlık kuruluşuna başvurduğunu ve %70,9'u sağlık kuruluşlarından aldıkları hizmetten memnun olduğunu ifade etmiştir. Sağlık kuruluşuna başvuran yabancı uyruklu öğrencilerin %55,4'ü sağlık hizmetlerinden yararlanırken sorun yaşamış ve %58,1'i bu sorunun çözüldüğünü ifade etmiştir. Öğrencilerin %66,1'i sağlık hizmetlerinden yararlanırken kendileri ile iyi ilgilenildiğini düşünürken %21,4'ü sağlık kuruluşunda kendileri ile ilgilenilmeyeceğini düşünüp sağlık kuruluşuna gitmekten vazgeçtiklerini ifade etmiştir. Öğrencilerin çoğunluğu sigara (%83,3) ve alkol (%87,5) kullanmamakta, yarıdan fazlası (%52,5) günlük egzersiz yapmaktadır. Bu araştırma halen devam etmektedir. Üretilen sonuçlar elde edilen ilk bulgulardır.

Sonuç: Ondokuz Mayıs Üniversitesinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sağlık kuruluşlarından yararlanma durumlarının yüksek olduğu ve aldıkları hizmetten memnun kaldıkları saptanmıştır. Bu durumun desteklenmesi ve sağlık kuruluşundan yararlanma konusunda sorun yaşayan öğrencilere rehberlik edilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlığı algılama, Sağlık hizmetleri, Öğrenci, Yabancı uyruklu

[PS-285]

Prekonsepsiyonel Bakımda Bilgi, Tutum ve Davranış

Tuğba Eyiüslü, Tuba Çaylı, Zeliha Manav, Şerife Koç, Ayşe Sonay Türkmen
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Karaman

Amaç: Bu araştırma, kadınların gebelik öncesi dönemdeki sağlık uygulamalarına yönelik bilgi, tutum ve becerilerini belirlemek amacıyla kesitsel tipte yapıldı.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini Karaman ilindeki Aile Sağlığı Merkezleri'ne kayıtlı olan 18-45 yaşları arasındaki evli kadınlar oluşturuldu. Evrenin tamamı örneklem kapsamına dahil edildi.

Araştırmaya katılmayı kabul eden 191 kadın ise örneklemi oluşturdu. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu kullanıldı. Anket formunda kadınların sosyo-demografik özelliklerine yönelik 8 soru; gebelik öykülerine, bilgilerine ve gebelik öncesi davranışlarına yönelik 36 soru bulunmaktadır. Ayrıca anket formunda 14 sorudan oluşan ölçüm değerlendirilmesi bulunmaktadır. Verilerin analizinde yüzde, ortalama, min-maks, standart sapma değerleri, t testi ve ANOVA kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılanların (n=191) yaş ortalamasının $33,52 \pm 7,54$, tamamına yakınının evli (%90,1) ve sosyal güvencesinin olduğu (%92,7) belirlendi. Kadınların yarıya yakını ilkokul mezunu (%41,9) ve herhangi bir işte çalışmıyordu (%41,4). Kadınların bilgi toplam puanı $9,78 \pm 2,85$; davranış toplam puanı $9,77 \pm 5,13$; tutum toplam puanı $51,54 \pm 13,82$ ve risk toplam puanı $4,28 \pm 5,24$ olarak saptandı. Puanlar arasındaki anlamlılık düzeyi değerlendirildiğinde risk puanı ile davranış, bilgi ve tutum puanı arasında anlamlı farklılık olduğu ($t_{davranış} = -10,320$, $p_{davranış} = 0,000$; $t_{bilgi} = -13,002$, $p_{bilgi} = 0,000$; $t_{tutum} = -44,395$, $p_{tutum} = 0,000$) ve davranış, bilgi ve tutum puan ortalamaları arttıkça risk puanının azaldığı belirlendi. Kadınların eğitim ve medeni duruma göre bilgi ve davranış puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu ($p < 0,05$) saptandı.

Sonuç: Kadınların risk ve davranış puan ortalamalarının ortalama değerinin altında, bilgi ve tutum puan ortalamalarının ise ortalama değerinin üstünde olduğu saptandı. Tüm puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu bulundu. Puan ortalamalarının ayrıca sosyo-demografik özelliklerden etkilendiği belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Prekonsepsiyonel Bakım, gebelik, hemşirelik

[PS-286]

Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve Depresyon İlişkisi

Harun Özbey¹, Yeter Kurt², Birsal Canan Demirbağ³

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Trabzon

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Mesleki Esaslar Ana Bilim Dalı, Trabzon

³Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Trabzon

Amaç: Üniversite öğrencilerinde depresyon oluşumunda en büyük nedenlerinden biri olan internet bağımlılığı, depresyonun sebebi ya da sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma öğrencilerin internet bağımlılığı ve depresyon düzeylerini belirleyerek, aralarındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç-Yöntem: Araştırma, KTÜ Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden izin alındıktan sonra 78 dördüncü sınıf öğrencisinden, araştırmaya katılmayı kabul eden 55 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve Beck Depresyon Ölçeği kullanılarak 1- 30 Ocak 2016 tarihleri arasında toplanmış, yüzde, ortalama, Korelasyon, ANOVA, T testleri, Mann Withney U ve Kruskal Wallis testleri ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %58' i erkek, %93'ünün babası ve tamamının annesi hayattadır. Tüm öğrenciler ebeveynleriyle beraber yaşamakta ve ekonomik gelirlerinin % 53'ü asgari düzeydedir. Öğrencilerin annelerinin %78'i ortaöğretim mezunu ve %84'ü çalışmazken, babalarının %50'si ortaöğretim mezunu ve %84'ü çalışmaktadır. Ebeveynlerin % 53'ü interneti kullanmayı bilmemektedir. Öğrencilerin %84'ünün evinde bilgisayar olup, %75'inin kendi odasında bilgisayar olduğu, %40'ı internet ile okulda tanışmıştır. Öğrencilerin % 75'i en sık evde internete girmekte ve %22'si haftada 20 saatten fazla internete zaman ayırmaktadır. Öğrencilerin İnternet Bağımlılık Ölçeği puan ortalaması $M=131.27 \pm 31.63$ 'dir. Öğrencilerin internet bağımlılıkları cinsiyete ve internete ayırdıkları zamana göre farklılık göstermektedir. Bu farklılığın haftada 20 saatten fazla internete zaman ayıran ($KW=24.71, p=0.00$) ve kız öğrencilerden ($WU=226.50, p=0.016$) kaynaklandığı belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin, Beck Depresyon Ölçeği puan ortalaması $M=10.92 \pm 6.96$ olduğu ve demografik değişkenlerin depresyon üzerine etkisi olmadığı ($p>0.05$) saptanmıştır. Öğrencilerin internet bağımlılığı ve depresyon arasında ilişki ($p=0.874$) belirlenmemiştir.

Sonuç: Araştırma sonucunda öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin yüksek ve depresyon düzeylerinin düşük olduğu, öğrencilerde internet bağımlılığının depresyon üzerinde etkili olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, İnternet bağımlılığı, Depresyon

[PS-287]

Hemşirelik Öğrencileri Elektromanyetik Kirliliğin Farkında Mı?

Nil Küçük, Seda Sakar, Fatma Yılmaz, Yağmur Karataş, Suna Eser, Hilal Karadağ, Hülya Kaya
İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Amaç: Elektromanyetik kirlilik; çevre ve insan sağlığı üzerinde olumsuz etkilere sahip elektrik ve manyetik alan bileşen dalgalarının oluşturduğu alanın limit değerlerin üzerinde olmasıdır. Gelecekte sağlık hizmeti verecek olan hemşirelik öğrencilerinin elektromanyetik kirliliğin farkında olarak mezun olmaları önemlidir. Bu durum hemşirelik öğrencilerin elektromanyetik kirliliğe ilişkin farkındalıklarının belirlenmesi ve bu doğrultuda eğitim programlarının yapılandırılması gerekliliğini doğurmaktadır. Tanımlayıcı tipteki bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin elektromanyetik kirlilik farkındalıklarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini; İstanbul ilinde yer alan bir hemşirelik fakültesinin 2015-2016 öğretim yılında öğrenim gören tüm öğrenciler (1202), örneklemini; verilerin toplanması sırasında okulda bulunan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler (n:906) oluşturmaktadır.

Araştırmada etik kurul onayı, kurum izni ve bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Veri toplama aracı olarak Bilgi Formu ve Elektromanyetik Kirlilik Farkındalık Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek elektromanyetik kirlilik ve ekosistem, elektromanyetik kirlilik algısı, elektromanyetik kirliliğin sağlık üzerine etkisi, elektromanyetik kirlilik farkındalığı alt boyutlarından oluşmaktadır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde, SPSS 16 paket programı kullanılarak, tanımlayıcı istatistiksel metotların (ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde dağılımları) yanı sıra parametrik testlerden Student-t testi ve One-Way ANOVA kullanılmıştır. Gruplar arası karşılaştırmalar için çoklu karşılaştırma (post-hoc) testlerden Bonferroni, Tukey testi uygulanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların % 86'sı kadın, %60,9'u apartman dairesinde yaşamaktadır. Katılımcıların %71,3'ü elektromanyetik kirlilik ile ilgili bilgi sahibi olduğunu ifade etmiştir. Elektromanyetik kirliliğe yönelik önlem almada %34,1'i bireylerin, %30,6'sı hükümetin sorumlu olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %98,8'i cep telefonu/bilgisayar kullandığını ancak kullananların % 90'ı Sar değerini dikkate almadığını belirtmiştir. Öğrencilerin elektromanyetik kirlilik konusunda farkındalık düzeyi (129,26±15,20) yüksek bulunmuştur. Elektromanyetik kirlilik farkındalığı ile öğrencilerin yaş, sınıf, bilgi sahibi olma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0,05).

Sonuç: Sonuçlar, hemşirelik öğrencilerinin elektromanyetik kirliliğin farkında olduğunu ancak bu farkındalığın daha da geliştirilebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: elektromanyetik kirlilik, farkındalık, hemşirelik öğrencileri

[PS-288]

Öğrenci Hemşire Bakış Açısıyla Kültürlerarası Farklılıkları Gözleme: Erasmus + Deneyimi

Kübra Delican, Duygu Sezgin
Bezmialem Vakıf Üniversitesi, İstanbul

Giriş: Bireyler içinde buldukları toplumun değerleri ve kültürel özellikleri ile etkileşim halinde olmaktadır. Sağlık çalışanı olarak hemşirelerin, rol ve sorumlulukları doğrultusunda bakım verdikleri sağlıklı/hasta birey, aile ve toplumu kendi sosyokültürel değer ve normlarında incelemeleri ve yaklaşımlarında bunu göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Bu bağlamda bu derlemenin amacı, kültürel farklılıkların bakıma olan yansımalarının öğrenci hemşire bakış açısıyla değerlendirilmesidir.

İstanbul'da bir vakıf üniversitesinde üçüncü sınıfta öğrenim görmekte olan hemşirelik bölümü öğrencisi, Erasmus+ Öğrenim Hareketliliği kapsamında Kadın Sağlığı ve Hastalıkları, Hemşirelikte Etik ve Mevzuat, Risk Önleme ve İspanyolca derslerini almak ve klinik uygulama yapmak amacı ile İspanya Vigo Üniversitesi'nde bulunmuştur. Vigo şehrinde yer alan bir devlet hastanesinin kadın doğum servisinde beş ay süreyle klinik gözlem yapan öğrenci, gebelik, doğum ve lohusalık sürecine ilişkin kültürel farklılıkları değerlendirme imkanına sahip olmuştur.

Avrupa ülkelerindeki bireylerin yaşam standartları ve refah düzeyindeki farklılıkların yanı sıra, yaşamlarında bireysellikten yana olmaları ve diğer kültürel özelliklerin etkisiyle, yataklı tedavi kurumlarında hizmet alma sürecinde refakatçi ve ziyaretçi kavramlarına bakış açısı da değişmektedir. Türk kültüründe yaygın olarak, gebe olan bir kadının doğum sürecinde aile bireylerinden biri, kadının yanında refakatçi olarak bulunup fiziksel ve psikolojik gereksinimlerini karşılama konusunda ona destek olmaktadır. İspanya'da ise gebelik, doğum ve lohusalığın neden olduğu gereksinimlerin, doğal süreçler ile ilişkili olduğu düşüncesi benimsenmekte; buna bağlı olarak kadın hastanede bebeği ile yalnız kalmakta ve yakınları tarafından sadece günün belirli saatlerinde ziyaret edilmektedir. İkinci olarak, mahremiyet algısında farklılıklar gözlenmiştir. Türk kültüründe muayene sırasında mahremiyet kadın açısından oldukça önemlidir. Yapılan gözlemler sonucunda Vigo şehrindeki hastaneye başvuran kadınların odak noktasının; tıbbi uygulamalar sırasında kendi vücutlarının başkaları tarafından görülmesinden daha öncelikli olarak, sağlığı ile ilgili olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Vigo şehrindeki hastaneye başvuran kadınların gebelik, doğum ve lohusalık sürecindeki bireysel rol ve sorumluluk algıları ile mahremiyet kavramına bakış açıları farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Bu konuda bireysel ve kültürel farklılıkların derinlemesine incelendiği nitel hemşirelik araştırmalarının yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erasmus+ Öğrenim Hareketliliği, Kültürlerarası Hemşirelik, Mahremiyet

[PS-289]

Sağlık Hizmetlerinde Kateter İle İlişkili Üriner Sistem Enfeksiyonlarının Durum Ve Önlenmesinde Teknolojik Ürün Eksikliği Aysima Söğüt, Fatma Yalçın

ŞİFA ÜNİVERSİTESİ, SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ, HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ, İZMİR

Nazokomial Üriner sistem enfeksiyonları en sık karşılaşılan hastane enfeksiyonlarıdır. Üriner kateter doğru endikasyonlarda vazgeçilmez bir uygulama olmakla beraber, yapılan araştırmalar bize gösteriyor ki hastane kaynaklı üriner sistem enfeksiyonu gelişmesinin %80' i sondası olan hastalarda meydana geldiği görülmüştür. Yakın zamanda çok merkezli bir nokta prevalans çalışmasında Türkiye' deki hastanelerde gelişen İYE 'lerin %65.3 ü kateter kullanımıyla ilişkili bulunmuştur. Nazokomial üriner sistem enfeksiyonları piyüri, bakteriüri, hipotermi, sistit, akut pylonefrit gibi ciddi komplikasyonlara sebep olmaktadır. Sağlık kökenli enfeksiyonların özellikle yoğun bakım ünitelerinde hasta güvenliği için tehdit oluşturmaktadır. Son beş yılda yapılan çalışmalara göre yoğun bakım ünitelerindeki kateter kullanım oranları etken ajanların katater ilişkisinde escherichia coli ve klebsiella spp 'nin ilk on patojen arasında olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda Uluslararası Enfeksiyon Kontrolü Konsoryumuna göre ülkemizde 2003 -2012 yılları arasında yapılan araştırmalar 19 şehirde, 29 hastanede, 647.316 hasta yatağında prospektif veriler toplanmıştır. Bu verilere göre ülkemizdeki hastanelerde üriner kateter enfeksiyon oranının fazla olduğu görülmüştür. Son on yılda gelişmekte olan ülkelerdeki (Arjantin, Brezilya, Kolombiya, Hindistan, Meksika, Fas, Peru ve Türkiye) 46 hastaneden 55 YBÜ'deki invaziv araç ilişkili hastane enfeksiyonu hızları değerlendirilerek Amerika verileri (NNIS) ile kıyaslanmıştır. Bu çalışmalara göre gelişmekte olan bu ülkelerdeki enfeksiyon oranı diğer ülkelere göre yaklaşık üç kat yüksek olduğu görülmüştür. ABD'de de son 10 yılda yapılan araştırmalar bize gösteriyor ki üriner sistem enfeksiyonlarının %65 ile %70 i önlenemiyor ve bu enfeksiyonlarının %80 ile %95 i kateter ile alakalıdır ve yine bu çalışmalar bize gösteriyor ki uygun önlemlerle %17 ile %69'u önlenememektedir. Önlenemediği takdirde maliyet artar, yatış süresi uzar, gereksiz antibiyotik kullanımı gerçekleşir. Sağlık personellerinin üriner kateter kullanımındaki hijyen ve bilgi eksikliği, sağlık kurumlarında önleyici teknolojik ürünlerin olmaması ve var olan ürünlerin geliştirilememesi konusundaki eksiklik göze çarpmaktadır. Sağlık kurumlarında kalite arttırımına yönelik çalışmalara ve teknoloji kullanılarak enfeksiyonu önleyici sağlık ürünlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: üriner kateter, enfeksiyon, komplikasyon, prevalans, teknoloji

[PS-290]

İstenmeyen Bir Bebeğe Sahip Olan Kadın, Anne Sevgisini Verebilir Mi? Evli Çiftler Küretaj Hakkında Ne Düşünüyor?

Hatice Karakaş¹, Eylem Karakuş¹, Cahide Gökmen¹, Gülşen Dilek¹, Asiye Sarıca¹, Sevgül Dönmez¹, Sezer Kısa²

¹Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gaziantep

²Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara

Amaç: Evli çiftlerin küretaj hakkında ne düşündüklerini belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Aralık 2015- Mart 2016 tarihleri arasında, Gaziantep Cengiz Gökçek Kadın Doğum Hastanesi'nde 562 evli kişi ile tanımlayıcı olarak yapılmış bir pilot çalışmadır. Veri toplama aracı olarak "Tanılama Formu" kullanılmıştır. Araştırma bulgularının analizinde; sayı, yüzde dağılımı kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalamasının 34.20±9.13, %50'sinin kadın, %46.3'ünün ilköğretim mezunu ve %68.9'unun gelir durumunun yeterli olduğu, %55.7'sinin herhangi bir aile planlaması yöntemi kullanmadığı saptanmıştır. Sizce bir kadın ne zaman küretaj yaptırmalı sorusuna, katılımcıların %46.3'ü "hiçbir zaman", %46.8'i "anne sağlığı riske girerse", %22.6'sı "tecavüze uğrayıp gebe kalırsa", %22.1'i "bebek sağlığı riske girerse", %12.8'i "evlilik dışı gebe kalırsa", %6.2'si "ekonomik gücü yoksa" yapılmalı cevabını vermiştir. Katılımcıların %80.1'i küretaj yaptırma kararının her iki eşin birlikte ortak vermesi gerektiğini belirtmektedir. Çiftlerin %47.7'si küretaj ile ilgili sosyal medya, basında çıkan haberlerden, %44.7'si küretaj ile ilgili çevredeki kişilerin görüşlerinden ve %34.5'i küretaj ile ilgili politikacıların yaptığı açıklamalardan etkilendiğini belirtmiştir. İstenmeyen bir bebeğe sahip olan kadın, anne sevgisini verebilir mi sorusuna, çiftlerin %30.1'i "veremez" yanıtını verirken, %86.1'i cenininde hakları olduğunu, %85.8'i küretajın bebeğin canına kast etme olduğunu, %82.6'sı küretajın kadının psikolojisini olumsuz etkileyebileceğini, %81.1'i küretajın günah olduğunu, %75.8'si küretajın kadına pişmanlık, %61.2'si küretajın kadına utanma duygusu hissettirebileceğini, %56.4'ü küretajın aile sağlığını olumsuz etkileyebileceğini, %50.9'u küretajın yasaklanması gerektiğini, %47.7'si küretaja karar vermede doktorunda hakkı olduğunu düşündükleri saptanmıştır. Katılımcıların %67.3'ü küretajın korunma yöntemi olarak kullanılmaması gerektiğini, %64.8'i küretaj için verilen yasal sürenin uzatılmaması gerektiğini, %61.4'ü küretajın daha sonra gebe kalmayı engellemeyeceğini, %54.1'i küretajın ücretsiz olmaması gerektiğini ve %49.3'ü küretajın cinsel hayatı olumsuz etkilemeyeceğini düşündükleri belirtmiştir.

Sonuç: Çiftlerin yarıya yakınının küretaja ilişkin bakış açılarının olumsuz olduğu ve istenmeyen gebeliğe sahip kadınların yine de anne sevgisi verebileceği bulunmuştur. Bu nedenle küretaj ve küretaja ilişkin uygun eğitim programlarının düzenlenmesi, kültürel farklılıkların göz önünde bulundurulması, aile planlaması hizmetleri içerisinde istenmeyen gebelikler ve sonuçları konusunda toplumun bilinçlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Küretaj, evli çift, aile planlaması, kültür

[PS-291]

Öğrencilerin de İnternet Kullanımı ile Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Ebru Karadeniz¹, Çiğdem Gamze Özkan², Birsal Canan Demirbağ³¹Karadeniz Teknik Üniversitesi²Sağlık Bilimleri Fakültesi / Hemşirelik Bölümü³Trabzon

Amaç: Eğitimin en üst noktası olarak kabul edilen üniversite öğrencilerinin teknolojik gelişmelere çabuk uyum sağladıkları ve interneti sıklıkla kullandıkları bilinmektedir. Bireyintoplum içinde yalnız kalması aşırı internet kullanımı ile sonuçlanabileceği gibi, aşırı internet kullanımının da bireyi toplumdandan uzaklaştırarak yalnızlığa sebep olduğubilinmektedir. Bu çalışma öğrencilerin internet bağımlılığı ve yalnızlık düzeylerini belirleyerek, aralarındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin internet bağımlılığının yüksek, yalnızlığın ise orta düzeyde olduğu ve öğrencilerde internet bağımlılığının yalnızlık üzerinde etkili olmadığı ortaya çıkmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma, KTÜ Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden izin alındıktan sonra 78 dördüncü sınıf öğrencisinden, araştırmaya katılmayı kabul eden 55 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve UCLA Yalnızlık- III Ölçeği kullanılarak tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımda gerçekleştirilmiştir. 1- 30 Ocak 2016 arasında toplanmış, yüzde, ortalama, Korelasyon, Mann Withney U ve Kruskal Wallis testleri ile değerlendirilmiştir

Bulgular: Öğrencilerin %58'ierkek olup, öğrencilerin tamamı ebeveynleri ile beraber yaşamaktadır ve gelirlerinin % 53'ü asgari düzeydedir. Öğrencilerin annelerinin %78'i ortaöğretim mezunu ve %84'ü çalışmazken, babalarının %50'si ortaöğretim mezunu ve %84'ü çalışmaktadır. Öğrencilerin ebeveynlerinin % 53'ü interneti kullanmayı bilmemektedir. Öğrencilerin %75'inin kendi odasında bilgisayar bulunurken, %40'ı internet ile okulda tanışmıştır. Öğrencilerin % 75'i en sık evde internete girmekte ve %22'si haftada 20 saatten fazla internete zaman ayırmaktadır. Öğrencilerin İnternet Bağımlılık ölçeği puan ortalaması $M=131.27 \pm 31.63$ olup, internet bağımlılıklarınıciyete ve internete ayırdıkları zamana göre farklılık göstermektedir. Bu farklılığınhaftada 20 saatten fazla internete zaman ayıran ($KW=24.71, p=0.00$) ve kız ($WU=226.50, p=0.016$) öğrencilerden kaynaklandığı belirlenmiştir. Yalnızlık ölçeği puan ortalaması $M=52.50 \pm 8.56$ olan öğrencilerin yalnızlık düzeyleri, gelir ve internetle ilk tanıştıkları yere göre defarklılık göstermektedir. Bu farklılığın gelir düzeyleri asgari olan ($WU=254.50, p=0.039$) ve internetle ilkevde tanışan ($KW=6.13, p=0.047$) öğrencilerden kaynaklandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin internet bağımlılığı ve yalnızlık düzeyleri arasında ilişki belirlenmemiştir ($p=0.927$).

Sonuç: Araştırma sonucunda öğrencilerin internet bağımlılığının yüksek, yalnızlığın ise orta düzeyde olduğu ve öğrencilerde internet bağımlılığının yalnızlık üzerinde etkili olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, internet bağımlılığı, yalnızlık

[PS-292]

Hemşirelik örgütlenmesinde sosyal medyanın yeri

Kader Kader Havuz

Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Giriş-Amaç: Hemşirelik; toplumun sağlığını koruma, geliştirme, hastalık durumunda iyileştirmeye yönelik bakım veren profesyonel bir meslek grubudur. Sosyal Medya; gelişen teknolojiyle birlikte insanların internet tabanlı haberleşme ağında aktif etkileşim içerisinde buldukları ve teknolojinin sağladığı anlık gelişmelerden haberdar olma dinamiklerini içeren teknolojidir. Günümüzde sosyal medya gerek mesleki gerek sosyal hayatta örgütlenmede ciddi önem taşımaktadır. Bu araştırmada hemşire derneklerinin örgütlenmede sosyal medyayı ne derecede kullandıklarını belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Türk Hemşireler Derneği web sayfası olan <http://turkhemsirelerdernegi.org.tr/> adresinde yapılan taramada belirlenen dernekler adına facebook, twitter ve instagram sayfalarından sosyal medya hesapları aranmıştır.

Bulgular: Türk Hemşireler Derneği <http://turkhemsirelerdernegi.org.tr/> web adresinde yaptığımız tarama sonucunda 22 tane hemşirelik derneğinin bulunduğu belirlenmiştir. Bunlardan 8 tanesinin facebook, 3 tanesinin twitter hesabının olduğu ve instagram hesaplarının bulunmadığı saptanmıştır.

Sonuç: Facebook, twitter, instagram gibi önde gelen sosyal medya programlarında yaptığımız aramalar sonucunda hemşirelerin bireysel anlamda sosyal medyayı aktif olarak kullandığı görülse de örgütsel anlamda çok aktif kullanılmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Hemşirelik, Hemşirelik Dernekleri

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, hemşirelik, hemşirelik dernekleri

[PS-293]

Şoktaki Hastanın Bakımı Konusunda Mobil Öğrenmeye Yönelik Android Tabanlı Bir Uygulama Geliştirilmesi

Merve Korkmaz, Yasemin Dilmeç, Bilge Bal Özkaptan
Sinop Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Sinop

Giriş-Amaç: Teknolojik gelişmeler yaşamımızda ve eğitim alanında sunduğu avantajlarla öğrenen ve öğrenen için kolaylaştırıcı bir role sahiptir. Teknolojinin yaygın bir şekilde kullanılması ve bilginin sürekli yer değiştirmesi, e-öğrenme, m-öğrenme gibi kavramları ortaya çıkarmıştır. Akıllı cep telefonlarının yaygınlaşması ile internet ortamından yürütülmekte olan eğitsel uygulamalara mobil bağlantılı olarak hızlı ve etkili bir erişim sağlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı hemşirelik eğitiminde öğrencilerin ve mezun hemşirelerin yararlanması için 'Şoktaki Hastanın Bakımı' konusunda mobil android tabanlı bir cep telefonu uygulaması geliştirmektir.

Gereç-Yöntem: Hemşirelik, Bilgisayar Mühendisliği ve Eğitim Bilimleri alanında uzmanlardan destek alınarak ve literatür desteğiyle Şok ve Hemşirelik Bakımı konusunda mobil öğrenmeye yönelik android uygulama geliştirilmiştir. Bu uygulamada kullanılan resimler fotoğraflama yöntemiyle araştırmacılar tarafından çekilmiş olup bu konuda ilgili kişi ve kurumlardan izin alınmıştır.

Bulgular: Şoktaki Hastanın Bakımı konusunda geliştirilen mobil öğrenme uygulaması Şok Nedir, Önemi, Evreleri, Belirti ve Bulguları, Sınıflandırması ve Tedavi-Hemşirelik Bakımı olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. Ayrıca Kendini Test Et başlığı altında konu ile ilgili sorulardan oluşan ve sesli efektler içeren bir bölüm vardır. Ana bölümlerin altında barındırdıkları konu içeriğine göre alt başlıklar yer almaktadır. Her bir başlık ana başlıklar tıklandıktan sonra açılan bir menü içindedir. Böylece uygulamanın daha kolay ve pratik bir şekilde kullanılması ve daha sistematik olması amaçlanmıştır. Konu içeriği resim ve şekillerle desteklenmiştir. Uygulama android işletim sistemine sahip tüm cihazlarda çalışmaktadır.

Sonuç: Çalışma sonucunda Şoktaki Hastanın Bakımı konusunda geliştirilen mobil öğrenme uygulaması pratik ve sistematik içeriğiyle hemşirelik öğrencilerinin ve mezun hemşirelerin kullanımına hazır hale getirilmiştir. Üretilen bu programın hemşirelik öğrencilerinin ve hemşirelerin kullanımına sunulması ve etkililiğinin değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Android, Hemşirelik Bakımı, Mobil Öğrenme, Şok

[PS-294]

Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri: Hollanda Örneği

Nurgül Bölükbaş¹, Burçin Irmak¹, Esra Bayhan², Hasret Yasemin Şahin²

¹Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ordu

²Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi, Ordu

Hollanda 16.8 milyon nüfusuyla Avrupa'nın sağlık alanındaki en gelişmiş ülkelerinden biridir. Hasta bakımının önemli bir kısmı birinci basamak sağlık hizmetleriyle karşılanmaktadır. Hollanda sağlık sisteminde "GENEL PRATİSYEN (GP)" kavramı ülkemizdeki "AİLE HEKİMİ" kavramı ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Hollanda sağlık sisteminin merkezinde aile hekimleri yer alır. Hastalar, acil bir durum olmadıkça ve aile hekimleri tarafından tavsiye edilmedikçe ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına gidemezler.

Genel pratisyen başına düşen nüfus yaklaşık 2.300 kişidir. Genel pratisyenler her bir hasta ile 10 dakikadan az olmayacak şekilde günde en fazla 35 hastaya danışmanlık hizmeti, reçete yazma ya da ev ziyareti yapar. Genel pratisyenlerin %90'ı diyetisyen, fizyoterapist, eczacı gibi branşların olmadığı monodisipliner görev yürütmektedir. Günümüzde bu yaklaşımdan uzaklaşarak multidisipliner aile sağlığı merkezleri arttırılmaktadır.

Hollanda'da gece de hizmetin sürekliliğinin sağlanması için aile hekimleri tarafından "post" adı verilen sağlık merkezleri kurulmuştur. Hollanda genelinde 130 post merkezi bulunmakta ve her post merkezine kayıtlı ortalama 30-50 doktor görev yapmaktadır. Postlar büyük şehirlerde 2-3 merkez, küçük şehirlerde tek merkez olarak kurulmuştur. Bu merkezler, hastanelerin acil servislerine yakın ve yerleşim yerlerine en fazla 35 km uzaklıkta olmalıdır.

Post merkezlerinde dört hekim nöbete kalarak ortak bir sistem üzerinden gece de sağlık hizmeti vermektedir. Sistemin telefon yoluyla kullanım oranı %95'dir ve "telefon triyajı" olarak adlandırılır. Sistemde eğitimli hemşireler görev almaktadır. Hastalar telefonla danışmanlık, reçetelendirme, aşılama hizmetleri, e-mail yoluyla danışmanlık hizmetleri aldığı anda ek bir ücret ödemektedir.

Hastaların %40'ı birinci basamak sağlık kuruluşlarına gelerek muayene ve danışmanlık hizmeti almakta, %15'i evde muayene olmaktadır. Telefonla arayan hastaların %45'ine ise direkt telefonla sağlık hizmeti verilmekte ve yalnızca %6'sı hastaneye sevk edilmektedir. Telefon görüşmesi sonrasında merkeze gelen hastalar konsültan hemşire tarafından yeniden değerlendirildikten sonra gerekli görülenler hekime yönlendirilir.

Sonuç olarak; Hollanda aile hekimliği sistemi tüm dünyada ve ülkemizde örnek alınmaktadır.

Hastalara hem gündüz hem de gece hizmet verilebilmesi diğer sağlık kuruluşlarına gereksiz gidişleri engellemektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile Hekimliği, Genel Pratisyen, Hollanda Modeli, Post

[PS-295]

Sağlıkla İlişkili Dernek Web Siteleri Daha Çok Hangi Amaçlarla Kullanılıyor?

Muhammet Çakır, Hicran Yıldız, Günnur Gülcan
Uludağ Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Amaç: Bu çalışma, sağlıkla ilişki derneklerin internet sitelerinin daha çok hangi amaçlarla kullanıldığını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki çalışmada 2016 Mart ayı içerisinde internetteki tüm sağlık siteleri taranmış ve 34 tane sağlıkla ilişkili dernek sitesine ulaşılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan bir veri toplama formu kullanılmıştır. Veriler SPSS 20.0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler, ortalamalar, ki-kare ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Bulgular: Sağlıkla ilişkili dernek siteleri fon rengi olarak çoğunlukla beyazı (%47.1) tercih etmiştir. Sitelerin 1998 ile 2016 tarihleri arasında ve ortalama 8.88 ± 5.42 yıl önce, %47.1'i hekimler tarafından kurulmuştur. Kullanıcı üye sayısı ortalama 97640.73 ± 401430.29 , günlük üye giriş sayısı ortalama 349.55 ± 972.25 'tir. Bu sitelerin %67.6'sının bağlantılı olduğu twittir hesabı, %79.4'ünün bağlantılı olduğu bir diğer sosyal ağ hesabı vardır. Facebook sağlık sitelerinde paylaşılan bilgilerin başında sağlıkla ilişkili kurs duyuruları (%79,4), kongre duyuruları (%73.5), sağlıkla ilgili fotoğraflar (%70.6) yer almaktadır. En az paylaşılan bilgiler ise şiir paylaşımları (%5.9), güzel yazı paylaşımları (%5.9) ve video konferanslardır (%11.8). Kuruluş yılı ve kimin tarafından kurulduğu sitede yer alan bilgileri etkilememektedir ($p > 0.05$).

Sonuç: Dernek siteleri genel olarak kuruluş maçına uygun şekilde kullanılmakta ve bu sitelerde daha çok sağlıkla ilişkili bilgilere yer verilmektedir. Ancak kuruluş amacına uygun kullanımı daha da arttırmak amacıyla bu konuda farkındalık oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Sözcükler: web sitesi, sağlık, dernek, kullanım amacı

[PS-296]

Öğretim Elemanlarının Teknolojik Tutumları

Seher Çakmak¹, Ertuğrul Gökçe², Sultan Demirezen², Levent Aygüneş², Selinay Pala², Nesrin Nural¹

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD.

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Bu çalışma Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki öğretim elemanlarının teknolojik tutumlarını saptamak amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan çalışmanın örneklemini Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki "Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yüksekokulu ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokul" larında görev yapan 50 öğretim elemanı oluşturmuştur. Çalışma için kurumların her birinden yazılı, bireylerden sözlü izin alınmıştır. Anket yöntemi ile toplanan soru formu tanıtıcı özellikler ve "Teknoloji Tutum Ölçeği"nden oluşmaktadır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistik, yüzde hesaplamaları ve bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır.

Bulgular: Yaş ortalaması 37.16 ± 9.05 yıl olan öğretim elemanlarının %86'sı kadın, %64'ü doktor, %38'i araştırma görevlisi, %22'si öğretim görevlisi %20'si yardımcı doçent ve %16'sı doçent ünvanına sahiptir ve ortalama çalışma yılı 10.70±9.85'dir.

Katılımcıların eğitim etkinliklerinde en sık kullandığı teknolojik araç/gereçler; bilgisayar (%98), video (%78), yazı tahtası (%62), maket (%56), film (%32) ve simülasyon (%12) dur.

Katılımcıların bilgisayar kullanma sıklığı günde ortalama 7 saattir ve % 62'si bilgisayarı iyi ve %16'sı çok iyi kullandığını belirtmiştir. Bilgisayar kullanım amacını, bilimsel yayınları ve makaleleri takip etmek ve sunum/slayt hazırlamak (%100), araştırma yapmak (%98), güncel olayları takip etmek (%84) olarak bildirmişlerdir.

Katılımcıların %72'si teknoloji ile ilgili bir eğitim programına katılmadığını, %80'i teknoloji olanaklarını araştırmalarında her zaman kullandığını, %68'i çalıştığı kurumda teknoloji olanaklarının orta derecede yeterli olduğunu belirtmiştir.

Öğretim elemanlarının teknoloji tutum ölçeği ortalama puanı 147.280±14.876 olarak saptanmıştır. Kadınların teknoloji tutum puanı ortalaması erkeklere göre istatistiksel açıdan anlamlı olarak daha yüksek saptanmıştır (p=0.029). Yaş grubu, çalışma yılı, akademik ünvan, yönetsel sorumluluk durumu, bilgisayar kullanma sıklığı ve durumu ve teknoloji ile ilgili bir eğitim programına katılma durumu ile teknoloji tutum puanı ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0.05).

Sonuç: Katılımcıların teknoloji tutum ölçeğinden ortalamanın üstünde puan aldıkları, kadınların teknolojik tutumlarının erkeklere göre daha olumlu olduğu fakat diğer değişkenler ile arasında fark olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: öğretim elemanı, teknoloji, tutum

[PS-297]

Çölyak Hastalığı Olan Bireylerin Bilgi Düzeyleri ve Hastalığa Uyumlarının Değerlendirilmesi

Kübra Öztekin, Fatma Genç, Hilal Bay, Esra Yıldırım, Ecenur Taş
Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Giresun

Amaç: Çölyak hastalığı, genetik yatkınlığı olan kişilerde gluten içeren yiyeceklerin yenmesiyle ortaya çıkan otoimmün bir enteropatidir. Hastalığın kronik seyri ve tıbbi diyet tedavisinin katı kısıtlamaları, düzenli tıbbi kontrole ihtiyaç duyulması nedeniyle hastalığa uyum önem taşımaktadır. Bu araştırma Çölyak hastalığı olan bireylerin hastalıklarıyla ilgili bilgi düzeyleri ve hastalığa uyumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte yapılan bu araştırma; "Çölyak'la Yaşam Derneği'ne üye olan 132 hastayla gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında literatür doğrultusunda hazırlanan form kullanılmış olup, veriler istatistik paket programı ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması $25,70 \pm 16,39$ olup, %40,2'si 18-37 yaş arasındadır. Hastaların %75,8'i kadındır ve %36,4'ü lise düzeyinde eğitime sahiptir. Bireylerin %85'i bekâr, %44,7'si öğrenci, %12,1'inin ailesinde Çölyaklı başka bir kişi daha bulunmaktadır. Hastaların %58,3'ü karın şişliği, %50'si karın ağrısı, %37,1'i ishal, %34,8'i gaz gibi sindirim sistemi şikâyetlerini yaşadıklarını belirtmişlerdir. Hastaların %59,1'i Çölyak teşhisi konulana kadar uzun süre sıkıntı çektiklerini ve çok sayıda ilgisiz testler yaptıklarını (%50,8) ifade etmişlerdir. Hastaların %40,9'u hastalıklarıyla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, %66,7'si glutensiz diyetle her zaman uyduğunu, %48,5'i bu diyet uygulamasında çok zorluk yaşadıklarını bildirmişlerdir. Bireylerin %95,5'i ülkemizdeki glutensiz diyet ürünlerini yetersiz bulup çoğalmasını isterken, %97'si glutensiz ürünlerin çok pahalı olduğunu belirtmişlerdir. Hastaların %55,3'ü hastalıklarının sosyal ilişkilerini etkilediğini, dışarıda yemek yemeğe çıkamadıklarını (%63,6) ve özgürce alışveriş yapamadıklarını (%86,4) bildirmişlerdir. Çalışmaya katılanların %65,2'si hastalıklarının yaşamlarındaki sosyal sorumlulukları olduğunu ifade ederken, büyük çoğunluk (%68,9) insanların kendilerine acımalarından rahatsızlık duymakta, %93,2'si hastalıklarıyla ilgili duyarlılığı çevrelerindeki insanların da göstermesini istemektedir.

Sonuç: Araştırma sonucunda hastaların yarıya yakınının çölyakla alakalı yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve diyet uygulamasında çok zorluk yaşadıkları, bir kısmının glutensiz diyetle kısmen ya da tamamen uymadıkları, hastalıklarının sosyal yaşamlarını olumsuz olarak etkilediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çölyak hastalığı, gluten enteropatisi, bilgi düzeyi, glutensiz diyet

[PS-298]

Hemşirelik Öğrencilerinin Basınç Ülseri Riskini Belirlemede BradenKA (Braden Skalası Cep Kartı) Kullanımına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi

Alper Tuğay Arslantaş¹, Güldane Fidan¹, Nezaket Yıldırım¹, Emine Kol¹, Zehra Esin Gencer²

¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya

²Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Antalya

Amaç: Araştırma "BradenKA" olarak tanımlanan Braden Skalası Cep Kartının; kullanım kolaylığı ve anlaşılabilirlik yönünden öğrenci görüşlerinin alınması amacı ile yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmada değerlendirilmesi planlanan ve "BradenKA" olarak tanımlanan öğretim materyali araştırmacı öğrenciler tarafından hazırlanmıştır. Materyal öğrencilerin hastanın basınç ülseri riskini kolaylıkla belirleyebilmesi için oluşturulmuştur. "BradenKA", bir eksen etrafında dönebilecek şekilde tasarlanmış, her boyutu farklı şekilde renklendirilmiş, Braden Skalası alt boyutları ve risk düzeylerini içeren cep kartı şeklinde bir materyaldir. Braden Skalası'nın cep kartı haline getirilmesi konusunda skalanın sahibi Barbara Braden ve Nancy Bergstrom'dan yazılı izin alınmıştır. BradenKA'nın kullanımına ilişkin görüşlerin elde edilmesi için hemşirelik fakültesi ikinci sınıf öğrencilerinden araştırmaya katılmayı kabul eden 122 öğrenci örneklem grubunu kapsamaktadır. Öğrenciler BradenKA kullanımını ve değerlendirmesi konusunda bilgilendirilerek basınç ülseri ile ilgili hazırlanan vakayı okumaları ve kendilerine verilen BradenKA ile risk düzeyini belirlemeleri istenmiştir. Daha sonra BradenKA'nın kullanımını konusunda değerlendirme yapmaları ve araştırmacılar tarafından literatür taranarak elde edilen "Materyal (BradenKA) Değerlendirme Formu"nu doldurmaları istenmiştir.

Bulgular: Araştırmada BradenKA ile ilgili değerlendirmeyi içeren ifadelerin yer aldığı formda yüksek oranda uygun bulunan maddeler "Braden KA içinde ayrıntılı ve gereksiz bilgi bulunmamaktadır" (% 94. 5 n=115) ve "BradenKA öğrencilerin bilgi düzeyi ve hazır oluşluk durumlarına uygundur" (% 94. 3 n=115). En düşük oranda uygun bulunan madde ise "BradenKA dayanıklı malzemeden yapılmıştır" (% 51. 7 n=65) olarak belirlenmiştir. Ayrıca öğrenciler çoğunlukla materyalin öğrenmeyi kolaylaştırdığını (% 87. 7 n=107) belirtmişlerdir. Öğrenciler, BradenKA'nın kullanımını için kartın üzerinde kısa açıklamaların yer almasının kolaylaştırıcı olabileceğini de öneri ifadesi olarak belirtmişlerdir.

Sonuç: Öğrenciler Braden Skalası'nın kullanımının daha renkli, eğlenceli ve öğretici halde sunumunu amaçlayarak hazırlanan BradenKA ile ilgili olumlu ifadelerde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Basınç ülseri, Braden skalası, Öğrenme materyali

[PS-299]

Öğrencilerin sosyal medya terimleri ile ilgili bilgi düzeylerinin belirlenmesi

Ezgi Genç, Buse Eker, Fatma Atik, Nuran Aydın
İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Giriş/Amaç: Sosyal medya ile ilgili araştırmalar gençlerin zamanlarının önemli bir bölümünü sosyal medya kullanarak geçirdiklerini göstermektedir. Kullanıcı sayısı ve süresindeki artış nedeni ile sosyal medya araçları sayısı ve çeşidi artmaktadır. Bu kadar büyük bir popülasyon tarafından kesintisiz kullanılan sosyal medya yalnızca görüş ve düşüncelerin paylaşım alanı olmaktan çıkmış, bir reklam, politika oluşturma, piyasa araştırması yapma, alış-veriş, eğitim, bireyleri yön verme vb. amaçlar için kullanılır olmuştur.

Ülkemizde sosyal medya kullanıcılarının çoğunluğunu gençler oluşturmaktadır. Sosyal medya kullanma alışkanlıklarının belirlenmesi bu alanda yapılacak çalışmalara yön vereceği düşünülmektedir. Bu çalışmada öğrencilerinin sosyal medya kullanım düzeyinin ve sosyal medya terimleri ile ilgili bilgi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç Yöntem: Çalışmaya özel bir üniversitede eğitim alan tüm öğrencilerden tabakalı örnekleme ile seçilmiş 621 öğrenci dahil edilmiştir. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu (6 soru) ve Sosyal Medya Terimleri İle İlgili Bilgi Düzeyini Belirleme Formu (25 soru) kullanılmıştır. Veriler yüz-yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %47,0'ını Meslek Yüksek Okulu, %24,3'ünü Sağlık Bilimleri %9,8'ini Tıp Fakülteleri oluşturmuştur. Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin %22,8'ini hemşirelik öğrencileridir.

Öğrencilerin; %90,8'i İletişim ve sosyalleşme, %75,5'i ise eğitim amaçlı araştırma yapmak amacıyla internet araçlarını kullandıklarını belirtmişleridir. Sosyal medya kullanımının %94,4 olarak çıkan araştırmada, öğrencilerin %76,1'inin ise sosyal medyayı yararlı bulduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %78,1'i birden fazla sosyal medya aracı kullandığı, %56,2'sinin sosyal medyada çok zaman harcadığı ve %62,1'inin ise sosyal medyada boşa zaman harcadığını düşündüğü ifade etmişlerdir. Facebook %46,2, Instagram %71.3 ile birinci sırada kullanılan sosyal medya araçları olmuştur.

Öğrencilerin kullandıkları sosyal medyayı temsil eden terimleri / işaretleri bilme durumları ise ortalama olarak % 50- 90 arasında değişmektedir.

Sonuç ve Öneri: Öğrenciler, sosyal medyayı zaman kaybı olarak değerlendirmelerine, önemli ölçüde sosyal medya aracına ait terimleri bilmemelerine rağmen sosyalleşme ve eğitim amacı ile kullanmaya devam etmektedirler. Gençlerin bu eğilimlerinin pozitif sosyalleşme davranışlarına dönüştürülmesi ve sosyal medya araçlarının eğitim alanında kullanılması zaman ve enerji kaybını azaltabilir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencisi, Sosyal Medya, Hemşirelik

[PS-300]

Türkiye’de Hemşirelik Eğitiminde Simülasyon Kullanımı Hakkında Yapılan Hemşirelik Araştırmalarının Analizi

Betülay Kılıç, Hatice Sütçü Çiçek, Hatice Çınar
Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Yüksek Okulu

Amaç: Bu çalışmada Türkiye’de hemşirelik eğitiminde simülasyon uygulamalarının kullanımı üzerine yapılmış hemşirelik araştırmaları ve tezleri incelenmiştir.

Method: Türk tıbbi veri tabanı ve ulusal tez merkezi veri tabanı kullanılarak onaylanmış olan hemşirelik araştırmaları taranmıştır. Sonuç olarak simülasyon eğitimi üzerine yapılmış 5 hemşirelik tezi (3 doktora ve 2 yüksek lisans tezi), 7 tane hemşirelik araştırması bulunmuştur.

Sonuç: Doktora tezlerinin iki tanesi yarı-deneysel, bir tanesi ise ön test-son test kontrol gruplu deneysel çalışmadır. Yüksek lisans tezlerinden biri tanımlayıcı, diğeri ise yarı deneysel çalışmadır. Simülasyon uygulamaları ile ilgili yapılmış hemşirelik eğitimi çalışmalarının ise üç tanesi randomize kontrollü, bir tanesi deneysel, bir tanesi yarı deneysel, bir tanesi tanımlayıcı, bir tanesi de odak grup görüşme yöntemiyle yapılmış çalışmalardır. İncelenen çalışmalarda simülasyon uygulaması kapsamında video, DVD gösterimi, bilgisayar temelli simülatör, interaktif hasta simülatörleri ve simüle/standardize hastalarla rol oynama gibi uygulamaların yer aldığı görülmüştür. Tez çalışmalarında genel olarak, farklı simülasyon yöntemlerinin öğrencilerin psikomotor becerilerine etkisi, eleştirel düşünme eğilimleri ve öz etkililik düzeylerine etkisi değerlendirilmiştir. Hemşirelik eğitimi çalışmalarında ise tez çalışmalarına benzer şekilde genel olarak öğrencilerin kognitif ve psikomotor becerileri, anksiyete düzeyleri, öz etkililik düzeyi değerlendirilmiştir. Çalışmaların sonuçlarında simülasyon yönteminin ilgi ve merak uyandırdığı, mesleki sorumlulukları öğrenmeye olumlu katkı sağladığı, öğrencilerin kendilerine duydukları güveni güçlendirdiği, gerçek hasta ile karşılaştıklarında heyecanlarını azalttığı ve hasta ile iletişimlerini kolaylaştırdığı saptanmıştır.

Öneri: Bu sonuçlara göre, Türkiye’de hemşirelik eğitiminde simülasyon ile ilgili çok az çalışma yapıldığı görülmüştür. İleri çalışmalar için hemşirelik eğitiminde simülasyon uygulama alanlarının genişletilmesi ve bu alanda çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, Hemşirelik, Simülasyon

[PS-301]

Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Tedavi Hizmeti Alırken Hastane Ve Hekim Seçimlerinde Sosyal Medya Kullanımlarının İncelenmesi

Ümran Önder, Merve Özdemir, Aynur Özcan

Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Karabük

Amaç: Bu çalışma; bir devlet üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin tedavi hizmeti alırken hastane ve hekim seçimlerinde sosyal medyayı kullanma durumlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma, 2015-2016 öğretim yılında Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümünde öğrenim gören 320 öğrenciden araştırmaya katılmayı kabul eden ve anketleri tam olarak dolduran 252 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Veriler, araştırmacılar tarafından ilgili literatür doğrultusunda hazırlanan 25 soruluk anket formu ile toplanmış ve tanımlayıcı istatistikler kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma öncesi etik kurul onayı ve kurum izni alınmıştır. Çalışmada katılımcılara gerekli açıklamalar yapılmış olup gönüllülük ilkesi esas alınarak 'bilgilendirilmiş onam' koşulu yerine getirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.5 ± 2.1 olup %70.2'si kadın, %98'i bekar, %5,6'sı kronik bir hastalığa sahip ve %28.2'si düzenli sağlık kontrolü yaptırmaktadır. Öğrencilerin %99.2'sinin internet, %97.6'sının sosyal ağları kullandıkları ve sosyal ağlarda öğrencilerin %46.7'sinin 1-3 saat zaman harcadığı görülmüştür. Sağlıkla ilgili gelişmeleri öğrencilerin %83.3'ü sosyal medyadan, %47.2'si sağlık personelinin takip ettiğini belirtmiştir. Hekim seçiminde öğrencilerin %25.4'ü, hastane seçiminde ise %23'ü sosyal medyayı kullandığını belirtmiş ve haber siteleri ilk sırada (%40,9) yer almıştır. Çalışmada sosyal medyayı hekim ve hemşire seçiminde kullanma nedeni olarak güvenilirlik ve hızlı erişim gösterilmiştir ancak öğrencilerin %92.9'u sosyal medyadaki her bilgiye güvenmediklerini, %72.2'si sosyal medyada tanıdıkları kişilerin düşüncelerine önem verdiklerini belirtmişlerdir. Son altı ay içerisinde öğrencilerin %65.5'i hekim ve hastane seçimi için sosyal medyadan yararlanmamıştır. Sağlık hizmeti aldığı kişi ve kurumdaki duyduğu memnuniyet/ memnuniyetsizliği sosyal medyada paylaşma oranı %27.8 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin %76,6'sı sosyal medyanın bir hastanenin marka imajını arttırdığını düşünmektedir. Cinsiyet, kronik hastalığa sahip olma ve düzenli sağlık kontrolü yaptıрма değişkenine göre hastane ve hekim seçiminde sosyal medyayı kullanma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p > 0.05$).

Sonuç: Günümüzdeki eğilime paralel olarak çalışmada hemşirelik öğrencilerinin tamamına yakınının sosyal medyayı kullandığı; sağlıkla ilgili gelişmeleri takip etmek, deneyimlerini paylaşmanın yanında hastane ve hekim seçimlerinde de sosyal medyadan yararlandıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hastane ve Hekim Seçimi, Hemşirelik Öğrencileri, Sosyal Medya

[PS-302]

erkeklerin internet bağımlılıkları ve genel sağlık durumlarının incelenmesi

Meryem Fırat, Esra Demir, Müslüm Gökalp, Süleyman Başar, Sercan Tikit
Erzincan üniversitesi sağlık yüksekokulu hemşirelik, erzincan

GİRİŞ VE AMAÇ

İnternetin sunmuş olduğu imkanlardan dolayı popülerliğinin artması insanları interneti fazla kullanmaya yöneltmiştir. Bireylerin bir bölümü ihtiyacı kadar internet kullanmakta bir bölümü ise ihtiyaçlarından daha fazla internet kullanıp, internet kullanımını sınırlandıramamaktadır. Bu araştırma bireylerin internet bağımlılık düzeyleri ve genel sağlık durumlarını belirleyebilmek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın evrenini Erzincan il merkezinde bulunan bir internet kafeye başvuran erkeklerin tamamı oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini 15 Şubat 2016 ve 15 Mart 2016 tarihleri arasında internet kafeye gelen, çalışmaya katılmayı kabul eden 268 erkek oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında sözlü ve yazılı onam alınmış, etik ilkelere uyulmuştur. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış anket formu, Genel Sağlık Anketi-12 (GSA-12), İnternet Bağımlılık Ölçeği ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler, SPSS 17 paket programı ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan erkeklerin yaş ortalamasının 19.14 ± 3.06 olduğu belirlenmiştir. Erkeklerin %79.1'inin öğrenci olduğu, %73.1'inin gelirinin giderine dengeli olduğu, %47.8'inin günlük internet kullanım süresinin 0-3 saat aralığında olduğu, %68.7'sinin daha çok cep telefonundan internete bağlandığını ve %28.7'sinin interneti en çok sosyal medya için kullandığı bulunmuştur. Bunların yanı sıra erkeklerin %65.3'ünün kendisini yalnız hissettiği, %55.6'sının düzenli olarak kahvaltı yaptığı ve sağlıklı beslendiği, %48.5'inin sağlıklı bir uyku düzeninin olduğunu var ve düzenli olarak egzersiz yaptığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin GSA-12 puan ortalamalarının 2.40 ± 2.91 olduğu, internet bağımlılık ölçeği puan ortalamalarının 104.38 ± 34.80 olduğu belirlenmiştir. Ölçekler arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda İnternet bağımlılık ölçeği puanı ile GSA-12 puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p < 0.05$).

SONUÇ

Sonuç olarak, internet bağımlılık ölçeğinden alınan puanlar arttıkça bireylerin ruhsal sağlık durumlarının kötüleştiği saptanmıştır. Bu sonuç doğrultusunda bilinçli internet kullanımını arttırmaya yönelik seminerler düzenlenebilir.

Anahtar Kelimeler: : Erkek, İnternet Bağımlılığı, Sağlık

[PS-303]

Afyon Kocatepe Üniversitesi Öğrencilerinin İlaç Kullanımına İlişkin Bilgi ve Tutumları

Aysun Güven, Ayşe Serin, Habibe Nur Bütüner, Şengül Baytürk, Mihriban Kaymaz, Gamze Kır, Yeliz Ciğerci, Gülbahar Beştepe
Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyon Sağlık Yüksekokulu, Afyon

Amaç: Hastalıklardan korunma, hastalıkların tanı ve tedavisi başta olmak üzere pek çok nedenle kullanılan ilaçlar, doğru kullanıldığında insan sağlığının devamlılığına yardımcı olurken yanlış kullanıldığı takdirde ise insan hayatını tehlikeye sokabilen maddelerdir. Bu nedenle bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin ilaç kullanımına ilişkin bilgi ve tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte yapılan çalışmanın evreni Afyon Kocatepe Üniversitesinde okuyan, Özel ve Devlet Yurtlarında kalan öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bilgilendirildikten sonra çalışmaya katılmaya gönüllü olan ve anketleri eksiksiz dolduran toplam 500 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmanın verileri iki bölümden oluşan anket formu ile toplanmıştır. Anketin birinci bölümünde öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin yer aldığı, ikinci bölümünde ise araştırmacılar tarafından literatür taranarak hazırlanan, öğrencilerin ilaç kullanımına ilişkin bilgi düzeylerinin belirlenmesine yönelik 23 sorudan oluşmuştur. Veriler SPSS 18.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ortalama $\pm$ standart sapma, frekans ve yüzde olarak verilmiştir. Bununla birlikte, değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacı ile t testi ve varyans analizi gibi parametrik testlerden yararlanılmıştır. Çalışma için; özel ve devlet yurtların müdürlüklerinden gerekli yazılı izinler ve Afyonkarahisar Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay (08.01.2015:2015/11) alınmıştır.

Bulgular: Çalışma kapsamına alınan öğrencilerin yaş ortalaması 21.16 ± 2.42 'dir. Öğrencilerin %70.4'ü kız, %29.6'sı erkek, %37.6'sı Anadolu lisesi mezunu ve %63.6'sının sağlık çalışanı yakını olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %62.4'ünün doktora başvurmadan ilaç kullandığı, %56.6'sının yakınlarına ilaç tavsiye ettiği, %63.6'sının ilaç kullanımı öncesi son kullanma tarihine dikkat ettiği, %56.8'inin kullandığı ilaçların prospektüsünü okuduğu, %63.4'ünün ilaçların kullanım şekline dikkat ettiği, %70.6'sının şikayetleri geçmediğinde ilaç dozunu kendisinin arttırdığı saptanmıştır.

Sonuç: Çalışmada öğrencilerin ilaç kullanımına ilişkin bilgi düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Düzeyi, İlaç kullanımı, Üniversite öğrencisi

[PS-304]

Hemşirelik Öğrencilerinin Hastane Ortamından Kaynaklanan Risklere İlişkin Algı Düzeylerinin Belirlenmesi

Zehra Akar, Hatice Sütçü Çiçek, Adile Temel, Hatice Çınar
Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Yüksek Okulu

Amaç: Hemşireler hastane ortamında başta biyolojik, fiziksel, ergonomik, kimyasal ve psikososyal olmak üzere birçok risk faktörüyle karşılaşmaktadırlar. Bu araştırma, hemşirelik okulu öğrencilerinin hastane ortamında karşılaştıkları riskler hakkındaki bilgi ve algı durumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı türdeki bu araştırmanın evrenini GATA Hemşirelik Yüksekokulu'nda okuyan 373 öğrenci oluşturmuştur. Tabakalama örnekleme yöntemiyle belirlenen 232 öğrenciye ulaşılmıştır. Literatür taraması sonucu hazırlanan veri toplama formuyla 01-15 Ocak 2015'te veriler toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.39 ± 1.24 , %33.2'si birinci sınıf, %21.1'i ikinci sınıf, % 22.8'i üçüncü ve aynı oranda dördüncü sınıftan oluşmaktadır. Araştırma grubunun çoğunluğunun (%92.7) hastane ortamında karşılaşılabilecek risklerle ilgili bilgiye sahip olduğu, %69'unun hepatit B aşısı yaptırdığı, %72.8'inin antikor titrasyonunun koruyuculuk düzeyinde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin hastane ortamından kaynaklanabilecek risklerle karşılaşma durumlarını 10'lu likert çizelgede işaretlemeleri ile bir sıralama yapılmıştır. En yüksek riskli algılanan durumlar; iğne gibi delici aletlerle yaralanma 8.44 ± 1.76 , kan, kan ürünleri ve vücut sıvılarıyla bulaşan hastalıklara yakalanma 8.47 ± 1.78 , hastane enfeksiyon ajanları ile enfekte olma 8.08 ± 1.81 olarak saptanmıştır. İğne gibi delici aletlerle ve ampulle yaralanma, latex alerjisi gelişme, yoğun çalışma saatleri ve shift şeklinde çalışmaya bağlı yorgunluk, çalışma koşulları nedeniyle uyku bozuklukları, uzun süre ayakta kalmaya bağlı dolaşım bozuklukları gelişmesi gibi risk algıları bakımından sınıflar karşılaştırıldığında 1. ve 4. sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$).

Sonuç: Araştırma sonucunda; hemşirelik öğrencilerin hastane ortamından kaynaklanan riskler konusunda bilgiye sahip olmalarına karşın bu durumlarla karşılaşma durumlarını algılamaları daha düşük düzeyde bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinin hastane ortamında karşılaştıkları risklerle ilgili eğitimlerinde karşılaşma durumlarına ilişkin araştırma sonuçlarının sunulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hastane ortamı, Hemşirelik öğrencileri, Risk

[PS-305]

İnternet Sitelerinde Yer Alan Kendikendine Meme Muayenesi Videolarının Bilgi İçeriğinin Değerlendirilmesi

Muhammet Çakır, Hicran Yıldız, Günnur Gülcan
Uludağ Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

Amaç: Bu çalışma, internet sitelerinde yer alan kendi kendine meme muayenesi (KKMM) videolarının bilgi içeriğinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki çalışmada 2016 Mart ayı içerisinde internette kendi kendine meme muayenesi videosu içeren 10 web sitesi taranmış ve toplam 30 videoya ulaşılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan bir veri toplama formu kullanılmıştır. Bu formda videolarda yer verilmesi gereken bilgilere ilişkin şekilsel bir değerlendirme yapılmıştır. Veriler SPSS 20.0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler, ortalamalar ve ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Kendi kendine meme muayenesi videosunu hazırlayanların %20'si hekim, %20'si hastane olarak görülmektedir. Videoların %20'si 2 ile 5 dakika arasında sürmektedir. Videoların %23.3'ü gerçek insan bedeninde çekim, %23.3'ü animasyondur. Videoların %86.7'si dikkat çekicidir. Videoların %60'ını hekim anlatmaktadır. Videonun izlenme sayısı ortalama $11230,43 \pm 28914,85$ 'tir. Videoları %26.7'si genel olarak yanlış bilgiler içermektedir. Meme kanseri videoları en fazla KKMM elin nasıl kullanılması gerektiğine (%86.7), meme kanseri belirtilerine (%70) ve muayene edilmesi gereken bölgeye (%70); en az videonun hazırlanma tarihi (%6.9), KKMM süre (%13.3) ve menopoza sonrası KKMM yapılma zamanı (%16.7) yer verilmektedir. Hazırlayan kişi videoda hazırlayan kuruma ve hazırlanma tarihine yer verilmesini etkilemekte ($p < 0.05$), videoda yer alması gereken diğer bilgilerin videodaki varlığını etkilememektedir ($p > 0.05$). Bilgilerin doğruluğu ile videoda yer verilmesi gereken bilgiler arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($p > 0.05$).

Sonuç: Değerlendirmeye alınan videoların çoğu doğru bilgi içermesine rağmen, videolarda yer verilmesi gereken bilgilere ilişkin şekilsel yetersizlik mevcuttur. Videolarda yer alan bilgilerin standardize edilmesi ve bu bilgilerin doğruluk oranının arttırılmasının, videoları izleyen bireylerde kafa karışıklığını önleyerek bireyin daha etkin bir şekilde KKMM yapmasına yardımcı olacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Sözcükler: video, kendi kendine meme muayenesi, standardizasyon, bilgi

[PS-306]

Hemşirelik Öğrencilerinin Premenstrual Sendrom Yaşama Durumları ve Başetme Yollarının Belirlenmesi

İrem Yıldız, Elif Bozyel, Elif Gürçay, Beyza Gizem Üstünkaya, Serpil Çetin Abalı
Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul

Amaç:

Gereç-Yöntem:

Bulgular:

Sonuç: Hemşirelik Öğrencilerinin Premenstrual Sendrom Yaşama Durumları ve Başetme Yollarının Belirlenmesi

Yazarlar:

İrem Yıldız* Elif Bozyel* Elif Gürçay* Beyza Gizem Üstünkaya* Serpil ABALI ÇETİN**

Kurumlar:

*Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 3. Sınıf Öğrencisi

**Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi

Giriş-Amaç

Premenstrual Sendrom (PMS), kişisel ilişkiler ve mesleki yaşamı etkileyebilecek orta-şiddetli duygusal, fiziksel ve davranışsal belirtiler ile birlikte görülen ciddi bir durumdur.

Hemşirelik öğrencilerinde

PMS görülmesi kılığının ve başetme yöntemlerinin belirlenerek bunayönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu sebeple bu araştırmada da hemşirelik öğrencilerinde PMS yaşama durumları ile baş etme yollarını belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapılan bu araştırma gerekli tüm izinler alındıktan sonra Kasım 2015- Mart 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü öğrencileri arasından araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 102 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında literatür doğrultusunda hazırlanan anket formu ile birlikte Premenstrual Sendrom Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır.

Bulgular

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin yaş ortalamalarının $21,35 \pm 1,77$ olduğu, %60,8'nin ailesiyle yaşadığı, %21,6'sının sigara kullandığı, alkol kullanma oranının %36,3 olduğu, sadece %17,6'sının düzenli spor yaptığı, yeterli dengeli beslendiğini ifade edenlerin oranının %47,1 olduğu %80,4'nün kendilerini mutlu hissettiği belirlendi. Öğrencilerin adet görme sürelerinin ortalamasının $29,43 \pm 6,60$ gün olduğu, %80,4'nün düzenli adet gördüğü, kendi ifadelerine göre %66,7'sinin adet öncesi dönemde PMS yaşadığı; ailevi sorunlar (%11,8), stres (%8,8), yolculuk yapma (%21,6), arkadaşlarla yaşanan sorunların (%15,4) PMS yaşama durumunu etkilemediği, buna karşın yaşanan iklimin (%43,1) PMS yaşama durumunu etkilediği saptandı. Öğrencilerin PMS ile başetme yollarının genellikle masaj yapma, ılık duş alma, bitkisel çaylar alma yöntemlerini kullandığı saptandı. Çalışmaya katılan öğrencilerin PMS ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının $126,60 \pm 35,50$ ile yüksek olduğu belirlendi.

Sonuç

Çalışmamıza katılan öğrencilerin genellikle PMS yaşadığı ancak literatürde belirtilen başetme yollarını etkin bir şekilde kullanmadıkları saptandı.

Anahtar kelimeler: Premenstrual sendrom; hemşirelik öğrencileri; başetme yolları

Anahtar Kelimeler: başetme yolları, hemşirelik öğrencileri, premenstrual sendrom

[PS-307]

Hemşirelerin blog ve forumları kullanma durumlarının belirlenmesi

Melisa Bağdan, Nuran Aydın

İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

GİRİŞ: Teknolojik dünyanın iletişim araçları, yolları, yöntemleri her geçen gün daha hızlı mesleki ve günlük hayatımıza dahil olmaktadır. Web sayfaları, konuşma programları, interaktif yazılımlar, bloglar, forumlar gibi uygulamalar bireylerin görüşlerini, fikirlerini ve bilgilerini paylaşmalarına olanak sağlamaktadır.

Forum ve blog; bireyler, kurumlar, gruplar ve dernekler tarafından formal ve informal yapıda oluşturulabilen, fikirlerin daha kolay ve hızlı paylaşımını sağlayabilen, öznel olabilen araçlardan ikisidir. Bir web sitesi açmaktansa form ya da blog üzerinden amaçlarına uygun paylaşımlarda bulunmak isteyenlerin sayısının artmasında, bu araçların ücretsiz oluşu, üyeliğin formal bir yapı gerektirmemeside etkilidir.

Sağlık alanındaki profesyonellerde bloglar ve forumlar üzerinden tartışmalar açtıkları, bilgilerini deneyimlerini paylaştıkları görülmektedir. Özellikle yeni nesil teknoloji ile birlikte sağlık profesyonellerinin bu kullanımlarında artmıştır. Avrupa ve Amerika hemşireleri tarafından yönetilen çok sayıda forum ve blogda mesleğe dair her tür katkı ve katılım yapmak mümkündür. Konu ile ilgili yapılan çalışmalar hemşirelerin bilgilerini bu yolları kullanarak yenilemeyi tercih etme eğilimlerinin arttığını belirtmektedir.

Amaç: Ülkemizde sayıları artmaya başlayan forum ve bloglardan hemşirelerin ne kadar haberdar olduklarını ve kullanma düzeylerini belirlemektir.

Gereç Yöntem: Evreni 460 hemşirenin oluşturduğu tanımlayıcı araştırmanın örneklemi 210 olarak hesaplanmıştır. Veriler 17 soruluk anket formuyla toplanmıştır. Özel üniversite hastanesinde yapılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %47 i 5-10 kez/gün internete girdiğini, %82si sosyal medya nedeniyle internet kullandığını belirtmiştir. Hemşirelerin %93ü "blog" ne olduğunu bildiğini, %44'i takip ettiğini ve takip edenlerin %36,3'ü en çok meslekle ilgili konulara ilgi duyduğunu belirtmiştir. Çalışmada; "forum" ne olduğunu bilme oranı %93 tür. Bunların %40,2'si sosyal konularla ilgili forumları takip ettiklerini ifade etmişlerdir. Her ikisini takip etme oranı %62.8dir. En yüksek takip etme oranı 18-25 yaş arası hemşirelerde olurken, en çok takip edilen forum "Hemşireyiz.biz" forumunu olmuştur.

Sonuç: Hemşirelerin forum ve blogları bilme durumları ile takip etme durumları arasında fark önemli görünmektedir. Batıda mesleki bilgi ve deneyimlerin aktarılmasında önemli birer araç olarak kullanılan bu yolların ülkemizde de benzer yönde gelişmesini sağlayıcı çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Blog, Forum

[PS-308]

Öğrenci Hemşirelerde İlaç Hatalarının Değerlendirilmesi Ve Teknolojik Çözüm Önerileri

Demet Karaismailoğlu, Ayşe Deveci, Çiğdem Gamze Özkan

Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı, Trabzon

Amaç: Öğrencilerin ilaç uygulamalarına yönelik bilgi ve deneyimlerini ifade etmelerine imkân vermek, öğrencilik yıllarında aldıkları ilaç uygulama eğitimini gözden geçirmelerini ve yetersiz gördükleri alanları tanımlamalarını sağlamak, farkındalıklarını arttırmak açısından önemlidir. Teorik ve klinik eğitim sürecinde teknolojinin sağladığı kolaylıkları öğrenciye bir fırsat olarak sunmak hem ilaç hataların azalmasına/hiç olmamasına yardımcı olacak hem de mesleki olarak profesyonelliği ön plana çıkartacaktır. Bu çalışma öğrenci hemşirelerin ilaç hatalarıyla ilgili düşüncelerini ve oluşabilecek hataları önlemek için kullanılacak teknolojik çözümleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan araştırma hemşirelik bölümünde öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden 2., 3., 4. sınıf öğrencilerinden 192 öğrenci ile gerçekleştirilmiş, veri toplamak için araştırmacılar tarafından hazırlanan ve 23 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama ve yüzde dağılımları kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin %87'sinin kadın ve %16'sının ilaç hatası yaptığı bulunmuştur. Öğrencilerin %43'ünün 2. sınıfta ve dahiliye stajında bu hatayı yaptıkları, %83'ünün bu durumu klinik hemşiresiyle paylaştıkları, %61'inin hata yapma sebebinin dikkatsizlik olduğu, hataları tekrarlamamak için de %66'sının klinik hemşiresiyle beraber uygulamaları yaptığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %89'unun uygulama öncesinde genellikle hastaya açıklama yaptığı, %70'inin hekim istemini ve hasta kimliğini kontrol ettiği, %85'inin hekim isteminde olmayan ilacı uygulamadığı, %63'ünün nadiren bir başkasının hazırladığı ilacı uyguladığı, %46.4'ünün hangi ilacın hangi mayiyle takıldığını genellikle bildikleri ve %37.5'inin ilaç dozu hesaplarken bazen zorlandığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin %60'ü ilaç hatası yapması durumunda yasal sorumluluklarının olmadığını, %70'i yaptıkları uygulamaları kendi adlarıyla hemşire gözlem kâğıtlarına kaydedebileceklerini ve farmakoloji bilgisini geliştirebilecek hemşireliğe yönelik kaynakların olması gerektiğini düşünmektedir. Öğrencilerin %55'i hataları önlemede bilgisayar kullanımının, %54.7'si sosyal medyanın, %43.2'si simülasyon eğitimlerinin, %23.4'ü hasta bilgilerine ulaşmada akıllı kartların, %22.9'u ise ilaç uygulamalarıyla ilgili android uygulamaların etkili olacağını düşünmektedirler.

Sonuç: İlaç hatalarının daha çok 2. sınıfta yapıldığı, hataları önlemek için öğrencilere 1.sınıfta klinik öncesi simülasyon eğitimiyle daha fazla pratik yaptırılması ve sosyal medya ağları aracılığıyla öğrencilerin farkındalıklarının artırılması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlaç hatası, öğrenci hemşire, teknoloji

[PS-309]

Bir Hemşirelik Fakültesi İntörnlerinin Tele Sağlık Hizmetleri ve Tele-Hemşirelikle İlgili Bilgi, Görüş Ve Tutumları

Ceren Şen, Gizem Beycan Ekitli, Elif Deniz Kaçmaz
Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Amaç: Gelişen teknoloji ve hızla artan nüfus tele-hemşireliği hemşirelik bakımı ve rolleri açısından önemli bir pozisyona taşımaktadır. Bu araştırma öğrenci hemşirelerin tele-sağlık hizmetlerine ilişkin bilgi düzeyleri ve tele-hemşireliğe ilişkin görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan araştırmada olasılıksız rastgele örneklem yöntemiyle seçilen ve gönüllü 115 dördüncü sınıf öğrencisi evrenin %60'ını temsil etmekte ve örnekleme oluşturmaktadır. Formlar araştırmacılar tarafından alanyazın doğrultusunda yapılandırılmıştır. Veriler sayı, yüzde, satır yüzdesi dağılımları ve Fisher Exact Test kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: İntörnlerin %92.2'si üç haneli ücretsiz telefon hizmetlerini bilmekteyken, %55.7'si acil durumlar halinde, %7.0'si gereksinim duyduğunda sık sık bu hizmetlerden yararlandığını, %37.4'ü ise daha önce hiç bu gibi bir telefon hizmetini kullanmadığını belirtmiştir. Türk Telekom telefon rehberi verilerinden elde edilen sağlık ve danışma anahtar kelimeleri ile taranan 17 ücretsiz sağlık hattı arasından; intörnlerce en yaygın bilinen '182-Hastane Randevu Hattı' (%80.9), '112-Sıhhi İmdat' (%79.1) ve '171-Sigara Bırakma Danışma Hattı' (%67.0)'dır. İntörnlerin %10.4'ü daha önce herhangi bir gereksinimi olmamasına rağmen bu hatlardan birini meşgul ettiğini belirtmiş ve cinsiyetin bu tutumda istatistiksel olarak etkili bir değişken olmadığı belirlenmiştir ($p=0.464$). İntörnlerin %69.6'sı ücretsiz telefon hizmetlerinin sağlık alanında kullanımını yararlı bulurken, %27.8'si gönüllü olarak bu alanda çalışabileceğini, %21.7'siyse hastaların kendini daha güvende ve rahat hissetmesi açısından bu hizmetlerin etkisiz olacağını düşünmektedirler. Gönüllü olma nedenleri arasında en yaygın ifadelerin 'daha rahat çalışma koşulları/rahatlık', 'uzman birinin telefonun ucunda yer alması gerektiğine inanma' bulunurken, %86.9'u böyle bir hizmet için özel olarak eğitilmeleri gerektiğini önermiştir.

Sonuç: 18-24 yaş arası genç nesilde yer alan intörnler kendi yaş gruplarına yönelik ücretsiz mobil hizmetleri tanımamaktadır. Türk toplumunun genel eğilimine uygun olarak geçmişlerinde sağlık hatlarını gereksiz yere meşgul etme deneyimleri olduğu görülmüştür. Nüfusa yeterli ve hızlı bakım ulaştırılmasının önemli bir yolu olan tele-sağlık hizmetlerinde istihdam olmak isteyen öğrencilerin bu eğiliminde yorucu işten kaçınma çabası, mesleki imaj ve insanlara yardım temaları yaygınlaşırken; özellikle sağlık sistemleri gelişmiş ülkelerdeki bu yöndeki eğilime bakıldığında, bu konunun hemşirelik eğitimi için de önemli olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: bilgilendirme hattı, halk sağlığı, öğrenci hemşire, tele-hemşirelik, tele-sağlık hizmetleri

[PS-310]

Hemşirelik Öğrencilerinin İnternet Kullanımı ve Zaman Yönetimi ile İlişkisi

Emine Öksüz¹, Şule Mumcu²

¹GATA Hemşirelik Yüksekokulu, Psikiyatri Hemşireliği Bilim Dalı, Ankara

²GATA Hemşirelik Yüksekokulu, 3. sınıf öğrencisi

Amaç: İnternet bağımlılığı açısından en fazla risk altında olan grubun üniversite öğrencileri olduğu bilinmektedir. Öğrencilerin internet için ayıracakları zamanı planlayabilmeleri fiziksel ve ruhsal sağlıkları ile akademik ve sosyal başarıları için önemlidir. Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin internet kullanımlarının sağlıklı olup olmadığını ve internet kullanımları ile zaman yönetimleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma Ankara ilinde dört yıllık lisans eğitimi veren bir hemşirelik okulunda okuyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 311 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak Öğrencileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Problemler İnternet Kullanımı Ölçeği (PİKÖ) ve Zaman Yönetimi Ölçeği (ZYÖ) kullanılmıştır. Veriler SPSS 21.0 programında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmada öğrencilerin sınıf düzeyine göre PİKÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmiş ($F=9.689$, $p=0.001$) olup, dördüncü sınıf öğrencilerin PİKÖ toplam puan ortalamaları daha yüksektir. Öğrencilerin ZYÖ toplam puan ortalamaları ile PİKÖ toplam puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde bir korelasyon saptanmıştır. ($r=-0.122$, $p=0.028$).

Sonuç: Araştırma bulgularına göre; dördüncü sınıf öğrencilerin internet kullanımlarının sağlıksız olduğu, öğrencilerin zamanı iyi yönetebilme becerileri arttıkça internet kullanımlarının daha sağlıklı düzeye geldiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin zaman yönetimi becerilerini artırmaya yönelik girişimlerin uygulanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, problemler internet kullanımı, zaman yönetimi

[PS-311]

Üniversite öğrencilerinin diyabetes mellitus hastalığı ile ilgili farkındalıklarının belirlenmesi

Ayla Demirtaş, Esra Özden Özden, Fulya Karataş, Aysun Aslantekin, Fatma Begüm Telef, Neşe Yavuz, Cansu Yıldızoğlu
Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Yüksek Okulu, Ankara

Amaç: Bu araştırma; sağlıkla ilgili olmayan bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin DM hastalığı ile ilgili farkındalıklarının belirlenmesi amacıyla yapılmaktadır.

Gereç-Yöntem: Araştırma, Kasım 2015- Nisan 2016 tarihleri arasında Türkiyede değişik illerde sağlık bölümü dışında öğrenim gören üniversite öğrencileriyle yapılmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından, araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilerinden toplanmaktadır. Araştırmaya katılacaklara "sosyodemografik ve DM hakkında farkındalıklarını belirleyebilecek 22 sorudan oluşan veri toplama formu" uygulanmaktadır. Araştırmaya katılacak gönüllülerde aranan koşullar; sağlık bölümü dışında bir üniversite de öğrenci olmak, araştırmaya katılmayı kabul etmek, iletişime engel bir durumu olmamak, DM hastası olmamaktır. Araştırmanın hipotezleri; Ho Hipotezi Üniversite öğrencilerinin diyabetes mellitus hastalığı hakkındaki farkındalıkları yüksektir. H1 Hipotezi Üniversite öğrencilerinin diyabetes mellitus hastalığı hakkındaki farkındalıkları azdır.

Bulgular: Araştırma verilerinin toplanma süreci henüz bitmiş olup, istatistikleri oluşturma çalışması içinde bulunmaktayız. Çalışmada tanımlayıcı istatistikler; sayımla belirlenen değişkenler için sayı ve %, ölçümle belirlenen değişkenler için ortalama $\pm$ standart sapma şeklinde gösterilecektir.

Karşılaştırmalı istatistiklerde örneklemin normal dağılım gösterme durumuna göre uygun testler kullanılacaktır.

Sonuç: Araştırma sonuçları, çalışma sonlanınca oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Diyabetes Mellitus, Diyabet farkındalığı, Hemşirelik

[PS-312]

Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hastanede İlk Uygulama Deneyimleri

Ayşe Hizal, Esmâ Çalık, Filiz Özel

Kastamonu Üniversitesi Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Kastamonu

Amaç: Bu araştırma sağlık yüksekokulu öğrencilerinin ilk kez uygulama deneyimi yaşadıklarında yaşadığı korku ve anksiyetelerini belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde bireysel görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma 15 sağlık yüksekokulu 1. Sınıf öğrencilerinden oluşan bir çalışma grubu üzerinden yürütülmüştür. Veriler toplandıktan sonra Nvivo 10 programından analiz edilmiştir.

Bulgular:

Sonuç: Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin uygulamalara, uygulama ortamlarına ilişkin görüş ve düşünceleri yanında öğrencilerin ilk deneyimleri sırasında yaşadığı korku ve anksiyeteleri üzerinde durulmuştur. Öğrencilerin korku ve anksiyetelerinin onların uygulamalarını etkilemesi ile öğrencilerin anksiyete yönetimi yapma zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Tüm bunlardan yola çıkılarak, öğrencilerde oluşan korku ve anksiyeteleri ve bunlarla ilişkili faktörlerin belirlenmesinin öğrencilerin uygulamalarında önemli bir yere sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, öğrenci, ilk uygulama deneyimleri, korku, anksiyete

[PS-313]

Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleği Tercih Etme Nedenleri ve Beklentileri

Nursena Yazaroğlu, Şevval Yurttaş, Eda Üsküp, Yağmur Irmak, Gözde Tepe, Dilara Yıldırım, Özlem Avcı
İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

Amaç: Bu araştırma; hemşirelik öğrencilerinin mesleği tercih etme nedenleri ve beklentilerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.
Gereç-Yöntem: Araştırma kapsamına İstanbul'da özel bir üniversitenin 1,3, ve 4. Sınıf hemşirelik öğrencileri alınmıştır (n=170). Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu ile toplanmıştır. Anket formunun ilk bölümünde öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ile ilgili 10 soru, ikinci bölümde meslekle ilgili görüş ve beklentilerine ilişkin 10 soru yer almaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler, SPSS paket programı kullanılarak tanımlayıcı istatistikler ile değerlendirilmiştir.
Bulgular: Çalışmaya alınan öğrencilerin sadece %2.4'ü sağlık meslek lisesinden, %97.6'sı ise diğer liselerden mezun olmuştur. Öğrencilerden %81.2'si mesleği sevdiğini belirtmiştir. Öğrencilerin mesleği seçme nedenleri incelendiğinde, %27.1'i insanlara yardım etmek istediği için, %24.1'i ise iş olanağının yüksek olması nedeniyle hemşirelik mesleğini seçtiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %35.9'u bölümü istemeyerek seçtiğini ve bunların %14.9'u puanı diğer bölümler için yeterli olmaması nedeni ile hemşireliği seçtiğini ifade etmiştir. Ayrıca, mesleği istemeden seçen öğrencilerin %38'i mesleği sevmediği için hemşirelik mesleğine devam etmeyeceğini de belirtmiştir. Hemşirelikle ilgili görüşleri incelendiğinde öğrencilerin %74.7'sinin hemşirelerin hekim istemlerini yargılama hakkına sahip olduğunu düşündüğü belirlenmiştir. Yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin hemşirelik mesleğinde daha çok akademik alanda ilerlemek istedikleri saptanmıştır.
Sonuç: Bugüne göre yapılan araştırmalar ve bizim bulgularımızın da dahilinde, hemşirelik mesleğinin bu zamana kadar sevilerek seçildiği ve isteyerek yapıldığı görülmektedir. Fakat bir kısmının hala istemeyerek seçtiği ve sebeplerinin de puanlarının yetmesi sebebiyle tercih ettikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beklentiler, Hemşirelik, Mesleki tercih

[PS-314]

Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Bebeği Yatan Annelerin Bakım ve Tedavi Uygulamaları Sırasında Bebeğinin Yanında Olma ve İşlemlere Katılmaya İlişkin Görüşleri

Seda Çağlar¹, Özge Mantıcı², Bahar Aydoğan², Beril Yaşa³, Şirin Kurt³

¹İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul

²İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul

³İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Neonatoloji Bilim Dalı, İstanbul

Amaç: Aile merkezli bakım; çocuk ve ailesinin fiziksel, duygusal, entellektüel, sosyal, kültürel ve spiritüel yönlerden bir bütün olarak ele alındığı holistik/bütüncül bakım yaklaşımlarını içerir.

Araştırmamızın amacı, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde (YYBÜ) yatan bebeklerin annelerinin bakım ve tedavi uygulamaları sırasında bebeklerinin yanında olma ve işlemlere katılmaya ilişkin görüşlerini değerlendirmektir.

Gereç-Yöntem: Araştırma tanımlayıcı niteliktedir. İstanbul'daki bir üniversite hastanesinin YYBÜ'nde bebeği yatan, araştırmaya katılmaya gönüllü 30 anneden elde edilen veriler değerlendirilmiştir (veri toplama süreci devam ediyor). Annelere YYBÜ'de sık uygulanan altı adet invazif hemşirelik uygulamasına yönelik sekiz dakika süren videolar izletildikten sonra araştırmacılar tarafından oluşturulan veri toplama formu (4 bölüm-53 madde) annelerle yüz yüze görüşülerek doldurulmuştur.

Bulgular: Annelerin %53,3'ü ilkökul mezunu, %76,7'si ev hanımı idi. Bebeklerin %80'i preterm, %73,3'ü erkek, ortalama gestasyon haftası 32,13±5,15 hafta, vücut ağırlıkları ortalaması ise 1920±1213 gram idi. "Bebeğinizin hangi bakım gereksinimleri (beslenme, vücut sıcaklığı ölçme, bez değiştirme, banyo, çarşaf değişimi, kıyafet giydirmeye, mama hazırlama, genel durumunu gözlemlenme, kararlara katılma, onay verme) sırasında yanında olmak ve bu uygulamayı yapmak istersiniz?" sorusuna; annelerin %70'inden fazlası "uygulamayı yapmak isterim" cevabını verirken; "Hangi tedavi uygulamaları (beslenme sondası takma, damar yolu açma, damar yoluna ilaç uygulama, kan alma, göbük kateteri takma, canlandırma, ameliyat, aspirasyon) sırasında bebeğinizin yanında olmak istersiniz?" sorusuna ise %50'sinden fazlasının "yanında olmak istemem" cevabını verdikleri görülmüştür. Doktor ziyaretleri, röntgen çekimi, işitme testi, topuk kanı alınması, göz muayenesi, pansuman ve ameliyathaneye gidiş esnasında annelerin %60'ından fazlası "yanında olmak isterim" cevabını vermiştir. Annelerin "Ünite çalışanlarının aile merkezli bakım uygulama tutumları"na ilişkin görüşleri, "üniteye her istediğimde girebiliyorum, bakım uygulamaları sırasında bebeğimin yanında olabiliyorum, bebeğimle ilgili bilgi alabiliyorum, sağlık çalışanları beni anlıyor, sağlık çalışanlarına kolaylıkla ulaşabiliyorum" sorularıyla değerlendirildiğinde; %46,7'den fazlasının ünitedeki uygulamalardan memnun olduklarını ifade ettikleri görülmüştür.

Sonuç: YYBÜ'de bebeği yatan annelerin bakım uygulamaları sırasında bebeklerinin yanında olmak ve işlemlere aktif olarak katılmak istedikleri fakat tedavi uygulamaları ve girişimler sırasında yanlarında olmak istemedikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile Merkezli Bakım, ebeveyn görüşleri, yenidoğan yoğun bakım ünitesi

[PS-315]

Öğrenci Hemşirelerin Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi

Şeyda Dülgerler¹, Gülçin Karaöz², Deniz Çağla Durmuş², Fatih Demirel²

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı, İzmir

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir

Amaç: Bu araştırma Ege Üniversite Hemşirelik Fakültesi Öğrencilerinin depresyon düzeylerini ve etkili eylemleri incelemek için yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte yapılan bu araştırmanın verileri araştırmacılar tarafında geliştirilmiş olan kişisel bilgi formu ve Beck Depresyon Ölçeği'nden oluşan anket formu ile toplanmıştır.

Araştırma 2014-2015 öğrenim yılında Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi 4.sınıf lisans öğrencileri üzerinde yapılmıştır.(n=200) Örneklem basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 115 kişiden oluşmuştur. Veriler bilgisayarda SSPS veri analiz programı kullanılarak sayı yüzde ve Ki Kare Testi ile incelenmiştir.

Bulgular: Yaş ortalaması 23.47 olan öğrencilerin %94'ünün bekar, %48.7'sinin ilde yaşadığı %43'ünün annesinin ilkokul mezunu olduğu, %33.9'unun babasının lise mezunu olduğu,%71.3'ünün gelirinin giderine denk olduğu,%48.7'sinin 2 kardeşinin olduğu, %74.8'inin çekirdek aile tipine sahip olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %90.4'ünün yaşadıkları kişilerle sorun yaşadığı %70.4'ünün okudukları okuldan memnun olmadıkları, %60.9'unun kaldıkları yerden memnunn oldukları saptanmıştır. %51.3'ünün ailesinin koruyucu bir tutum gösterdiği, %91.3'ünün destek alabileceği kişilerin olodduğu, %55.3'ünün ailesinden destek aldığı, %63.5'inin bazen yalnız kalma eğiliminin olduğu,%82.6'sının kendini iyimser olarak değerlendirdiği öğrencilerin BDÖ toplam puanlarının ortalaması 10.5'tir. BDÖ toplam puanlarına göre öğrencilerin %67.8'inde depresyonun olmadığı belirlenmiştir.

Aile tipine göre öğrencilerin depresyon düzeyleri incelendiğinde, aile tipinin depresyon düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmuştur.(p<0.05)

Ailenin tutumu ile depresyon düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır.(p<0.05)

Öğrenciye destek kişinin olup olmaması depresyon düzeyleri üzerinde etkili bir etmen olduğu saptanmıştır.(p<0.05)

Sonuç: Öğrencilerin aile tiplerinin, sorun yaşama algılarının, aile tutumlarının, destek kişinin olup olmasının ve destek alınan kişinin depresyon düzeyleri üzerinde etkili bir etmen olduğu saptanmıştır. Bu verilere göre; öğrencilerin kazandıkları okullara uyum sağlamaları için üniversiteler tarafından oryantasyon programlarının hazırlanması, oryantasyon programları içinde stres yönetimi, etkili iletişim ve benzeri seminerlere yer verilmesi üniversite ve fakültelerde danışmanlık birimlerinin kurulması öğrencilerin depresyon belirtileri hakkında bilinçlendirilmesi, sosyal aktivitelere teşvik edilmesi ve öğrencilerin sosyalleşmesinin sağlanması, depresyon tanısı almış veya psikolojik herhangi bir rahatsızlığı olan öğrencilere tedavileri süresince destek olunması ve psikolojik destek sağlanması gibi önerilerde bulunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, Depresyon Düzeyleri, Hemşirelik Öğrencileri

[PS-316]

İyileştirici Bakım Çevresi: Baharı Hissetmek

İlkay Boz¹, Emine Kol², Sevgi Özdemir³, Merve Kavla⁴, Andaç Güçlü⁴

¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Antalya

²Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı, Antalya

³Akdeniz Üniversitesi Hastanesi, Antalya

⁴Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya

Amaç: İyileştirici hasta bakım çevresi; fiziksel, duygusal ve manevi anlamda konforlu, güzel, huzurlu bir ortam olarak tanımlanır. Hasta odalarında estetik görünümde bir fiziki yerleşim, müzik ve hastanın hoşlandığı kokuların bulundurulması da hastanın dış dünya ile bağlantısının devamını sağlarken hastanın hastane ortamı ile baş etmesine yardımcı olur. Araştırma klinik ortamda yatan hastalar için duygusal rahatlamaya yardımcı olan bir atmosfer oluşturmak ve bu ortamla ilgili hasta görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma; Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Kadın Doğum Kliniği'nde yatan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 100 hasta ile yapılmıştır. İyileştirici çevre kapsamında doğa, çiçek ve deniz resimleri, gül-lavanta kokuları ile müzik eşliğinde "Doğa", "Çiçek" ve "Deniz" temaları ile hastaya sunulmuştur. Akut herhangi bir sorunu olmayan ve sunumu izleyebileceği klinik hemşiresi tarafından önerilen hastalara üç temadan herhangi birini ya da tamamını tercih edebileceği belirtilmiş ve onayı da alındıktan sonra izletilmiştir. Araştırma için Akdeniz Üniversitesi Etik Kurul onayı alınmıştır. Araştırmacılar tarafından çekilen çiçek, doğa ve deniz manzaralarını içeren resimler temalara uygun biçimde müzik ve koku eşliğinde 5 dakikalık bir görsel sunum haline getirilmiştir. Koku olarak hastaya krem, yağ ya da esans şeklinde bir uygulama yapılmamıştır. Temaya göre kullanılmak üzere lavanta ve gül kokusu içeren sabunlar kutu içerisinde hasta sunumu izlerken hastanın etejeri üzerine yerleştirilmiştir. Veriler; araştırmacılar tarafından hazırlanan 25 soruluk İyileştirici Çevre Değerlendirme Formu aracılığıyla toplanmıştır.

Bulgular: Hastaların %76'sı hastane ortamında müzik dinlemek istediklerini, %81'i hastanede buldukları odada resim, tablo gibi görseller bulunmasını istediklerini belirtmiştir. Hastaların çoğunlukla deniz ve çiçek temalarını tercih ettikleri belirlenmiştir. Hastaların % 70. 6'sı koku ve video müziğiyle, % 81.ü görüntülerle ferahladığını belirtmiştir.

Sonuç: Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda hastalar iyileştirici ortam için oluşturulan temalar ile ilgili olumlu görüş bildirmişlerdir. Hasta odalarına yerleştirilen bir bilgisayar aracılığı ile hastaların istedikleri anda bu tür görselleri izlemeleri önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: İyileştirici çevre, hasta bakımı, iyileştirici bakım

[PS-317]

Öğrenci Gözünden Erasmus Deneyimi: Polonya

İlayda Çevik¹, Tuğçe Memiş¹, Aydan Eda Urvaylıoğlu²

¹Bozok Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü Öğrencisi, Yozgat

²Bozok Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, İç Hastalıkları Hemşireliği ABD Öğretim Görevlisi, Yozgat

Eğitim, araştırma ve uygulamalarımızla teknolojiye ayak uydurmalı, değişime açık olmalıyız. İşte bu yüzden Erasmus eylemi sayesinde farklı yaşamlar, kültürler, toplumlar ve eğitim sistemi hakkında fikir sahibi olmak, farklı yaşam biçimlerine, kültürlerine toleranslı yaklaşabilme becerisini geliştirmek amacıyla bu eyleme katıldık.

Avrupa Birliği Erasmus Öğrenci Değişimi Programıyla; 2014-2015 öğretim yılının bahar döneminde Polonya'da Karkonosze College hemşirelik bölümünde eğitim gördük. Bu sürede; yeni mekânlar görme, yeni insanlarla tanışma ve eğitim sistemlerini kıyaslama şansımız oldu.

Bu deneyimden önce bunu yaşayabilmek için ingilizce sınavı ile başlayan bazı süreçlerden geçtik. Tüm adımlar; bize sürekli yeni koşullara uyum yeteneği kazandırdı, esnek olmayı öğrendik, daha çok olgunlaşmamızı ve farklılıkları görmemizi sağladı. Kendimize güvenimizi arttırdı ve belki de kariyerimizde büyük bir adım atmamıza yardımcı oldu.

Hastanedeki staj dönemimizde; hemşireliği profesyonel bir meslek olarak benimseyen, değer veren, dil, din, ırk, geleneksel uygulamalar açısından farklılık gösteren bir topluma bakım sunma fırsatı yakaladık. İki kültür arasındaki değerleri karşılaştırma imkânı bulduk. İnsanlara düşüncelerimizi, hissettiklerimizi nasıl yansıtıp, öğretebileceğimizi gördük, zamana tapıldığını, insanların dakika ve saniyelerin hesabını yaptığını öğrendik.

En önemlisi hemşire olarak yaşadığımız mesleki deneyimler; konuşmadan hastayla nasıl iletişim kurulabileceğini gösterdik. Çünkü hastaların çoğu ingilizce bilmiyordu. Kendimizi tanıtmaktan, soru sormaktan, bazı şeyleri bilmemekten fakat öğrenmeye çalışmaktan, insanların bize güvenmesinden, bizim bakımımıza saygı duymasından dolayı gurur duyduk bir o kadar da mutlu olduk.

Programın bize kazandırdıklarını özetlersek; hayata bakış açımız ve değerlerimiz değişti, özgüvenimiz arttı, yalnız yaşamayı ve kendi ayaklarımız üzerinde durmayı öğrendik, dünyanın dört bir yanından dostluklar kazandık, mesleğimize daha profesyonel bir açıdan bakmaya başladık, yabancı dilimizi geliştirme fırsatı yakaladık. Programın bize kattıklarını düşündüğümüzde çok doğru bir seçim yaptığımızı gördük. Hem eğitim hem de farklı kültürleri yaşama açısından dolu dolu bir dönem geçirdik.

Tüm bu kazançlarımızın ışığında; programa başvurmak ve onu tamamlayabilmek için gerekli niteliklere sahip öğrencilere risk gibi görünen ama küçük bir cesaret gerektiren bu değişimi yaşamalarını öneriyoruz.

Anahtar Kelimeler: Erasmus, Hemşirelik, Öğrenci, Deneyim

[PS-318]

Akademisyen hemşirelerin örgüt içi iletişimde sosyal medyanın rolü

Feriştah Cayıt¹, Ayşe Kübra Kelle¹, Aşkın Çandar¹, Sevda Yıldırım²

¹Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ankara

²Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Ankara

Amaç: Araştırma, akademisyen hemşirelerin örgüt içi iletişimde sosyal medyanın rolünü saptamak amacıyla yapılmıştır

Gereç-Yöntem: Araştırma Ankara'da bulunan bir hemşirelik fakültesinde araştırmaya katılmayı kabul eden 51 akademisyen hemşire ile yapılmıştır. Verilerin toplanmasında, sosyo-demografik özellikler, internet ve sosyal medya kullanımını sorgulayan veri toplama formu ve Özdemir ve Erdem (2014) tarafından geliştirilen 'Örgütlerde Sosyal Medya Kullanımı Ölçeği' kullanılmıştır.

Veriler, SPSS programında sayı ve yüzde dağılımları ile değerlendirilmiştir

Bulgular: Araştırmaya katılan akademisyen hemşirelerin %96.1'i kadındır ve yaş ortalaması 30,06±4,99'dur. Katılımcıların %51'i evli olduklarını ifade etmişlerdir, %51'i doktora mezundur ve %92.1'ini araştırma görevlileri oluşturmaktadır. Katılımcıların yüzde 90,1'i interneti hergün kullanmaktadır ve katılımcıların tamamının interneti kullanım amaçlarından birisi 'araştırma'dır. Sosyal medyanın örgütsel iletişim aracı olduğunu düşünenlerin oranı %96,1'dir ve %90,2'si sosyal medya kullanmaktadır. En sık kullanılan sosyal medya sitelerinin ise Facebook (%84,3), Twitter (%41,2) ve LinkedIn (%15,7) olduğu saptanmıştır ve günlük ortalama internet kullanım süresi 6,75 saattir. En fazla katılım eğilimi içerisinde olunan ifadeler "Çalışanlar, sosyal medya aracılığıyla iş dışında bir araya gelebilirler." (3,941 ± 1,008) ve çalışanlar, sosyal medya vasıtasıyla sohbet ederler." (3,725±1,250)'dir. Araştırma verilerine göre sosyal medyanın örgüt içi iletişimde daha çok sanal iletişim (3,362±0,849), sohbet ve etkinlikler (3,478±0,937), informal gruplar (3,392±0,900) ve dedikodu ve söylenti (2,852±1,242) türlerini desteklediği söylenebilir.

Sonuç: Yapılan analizler sonucunda katılımcıların sosyal medyayı örgütsel iletişim aracı olarak düşündükleri saptanmıştır. Genellemelerin yapılabilmesi için, çalışmanın daha geniş bir örneklem üzerinde yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, akademisyen hemşire, örgüt içi iletişim

[PS-319]

Hemşirelik bölümü öğrencilerinin uzaktan eğitim konusundaki tutumlarının belirlenmesi

Mihdiye Demir, Yusuf Arslankılıç, Fatih Buğra, Sevgi Davarcıoğlu, Ars. Gör. Eda Özge Yazgan
Ankara üniversitesi

Amaç: Bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler eğitimde etkili olmuştur. Teknolojik gelişmelerin eğitimde kullanılması günümüzde hızla artmakta, ilköğretimden lisansüstü düzeyine kadar birçok alanda uzaktan eğitim yaygın biçimde kullanılmaktadır. Bu araştırma hemşirelik bölümü öğrencilerinin uzaktan eğitim konusundaki tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini THD Öğrenci Komisyonu üyeleri oluşturmaktadır (n=249) oluşturmıştır. Araştırmanın verilerinin toplanmasında; sosyodemografik özelliklerine yönelik sorular ve Kışla tarafından (2005) geliştirilen "Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma verileri spss programıyla değerlendirilmiş, verilerin değerlendirilmesinde, sayı ve yüzde dağılımları hesaplarken tanımlayıcı istatistiklerden faydalanılmış, verilerin niteliği göz önünde tutularak gruplar aralarındaki farkı belirlemede student t testi ve tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmamıza katılan öğrencilerin %85,9'unun kadın olduğu, % 62,2'sinin 20-22, %4'ünün 23-25 yaş aralığında olduğu saptandı. Katılımcıların %32,1'i birinci sınıf iken % 10,4'ünün dördüncü sınıf olduğu, %60,6'sının bölümü isteyerek seçtiği, %62,2'sinin bölümünden memnun olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %96,8'inin akıllı telefon kullandığı %54,2'sinin sosyal medya için internet kullandığı belirlendi. Katılımcıların % 60,2'sinin okulda web tabanlı eğitim aldığı, % 66,7'sinin uzaktan eğitimle ders almak istemediği, %57,8'inin uzaktan eğitimde staj uygulaması olması gerektiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin % 79,1'i uzaktan eğitimin dikkat toplamayı zorlaştırdığını %90'ı ise sınıf ortamının motivasyon ve derse ilgiyi arttırdığını ifade etmiştir.

Katılımcıların uzaktan eğitim tutum puanı ortalamalarının $1,27 \pm 22,52$ olduğu, saptandı. Öğrencilerin okuduğu sınıfın uzaktan eğitime karşı tutumu etkilediği ($p < 0,05$), hazırlık sınıfındaki öğrencilerin uzaktan eğitime karşı tutumlarının daha olumlu olduğu ($1,16 \pm 20,46$) belirlendi. Katılımcıların mezun olduğu lise türü, bölüme isteyerek gelme, bölüm seçiminden mutlu olma durumunun uzaktan eğitime karşı tutumunu etkilemediği saptandı ($p > 0,05$). Gelir durumunun uzaktan eğitime karşı tutumu etkilediği ($p < 0,05$), gelir durumu düşük olanların uzaktan eğitime karşı tutumlarının daha olumlu olduğu $1,33 \pm 21,56$ belirlendi. İnternet kullanım düzeyinin uzaktan eğitime karşı tutumunu etkilemediği saptandı ($p > 0,05$).

Sonuç: Gelir durumu düşük olan katılımcıların uzaktan eğitime karşı tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Sosyodemografik özelliklerin İnternet kullanım düzeyinin uzaktan eğitime karşı tutumunu etkilemediği saptanmıştır ($p > 0,05$).

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, meslek algısı, uzaktan eğitim

[PS-320]

Engeli Olan Çocuklarla Yapılan Oyun Etkinliğinin Bakım Vericilerin Kaygı Durumlarına Etkisi

Eda Arslan, Filiz Çoban, Fatmagül Çavaş, Melek Demir, Rukiye Çelik
Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı, Ankara

Amaç: Araştırma, engeli olan çocuklarla oynanan oyunun bakım vericilerin kaygı durumlarına etkisini ve çocuklarla oynanan oyuna ilişkin bakım vericilerin görüşlerini belirlemek amacıyla planlanmış yarı deneysel bir araştırmadır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın örneklemini, en az 6 ay önce tanı almış, daha önce en az bir kez pediatrik rehabilitasyon ünitesinde yatarak tedavi gören 25 çocuk ve bakım vericileri oluşturmuştur. Araştırma için kurumdan ve bakım vericilerden yazılı izin alınmıştır. Veriler 24 Şubat-04 Mart 2016 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmanın birinci günü bakım vericiler Demografik Veri Formu ve Spielberger Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanteri (STAI)'ni doldurmuşlar. Aynı gün veriler toplandıktan sonra çocuklarla oyun etkinliği gerçekleştirilmiştir. Oyun etkinliğinin etkisini belirlemek için 4. gün tekrar aynı klinikte aynı bakım vericilerin Oyun Etkinliğini Değerlendirme Formu ve Spielberger Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanteri (STAI)'ni doldurmaları sağlanacaktır. Oyun etkinliğinde, çocuklarla birlikte el kuklaları hazırlanarak, çocuklar için seçilmiş çocuk müzikleri eşliğinde oyunlar oynanmış ve el kuklaları oynatılmıştır. Araştırmaya katılan bakım vericilerden yazılı izin alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde frekans ve yüzdeler dağılımları ve Wilcoxon testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çocukların 15'inin erkek (%60), ve yaş ortalamasının 8,16 ve hastanede yatma sürelerinin ortalama 47,68 gün olduğu saptanmıştır. Çocukların evde oyun oynama süreleri ortalama 4,2 saat, hastanede oyun oynama süreleri ise 1,44 saat bulunmuştur. Bakım vericilerin 20'si(%80) annelerdir. Bakım vericiler oyun etkinliğini kendileri için mutlu edici, çocukları için eğlenceli ve faydalı bulmuştur. Bakım vericilerin Durumluk ve Süreklilik kaygı puan ortalamaları oyun etkinliği öncesi (sırasıyla 43,84±10,688 ve 54,16±9,560), oyun etkinliği sonrasında (sırasıyla 37,64±10,428 ve 47,12±9,918) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir (p<0.05).

Sonuç: Engeli olan çocuklarla yapılan oyun etkinliğinin bakım vericilerinin durumluluk ve süreklilik kaygı durum puan ortalamalarını azalttığı belirlenmiştir. Hemşirelerin engeli olan çocuklarla hastane ortamında oyun etkinlikleri belirlemeleri, planlayıp, uygulayıp, değerlendirmeleri önemlidir.

Anahtar Kelimeler: bakım verici, engeli olan çocuk, kaygı durumu, oyun

[PS-321]

Hemşirelik Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi

Safiye Sener¹, Sevgi Tulupcu¹, Akife Öztürk¹, Ayşe Tosun¹, Ayla Erdemir¹, Havva Durmuş¹, Kübra Koçak¹, Merve Çiçek¹, Selda Yaralı Arslan²

¹Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 4.Sınıf Öğrenci

²Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi

Bu çalışma hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin memnuniyet düzeylerini saptamak amacıyla tanımlayıcı tipte yapılmıştır. Araştırma Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik bölümünde Şubat ayında toplanmıştır. Araştırmanın evrenini Hemşirelik Bölümü 4. Sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmada evrenin tamamına (n=144) ulaşılması hedeflenmiş ancak toplam 132 öğrenci ölçeği eksiksiz olarak doldurmuş ve araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Baykal ve ark (2002) tarafından geliştirilen 53 maddeden oluşan Öğrenci Memnuniyet Ölçeği Kısa Formu ve 11 maddeden oluşan anket formu ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde hesaplamaları, t testi, kullanılmıştır. Çalışma için öğrencilerin izinleri ve kurum izi alınmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 22,12±1,15, katılımcıların % 83.3'ü kız, % 95.5'i bekar, %60.6'sı evde yaşıyor, %62.9'u en uzun süre ilde yaşamış, %87.9 çekirdek aile yapısında, %66.7'sinin annesinin eğitim durumu ilkokul, %44.7 sinin babasının eğitim durumu ilkokul, %86.4 ünün gelir durumu orta düzeyde, %44.7 si Anadolu Lisesinden mezun olmuştur. Katılımcıların %50.8'i hemşirelik mesleğini istemeyerek seçmiştir. Öğrenciler öğretim elemanı memnuniyet alt boyutundan 36.56±9.125, okul yönetimi 25.58±6.676, kararlara katılım 19.78±5.296, bilimsel sosyal ve teknik olanaklar 32.96±8.190, eğitim öğretimin niteliği alt boyutundan 36.56±9.1 puan almıştır. Öğrencilerin, Öğrenci Doyum Ölçeği- Kısa Formu'ndan aldıkları toplam puan ortalaması ise 149.8±32.9 dur. Araştırmada anne eğitim durumu, gelir durumu, mezun olduğu lise, hemşirelik mesleğini isteyerek seçme gibi değişkenlerin ile ölçek toplam puanı ve alt boyutlar puan ortalaması anlamlı bulunmuştur (p<0.05). Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin genel memnuniyet durumunun orta düzeyde olduğu, diğer yükseköğretim ve sağlık bilimleri fakülteleri ile kıyaslandığında benzer sonuçlar elde edildiği bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda; öğrenci memnuniyetini iyileştirici önlemlerin alınması, öğrenci sayısının azaltılması, öğretim üyesi sayısının artırılması, uygulamalı dersler için laboratuvar yapılması, öğrencilerin kararlara daha fazla katılımının sağlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, memnuniyet, öğrenci

[PS-322]

1. ve 4. Sınıf Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Hakan Demir¹, Gülten Kaptan¹, Ömer Şahin¹, Yaren Ferhat¹, Sinan Yılmaz², Senem Özel²

¹T.C. İstanbul Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

²İstanbul Aydın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Amaç: Bu araştırma 1. ve 4. hemşirelik bölümü sınıf öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma, İstanbul Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu'nda 1. ve 4. Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan 'Kişisel Bilgi Formu' ve Ayşegül Sarioğlu (2014) tarafından hemşirelikte geçerlilik ve güvenilirliği yapılan Cronbach Alfa katsayısının ise.82 olarak belirlenen 'Bireysel Yenilikçilik Ölçeği' kullanılarak elde edilmiştir.

Bulgular: Araştırma, İstanbul Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu'nda 1. ve 4. Sınıf Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı niteliktedir. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan 'Kişisel Bilgi Formu' ve Sarioğlu (2014) tarafından hemşirelikte geçerlilik ve güvenilirliği yapılan Cronbach Alfa katsayısının ise.82 olarak belirlenen "Bireysel Yenilikçilik Ölçeği" kullanılarak elde edilmiştir.

Bulgular: Araştırma verileri değerlendirildiğinde araştırmaya katılan katılımcıların %74,2'si (n:72) kız, %25,8'i (n:25) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. 1. Sınıf öğrenciler araştırma grubunun %60,8'ini (n:59), 4. Sınıf öğrenciler ise %39,2'sini (n:38) kapsamaktadır. Hemşirelik bölümü öğrencileri yaşamlarının büyük çoğunluklarını (%64.9; n:63)'u ilde geçirdikleri belirlenmiştir. Kız öğrencilerin bireysel yenilikçilikleri düzeyleri incelendiğinde, 60.66 puan ortalaması ile "Kuşkucu, benzer şekilde erkek öğrencilerin ise 63.80 puan ortalaması ile "Kuşkucu" oldukları belirlenmiş ve cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. 1. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencilerin bireysel yenilikçilik düzeyleri değerlendirildiğinde puan ortalamaları sırasıyla 60.76 ve 62.57 ile "Kuşkucu" olarak bulunmuştur. Sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Öğrencilerin yaşamının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yerlere göre bireysel yenilikçilik düzeyleri incelendiğinde; Köyde yaşayan öğrencilerin puan ortalamaları 70.4 ile "Sorgulayıcı", ilde yaşayan öğrencilerin ise 60 ile "Kuşkucu" olarak bulunmuştur. Öğrencilerin yaşamının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yerler ile BYÖ karşılaştırdığımızda aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.(p<0.05).

Sonuç: Araştırma sonucunda, araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin 61.47 ile bireysel yenilikçilikleri "Kuşkucu" olarak belirlenmiştir. Cinsiyet ve sınıflar arasında anlamlı bir ilişki saptanmazken, yaşamlarının büyük bir çoğunluğunu köyde geçirenlerin ilde yaşayanlara göre bireysel yenilikçilik algılarının daha güçlü olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bireysel yenilikçilik, Hemşirelik, Hemşirelik öğrencileri, İnevasyon, Yenilikçilik

Yaş Dağılımları

Yaş	%	N
18	17,5	17
19	23,7	23
20	11,3	11
21	12,4	12
22	10,3	10
23	14,4	14
24	7,2	7
25	1	1
28	2,1	2

Yaşamlarının Büyük Çoğunluğunu Geçirdikleri Yer

Yer	%	N
İl	64,9	63
İlçe	24,7	24
Köy	10,3	10

Sınıf Dağılımları

Sınıf	%	N
1.Sınıf	60,8	59
4. Sınıf	39,2	38

[PS-323]

Hemşirelik Öğrencilerinde Bilgisayar Kaygısını Etkileyen Faktörler

Muazzez Gündoğdu¹, Büşra Yalvaç¹, Candan Öztürk²

¹İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğrencileri

²İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi

Amaç: Bu araştırmanın amacı hemşirelik öğrencilerinde bilgisayar kaygısını etkileyen faktörleri belirlemektir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel olarak yürütülen bu çalışmanın örneklemini bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Kurum izinleri alınmış, öğrencilere açıklama yapılarak araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrenciler ile çalışma yürütülmüştür (n: 79). Veriler sosyodemografik veri toplama formu ve Bilgisayar Kaygı Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizi sayı, yüzde, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri ile değerlendirilmiş, anlamlılık düzeyi 0,05 kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20,2 ±1,5'dir. Birinci sınıf öğrencisi, ailesinin sosyo ekonomik düzeyi düşük, kendi bilgisayarı olmayan ve bilgisayarı evin ortak kullanım alanında olan hemşirelik lisans öğrencilerinin bilgisayar kaygı puanları daha yüksek olmasına rağmen aralarında anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin bilgisayar kaygılarının belirlenen değişkenlerden etkilenmediği saptanmıştır. Örneklem sayısının artırılarak araştırmanın tekrarlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar Kaygı Ölçeği, Kaygı, Öğrenci Hemşire

[PS-324]

Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medyada Örgütlenme Durumu

Eda Yıldır, Büşra Kablanoğlu, Fatma Uysal, Betül Kuş
Bozok Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Yozgat

Amaç: Günümüzde internet çağının etkisiyle bireysel ve toplumsal iletişimlerde büyük değişimler yaşanmaya başlanmıştır. Bu değişimlerin en etkilisi ise sosyal medyada toplumsal hareket adı altında oluşan örgütlenme olarak görülmektedir. Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin sosyal medyada örgütlenme düzeylerini saptamak amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evreni 2016 yılının Ocak ve Mart ayları arasında Bozok Üniversitesi 3. ve 4. sınıfa kayıtlı olan 156 öğrenciden oluşmuştur. Araştırma çalışmaya katılmayı kabul eden 147 kişiyle tamamlandı. Çalışmanın yapılacağı kurumdan yazılı izin, çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı ve sözlü onamı alınmıştır. Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler ve Chi Kare Testi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %73.5'inin kız, %26.5'inin erkek, yaş ortalamasının 21.63 ± 1.19 yıl olduğu saptandı. Öğrencilerin sosyal medyayı kullanma durumu ile cinsiyet, mezun olunan lise türü, okuduğu sınıf, anne ve baba eğitimi ve gelir durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0.05$). Annesi çalışmayanların %80.9'u sosyal medyada mesleki örgütlenmelerin yeterli olmadığını düşünmekte ancak öğrencilerin anne meslekleri ile sosyal medya kullanım durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bunun yanısıra annesi çalışanların %90.9'unda sosyal medyada mesleki bir örgüte üye olduğu belirlendi. Babası çalışanların %72.5'inin herhangi bir sosyal medya aracına üye olduğu ve baba meslek durumu ile sosyal medya aracına üye olma durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Yaşanan şehir ile herhangi bir sosyal medya aracına üye olma durumu arasında anlamlılık saptanmamasına rağmen, İç Anadolu Bölgesinde yaşayanların sosyal medyayı kullanım oranının %94.1 olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Bu çalışma sonucunda öğrencilerin sosyal medya araçlarını etkin şekilde kullandıkları ancak sosyal medyada mesleki örgütlenmeleri yeterli bulmadıkları belirlenmiştir. Bu bağlamda sosyal medyada güncel hemşirelik bilgilerinin, yasa ve uygulamaların paylaşıldığı platformların oluşturulması ve bunların yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci hemşire, Sosyal medya, Mesleki örgütlenme

[PS-325]

Hemşirelerde Zaman Yönetimi İle İlgili Görüşlerin Belirlenmesi

Ümmü Gülsüm Çelik, Özge Sümbül, Figen Alp Yılmaz
Bozok Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Yozgat

Giriş: Zaman yönetimi, bireysel açıdan kişinin özel ve iş hayatında amaçlarına etkili ve verimli şekilde ulaşabilmesi için planlama, organize etme ve kontrol etme gibi fonksiyonları kendi fonksiyonlarına uygulama sürecidir. Zamanı iyi yöneten kişiler kendi faaliyetlerine daha fazla zaman ayırmalarının yanı sıra meslek amaçlarına daha hızlı ulaşabilirler.

Hemşirelik mesleğinde zaman daha önemlidir. Çünkü daha zamanda işlerin doğru ve kaliteli yapılması gerekir. Etkili bir planlamanın yapılabilmesi için zaman tuzaklarının bilinmesi ve buna yönelik planlamaların yapılması gerekir.

Amaç: Bu araştırma hemşirelerin zaman yönetimi ile ilgili görüşlerinin belirlenmesini amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışmanın örneklemini Yozgat ilinde yaşayan ve çalışmayı katılmayı kabul eden 189 hemşire oluşturmuştur. Araştırmanın verileri tanıtıcı bilgi formu ve literatür taranarak oluşturulmuş olan zaman yönetimi ile ilgili görüşler anketi ile toplanmıştır.

Bulgular: Çalışmadaki katılımcıların %59'unun evli olduğu, %54'ünün üniversite mezunu olduğu belirlenmiştir. Zaman yönetimi ile ilgili görüşleri anketinde %60'ının her gün küçük amaçlar belirlediği, %59'unun da günü planladığı belirlenmiştir. Katılımcıların yarısından fazlasının telefonda gereksiz zaman harcadığını ifade etmiştir.

Sonuç: Çalışmamıza katılan hemşirelerin zaman yönetimi konusunda farkında oldukları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, zaman, zaman yönetimi

[PS-326]

Hemşireler de Akıllı Telefon Bağımlılığı

Özge Sümül, Ümmü Gülsüm Çelik, Figen Alp Yılmaz
Bozok Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

GİRİŞ: Akıllı telefonlar hemşirelere en son sağlık gelişmelerinden haberdar olmak ve meslektaşları ile iletişim kurmak için yeni fırsatlar sunmaktadır. Fakat akıllı telefon bağımlılığı hemşirelerde iş gücü kaybına sebep olabilmektedir. Bu çalışma hemşirelerde akıllı telefon bağımlılığını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışmanın örneklemini Yozgat ilinde yaşayan ve çalışmayı kabul eden 189 hemşire oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Tanıtıcı Bilgi Formu Ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği ile toplanmıştır. İstatistiksel analizlerde ortalama, standart sapma kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmadaki katılımcıların %84'ünün kadın, %60'ının evli ve %54'ünün üniversite mezunu olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin üçte birinin en fazla bir saat sosyal medya kullandığı ve sosyal medyayı genel amaçlı kullandıklarını ifade etmişlerdir. Akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamasının 28 olduğu saptanmıştır. Erkek ve kadınların akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamaları sırasıyla 29 ve 27'dir.

Sonuç: Bu çalışmada katılımcıların akıllı telefon bağımlılığının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, akıllı telefon, bağımlılık

[PS-327]

Hemşirelerin profesyonel benlik algılarının belirlenmesi Sevim Gelin¹, Sevim Çimke², Sevinç Polat²¹Bozok Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu²Bozok Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.

Amaç: Hemşirelerin profesyonel benlik doğrudan hemşirelik uygulamalarına yansımaktadır. Profesyonel benlik algısı güçlü hemşireler; otonom özellikleri yüksek, davranışlarının sorumluluğunu üstlenebilen, ekiple uyumlu işbirliği yapabilen, lider özellikli, sürekli kendini güncelleyen ve öğrenmeye istekli hemşirelerdir. Hemşirelerin profesyonel kimliklerinin yetersiz olması bakımın ve hizmetin kalitesinin düşmesine neden olabilmektedir. Toplum nitelikli hizmet sunması için hemşirelerin, profesyonel benlik algılarının güçlü olması gerekir. Bu araştırma hemşirelerin profesyonel benlik algılarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapıldı.

Gereç-Yöntem: Araştırma Yozgat ilinde hizmet veren bir hastanede çalışan ve araştırmaya katılmaya gönüllü 97 hemşire ile yürütüldü. Verilerin toplanmasında, Kişisel Bilgi Formu ve Hemşirelerin Profesyonel Benlik Kavramı Ölçeği (HPBKÖ) kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde, frekans ve yüzde dağılımı, aritmetik ortalama, Kruskal-Wallis, Mann-Whitney U testi ve Cronbach Alpha kullanılmıştır. Sonuçların yorumlanmasında $p < 0.05$ anlamlılık düzeyi ölçüt alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 31.40 ± 7.30 yıl ve çalışma yılının ortalama 10.09 ± 7.82 olduğu belirlendi. Hemşirelerin HPBKÖ puan ortalamaları 103.51 ± 11.64 , mesleki memnuniyet alt boyutu puan ortalaması 12.78 ± 3.14 , meslek yetkinlik alt boyutundan aldıkları puan ortalaması 20.94 ± 3.32 , meslek tutumu alt boyutundan aldıkları toplam puan ortalaması 69.78 ± 8.13 olarak bulundu. Hemşirelerin yaş, eğitim durumu, aynı klinikte çalışılan yıl, çalışma şekli durumlarına göre ölçek toplam puanı ve ölçek alt boyutları toplam puanları arasında anlamlı ilişki bulunamadı ($p > 0.05$). Erkek hemşirelerin ölçek memnuniyet alt boyutu puan ortalamalarının, kadın hemşirelere göre düşük olduğu belirlendi ($p < 0.05$). Çocuk kliniklerinde çalışan, isteyerek hemşirelik mesleğini seçen, meslek seçme durumunda kaldığında tekrar aynı mesleği seçebileceğini söyleyen hemşirelerin, mesleki memnuniyet alt boyutu puan ortalamalarının diğer hemşirelerden daha yüksek olduğu saptandı ($p < 0.05$).

Sonuç: Çalışma sonuçlarına göre hemşirelerin profesyonel benlik kavramı algılarının yüksek, mesleki memnuniyetlerinin orta düzeyde olduğu, mesleki yetkinlik ile mesleki tutum ve becerilerinin yüksek düzeyde olduğunu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Profesyonellik, Profesyonel Benlik, Hemşirelik

[PS-328]

Üniversite Öğrencilerinin Klonlama Hakkındaki Bilgi ve Görüşlerinin İncelenmesi

Gözde Özsezer Kaymak, Merve Dikoğlu, Öznur Yaşar
Balıkesir Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Balıkesir

Giriş

Klonlama, insanoğlunun geleceği için büyük buluşlardan bir tanesi olup, üreme ve tedavi amacıyla iki şekilde yapılmaktadır. Üreme için bir vücut hücresindeki genetik bilgi kullanılarak yapay dölleme yapılmaktadır. Tedavi için ise; oluşturulan embriyolardan elde edilen kök hücreler ile yeni organ ve doku üretimi sağlanmaktadır. Klonlama etik tartışmalar nedeniyle kısıtlı bir şekilde yapılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin klonlama hakkında bilgi ve görüşlerinin saptanmasıdır.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışma kesitsel ve tanımlayıcı bir araştırma olup araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim-öğretim yılı içinde Balıkesir Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü ve Fen Edebiyat Fakültesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü'nde öğrenim gören tüm öğrenciler oluşturmuş olup, araştırma katılmayı kabul eden 272 öğrenci ile yürütülmüştür. Anket formu, sosyodemografik özellikler formu ve araştırmacılar tarafından hazırlanmış anket soruları kullanılarak toplanmış, çözümlenmiş, frekans analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırma grubunun %18'i 18-20 yaş, %80.5'i 21-25 yaş, %1.5'i 26-30 yaş ortalamasındadır. Grubun %79.4'ünü kız, %20.6'sını erkek öğrenciler oluşturmakta ve %33.1'i Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü'nde, %66.9'u Hemşirelik Bölümü'nde okumaktadır. Öğrencilerin %64.7'si klonlamanın etik olduğunu, %29.8'i etik olmadığını belirtmekte, %23.9'u insanlar üzerinde klonlamanın yapılmasının uygun olduğunu, %76.1'i ise uygun olmadığını düşünmektedir. İnsanlar üzerinde yapılacak klonlamanın amacı ne olmalı sorusuna grubun %84.9'u tedavi amaçlı organ ve doku transplantasyonuna yönelik olmalıdır, %9.2'si insan türünü fizik ve/veya zeka yönünden geliştirmeye yönelik olmalıdır, %3.2'si insan türünün devamını sağlamaya yönelik olmalıdır, %2.2'si kişilerin ikizini yaratmaya yönelik olmalıdır cevaplarını vermektedir. Öğrencilerin %76.8'i klonlama ile ilgili yasal düzenleme yapılması gerektiğini, %12.9'u yasal düzenlemeye gerek olmadığını, %10.3'ü ise yasal düzenleme ile ilgili bir fikri olmadığını belirtmektedir. Yasal düzenleme yapıldığı takdirde grubun %49'u klonlamanın gelecekte sorun yaratmayacağını, %29.2'si gelecekte bunun büyük bir sorun olacağını düşünmektedir.

Sonuç

Yaşadığımız dönem daha önceleri yaşanan teknoloji devrimlerinden daha esaslı değişikliklere uğrayacağına benzemektedir. Değişimlerden olumlu yönden etkilenmenin yolu değişimlere hazırlıklı olmaktan geçerek gerçeğinin düzenlemelerin yapılmasıdır ve bu etik bir düzenlemeyle gerçekleşmektedir.

Anahtar Kelimeler: etik, klonlama, yasal düzenleme

[PS-329]

Hemşirelerin Teknolojik Cihazları Kullanma Durumları ve Teknolojiye İlişkin Düşünceleri

İlksen Orhan Ergin¹, Aysel Özdemir², Cem Demihan³, Süleyman Karaca³, Zevcan Çalışkan³

¹İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Malatya

²İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği ABD, Malatya

³İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Malatya

Amaç: Gelişen teknoloji diğer alanlarda olduğu gibi sağlık alanında da etkili ve verimli hizmet sunma olanağını arttırmakta ve önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda, teknolojinin hemşirelik mesleğine entegre edilmesinin zorunlu hale geldiği görülmektedir.

Bu araştırma hemşirelerin teknolojik cihazları kullanma durumları ve teknolojiye ilişkin düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın örneklemini Turgut Özal Tıp Merkezi'nde çalışan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 200 hemşire oluşturmuştur. Kasım-Aralık 2015 tarihleri arasında yürütülen araştırmanın verilerinin toplanmasında sosyo-demografik özellikler ve teknoloji ile ilgili toplam 31 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; sayı, yüzde, ortalama, standart sapma ve ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalamasının 32.97 ± 6.52 olduğu, %76.5'inin lisans mezunu ve ortalama çalışma sürelerinin 9.99 ± 7.30 olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin %74.5'inin klinikte, %21.5'inin ise yoğun bakımlarda görev yaptığı bulunmuştur. Teknoloji ile ilgili herhangi bir eğitim programına katılmayanlarının oranının %83 olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin %17'sinin çalıştığı kurumundaki teknolojik donanımı yeterli bulduğu fakat %31'inin bu teknolojik cihazların yeterli düzeyde kullanılmadığını belirttiği bulunmuştur. Teknolojinin hastaya verilen bakımın kalitesini arttırdığını düşünenlerin oranının %95 olduğu ve hemşirelerin %92'sinin teknolojinin hemşirelik sürecine katkı sağlayacağını düşündüğü bulunmuştur. Hemşirelerin %69.5'inin teknolojik cihazları kullanmada yeterli olmadıklarını düşündükleri, %80'inin cihazları daha doğru kullanabilmek için eğitim alınması gerektiğini düşündükleri saptanmıştır.

Hemşirelerin çalışma süresi ve teknoloji ile ilgili bir eğitime katılma durumları ile teknolojinin hasta bakımının kalitesinin arttıracığı ve hemşirelik sürecine yarar getireceği düşünceleri arasındaki ilişkinin anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > 0.05$).

Sonuç: Sonuç olarak hemşirelerinin teknolojiye karşı olumlu tutum sergiledikleri fakat teknolojiyi kullanmada yeterli olmadıklarını belirttikleri saptanmıştır. Hemşirelerin teknolojiye ilişkin daha fazla eğitim alma ihtiyaçlarının gerekliliği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, hemşirelik, sağlık

[PS-330]

Hemşirelik Öğrencilerinin Mutluluk ve Sosyal Destek Düzeyleri ile İlişkili Faktörlerin Belirlenmesi

Çağla Ünal¹, Hatice Dilara Oturbay¹, Mehtap Yıldırım¹, Işıl Işık²

¹Yeditepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi, İstanbul

²Yeditepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 3. Sınıf Öğrencileri, İstanbul

Amaç: Mutluluğun ve sosyal desteğin insanlar üzerinde birçok olumlu etkisi olduğu bilinmektedir. Ergenlik dönemindeki bireylerin de aile hayatı, ilişki, arkadaşlık, eğitim hayatı ve sağlık gibi pek çok alanda mutluluğun ve sosyal desteğin başarılarını ve yaşam doyumlarını artıracığı söylenebilmektedir. Bu çalışmada, bir vakıf üniversitesinde okuyan hemşirelik öğrencilerinin mutluluk ve sosyal destek düzeyleri ile ilişkili faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan bu araştırma gerekli tüm izinler alındıktan sonra Kasım 2015-Mart 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini bir vakıf üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümü öğrencileri arasından araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 116 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında literatür doğrultusunda hazırlanan 30 maddelik "Kişisel Bilgi Formu", 29 sorudan oluşan "Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ)" ve 12 sorudan oluşan "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ)" kullanılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamalarının 21,4 olduğu, %89,7'sinin kadın olduğu, %59,5'inin ailesi ile birlikte kaldığı, %87,1'inin çekirdek aileye sahip olduğu, %68,1'inin bölümünü isteyerek seçtiği, %75,9'unun okuduğu bölümü sevdiği, %38,8'inin düzenli bir ilişkisi olduğu, %51,7'sinin kendisine yeterli zaman ayıramadığını düşündüğü saptanmıştır. Öğrencilerin ÇBASDÖ puan ortalamaları 67 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin okudukları bölümü sevmelerinin, düzenli bir ilişkilerinin olmasının, aile, partner ve arkadaşlarıyla ilişkilerinin iyi olmasının, sosyal aktivitelerinin yeterli olmasının ve fiziksel görünümlerinden memnun olmalarının ÇBASDÖ'nden alınan puanı artırdığı saptanmıştır. Öğrencilerin OMÖ puan ortalamaları 108 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin okudukları bölümü sevmelerinin, partner ve arkadaş ilişkilerini iyi olarak değerlendirmelerinin ve sosyal aktivitelerinin yeterli olmasının OMÖ'nden aldıkları puanı artırdığı belirlenmiştir.

Sonuç: Araştırma sonuçları incelendiğinde hemşirelik öğrencilerinin okudukları bölümü sevmelerinin ve yakınlarıyla (partner, aile, arkadaş) ilişkilerinin doyumlu olmasının hem mutluluk hem de sosyal destek düzeylerini etkilediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, mutluluk, sosyal destek

[PS-331]

Hemşirelik Örgütlerinin Sosyal Medya ve Web Sitesi Kullanımının İncelenmesi Havva Firdevs Kazık¹, Özge Özcan², Hümeysra Erol¹, Emine Geçgil², Emine Kol¹¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya²Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Konya

Amaç: Araştırma hemşirelik örgütlerinin sosyal medya ve web sitesi kullanımının incelenmesi amacı ile tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Paralel olarak iki boyutta yürütülen araştırmada; hemşirelik örgütlerinin facebook paylaşım sitelerine ilişkin kullanıcı görüşleri ve hemşirelik örgütlerine ait web sayfalarının kullanıma uygunluğunu incelenmiştir. Facebook paylaşım sitelerine ilişkin kullanıcı görüşleri araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan ve ilgili hemşirelik örgütünün üyeleri tarafından doldurulan 12 soruluk form aracılığı ile, Web sayfalarının kullanıma uygunluk durumuna ilişkin veriler ise yine araştırmacılar tarafından oluşturulan ve araştırmacılar tarafından web sayfaları incelenerek doldurulan 56 soruluk form ile elde edilmiştir.

Bulgular: Hemşirelik örgütü kapsamında Google Araştırma Motoru ve Türk Hemşireler Derneği (THD) Web sayfası kullanılarak 24 hemşirelik derneği belirlenmiştir. 24 hemşirelik derneğinin 21'inin web sayfasının olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik örgütlerine kendi web sayfalarında yer alan iletişim bilgileri kullanılarak örgüt yöneticilerine ulaşmaya çalışılmıştır. Her bir derneğe 3 kez e-mail ile mesaj gönderilmiş ve yine her bir örgüt üç kez telefon aracılığı ile aranmıştır. Ancak 24 hemşirelik örgütünden sadece 6 örgüt ile iletişim sağlanmıştır.

Hemşirelik örgütlerinin web sayfasında sosyal paylaşım sitesi kullanımı incelendiğinde; % 16,7 Linkedinn, % 37,5 Twitter ve % 50 Facebook sayfalarının olduğu belirlenmiştir. Web sayfası yöneticilerinin % 75'inin akademisyen olduğu belirlenmiş, % 62,5'inin misyon ve vizyon belirtmediği, % 75'inin Türkçe dışında ikinci dil tercihinin olmadığı saptanmıştır.

Hemşirelik örgütlerinin facebook paylaşım sitelerine ilişkin kullanım sıklığına göre en sık ziyaret edilen ilk beş hemşirelik örgütü; Türk Hemşireler Derneği (THD), Öğrenci Hemşireler Derneği (ÖHDER), Onkoloji Hemşireler Derneği (OHD), Acil Hemşireleri Derneği (AHEMDER) olduğu belirlenmiştir. Kullanıcıların facebook sayfasının mesleki örgütlenmeye katkısı en yüksek % 95, 8 oranında OHD olarak saptanmıştır.

Sonuç: Hemşirelik örgütleri üyelerinin sosyal medya ve web sitesi kullanım oranların düşük olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Örgütlenme, Hemşirelik, İnternet Kullanımı

[PS-332]

IV Kateter Değişimine Neden Olan Etkenlerin Belirlenmesi Fatih Toğantimür¹, Rabiye Demir Işık², İrem Korkut¹, Emine Kol², Dudu Göl³, Özlem Toydemir³¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Öğrenci, Antalya²Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Öğretim Elemanı, Antalya³Akdeniz Üniversitesi Hastanesi, Hemşire

Amaç: Hastaneye kabul edilen hastalara tanı ya da tedavi amaçlı intravenöz kateterizasyon uygulanmaktadır. İntravenöz kateter ve IV tedavi uygulamalarına bağlı en sık görülen komplikasyonlar; infiltrasyon, tromboflebit, sıvı yüklenmesi, kanama, hematoma, tromboembolizm, hava embolisi ve enfeksiyonlardır. Bu çalışma IV Kateter değişimine neden olan etkenleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı nitelikte olan bu çalışma, Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniğinde yapılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından literatüre dayanarak oluşturulan 22 soruluk anket formu ile toplanmıştır. Hemşireler IV kateteri kontrol edip değiştirmeye karar verdiğinde, araştırmacı tarafından oluşturulan anket formu araştırmacılar tarafından doldurulmuştur

Bulgular: IV kateterin en sık kızarıklık % 46.3 ve ağrı % 25.6 nedeniyle değiştirildiği ve kızarıklık nedeniyle damar yolu değiştirilen hastaların (% 66.01) 2 ile 5 gündür hastanede yatanlar olduğu belirlenmiştir. Kateter bölgesinde kızarıklık olması nedeniyle IV kateter değiştirilen hastaların % 92.72 si Puşe+ infüzyon ya da infüzyon yoluyla IV yol ile ilaç almaktadır. IV yolda uygulanan üçlü musluk'un bölgede kızarıklık oluşmasında önemli olmadığı görülmüştür. Çalışmanın ilk yılında (0-1 yıl) olan hemşireler tarafından yerleştirilen IV kateter bölgesinde % 50 oranında infiltrasyona görüldüğü, IV kateteri yerleştiren hemşirenin çalışma yılıyla, bölgede kızarıklık oluşması arasında fark görülmemiştir. IV kateterin yerleştirildiği çalışma saati ile bölgede oluşan kızarıklık arasında fark anlamlıdır. 16.00-24.00 vardiya saatleri arasında çalışan hemşirelerin yerleştirdiği IV kateterlerde kızarıklık diğer vardiyalarda çalışan hemşirelerin yerleştirdiği IV kateterlerde oluşan flebit oranından daha fazladır ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05).

Sonuç: Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda IV kateter ve ilaç uygulamada en sık flebit görüldüğü ve önlem amacı ile işe yeni başlayan hemşireler için beceri eğitimlerinin sistemli hale getirilmesinin gerekli olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İntravenöz (IV) kateterizasyon, IV komplikasyonlar, Hemşirelik Bakımı

[PS-333]

Hemşirelik Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri

Özlem Akarsu¹, Zehra Doğan¹, Suzan Yıldız¹, Merve Gülmez², Gözde Uçan²

¹İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul

²İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul

Amaç: Yenilikçilik (İnovasyon), hemşirelik bakımında kalitenin geliştirilmesi ve sürdürülmesinde önemlidir. Uygulamada yenilikçilik eğitimde yenilikçilik ile gerçekleşecektir. Bu nedendirki yenilikçi düşünceye sahip hemşirelerin yetiştirilmesi gerekmektedir. Ülkemizde hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerini, kategorilerini ölçen bir literatür çalışmasına rastlanmamıştır. Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerini ve kategorilerini belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın örneklemini 2015-2016 bahar döneminde İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören 1, 2, 3, 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur (n=565). Veriler 22-29 Mart 2016 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından geliştirilen bilgi formu ve Ayşegül Sarioğlu (2014) tarafından hemşirelik alanında Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılan 'Bireysel Yenilikçilik Ölçeği' ile toplanmıştır. Tanımlayıcı tipte planlanan araştırmanın kurum ve etik kurul izni alınmıştır. Verilerin analizinde sayı, yüzdeler, ki-kare, t testi, ANOVA kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.4±1.5, %85.3'ü kız, %70.3'ü Anadolu lisesi mezunudur. Öğrencilerin %12.6'sı kısmi zamanlı hastanede çalışmakta, %38.2'si ailesiyle evde, %32.9'u yurttan kalmaktadır. Öğrencilerin %68'inin hemşirelikle ilgili internet sitelerini takip ettiği, %40'ının seminer/kongreye katıldığı, %41.2'sinin bilimsel dergi, tez vb. yayınları takip ettiği bulundu. Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik Ölçeği puan ortalaması 59.68±8.15 olarak bulundu.

Ölçekten alınan puanlara göre 82 ve üstü puan alanlar "Yenilikçi", 75-82 "Öncü", 66-74 "Sorgulayıcı", 58-65 "Kuşkucu", 57 ve altı "Gelenekçi" olarak değerlendirilmektedir. Öğrencilerin kategorilere göre dağılımının %0,9'unun yenilikçi, %2,5'inin öncü, %15'inin sorgulayıcı, %45.3'ünün kuşkucu, %36.3'ünün gelenekçi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin cinsiyeti ve hemşirelikle ilgili bilimsel dergi, tez vb. yayın takip etme durumu ile Bireysel Yenilikçilik Ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulundu (p<0,05). Erkeklerin kızlara göre, yayın takip edenlerin etmeyenlere göre bireysel yenilikçilik ölçek puan ortalamaları yüksekti.

Sonuç: Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu düşük düzeyde yenilikçi ve kuşkucu kategorisindedir.

Kuşkucu kategorisindeki bireyler, yeniliklere karşı şüpheli ve çekingen bir tavır sergilemektedirler. Hemşirelik eğitiminde uygulamaların kanıta dayalı olması, öğrencilerin simülasyon sistematigi ile eğitilmesinin öğrencilerin yenilikçi düşüncelerini olumlu yönde etki edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon, Bireysel Yenilikçilik, Hemşirelik, Öğrenci

[PS-334]

Yaşlı Bireylerin Osteoartrite Bağlı Ağrı Deneyimleri

Başak Arslan, Aycan Sarıaydın
Bozok Üniversitesi, Hemşirelik Ana Bilim Dalı

Amaç: Bu çalışma 65 yaş üstü bireylerin yaşadıkları ağrı durumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu çalışma, 10.01.2016-28.03.2016 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini il merkezinde bulunan bir aile sağlığı merkezine başvuran 61 birey oluşturmuştur. Örneklemine; araştırmaya katılmayı kabul eden, 65 yaş üstü, ağrı yaşadığını ifade eden bireyler dahil edilmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından literatür bilgisi taranarak oluşturulan anket formu ve Görsel Ağrı Skalası kullanılarak toplanmıştır. Araştırma için bireylerden sözlü onam alınmıştır. Araştırmada tüm verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır. Bağımlı ve bağımsız değişkenlerin karşılaştırılmasında, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Ağrı süresi, yaş ile VAS puan arasındaki ilişkiyi belirlemek için Spearman Korelasyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalamasının 71.7 ± 8.7 yıl, %68.9'unun kadın, %72.1'nin evli ve %36.1'nin okur-yazar olmadığı belirlendi. Araştırmaya dahil edilen bireylerin %49.2'sinin gelirlerinin giderlerini karşıladığı, %83.6'sının sigara içmediği, %70.5'inin ev hanımı olduğu saptandı.

Bireyler aralıklı olarak ortalama 8.4 ± 6.7 yıl ağrı yaşadıklarını ifade etti. Bireylerin 5.5 ± 2.1 (min 1 - max 9) şiddetinde ağrı yaşadıkları saptandı. Bireylerin yaşadıkları ağrı ile yaş, cinsiyet, meslek, gelir düzeyi, medeni ve öğrenim durum ve ağrı süresi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edildi ($p > 0.05$).

Sonuç: Yaşlı bireylerin osteoartrite bağlı orta şiddette ağrı yaşadıkları saptandı. Aile sağlığı merkezinde çalışan hemşirelerin yaşanan ağrıyı uygun yöntemlerle değerlendirmesi ve ağrıyı azaltmak için uygun girişimlerde bulunması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Osteoartrit, Ağrı, Yaşlılık, Hemşirelik

[PS-335]

Sağlık Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencilerinde Sosyal Destek ve İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi Dila Sağır¹, Esra Ünsal¹, Gizem Sazlıdere¹, Betül Çöngül¹, Ebru Dereli¹, Hicran Yıldız²¹Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü²Uludağ Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü

Amaç: Günümüzde ortaya çıkan değişikliklere uyum sağlamak, olaylardan haberdar olmak, yeni bilgiler edinmek, bilgiyi paylaşmak vb. nedenlerle internet kullanımı artmıştır. Bu çalışmanın amacı sağlık yüksekokulu son sınıf öğrencilerinde sosyal destek ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesidir.ç:

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın evrenini 2016Mart ayı içerisinde bir sağlık yüksekokulu 4.sınıfta okuyan tüm öğrenciler, örneklemini ise bu öğrenciler arsından çalışmaya katılmaya gönüllü 90 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından literatür bilgisi doğrultusunda hazırlanan anket formu, İnternet Bağımlılığı Testi ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılmıştır.Veriler SPSS 20.0 programında değerlendirilmiş ve değerlendirmede ortalamalar ve yüzdeler kullanılmıştır.

Bulgular: Yaş ortalamaları 22.58±1.49 olan öğrencilerin %83.3'ü kadındır. Öğrencilerin %67.8'inin ailesinin ekonomik durumu orta düzeydedir.Öğrencilerin %46.7'inin annesi, %33.3'ünün babası ilköğretim mezundur. Öğrencilerin %81.1'inin annesi ev hanımı, %41.1'inin babası serbest meslek sahibidir. %91.1'i çekirdek aileye sahiptir.%67.8'inin okuldaki başarı durumu orta düzeydedir ve %95.6'sı ödevlerini hazırlarken internetten yararlanmaktadır. %25.6'sı düzenli olarak egzersiz yapmaktadır, %16.7'si düzenli olarak gazete okumaktadır. Öğrencilerin haftalık internette geçirdiği süre ortalama 23.98±20.95 saattir. Öğrencilerin sosyal destek alt boyut puanları sırasıyla özel insan (22.72±5.00), aile (22.25±5.90) ve arkadaşlar (21.96±5.25). İnternet bağımlılığı testi sonucunda öğrencilerin internet kullanımının normalinternet kullanımı düzeyinde olduğu (20.85±15.33) saptanmıştır. Sosyal destek alt boyutları ile internet bağımlılığı arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç: Sosyal destek, öğrencilerde internet bağımlılığı düzeyini etkilemektedir. Öğrencilerin sosyal desteğinin artırılmasının internet bağımlılığını azaltmada etkili olduğu görüldüğünden diğer bağımlılıkların tedavisinde de sosyal desteğin etkili olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnternet bağımlılığı, sosyal destek, öğrenci

[PS-336]

Cerrahi Hemşireliği Yaz Stajında öğrencilerin Hemşirelik Tanıları ve Girişimlerinin Değerlendirilmesi

Nurgül Bölükbaş¹, Burçin Irmak¹, Gülay Bulut², Dilek Aydın², Hasret Yasemin Şahin²

¹Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Ordu

²Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölüm 3. Sınıf öğrencisi, Ordu

Giriş-Amaç:

Hemşirelik tanıları hasta bireylerle ailelerinin fiziksel ve psikososyal gereksinimlerinin belirlenip karşılanmasına rehberlik etmektedir. Sağlık bakım hizmetlerinde ortak kullanılan tanıların olması, bakımda standart ve yasal açıdan korunma sağlar. Bu çalışmanın amacı, Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu hemşirelik bölümü öğrencilerinin cerrahi hastalıkları hemşireliği dersi yaz stajı uygulamasında en çok kullandıkları hemşirelik tanılarını ve girişimlerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntemler:

Retrospektif ve tanımlayıcı tipte olan bu araştırmanın verileri Mart 2016 tarihinde toplanmıştır. Araştırmanın evrenini Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü öğrencileri, örneklemi ise Haziran-Eylül 2015 tarihleri arasında cerrahihastalıkları hemşireliği dersi yaz stajı uygulaması yapan 108 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin cinsiyetleri, uygulama yaptıkları hastane ve birim, hastalarında belirledikleri hemşirelik tanısı ve tanıya yönelik uyguladıkları hemşirelik girişimleri değerlendirilmiştir. Araştırma verileri SPSS 20.00 paket programına aktarılarak frekans ve yüzde analizleri yapılmıştır.

Bulgular:

Araştırma sonuçlarına göre; yaz stajı yapan öğrencilerin %73,1'ini kız öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin en çok uygulama yaptıkları cerrahi birimler sırasıyla %50.9 genel cerrahi, %12.0 beyin ve sinir cerrahi ve %9.3 üroloji servisidir. Öğrencilerin %78.7'si yaz stajı uygulamalarını bir devlet hastanesinde tamamlamıştır. Öğrenci hemşirelerin en çok kullandıkları NANDA tanısı sırasıyla %25.9 "Akut Ağrı", %18.5 "Enfeksiyon Riski" ve %9.7 "Anksiyete" olarak belirlenmiştir. Tanılara yönelik uygulanan hemşirelik girişimlerinde ise en çok "Hekim istemindeki analjezik ilacı uygulamam", "Hastanın ağrısını değerlendiririm" ve "Hastaya uygun pozisyon veririm" şeklinde uygulamalar yer almaktadır. Öğrencilerin %89.8'i bakım planının değerlendirme bölümünde tanıya yönelik amaçlarına ulaştıklarını belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler:

Hemşirelik bakımında doğru hemşirelik tanısı ve tanıya yönelik uygun girişimlerin planlanması önemlidir. Hemşirelik eğitiminde öğrenciye hastayı daha pratik değerlendirebilmek, olası sorunları saptayabilmek, girişimde bulunabilmek konusunda gerekli bilgi ve beceriyi kazandırmak esastır. Bu sonuç yaz uygulamalarının bu amaçlara ulaşmada yetersiz kaldığını düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, Yaz stajı, Bakım planı, Hemşirelik Süreci

[PS-337]

Hemşirelik Öğrencilerinin Eğitimlerinde Kullandıkları İnternet Tabanlı Bilgi Kaynaklarının İncelenmesi: Polonya İle Karşılaştırmalı Bir Çalışma

Ayşenur Baytar¹, Cansu Polat¹, Gamze Han¹, Zeynep Şahingöz¹, Feride Taşkın Yılmaz¹, Selma Sabancıoğulları¹, Malgosia Lesinska Sawicka²

¹Cumhuriyet Üniversitesi Süşehri Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Sivas

²Pomeranian University Akademia Pomorska w Slupsku

Amaç: Türkiye'nin ve Polonya'nın bir üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerinde kullandıkları internet tabanlı bilgi kaynaklarını karşılaştırmalı olarak incelemektir. **Yöntem:** Tanımlayıcı ve karşılaştırmalı gerçekleştirilen çalışmanın örneklemini, 1-26 Şubat 2016 tarihleri arasında Cumhuriyet Üniversitesi Süşehri Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümünde (N=647) ve Pomeranian Üniversitesi Akademia Pomorska w Slupsku'da (N=152) öğrenim gören, veri toplama formlarını eksiksiz dolduran ve çalışmaya katılmayı kabul eden 474 öğrenci oluşturdu. Veriler öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini ve hemşirelik eğitiminde kullandıkları bilgi kaynaklarını belirlemeye yönelik 17 sorudan oluşan anket kullanılarak toplandı. İstatistiksel değerlendirmede ortalama, yüzdelik dağılım ve ki kare testi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 20.37±1.81 yıl ve %68.6'sı kadındır. Hemşirelik mesleğini isteyerek seçen Türk öğrencilerin oranı %69.6, Polonyalı öğrencilerin oranı ise %100'dür. Türk öğrencilerinin %41.8'i 0-3 saat, Polonyalı öğrencilerin ise %54.3'ü 4-7 saat günlük internet kullanmaktadır. Türk öğrencilerinin %34.7'si mesleki kitaplardan, Polonyalı öğrencilerin ise %51.4'ü internetten mesleki bilgilere ulaşmaktadır. Polonyalı öğrencilerin Türk öğrencilere göre 6 yıldan fazla internet kullanma süresi (%85.7-%53.7), interneti sohbet amaçlı kullanma durumu (%54.3-%40.5), internet ortamında takip ettiği ya da üye olduğu hemşirelik dergisi/grubu bulunma durumu (%68.6-%45.5), internette hemşirelik ile ilgili bilgi kaynaklarına ulaşma konusunda eğitim alma durumu (%97.7-%26.2), hemşirelik eğitimi amaçlı internette yer alan bilgi kaynaklarından yararlanma durumu (%94.3-%66.3) ve hemşirelik eğitimi amaçlı internette yer alan bilgiye ulaşma yeterliliği (%62.9-%20) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir (p<0.05). İnternet tabanlı bilgi kaynaklarından google akademiyi, ulusal ve uluslar arası düzeyde bilimsel yayınları kullanan Polonyalı öğrencilerin sayısı daha fazladır (p<0.05). İnternette hemşirelik bakım planı, sınav soruları, hemşirelik bakımı ile ilgili araştırma sonuçlarından yararlanan Türk öğrencilerin sayısı daha yüksektir (p<0.05). Ayrıca internette yer alan bilginin güvenilir olduğunu ve ders notlarına katkı sağlayacağını düşünen Türk öğrencilerin oranı daha fazladır (p<0.05).

Sonuç: Çalışmada Türk ve Polonyalı hemşirelik öğrencilerinin eğitiminde kullandıkları internet tabanlı bilgi kaynaklarının farklılık gösterdiği, Polonyalı öğrencilerin interneti hemşirelik eğitimi amacıyla daha fazla kullandıkları belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, internet, öğrenci hemşire, Türkiye, Polonya

[PS-338]

Teknoloji, hemşirelik mesleğinde hümanizmi yok ediyor mu?

Özlem Çelik, Şerife Akıcı, Ceren Kavaklı, Çağla Gör, Ayşe Topuz
Şifa üniversitesi izmir

Amaç: Çağımızda hızla gelişen teknoloji, günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası olmasının yanı sıra hemşirelik mesleğinin yürütülmesinde de giderek artan bir değer kazanmıştır. Hemşireler teknolojiyi hasta bakımının planlanması-yürütülmesi, hemşirelik eğitimi, hemşirelik yönetimi gibi oldukça farklı alanlarda kullanmaktadırlar. Hemşirelik alanında teknoloji kullanımının pek çok yararı bulunmakla birlikte, şu soruları da beraberinde getirmektedir. Hemşirelerin bakım verdikleri hasta ve diğer sağlık ekibi üyeleri ile iletişimini zayıflatıyor mu? Özellikle yoğun bakım hastalarında duyuşsal yoksunluğun derinleşmesine neden oluyor mu? Hemşireliğin var olmasını sağlayan hümanizmi yok ediyor mu?

Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin, teknolojinin hemşirelik mesleğindeki hümanistik (insan odaklı) yaklaşıma ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı bir çalışmadır. Çalışmanın yapıldığı okulda toplam 353 hemşirelik öğrencisi bulunmaktadır. Çalışmaya 224 öğrenci katılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %86.2'si bayan, %13.8'i erkektir. Çalışma grubunun %38.8'i ikinci, %27.2'si üçüncü, %25.0'i birinci ve %8.9'u dördüncü sınıf hemşirelik öğrencisidir. Öğrencilerin %96.0'sı whatsapp, facebook, twitter ya da instagram gibi sosyal paylaşım ağlarından herhangi birini kullandığını belirtmiştir. Öğrencilerin yalnızca %4.0'lük bir kısmı bu ağlardan hiçbirini kullanmadığını ifade etmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %67.4'ü teknolojinin hastalarda duyuşsal yoksunluğa neden olduğunu belirtmiş, %83.0'ü hemşirelik mesleğinin insani ilgi ve çıkarların temel alındığı hümanizmin öncelikli yürütülmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ek olarak öğrencilerin %42.4'ü hemşireliğin teknoloji öncelikli bir meslek olduğu görüşüne katılmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %65.6'sı hastaların sadece monitörden izlenmesi yerine, daha çok hemşire tarafından gözlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte katılımcıların %43.8'i teknoloji kullanımının hümanizmi olumsuz etkilediğini, %63.8'i kişiler arası iletişim üzerinde negatif etkileri olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin çoğunun teknoloji kullandığı göz önüne alındığında, hemşirelik mesleğinde hümanizmin öncelikli olduğuna inanmaları oldukça olumlu bir sonuçtur. Ayrıca öğrenciler teknolojinin, hem hasta hem de sağlık çalışanları arasında olumsuz etkilerinin de olduğunu gördüklerini belirtmişlerdir. Teknoloji çağı gençlerinin, hemşirelikte hümanistik yaklaşımı benimsemelerini göstermesi açısından önemli bir çalışma olmuştur. Bu sonuçlar, hemşirelikte hümanizm'in yok olamayacağını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, hümanizm, teknoloji

[PS-339]

Hipertansiyon Tanısı Almış Bireylerin Hastalıkla Baş Etme Yöntemleri

Ayca Sarıaydın, Başak Arslan
Bozok Üniversitesi, Hemşirelik Ana Bilim Dalı

Amaç: Bu çalışma hipertansiyon tanısı almış bireylerin baş etme yöntemlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu çalışma, 10.02.2016-28.03.2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini il merkezinde bulunan bir aile sağlığı merkezinde 74 birey oluşturmuştur. Örneklemine; araştırmaya katılmayı kabul eden, hipertansiyon tanısı almış bireyler dahil edilmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından literatür bilgisi taranarak oluşturulan anket formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma için bireylerden sözlü onam alınmıştır. Araştırmada tüm verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerden ve ki kare testinden yararlanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalamasının 60.9 ± 11.7 (min:36-max:85) yıl, %74.3'ünün kadın, %85.1'nin evli ve %44.6'sının ilköğretim mezunu olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya dahil edilen bireylerin %78.4'ünün çekirdek aile ile yaşadığı, %35.1'inin 1001-1500 arası gelire sahip olduğu, %78.4'ünün sigara içmediği saptanmıştır.

Bireylerin hipertansiyon ile birlikte %68.9'unun başka hastalığa sahip oldukları belirlenmiştir. Bireylerin hastalığının kontrolünde %91.9'unun ilaç kullandıkları ve bu ilaçların %47.3'ünün renin-angiotensin sistemini etkileyen ilaçlar olduğu görülmüştür. Hastalıklarının kontrolünde ise %40.6'sının diyetle tuz kısıtladıklarını, fakat %27.0'ının hiçbir uygulama yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Cinsiyet, gelir ve başka hastalık durumu ile hastalığı kontrol etme yöntemleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Sonuç: Hipertansiyon tedavisi alan bireylerin hastalık kontrollerinin etkin olmadığı ve aile sağlığı merkezinde çalışan hemşirelerin hastayı bütüncül olarak değerlendirerek, hastalara düzenli eğitim ve kontrol yapması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hipertansiyon, Baş etme, Hemşirelik

[PS-340]

Hemşirelik Eğitiminde Simülasyon Uygulamalarına Yönelik Öğrenci Görüşleri

Ezgi Bağrıaçık, Buket Çimen, Büşra Cemile Günkaya, Ümran Dal
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

Amaç: Bu araştırma Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimde simülasyon kullanımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel tipte olup evrenini Yakındoğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde 2015-2016 eğitim ve öğretim döneminde uygulamalı çalışma deneyimi olan 111'i 2. Sınıf ve 174'ü 3. Sınıf olmak üzere araştırmaya katılmayı kabul eden 285 öğrenci oluşturmuştur. Veriler literatür bilgilerine dayanarak hazırlanan bireylerin tanıtıcı bilgi ve simülasyon uygulamalarına yönelik görüşleri ve bilgilerini içeren sorulardan oluşan veri toplama formu (20 soru) aracılığı ile toplanmıştır. Veriler, SPSS 17.0 paket programı aracılığı ile yüzdeler ve ortalama hesaplaması yapılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun kız (%76.8) ve yaş ortalamalarının 21.7 olduğu saptanmıştır. Katılımcı bireylerin yarısından fazlasının (%51.2) klinik öncesi uygulamalarında yetersiz olduklarını ve %87'si laboratuvar uygulamalarının oldukça yararlı olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Öğrencilerin tamamına yakını (%90.2) teorik bilgi ile simülasyon kullanımının birlikte olması gerektiğini, %58.9'unun anlatılan konunun maket veya öğrencinin bire bir üzerinde demonstrasyon uygulamasını yapmanın daha ilgi çekici bulduklarını ve %66 ise kullandıkları maketlerin düşük teknoloji olduklarını ifade ettikleri saptanmıştır. Öğrencilerin %89.1'i hasta odaklı simülasyonu tercih ederken, çoğunun (%84.9) simülasyon kullanımının teknik beceriye fayda sağladığını ve %33.3'ünün iç hastalıkları hemşireliği dersinde de beceri laboratuvarı yapılması gerektiğini ifade ettikleri belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %84.9'u laboratuvardaki uygulama ile klinik uygulamanın örtüşmediğini ve buna neden olarak sanal deneyimin yetersiz olduğunu ifade ettiği saptanmıştır.

Sonuç: Sonuç olarak öğrencilerin teorik eğitimlerinin klinik uygulama öncesi oldukça faydalı olduğunu fakat saat olarak yetersiz kaldığı ve uygulama saatlerinin artırılması gerektiği belirlenmiştir. Öğrenciler hemşirelik uygulamaları laboratuvarında doyum aldıklarını ifade etmelerine rağmen klinik uygulama ile örtüşmediği görülmüştür. Bu doğrultuda öğrencilerin uygulamalı derslerinde laboratuvarda gerçek vakaların öyküleri kullanılarak vaka yönetimi ve uygulaması yapılması ve bunlarında değişen ve gelişen teknolojiye uygun olarak yenilenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Simülasyon, Laboratuvar Uygulamaları

[PS-341]

Öğrenci Hemşireler Hemşirelik Tanılarını Kullanıyor mu?

Nülüfer Erbil, Mehtap Gümüşay

Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Doğum ve Kadın Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Ordu

Amaç: Bu çalışmada Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği dersinin uygulamasında öğrencilerin düzenlediği bakım planlarındaki hemşirelik tanıların incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki çalışmada, 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılında Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören ve Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği dersini alan 38 öğrencinin uygulama süresi boyunca teslim ettikleri 161 adet staj dosyası incelenmiştir. Staj dosyaları incelenirken hastanın yaşı, eğitim durumu, mesleği, tıbbi tanısı ve hemşirelik tanıları değerlendirmeye alınmıştır. Verilerin analizi, bilgisayarda istatistik paket programı kullanılarak sıklık ve yüzde ile yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmada, incelenen 161 staj dosyasındaki hastaların yaşları ortalaması 29.14 ± 9.15 'dir. Hastaların %34.8'i ortaokul mezunu, %83.9'u ev hanımıdır. Bakım planı olan hastaların 18 farklı tıbbi tanısı olduğu saptanmıştır. Kadınların %36.6'sının sezaryen, %29.2'sinin normal doğum ve %65.8'inin doğum nedeniyle hastaneye yatırıldığı belirlenmiştir. İncelenen staj dosyalarının %8.1'inde dört bakım planı, %28'inde üç bakım planı, %59.6'sında iki bakım planı ve %4.3'ünde tek bakım planı bulunmaktadır. Öğrenciler staj dosyalarını hazırlarken 14 farklı hemşirelik tanısını kullanmıştır. Hemşirelik tanıların %62'si enfeksiyon riski, %49.7'si ağrı, %35.5'i kanama riski, %32.3'ü anksiyete ve %31'i bilgi eksikliğidir.

Sonuç: Araştırma sonucunda öğrencilerin hemşirelik tanısı koyma konusunda eksikliklerinin olduğu ve öğrencilerin hemşirelik tanı koyma çeşitliliğinin sınırlı olduğu saptanmıştır. Tanı çeşitliliği olarak 14 hemşirelik tanısı kullanılmış olsa da bu tanıların birçoğu sadece bir öğrenci tarafından kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doğum, kadın hastalıkları, hemşirelik tanısı, öğrenci hemşire

[PS-342]

Sabunlar da kirlenir...

Eda Yüceur, Ayşegül Oksay Şahin, Tuğba Güngör
Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Karabük

Yataklı tedavi kuruluşlarında en büyük risk faktörlerinden biri hastane enfeksiyonlarıdır. El yıkama, hastane enfeksiyonlarının önlenmesinde en basit ve etkili yollardan biridir. El yıkamanın teşvik edilebilmesi amacıyla gerekli malzemelerin uygun koşullarda hazır bulundurulmaları son derece önemlidir. El hijyeninde kullanılan sabunlar uygun koşullarda kullanılmadıkları zaman kontamine olabilir, sağlık personelinin ellerinde kolonizasyona neden olarak enfeksiyon kaynağı olabilmektedirler. Bu nedenle sıvı sabun kaplarının içerisindeki sabun miktarı azaldığında üzerine ekleme yapılmamalı, tamamen bittikten sonra temizlenip dezenfekte edilerek tekrar kullanılmalıdır.

Bu örnek sorun analizi çalışması 20152016 eğitim öğretim dönemi hemşirelik bölümü lisans programı 4. Sınıf intern programı "Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi" dersi kapsamında "Eğitim Hemşireliği" birimi klinik uygulamasında gerçekleştirildi. Dersin klinik uygulaması kapsamında öğrencilerden klinik alanda karşılaşılan örnek olaylarla sorun analizi ve çözüm stratejileri geliştirmeleri beklenmektedir. Çalışmada klinik uygulama esnasında sıvı sabunların kullanımı konusunda karşılaştıkları örnek bir sorunun analiz yöntemi ve çözüm stratejileri sunuldu. Eğitim hemşirelerinin göreve yeni başlayan temizlik personeline yapmış olduğu sözlü sınav sırasında personelin sıvı sabun kutularını yıkamadan tekrar tekrar kullandıkları fark edildi. Rastgele gözlemler ve kurumda verilen eğitimler sonrasında yapılan sözlü ya da yazılı sınav sonuçları incelendi. Sorun, temizlik personelinin bitmek üzere olan sıvı sabun kaplarını yıkamadan ve üzerine sabun/su eklemek şeklindeki uygulamalarıyla enfeksiyon oluşumuna zemin hazırlaması olarak belirlendi. Sorun analiz yöntemi olarak beyin fırtınası ve balık kılıcı sorun analiz tekniklerinden yararlanıldı. Öncelikle balığın kafasına esas sorun yazıldı. Soruna neden olan konular yönetsel, uygulama sürecinden ve araç-malzemedeki kaynaklanan sorunlar olarak ayrıntılı olarak analiz edildi. Neden olan faktörler incelendiğinde bilgi eksikliği, iş yükü fazlalığı nedeniyle zaman bulamama, ihmalkarlık, farkındalık ve yeterli malzeme bulunmaması konuları öne çıktı. Çözüm stratejileri olarak oryantasyon eğitim programlarının ve eğitim içeriğinin yeniden yapılandırılması, görsel materyal hazırlanarak temizlik personeline birebir eğitimsel içerikli görüşmeler planlanarak farkındalıklarının geliştirilmesi, klinik sorumluları habersiz rastgele gözlemler yapılması hedeflendi. Sonuçların değerlendirilmesinde enfeksiyon hemşireliği birimi ile işbirliğinde enfeksiyon gelişimlerini izlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: sorun analizi, balık kılıcı, yönetim, hemşirelik, öğrenci

[PS-343]

Öğrenci Hemşireler Hastane Randevu Sistemini Biliyor Mu? Kullanıyor Mu?

Mehtap Gümüşay, Murat Alkan, Nülüfer Erbil
Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Doğum ve Kadın Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Ordu

Amaç: Bu araştırma öğrenci hemşirelerin hastane randevu sistemlerini bilme ve kullanma durumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın evrenini Hemşirelik Bölümü'nde 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemine, 8-25 Mart 2016 tarihleri arasında okulda bulunan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 271 öğrenci alınmıştır. Birinci sınıftaki öğrenciler, veri toplama aracında uygulama alanlarına dair soruların bulunması nedeniyle çalışmaya alınmamışlardır. Veri toplama aracı öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin ve hastane randevu sistemlerini bilme ve kullanma durumlarının belirlendiği açık ve kapalı uçlu 22 sorudan oluşmaktadır. Açık uçlu sorulara verilen yanıtların dökümü yapılmış ve birbirine benzer yanıtlar kendi içinde gruplandırılmıştır. Verilerin analizi, bilgisayarda istatistik paket programıyla yapılmış, sıklık, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma ve ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.43 ± 1.86 , %72.7'si kız, %36.9'u 4. sınıf, %41.7'si Anadolu lisesi mezunudur. Öğrencilerin internet kullanmaya başlama yaş ortalaması 12.85 ± 2.29 'dur. Öğrencilerin %97.4'ünün e-posta adresi bulunmaktadır. Öğrencilerin %92.6'sının randevu sistemlerinden haberinin olduğu, bununla birlikte %57.9'unun randevu sistemini kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %83'ünün hastane randevu sisteminin numarasını bildiği, %73'ünün randevu alırken gün tercihinde bulunmadığı ve %67.9'unun randevu alırken yoğunluk yaşamadığı saptanmıştır. Öğrencilerin %22.9'unun dahiliye polikliniğine randevu aldığı, %49.8'inin randevu aldığı saatle muayene saatinin aynı olduğu, %54.2'sinin randevuya gidemediği durumlarda randevusunu iptal ettiği, %60.5'inin randevuyu istediği saate almakta sıkıntı yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %53.1'i muayene olacağı günü staj gününe denk getirmediğini ifade ederken %70.8'i staj formasının muayene olma kolaylığı sağladığını belirtmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıfa göre muayene olma gününü staj gününe denk getirme durumu karşılaştırıldığında, gözlenen farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($X^2 = 4,809$ $p = ,028$).

Sonuç: Öğrencilerin randevu sistemlerini bilme düzeyine göre kullanma durumu daha düşük oranda bulunmuştur. Bu farkın nedeni, öğrencilerin uygulamaya gittiği günlerde muayene olmaları ve staj formasının muayene olma kolaylığı sağlamasıyla açıklanabilir.

Anahtar Kelimeler: hastane randevu sistemleri, teknoloji, öğrenci hemşire

[PS-344]

Kutu Kutu, Hangi Kutu?

Asena Büşra Albayrak, Ayşegül Oksay Şahin, Tuğba Güngör
Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Karabük

Sağlık hizmeti sunumu sırasında ya da sonrasında oluşan her türlü hastane atıkları hastane çalışanları, hastalar ve toplum sağlığı açısından diğer atık türlerine oranla büyük riskleri bünyesinde barındırmaktadır. HIV, hepatit türleri, kan, solunum ve sindirim yoluyla bulaşan diğer birçok enfeksiyon türü için en önemli kaynak, doğru ayrıştırılmamış ve uygun kaplara atılmamış kontamine atıklardır.

Bu örnek sorun analizi çalışması 2015-2016 eğitim öğretim dönemi hemşirelik bölümü lisans programı 4. Sınıf intern programı "Hemşirelik Hizmetleri Yönetimi" dersi kapsamında "Süt çocuğu servisi" klinik uygulamasında gerçekleştirildi. Dersin klinik uygulaması kapsamında öğrencilerden klinik alanda karşılaşılan örnek olaylarla sorun analizi ve çözüm stratejileri geliştirmeleri beklenmektedir. Rastgele aralıklarla gözlemler yapılarak müdahale ve tedavi odalarında gözlenen stajyer öğrencilerin hasta ile temas eden malzemeyi ayırt edemediği ve evsel, tıbbi ve kesici-delici alet kutularını yanlış kullandıkları belirlendi. Çalışmada sorun stajyer öğrencilerin delici-kesici alet ve tıbbi atıkları doğru ayrıştırılmamaları ve uygun atık kutularına atmamaları olarak tanımlandı. Sorun analiz yöntemi olarak beyin fırtınası ve 5N1K sorun analiz tekniklerinden yararlanıldı. Sorun "ne, neden, nerede, ne zaman, nasıl ve kim-kime oldu?" soruları ile ayrıntılı olarak analiz edildi. Neden olan faktörler incelendiğinde öğrencilerin bilgi ve farkındalığında noksanlıklar ile sayıca fazla olan öğrencilerin takip edilmelerinin güçlüğü konuları öne çıktı.

Sorun çözümünde ise öğrencilerin ilaç hazırlamaya yardım ettikleri saatlerde görsel materyaller de kullanarak birebir eğitim içerikli görüşmeler ile farkındalığın geliştirilmesi hedeflendi. Öğrencilerin talebi üzerine klinik içi uygulamalı eğitim yapıldı. Sonuçlar değerlendirilmesinde gözlemlerden yararlanıldı ve yeni başlayan stajyerler için klinik içi oryantasyon ve akran denetimi önerildi.

Anahtar Kelimeler: sorun analizi, 5N1K, yönetim, hemşirelik, öğrenci

[PS-345]

Bilimsel Ve Teknolojik Gelişmelerin Sağlık Ve İnsani Değerlere Etkisi

Büşra Kablanoğlu, Fatma Uysal, Eda Yıldır, Betül Kuş
Bozok Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Yozgat

Giriş

Günümüzde bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak, hastaların kendi sağlıkları ile ilgili kararlarda daha aktif rol almaları, organ nakilleri, bireyin ölümü ya da yaşamı kendi iradesi ile seçme hakkı gibi ileri teknolojinin ortaya çıkardığı sağlıkla ilgili değişimler gerçekleşmiştir. Bu değişimler sağlık ve hastalık konusunda bireylerin farkındalığını etkileyerek hastalıkların erken dönemde saptanmasına, olumsuz sonuçlarının azaltılmasına, hastalıkların seyir ve tedavilerinde değişimlere yol açmıştır.

İnternetin sağlık için temel bilgi kaynağı haline gelmesi ile birlikte topluma yönelik eğitim projelerinin daha kolay yapılabilir hale gelmesini sağlamıştır. Hemşirelerin, sürekli mesleki gelişim eğitimi ve uzaktan eğitim olanaklarını artırmıştır. Hastane bilgi sistemi ile sağlık personelinin iş gücü planlamasında yöneticilere hızlı ve doğru karar verme olanağı sağlamıştır.

Bu olumlu değişimlerin beraberinde, bireylerin kendilerine ait bilgilerin kontrolünü ve denetimini kaybetmesi ve elde ettikleri bilgileri kullanmaya başlayan örgütlerin denetimi altına girmesi tehlikesi ortaya çıkmaktadır. Tüm bunlar bireyin yalnız kalma hakkını kullanabilme kontrolünün, mahremiyetinin, ortadan kalkmasına, insan onurunun zedelenmesine neden olmaktadır.

Hemşireliğin merkezinde yer alan insanın özerkliğinin korunması, temel görevlerimizden birini oluşturmaktadır. İnsana ait olan kişisel sağlık verilerinin hassas ve daha özenle korunmasının gerekliliği, sır saklamanın yaşama geçirilmesini zorlamakta, konuyla ilgili yalnızca hemşirelerin duyarlılığı yeterli olmamaktadır. Sağlığı korumaya yönelik yaklaşım ve bu konudaki öncelikler bireyin yaşama dair değerleriyle ilintilidir ve teknik bilgi ile çelişebilir. Bu değerlere yapılacak müdahaleler, sağlığın genel kabul gören fiziki, psikolojik ve sosyal yönden tam bir iyilik hali biçimindeki tanımıyla çelişerek iyilik halinin sürdürülebilirliğine engel oluşturabilecektir.

Sonuç

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sağlığa olan olumlu göstergelerin yanı sıra yaşanan etik sorunlar, ikilemler ve ileri teknoloji ile insani değerler arasındaki dengenin kurulmasında hemşirelere önemli sorumluluklar yüklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Sağlık, Teknolojik Gelişmeler, İnsani Değerler

[PS-346]

Teknoloji Yalnızlaştırıyor mu?

Seher Çakmak¹, Songül Gürses², Bahar Karaca², Özlem Yüksel², Bahar Demirat², Nesrin Nural¹

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD.

²Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelik ve eczacılık bölümü 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin sosyal aktiviteleri ve yalnızlık düzeyi üzerine teknolojinin etkilerini saptamaktır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışma 330 öğrenci ile gerçekleştirildi. Kurumlardan yazılı ve öğrencilerden sözlü izin alındı. Anket yöntemi ile toplanan soru formu tanıtıcı özellikler ve UCLA-L yalnızlık ölçeğinden oluşmaktadır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik, yüzdeler hesaplamaları ve Mann-Whitney U testi kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 19.35 ± 1.51 , %77.3 ü kadın, %51.8 i 2.sınıf, % 80'i hemşirelik öğrencisidir.

Öğrencilerin sahip olduğu teknolojik aletler sıklıkla bilgisayar (%68.5) ve akıllı telefon (%97.9) dur. Öğrencilerin %55.5'inin 4 saatten daha fazla cep telefonu kullandığı, cep telefonu kullanma amacının; konuşma (%94.8), internet (%93.3) ve whatsapp (% 92.4) olduğu belirlendi. Öğrenciler interneti arkadaşlarıyla haberleşmek (%90), araştırma yapmak (%84.2) ve sosyal medyayı takip etmek (%83.6) için kullanmakta olup ortalama 5 saat takip ettikleri sosyal ağlar sıklıkla; whatsapp (%95.2), instagram (%70.9) ve facebook (%69.1) tur.

Öğrenciler sosyal aktivitelerini sıklıkla; arkadaşlarıyla vakit geçirmek (%91.8), internet kullanmak (%84.2), müzik dinlemek (%84.2), sinemaya gitmek (%67.9) olarak belirtmiştir. Öğrencilerin %95.8 i arkadaşlarıyla yüz yüze görüşmeyi tercih ettiğini fakat %67.9'u arkadaşlarıyla sosyal ortamdayken cep telefonu kullandığını, %78.2'si telefon/bilgisayar kullanımının sosyal kısıtlılığa neden olduğunu, %70'i internetin arkadaşlarıyla birlikteyken sohbeti engellediğini ve %41.5'i internet ortamında kurulan gruplar ile daha iyi organize olduklarını bildirmiştir.

Öğrencilerin UCLA-L yalnızlık ölçeği puan ortalaması 36.80 ± 7.81 olarak belirlendi.

Yaş grupları, cinsiyet, bölüm, sınıf, cep telefonu kullanma sıklığı, sosyal ortamda cep telefonu kullanma, sosyal ağları kullanma durumu ve sıklığı ile yalnızlık puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0.05$). Sosyal aktivitelere haftada 1-2 gün zaman ayıran öğrencilerin yalnızlık puan ortalaması istatistiksel açıdan anlamlı olarak daha yüksek bulundu ($p = 0.002$).

Sonuç: Öğrencilerin yalnız olmadıkları fakat sosyal ağları da sıklıkla kullandıkları, ayrıca sosyal aktivite olarak internet kullanımının da yüksek oranda olduğu sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Sosyal aktivite, Teknoloji, Yalnızlık

[PS-347]

Öğrenci Hemşirelerin İnternet Bağımlılık Düzeyleri Ve İlişkili Faktörler

Nülüfer Erbil, Mehtap Gümüşay, Eda Salman

Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Doğum ve Kadın Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Ordu

Amaç: Bu çalışma, öğrenci hemşirelerin internet bağımlılık düzeylerini ve etkileyen faktörleri saptamak amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmanın evrenini Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören 2., 3. ve 4. Sınıf öğrencileri, örneklemini ise çalışmaya katılmaya gönüllü olan 242 öğrenci oluşturmuştur. Veriler anket formu ve "İnternet Bağımlılık Ölçeği (İBÖ)" ile toplanmıştır. İBÖ, Hahn ve Jerusalem (2001) tarafından geliştirilmiş, Türkçe'ye Şahin ve Korkmaz (2011) tarafından uyarlanmıştır. Ölçekten en düşük 19 en yüksek 95 puan alınabilir ve puanlar yükseldikçe bağımlılık düzeyinin yükseldiği kabul edilmektedir. İBÖ'nün alt boyutları kontrol kaybı, daha fazla online kalma isteği ve sosyal ilişkilerde olumsuzluktur. Bu çalışmada ölçeğin tamamının Cronbach Alpha katsayısı.92 bulunmuştur. Verilerin değerlendirmesinde sıklık, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma ve Spearman korelasyon analiz testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21.19 ± 1.57 , %74'ü kız, %36'sı 3. sınıftır. İnternet kullanmaya başlama yaş ortalaması 12.62 ± 2.30 'dur. Öğrencilerin ortalama 8.09 ± 2.65 yıldır kendilerine ait cep telefonları vardır. Öğrencilerin %96.7'si akıllı telefon kullandığını, %74.4'ü en iyi teknolojik aletin akıllı telefon olduğunu, %49.6'sı günde 2-4 saat internete bağlandığını belirtmiştir. Öğrencilerin %93'ünün internete telefonla bağlandığı ve %71.5'inin en çok "sosyal medya kullanımı" için bağlandıkları, %54.1'inin mesleki yenilikleri takip ettiği, %61'inin mesleki teknolojik dergi takip etmediği, %81.8'inin mesleki uygulama alanlarında mobil cihaz kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin İBÖ toplam puan ortalamasının 34.16 ± 11.57 olduğu, alt boyutların puan ortalamalarının "kontrol kaybı" için 14.50 ± 5.34 , "daha fazla online kalma isteği" için 6.32 ± 2.78 , "sosyal ilişkilerde olumsuzluk" için 13.33 ± 5.15 bulunmuştur. İBÖ kesme puanına göre öğrencilerin %81.8'inin internet bağımlılık düzeyinin "düşük düzeyde" olduğu, öğrencilerin %24'ünün hemşirelikle ilgili web sitelerini takip ettiği bulunmuştur. Öğrencilerin yaşadığı yer ile İBÖ ($p=.038$), kontrol kaybı ($p=.025$) ve sosyal ilişkilerde bozulma alt boyutu ($p=.012$) arasında ilişki saptanmıştır. Telefon kullanma süresi arttıkça internet bağımlık düzeyi ($p=.026$) ve sosyal ilişkilerde bozulma düzeyinin ($p=.030$) arttığı saptanmıştır.

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin interneti daha çok sosyal medya için kullandığı ve beşte dördünün internet bağımlılık düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İnternet bağımlılığı, teknoloji, öğrenci hemşire

[PS-348]

Hemşirelik Öğrencileri Bakım Planı Hazırlamada Yaşadığı Güçlükler

Nurgül Bölükbaş¹, Burçin Irmak¹, Dilek Aydın², Gülay Bulut², Hasret Yasemin Şahin²

¹Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Cerrahi Hastalıkları Ana Bilim Dalı Ordu

²Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölüm 3. Sınıf Öğrencisi

Giriş-Amaç:

Hemşirelik bakımı; sağlıklı ve hasta bireylerin sağlık bakım gereksinimlerinin tanımlanması ve bireye özgü bakımın verilmesi için kullanılan bir süreçtir. Bu süreçte doğru tanılama ve girişimde bulunma önemlidir. Bu çalışma; hemşirelik bölümü öğrencilerinin bakım planı hazırlama süreçlerinde yaşadıkları güçlükleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Materyal-Metod:

Tanımlayıcı tipteki çalışma 20-30 Şubat 2016 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü 2015-2016 eğitim-öğretim yılında bahar döneminde 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören??? öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyip, belirtilen tarih aralığında okulda bulunan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 250 öğrenci alınmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan 2 bölümlü ve 25 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Veriler SPSS 20.00 paket programına aktarılarak frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve Anovatestleriyle analiz edilmiştir.

Bulgular:

Araştırmaya katılanların yaş ortalamaları $21.25 \pm 1,59$ ve %72.4'ü kız öğrenci, %38.0'ı 3. sınıf ve 31.6'sı 2. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %38,4'ü Anadolu/Anadolu öğretmen lisesi ve %28.8'i genel liseden mezundur. Öğrencilerin %40.4'ü hemşirelik mesleğini isteyerek seçmiştir. Mesleği tercih nedenlerinde %30.4'ü iş bulma kolaylığı nedeniyle ve %12.2'si aileleri isteği içintercih ettiklerini belirtmiştir. Öğrencilerin %56.0'ı bakım planı hazırlama sürecinde kendini kısmen yeterli hissettiğini, %64.0'ı eğitimleri süresince hazırladıkları ortalama bakım planı formu sayısının 20 ve üzerinde olduğunu, %77.2'si plan hazırlarken yardım aldığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin sınıfı ile kendini yeterli hissetme düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir fark bulunmamaktadır ($p > 0.05$). Öğrencilerin bakım planı hazırlarken en çok %33.4 oranında web sitelerini kullandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin yalnızca %84.0'ı uygulama alanında hastalarının sağlık verilerini kaydetmek için akıllı telefon kullanmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %34.8'i uygulama saatinin az olması ve %30.0'u klinikte iş yükünün fazla olması nedeniyle bakım planını etkin kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler:

Bakım planı sürecinin etkin kullanılması mesleki açıdan oldukça önemlidir. Bu nedenle öğrencilik döneminde eksiklikler giderilerek yaşanan güçlükler en aza indirilmelidir

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrenci, Bakım Planı, Hemşirelik Tanıları

[PS-349]

Hemşirelik Birinci Sınıf Öğrencilerinin İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarının Sağlık Okuryazarlığına Etkisinin Belirlenmesi

Fatma Ekmekci¹, Kübra Özkabalak¹, Tuğba Altuntaş Yıldız², Eda Özge Yazgan³

¹Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri fakültesi Hemşirelik Bölümü

²Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı

³Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı

Amaç: Günümüzde internet, bilgiye erişimde kullanılan en önemli ve hızlı bilgi kaynağıdır. Sağlıkla ilgili bilgiye ulaşmak için internetin %60-80 oranında kullanıldığı bildirilmektedir. Bu araştırmanın amacı; geleceğin hemşirelerinin yetiştirildiği hemşirelik bölümlerinde kayıtlı öğrencilerin, internet kullanımına yönelik tutumlarının sağlık okuryazarlığına etkisinin incelenmesidir.

Gereç-Yöntem: Araştırma grubunu Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, birinci sınıf öğrencileri (n=152) oluşturmuştur. Araştırmanın verilerinin toplanmasında; sosyodemografik özelliklerine yönelik sorular, Tavşancıl ve Keser (2002) tarafından geliştirilen "İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği" ve Sezer (2014) tarafından geliştirilen "Yetişkin Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler spss programıyla değerlendirilmiş, verilerin değerlendirilmesinde, sayı,yüzde dağılımları hesaplarken tanımlayıcı istatistiklerden, verilerin niteliği göz önünde tutularak gruplar aralarındaki farkı belirlemede student t testi, tek yönlü varyans analizi, ölçek puanları arasındaki ilişkiyi belirlemede kolerasyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %86,2'sinin kadın olduğu %69,1'inin okula başlamadan önce kent merkezinde, %13,8'inin köyde yaşadığı saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %17,8'inin kronik hastalığı olduğu belirlendi. Araştırmaya katılan bireylerin sağlık sorunu yaşadığında %62,5'inin sağlık personeline, %20,4'ünün çevresindeki kişilere, %7,2'sinin dergi ve kitaplara, %40,1'inin ise internete başvurduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin %90,1'inin mobil cihazla internete bağlandığı, %57,9'unun haber okumak, %80,3'ünün iletişim kurmak amacıyla internet kullandığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılanların internet kullanımına yönelik tutum puanı ortalamasının 75,25±14,08 olduğu, sağlık okuryazarlığı puanı ortalamasının 13,09±2,97 olduğu saptandı. Cinsiyet, gelir durumu ve yaşadıkları yerin İnternet kullanımına yönelik tutumlarını ve sağlık okur yazarlık durumunu etkilemediği saptandı (p>0.05). Araştırmaya katılanların sağlık okur yazarlığı durumlarıyla internet kullanımları arasında ilişki olmadığı belirlendi.

Sonuç: Araştırmaya katılan bireylerin sağlık sorunu yaşadığında %62,5'inin sağlık personeline, %20,4'ünün çevresindeki kişilere, %7,2'sinin dergi ve kitaplara, %40,1'inin ise internete başvurduğu saptanmıştır. Katılımcıların internet kullanımına yönelik tutum puanı ortalamasının 75,25±14,08 olduğu, Yetişkin Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği puanı ortalamasının 13,09±2,97 olduğu saptandı. Sosyodemografik özelliklerin İnternet kullanımına yönelik tutumu ve sağlık okur yazarlık durumunu etkilemediği saptandı (p>0.05).

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, internet kullanımı, öğrenci, sağlık okur yazarlığı

[PS-350]

Çocuklarda uygulanan oyun masajının ağrı üzerine etkisi

Aslı Gökpinar, Elif Saraçlıoğlu, Munise Buse Ölmez, İlknur Üşenmez, Tuba Arpacı
Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ankara

Amaç: Bu araştırma çocuklarda uygulanan oyun masajının çocukların ağrı düzeyine etkisini belirlemek amacıyla ön test son test vaka çalışması olarak planlanmaktadır.

Gereç-Yöntem: Çocuklarda uygulanan oyun masajının çocukların ağrı düzeyine etkisini belirlemek amacıyla ön test son test vaka çalışması olarak planladığımız bu çalışmada verilerin toplanmasında çocuğa yönelik tanıtıcı özellikler formu (yaş, cinsiyet, tanı), fizyolojik parametreler izlem formu (nabız, kan basıncı, solunum ve oksijen satürasyonu) ve yüzler ölçeği ağrı değerlendirme formu kullanılmıştır. İşlem için uygulamadan bir gün önce klinikte çocukla terapötik iletişim yöntemlerinden oyun tekniği kullanılarak tanışma gerçekleştirilmiş ve güven ilişkisinin kurulması sağlanmıştır. Uygulama öncesi araştırmaya katılan çocuk ve ebeveyninden aydınlatılmış onam alınmıştır. Oyun masajı "Güneş Hikâyesi" başlıklı umut dolu mesajlar içeren hikaye tekniği kullanılarak çocuğun sırt bölgesine kıyafetleri üzerinden 3 dakika sürede uygulanmıştır. Masaj sırasında hikayeye paralel palpasyon, perküsyon, tapotman, yoğurma ve vibrasyon teknikleri kullanılmıştır.

Bulgular: İşlem sırasında çevresel uyaranlar ortadan kaldırılmış ve çocuğun ebeveyni yanında bulundurulmuştur. Uygulamayı planladığımız çocuğumuz, 4 yaş erkek malignite? tanısıyla ve sağ bacakta ağrı şikayetiyle kliniğimizde yatmaktaydı. Uygulama öncesi çocuğumuzun ağrı düzeyi 1, SPO2 97, nabız 114/dk, kan basıncı 110/70 mmHg, solunum 24/dk; işlem sonrası ağrı düzeyi 0, SPO2 99, nabız 96/dk, kan basıncı 110/70 mmHg, solunum 22/dk olarak değerlendirilmiştir. İşlem öncesi durgun bir yüz ifadesi ve anksiyetesi olan çocuğumuzun işlem sırasında ve sonrasında gülümsediği ve iletişime geçtiği gözlemlendi.

Sonuç: Oyun masajının çocuğumuzda ağrı ve anksiyeteyi azalttığı ve ağrıya ilişkin fizyolojik parametrelerde olumlu anlamda değişikliğe neden olduğu belirlendi. Diğer terapötik yöntemlerde olduğu gibi çocuklarda oyun masajının kullanılması ağrının giderilmesi ve çocuk hemşire arasındaki güven ilişkisinin kurulmasında etkili bir non farmakolojik yöntem olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: ağrı, çocuk, hemşire, oyun, masaj

[PS-351]

Türkiye’de organ bağıışı konusunda bilgi ve görüşler: sistematik literatür incelemesi

Büşra Aka, Rabia Akın, Yazile Sayın
Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul

Giriş: Dünyada olduğu gibi, Türkiye’de de organ ve doku transplantasyonu önemli bir sağlık sorunudur. Türkiye dünya üzerinde en çok bağıış ve transplantasyon yapılan 14 ülkeden biri olarak gösterilmektedir. Ne yazık ki kadavradan bağıış konusunda en sonda yer almaktadır.

Amaç: Türkiye’deki araştırmalar doğrultusunda, organ ve doku bağıışı konusunda bilgi ve görüşlerin belirlenmesidir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışmada Google Article, TürkMedline, Araştırmaz, EbscoHost veri tabanları, "organ bağıışı, organ nakli, organ transplantasyonu, doku nakli, organ bağıışı hakkındaki bilgi, organ bağıışı konusunda görüş" anahtar kelimeleri kullanılarak araştırıldı. Tarama sonucu 319 yayına ulaşıldı. Bunlardan Türkçe, tam metnine ulaşılan ve araştırma niteliğindeki 13 makale çalışmanın örneklemini oluşturdu. Bu araştırmaların yayın aralıkları 2000-2015 yıllarını kapsamaktaydı. Araştırmalar Bilimsel Araştırma Değerlendirme Formu Kullanılarak incelendi.

Bulgular: Onüç araştırmada toplam 6534 birey üzerinde çalışma yapılmıştı. Araştırmaların 7'si organ bağıışına karşı bireylerin görüşlerini ve bilgileri araştırırken, diğer çalışmalar bu konudaki özellikle bilgi düzeyine ve etkileyen faktörleri incelemişti. İncelenen çalışmaların büyük çoğunluğunda (%60-%85) organ bağıışı yüksek oranlarda desteklenmekteydi. Organ bağıışını destekleyenler içerisinde, kadavra bağıışçısı olmak yerine akrabasına canlı bağıışçı olmayı isteyenler çok büyük çoğunlukta idi. Ancak büyük bir çoğunluğu organ bağıışçısı değildi ve bu konuda gönüllü de olmak istemiyordu. Belirtilen nedenler (1) organ bağıışının süreci konusunda bilgisizlik üzerineydi. Bu başlık altında (a) yasal düzenlemeler (izin kimden alınır, gizlilik ve güvenlik, yakınların söz hakkı....) (b) sağlık sistemindeki işleyiş (beyin ölümü, kadavra kimdir, organı kim alacak...) (c) dini açıdan (günah mı, yaratılışa müdahale mi...) gibi bilinmezliğin yol açtığı güvensizlik, endişe ve kaygılar ön plandaydı. Çalışmalarda istatistiksel anlamlılık yasal düzenleme ve sağlık sisteminin işleyişi konusuna daha çok dikkati çekiyordu. Araştırmalarda dini açıdan bilgi ölçen sorular yeterli değildi. Çalışmaların çoğunda bireylerin organ bağıışıyla ilgili bilgi ve görüşlerini eğitim düzeyleri anlamlı düzeyde etkilememişti.

Sonuç: Organ bağıışı süreci konusunda en önemli sorun bireylerin bilgisizliğidir. Bu durum kadavra donör oranı üzerinde özellikle etkilidir.

Anahtar Kelimeler: organ bağıışı, organ transplantasyonu, organ bağıışı hakkındaki bilgi, organ bağıışı hakkındaki görüş

[PS-352]

Hemşirelerin Çalışma Koşulları: Hollanda Örneği

Nurgül Bölükbaş¹, Burçin Irmak¹, Hasret Yasemin Şahin², Esra Bayhan²

¹Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Cerrahi Ana Bilim Dalı, Ordu

²Ordu Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölüm 3. Sınıf Öğrencisi

HEMŞİRELERİN ÇALIŞMA KOŞULLARI: HOLLANDA ÖRNEĞİ Dünya'nın her yerinde bakımın sürekliliğini sağlayan hemşireler çalıştıkları ülkeye göre farklı çalışma koşulları ve mesleki haklara sahiptir. Bu derlemede Hollanda örneğinden yola çıkarak hemşirelerin ücret, mesai ve izin hakları irdelenmiş olup farklı bir bakış açısı kazandırmak amaçlanmıştır.

Hollanda nüfusu 16.8 milyon, ortalama yaşam süresi erkeklerde 79, kadınlarda 83 yıldır. Ortalama her 100 000 kişiye 310 hekim, 1300 hemşire düşmektedir. Hemşireler hastanelerde, engelli bakım merkezlerinde, evde bakım birimleri, psikiyatri servislerinde, anne bakımında, okul sağlığı hizmetlerinde, huzurevlerinde, sosyal güvenlik kurumlarında çalışırlar.

Üniversite mezunu olarak çalışan hemşireler haftada 40 saati geçmemek koşuluyla genellikle 36 saat çalışmaktadır. Hemşireler bir günde en fazla 10-12 saat çalışmakta ve aylık 1765-3325 Euro arası maaş almaktadırlar. Hemşirelerin yıllık toplamda 144 saatlik (18-20 gün) tatil hakları vardır. Bu süre çalışılan saatlere ve yaşa göre değişiklik göstermektedir. Hemşire kesintisiz olarak en fazla 3 hafta izin kullanabilmektedir. Hemşirelere yıllık kazanılan maaşın %8'i kadar tatil maaşı ödenir. Ayrıca hemşirelere tatil günlerinde ve nöbete kaldıkları saatlere göre değişik oranlarda ek ödeme yapılmaktadır. Örneğin hafta içi akşam saat 22.00-05.00 arası saatlik ücretin %50'si, haftasonu 18.00-24.00 saatleri arasında %100'ü hesabı ile ödeme yapılır. 55 yaşını geçen hemşireler nöbet sistemine dâhil olmazlar.

Hemşirelerin hastane ve bakım evlerindeki görevleri şu şekildedir;

1. Hastaların günlük bakımına yardımcı olmak (kıyafetlerini değiştirmek, banyo yaptırmak gibi)
2. Hastaların ilaçlarını zamanında almalarını sağlamak,
3. Hastanın günlük yaptığı yapmadığı faaliyetlerini dosyasına düzenli olarak kaydetmek (örneğin hasta ilacını almak istemedi gibi),
4. Doktor istemi doğrultusunda hastanın tedavisini gerçekleştirmek.
5. Muayene ve tedavi sırasında doktora destek vermek, vizitlere katılmak,
6. Hastaları gözlemlemek. Herhangi olağan dışı bir durumu anında fark edip, müdahale edebilmek, doktora ve ekibe haber vermek,
7. Hasta ve yakınlarına psikolojik destek vermek ve bilgilendirmek
8. Aşı ve Enfeksiyon hastalıkları hakkında eğitim vermek.

Sonuç olarak; Türkiye ve Hollanda modelinde hemşirelerin bakımda daha fazla rol aldıklarını, bakım ağırlıklı çalıştıklarını ve genel anlamda çalışmalarının karşılığını maddi ve manevi olarak aldıklarını söylemek doğru olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Çalışma koşulları, Çalışılan birimler

[PS-353]

Merkezi Hastane Randevu Sistemini Kullanma Ve Memnuniyet Düzeyleri

Fatma Uysal, Eda Yıldır, Büşra Kablanoğlu, Betül Kuş
Bozok Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Yozgat

Amaç: Bu araştırma, Yozgat Devlet Hastanesi'ne başvuran bireylerin merkezi hastane randevu sistemlerini kullanma ve memnuniyet düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.
Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte yapılan bu araştırma 04.03-11.03 2016 tarihleri arasında Yozgat Devlet Hastanesinin polikliniklerine başvuran hastalarla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini, il merkezinde bulunan ve çalışmayı kabul eden 252 bireyler dahil edilmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından literatür bilgisi taranarak oluşturulan anket formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada tüm verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerinden yararlanılmıştır. Kullanılan verilerin öncelikle normal dağılıma uygunluk testleri (Shapiro-Wilk Testi) yapılmıştır. Bağımlı ve bağımsız değişkenlerin karşılaştırılmasında, veriler non-parametrik testler kullanılarak Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalamasının 39.01 ± 15.0 , %52,4'ü ilkokul, %77,8'inin gelir ve gidere eşit olduğu belirlendi. Bireylerin %84,5'inin randevu sistemlerinden haberdar olduğu ve %67,9'unun randevu sistemini kullandığı saptandı. Hangi sistemi kullandıkları sorusuna karşılık olarak, %71'inin Alo 182'yi, %9,5'inin E-Randevu sistemini kullandığı ve % 19,5'inin her ikisini kullandığı belirlendi. Randevuyu kim aldı sorusuna karşılık olarak ise, %80,5'inin kendisinin aldığı ve %77,8'inin sisteme dair şikayetin olmadığını saptandı. Bireylerden sisteme ilişkin memnuniyet düzeylerini 0-10 arası puanlamaları istendiğinde, sisteme dair puan ortalamalarının 7.74 ± 2.37 olarak belirlendi. Memnuniyet düzeyleri ile cinsiyet, eğitim ve gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır. ($p > 0.05$)

Sonuç: Bu araştırma sonucuna göre bireylerin merkezi hastane randevu sistemlerini yaygın olarak kullandığı ve sistemden memnun oldukları belirlenmiştir. Bireylerin Alo 182'nin ücretli olması konusunda bilgilendirilmesi ve bireylerin internet kullanımı teşvik edilerek bekleme sürelerini kısaltma, memnuniyetleri artırma açısından faydalı olan bu yöntemlerin geliştirilmesi ve bireylerin kullanımının desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Memnuniyet, Alo 182, E-randevu

[PS-354]

Öğrenci Hemşirelerin Meslekte Bilişim Teknolojileri Kullanımına İlişkin Algıları ve Etkili Etmenler

Dilan Duman, Gülseren Çıtak, Rahşan Güler, Özgür Demir Şentürk, Gizem Beycan Ekitli, Elif Deniz Kaçmaz
Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Amaç: Bilişim teknolojileri, zaman, mekan, mesafe tanımsızın bilginin bir yerden başka bir yere iletimini sağlayan teknolojilerdir ve etkin kullanımları etkili ve verimli hizmet sunma olanağı sağlamaktadır. Araştırmanın amacı öğrencilerin hemşirelikte bilişim teknolojisi kullanım algılarını ve ilişkili etmenleri incelemektir.

Gereç-Yöntem: Sınıf mevcudlarına göre ağırlıklı tabakalandırma ile seçilen gönüllü 2015-2016 yılında kayıtlı 383 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Formlar araştırmacılar tarafından hazırlanmış, hemşirelik mesleğinin bilişim teknolojilerinden yararlanım algısıyla ilişkili olabileceği varsayılan sorulardan oluşturulmuştur. Tanımlayıcı kesitsel tipte olan araştırmanın verileri sayı, yüzde/satır yüzdesi, ortalama dağılımları ve Kikare farklılığın anlamlılık testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %97.9'unun akıllı telefonu ve %75.7'sinin kendine ait bilgisayarı bulunmaktadır. %34.5'i her gün 4-8 saatini, %26.6'sı günde 8 saatlerinden fazlasını telefonlarıyla meşgul geçirmektedir. Öğrencilerin şahsi mobil telefon edinme yaş ortalamaları 14.47 ± 2.19 ve şahsi bilgisayarlarını edinme yaş ortalamaları 16.00 ± 3.44 'dür. Öğrencilerin %48.0'inin bilişim teknolojisi kavramı hakkında bilgi sahibi olmadığı belirlenmiştir. Bilişim teknolojisinin ne olduğuna ait tanım yapıldıktan sonra öğrencilere mesleklerini bu alanda nasıl değerlendirdikleri sorulduğunda %44.4'ü en yaygın olarak ortalama yeterlilikte bulmaktayken, %8.4'ünün herhangi bir fikri yoktur ve bu algılama sınıf, teknoloji kullanma süresi ve bilişim teknolojisi eğitimi alma durumlarına göre değişmemektedir ($p > 0.05$). Öğrenciler hemşireliğin bilişim teknolojilerinden en fazla araştırma (%40.7) alanında, en düşük oranda ise eğitim (%0.6) ve kayıt tutma alanlarında (%0.6) yararlanabildiğini düşünmektedir. Mesleki donanımlarını arttırmak için bilişim teknolojilerinden yararlanma durumlarını değerlendirdiklerinde en yaygın olarak %45.5'i kendilerini ortalama düzeyde ilgili, %47.3'ü ortalama düzeyde becerili bulmaktayken, en yaygın kullanılan bilgi teknolojisi mobil telefonlardır (%45.5). Öğrencilerin konuyla ilgili bilgi ve ilgi düzeyi herhangi bir değişken açısından fark göstermemiştir ($p > 0.05$). Bu konuda eğitim alanlar okuldaki bu eğitimi yetersiz bulmaktayken (%49.5); eğitim almayanların da sadece %17.7'si böyle bir eğitime gereksinim duymaktadır.

Sonuç: Öğrencilerin teknoloji kullanımlarının günlerinin neredeyse dörtte birini işgal ettiği ve mesleki gereksinimleri için en yaygın akıllı telefonlarından yararlandıkları görülmektedir. Mesleğin bilişim teknolojilerinden yararlanımını ortalama bulurken, kendi ilgi ve becerilerini de benzer değerlendirdikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin bu alanda farkındalıkları ve ilgileri eğitimleri düzeyinde artış göstermemekte ve bu konuda ders almış olmaları da kişisel ilgi ve becerilerini etkilememektedir. Bu doğrultuda bir eğitim müfredatı tasarımı önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: bilişim, teknoloji, öğrenci hemşire

[PS-355]

Bir Hemşirelik Fakültesi Öğrencilerinin Hemşirelik Eğitiminde Teknoloji Kullanımına İlişkin Algı ve Görüşleri

Dilan Duman¹, Büşra Özcan¹, Kübra Dinç¹, Kazım Acar², Elif Deniz Kaçmaz¹, Gizem Beycan Ekitli¹

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Katip Çelebi Sağlık Bilimler Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Öğrenci sayısındaki artış, fiziki koşulların yetersizliği gibi koşullar eğitimde teknolojik gereksinimler doğurmaktadır. Bu araştırma öğrenci hemşirelerin lisans eğitimlerinde teknoloji kullanımına ilişkin kişisel algıları, görüşlerini ve öğretim teknolojileri açısından eğitimin güncel durumunu belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan araştırma, bir hemşirelik fakültesine kayıtlı öğrencilerle yürütülmüştür. Sınıf ağırlığına göre orantılı tabakalama yöntemiyle belirlenen 385 öğrenci örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama formu araştırmacılar tarafından yapılandırılmıştır. Veriler sayı, yüzde/satır yüzdesi dağılımları ve Fisher's Exact Test kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %95.1'i kendileri becerilerini teknoloji kullanımı konusunda yeterli bulurken, %89.4'ü bu beceriyi kendi çabalarıyla edindiklerini belirtmiştir. Öğrencilerin yalnızca %20.0'si eğitim müfredatları kapsamında mevcut teknolojik araçların kullanımını yeterli bulmuken; teknoloji kullanımının akademik başarılarını etkilediğine inananlar %70.1'dir. Öğrencilerin %25.8'i öğretim üyelerinin eğitim verirken teknoloji kullanma becerilerini yeterli düzeyde değerlendirmekteyken, bu yeterliliğin en fazla araştırma görevlileri %99.6 ve en düşük olarak doçent ve profesör %12.7 kadrosundaki akademik personelde algılandığı görülmüştür. Öğrenciler eğitimleri için kendi teknoloji kullanım becerilerini %50.9 oranla 'ortalama' olarak değerlendirmekte ve bu durum öğrencinin cinsiyeti açısından istatistiksel bir farklılık göstermemektedir ($p=0.082$). Öğrenciler bu alanda algılanan kişisel yetersizliğin temel hazırlayıcılarının; teknolojiye hakim olmalarına rağmen bunu mesleki gelişimleri için nasıl kullanacaklarını bilmiyor oluşlarına (%63.4) bağlamaktadır. Öğrencilerin %9.1'i ($n=35$) eğitimde teknoloji kullanımının aynı zamanda olumsuz etkileri olabileceğini de düşünmekteyken; en büyük olumsuzluk olarak kendilerini hazıra alıştırma ve tembelleştirme, öğretim üyesini kolaya alıştırma, öğretmen-öğrenci arasındaki ilişkinin gelişmesini engelleme ve güvenilir olmayan internet kaynakları nedeniyle yaşanan bilgi kirliliği iletilmiştir.

Sonuç: Öğrenciler daha başarılı bir eğitim için teknoloji kullanımına gereksinim duymaktadırlar. Öğrencilerin çoğu teknoloji kullanımı açısından becerikliken bunu eğitime nasıl dönüştüreceklerini bilmemekte ve bunu eğitim kadrosundan da yeterli düzeyde gözlemleyememektedir. Akademik ünvan arttıkça teknoloji kullanım düzeyinin düştüğü algısı yaygındır. Yaş düzeyinin artmasıyla birlikte teknolojik becerilerin düşmesi beklendik görünmekteyken, bilgiyi aktarma sorumluluğu olan öğretim üyelerinin bunu öğrencilerin beklentileri doğrultusunda ve en etkili şekilde gerçekleştirmeleri için teknolojiden yararlanmaları önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: eğitim, lisans, öğrenci hemşire, öğretim üyesi, teknoloji

[PS-356]

Hemşirelik Öğrencilerinin İnternet Öz-yeterlilikleri ile Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri İlişkisi

Emine Şenyuva¹, Filiz Gider², Merve Sarıtaş², Dudu Demirkılıç²¹İ.Ü.Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelikte Eğitim Anabilim Dalı, İstanbul²İ.Ü.Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi 4. sınıf öğrencileri

Geleceğin hemşireleri olarak yetiştirilen hemşirelik öğrencilerinin internette doğru ve güvenilir bilgiye daha kolay ve daha kısa sürede ulaşabilme, ulaştığı bilgiyi analiz etme, değerlendirme ve karar verme gibi becerilere sahip olması, bireysel ve mesleki niteliklere sahip olmaları için yeni iletişim imkânlarını kullanabilmesi önemlidir. Bu durum, bireylerin internet öz yeterliklerinin ve çevrimiçi bilgi arama stratejilerinin yüksek olmasına bağlıdır.

Araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin internet öz-yeterlilikleri ile çevrimiçi bilgi arama stratejileri arasındaki ilişkinin saptanması amaçlandı. Araştırma, ilişki arayıcı tasarım yöntemine göre gerçekleştirildi. Araştırmanın evrenini, bir Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören tüm lisans öğrencileri (1202 öğrenci) oluşturdu. Araştırmada grubun tamamına ulaşması hedeflenmiş olup, araştırmanın yapıldığı gün okulda bulunan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 1037 öğrenci ile gerçekleştirildi. Veri toplama aracı olarak, Bilgi Formu, İnternet Öz-Yeterlik Ölçeği ve Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri Ölçeği kullanıldı. Araştırmada elde edilen bulguların istatistiksel analizlerinde SPSS for windows 16,0 programı kullanıldı. Etik Kurul İzni ve araştırmaya katılan öğrencilere araştırma hakkında kısa bir açıklama yapıldı ve sözlü onamaları alındı. Araştırmaya katılan öğrencilerin %85,6'sı kadın, %14,4'ü erkektir, yaş ortalamaları $20,00 \pm 1,41$ 'dir, %66,8'i Anadolu Lisesi mezunudur. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%99,6) internet kullandığını, %81,1'i interneti öncelikle eğitimle ilgili bilgi araştırmak, %79,7'si müzik, film indirmek amacı ile kullandığını ifade etti.

Öğrencilerin, internet öz-yeterlilik toplam puan ortalamasının $81,71 \pm 18,46$ olduğu saptandı. Öğrencilerin, internet öz-yeterlilik ölçeği alt boyutlarından en yüksek ortalamayı organizasyon ($20,88 \pm 4,96$), en düşük ortalamayı üretkenlik ($20,79 \pm 7,17$) alt boyutundan aldığı saptandı. Öğrencilerin, çevrimiçi bilgi arama stratejileri toplam puan ortalamasının $108,86 \pm 20,01$ olduğu saptandı. Öğrencilerin, çevrimiçi bilgi arama stratejileri ölçeği alt boyutlarından en yüksek ortalamayı kontrol ($19,01 \pm 4,50$), en düşük ortalamayı kaybolma ($10,73 \pm 4,64$) alt boyutundan aldığı saptandı. Öğrencilerin, internet öz-yeterlilik ile çevrimiçi bilgi arama stratejileri arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptandı ($r=,108$ $p>0,01$). Bu sonuçlar doğrultusunda, hemşirelik öğrencilerinin internet öz-yeterlilikleri ile çevrimiçi bilgi arama stratejileri ilişkisinin geliştirilmesi için yapılabilecekler konusunda nitel araştırma yöntemi kullanılarak derinlemesine incelemenin yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: İnternet Öz-Yeterlilik, Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri, Hemşirelik Öğrencisi, Hemşirelik Eğitimi

[PS-357]

Hemşirelikte Veri madenciliği Kullanımı Örneği: Türkiye de hemşirelik ile ilgili forumların incelenmesi

Beste Aslan, Esra Cihan, Nuran Aydın, Gökhan Silahtaroğlu
İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

GİRİŞ: Gelişen teknoloji ile birlikte bilginin çoğalma ve paylaşım hızı da katlanarak artmaktadır. Bilginin depolanmasının ötesinde, paylaşılması ve tartışılarak yeni bilgilere dönüştürülmesi önemli hale gelmektedir. Hemşirelerin teknolojinin sağladığı olanakları kullanma sayı ve sıklığı da bu doğrultuda artmaktadır.

Hemşireler formal web siteleri yanı sıra, informal yapıdaki forumlar ve bloglar gibi internet araçlarını da yoğun olarak mesleki gelişimleri ve bilgi/fikir paylaşımları kullanmaktadırlar. Hemşirelerin paylaştığı yorumların birikmesi ile büyük bir veri yığını oluşturmaktadır. Bilişim; açıkta olmayan, tahmin edilmemiş, net olmayan ve bir şekilde bu veriler arasında var olan bilginin ortaya çıkarılması bilgi dünyasına önemli katkılar yapabilir.

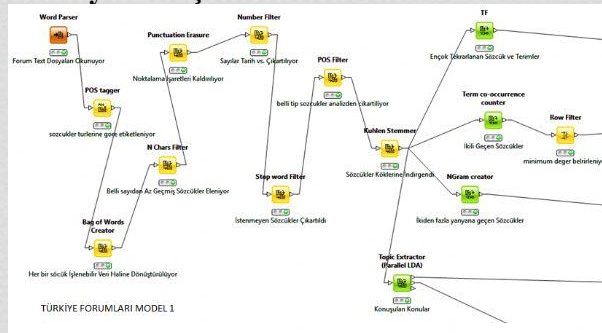
Bilişim dünyasının sıklıkla kullanımında olan veri madenciliği; alan ve veri miktarı sınırlamadan gün geçtikçe çoğalan veri yığınlarından anlamlı ve faydalı bilgi üretmek için kullanılan yöntemler olarak tanımlanabilir. Veri madenciliği yöntemleri bir çözüm olmaktan çok, çözüme ulaşmak için verilecek karar sürecini destekleyen, problemi çözmek için gerekli bilgileri sağlamaya yarayan bir araçtır. Amaç: Çalışmada hemşirelik forumlarının incelenmesi için veri madenciliği yöntemlerini kullanarak bir model oluşturulması ve bu modelle büyük sayıdaki verilerinden analizinin yapılması hedeflenmiştir. Yeni bir alan olan bilişim hemşireliği çalışmaları içinde örnek oluşturacağı düşünülmektedir.

Gereç-Yöntem: İnternet ortamında, Türkiye hemşirelerinin oluşturduğu forumların son beş yılı taranmıştır. Aktif olarak kullanılan toplam dokuz forumdan, 746 hemşirenin yaptığı 14000 yorum KNIME programında yazılan model ile analiz edilmiştir. Model şema olarak ekte verilmiştir. KNIME, açık kaynak kodlu bir veri madenciliği programıdır. Program, veri ve metin madenciliğinde kullanılacak bir çok algoritmayı serbest modeller dahilinde kullanmaya imkan verir.

Sonuç: Türkiye forumlarında konuşulan konular enfeksiyonlar, atamalar, KPSS sınavları ve ücretler olarak çıkmaktadır. Hemşireler en çok enfeksiyonlar ile ilgili paylaşımlarda bulunduğu tespit edilmiştir. Hemşirelerin enfeksiyon ve yoğun bakım gibi alanlarda mesleki sorumluluklara ilişkin yorum yaptığı görülmektedir. Sonuç olarak hemşirelik alanında KNIME gibi veri madenciliği programları kullanılması saklı bilgiye ulaşılması ve bilgi birikimine eklenmesi kolaylaştırılabilir. Bu yöntemlerin bilinirliğinin artması açısından bu çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Forum, Veri madenciliği

Türkiye Hemşirelik forumu model 1

Yöntem kısmında değerlendirilmesi gerekmektedir.

[PS-358]

Hemşirelik Öğrencilerinin Yenilikçiliğe (Inovasyona) Yönelik Tutumları ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Melisa Toksöz, İjlal Yeşilağaç, Hüner Akdağ, Yard. Doç. Dr. Gülten Sucu Dağ
Doğu Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gazimağusa

Amaç

Araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin yenilikçiliğe (inovasyona) yönelik tutumları ve etkileyen faktörlerin incelenmesidir.

Yöntem

Tanımlayıcı- kesitsel araştırma tasarımına dayalı uygulanan araştırmanın evrenini 2015-2016 akademik yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde öğrenimlerini sürdüren 346 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyip, araştırmaya katılmayı kabul eden 196 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada öğrencilerden yazılı onam, ölçek sahibinden, kurumdan yazılı izin ve etik kurul izni alınmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen 'Öğrencilerin Demografik Özellikleri Formu', Sarioğlu (2014) tarafından hemşirelikte geçerliği-güvenirliği değerlendirilen, 18 maddeden ve 3 alt boyuttan oluşan, her ifadenin 5'li Likert turunde yanıtlandığı "Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ)" ile araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Bireysel yenilikçilik puanı, her sorudan alınan puanların direk toplanması ile hesaplanmaktadır. Ölçeğin toplam Cronbach Alfa katsayısı.82'dir. Bu araştırmada Cronbach α :.75 bulunmuştur. Veriler,SPSS(tanımlayıcı(sayı-yüzde), Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis testleriyle analiz edilmiştir. İstatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ kriter kabul edilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin %64.8'i kadın, yaş ortalaması 20.95 ± 2.58 , %36.2'i ikinci sınıf, %30.6'ı en çok ilçede, %59.2'i KKTC'de yaşamaktadır. Öğrencilerin %52'i düz lise mezunu olup, %44.4'ü DAÜ giriş sınavı ile üniversiteye girmiştir. %30.6'nın anne eğitim düzeyi ilkökul, %32.1'inin baba eğitim düzeyi lisedir. Öğrencilerin %84.9'u hemşirelik mesleğini isteyerek tercih ettiğini, %40.9'u gelecekte kendini eğitici rolüne daha yakın hissettiğini, %38.8'i kariyer planlamasını klinik alanda, %38.3'ü akademik alanda yapmak istediğini belirtmiştir. Öğrencilerin BYÖ toplam puan ortalaması 45 ± 8 (min:24, maks:67)'dir. Öğrencilerin yenilikçiliğe yönelik tutumları incelendiğinde %96.4'ü gelenekçi, %2.6'ı kuşkucu, %1.0'inin sorgulayıcı olduğu saptanmıştır. BYÖ'nin alt ölçek puan ortalamaları değerlendirildiğinde değişime direnç alt ölçeğinin puan ortalaması (18.67 ± 4.33) bulunmuştur. Öğrencilerin bireysel yenilikçiliğe yönelik tutumlarını etkileyen faktörler incelendiğinde 3. ile 4. sınıf öğrencilerinin ($U=283.500$, $p=0.004$), LYS üniversite seçme sınavı ile yatay geçişle gelen öğrencilerin ($U=17.500$, $p=0.021$) yenilikçilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır.

Sonuç

Araştırmada öğrencilerin yenilikçiliğe yönelik gelenekçi yaklaşımlarının ve direncin olduğu saptanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi yaklaşımlarının geliştirilmesine yönelik uygulamaların planlamasına gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, inovasyon, tutum, yenilikçilik

[PS-359]

Kanser Hastalarının Sağlık Okuryazarlığının ve Web Tabanlı Bilgi Kaynakları Kullanımının Belirlenmesi

Tülay Yavan, Eda Şahin, Merve Demirhan, Merve Mert
Gata Hyo

Amaç: Kanserlerin tanı ve tedavi sürecinin her aşamasında bilgilendirilmiş karar verme, hastaların kanser tanısı ile baş etme ve daha gerçekçi beklentiler içerisinde olmalarını sağlar. Son yıllarda internet, sağlık bilgisi bulmada en popüler kaynaklardan biri haline gelmiştir. Fakat sağlık okuryazarlığı yetersiz olan hastalar hem internet erişimine hem de bu bilgileri kullanmak için gerekli becerilere sahip olamayabilirler. Bu çalışmada, kanser hastalarının sağlık okuryazarlığının ve web tabanlı bilgi kaynakları kullanımının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Çalışmanın örneklemini, GATA Hematoloji ve Onkoloji Kliniğinde tedavi alan 134 hasta oluşturmuştur. Veri toplamada araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu ile Yetişkin Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 15.0 paket programında yapılmış, tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyon ve Kendall's tau-b korelasyon, bağımsız gruplarda t testi kullanılmıştır, yanılma düzeyi $p=0.05$ olarak belirlenmiştir.

Bulgular:

Hastaların yaş ortalaması 50.04 ± 15.997 (min 19, max 81), %49.3'ü kadın, %50.7'si erkek, %56.7'si lise ve üzeri eğitim düzeyine sahiptir. Tanılarında ilk 2 sırada %29.1 meme kanseri, %14.9 akciğer kanseri yer almaktadır. Hastaların %70.1'inin evinde, %59.7'sinin cep telefonunda internet bulunmaktadır. İnternette sağlık araması yapanların oranı %47.8'dir, bunların %32.1'i hastalıklar ve tedavilerini, %23.2'si kanserleri, %17.9'u beslenme konularını, %29.1'i kanserin tedavisini, %18.7'si meme kanserini, %10.4'ü akciğer kanserini araştırdığını ifade etmiştir. İnternette sağlık bilgisi ararken %47.0'ı genel arama motorlarını kullandığını, %22.4'ü interneti biraz ve çok faydalı bulduğunu, %19.4'ü biraz ve çok güvenilir bulduğunu belirtmiştir.

Sağlık okuryazarlığı ölçek puanları açısından kadınlar ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p>0.05$). Bilgisayar kullananların ($t=4.091$, $p<0.001$), evinde internet olanların ($t=4.500$, $p<0.001$), cep telefonunda internet olanların ($t=5.082$, $p<0.001$), internette sağlık araması yapanların ($t=5.121$, $p<0.001$) ölçek puanları istatistiksel olarak daha yüksek bulunmuştur. Yaş arttıkça ölçek puanları azalmakta ($r=-0.287$, $p<0.001$), öğrenim durumu arttıkça ölçek puanları artmaktadır ($T=0.388$, $p<0.001$),

Sonuç: Hastaların sağlık okuryazarlığını, sağlık bilgisi arama ve bunu kullanma durumlarını belirlemek ve bütün bu faktörlerin sağlıkları üzerine nasıl bir etkisi olduğunu tespit etmek sağlık profesyonellerinin önemli sorumluluklarındandır.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Sağlık Okuryazarlığı, İnternet

[PS-360]

Öğrencilerin Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Amaçlarının Bireysel Yenilikçilik Üzerine Etkisi

Arzu Cicek¹, Esra Nur Ciftci¹, Aybike Bahceli²

¹Hemşirelik Bölümü Öğrencisi. Bozok Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Hemşirelik Bölümü.

²Arş. Gör. Bozok Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı.

Amaç: Araştırma, üniversite öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanma amacı ile zaman planlaması ve bireysel yenilikçilik arasındaki ilişkiyi belirleme ve tanımlama amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı-ilişkisel olarak yapılan araştırmanın evrenini Yozgat Yükseköğrenim yurdunda kalan kadın ve erkek öğrenciler, örneklemini ise araştırmaya katılmayı kabul eden 210 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, Şubat-Mart 2016 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği, Bireysel Yenilikçilik Ölçeği ile toplandı. Veriler SPSS 21.0 istatistik paket programında değerlendirilmiştir. İstatistiksel analizlerde ortalama, standart sapma, yüzdelik, Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis kullanılmıştır. **Bulgular:** Öğrencilerin %58.1'i kadın, %21.9'u Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencisi, %32.4'ü 1. Sınıf, %75.7'si 1. Öğretim, %44.3'ünün GANO'su 2.01-0.50, %63.8 'i ise 17 ve 21 yaş aralığındadır. Yaş ortalamaları 21.22±2.27 olarak bulunmuş ve öğrencilerin %93.4'ünün gelenekçi bir bakış açısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin sosyal ağ kullanım amaçları değerlendirildiğinde, sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı kullanım ortalamaları 25.08±5.50, tanıma ve tanınma amaçlı sosyal medya kullanım ortalaması 9.64±3.07, eğitim amaçlı sosyal medya kullanımı ise 8.80±2.60 olarak bulunmuştur. Tanıma ve tanınma amaçlı kullanımla yenilikçilik arasında pozitif yönde bir korelasyon vardır (p<0,05).

Sonuç: Araştırmada öğrencilerin yenilikçilik düzeyi düşük olarak tespit edilmiş ve gelenekçi olarak adlandırılmıştır. Sosyal ağ kullanım amaçları değerlendirildiğinde ise öğrencilerin daha çok sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı olarak sosyal sitelerini kullandıkları saptanmıştır. Bu doğrultuda sosyal ağ kullanımını doğru yönlendirmek için öğrencilerin bireysel yenilikçilik bakış açılarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Yenilikçilik, Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı, Üniversite Öğrencileri

[PS-361]

Şiddete Maruz Kalan Bireylere Yönelik Bir Web Tasarımı

Hazel Bircan, Seda Çay, Derya Şahin
Sinop Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Sinop

Geleceğin bilgi toplumu olması bilgi teknolojisinin bir araç olma ihtiyacını doğurmuştur. Teknoloji hemşirelerin işbirliğinde, bireylerin enformasyonu (derlenmiş bilgi parçası) paylaşımlarında (eğitim ve danışmanlık rolü) ve bilgiye kolayca ulaşabilmeye olanak sağlayarak hizmet kalitesinin yükseltilmesinde yardımcı olur. Bu çalışmayla web site tasarımı teknoloji yoluyla topluma şiddet konusunda danışmanlık hizmeti sunmak amaçlanmıştır. Araştırmada, Adobe Dreamweaver uygulaması ile WordPress isimli içerik yönetim sistemi kullanıldı. Bu bilgi teknolojisi ile bilgiye kolayca ulaşabilmeye olanak sağlanarak hemşirelik danışmanlık hizmeti ile yaşam kalitelerini arttıracığı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, enformasyon, teknoloji, şiddet

[PS-362]

Öğrenci Hemşirelerin Kişiler Arası İlişki Becerilerinin İncelenmesi

Şeyda Dülgerler¹, Fatih Uysal², Fatih Demirel², Deniz Çağla Durmuş²

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı, İzmir

²Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir

Amaç: Bu araştırma Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Öğrencilerinin kişiler arası iletişim becerilerini incelemek amacıyla yazılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte yapılan araştırmanın verileri 1985 yılında Lorr ve Younnis tarafından geliştirilen ve kişiler arası ilişkileri dışa dönüklük, uyum, nörotizm, dürüstlük ve açıklık olmak üzere 5 faktörde inceleyen kişiler arası ilişkiler ölçeği ile toplanmıştır.

Araştırma 2015-2016 döneminde Ege Üniversitesi Hemşirelik fakültesi 1.sınıf lisans öğrencileri üzerinde yapılmıştır. (n=466) Örneklem basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 300 öğrenciden oluşmuştur. Veriler bilgisayarda SSPS 15 veri analiz programı kullanılarak sayı yüzde ve ki kare önemlilik testiyle incelenmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %50'si 18-20 yaş grubundadır. %75.3'ü kadın,%49.2'sinin gelir durumu ortanın üstünde,%53.3'ünün annesinin ilköğretim mezunu,%34.3'ünün babasının ilköğretim mezunu,%64.7'si 2-3 kardeş,%49.7'si ilde yaşamaktadır.%57.7'si arkadaşlarıyla kurduğu ilişkileri çoğunlukla tanımladığını, %50'si çevresinde yakınlık kurduğu yeterince kişi olduğunu belirtmiştir. %60.3'ünün annemle ilişkilerimden memnunum algısında, %51'inin babamla ilişkilerimden memnunum algısında tanımlıyor dedikleri tanımlanmıştır.

Öğrencilerin Kişiler arası İlişkiler Ölçeği toplam puan ortalamalarının 1.67, olduğu görülmüştür. "Sosyallik" alt ölçeği puan ortalaması 1.52, "yardıma açık olma" alt ölçeği puan ortalaması 1.73, "ilgili olma" alt ölçeği puan ortalaması 1.74, "duyarlılık" alt ölçeği puan ortalaması 2.02 " İnsanlara Güvenen" alt ölçeği puan ortalaması 1.77, "toleranslı" alt ölçeği puan ortalaması 1.24 "yönlendirici" alt ölçeği puan ortalaması 1.57, " bağımsız" alt ölçeği puan ortalaması 1.86, "kararlı" alt ölçeği puan ortalaması 1.70, "dengeli" alt ölçeği puan ortalaması 1.64 olduğu saptanmıştır.

Sonuç: KAİÖ ve KAİAÖ arasında anlamlı bir ilişki olup, duyarlı alt ölçeği ve KAİAÖ arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Kişiler arası ilişkileri iyi olan öğrencilerin daha duyarlı ve bağımsız bireyler olduğu ve insanlara güvendiği söylenebilir. Sonuç olarak kişiler arası ilişkiler ölçeği yüksek olan öğrencilerin ailesiyle çevresiyle ve arkadaşlarıyla iletişiminin yüksek olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin kişiler arası ilişkilerinin geliştirilmesi amacıyla derslerde kişiler arası ilişkilere yönelik konulara yer verilmesi, fakülte kapsamında kişiler arası ilişkiler konulu eğitim, konferans, ders, münazara toplantısı yapılması, öğrenci hemşirelerin üniversitelerdeki akademik kadro tarafından desteklenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, Kişiler arası ilişkiler, Kişiler arası ilişkiler ölçeği

[PS-363]

Pediyatrik Yoğun Bakımda Ventilatöre Bağlı Hastalarda Ağız Bakımına İlişkin Kanıt Temelli Hemşirelik Uygulamaları

Büşra Bozkurt, Betül Yavuz

Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Kütahya

Ağız hijyeni, bireyin en çok hijyenik bakıma ihtiyaç duyduğu uygulamalardan biridir. Çocuklarda ağız hijyeni enfeksiyon riskini en aza indirmek ve güçlü sağlıklı diş gelişimi için gereklidir. Tükrük oral mukoz membranın neminin korunmasında, ağız içi pH'nın düzenlenmesinde ve besinlerin sindirimi ile beraber ağız temizliğinde majör rol oynamaktadır. Pediyatrik yoğun bakımda ventilatöre bağlı hastalarda endotrakeal tüp nedeniyle ağız sürekli olarak açık kalması, ağız yoluyla sıvı ve besin alınmaması, kötü ağız hijyeni nedeniyle stomatit/mukozit oluşma riski oldukça yüksektir. Literatürde stomatit/mukozit gelişmesini önlemeye ilişkin etkili ağız bakımının planlanmasında ağızın geçerli ve güvenilir olan ölçekler kullanılarak değerlendirilmesi, uygun solüsyon ve uygun araç-gereç kullanılarak etkili bir ağız bakımının yapılması önerilmektedir.

Bu çalışmada kanıt temelli çalışmalar doğrultusunda pediyatrik yoğun bakımda ventilatöre bağlı hastalarda ağız bakımı ve ağız bakımında kullanılan solüsyonlar açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: pediyatrik yoğun bakım, ventilatöre bağlı hasta, ağız bakımı

[PS-364]

Çocuklarda ağrı değerlendirmesinde mobil telefon kullanımı ile ilgili hemşirelik öğrencilerinin görüşleri

Halil Bulut, Merve Paslıoğlu, Sema Yücel, Esmâ Akcan, Ayşe Nur Top, Hande Nur Demir
Melikşah Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Kayseri

Amaç: Ağrı, insanları fiziksel, duygusal ve sosyal yönleriyle etkileyen korku, anksiyete ve depresyon gibi duygusal sorunları beraberinde getiren karmaşık, çok boyutlu bir olgudur. Bu bağlamda sağlık personellerinin çocuğu iyi gözlemleyerek, çocuktan gelen uyarılara açık olması, güvenilirliği kanıtlanmış araştırmaları incelemesi ve kanıta dayalı, etkili değerlendirme ve bakımı yapabilmesi gereklidir. Bu kapsamda çocuk ve adölesanların bakıma katılmalarını sağlamada teknolojiden faydalanılabilir.

Bu çalışmada adölesanların akıllı telefonlarda görsel analog skala kullanarak kendi ağrılarını değerlendirmesiyle ilgili hemşirelik öğrencilerinin görüşlerini niteliksel araştırma yöntemiyle değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma İç Anadolu'da bir vakıf üniversitesinde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi alan hemşirelik 3. Sınıf öğrencileriyle görüşülerek 24-25 Mart 2016 tarihlerinde yapıldı. Öğrencilerden araştırmaya katılmaları ve ses kaydının alınması ile ilgili sözlü onamları alındı. Bireysel derinlemesine görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmaya sistematik örnekleme yöntemiyle 9 öğrenci belirlendi. Öğrencilerin mobil uygulama ile çocuklarda ağrı değerlendirmeleri yapmaları istendi daha sonra bu uygulamanın avantaj-dezavantajları ile ilgili görüşüldü. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile çözüldü.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilere ağrı değerlendirmesinde mobil uygulama kullanımının avantaj ve dezavantajlarıyla ilgili görüşleri soruldu. Mobil uygulamanın avantajlarıyla ilgili 8 öğrenci bu uygulama ile çocukların mobil uygulamalara merakının fazla olduğunu, ağrı değerlendirmenin daha kolay olduğunu çocukların kendilerini daha rahat ifade edebileceklerini düşündüklerini belirttiler. Bir öğrenci "çocuklarda ilgi çekici olması, ayrıca işbirliği ve iletişim kurmada iyi bir yöntem olması nedeniyle kullanılabilir bir yöntem olabilir" dedi. Uygulamanın dezavantajlarıyla ilgili 3 öğrenci "çocukların ilgisini çekiyor ancak mobil telefonlar radyasyon yaydığı için kullanılmasını önermiyorum" dedi. Üç öğrenci "çocuklar bu uygulamayı oyun olarak düşünüp doğru değerlendirme yapamayabilirler ağrı değerlendirmesinde bu durum göz önüne alınmalıdır" dedi. İki öğrenci "çocukların dikkat çekmek için kendini bulunduğu durumdan daha kötü durumda gösterebilecek eğilimde olabileceğini", bir öğrenci "çocuğun kendi yüz ifadesini üzgün gördüğünde üzüleceğini ve moralinin bozulabileceğini" düşündüklerini belirttiler.

Sonuç: Öğrencilerin, çocukların ağrı değerlendirmesinin hemşireler tarafından yapılmasının daha güvenilir olduğunu düşündükleri belirlendi.

Anahtar Kelimeler: hemşire, öğrenci, ağrı değerlendirmesi, bilimsel etkinlik, teknoloji

[PS-365]

Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi

Gözde Özsezer Kaymak, Öznur Yaşar
Balıkesir Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Balıkesir

Amaç

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan bu çalışmada örneklem seçimine gidilmeksizin, 9 Şubat 2015-13 Şubat 2015 tarihleri arasında Balıkesir Üniversitesi Balıkesir Sağlık Yüksekokulunda 2014-2015 Eğitim Öğretim yılında öğrenim gören, çalışmaya katılmayı kabul eden, soruları tam olarak yanıtlayan 409 hemşirelik Bölümü öğrencisi çalışmaya dahil edilmiştir. Veri toplama aracı olarak 9 sorudan oluşan Birey Tanılama Formu ve 38 sorudan oluşan Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS for Windows 17.0 (Statistical Package for Social Sciences) bilgisayar programında aritmetik ortalama, standart sapma, yüzdelik sayılar, t-testi, varyans analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya katılanların %57,9'u 18- 20 yaş grubunda, %28,1'inin ailesinin aylık geliri 1001- 1499 TL arasında, %50'sinin ailesinin yaşadığı yer il, %79,2'si kadın, %50,4'ü Anadolu Lisesi mezunudur. Araştırmada toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ölçeğinin toplam puan ortalaması $143,44 \pm 23,49$ saptanmıştır. Ölçeğe göre çalışmaya katılan öğrencilerin eşitlikçi cinsiyet rolü tutumuna sahip olduğu tespit edilmiştir. Kadın öğrencilerin toplam puan ortalaması ($149,28 \pm 21,28$) ve erkek öğrencilerin toplam puan ortalamasından ($121,16 \pm 17,46$) yüksek bulunmuştur. Aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır ($p < 0.05$). Ölçekten alınan toplam puan ile ailenin yaşadığı yer, mezun olduğu lise ve öğrencinin kaçınıcı sınıfta olduğu arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Ölçek alt boyutlarına bakıldığında eşitlikçi cinsiyet rolü puan ortalaması $33,7 \pm 6,8$, kadın cinsiyet rolü puanı ortalaması $26,2 \pm 5,4$, evlilikte cinsiyet rolü puan ortalaması $33,0 \pm 7,01$, geleneksel cinsiyet rolü puan ortalaması $27,2 \pm 5,89$, erkek cinsiyet rolü $22,2 \pm 5,4$ bulunmuştur. Dördüncü sınıf öğrencilerinin kadın cinsiyet rolü puan ortalaması en yüksek çıkmıştır ($28,04 \pm 5,27$).

Sonuç

Araştırmamızda tüm öğrencilerin eşitlikçi tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir. Ancak kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha eşitlikçi tutuma sahip olduğu bulunmuştur. Araştırmanın sonucunun gençlerin toplumsal cinsiyet rollerine bakışının belirlenmesi açısından önemli olduğu düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Toplumsal Cinsiyet, Tutum

[PS-366]

Önce doğan çocukların boyu daha mı uzun?

Berna Eren Fidancı¹, Ediz Yeşilkaya², Dilek Yıldız¹, Ezgi Koç¹, Dilara Çalışkan¹

¹Gülhane askeri tıp akademisi hemşirelik yüksek okulu, Ankara

²Gülhane askeri tıp akademisi, çocuk endokrinolojisi bilim dalı, Ankara

Amaç: İlk doğan çocukların ve yetişkinlerin sonra doğanlara göre antropometrik olarak daha farklı olduğuna dair literatürde kanıtlar bulunmaktadır. Bu nedenle çalışmamızda üniversite öğrencilerinde doğum sırasının antropometrik ölçümlerle ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Gereç-Yöntem: Çalışmaya 259 ilk doğan, 255 daha sonraki kardeş olarak doğan toplam 514 sağlıklı genç dahil edilmiştir. Herhangi bir kronik hastalığı olmayan, 37-41 gestasyon haftasında doğan ve doğum ağırlığı gestasyonel yaşına uygun olan öğrenciler çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların ve kardeşlerinin boy, kilo, doğum ağırlığı, doğum boyu ve ebeveynlerinin antropometrik ölçümleri incelenmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaşları min.18-max.22 yıl ve % 89.9'u erkektir. İlk doğan çocukların boyları daha sonra doğan çocuklara göre daha uzundur ($p<0.05$). Doğum sırası ile boy uzunluğu arasında negatif bir ilişki bulunmuştur, doğum sırası arttıkça boy uzunluğu azalmaktadır. İlk doğan çocuklar ikinci doğanlardan ($p<0.05$), ikinciler de üçüncülerden daha uzun bulunmuştur ($p<0.05$). Doğum sırası ile katılımcıların kiloları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p=0.678$).

Sonuç: Doğum sırası ile boy uzunluğu arasında bir ilişki vardır. Birinci çocuk diğer çocuklara doğru boy uzunluğu gittikçe azalmaktadır. Bu farklılık genetik faktörlerden ve büyüme ile ilişkili bazı hormonlardan kaynaklanabilir. Bulgularımız doğum sırasının kişilerdeki fenotip değişiklikleri ile ilişkili olduğu kanıtlarını desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: doğum sırası, boy, gestasyon

[PS-367]

Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Uygulamalarda Elektronik Sağlık Kayıtlarını Öğrenme ve Kullanma Durumlarının İncelenmesi

Nurten Taşdemir¹, Büşra Baloğlu², Zeynep Cingöz², Can Demirel², Zeki Gezer², Barış Efe²

¹Bülent Ecevit Üniversitesi Zonguldak Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Zonguldak

²Bülent Ecevit Üniversitesi Zonguldak Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Zonguldak

Amaç: Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamalar sırasında elektronik sağlık kayıtlarını öğrenme ve kullanma durumlarının incelenmesi amacıyla planlandı.

Gereç-Yöntem: Araştırma anket esasına dayalı kesitsel tipte tanımlayıcı bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini Bülent Ecevit Üniversitesi Zonguldak Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören, klinik uygulama yapmış olan 2., 3. ve 4. Sınıf öğrencileri, örnekleme ise katılmaya gönüllü 283 öğrenci oluşturmuştur. (Hemşirelik bölümü 1. Sınıf öğrencileri klinik uygulama deneyimlerinin yetersiz olması nedeniyle dışlanmıştır). Araştırma kullanılacak ölçüm aracı, elektronik hasta kayıtları ve öğrenci hemşirelerin elektronik hasta kayıtları öğrenme ve kullanma durumu konusunda ülkemizde ve dünyada yapılan yayınlar incelenerek araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma verileri sınıf ortamında toplandı, anketlerin uygulanması yaklaşık olarak 5- 10 dakika sürdü. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde ve ortalama değerleri kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya 283 (%68.2) öğrenci katıldı. Öğrencilerin %78.1' i kadın ve yaş ortalamaları 22.36± 1.36 (Min: 20, Maks: 32) dir. öğrencilerin %53.0'ü bilgi teknolojileri ve bilgisayar kullanımı konusunda kısmen yeterli olduğunu, %58.0'i klinik uygulamalar sırasında bilgisayar kullandıklarını, %67.5'i uygulamalar sırasında cep telefonu/tablet kullandıklarını ifade ettiler. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%80.9) kliniklerde Elektronik Sağlık kayıtlarının (ESK) kullanıldığını bildiğini, yarıya yakınının (%40.6) kısmen kullandığını, yarıya yakınının (%44.9) ESK'na erişim izni olmadığını, yarıdan fazlasının (%61,8) uygulama alanlarında yeterli sayıda bilgisayar olmadığını belirttikleri saptandı. Klinik uygulamalar sırasında öğrencilerin %42.8'inin veri toplama ve temel hasta bilgilerine ulaşmak için ESK'nı tercih ettiği %56.5'i kayıt tutmada kolaylık yararlı olduğunu belirtti. Ayrıca öğrenci hemşireler tarafından ESK'nın klinik uygulamalarda kullanıldığı alanlar ve ESK'na ilişkin görüş ve önerileri değerlendirildi.

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamalar sırasında bilgi teknolojileri ve ESK kullanımının farkında olduğu, kayıt sistemini veri toplama amacıyla kullanma deneyimlerinin olduğu saptandı.

Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulamalar sırasında öğrenmeyi ve kullanmayı deneyimlerinin klinik öncesi bilgi ve beceri oluşturulmasının ve eğitim programlarının buna uygun olarak düzenlenmesinin, klinik uygulamaları sırasında hemşirelik öğrencisi açısından daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, klinik uygulama, elektronik hasta kayıtları

[PS-368]

Türkiye'deki Hemşirelik Öğrenci Kongrelerine Öğrenci Odaklı Bir Bakış

Ceren Şen, Sevde Dölen, Hacer Kıvrak, Aslıhan Gül, Elif Deniz Kaçmaz, Gizem Beycan Ekitli
Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Amaç: Bu araştırma, öğrenci hemşirelik kongrelerine tarihi bir bakış sunarak kongrelerin geçmişten günümüze karakteristik değişimini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve geriye dönük inceleme özelliğinde olup, 2000-2015 yılları arasında gerçekleştirilen 14 ulusal hemşirelik öğrenci kongresinden erişilebilen 6 kongrenin verileri derlenmiştir. Erişilen tüm poster ve sözel bildirimlere ait anahtar kelimeler (nposter=1641, nsözel=296) araştırmaya dahil edilmiş, ortalama, ortanca, yüzdeler dağılımlar kullanılmıştır.

Bulgular: Sözel bildirimlerin %46.9'unun hedef araştırma grubunu öğrenci hemşireler, %9.4'ünü diğer üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Anahtar kelimelere göre; en yaygın olarak hemşirelik imajı algısı, hemşirelikte eğitim, hemşirelik eğitiminde klinik uygulamalar çalışılmıştır. Poster bildirimleri incelendiğinde araştırma kapsamında çalışılmış yaygın grup %39.7'yle öğrenci hemşirelerken, %20.3'le diğer üniversite öğrencileri, %19.3'le hemşirelerdir. En yaygın anahtar kelimeler; mesleki algı/imajı, klinik eğitim/uygulamalar ve hemşirelik eğitimidir. Kongrelerin %50.0'sinde kongre başkanlığını yürütme görevini öğretim üyeleri öğrenci bir eş başkanla paylaşmıştır. Kongre düzenlenmesi aşamasında görevli bulunan öğretim üye sayısı ortancası 30 (min=11, maks=37), görevli öğrenci sayısı ortancası 15'dir (min=1, maks=43). Kongrelere davetli konuşmacı olarak gelen öğretim üye ve elemanı sayısı 19 (min=17, maks=20), öğrenci sayısı ise 22'dir (min=1, maks=43). Kongrelerden birinde öğrenciler bilimsel kurulda yer almıştır. Kongreler boyunca 26 farklı panel ve konferans düzenlenmişken bunların %54.5'ini öğretim üyeleri, %27.3'ünü hem öğrenciler hem de öğretim üyeleri birlikte, %27.3'ünü de öğrenciler yalnız başına yönetmiş ve sunmuşlardır. Panellerin %90.9'una öğretim üyeleri başkanlık etmiştir.

Sonuç: Öğrenci kongreleri her geçen yıl öğrenciler tarafından işlevi daha çok fark edilen ve daha fazla öğrenci tarafından katılım gösterilen bilimsel organizasyonlar haline almıştır. Özellikle hemşirelik mesleğiyle ilgili kavrayış ve imaj araştırmaları yapılmakta ve sözel bildirimlerde meslek öğrencilerini hedef alan araştırmalar yaygınlaşmaktadır. Öğrencilerin günden güne kongre organizasyonlarında hem eylemsel hem de bilimsel olarak daha çok yer almaya başladığını görülmektedir. Tarihsel süreçteki bu değişiklik öğrencilerin daha farkında ve girişken olmaları açısından yorumlanabileceği gibi, öğretim üyelerinin de benzer şekilde öğrencinin var olma çabasını desteklediği şeklinde düşünülebilir. Mesleğin bilimsel gelişimi için henüz eğitim sıralarında eğitim ve araştırmaya yapılan yatırımın desteklenmesi ve öğrencilerin bu alanda motive edilmesi ve kongre sonuç raporlarının düzenli tutulması ve kamuoyuna ulaşımının sağlanması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: derleme, öğrenci hemşire, ulusal kongre, tarih

[PS-369]

Bir grup kadında postpartum depresyon ve sosyal desteğin değerlendirilmesi

Remziye Can

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Amaç: Postpartum kadınlarda depresyon sıklığının saptanması, depresyon ile ilişkili olduğu düşünülen bazı faktörlerin ve sosyal destek varlığının değerlendirilmesidir.

Gereç-Yöntem: Bu tanımlayıcı çalışma, 01 Aralık 2008 – 31 Ocak 2009 tarihleri arasında Eskişehir Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinde doğum yapan 509 kadın üzerinde gerçekleştirildi.

Çalışmamızda Postpartum Depresyon (PPD) değerlendirilmesi için Edinburg Doğum Sonu Depresyon Ölçeği (EDSDÖ) kullanıldı. Ölçekten 13 ve üzeri puan alanlar depresyon "var" olarak kabul edildi. Postpartum dönemde sosyal destek varlığı Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBSDÖ) ile değerlendirildi. Elde edilen puanın yüksek olması algılanan desteğin yüksek olduğunu, puanın düşük olması da desteğin algılanmadığını veya destekten yoksun oluşu gösterdi. Verilerin istatistiksel analizlerinde, ikili gruplandırmalarda Mann-Whitney U testi ve ikiden fazla gruplandırmalarda Kruskal Wallis testi kullanıldı. Bazı obstetrik değişkenlerle depresyon arasındaki ilişkiyi test etmek için Spearman Korelasyon Analizi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık için $p < 0.05$ kabul edildi.

Bulgular: PPD sıklığı %27.7 ($n=141/509$) idi. Gelir getirici bir işte çalışmama, aile gelir durumu kötü olması, düşük öyküsü olma durumu ve postpartum dönemde herhangi bir sağlık sorunu yaşama durumu ile PPD skoru arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu bulundu (her biri için; $p < 0.05$). Son gebelik süresince vücut ağırlığı artışı ile postpartum depresyon puanı arasında önemli derecede negatif yönde ilişki olduğu tespit edildi ($r_s: -0.129$ $p=0.004$). Postpartum depresyon sıklığı %27,7 ($n:141$) olarak saptandı. Postpartum dönemde depresyon varlığı; öğrenim düzeyi, aile gelir düzeyi, çalışma durumu, doğum sayısı, postpartum dönemde sorun yaşama durumu ve düşük sosyal destek düzeyi ile ilişkiliydi.

Sonuç ve öneriler: Çalışmamızda postpartum dönem kadınlarda depresyon sıklığının oldukça yüksek olduğu saptandı. PPD ile sosyal destek düzeyi arasında ileri derecede anlamlı bir ilişki olduğu, sosyal destek puanının azalması ile depresyon puanlarının arttığı gözlemlendi. Depresyon saptananların kesin teşhis ve tedavilerinin sağlanabilmesi için uzman hekimlere yönlendirilmesi, PPD ve sosyal destek varlığı ile baş etme yöntemleri hakkında eğitimlerin yapılması yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: depresyon, postpartum kadınlar, sosyal destek

[PS-370]

Öğrenci Hemşirelerin Lisans Tezi Yazmakla İlişkili Deneyim ve Kaygıları

Serenay Eroğlu¹, Hilal Kırılı¹, Uğur Taktuk¹, Bahar Mülayim¹, Hanife Çakal¹, Reyhan Altıparmak¹, Merve Dikmen², Gizem Beycan Ekitli¹, Elif Deniz Kaçmaz¹

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

²Katip Çelebi Sağlık Bilimler Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Amaç: Lisans eğitimini tamamlamak için tez yazan öğrenci hemşirelerin, sıklıkla bu süreci yönetmekte zorlandıkları bilinmektedir. Bu araştırmada lisans tezi yazan hemşirelik öğrencilerinin tez yazma süreçlerinde karşılaştıkları zorlukları belirlemek amacıyla yürütülmüştür.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan araştırma, bir hemşirelik fakültesine kayıtlı 3. ve 4. sınıfta okuyan lisans bitirme tezi derslerine kayıt olan öğrencilerle yürütülmüştür. Olasılıksız rastgele örnekleme ile gönüllü 300 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama formu araştırmacılar tarafından alanyazın doğrultusunda yapılandırılmış, veriler sayı, yüzde ve satır yüzdesi dağılımları kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %68.0'i 3. sınıf ve %80.0'i kadındır. Öğrencilerin %82.3'ünün kendine ait bilgisayar olduğunu, %62.0'sinin devamlı sınırsız internet bağlantısı bulunduğunu ve %38.3 oranla en sık olarak günde 1-2 saat bilgisayar kullandıkları belirlenmiştir. Araştırma yürütürken bilgi kaynağı olarak %63.3 oranla en sık konuyla ilgili internet sitelerinden faydalandıklarını ve %55.7'si bilgiye ulaşma konusunda interneti yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %74.7'si daha önce bir araştırmada görev almadığını belirtirken, daha önce deneyimi olanlar en sık olarak alanyazın taramasına (%12.3) katkı sağlamışlardır. Öğrencilerin %37.7'si lisans eğitiminde aldıkları araştırma ve istatistik derslerinin, tez yazma becerilerine etkisini ortalama düzeyde değerlendirirken, %33.0'ü tez yazma sürecinde desteğe gereksinim duymakta ve %43.0'ü bu desteği öğretim üye ve elemanlarından alabileceğini belirtmiştir. Öğrencilerin %29.7'si konu belirlemede, %27.3'ü alanyazın taramada, %32.3'ü yöntem belirlemede, %34.0'ü verileri analiz etmede, %33.0'ü bulguları oluşturma, %35.0'i tartışmada ve %20.3'ü kaynakça yazmakta şiddetli düzeyde anksiyete algılamaktadır. Öğrencilerin %15.7'si ekip arkadaşlarıyla ortak çalışma ve %26.7'si zamanında tezini tamamlama konusunda kaygılı olduğunu iletmıştır.

Sonuç: Teknoloji; bilgiye hızlı, kolay ve ucuz ulaşılabilirliği sağladığı için öğrencilerin basılı yayınlar yerine eğitimlerinde ve araştırmalarında internet kullanımının yaygın olduğu görülmektedir. Tez dersi alan öğrencilerin çoğunun daha önce hiçbir araştırmada görev almamış olmasının, bu süreçte yaşadıkları kaygıyı arttırabileceği düşünülebilir. Öğrencilerin, tez dersini almadan önce ders içerikleriyle bağlantılı olarak araştırma yapmaya yönlendirilmeleri ve araştırma yaparken kullanılan bilgi teknolojileriyle bilimsel bilgi elde edebilme becerilerini geliştirme açısından, öğretim üye ve elemanları tarafından desteklenmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: algılanan kaygı düzeyi, lisans tezi, öğrenci hemşire

[PS-371]

Üniversite Öğrencilerinin Problemlı internet Kullanımı İle Yalnızlaşma Durumları Arasındaki İlişki

Meral Yaylacı, Yusuf Şahin, Münire Özdemir, Tuğba Mengücek, Sibel Arguvanlı
Melikşah Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Kayseri

Amaç: Bu çalışma Üniversite Öğrencilerinin Problemlı internet Kullanımı İle Yalnızlaşma Durumları Arasındaki İlişkinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır

Gereç-Yöntem: Araştırma Melikşah Üniversitesinde okuyan 710öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

Veriler Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeği ve UCLA yalnızlık ölçeği ile toplanmıştır. Veriler SPSS 21.0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Anlamlılık düzeyi.05 alınmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin problemlı internet kullanımları ile yalnızlık düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Sonuç: Problemlı internet kullanımının üniversite öğrencilerini yalnızlaştırdığı bulunmuş olup, öğrencilere yönelik koruyucu önlemlerin planlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: İnternet kullanımı, yalnızlaşma, öğrenci